

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskernes Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her:

<https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskernes Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Et Tidsskrift

til kristelig Oplysnings og Opbyggelses Fremme.

Med den gejstlige Øvrigheds Tilladelse

udgivet af

Augarius-Foreningens Forstanderskab,

redigeret af

Andr. Johansen,

Præst.

37. Aargang.

KJØBENHAVN.

I Kommission hos Grosserer *A. Millech.*

Rasmussen & Olsens Bogtrykkeri.

1889.

Register

til

Nordisk Ugeblad

for 1889.

I. Afhandlinger, Aktstykker, Fortællinger, Digte o. desl.

	Side
Begynd med Gud	1
Den nye Pagts Offer	5, 24, 59, 65, 89
San Petronios Vinduer	10, 36, 71, 96, 106
Pavelig Encyklika om Jubilæet	17, 49
Et Tilbageblik.	29
Ved Aftenandagten (Digt)	40
Jubilæer i 1889	40
Om Søndagshvilen	43
„Citation“	63
Dronning Maria Stuarts sidste Brev	75
Vaisenhussagens Status	102
Kardinal Lavigerie og Slaverne i Afrika	110, 126
† Kronprins Rudolf af Østerrig	114
Med Helgenerne hen til Kristus	122, 156, 174, 185, 201
Den katholske Kirkes Missionsvirksomhed	129
Grev Josef de Maistre til en protest. Dame	137
Pavelig Allokution	145
Fastemandatet	154
„Skriftemaalet“	163
Dansk Kirketidende og Skriftemaalet.	169
Elisabethforeningen.	190
„Sct. Olaf“	196

IV

	Side
Fra Ost-Cochinkina	208
Grev F. L. v. Stolberg 217, 237, 291,	297
Til de katolske Mødre	226
Vincentforeningen	228
Hjærtfred gennem Skriftemaal og Afløsning 233, 252, 267	283
Den stille Uge i Rom.	249
Har den katolske Kirke været Irland til Forbandelse? 257,	387
271, 286, 324, 353,	
F. Kerff: Om Skriftemaalet (Literatur)	263
Paaske	265
Napoleons skjønneste Dag (Digt)	281
Majandagten	304
Niels Steensen og Borgerrepræsentationen	306
Ludvig XVI's Mord 313, 334, 350	320
De katolske Kongresser og det romerske Spørgsmaal	320
Syndestraf, Bodsgjæringer og Afad 329, 377, 401, 417	345
Marist- eller Skolebrødrene 338,	345
† Priorinde Maria Genovefa	361
Et Vrægebillede af Catholicismen (Aarhusmødet)	364
Jesu Hjertes Maaned.	375
Guds frygt og Faderkærlighed	381
Hintse.	385
Kristi Legemsfest	407
Giordano Bruno	409
Broderskabet til Jesu guddommelige Hjerte	424
To Ofre 425,	458
Kristne eller Gudsfor nægttere?	427
Jesu Hjertes Fest	433
Guds Rige ikke af, men i denne Verden 437, 472, 502, 521,	594
† Pater Damien	443
Den h. Kjelds 700-aarige Mindedag	449
En Legende (Digt)	457
Kejserinde Elisabeth af Østerrig	460
Pavelig Allokution	465
Minder fra Sct. Kjelds Jubilæum 481,	497
Danmark og Erm!and	485
P. Mathews og Maadeholdsforeningen 491,	508
Bidrag til en Skole og Kirke paa Nørrebro	496
Bemærkninger om Aarhusmødet 512, 526,	547
† Pastor Vilh. Plenkers	545
Michaelshulen i Thelemarken	556
Marias Optagelse i Himlen	561
Fangen i Vatikanet	563
Den anthropologiske Kongres i Wien	566

V

	Side
Den h. Nikolai	568
Fornuftens Gudinde	569
Den katolske Kirke	571, 577, 599
† Søster Laurentia	584
† Enkedronning Maria af Bayern	587
De hh. Skytsengles Fest	604
Dekret om Frimureriet og hemmelige Selskaber	609
„Cronaca nera“	617
De tyske Katholikers 36. Generalforsamling	619
Jesuitter og Jesuitisme	612, 625, 642
Dr. Windthorst's Slutningstale i Bochum	619, 680, 647, 665
Hr. Henning Jensen og Aarhusmødet	636
Jomfru Maria og Malerkunsten	652, 683
Pavelig Rundskrivelse om den h. Josef	657
De tyske Biskoppers Hyrdebrev	673, 689
Pastor Popp's 25-aarige Jubilæum i Malmø	698
En Forespørgsel til „Dansk Kirketidende“	705
Fanny Maria Pittar	707, 721, 749, 761, 782
Efteraaret	713
Hexe-Sabbathen i vore Dage	719
En spansk Apostel	719
Pastor Hafstrøms Vaaben	728, 745
Leo XIII og de franske Pilegrimme	737
Kirkegaarden i November	755
Hierarkiets Centenarium i Amerika	767
Middelalderens Paver	777, 809
F. Kerff: Svar til Pastor Hafstrøm	793
Pastor Schepelerns svage og stærke Side	813
Svirende Munke	820
Det tjenende Kalds Værdighed	821
Marias ubesmittede Undfangelse	825
Luther, et kirkeligt Festspil	828, 847, 857, 881.
Det katolske Centenarium i Amerika	834, 841
Afrikansk	837
Den salige Martyr Perboyre	851, 862
En lille Julehistorie	864.
En vissen Blomst fra Pastor Hafstrøms Have	866.
Dødens Dans	873.
Den franske Revolutions Centenarium og Frimureriet	876.
Ved Aarets Slutning	884.

II. Efterretninger fra Ind- og Udland.

Rom. 13. 47. 86. 134. 215. 311. 415. 431. 492. 576. 590. 716.
 734. 824. — *Neapel.* 87. — **Frankrig.** 151. 639. — *Paris.* 383.
 716. 823. — **Østerrig-Ungarn.** 311. 431. — *Wien.* 119. 343. —
Spanien. 311. — **England.** 247. 687. 807. — *London.* 84. 231.
 343. 480. 576. 670. 718. — **Belgien** 199. — *Brüssel.* 822. — **Tysk-**
land. 311. — **Bayern.** 358. 383. 718. — *Berlin.* 311. 494. —
Münster. 279. 591. — *Fulda.* 591 — *Bonn.* 495. 541. — *Bochum.*
 591. — *Essen* 480. — **Hamburg.** 135. 384. 399. 733. — **Schweitz.**
 311. 717. — *Bern.* 478. — *Luzern.* 543. — **Rusland.** 311. 399.
 542. — *Polen.* 854. — *Krakau.* 398. — **Grækenland.** 759. —
Kina. 230. — **Tonking.** 230. — **Japan.** 671. — **Afrika.** 87. —
Amerika. 135. 199. 215. 230. 343. 359. 479. 543. 607. 718. 734. 806.
 823. — **Sverige.** 83. — *Stockholm.* 759. 773. 869. — *Malmø.* 100. 687.
 — *Göteborg.* — 100. — **Norge.** 400. — **Danmark.** *Kjøbenhavn.* 13.
 80. 101. 118. 149. 182. 215. 278. 310. 341. 358. 382. 396. 430. 462.
 344. 575. 589. 606. 638. 687. 715. 733. 757. 791. 853. 869. 886.
Svendborg. 100. — *Kolding.* 247. — *Fredericia.* 446. 758. — *Hor-*
sens. 790. — *Aarhus.* 791. — *Randers.* 805. — *Bornholm.* 342.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Syvogtredivte Aargang.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1. Kr Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, Store Kjøbmagergade 10, 1. S., Kjøbenhavn. — Redaktør: A. Johansen, Bredgade 64, 1. S.

N°. 1.

Søndagen den 6. Januar.

1889.

Indhold. Begynd med Gud. Den nye Pagts Offer. San Petros Vinduer. Efterretninger: Kjøbenhavn, Rom. Taksigelse.

Begynd med Gud.

Denne gamle, smukke Grundsætning maa man navnlig overveje og efterfølge ved det nye Aars Begyndelse; thi hvem anbetro vi vel vore Ønsker og Forhaabninger, vore Sorger og Bekymringer, vore Bønner og Klager? *Gud!* Han er den Almægtige, som leder og styrer Alt, som har talt alle Haar paa vort Hoved, uden hvis Vidende og Villie Intet sker. I al Ydmyghed maa vi ved Aarets Begyndelse bøje Knæ for Gud, den Uendelige, og lægge vor Skjæbne i hans Haand, bede ham om Naade, Bistand og Kraft, tillidsfuldt se op til ham, som Børn til Faderen, og love ham, at vi ville være gudfrygtige flittige taalmodige, maadeholdne og fredelskende Mennesker. „Alt afhænger af Guds Velsignelse“. — Vort Liv her nede skal tjene som en Forberedelse til Himlen, og vi

maa derfor ogsaa betragte Livet i Evighedens ubedragelige Spejl. Men alvorligere end nogensinde ellers tilraaber Evigheden os ved Begyndelsen af et nyt Aar: „Hvad gavner det Mennesket, om det vandt hele Verden, men tog Skade paa sin Sjæl?“ Livet er et Talent, som Mennesket skal aagre med for Evigheden. — Atter er et nyt Afsnit af vort Liv begyndt, et nyt Aar; det vender aldrig mere tilbage. Livspilen flyver stadig videre — henimod Maalet. Men hvilket? Lykkeligt alene, naar den hviler i den evige Lyksaligheds Skjød. —

At jeg af ganske Hjærte ønsker Ugebladets Læsere *et lykkeligt og velsignet Nytaar* og alt Godt, hvad de trænge til baade for Sjæl og Legeme, det forstaar sig af sig selv; men for at disse Ønsker maa gaa saa meget som mulig i Opfyldelse, minder jeg Læsere om, at „Enhver er sin egen Lykkes Smed.“ Hvad 1889 end maatte bringe — saa ligge vore fremtidige Forhold dog for en stor Del i vor *egen* Haand; thi de største og værste Byrder ere de, som Mennesket paadrager sig selv ved sine egne Lidenskaber og Luner; men kommer der uforskyldte Tilskikkelser, Sygdom eller Tab, saa hengive vi os i Guds Villie og bære Prøvelserne med Taalmodighed. „Hvem Gud elsker, tugter han,“ og Lidelser og Sorger ere dog i Grunden ikke andet, end den heldbringende Kontravægt overfor Letsindighed, Overmod, Ligeegyldighed i religiøse, familiære og forretningsmæssige Anliggender og overfor Udskejelser af enhver Slags. Sorgerne og Smerterne ere den nødvendige Jærn-Balancerstang, som holder Ligevægten oppe hos os paa Pligtens stramme Toug.

Frem for alt maa vi *helligholde Søndagen*, thi Søndagsarbejde vanhelliger Herrens Dag og har endnu aldrig beriget Nogen! Hvor Søndagen helligholdes, bliver der ingen Brug for den „blaa Mandag“. Det religiøse Menneske holder Guds og Kirkens Bud, og uden *Religion* gives der ingen Familielykke, ingen Hjærtenstilfredshed, intet Hold i Livet! Uden Troen paa Gud, paa Evigheden

og Gjengjældelsen staar Mennesket paa samme Trin som Dyrene; dets Tilværelse vilde være uden noget Formaal — eller leve vi kun for at spise og drikke, og arbejde vi kun for at skaffe Føde til Maven og Klæder til Kroppen? Frelseren har adlet Arbejdet; den troende Arbejder og Haandværker bærer gjærne og taalmodig Byrden, som hviler paa ham, thi Lønnen venter ham i Evigheden, hvor enhver Svedsdraabe forvandles til en Perle, og et saak. socialt Spørgsmaal gives der ikke paa ægte kristelig Grund! Anarkister, Nihilister og Kommunistere ere kun mulige der, hvor Kristendommen, den levende Tro og Religionen trædes med Fødder. Den vantro Arbejder, som ikke haaber noget i det Hinsides, fortvivler og griber til Dynamitbomben.

Med *Tillid til Gud* maa vi gaa ind i det nye Aar, thi „hvo som stoler paa Gud, han har bygget paa et godt Grundlag“. Men vi maa ogsaa *selv* hjælpe med, arbejde med rastløs *Flid*; thi uden Flid, uden udholdende, utrættelig Flid fra vor Side, haabe vi forgjæves paa Guds Velsignelse. Med Tilliden til Gud maa vi derfor ogsaa forene *Tillid til os selv*. Modløshed fører til Fortvivlelse og Ruin, men *Mod* er Faderen til alle Sejrvindinger. Manden skal kæmpe modigt, og Hustruen skal staa ham bi som en trofast Livsledsagerinde; naar han har Hovedet fuldt af Bekymringer og bliver mismodig, saa skal hun glatte hans rynkede Pande og oprejse ham med venlige Ord.

Tre skønne Dyder maa vi dernæst øve hele Aaret igjennem: *Redelighed*, *Ærlighed* og *Fredsommelighed*. Redelighed og Ærlighed i alle Sager er nødvendig, og et Stykke Brød, vi have fortjent paa en ærlig Maade, er der mere Velsignelse ved, end ved de lækreste Sager, som man har erhvervet sig ved Uretfærdighed og Bedrageri. Fredsommelighed er ogsaa nødvendig. Med Rette hedder det, „Livet er en Kamp,“ og kun kæmpende kommer man fremad, og tusinde Ting hænge sig ved vore Fødder som Centnerlodder. Livet er i og

for sig haardt og tungt nok, — skulle vi da oven i Kjøbet gjøre os Tilværelsen til et Helvede ved Ufredsommelighed, Ukjærlighed, Paastaaelighed og Kiv?

Endelig maa vi tæmme *Lidenskaberne* og ikke være Slaver af onde Begjærligheder og Vaner. Om de hæslelige Synder mod det sjette Bud ville vi ikke tale, det Kapitel er for smudsigt — men hvor mange Tusinder og Millioner ere ikke blevne ødelagte af Spille- og Drikkedjævelen! Hele Formuer, Familielykke, Stilling, Medmenneskers Agtelse, Sundheden, alt er blevet ofret for Lidenskaberne. Der er druknet langt flere Mennesker i Snapse-, Øl- og Vinglas, end i Havet. Energisk Front maa der ogsaa gjøres mod *Forlystelsessygen*; den er vor Tids Sygdom og optræder som en virkelig Epidemi; den er en Følge af den materialistiske Tidsstrømning, som kun vil nyde. Vel skal baade Manden og Hustruen hvile og adspredde sig — men med Maade og Hensigt. En maadeholden Adspredelse gjør Aanden elastisk og giver Legemet ny Kraft; men overdreven Nydelse virker som Gift.

Endnu et Par Ord, og jeg er færdig med mine Nytaarsbetragtninger. De gjælde navnlig *Forældrene*. Opdrager eders *Børn* til fornuftige Mennesker, og naar I have en Søn, som skal ud af Skolen til Paaske, saa sig ikke strax: han skal *studere!* Studierne vare mange Aar, koste mange Penge og fordre klare Hoveder. Middelmaadighed kan ikke løse det svære Pensum, som fordrer fem Talenter. Bedre er en dygtig Haandværker eller Kjøbmand, end en forfusket, halvstuderet Lærd. De anmassende og uvidende Halvdannede ere en sand Landeplage; de due ikke til noget ordentligt og staa ikke sjældent i Spidsen for de Utilfredse i Landet.

Giv eders *Døtre* en god Skoleuddannelse og sørg for, at de lære Følgende: at koge en god og nærende Portion Mad, at holde Hus, at vaske, stryge, stoppe Strømper, at sy deres eget Linned, at strikke, sy og

lappe. Lær dem at gjøre Indkjøb og at regne efter og sig dem, at en retskaffen Arbejder og Haandværker er mere værd, end en fornem Dagdriver, der ikke bestiller andet, end at slide paa Brostenene. Sig dem, at Mennesket aldrig skal spekulere for højt, og at Skomageren skal blive ved sin Læst; at Lykke i Ægtestanden ikke afhænger af Penge, af det Udvortes, af Mandens Stilling, men af hans Karakter.

Det er mine Nytaarsønsker, som jeg giver Læserne med paa Vejen, og jeg tror, at det slet ikke vil blive saa galt i det nye Aar, om de lægges paa Sinde og efterfølges. Overhovedet ønsker jeg Enhver det *Bedste*, det der mest passer for Vedkommende, det Gavnligste og Nyttigste baade for Tid og Evighed, — og mere kan jeg da ikke ønske. Og jeg ikke alene ønsker Læserne alt dette af ganske Hjærte; men jeg beder ogsaa Gud om, at han vil lade mine Ønsker gaa i Opfyldelse — i dobbelt Maal paa alle dem, som ogsaa i det nye Aar ville aabne deres Døre og Postkasser for Ugebladet og punktlig betale deres Kvartals-Regninger. I 36 Aar er Ugebladet nu gaaet omkring fra Dør til Dør blandt Menighedens Medlemmer, og det haaber at det ogsaa i sit 37. Leveaar vil finde en gjæstfri Modtagelse, naar det i Dag banker paa og ønsker: „*Et glædeligt, et lykkeligt, et velsignet Nytaar!*“

Redaktionen.

VII.

Den ny Pagts Offer.

„Vi [Lutherske] have det sikkerlig ikke med Nadveren, som vor Herre under os at have det.“
Gunni Busk.

Mennesker, der staa hverandre nær, Slægt og Venner, Undergivne og Foresatte, give hverandre For-

æringer for derved at udtrykke, hvad Hjærtet føler, Kjærlighed og Hengivenhed, Taknemmelighed eller Ærbødighed, maaske ogsaa for at stemme En velvillig eller gjenvinde Ens Gunst, som man er sig bevidst at have forspildt.

Noget Lignende sker ogsaa i Forholdet til Gud, vor Herre, Fader og Dommer: Menneskene have fra først af ogsaa givet ham synlige Gaver, som vi kalde „Ofre“ i Ordets bedste Forstand¹⁾. „Kain frembar et Offer til Herren af Jordens Frugt, og Abel af sin Hjords første Affødning og af deres Fedme“. (1. Mos. 4, 3. 4).

Ofrene, der frembæres Gud, have en dybere og mere omfattende Betydning, end Foræringer, der gives andre Mennesker; de ere et Udtryk for ubetinget Hengivenhed, for *Tilbedelse*. Derfor maa der kun ofres til Gud; at ofre til et Menneske eller hvilkensomhelst anden Skabning vilde være afskyelig Afgudsdyrkelse. Aldrig saa snart var Noa efter Syndfloden gaaet ud af Arken, førend hans Hjærte drev ham til at yde Gud Herren sin Tak og Hyldest. Han sammenhober altsaa Stene til et Alter, slagter allehaande rene Dyr, udgyder deres Blod omkring Alteret og opbrænder Kjødets paa samme (1 Mos. 8, 20). Det har en let forstaaelig sindbilledlig Betydning. Noa er greben af den Tanke: „Gud kunde ogsaa have ladet mig omkomme i Vandflodens Bølger; ham har jeg at takke for, at jeg endnu er i Live.“ Denne Følelse giver han et synligt Udtryk ved at aflive Dyr til Herrens Ære. Ved selve denne symbolske Handling erklærede han: „Du har sparet mit Liv; tag til Tak derfor imod denne Gave. Jeg giver dig tilbage, hvad du har givet mig; jeg tilintetgjør det for dit Aasyn, saa det ikke længer kan tjene til Menneskenes Brug. Jeg berøver disse Dyr Livet til

¹⁾ I videre Forstand kaldes ogsaa i den h. Skrift „Offer“ alt hvad der sker til Guds Ære, som Bøn, Salmesang, Hjærtets Sønderknuselse, Barmhjærtigheds Gjerninger (Eccli. 35, 4), Afholdenhed (Rom. 12, 1), Budenes Overholdelse (Eccli. 35, 2).

Tegn paa, at du kunde gjøre det samme mod mig, at du er Herren over Liv og Død, og at jeg uden alt Forbehold tilhører dig.“ Den samme Tanke ligger til Grund for ethvert Offer.

Et Offer er nemlig en synlig Gave (f. Eks. et Lam, Vin eller Røgelse), hvilken et Menneske (som Præst) frembærer for Gud og tilintetgjør (aflever, udgyder eller opbrænder) for derved at anerkjende Gud som den højeste Herre over Liv og Død, d. e. for at tilbede ham.

Gud har i den gamle Pagt nedladt sig til selv at ordne den jordiske Offertjeneste; han har selv indsat Præsterne, (Aaron og hans Afkom), bestemt Offerstedet (først det hellige Telt, saa Templet i Jerusalem) og forordnede, hvad der skulde ofres (Okser, Faar, Geder og Duer; Mel, Brød, Salt og Vin; Olie og Røgelse), samt at der daglig skulde ofres, hver Morgen og hver Aften, og at Ilden aldrig skulde slukkes paa hans Alter (3 Mos. 6, 12).

Herren imødekom derved en Drift, som han selv har indpodet i Menneskets Natur, og som kommer til Syne hos alle Folkeslag; han har skabt os baade som aandelige og *sanselige* Væsener; vi kunne ikke nøjes med Hjærtets indvortes Følelser; vi føle en uimodstaaelig Trang til at give dem Udtryk som i Ord saaledes ogsaa i Gjerning; og Offeret er en *Tilbedelse i Gjerning*. En protestantisk Videnskabsmand¹⁾ skriver derom; „Forestillingerne om Offerets Nødvendighed og dets forsonende Kraft vare ikke blot herskende i den gamle Pagts Tid og sanktionerede ved den levitiske Gudstjeneste, men de tilhøre lige saa vel Hedningeverdenen og have overhovedet en dyb Rod i den menneskelige Natur, i dens Afhængighedsfølelse, i dens Trang til Lov og Tak og Bøn, og til at give denne Trang Udtryk ikke blot i Ord, men ogsaa i Gjerning.“

Som her antydet, vare Ofrene siden Syndefaldet

¹⁾ Gude, Domprovst i Roskilde, Den h. Nadvere II 137.

ogsaa et Udtryk for Bevidsthed om *Synd* og Straffeskyld; og den gamle Pagts blodige Ofre vare anordnede af Gud ogsaa for hos Israeliterne at vedligeholde Længsel efter og Haab paa den forjættede *Forløser* fra Synd og Straf.

Forløseren kom i Tidernes Fylde. Det var ikke nogen Ringere end Guds Søn, den anden Person i den h. Treenighed. For at frelse os vare to Ting fornødne: Synden maatte tages bort og Guds Naade maatte gjenerhverves. Et blot og bart Menneske kunde hverken det ene eller det andet; thi alle havde syndet i Adam og vare som Følge deraf Vredens Børn (Rom. 5, 12; Ef. 2, 3). Derfor kom han, den Enbaarne af Faderen, i hvem Faderen har Velbehag (Joh. 1, 14; Matth. 3, 17). Han blev vor Ligemand, vort Ben og vort Kjød (jfr. 1. Mos. 29, 14; 2 Kong. 19; 13), vor Broder i Adam.

Han blev bebudet af Engelen som „Jesus“ d. e. „Gud er Frelser“ (Matth. 1, 21; Luk. 1, 31). Han blev udpeget som det Guds Lam, der borttager Verdens Synd (Joh. 1, 29). Han har borttaget Alverdens Synder ved sit jordiske Liv i 33 Aar, især ved sin smertefulde og forsmædelige Død paa Korset. Thi der staar skrevet, at „ligesom ved det ene Menneskes [Adams] Ulydighed de mange ere blevne Syndere, saa skulle og ved den Enes Lydighed de mange blive retfærdige“ (Rom. 5 19). Han er nemlig bleven lydig indtil Døden, indtil Døden paa Korset (Fil. 2, 8); han bar vore Synder paa sit Legeme paa Træet, ved hans Saar ere vi lægte (1Pet. 2, 24); han udslettede den Haandskrift, som var os imod, og borttog den, idet han naglede den til Korset (Kol. 2, 14); han af tvættede os fra vore Synder med sit Blod (Aab. 1, 5).

Kristi Død var nemlig helt forskjellig fra andre Menneskers Død, den var et sandt Offer i Ordets egentligste Betydning. Vi dø nødtvungne, fordi vi ikke kunne undslippe Dødens alt betvingende Magt; han døde ganske frivillig. Frivillig havde han hengivet sig

i Syndernes Hænder (Matth. 26 53); frivillig havde han ladet sige hudstryge, pine og korsfæste af dem; frivillig tillod han at disse Pinsler og Kvaler øvede deres nedbrydende Indflydelse paa hans Legeme og Liv, ihvorvel han godt kunde forhindre alt dette. Han er blevet ofret fordi han selv har villet det (Is. 53, 7). Ingen kunde taget Livet fra ham, hvis han ikke selv havde tilstedet det; han har sat det til af sig selv (Joh. 10, 18).

Han som er Gud og Menneske i én Person, ofrede sit menneskelige Liv til den hellige Treenigheds Ære. Medens han som Gud modtog Ofret sammen med Faderen, med hvem han er én Gud, vilde han som Menneske være den Gave, der blev ofret, og den Præst, der ofrede.¹⁾ Korset var Alteret, hvorpaa der ofredes; hans Død var Offerhandlingens Fuldbyrkelse: ved at dø, frembar han for Gud en uendelig kostbar Gave, sit Kjød og Blod, sit Legeme og sin Sjæl, hele sit menneskelige Væsen. Ved at dø af Lydighed mod sin himmelske Fader (Hebr. 10, 7. 9), gav han Faderen overflødig Oprejsning for Adams og hele Menneskeslægtens Ulydighed (Rom. 5, 19). Han hengav sig for os som Gave og Offer til en behagelig Vellugt for Gud (Ef. 5, 21).

Den 33aarige Frelsergjerning blev afsluttet i det Øjeblik, da Guds Søn raabte; „Det er fuldbragt“, bøjede sit Hoved og opgav sin Aand (Joh. 19, 30). Da blev Helvedes Port lukket, og Himmelporten aabnedes. Da var al Synd borttaget og al Naade erhvervet, eller rettere sagt: da var der aabnet alle Mennesker Adgang til Syndsforladelse, Guds Naade og Himlens Salighed. Det er vor hellige Kirkes²⁾ Lære, at Kristus „vilde ofre sig én Gang til sin himmelske Fader ved at dø paa Korsalteret, for at udvirke en evig Forløsning.“

¹⁾ St. Augustin om Guds Stad 10, 20.

²⁾ Trienterkonc. Møde 22, Kap. 1 om Messeofret.

Denne Lære og Tro have vi arvet efter St. Pavlus, der forklarer, at Ypperstepræsterne i den gamle Pagt hvert Aar paa ny maatte gaa ind i Templets Allerhelligste og stedse paa ny ofre for deres og hele Folkets Synder (3 Mos. 16), men at Kristus, den nye Pagts sande Ypperstepræst, der ikke behøvede at ofre for egne Forsyndelser, gik én Gang for alle ved sin Korsdød ind i Himlens Helligdom og fandt en evig Forløsning (Hebr. 9, 7. 12).¹⁾

(Fortsættes.)

San Petronios Vinduer.

(Fortalt efter det italienske af *Fr-g.*)

I et lille Rum, kummerlig indrettet til Kunstneratelier, sad en Maler, der var ivrig beskæftiget med at lægge sidste Haand paa et fint Arbejde, som havde kostet ham mange Maaneders Anstrængelse; det var et Glasmaleri, bestemt til at blive et Vindu af usædvanlig Størrelse; de rige Farver og Figureernes kunstneriske Udførelse viste noksom, at det var udført af Mesterhaand. Og i Sandhed, hvis det sorte Skapular, som Kunstneren bar over sin hvide, grove Ulddragt, lod forstaa, at han kun var Lægbroder af Dominikanerordenen, saa vidste dog alle, at Giacomo den Tyske, som han kaldtes i Bologna, var en af sin Tids mest frem-

²⁾ Mindedagen om vor Frelzers og førstefødte Broders Død, Langfredagen, er for os en Helligdag med en særdeles gribende Gudstjeneste (S. 23), men vi hellige den ikke til verdslige Forlystelser, ej heller til legemlig Hvile, men tværtimod til Arbejde, Bod og Faste. Vi huske nemlig Herrens bitre Pine og brændende Tørst (Joh. 19, 28), samt at han har lidt det, for at vi maatte følge hans Fodspor, (1 Pet. 2, 21), at han trygler om vor Deltagelse (Mark. 14, 37), at han har befalet sine Disciple at faste efter hans Bortgang (Matth 9, 15; Mark. 2, 20; Luk. 5, 35).

ragende Malere, og at han under sin ringe Dragt skjulte et ualmindeligt Geni. Trods Munkens ydmyge Holdning anede man dog, naar man saå ham, at han tidligere havde fulgt et andet Kald end sit nuværende, der saas af og til ligesom et Glimt af den gamle Soldateranstand hos ham.

Men naar man saa lagde Mærke til hans milde, rolige Øjne, maatte man indrømme, at hvad der end tidligere havde været hans Bestilling, saa var Klosteret dog det eneste rette Sted for „Bolognas Helgen“, som Giacomo af Ulm hed langt ud over Klosters Mure. Ja, Giacomo stod ligesaa højt i Ry for Hellighed som for sin Kunst, og mange af de Lærlinge, der flokkedes i hans fattige Atelier, kom endnu mere for at spørge ham tilraads for deres Sjæle end af Kjærlighed til Kunsten.

Den Morgen, som vi tale om, havde han dog kun én eneste Kammerat, det var en ung Student, der netop var beskæftiget med at rive Farver, medens han i uafbrudt Taushed betragtede, hvorledes Arbejdet skred frem. Hans opvakte, endnu barnlige Ansigt var af ualmindelig Skjønhed, saa at hans Medelever plejede at sige, at naar Fra Giacomo skulde male en Kerub, kunde han ikke vælge en bedre Model end Ambrogino di Concina. — I Dag var det tydeligt at se, at baade Lærer og Elev interesserede sig mere end ellers for deres Arbejde, der snart nærmede sig Fuldendelsen. Den unge Mand var den, der først brød Tausheden, idet han udstødte et Glædeskrig ved at se Malerens sidste Penselstrøg. — „Nu faar da San Petronio og dens Kanniker de allerskjønneste Vinduer i hele Bologna“, raabte han, „i Dag blive de færdige, og det efter atten Maaneders Arbejde.“ — „Og om lidt ere atten Minutter nok til at ødelægge dem, saavidt jeg véd,“ svarede Giacomo med et roligt Smil; „glæd Dig derfor ikke altfor meget endnu, min kjære Ambrogino,

thi Ovnens kan saare let ødelægge alle de Farver, som Du nu har tilberedt i saa mange Maaneder.“

„Sker det ofte, Fader?“ spurgte Ambrogino. „Jeg har hørt et Ordsprog, der siger, at Menneskene ikke ere mere til at stole paa end Glas-Ovnen, men jeg vidste ikke, hvad det vilde sige.“ — „Du vil nok faa det at vide, inden Du har tændt San Domenicos Ovn tolv Gange“, svarede Giacomo; „den har ødelagt mine bedste Arbejder og givet mig drøje Timer i Taalmodighed for omtrent tredive Aar siden; nu er det lettere at komme over, men naar Du, Ambrogino, hører dine Vinduer springe første Gang og ser, Du har spildt baade Tid og Arbejde, saa husk paa, at Du ikke maa lade Djævelen gaa af med Sejren.“

„Er der da ingen Mulighed for at afværge en saadan Ulykke?“ vedblev Ynglingen. „Jeg har jo set Eder prøve Ovnens og saa omhyggelig tælle de Minutter, i hvilke Eders Vinduer følte Varmen, og jeg mindes aldrig, at der er sket nogen Ulykke, saa længe jeg har arbejdet hos Eder.“ — „Det er sandt,“ svarede Giacomo, „at Omhu og Taalmodighed ere gode Raad for alting; der er kun Fare, naar Ovnens er for varm, eller naar Glasset bliver for længe derinde, men saa ere ogsaa nogle faa Minutter tilstrækkelige til, at de springe i Stykker, og hvis det skulde blive disse Vinduers Skæbne, saa maa vi begge bære denne Skuffelse, saa godt vi kunne.“

„Det bliver daarligt nok,“ lo Ambrogino; „men pas nu paa Ovnens, Giacomo, og jeg hjælper Eder, saa skal I se, at San Petronio passer nok paa sine Vinduer, og at alt kommer til at gaa godt denne Gang.“

Mesteren smilede ad sin unge Vens Iver, medens han gjorde den omtalte Ovn i Stand, derpaa vendte han sig til sin Lærling og sagde: „Der skal hengaa omtrent fyrretyve Minutter, før vi kunne sætte Glassene ind, og vi maa da først prøve Varmen og mindske den, hvis den skulde være for stærk, thi det kunde

være farligt; naar Vinduerne saa ere i Ovn, maa vi passe den og tælle Minutterne, og naar Tiden endelig er forløben, tage dem hurtig ud, thi jeg har undertiden set, at fem Minutter for længe har ødelagt Maaneders Arbejde for mig.“

„Og disse fyrretyve Minutter,“ sagde Ambrogino, idet han satte sig ved Fra Giocomos Fødder med et Yndlingsbarns hele Sikkerhed, „disse fyrretyve Minutter skal I tilbringe med at fortælle mig Eders Livshistorie, som i saa ofte har lovet mig, fortælle mig, hvorledes I fra Soldat blev Munk og Maler!“

(Fortsættes.)

Efterretninger fra Ind- og Udland.

Kjøbenhavn. Som en første Nyhed i det nye Aar kunne vi meddele vore Læsere den glædelige Efterretning, at den saa længe forberedte Udgivelse af *den h. Skrift paa Modersmaalet* vil blive paabegyndt om kort Tid. Først vil *det nye Testamente* udkomme med vedføjede Noter, for senere at blive efterfulgt af *det gamle Testamente*. Det vil blive den første katholske Bibeloversættelse her i Norden, siden den h. Birgitta i Midten af det 14. Aarhundrede lod Domherre Mathias i Linköping oversætte den h. Skrift, og siden den danske Oversættelse fra Begyndelsen af det 14. Aarhundrede, hvoraf de otte første Bøger endnu findes. — Den Bagvaskelse mod vor h. Kirke, at den „unddrager Lægfolk Bibelen“, vil ved dette Foretagende forhaabentlig være bragt ud af Verden for vort Fædrelands Vedkommende.

Rom. Den 24. December modtog den h. Fader Kardinal-Kollegiet og Vatikanets Prælater, som frembare deres Lykønskninger i Anledning af Julefesten. Efter at have takket Kardinalerne, svarede Hs. Hellig-

hed paa en Adresse, der blev oplæst af den Ældste blandt Kardinalerne, *Sacconi*, omtrent følgende: Medens det havde behaget Gud at forunde ham den Naade, at kunne fejre sit Jubilæum, var der dog ikke indtraadt nogen Lettelse i Pavedømmets vanskelige Stilling. Dets Stilling var tværtimod bleven endnu værre ved den systematiske Krig imod alt Katholsk og ved administrative saavel som legislative Foranstaltninger. Endog veldædige Institutioner bleve ikke skaanede, og de ædleste og værdigste Foretagender, som f. Ex. Agitationen imod Slaveriet, bleve betragtede med mistænksomme Øjne, fordi de fremmedes af Kirken. Man tillader sig Forhaanelser og Trusler overfor Paven, man betjener sig af ethvert Vaaben for at skade ham, og stadig smeder man nye. Grunden til denne fjendtlige Optræden er de hemmelige Selskabers Had mod den katholske Kirke, mod dens guddommelige Mission og mod dens Overhoveds aandelige Myndighed. Denne Sandhed har flere af Kirkens Fjender aabenlyst tilstaaet; de Listigere søgte derimod at maskere den og angave andre Grunde for Forfølgelsen mod Kirken. De beskyldte navnlig Paven for at være en Fjende af Italien, fordi han til Værn for sit aandelige Embede hævder en virkelig Suverænitet. Ofte har han modbevist denne Beskyldning, med hvilken man søger at gjøre Italienerne fjendtligsindede mod Pavedømmet; Hævdelsen af den pavelige Suverænitet er ensbetydende med Italiens Ro og Velfærd. Biskopperne og Katholikerne i hele Verden hæve deres Stemme til Forsvar for Pavens Rettigheder; det drejer sig her om en Sag, hvortil de religiøse, moralske og sociale Interesser i hele Verden ere knyttede. Ogsaa Italien er, — hvad Pilegrimstogene bevise, — ikke heller blevet tilbage med lignende Protester, men Regeringen har villet undertrykke denne Stemning ved nye Love. Alligevel tør man ikke tabe Tilliden og Modet; thi Fremtiden

ligger i Guds Haand. — Efter Talens Slutning meddelte Leo XIII de Tilstedeværende den apostoliske Velsignelse.

Taksigelse.

En hjærtelig Tak til de Mange, som saa beredvillig efterkom vor Indbydelse til at betænke de Trængende i de forløbne Højtidsdage. Vi have modtaget ialt 299 Kr. 50 Øre, hvorfor er indkjøbt Fødevarer, som ere uddelte til 69 Familier, bestaaende af 262 Personer.

En særlig Tak bringe vi den ukjendte Giver for den store Gave af 25 Kr., og ligeledes den Familie, som var tilstede ved Uddelingen og saa smukt betænkte de Trængende.

Cæcilia Erlewein. Margrethe Larsen.
Elisabeth Tronier.

Kirkelig Kalender.

Søndag den 6. Januar. Herrens Aabenbarelses Fest eller Epiphania ogsaa kaldet Hellig tre Kongers Fest. (Gudstjenesten som paa Højtidsdagene med Kollekt Morgen og Aften for den ydre Missions Foreninger). — 7. M. 8. Ti. 9. O. 10. To. 11. F. 12. L. Oktavdage.

Søndag den 13. Januar. 1. Søndag efter H. 3. K.

Mariakongregationen for Ynglinge holder Fælleskommunion Søndag den 6. Januar (Hellig tre Konger) Kl. 8 i Jesu Hjertes Kapel (Vesterbrogade 28).

Unio. Søndag den 6. Januar Kl. 6 Juletræ for Medlemmerne og deres Børn i Lokalet, Østergade 32.

Det bringes til Menighedens Kundskab, at Hr. Kirkeforstander J. Stratbøcker kun træffes daglig fra Kl. 4—6 i sin Bopæl, Kolbjørnsensgade Nr. 3. 4. Sal.

Fotografier af Alteret i Jesu Hjertes Kapel paa Vesterbro faas å 1 Kr. 50 Øre, ved Henvendelse til Fotograf Chr. Nissen, Værnedamsvej Nr. 9. 2 Sal. Billederne, som ligge til Eftersyn i Venteværelserne ved Kapellet, ere tagne under Alterets Udsmykning i Juletiden og elegant udførte.

Ægtevielser

i Sct. Ansgars Kirke.

Maler Peter Laurits Haundrup og Enke Anna Christine Harms f. Lorentzen (22. Juli) — Cigarhandler Heinrich Vilhelm Julius Iserhorst og Berta Julie Vilhelmine Kessmeier (16. August). — Rørfletter Lorenz Klysz og Enke Caroline Altenburg f. Andersen (24. September). — Boghandler Richard Wessely Mariboe og Gertrud Hermine Margrethe Günther (29. September). — Bogholder Peter August Julius May og Olivia Juliane Marie Assam (20. Oktober). — Tømremester Johann Sebastian Emme og Enke Thrine Karoline Nielsen (29. Oktober). — Gjørtlersvend Georg August Thøfner og Anna Marie Brandt (3. November). — (Fransk) Tjener Hubert Eugine Joseph Bayart og Anna Theresia Louise Liebeck (3. November). — Sakristan Frederik Michael Jensen og Isidora Amalie Veronica Weidele (10. November). — Cigarsorterer Johannes Jacob Krüger og Johanne Caroline Marie Christensen (9. December).

Dødsfald.

14. Juli: Ugift Marie Schultz (45 Aar). — 17. Juli: Snedkersvend Heidloffs Barn, Georg Josef Emil (2 Maaneder). — 28. Juli: Snedker Martensens Barn, Theresia Elisabeth (3 Aar). — 6. August: Tømremester Weideles Hustru, Maria Cæcilia f. Børresen. (64½ Aar). — 21. August: Glasmager Franz Vollhüver (69 Aar). — 27. August: Arbejdsmand Holms Barn, Francisca Marie (14 Uger). — 29. August: Ugift Henriette Pauline Møller (60 Aar). — 30. August: Cigarmager Holmgrens Barn, Jakob August Johannes (21. Uger). — 10. September: Postbud Petersens Barn, Johannes Georg Carl (4 Uger). — 13. September: Skibstømrer Jensens Barn, Anna Birgitte Caroline (1 Aar). — 19. Oktober: Tømrersvend Kajetan Kitaszewski (71 Aar). — 28. Oktober: Snedker Petersens Søn, Hjalmar (9 Aar). — 3. November: Arbejdsmand Anders Petersens Barn, Anna Marie (9 Uger). — 12. November: Enkefru Therese Pechüle (71 Aar). — 12. November: Ugift Erika Theodora Nitsch (31 Aar). — 16. November: Glasmager Joseph Wilquin (46 Aar). — 23. November: Enke Vilhelmine Eiss (47 Aar). — 4. December: Murer Thøstesens Hustru, Charlotte Jacobine Margrethe (35 Aar). — 9. December: Opvarter Mortensens Hustru, Henriette f. Schæfer (21 Aar). — 10. December: Fotograf Alois Gaber (24 Aar). — 15. December: Handskefabrikant Hitzingers Barn, Albert Julius (1 Aar). — 15. December: Skuespiller Rasmussens Barn, Ejnar Sophus (4 Aar). — 18. December: Skomager Nielsens Dregebarn (1 Dag). — 21. December: Barbér Jankovitzs Barn, Lothar Konstantin Willy (11 Maaneder). — 30. December: Murer Clausens Søn, Vilhelm Karl Martin (7 Aar).

Korrespondents. (a + b) En hjertelig Tak for de 100 Kr., som ere uddelte efter Ønske: Præfektoret 20 Kr. til Hjælp til Skolebrødrenes Underhold; 20 Kr. til fattige Skolebørns Bespising; 30 Kr. til Tyendeforeningens og Skolebørnenes Juletræer; og 30 Kr. i andre Velgjørheds-Øjemed. Maatte den smukke Gave kalde sig Velsignelse ned over Dem og Deres Hus i det nye Aar!

Redaktionen.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Syvogtredivte Aargang.

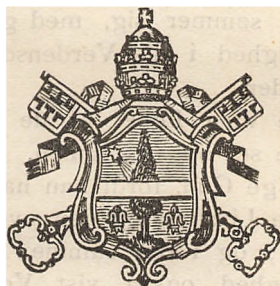
„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, Store Kjøbmagergade 10, 1. S., Kjøbenhavn. — Redaktør: A. Johansen, Bredgade 64, 1. S.

N°. 2.

Søndagen den 13. Januar.

1889.

Indhold. Pavelig Encyklika. Den nye Pagts Offer. Et Tilbageblik. San Petronios Vinduer. Ved Aftenandagten. Jubilæer i 1889. Om Søndagshvilen. Efterretninger: Rom.

Pavelig Encyklika.

Ærværdige Brødre, elskede Sønner! Hilsen og den apostoliske Velsignelse!

Ved Slutningen af det Aar, i hvilket Vi, takket være Guds sjældne Gave og Velgjerning, have fejret sund og rask Vort 50 aarige Præstejubilæum, ser Vor Aand gjerne tilbage paa de henrundne Maaneder og

glæder sig højlig ved Mindet om hele dette Tidsafsnit. Og det er sandelig ikke uden Grund. Thi den personlige Tildragelse, som i og for sig vel ikke er betydelig eller mærkværdig som Nyhed, opvakte alligevel de Troendes Hengivenhed paa en usædvanlig Maade og fejredes med saa tydelige Tegn paa Glæde og med saa mange Lykønskninger, at man ikke havde kunnet ønske sig noget mere storartet.

Dette var Os saare kjærkomment og glædeligt; men hvad vi her skatte højst, det er Vidnesbyrdet om den gode Villie og den saa frimodigt kungjorte Fasthed i Religionen. Denne almindelige Overensstemmelse mellem de Lykønskende sagde tydeligt, at Hjærter og Sind alle Vegne ere vendte mod Kristi Statholder; at Menneskene, trods de mangfoldige trykkende Onder, tillidsfulde se hen til den Apostoliske Stol, som til Frelsens udtømmelige, ufordærvede Kilde, og at den romerske Kirke, alle Kirkers Moder og Lærerinde, æres og elskes, som det sømmer sig, med glødende Iver og højeste Endrægtighed i alle Verdensdele, hvor det katholske Navn lyder.

Derfor have Vi i Løbet af de sidste Maaneder gjentagne Gange set op til Himlen, for at takke den algode og uddelige Gud, fordi han naadigst baade har forundt Os denne Livsfrist og den ovennævnte Trøst i alle vore Sorger; og i det samme Tidsrum have Vi ved given Lejlighed ogsaa vist Vort taknemmelige Sindelag overfor alle dem, hvem Vi skyldte det. Men nu opfordrer Aarets Slutning og Højtiden Os til at forny Mindet om de modtagne Velgjerninger, og det svarer derfor i høj Grad til Vore Ønsker, at hele Kirken netop stemmer overens med Os i denne Gjentagelse af Taknemligheds-Vidnesbyrdet overfor Gud. Dog ønske Vi tillige at tilkjendegive ved dette Brev, hvad Vi hermed gjøre, at de saa talrige Beviser paa Lydighed, Hengivenhed og Kjærlighed have været til ikke ringe Trøst og Lindring for Os i vore Sorger og Arbejder,

og at Mindet derom og Vor Taknemlighed derfor heller aldrig skal ophøre.

Men der er en endnu højere og helligere Pligt tilbage. I denne Vædekamp mellem Sindene, der gik ud paa med usædvanlig Iver at hædre og ære den Romerske Ypperstepræst, tro vi at burde erkjende et Vink fra Ham, der ofte plejer at fremkalde af et lidet Frø-korn Begyndelsen til store Goder og ogsaa alene er i Stand til at gjøre det. Det synes nemlig, som om Guds Forsyn overfor det nu herskende Virvar af Meninger har villet opvække Troen og byde Lejlighed til, at gjenopvække Iveren for et højere Liv hos det kristelige Folk. Der mangler derfor endnu, at Vi virke hen til, at den gode Begyndelse ogsaa efterfølges af den bedste Fremtid, at Vi med Iver og Nidkjerhed arbejde paa, at de guddommelige Raadslutninger blive erkjendte og ogsaa fuldbyrdede i Gjerningen. Først da vil Lydigheden mod den Apostoliske Stol helt og holdent være opfyldt, naar den forbunden med de kristelige Dyders Lov fører til Sjælenes Frelse. Denne Frugt er det alene værd at stræbe efter, den alene varer evigt.

Fra det Apostoliske Embedes højeste Tinde, hvor Guds Godhed har stillet Os, have Vi, hvad der var nødvendigt, ofte værnet om Sandheden og forsøgt at forklare navnlig de *Hovedstykker i Læren*, som syntes at være de mest tidssvarende og gavnligste for det offentlige Liv, for at Enhver, efter at have erkjendt Sandheden, maatte kunde ved Aarvaagenhed og Forsigtighed vogte sig for Vildfarelsernes fordærlige Smitte. Nu derimod ville Vi, som en elskende Fader overfor sine Børn, tale til alle Kristne og med venlige Ord formane den Enkelte til at *indrette sit Liv paa en hellig og heldbringende Maade*. Thi til Kristendommens Væsen hører ubetinget, foruden Trosbekjendelsen ogsaa Udøvelsen af de kristelige Dyder, hvoraf afhænger ikke alene den evige Sjælefrelse, men ogsaa den sande

Lykke og den uforstyrrede Fred i det menneskelige Samfund.

Men naar man ser sig om og er Vidne til, hvorledes Mangfoldige leve, saa erkjender man tydelig, at Sæderne i det offentlige og private Liv i høj Grad afvige fra Evangeliets Forskrifter. Paa vor Tid passer kun altfor godt Aposilen Johannes' Udsagn: *Alt i Verden er Kjødets Begjærlighed og Øjnenes Begjærlighed og Livets Hoffærdighed* (1. Joh. 2, 16). De Fleste nemlig, ligemeget, hvor de stamme fra og hvortil de ere kaldede, rette deres Tanker og Begjæringer mod Jordens usikre og forgængelige Goder; imod Naturen og i omvendt Orden tjene de frivilligt hine Ting, som Mennesket i Følge Fornuftens lydelige Fordringer skal herske over.

Med denne Higen efter Fordele og Behageligheder forener sig naturligvis Begjærligheden efter de Ting, som egne sig til Opnaaelsen af slige Sager. Derfor se vi denne utæmmede Pengebegjærlighed, som gjør dem blinde, der ere grebne af den, og som glødende fordrer at blive tilfredsstillet, ofte uden at skjælne mellem Ret og Uret og ikke sjældent med hovmodig Ringeagt overfor Andres Nød. Paa denne Maade gjøre Mangfoldige, hvis Liv flyder over af Rigdomme, Krav paa Broderskab med den store Masse, som de foragte i deres Inderste. Paa lignende Maade vil den af Hovmod opblæste Aand heller ikke underkaste sig nogen Lov, eller anerkjende nogensomhelst Myndighed; den reneste Egenkjærlighed kalder han Frihed: han tror, at han er født „*fri som et Muldyrs Føl.*“ (Job. XI. 12.)

Hertil komme Tilløkkelserne til Laster og de for-dærvelige Fristelser til Synd: Vi mene de ugudelige og usædelige Theaterstykker, Bøger og Tidsskrifter, som haane Dyden og fejre Lasten; endog Kunsten, som er opfunden for at forskjønne Livet og tjene til ærbar Fryd for Aanden, yde Lidenskaberne Kobler-tjeneste. Ikke uden Frygt kan man se Fremtiden i Møde, thi det er, som om nye Spirer til Fordærvelse

stadig slæbes sammen i den opvoxende Tidsalders Skjød. I kjende Tilstanden i de offentlige Skoler; den kirkelige Autoritet finder der ingen Plads mere, og i en Tidsalder, hvor det frem for alt er nødvendigt, at de Unges fine Barnehjærter opdrages med Iver og Nidkjærhed i de kristelige Pligter, tie som oftest Religionens Lærere. De ældte Børn udsættes for en anden større Fare og det ved den fejlagtige Undervisning, som ofte nok ikke tjener Ungdommen til Sandheds Erkjendelse, men ved falske Læresætninger til Fordummelse. Thi medens de undervise i Videnskaberne ville Mangfoldige kun anerkjende Fornuften som deres Læremester, uden at tage mindste Hensyn til den guddommelige Tro; men naar dette faste Støttepunkt og dette klareste Lys falder bort, glide de ud og se ikke Sandheden. Saaledes lære de, at Alt i denne Verden er Materie; at Mennesker og Dyr have samme Oprindelse og Væsen; ja Enkelte tvivle endog om Verdens Bygmesters og Tingenes højeste Styrers, om Guds Tilværelse, eller de ere som Hedningerne hildede i de værste Vildfarelser angaaende hans Væsen. Som Følge heraf maa Opfattelsen af Dyd, Ret og Pligt blive forvansket, og idet de prise Fornuftens Forrang og hæve den menneskelige Aands Snille paa en overdreven Maade, betale de deres Hovmod med Uvidenhed om de vigtigste Ting. Naar Aanden er bleven fordærvet af falske Meninger, sætter ogsaa den sædelige Fordærvelse sig ligesom fast i Marv og Aarer, og dette Onde kan hos den Slags Folk kun udryddes med de største Vanskeligheder, fordi de falske Meninger paa den ene Side forvanske Bedømmelsen af de sædelige Goder, og paa den anden Side mangler den kristelige Tros Lys, som er Grundlaget for al Retfærdighed.

Daglig ere vi Vidner til de Onder, som af disse Aarsager fremgaa til Skade for det menneskelige Samfund. Disse Lærdommes Gift er med rasende Hurtighed trængt ind baade i det private og offentlige

Liv: Rationalismen, Materialismen, Atheismen have avlet Socialismen, Kommunismen og Nihilismen: afskyelige og fordærvelige Sygdomme, som ikke alene svarede til hine Grundsætninger, men næsten nødvendigvis maatte fremgaa af den. Thi, naar den katholske Religion, hvis guddommelige Oprindelse dog fremgaar af saa klare Vidnesbyrd, ustraffet vises tilbage, hvorledes skulde da ikke ogsaa enhver som helst anden Religionsform, som aabenbart ikke er i Besiddelse af saadanne Kjendetegn, der tvinge til Anerkjendelse, blive vist tilbage? Naar Sjælen ikke er væsentlig forskjellig fra Legemet, naar der altsaa efter Legemets Undergang ikke er noget Haab tilstede om et lykkeligt [og evigt Liv, hvorfor skulle vi da paatage os Møje og Arbejder, for at underordne Begjærlighederne Fornuften? Saa maa meget mere Menneskets højeste Gode ligge i Bekvemmelighedernes Nydelse og i Livets Lyster. Og da Enhver i Følge Naturen stræber efter et lykkeligt Liv, saa vil Enhver med Rette berøve den Anden, hvad han kan, for at forskaffe sig et lykkeligt Liv paa Andres Bekostning. Heller ingen Myndighed vil være i Besiddelse af tilstrækkelig stærke Tøjler, for at holde de ophidsede Lidenskaber i Tømme, thi Lovens Kraft maa nødvendigvis brydes og al Autoritet svækkes, naar den højeste og evige Bevæggrund, Guds Bud- og Forbud, forkastes. Det borgerlige Samfund maa saaledes blive rystet fra Grunden af, idet umættelig Begjærlighed driver de Enkelte til en stadig Væddekamp, i hvilken den Ene søger at bevare, hvad han har erhvervet sig, og den Anden tragter efter at erobre, hvad han begjærer.

Det er netop dette, vor Tid er tilbøjelig til. Dog gives der en Omstændighed, som lader os se de nuværende Onder i et trøstefuldere Lys og tillade os at nære Haab. Thi Gud „*har skabt alle Ting, at de skulle være, og til Velfærd dannet Jordens Folk*“ (Visd, 1, 14). Men som nu hele denne Verden kun kan opholdes ved *hans* Forsyn, paa hvis Vink den opstod, saaledes kunne

Menneskene ogsaa kun frelses ved *hans* Kraft, ved hvis Velgjerning de kaldtes fra Undergang til Livet. Thi Jesus Kristus har ved Udgydelsen af sit Blod rigtignok kun én Gang forløst Menneskeslægten, men vedvarende og uforgængelig er Kraften af dette saa store Værk, af denne saa store Gave: „*Og der ikke Frelse i nogen Anden*“ (Apost. G. 4, 12). Alle hine derfor, som ville slukke Folkelidenskabernes Flamme ved Hjælp af Lovenes Modstandskraft, kæmpe rigtignok for Retfærdigheden; men de maa forstaa, at deres Arbejde vil bringe liden eller slet ingen Frugt, saa længe de med Haardnakkethed vise Evangeliets Kraft tilbage og ikke ville vide noget at sige om Kirkens Bistand og Hjælp. Deri ligger Helbredelsen fra Ondet, at man vender tilbage til Jesus Kristus og til den kristelige Livsvandel baade i det private og offentlige Liv.

Men Summen af og Hovedsagen ved hele det kristelige Liv bestaar deri, at man ikke hengiver sig til Tidens fordærvede Sæder, men yder standhaftig Modstand overfor dem. Det vise Jesu, „Troens Begynders og Fuldenders,“ samtlige Ord og Gjæringer, hans Love og Foranstaltninger, hans Liv og Død. Hvormeget vi end ved Naturens og Sædernes Fordærvelse drages i en anden Retning, saa maa vi dog „gjennemløbe den os anviste Bane,“ bevæbnede og udrustede med de samme Vaaben, som *han*, der „istedetfor den Glæde, han havde for sig, led taalmodigen Korset“ (Hebr. 12, 1. 2). Derfor maa Menneskene frem for alt lægge sig paa Sinde, hvor langt det afviger fra den kristne Tros Bekjendelse, naar de følge Moden og jage efter alle mulige Forlystelser, sky Møjsommeligheder, disse Dydens Ledsagere, og ikke nægte sig noget af det, som paa en sød og blødagtig Maade smigre for Sanserne. „De som høre Kristum til have korsfæstet deres Kjød tilligemed Lysterne og Begjæringerne“ (Galat. 5, 24): deraf fremgaar, at alle hine ikke høre Kristum til, som ikke have vænnet sig til og ikke ere øvede i at taale,

og ikke ringeagte alle blødagtige Nydelser. Thi ved Guds uendelige Naade og Godhed er Mennesket blevet gjenopvakt til Haabet om de uforgængelige Goder, hvilke det havde tabt; men det kan ikke opnaa dem, naar det skyer tilbage for at følge Kristi Fodspor og ikke uddanner sin Aand og indretter sine Sæder efter Kristi Exempel. Det er derfor ikke blot et Raad, men en Pligt, og det ikke blot for hine, som have valgt et fuldkomnere Liv, men ubetinget for Alle, at Enhver „ombærer Kristi Død i sit Legeme“ (2. Kor. 4, 10).

Hvorledes kunde vel ogsaa Naturloven, som byder Mennesket at leve efter Dyden, bestaa uforvansket paa nogen anden Maade? Thi vel udslettes *Arvesynden* i Daabens h. Sakramente, men *Syndens onde Spirer* udryddes ikke. Den ufornuftige Del af Menneskene kan vel ikke skade dem, der yde Modstand og mandigt kæmpe med Kristi Naade; men den gjør dog Fornuften Herredømmet stridigt, forstyrrer Aandens Ligevægt, leder paa tyrannisk Maade Villien bort fra Dyden med en saadan Vold, at vi uden daglig Kamp hverken kunne fly Lasten, eller opfylde vore Pligter. „Men at Begjærligheden eller Fængstoffet forbliver i den Døbte, be- kjender og tror denne h. Synode. Da Begjærligheden imidlertid er ladt tilbage til Kamp, kan den ikke skade dem, som ikke indvillige, men med Jesu Kristi Naade endog mandigt gjør Modstand; tværtimod: hvo, som kæmper den gode Strid, vil blive kronet.“ (Cons. Trid. Sess. V.)

(Fortsættes.)

Den ny Pagts Offer

(Fortsat).

Kristi Blod er et Hav uden Bund og Bredder. Alle, der nogen Sinde ere blevne rensede fra Synden,

lige siden Adams Fald indtil det nuværende Øjeblik, alle, der nogen Sinde ville blive rensede fra dette Øjeblik af indtil Dommedag, ogsaa Jomfru Maria, som ved en særegen Forrettighed blev bevaret for al Synd ¹⁾ alle, alle uden Undtagelse have Kristi Blod at takke for deres Frelse. Og hvor mange end søge Syndsforladelse og Naade, alle kunne de øse den af den Korsfæstedes Blod. Den Strøm, der fremvælder af Jesu gjennemborede Hjærte, er bred og dyb nok til, at alle Mennesker kunne øse deraf Tilgivelse og Naade. Vor Forløsning vilde ikke kræve noget andet Offer foruden det blodige Korsoffer. Men der er andre Grunde, som kræve det.

Blodstrømmen fra Golgatha skal ledes igjennem alle Tider og alle Lande, saa den kan blive tilgængelig for alle og enhver; og det skal efter Guds Anordning tildels ske ved et andet, et ublodigt Offer. — En Trang til at ofre og derved at tilbede og forsonse Gud ligger, som før omtalt, i Menneskets Natur. Vi føle ogsaa denne Trang; Korsofret er bleven frembaaret for 18 å 19 Aarhundreder siden; det kan ikke tilfredsstille denne Trang. — Endelig har Gud Herren, der selv havde anordnet den gamle Pagts Ofre, ved den sidste af Profeterne lovet i den ny Pagt at sætte et nyt, varigt Offer i de gamle Ofres Sted. Thi hos Profeten Malachias læse vi den Trusel og Forjættelse: „Jeg har ingen Lyst til eder [jødiske Præster], siger Hærskarernes Herre, og har ingen Behag i Offergaver fra eders Haand. Thi fra Solens Opgang indtil dens Nedgang skal mit Navn vorde herligt blandt Folkene, og paa alle Steder skal der ofres for mit Navn og frembæres et rent (Spise-) Offer (Mal. 1, 10. 11).

To Ting turde her være indlysende af sig selv: For det første er det, som her forjættes, et Offer i egentlig Forstand, en Frembærelse af en synlig Offer-

¹⁾ Pius IX' Bulle „Ineffabilis Deus“ af 10. Dec. 1854 og Kirkebønnen paa Marias ubesmittede Undfangelses Fest.

gave! det skal jo afløse og erstatte de levitiske Ofre ¹⁾); det er altsaa, lige saa vel som disse, et egentlig Offer. For det andet kan det paa ingen Maade forstaas om det blodige Korsoffer, som hverken er et Spiseoffer, ej heller frembæres uafladelig blandt de (paa Malachias' Tid endnu) hedenske Folk.

Hvor er da dette forjættede Offer at finde? — Svar: i den hellige *Messe*, som i Sandhed er et stedse varende Spiseoffer. Ved den er Gudmennesket efter Forjættelsen (Ps. 109, 4) „Præst (ikke blot for èn Gang, men) i Evighed (ikke efter Aarons, men) efter Melchisedechs Orden.“ Denne, Præst og Konge af Salem, havde efter Abrahams Sejr over fjendtlige Høvdinge frembaaret et Offer af Brød og Vin og beværtet Abraham og hans Stridsmænd med Brød og Vin (1. Mos. 14, 18). Er Kristus virkelig Præst paa denne Kong Melchisedechs Vis, saa ledes vore Tanker strax hen til den sidste Nadvere. Om den læse vi jo, at Herren tog Brød og Vin og at han med de Ord: „Dette er mit Legeme, dette er mit Blod“ — bød dem at spise og drikke, hvad han rakte dem. I Virkeligheden var det Aftenen før sin Lidelse, at han første Gang røgtede sit Kald som „Præst efter Melchisedechs Orden“, og at han ved det Bud: „Gjører dette til min Ihukommelse“ — tiltraadte sit evige Præsteembede.

Herrens sidste Nadver indbefatter nemlig en sand Offerhandling. Han selv var Præsten; Offergaven var hans Kjød og Blod under Brødets og Vinens Skikkelse; Alteret var Nadverbordet; Ofringen indeholdtes i selve Forvandlingen af Brød og Vin; og til Ofrets Frembærelse sluttede sig saa et Offermaaltid i Apostlenes første Kommunion.

Efter Sct. Augustins meget anskuelige Udtryk bar Herren den Gang nemlig sig selv i sine egne Hænder. Der berettes os af de inspirerede Skribenter, hvoriblandt

¹⁾ Det her brugte hebraiske Ord „minchah“ betegner aldrig et Offer i ugentlig Forstand.

der er et Øjen- og Ørevidne (Matthæus), at han tog Brød og en Kalk med Vin og sagde: „Dette er mit Legeme; dette er mit Blod“ (Matth. 26, 26. 28; Mark. 14, 22, 24; Luk. 22, 19. 20; 1. Kor. 11, 24. 25)¹⁾ Hans Ord ere sande: det, som han holdt i sine Hænder og som havde været Brød og Vin og endnu saa' ud, lugtede og smagte som Brød og Vin, var ikke længer Brød og Vin; det var i Virkeligheden blevet til Herrens Kjød og Blod. Men noget var endnu blevet tilbage af Brød og Vin, nemlig Udseendet, Farven, Størrelsen, Lugten, Smagen, Vægten, kort sagt, det, som vi med èt Ord kalde „Skikkelsen“. Derom vidnede Apostlenes Sanser; og hvad Menneskets sunde Sanser bevidne, det er ligeledes sandt²⁾. Lægge vi altsaa de to Sandheder sammen, saa faa vi, at Herren holdt i sine Hænder sit eget Legeme og Blod under Brødets og Vinens Skikkelse.

Ganske vist er det hemmelighedsfulde Ord: Dette er mit Legeme, dette er mit Blod. Men paa den anden Side ere de saa simple og jævne, at Apostlene godt kunde forstaa dem og ved dem komme til den Overbevisning: Hvad vi nu spise og drikke, er virkelig Herrens Legeme og Blod, om vi end synes at se, lugte og smage Brød og Vin. Ja, de kunde ikke misforstaa dem, da de vare godt forberedte paa dem og allerede i

¹⁾ Mærkværdigvis lader Sch. Herren sige: Dette *Brød* er mit Legeme —, skjønt han citerer alle 4 oven nævnte Steder hos Matthæus, Markus, Lukas og Paulus, og skjønt der paa intet af de 4 staar: Dette *Brød* e. m. L.

²⁾ Holberg tog fejl, naar han mente, at han ikke kunde blive Katholik, allerede paa Grund af den katholske Lære om Nadveren; den nægtede jo, hvad vore Sanser paastod. — Vore Sanser paastaa kun, at der paa Alteret er noget, der tager sig ud som Brød og Vin (Brødets og Vinens Skikkelser); og det lærer den katholske Tro ogsaa. Vore Sanser dømme ikke om Tingenes Væsenhed; de berette kun om Tingenes Ydre, deres Maade at vise sig paa. Ganske vist kunne vi i Reglen slutte fra det Ydre til det Indre, til Tingenes Væsen, og sige: Hvad der *ser ud* som Brød, er virkelig Brød, men Herren forsikrer os, at vi her have en Undtagelse fra denne Regel, ved at belære os: Dette er mit Legeme.

et Aars Tid havde ventet paa at faa Mesterens Kjød og Blod at spise og drikke.

Han havde jo for længe siden lovet dem det under de højtideligste Forsikringer, ja under de alvorligste Trusler: „Sandelig, sandelig, siger jeg eder, dersom I ikke æde Menneskenes Søns Kjød og drikke hans Blod, skulle I ikke have Livet i eder. Thi mit Kjød er sandelig Spise, og mit Blod er sandelig Drikke“ (Joh. 6, 53. 55).

Den Gang havde han ikke ladet nogen Tvivl blive tilbage om, at hans Ord skulde forstaaes som de løde, om en virkelig og legemlig Nydelse af hans virkelige Kjød og Blod. Thi saaledes opfattedes de af Jøderne, overfor hvem han udtalte dem i Synagogen i Kapharnaum. De toge Forargelse deraf og spurgte: „Men hvorledes kan han give os sit Kjød at spise?“ Havde de misforstaaet ham, maatte han have rettet dem. Men han gjorde det ikke; han gjenkaldte intet af, hvad han havde sagt: tværtimod, han bekræftede det endnu mere. Og da nogle af hans egne Disciple fandt den Tale haard, lod han dem gaa. Ja, han selv spurgte endog sine 12 Apostle, om de muligvis ogsaa vilde forlade ham; thi vilde de ikke tro paa disse hans Ord, saa kunde de heller ikke længer være hans Omgangsvener. Hans Apostle forlode ham ikke; Petrus erklærede paa alles Vegne: „Herre, til hvem skulle vi gaa? vi tro og have erkjendt, at Du er Guds Salvende og Søn“ (Joh. 6, 60—69). Men de have sikkert i Mellemtiden mangan Gang hver for sig grublet over og med hverandre samtalet om, hvorledes og hvornaar deres Mester vel vilde løse Gaaden, indfri sit Løfte og bespise dem med sit Kjød. Nu høre de af hans Mund: „Det, jeg byder eder at spise og drikke, er mit Kjød og mit Blod“. Nu er det gaadefulde Spørgsmaal besvaret; de kunne ikke blot forstaa, hvad Mesteren mener med disse Ord, men de kunne ej engang misforstaa det.

Da med sine Tolv paa Lovens
 Bud han Paaskelammet nød,
 Bad han med dem til sin Fader
 Og velsigned Vin og Brød,
 Saa det blev hans Blod og Legem,
 Hvad han dem at nyde bød.

(Fortsættes.)

Et Tilbageblik.

I „Morgenbladet“ for 28de December f. A. skriver Hr. Grev *J. L. Holstein-Ledreborg* følgende:

„I en Forsamling af Trosfæller udtalte jeg for et Aars Tid siden, at i Kampen for Aabenbaringstro og religiøs Klarhed var Førerskabet hos den katholske Kirke, efter at Protestantismen havde svigtet.

Modsigelsen lod ikke vente paa sig. Den kom fra forskellige Sider; men kun et enkelt Indlæg var bygget paa saa megen aandelig Forstaaelse, at det opfordrede til en Forhandling. Det var Pastor Brahm's i „Morgenbladet“, der opstillede Aandsfriheden som Protestantismens Kjendemærke; thi hermed var Forpligtelsen givet til at gjøre Rede for sin Tro, ikke blot overfor Følelse og Stemning, men overfor en tankeklar religiøs Erkjendelse. Hr. Brahm trak sig imidlertid hurtigt tilbage fra Aandsfrihed til Forhandlingsfrihed og fra Forhandlingsfrihed til Tavshed og lod sluttelig min Paavisning af, at Protestantismens Tro ikke var kristelig Tro, staa uanfægtet. Jeg har aldrig bebrejdet ham dette. Tværtimod, jeg anerkjender den Ærlighed, der lod ham vige ud af Debatten, den staar for mig som et Tegn paa, at han har for megen Agtelse for sig selv og for den Sag, det drejer sig om, til at fortsætte en Polemik, naar han føler, at han ikke kan

i Sandhedens Tjeneste. Men jeg skjuler ikke, at jeg tillige fik et Indtryk af Svaghed, ikke hos min Modstander personlig, men i det Kirkesamfund, han havde søgt at forsvare.

Saa tog Hr. Villiam Jacobsen fat og gjorde, hvad han kunde, for at lede Undersøgelsen over i Bibelfortolkningernes Uendelighed. Jeg fulgte ham pligtskyldigt fra Paastand til Paastand, og vi kom da snart saa vidt, at alle kunde kontrollere deres Holdbarhed. Hr. J. opgav saa i den Artikel, han skrev i „Morgenbladet“ den 1ste November, ethvert Forsvar med Grunde og tav til dem, jeg havde anført imod ham. Hertil er intet at sige. Hvis Hr. Jacobsen havde indskrænket sig til at tie, skulde jeg ikke have nævnet ham. Men i Stedet for dette har han gjort et Forsøg paa at dække sig — eller sin Sag, — der er af en saadan Natur, at det faktisk gjør en videre Forhandling umulig og derfor næppe bør gaa upaataalt hen.

Til „Nordisk Ugeblad“ (Nr. 41) havde Pastor Perger i Ordrup indsendt en Afhandling om: hvem, der havde den „*afgjørende Stemme**), paa Kirkemødet i Jerusalem. Den var rettet imod Hr. Jacobsen, der hævdede en saadan for Menigheden (Mrgbl. 237) og i Overensstemmelse hermed i „Morgenbladet“ for den 25de Avgust havde fremhævet Skrivelsen i Ap. Gj. 15 som affattet i „alles Navn“. Hr. Perger gjør nu disse Spørgsmaal til Gjenstand for en omhyggelig Kritik og opstiller som sit Resultat, at *Afgjørelsen af det Strids-spørgsmaal, der havde foranlediget Kirkemødet*, er truffet af „*Apostlene og de Ældste*“. Han fastholder derfor bestemt den Læsemaade af V. 23 som den „*ene rigtige*“, der lader Skrivelsen udgaa fra disse med Udelukkelse af Menighedens læge Medlemmer, medens han i *den Beslutning, som V. 22 omtaler* (Valg og Afsending af en Deputation) blot ser en af Apostlene med hele

*) Udhævet af Hr. Perger.

Menighedens „Bifald eller Samtykke“ foretagen Handling og i Beretningen derom kun en Tilkjendegivelse af, at alle bifaldt den af Apostlene og de Ældste trufne dogmatiske Afgjørelse, som han, afskærende enhver Misforstaaelse, udtrykkelig betegner som „*vedtaget*“ af disse som „*Mødets stemmeberettigede Medlemmer*“ i Kraft af en „*Bemyndigelse fra oven og under den Helligaands Styrelse.*“

Alt dette fortier saa Hr. Jacobsen med Undtagelse af Hr. Pergers Bemærkning om V. 22, som han river ud af dens Sammenhæng. Derpaa reducerer han sin egen Paastand om „Menighedens *afgjørende* Deltagelse i de tagne Bestemmelser“ (Mrgbl. 237) til en Udtalelse om „de menige Medlemmers Samstening“ (Mrgbl. 202), og „Ugebladet“s Gjendrivelse er nu forvandlet til en Modstanders Vidnesbyrd til Ære for Hr. Jacobsen. I Sammenligning hermed er det næsten for intet at regne, at han bemægtiger sig en stakkels lille Sætning om, at Hr. P. „er enig“ med ham i, at Stridens Løsning ikke maa søges i V. 23 „alene“. Den er rigtignok kun Indledningen til en Paavisning af, at Løsningen *ikke*, som Hr. J. vilde, maa søges i V. 22 alene; men ved ogsaa at fortie dette og ved i en Note — mod bedre Vidende — at insinuere, at jeg fra først af kun havde paaberaabt mig V. 23, gjøres den om til et Angreb paa mig, uden at det generer Hr. J. det allermindste, at han i et tidligere Nummer af Bladet (225) selv har citeret de Ord, hvormed jeg strax i mit første Indlæg havde henvist til V. 23, „sammenholdt med V. 6.“

Ingen kan formene Hr. J. Ret til at angribe sin Modstander saa skarpt, som han vil, uden Hensyn til, at denne havde nægtet at debattere Sagen i et politisk Blad. Han kunde ogsaa, hvis han foretrak det, af den Grund fuldstændig have ignoreret ham; men med løsevne Citater at arrangere en Fremstilling, der giver et falsk Billede af Forhandlingen, at gjøre dette med

fuld Bevidsthed om, at „Ugebladet“ ikke kommer „Morgenbladet“s Læsere for Øje, — det er, i alt Fald udenfor de Kredse, hvor theologisk Klopfægteri endnu forvexles med Skarpsindighed, en fuldstændig Umulighed. Og vil man undskylde det med, at Hr. Jacobsen ikke har været klar over det, han har gjort, saa skal jeg indrømme Muligheden heraf, navnlig hvis jeg tør dømme efter den Mangel paa Sindsligevægt, der fremgik af hans sidste Artikel*); men man være saa mild, man være vil, saa er der dog kun ét Navn for det, der her er sket: det er *uredelig Polemik*. Og i en Sag som denne er det afgjørende, thi den kan kun behandles af den, der har Alvor og Sandhedskjærlighed nok til at undgaa de Skjær, paa hvilke Hr. Jacobsen er strandet.

Dersom Hr. Jacobsen nu ikke uimodsagt havde staaet som den, der førte Ordet for den evangelisk-lutherske Protestantisme, og dersom der ikke var hængaaet godt og vel sex Uger, uden at nogen af dem,

*) Han synes i denne virkelig at være saadan „kjørende“, at Evnen til at føre en nogenlunde sømmelig Debat ganske har forladt ham. I Slutningen af Artiklen nævner han saaledes min Bemærkning om, at den Helligaand ikke havde affattet *Skrivelsen* (Mrgbl. 245) Jeg havde fremsat den, for at minde ham om, at en tilsyneladende Uklarhed i det Aktstykke, der med faa Ord og i sammentrængt Form refererede Indholdet af den tagne *Beslutning*, men overlod den nærmere Forklaring til Overbringerne, ikke kunde bruges som Bevis for, at denne selv var tvetydig eller urigtig, og sølgelig heller ikke, som Hr. J. troede, til Argument for, at den Helligaand ikke havde vejledet Apostlene. Det gjaldt altsaa for ham om at paavise Fejl i selve *Beslutningen*, og skjønt Hr. J. behandler Apostlene med megen Overlegenhed, turde det dog udkræve en Del Kjendskab til historiske og lokale Forhold, som Hr. J. muligens ikke har synderligt Begreb om. I „Morgenbladet“ (260) svinger han imidlertid kjækt ud over alle Vanskeligheder, ombytter uden videre Ordene „Skrivelse“ og „Beslutning“ og lader mig saa paastaa noget absolut Nonsens om, at den Helligaand vel ikke selv har „taget denne tvetydige Beslutning (sic!), men kun ledet og bemyndiget Apostlene til at tage den.“ — En ret nem Maade at hjælpe sig paa, men komplet umulig i en alvorlig Forhandling.

paa hvis Vegne han talte, har fundet sig foranlediget til at desavouere ham, saa vilde der maaske ikke have været tilstrækkelig Grund til saa udførlig at dvæle ved disse literære Hokuspokus. Men alt dette giver det passerede en Betydning, man ikke kan se bort fra. Der er noget deri, som røber ikke blot Svaghed, men Sygdom. Den hele Maade, paa hvilken man fra protestantisk Side har ført, opgivet, forkludret og endelig umuliggjort den Forhandling, man selv har rejst, er saa besynderlig holdningsløs, saa usikker og lysræd, at jeg, hvis det kun gjaldt om at godtgjøre Berettigelsen af den Udtalelse, hvormed jeg indledede denne Artikel, ikke kunde forlange mere. Dette er for mig dog ikke Hovedsagen. Det nedtrykkende ved Synet af saa megen Vanmagt gjør, at jeg næsten kunde ønske ikke at have faaet Ret saa hurtigt. Ikke for Stridens Skyld; thi min Tid er knap og min Smag for kirkelig Polemik kun ringe, men man faar uvilkaarlig en Følelse af at staa overfor noget, der ikke er langt fra aandelig Stagnation.

Hvoraf kommer det? Er det religiøs Ligegyldighed? almindelig Statskirkelammelse? eller er det Sympotomerne paa, at man ikke selv tror paa den „Kristendom“, man præker? Der er dem, der ikke gjør det, og som dog præker og præker, som gjaldt det deres Liv, — hvad det maaske ogsaa gjør, — men det store, det aldeles overvejende Flertal tror paa Protestantismen. De nære ingen overtroisk Respekt for de „symbolske Bøger“ og ere vel ogsaa et Stykke ude over den rigtige gamle Lutherdom; men Protestanter ere de. I god Tro og med fuld Musik.

Men gjøre Rede for deres Tro, det kunne de ikke. De ere naturligvis inde i alle Dogmerne og i Systemet fra Ende til anden; men paa Spørgsmaalet: hvorledes deres „evangeliske“ Kristendom kan forliges med Apostlenes, med Forudsætningerne for al Aabenbarings-tro eller med Betingelserne for, at et tænkende Menne-

ske uden aandløs Letsindighed kan antage en saadan Tro, bliver de Svaret skyldige. Overfor andre og overfor sig selv med; thi det er ikke theologiske Kundskaber, men intellektuel og moralsk Selvforsaaelse, det skorter paa. Examensspørgsmaalene kan man, men i Samvittighedsspørgsmaalet er man renonce. Og dog ere alle disse lutherske Præster og Lærere gennemgaaende dannede, retsindige, ja sandhedskjærlige Mænd. Hvorfra kommer da den store Uklarhed? Den kommer fra selve den „Kristendom“, de ikke frit have valgt, men ere fødte og opvoxede i.

Enhver vil forstaa dette, der er fortrolig med den lutherske Protestantismes Oprindelse i det 16de Aarhundrede. Den var ikke noget Udslag af bevidst Tvivl overfor det Trosgrundlag, som bar hele den Tids religiøse Overbevisning: den synlige levende Menigheds guddommelige Myndighed; men den skyldtes Særopfattelser med Hensyn til enkelte Dele af Læren — navnlig Retfærdiggjørelseslæren — som fra først af hævdedes i fuld Forventning om hele Kirkens Tilslutning, men som ikke desto mindre Skridt for Skridt førte til Bruddet med denne. Ved dette Brud gled ikke blot det hidtilværende Grundlag bort under Fødderne paa Reformatorerne, men det gled bort, uden at der kom noget andet i Stedet. Hvor lidt dette var tilsigtet, ja forudset, viste sig strax i den Famlen efter et nyt, som allerede hos Luther traadte saa grelt frem. Skriften og Kirken, Traditionen og Fædrene og den hellige Aands Vidnesbyrd afløser, ophæver og konfunderer hverandre under næsten ulidelige Selvmodsigelser. Da reddede Statskirkedømmet Protestantismen.

Hans kgl. Majestæts Vilje gjorde Ende paa alle Samvittighedens Kvaler og Tankens Indvendinger. Aandstvangen bredte sig over Landene, og man fik den Fred, som kun Fordummelsen kan give.

Men den Tvivl, der bunder i Menneskeandens naturlige Krav paa at forstaa sig selv, er i Længden

stærkere end alle ministerielle Reskripter og kirkelige Kjødgryder. Og nu, efter tre hundrede Aars sejge, fremadskridende Udvikling, ere vi endelig saa vidt, at det Spørgsmaal, som den Gang blev kristelig begravet, atter staaer lyslevende for os. Og nu maa det besvares.

Lettere er det naturligtvis ikke blevet ved, at ned-arvet Fordom, partisk Historieskrivning og tyk konfessionel Uvidenhed har lagt sig imellem og sammen med kirkelig Klikeaand og personlig Uselvstændighed gjort Dommen usikker. Og prøver saa den enkelte, trods alt dette, at tage Spørgsmaalet op, saa føler han det samme, som hans Forfædre følte for tre hundrede Aar siden — han føler Grunden vige under sig for hvert Skridt, han arbejder sig frem. Det kan jo ikke være andet; thi alt er endnu som for tre hundrede Aar siden: der er ingen Grund; den gamle er borte, og der er ingen kommet i Stedet.

Saa bliver man bange; bange for sig selv og sin egen Tanke. Og det kommer da ganske af sig selv, næsten undskyldeligt, at man viser Opgaven fra sig og Ansvar. *Og saa er Stagnationen der.*

De kløgtige, de virksomme og travle, de kirkelige Spidsborgere, for hvem Religionen er en Partisag, gaar til Bunds i „Mission“ og „praktisk Kristendom“. I denne store, svimlende Ruse bliver man snart enig med sig selv og andre om, at „Erkjendelsen“ er af det onde. Saa gaar man i Kirke, stifter Foreninger og samler sig broderligt i Fanatisme; kryber forsigtig af Vejen for den store Forhandling, men ere saa meget desto nidkjærere i den lille Polemik med dens dumt perfide Angreb og dens helt igjennem aandløse Kontroverslitteratur — uden Evner og uden Vilje til at bringe Forstaaelsen saa meget som et Hanefjed ud over den Ring af Bornethed og utænkte Forestillinger, man nu en Gang snurrer rundt i.

De øvrige — de fornemme Naturer, som længes efter Klarhed og væmmes ved gejstlig Rummel, gjøre

vel af og til et Forsøg, men skræmmes tilbage. Det er de „stille i Landet“. Nogle tvivle, og nogle — falde i Søvn.

Og under alt dette breder Aandløsheden sig. Dum og vigtig. Og Ynkelihooden gror ud over Landet som Andemaden paa dødt Vand.

Om det nogen Sinde bliver anderledes, véd jeg ikke. Men det er dog, som var der Tegn i den nulevende Slægt, der tyder paa, at man føler Pinangtigheden. Lidt af den hellige Ild, den Sandhedens Lidenskab, der fik de gamle Grækere til at sige, at den største Ulykke for et Menneske var den at være i en Vildfarelse. Maaske vil jeg siden faa Lejlighed til nærmere at paavise dette. Her skal jeg indskrænke mig til at gjentage, hvad jeg under denne Forhandling saa ofte har mindet om: det er høj Tid, at Arbejdet tages op, hvis ikke Aabenbaringstroen skal falde; thi paa personlig Taagethed og gennemført Selvmodsigelse kan der ikke bygges videre. Men sker det, — tages Arbejdet op, modigt, redeligt, med klart Hoved og uden Fantasteri, saa skal det hurtigt vise sig, at kun den vinder frem, der har Aandsfrihed nok til at gaa bagved „Reformationen“ for at løse det Spørgsmaal, som da blev glemmt, siden blev kvalt og sidst blev svigtet — Samvittighedsspørgsmaalet, der enten vil føre til en ny Forstaaelse af den synlige Menighed som Troens Forkynder og Vogter, eller — til et nyt Brud, langt dybere end det, der skabte Protestantismen.

San Petronios Vinduer.

(Fortalt efter det italienske af *Fj.-g.*)

(Fortsat.)

„Som Du vil,“ svarede Giacomo, „men hvis Du kjeder Dig ved den, maa det ikke undre Dig, thi der

er kun lidet Mærkeligt i Menneskenes Liv. Jeg er født i Byen Ulm i Schwaben, min Fader var Kjøbmand og havde gjerne villet, at jeg skulde have fulgt samme Haandtering. Jeg ledsagede ham ogsaa flere Gange til Flandern, hvor han havde Forretninger. Det var dér, at jeg først fik Kjærlighed til Glasmaleriet, men jeg var den Gang en urolig Sjæl, ligesom Du, Ambrogino, jeg gjemte en Snes paabegyndte Arbejderj i mit Kammer, men jeg fik aldrig noget færdigt; saa blev jeg Mekaniker og fyldte Huset med Uhre og Snurrepiberier, saa min Moder tilsidst fortvivlede derover og bad mig om at høre op, thi ingen af mine Maskiner gik nogensinde. Hun bad mig dog følge min Faders Haandværk, men jeg kunde ikke blive i Ro, og jeg tror nu ikke, at det blot var Ungdommens Uro, der var Skyld deri, nej, jeg syntes, det ikke var Guds Villie, at jeg skulde gjøre det. Jeg havde faaet en kristelig Opdragelse og jeg vidste, vi ikke kunde udrette noget Godt uden paa den Plads, hvor Gud havde bestemt os til at virke og intet andet Sted. Da jeg nu var omtrent saa gammel som Du, hørte jeg tale meget om Pilegrimsfærd, og jeg tænkte, at muligvis kunde jeg finde en Løsning paa den Tvivl, der pinte mig, og Fred for al min Uro ved Apostelfyrsternes Grave i den hellige Stad. Mit Hjærte længtes og higede efter at være dernede paa de hellige Steder, kysse de hellige Stene og væde dem med mine Taarer. Skjønt min Fader ikke var videre fornøjet med min Bestemmelse at ville rejse, gav han mig dog sin Velsignelse og en god Sum Penge med, thi han vilde ikke, at hans Søn skulde slaa Følge med slette Personer paa Grund af Pengemangel.

Jeg kan ikke finde Ord for at beskrive Dig mine Følelser, da jeg kom til den evige Stad, jeg følte en egen Sødme selv i Luften, som om dejlig Blomsterduft opsteg fra denne Jord, der var vædet af Martyrernes Blod. Jeg troede nu, at jeg kunde være bleven der

altid, og at Fattig som Rig maatte prise sig lykkelig ved altid at kunne dvæle og bede ved den Grav, der bringer ethvert Kristenhjærte til at banke. Men efter nogen Tid begyndte min gamle Uro igjen, den tvang mig til at drage afsted, og jeg drog til Neapel, hvor Alfons af Aragonien forsvarede sin Krone mod de genuesiske Stater. Mine Penge vare opbrugte, og jeg vidste ikke, hvad jeg ellers skulde tage mig for, jeg lod mig derfor hværve blandt Alfonsos Tropper.“

„Ambrogino,“ fortsatte Munken efter en kort Pause, „der er skjulte Hemmeligheder i vort Hjærte, som kun Gud kan udgranske! Du kalder mig Giacomo den Fredsommelige, og Du forstaar vel ikke, hvorledes jeg engang har kunnet hengive mig til Krigshaandværkets Uro og Tummel. Ja, Gud være lovet, nu er jeg rolig, men det har jeg ikke været altid. Har Du nogen Sinde lagt Mærke til Floden, der kommer farende ned ad Bjærget og bruser med vældig Larm, idet den slaar mod Klipperne; følg den med Øjet, se, den naar det flade Land, endnu stormer den afsted, dog lidt efter lidt sagtner Farten, den løber roligt og stille, man hører næppe dens Mumlen, indtil den tilsidst taber sig lydløst i det uendelige Hav. Saaledes gaar det med enkelte Sjæle, som Gud kalder paa; men ofte kjende de ikke hans Stemme, naar den naar deres Øren, og de blive forvirrede og urolige, thi Herrens kaldende Stemme gjør, at de ej finde Hvile noget Sted. De søge hid, de søge did, men deres Anstrængelser ere frugtesløse og deres Taarer unyttige, thi de kunne ikke her i Verden finde det Eneste, der kunde stille dem tilfreds og bringe deres Hjærte til Ro.

Og Verden ler ad dem og kalder dem støjende og urolige, og Verden har Ret, de have jo heller ikke Ro, de ere ustadige: og de lede atter og atter og gaa fra det Ene til det Andet og falde undertiden i sørgelige Udskejelser eller søge at bringe den indre Stemme til Taushed ved verdslige Adspredelser, søge at glemme,

indtil endelig den Dag oprinder, da det himmelske Lys straalere for dem, da smelter deres Hjærte; Gud tager det helt, han omslynger dem med sine Arme og de hvile ved hans Bryst som trætte og mødige Børn, de ere endelig komne til Ro og forstaa vel nu bedre, hvad den Hvile er værd, end de, der aldrig have forladt Herren. Dette siger jeg Dig, Ambrogino, fordi Du undrer Dig over, hvorledes Lægbroderen Giacomo, som Du nu ser hver Dag med Rosenkransen i Haanden foran Klosterets Port eller fredeligt ved Staffeliet i det lille Atelier, hvorledes han har kunnet føle Lyst til store, krigerske Foretagender. Vid, min Søn, at indtil vi finde Sandheden, saa maa vi jo nøjes med dens Skin og Billede, og naar vi ikke endnu eje det Eneste, der er værd at bryde sig om og beskæftige sig med, saa gribe vi efter dets Lignelse.

Og for en modig Mand er der noget i Soldatens Liv, i hans Anstrængelser og Lidelser, Selvfornægtelse og Lydighed og i Krigsiveren, med hvilken han bekæmper og besejrer en ædel Sags Fjende, der er, siger jeg, en vis Lighed med den kristne Sjæls Kamp, og jeg tvivler ikke paa, at for dem, der have et rent og ridderligt Hjærte, kan Soldaterlivet føre til Hellighedens Vej, hvis man da ellers vandrer i Guds Naade.“

„Men sig mig dog engang, kjære Giacomo,“ afbrød Ynglingen, der hørte opmærksomt paa Munkens Fortælling, „hvorledes syntes Du om Soldaterlivet. Man siger, at det er en stolt Følelse saaledes at rykke frem i sluttede Rækker med Banner i Spidsen og Lansen i Haand, skjønt jeg, ærlig talt, ikke gjerne vilde dø saaledes.“

„Du har Ret, min kjære Dreng,“ svarede Maleren. „Din Haand er ikke skabt til at bære Kaarde og Hellebard, skjønt jeg undertiden har set Mænd dø en rolig Død selv paa Slagmarken, og deres sidste Blik fra deres bristende Øje og sidste Kys fra deres blege Læber gjaldt det store Kors paa deres gode Sværd.“

(Fortsættes).

Ved Aftenandagten.

Hør Orgelets brusende Toner,
 Hør Sangernes jublende Kor!
 Se, hisset paa Alteret troner
 Vor Gud, som er mægtig og stor.

Se, Mængden andægtig nedknæler
 I Kirken ved Alterets Fod:
 Hensunken i Andagt, den dvæler
 I Bøn til vor Frelser, saa god.

Nu Orgel og Sangen tier stille
 Og alt bliver roligt og tyst.
 Nu slumrer de Lyster saa vilde,
 Som rase i Menneskets Bryst.

Se Altret! hvor straalere det prægtigt
 I Kærternes lysende Glans,
 Og Præsten velsigner andægtig
 Med Hostien i gylden Monstrants.

H. H.

Jubilæer i 1889.

Det er en behagelig Beskjæftigelse at fejre verdenshistoriske Mindedage. Naar det drejer sig om glædelige Tildragelser, saa er Mindet opløftende. Er det uheldsvangre Tildragelser, saa glæder man sig over, at det i Øjeblikket ikke gaar os saa daarligt som eller i alt Fald ikke værre end det er gaaet vore Forfædre.

For 10 Aar siden undgik Evropa lykkelig den Krigsfare, som blev hidført ved Overenskomsten i Sct.

Stefano. Men i andre Verdensdele var der fuldt op af Uro og Forvirring. Den 6. April 1879 erklærede *Peru* Republiken *Chile* Krig. Den 18. Februar 1879 endte en Officers-Opstand i *Ægypten* med, at Vicekongen *Ismail* den 30. Juni maatte takke af; den ny *Æra* i *Ægypten* er altsaa i Aar 10 Aar gammel. I Januar 1879 begyndte Kampene i *Afganistan*, kort Tid derefter i *Zululandet*; den 1. Juni er det 10 Aar siden, Prins *Napoleon* blev dræbt i *Afrika*; den 20. Avgust blev Kongen over *Zuluerne*, *Cetewajo*, fangen. Den napoleonske Tronarvings Død minder os om Frankrigs Skjæbne. Den 20. Jan. 1879 skiftede Landet Præsident; *Mac Mahon* gik, *Jules Grevy* blev Republikens Præsident, *Gambetta* Kamrets Præsident. Republikanerne kunne fejre Jubilæet til Minde om Udryddelsen af alle konservative Elementer i Regeringen; men de have hverken Tid eller Lyst til at fejre noget, fordi Republiken staar ved Randen af Afgrunden. *Gambetta* død, *Grevy* jaget bort, Forvirring alle Vegne.

Gaa vi et Skridt tilbage, til 1864, et sørgeligt, men tillige hæderligt Aar for *Danmark*. Den 18. April er det 25 Aar siden Landets Sønner med en Tapperhed og Udholdenhed, der vakte hele Evropas Beundring forsvarede Fædrelandet paa *Skanserne ved Dybbøl*. For 25 Aar siden sukkede *Nordamerika* under Borgerkrigen for og imod Slaveriet; nu endelig er Antislaveri-Bevægelsen naaet saa vidt, at *Øxen* skal lægges ved Ondets Rod, det afrikanske *Barbari*. Den 12. Juli 1864 holdt den ulykkelige Kejser *Maximilian* sit Indtog i *Mexiko*. Afslutningen af den nordamerikanske Borgerkrig staar i Forbindelse med den sørgelige Tildragelse i *Mexiko*, som endte med, at *Maximilian* blev skudt, idet Fristarterne fordrede de franske Troppers Afmarch og understøttede *Maximilians* Fjender. I 25 Aar har den ulykkelige Kejserinde *Charlotte* af *Mexiko* nu henlevet sine Dage hos sin Broder, Kongen af *Belgien*, i en sørgelige Tilstand som mer eller mindre sindsforvirret.

Gaa vi 100 Aar tilbage, saa naa vi til den store Be-
givenhed, hvis 100aarige Jubilæum Franksmændene agte
at fejre, blandt andet ved en Udstilling. I Aaret 1789
brød den store *Revolution* ud i Paris. Den 17. Juni
1789 erklærede den tredje Stand sig som den eneste
National-Forsamling. Den 14. Juli stormedes Bastillen,
den 7. Oktober fulgte Kongen Pøbelen, som hentede
ham fra Versailles, til Paris; Vejen førte ham i Fæng-
sel og tilsidst op paa Skafottet. Et skrækkeligt Jubi-
læum, naar man tænker paa alle de infernale Skænsels-
gjerninger, som Revolutionen gjorde sig skyldig i.

En 100aarig Mindedag af en behageligere Karakter
kan i Nordamerika fejre den 1. Februar. Paa denne
Dag blev nemlig *Washington* valgt til Præsident for
Staternes unge Forening.

En interessant Mindedag er den 19. April; 200 Aar
ere saa henrundne, siden Gustav Adolfs Datter, Dron-
ning *Kristine af Sverrig*, døde. For at vende tilbage
til den *katholske Kirkes Skjød*, nedlagde hun sit prote-
stantiske Fædrelands Krone. Datteren af den Mand,
som under det „evangeliske“ Banner udplyndrede og
brandskattede Tyskland, ligger begravet i Sct. Peters
Kirken i Rom.

Rusland kan fejre et 200aarigt Jubilæum til Ære
for *Peter den Store*. Efter Undertrykkelsen af Strelizer-
Opstanden drog han den 9. Septbr. 1689 ind i Kreml;
fra den Dag daterer hans barbariske Regimente, der
gik ud paa at hæve den russiske Kultur.

Endnu kan bemærkes, at *Revolutionen*, som i 1789,
saaledes ogsaa i 1689 fejrede en Triumf. *Jakob II*,
den sidste katholske Konge i England, blev stødt fra
Tronen, fordi han havde vovet at tilbagegive Katho-
likerne Religionsfriheden. De oprørske Whigs kaldte
hans Svigersøn, Statholderen i Nederlandene, *Vilhelm
af Oranien*, til England. Den 11. April 1689 blev
Vilhelm i Westminster kronet til Konge. Han udeluk-
kede Katholikerne i sit Toleransedikt; deres Ligeberet-

tigelse er, som bekjendt, først bleven gjenopnaaet i dette Aarhundrede.

Det sidste Jubilæum tilhører vort Fædreland. Den 11. Juli er det nemlig 700 Aar siden *den h. Kjeld*, Domherre i Viborg, blev skrinlagt.

Om Søndagshvilen.

Spørgsmaalet om Søndagshvilen staar for Tiden paa Dagsordenen i mange Lande. Paa de tyske Katholikers Generalforsamling i Freiburg stillede Hr. *Decurtis*, Medlem af det schweiziske Forbundsraad, et Andragende, som gik ud paa at opnaa af de forskjellige evropæiske Regeringer en international Lovgivning for at beskytte Arbejderne mod Arbejdets Misbrug.

„Det er en beklagelsesværdig Kjendsgjerning,“ sagde Taleren, „at man i de kristelige Stater forgjæves har villet hævde Søndagens Helligholdelse. Og dog ligger der i Mennesket fra Naturen af ligesom en dyb Trang til fra Tid til anden at opløfte sin Sjæl til Gud. Vi kunne ogsaa kun finde den Bestemmelse i den engelske Lovgivning udmærket, som ovenikjøbet bevilger til Fabriksarbejdersken Frihed fra Fabriken Lørdag Eftermiddag, thi meget ofte er Arbejderens Hustru nødt til at anvende Søndag Formiddag til de huslige Arbejder, som hun ikke har kunnet besørges i Ugens Løb. Lørdagsfriheden tillader saaledes virkelig at gjøre Søndagen til en Hviledag. Søndagsarbejdet er forbudt af Lovgivningen i England, Schweiz og Østerrig. I Danmark er Søndagsarbejdet blevet forbudt for de mindreaarige Børns Vedkommende ved Loven af 23de Maj 1873.

Det bestandige, uafbrudte Arbejde, som en Maskine, der tusinde Gange om Dagen forlanger den samme

Muskelbevægelse og samtidig gjør Krav paa Arbejdernes fulde Opmærksomhed, udtømmer tidlig den fysiske og intellektuelle Kraft, naar Dagens Arbejde varer altfor længe. Arbejderen, der saaledes overanstrenges, bliver en Olding før Tiden. Paa det blege, blodløse Ansigt hos saa mange Arbejdere læser man den almindelige Svækkelse som en Følge af altfor store Anstrængelser. Arbejderen trænger altsaa til nogle Timers Hvile og til at samle nye Kræfter. Derfor have de mest sagkyndige Hygienikere i Arbejdernes Sundheds Interesse udtalt sig for en lovbefalet Indskrænkning af Arbejdsdagen, og denne Anskuelse er endnu for nylig bleven udtalt paa den demografiske Kongres i Wien.“

I Belgien har Minister *Vandenpeereboom*, ikke tilfreds med at have sikret Post-, Jærnbane- og Telegrafpersonalet Søndagshvilen, taget en udmærket Forholdsregel. Blandt Leverancebetingelserne for Arbejder, der udføres for Statsjærnbanernes Regning, findes nu ogsaa den Forpligtelse, at de ikke lade deres Arbejdere arbejde om Søndagen.

Nederlandenes Krigsminister, Oberst *Bergansius*, som er Katholik, har fornylig tilsendt de militære Øvrigheder et Cirkulære, der forbyder alle Indkjøb til Hærens Forplejning paa Søn- og Festdage. Alle disse Indkjøb skulle fra nu af besørges om Lørdagen. Cirkulæret foreskriver samtidig, at Kontorarbejderne for Fremtiden kun i Tilfælde af bydende Nødvendighed maa udføres paa Søn- og Festdage. Desuden forbydes alt Arbejde i Morgentimerne, der af de forskjellige Trossamfund helliges til Gudstjenesten.

Katholikerne, som paa den tyske Rigsdag danne et anseeligt Parti, *Centrum*, have der sat Voteringen af en Lov igjennem, som sikrer Arbejderne Søndagshvilen. Rigskansleren er det lykkedes at forhindre, at denne Lov blev promulgeret, og han gjør sig ligeledes al Umage for at bevare Børnene i Fabrikerne.

En tysk Avis siger desangaaende: „Søndagshvilen

er en af de store Velgjæringer for Arbejdsverdenen. Derfor sætter Centrum den i over 15 Aar stadig paa Dagsordenen. „Bundesrath“ forkaster den paa Rigskanslerens Tilskyndelse. Katholikerne tabe ikke Modet, fordi de vide, at i Følge Dr. *Windthorst*, Centrumpartiets Førers Ord, en sund Idè, en retfærdig Sag altid tilsidst finder Indpas, selv i de mest modstandslystne Hjørner. Om fornødent, vil Centrum tage Initiativet til et nyt Lovudkast. Man maa nu afvente, om det denne Gang vil lykkes *Windthorst* at „praktisere et Hul i Hjærnen“ paa „den frygtelige Statsmand“. — Endelig retter den internationale Forening for Søndagsfriheden, „*Fédération internationale pour le repos du dimanche*“, som har sit Sæde i Genf, til alle det evropæiske Kontinents Jærnbane-Administratorer og Direktører et Cirkulære om dette vigtige Spørgsmaal, hvoraf vi meddele følgende Udtog:

„Det ved Banerne saavel som hele det i Statstjenesten ansatte Personale har *Ret* til sin Del i denne Hvile, og naar vor sociale Organisations nødvendige Krav ikke tillade det at nyde denne Frihed hver Søndag, vilde det dog være baade uretfærdigt og uklogt, fuldstændig at berøve det den. Et Personale, hvis moralske Trang tilfredsstilles, og som regelmæssig faar sin Hvile, har nødvendigvis bedre Betingelser for at kunne virke end et overanstrengt Personale. Men der er ikke nogen Statstjeneste, som bringer tungere Ansvar med sig end netop Jærnbanernes.

Man kan tage Spørgsmaalet under Overvejelse fra forskellige Synspunkter; thi det har baade en *social* og en *hygienisk* og en *humanitær* Side. Det interesserer i høj Grad saavel Familiens som den Enkeltes Liv.

Spørgsmaalet forbliver aabent, og vort Selskab modtager med Erkjendtlighed alle her henhørende Meddelelser. Vi ville saaledes kunne samle de vigtige Dokumenter, ordne dem, og maaske vil deres Sammenstilling hjælpe med til den praktiske og velgjørende

Løsning, som skjuler sig paa Bunden af alle vor Tids store, sociale Spørgsmaal. Vort Ønske er kun vore Medmenneskers Vel.“

„Vi ville haabe,“ skriver „La semaine réligieuse“, „at den sunde Sans, Kjærligheden til Næsten og Ærefrygten for Guds Bud sluttelig maa vinde Sejr over Frimureriets Modstand i dette Spørgsmaal.“

I Danmark har dette Spørgsmaal ogsaa længe staaet paa Dagsordenen. Dr. *Rørdam* bragte Søndags-spørgsmaalet frem paa Bethesdamødet i September 1887 her i Kjøbenhavn. I Striden om, hvorledes den kristne Søndag er bleven til, om den er af *menneskelig* Oprindelse eller *guddommelig*, deltog *B. Paludan-Müller* (Fra Bethesda Nr. 16. Den 15. April 1888). Det Nyeste er følgende Adresse, som gjennem „Foreningen til Fremme af Søndagens rette Brug“ er indleveret til Regering og Rigsdag:

„I de senere Aar er den Anskuelse mere og mere trængt igjennem hos de Næringsdrivende, at det vilde være et stort Gode, saavel for Principaler som for Medhjælpere, om alle Butiksforretninger kunne holdes lukkede paa Søn- og Helligdage, i alt Fald den største Del af Dagen. Under den Bevægelse, som har fundet Sted i de forskjellige Kredse, er der imidlertid vundet Erfaring for, at en saadan Ordning ikke lader sig indføre ad Frivillighedens Vej. Der udfordres dertil et almindeligt Forbud, som paa en Gang tvinger og beskytter Alle og ved Tvangen giver Alle den attraaede Frihed. Men et saadant kan kun tilvejebringes af den lovgivende Magt. Og da vi have overbevist os om, at det aldeles overvejende Flertal af de ved os repræsenterede Næringsdrivende med Længsel imødeser en saadan Indgriben fra den lovgivende Magts Side, og da Sagen formentlig er af flersidig almindelig Interesse, ja af stor Betydning for hele Samfundet, som der da ogsaa foreligger offentlige Vidnesbyrd om, at der fra de forskjelligste Side næres Ønske om deres Gjennemførelse, tillade vi os paa de ved os repræsenterede Foreningers Vegne indtrængende at andrage om, at der maa blive truffet en lovbestemt Ordning af Butikernes Lukning paa Søn- og Helligdage fra Kl. 9 Formiddag.“

Af 80 Handelsforeninger, hvem Adressen er tilstillet, havde 56 tiltraadt den; 16 Foreninger have ikke svaret, 8 have forkastet Adressen, hvoraf 2 med den Motivering, at Adressen ikke tillige gaar ud paa Beværtningsstedernes Lukning.

Efterretninger fra Ind- og Udland.

Rom. „Moniteur de Rome“ meddeler, at *Kejseren af Rusland* i Anledning af Aarsskiftet har sendt Paven sine Lykønskninger, hvilket ikke er sket i en længere Aarrække.

— Den h. Fader sluttede Jubilæumsaaret med et højtideligt *Te Deum* i Sct. Peterskirken. Tusinder af Mennesker vare tilstede, som modtog Paven med høje Leveraab. Efter Rosenkransbønnen istemte Leo XIII det højtidelige „*Te Deum*“, som blev sunget af hele den store Folkeskare, og meddelte derefter den sakramentale Velsignelse.

— Til Propagandaen meldes, at der i *Mandschuriet*, Biland til Kina, har fundet ødelæggende *Oversvømmelser* Sted, hvorved en Mængde Mennesker ere gaaede til Grunde. Ogsaa fra *Malabarkysten*, Ostindien, er der kommet sørgelig Efterretning om, at *Koleraen* er udbrudt der og har bortrevet over 2000 Kristne. De italienske Karmelitere have overtaget Sygeplejen blandt de Kolerasyge.

I Følge Meddelelse til Kardinal *Lavigerie* rejse 700 Belgiere til Afrika, for at bekæmpe Slavehandelen. Kardinalen berejser i denne Tid Italien, for at prædike Korstog mod Slavejægerne, og har holdt begejstrede Foredrag i Rom og Neapel, hvor Antislaveri-Foreninger ere blevne dannede.

Kirkelig Kalender.

Søndag den 13. Januar. 1. Søndag efter H. 3. K. — 14. M. Hilarius, Biskop og Kirkelærer. — 15. Ti. Paulus, Eremit. — 16. O. Marcellus, Mart. og Pave. — 17. To. Antonius, Abbed. — 18. F. Petri Bispestol i Rom. — 19. L. Knud, Konge og Mart. **Søndag den 20. Januar.** 2. Søndag e. H. 3. K. — Jesu Navnefest.

Ansgarius-Bonifacius-Kollekten for 1888 til Bedste for Præfektorets trængende Kirker og Skoler har indbragt: Kjøbenhavn 70 Kr. 8 Øre, Ordrup 21 Kr. 20 Øre, Odense 20 Kr. 25 Øre, Svendborg 47 Kr., Kolding 20 Kr., Fredericia 20 Kr. 69 Øre, Horsens 7 Kr. 88 Øre, Aarhus 31 Kr. 22 Øre, Randers 35 Kr. 12 Øre. — Ialt: 273 Kr. 44 Øre.

Kjøbenhavn, d. 9. Januar 1889.

Dr. th. B. Hansen,
Præfektursekretær.

Svendeforeningen. Søndag den 13. Januar Kl. 8 $\frac{1}{2}$ Foredrag af Foreningens Præsides i Lokalet, Bredgade 67, 2. Sal o. G.

Unio. Søndag den 20. Januar Kl. 8 præcis: Musikalsk Aftenunderholdning med paafølgende Assemblé i Lokalet, Østergade 15 (forh. Kongens Klub). Entré: 1 Kr. — Besøgende, indførte ved et Medlem, kunne deltage Overskuddet anvendes i et velgjørende Øjemed. Udførligt Program faas ved Indgangen.

Det ved Julefesten bortloddede Oliemaleri til Fordel for Vincentsforeningen blev vundet paa Nr. 96.

Taksigelse. For de af Unio til Vincentsforeningen overdragne 100 Kr., indkomne ved Bortlodningen af et af et Unio-Medlem skjænket Oliemaleri, bringe samlige Konferentsler deres Tak.

Fotografer af Alteret i Jesu Hjærtens Kapel paa Vesterbro faas à 1 Kr. 50 Øre, ved Henvendelse til Fotograf Chr. Nissen, Værnedamsvej Nr. 9, 2 Sal. Billederne, som ligge til Eftersyn i Venteværelserne ved Kapellet, ere tagne under Alterets Udsmykning i Juletiden og elegant udførte.

En ung, proper Kone ønsker Hjemmevask fra et Par Herkaber. Ryesgade 55. 4. Sal, Opgang i Porten.

Sammesteds er et propret, møbleret Værelse til Leje.

Den levende Rosenkrans' Forening (1. Afd.) holder Møde med Exhortation Søndag den 13. Jan. Kl. ca. 11 $\frac{1}{2}$.

Reverendi D. D. Missionarii, qui novum **Directorium** accipere optant, pretium (à 1 Krone) committant ministerio cursus publici Hafniam transmittendum, et franco recipient Directorium. Etiam solvere possunt „signis postalibus“ vulgo „Frimærker“.

St. Josefs Gilde holder Møde for alle Brødre Mandag den 14. Jan. Kl. 8 $\frac{1}{4}$ i Lokalet, Bredgade 67. 2. Sal o. G.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Syvogtredivte Aargang.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, Store Kjøbmagergade 10, 1. S., Kjøbenhavn. — Redaktør: A. Johansen, Bredgade 64, 1. S.

N°. 3.

Søndagen den 20. Januar.

1889.

Indhold. Pavelig Encyklika. Den nye Pagts Offer. „Citation“.

Pavelig Encyklika.

(Sluttet).

Der gives i denne Kamp en Tapperhed, som alene udfoldes af prøvet Dyd, hin Dyd nemlig, som i Henseende til Undertrykkelse af fornuftstridige Følelser er naaet saa vidt, at den synes at føre et næsten himmelsk Liv her paa Jorden. Et saadant Fortrin er kun Faa givet; men Enhver maa, hvad allerede Oldtidens Filosofer lærte, undertvinge Lidenskaberne og med særegen Iver navnlig hine, til hvilke den daglige Brug af de forgængelige Ting giver stærkere fristende Anledning; saa fremt man da ikke vil hylde den enfoldige Anskuelse, at der overfor truende Farer fordres ringere Aarvaagenhed, og at jo sværere en Sygdom er, desto overflødiggere er Medicinen.

Men Anstrængelserne i denne Kamp opvejes af store Goder, selv om man ikke vil tage de himmelske

og uforgængelige med i Betragtning. Først og fremmest gjenoprettes paa denne Maade, efter at Forvirringen mellem Delene er udjævnet, atter en stor Del af Naturens oprindelige Værdighed. Thi en Lov og Anordning for Mennesket er det, at Aanden hersker over Legemet, at Begjærligheden styres af Fornuft og Overlæg; og deraf fremgaar, at hine, som ikke give sig Lidenskaberne, disse værste Tyranner, i Vold, netop glæde sig ved den fuldkomneste Frihed, der fremfor alt er en værdig Gjenstand for vore Bestræbelser.

Fremdeles maa man med Hensyn til det menneskelige Samfund heller ikke undlade at overveje, hvad man vel kunde vente sig af Menneskene uden denne Aandens Retning. Vil vel det Menneske være tilbøjeligt til at øve gode og fortjenstlige Gjerninger, som har vænnet sig til at indrette sin Handel og Vandel efter sin Egenkjærligheds Fordringer? Ingen kan være højmodig og ædel, velgjørende, barmhjertig og afholdende, naar han ikke har lært at beherske sig selv og ar ringeagte alle menneskelige Ting, naar disse sammenholdes med Dyden.

Det synes ogsaa at være fuldtud begrundet i de guddommelige Raadslutninger, at Menneskene uden Kamp og Smerte ikke kunne naa til Frelse! Og sandelig, naar Gud skjænkede Menneskeslægten Befrielse fra Syndeskylden og Sydens Tilgivelse, saa gjorde han det paa den Betingelse, at hans Enbaarne led den retfærdige Straf, som hin havde forskyldt. Og selv om Jesus Kristus ogsaa paa anden Maade havde kunnet yde den guddommelige Retfærdighed Oprejsning, saa foretrak han dog at yde den under de største Kvaler og under Opofrelsen af sit Liv. Og paa denne Maade har han efterladt sine Disciple og Efterfølgere den med hans Blod beseglede Lov, at deres Liv skulde være en stadig Kamp mod Sædernes og Tidernes Udskejelser. Hvad har vel opfyldt Apostlene med uovervindeligt Mod til at forkynde Sandheden for hele Verden, hvad har

vel styrket utallige Martyrer under deres blodige Vidnesbyrd for den kristne Tro, hvad andet, end netop den uforfærdede Sindsstemning, der modigt følger denne Lov? Den samme Vej ere alle hine vandrede, som valgte Dyden og et kristeligt Liv til deres Andel, og denne Vej maa ogsaa vi gaa, saafremt vi ville drage Omsorg for vor Frelse, for den Enkeltes saa vel som for hele Samfundets.

Saaledes maa da Enhver, naar den onde Begjærlighed med stormende Heflighed søger at tilkæmpe sig Herredømmet, mandigt væрге sig imod Blødagtighedens Tillokkelser, og medens overmodigt Praleri paa mange Maader gjør sig gjældende i Nydelsen af de jordiske Rigdomme, maa Aanden væbne sig imod Rigdommens iristende Tillokkelser, for at den ikke, medens den stræber efter saakaldte Goder, som dog ikke kunne mætte og ogsaa snart høre op, skal gaa hen og tabe den uforgængelige Skat i Himlen. Desværre have ogsaa Fordomme og slet Exempel vundet saa stor Indflydelse i Henseende til Blødagtighed, at saare mange næsten skamme sig ved at kaldes Kristne og at føre en kristelig Livsvandel, et Bevis paa dyb Fordærvelse eller kraftløs Svaghed. Begge i saa høj Grad forkastelige, at det er det værste, der kan hænde et Menneske. Thi hvor skulde der vel være Frelse at finde, hvad Haab skulde der vel blive tilbage, naar Menneskene ophøre med at rose sig af Jesu Kristi Navn, naar de vægre sig ved at leve standhaftigt og uforbeholdent efter Evangeliets Forskrifter? Man klager ofte over, at det i vore Dage skorter paa stærke, energiske Mænd. Man kalde de kristelige Sæder tilbage, saa vil der ogsaa paa ny findes alvorlige og standhaftige Mænd.

Imidlertid er Dyden alene ikke saa mange og saa svære Pligter voxen. Ligesom der til Legemets Forplejning fordres det daglige Brød, saaledes trænger Sjælen, for at den kan styrkes i Dyden, til de gud-

dommelige Naademidlers Kraft og Bistand. Derfor kan den almindelige Livslov, der, som ovenfor sagt, bestaar i en evig Kamp, heller ikke undvære *Bønnens* nødvendige Naademiddel. Thi, hvad den h. Augustinus har sagt baade saa sandt og smukt, den fromme Bøn gjen-nemtrænger Verdensrummet og kalder den guddommelige Barmhjærtighed ned fra Himlen. Imod Begjærlighedens stormende Rørelser, imod onde Aanders Efterstræbelser maa Vi ifølge den guddommelige Udtalelse: „Beder, for at I ikke skulle falde i Fristelse“ (Matth. 26, 41) anraabe om himmelsk Hjælp og Bistand, for at Vi ikke skulle blive bedaarede. Hvor langt nødvendiggere er dette da ikke, naar Vi ogsaa skulle virke paa en gavnlig Maade for Andres Frelse! Vor Herre Jesus Kristus, Guds enbaarne Søn, Kilden til enhver Naade og Dyd, har først henvist ved sit Exempel til det, han fordrede med sine Ord: „Han vaagede hele Natten i Bøn til Gud“ (Luk. 6, 12), og da hans Opofrelse nærmede sig, „bad han indstændiggere“ (Luk. 22, 43).

Sandelig, man behøvede at frygte langt mindre for Naturens Skrøbelighed, og Sæderne vilde ikke slappes i saa høj en Grad, dersom hin guddommelige Forskrift ikke blev forsømt med saa stor Ligegyldighed, ja næsten Ringeagt. Thi Gud lader sig anraabe, han vil vise Menneskene sin Godhed; tydelig og klart har han jo lovet, at han i rigelig Fylde vil skjænke dem sine Gaver, som bede ham derom. Ja, han opfordrer selv til Bøn og ligesom lokker dertil med de kjærligste Ord: „Jeg siger eder, beder, og der skal gives eder; søger, og I skulle finde; banker, og der skal oplades for eder“ (Luk. 11, 9). For at vi ikke skulle være bange for at gjøre dette med Tillid og forhaabningsfuld Tiltro, formilder han sin Guddoms Majestæt, idet han sammenligner sig med en elskende Fader, hvem Intet ligger mere paa Hjærte end sine Børns Kjærlighed. „Dersom da I, som ere onde, vide at give eders Børn gode Gaver, hvor meget mere vil da eders Fader,

som er i Himlene, give dem gode Gaver, som ham bedel" (Matth. 7, 11).

Hvo som ret betænker dette, vil ikke undre sig over, at Menneskenes Bøns Virksomhed forekom den h. Krysostomus saa stor, at han endog troede at turde sammenligne den med den guddommelige Magt, og det af den Grund, at ligesom Gud har skabt Alt ved sit Ord, saaledes opnaar ogsaa Mennesket, hvad det vil, ved Bønnen. Intet er uimodstaaeligere, end rettelig anbragte Bønner, fordi der i dem er indeholdt Midler, ved hvilke Gud let lader sig forsones og anraabe. Under Bønnen løsrive vi jo vor Aand fra det jordiske, og med Tanken henvendt paa den eneste Gud levendegjøres hos os Bevidstheden om den menneskelige Svag-
hed, og derfor overgive vi os helt og holdent til vor Faders Godhed og Omfavnelse og søge vor Tilflugt i Skaberens Kraft. Med Udholdenhed træde vi frem for Ophavet til alt Godt, ret som om vi ønskede, at han skulde se vort syge Sind, vore svage Kræfter, vor Hjælpeløshed, og fulde af Haab anraabe vi om Hjælp og Beskyttelse hos *Ham*, der alene er i Stand til at yde de Syge Lægedom, de Svage og Elendige Trøst. Ved en saadan Aandsstenning, der, som det sømmer sig, dømmer ydmygt og beskedent om sig selv, stemmes Gud paa en vidunderlig Maade mildt, thi, som han modstaaer de Hovmodige, saaledes skjænker han de Ydmyge sin Naade (1. Petr. 5, 5). Maatte den hellige Skik *at bede* derfor herske blandt Alle; Hjærte, Aand og Stemme skulle bede, men samtidig skal der ogsaa føres en tilsvarende Livsvandel, for at vort Liv ved Overholdelsen af de guddommelige Love maa være som en Stige, der stadig føre os op til Gud.

Som det er Tilfældet med enhver anden Dyd, saaledes avles og opretholdes ogsaa den her omtalte af den guddommelige Tro. Thi Gud underviser os om, hvilke Goder ere de sande og vore Bestræbelser værdige, og ved ham lære vi ogsaa hans uendelige God-

hed og Jesu Kristi Fortjenester at kjende. Og intet er atter mere skikket til at opretholde og befæste Troen, end den fromme, stadige Bøn. Det er indlysende, hvor nødvendig denne Dyd er, som desværre i vore Dage er svækket hos de Fleste, udslukket hos Mange. Fra denne Dyd bør ikke alene Privatlivets Forbedring udgaa, men ogsaa Bedømmelsen af hine Anliggender, hvis forviklede Forhold virke forstyrrende paa Freden og Sikkerheden i Staterne. Naar Masserne ere opfyldte af Tørst efter ubunden Frihed, naar Proletariatets truende Tilkjendegivelser lyde fra alle Sider, medens paa den anden Side de Bedrestilledes Begjærlighed, der er Mennesker uværdig, aldrig mener at kunne blive mættet, og andre lignende Onder vise sig, saa kan, hvad Vi ved anden Lejlighed have forklaret nærmere, sligt imødegaas paa den bedste og sikreste Maade af den kristelige Tro.

Her kan jeg rette mine Tanker og Ord mod Eder, I som af Gud ere udrustede med Magtfuldkommenhed til at forvalte hans Hemmeligheder og udvalgte til at være hans Medhjælpere. Uden Tvivl har Præsternes Vandel og Optræden en saare stor Indflydelse paa den Enkeltes saa vel som paa hele Samfundets Velfærd. Maatte de derfor vel mindes, at de af Jesus Kristus ere blevne kaldte Verdens Lys, og at Præsternes Sjæle derfor maa straaie som Lys, der oplyse hele Jordkredsen. (St. Joh. Kryssostomus: *De sac. 1. 3. c. 1.*). Præsten skal lyse i Henseende til Videnskaben, fordi det er hans Kald, at opfylde Andre med Visdom, at tilintetgjøre Vranglærdommene, at være en Fører for Mængden paa Livets stejle og glatte Stier. Imidlertid forlanger Videnskaben en ren og kysk Livsvandel som sin Ledsagerinde, fordi Exemplet formaar mere i Henseende til Menneskenes Forbedring, end Formaninger med Ord. Maatte eders Lys skinne for Menneskene, at de se eders gode Gjerninger (Matth. 5, 16). Denne guddommelige Udtalelse har den Betydning, at Præ-

sterne skulle være saa fuldkomne i Dyden, at de kunne tjene som Spejl for Enhver, der ser hen til dem. Intet opmuntrer de Andre mere til Fromhed og Guds frygt, end netop deres Vandel og Exempel, som have helliget sig det guddommelige Embede; thi eftersom disse vise sig ophøjede over de verdslige Ting, saa rette de Andre Blikket paa dem som paa et Spejl og efterligne deres Exempel (*Conc. Trid. Sess. XXII. c. I. de Ref.*). Naar derfor ethvert Menneske maa vaage over, at han ikke kommer ind mellem Lastens Klipper, eller higer med altfor stor Begjærlighed efter de jordiske Ting, saa ere Præsterne frem for alt forpligtede til at gjøre dette med en ganske særegen Iver og Udholdenhed.

Men det er ikke tilstrækkeligt, at de ikke tjene Begjærligheden, deres Værdigheds Hellighed fordrer meget mere, at de vænne sig til stræng Selvbeherskelse og tvinge Sjælens Kræfter, navnlig Forstanden og Villien, som udøve den største Magt over Menneskene, til Lydighed mod Jesus Kristus. Hvo som har besluttet sig til at forlade alt, han tænke ogsaa paa at opgive sig selv og først og fremmest at fornægte sig selv (*Conc. Trid. Sess. XXII. c. I. de Ref.*). Løste og frigjorte fra al Sjælens Begjærlighed ville de med Iver og Højhjærtethed tænke paa de Andres Frelse, hvad der ogsaa fremmer deres egen Frelse. De skulle kun søge ét Fortrin, kun én Prydelse, kun én Glæde blandt deres Undergivne, det nemlig: hvorledes de kunne gjøre Folket fuldkomnere. Maatte de bestræbe sig for at opnaa dette under Hjærtets Sønderknuselse og Legemets Spægelse, under Arbejde og Møje, under Sult og Tørst, under Kulde og Nøgenhed. (*Sct. Bernhard, Declam. c. I.*). Denne Dyd holdes vaagen og dygtiggjøres og styrkes til at overvinde alle Vanskeligheder af Kjærlighed til Næsten ved den hyppige Betragtning af de himmelske Goder. Jo ivrigere de hengive sig til denne Betragtning, desto klarere ville de erkjende det præstedlige Embedes Storhed, Ophøjethed og Hellighed. De

ville forstaa, hvor sørgeligt det er, at saa mange Sjæle, der ere løskjøbte af Jesus, alligevel hjemfalde til den evige Fordømmelse, og i Erkjendelsen af det guddommelige Væsen ville de selv hengive sig desto ivrigere i Kjærligheden til Gud og opmuntre ogsaa alle de Andre dertil.

Denne Vej fører sikkert til Alles Frelse. Men man maa imidlertid omhyggelig undgaa at lade sig afskrække af de store Vanskeligheder eller at fortvivle med Hensyn til Slægtens Helbredelse paa Grund af Ondernes Haardnakkethed. Guds uforanderlige Retfærdighed belønner Dyden og straffer det Onde. Men da Folkene og Nationerne ikke vedblive at bestaa ud over dette jordiske Livs Tidsrum, saa maa de have Lønnen for deres Gjerninger her paa Jorden. Og det er nu ikke noget Usædvanligt, at en slet Stat kan fremvise Resultater, og det ved Guds retfærdige Raadslutninger, som undertiden gjengjælder de rosværdige Gjerninger, — og intet Folk er uden nogen som helst Fortjeneste, — med saadanne Belønninger, saaledes som det f. Ex. efter den h. Augustinus' Mening var Tilfældet med det romerske Folk. Men det staar imidlertid fast, at et Folks lykkelige Fremgang mest afhænger af den Maade, paa hvilken Dyden og navnlig Roden til alle Dyder, Retfærdigheden, plejes. Retfærdighed hæver et Folk, Synden styrter Nationerne i Elendighed (Ordsp. XIV. 34).

Man behøver ikke her at udvide Betragtningen til de Slettes Triumf, eller at forske efter, om ikke Stater, hvis Anliggender synes at være sikrede og at udvikle sig efter Ønske, alligevel bære Fordærvsens Spire dybt i deres Indre. Thi man maa vel betænke, at uretfærdige Gjerninger, hvad Historien lærer med mange Exempler, en Gang maa afsones, og det saa meget sværere, jo længere man har fremturet i dem. En stor Trøst for os er Apostlen Pauli Udsagn: „Alle Ting ere Eders, men I ere Kristi, men Kristi er Guds“ (1. Kor.

3. 22—23). Som paa et hemmeligt Vink af det guddommelige Forsyn styres de menneskelige Tings Løb saaledes, at, hvad der end tilstøder Menneskene, tjener det til Guds Ære og til Frelse for dem, som i Sandhed og af ganske Hjærte følge Jesus Kristus. Og disses Moder, Ernærer, Styre og Fører er Kirken. Ligesom denne med inderlig og uforanderlig Kjærlighed er forenet med Kristus, sin Brudgom, saaledes deltager den ogsaa med ham i Kampen og Sejren. Derfor ængstes Vi ikke for Kirken og kunne ikke ængstes for den; men i høj Grad frygte Vi for Manges Frelse, som, idet de hovmodigt skyde Kirken til Side, ved mangehaande Vildfarelser føres Undergangen i Møde; Vi frygte derfor for hine Stater, som Vi desværre maa regne blandt dem, der have vendt Gud Ryggen, og som, endskjønt de svæve i den største Fare, dog have lullet sig i Sikkerhed. Intet kan maale sig med Kirken. . . . Er ikke Enhver, som nogen Sinde har bekæmpet Kirken, gaaet til Grunde? Kirken naar op til Himlen. Saa mægtig er Kirkens Storhed, at den bekæmpet sejrer, overvinder alle Hindringer, der beredes den. . . . Den kæmper, dog falder den ikke, den strider i Brydekamp, men den bukker ikke under (Sct. Joh. Krysostomus' Tale efter Eutropius' Fængsling n. 1). Og ikke alene besejres den ikke, men usvækket bevarer den ogsaa hin Kraft, som Guds evige Aandepust selv har meddelt den, og som virker Naturens Forbedring og Frelsen, og som ikke forandres af Tidernes Omskiftelser. Naar denne guddommelige Kraft har frigjort den forældede og i Overtroen nedsunkne Verden, hvorfor skulde den da ikke ogsaa kalde den tilbage fra Afvejene? Maatte Mistæneliggjørelserne og Misforstaaelserne dog endelig en Gang forstumme, maatte, efter at Hindringerne ere ryddede af Vejen, Kirken, hvis Opgave det er at bevare og udbrede de Velgjerninger, som udgaa fra Jesus Kristus, dog overalt faa sine Rettigheder til-

bagegivne. Da vil man af Erfaring lære at kjende, hvor langt Evangeliets Lys strækker, hvad Jesu Kristi, vor Forlørsers Kraft formaar.

Det henrundne Aar, som nu nærmer sig sin Afslutning, har, hvad Vi omtalte i Indledningen, aflagt ikke faa Vidnesbyrd om den gjenopvaagnende Tro. Maatte hine Gnister dog voxe til en mægtig Flamme, som, efter at have fortæret Roden til Onderne, hurtig baner en ny Vej til Sædernes Fornyse og til Griben efter Frelse. I saa onde Tider stillet i Spidsen for Kirkens hemmelighedsfulde Skib, rette Vi Vor Aand og Vort Sind fast paa den guddommelige Styrer, som, usynligt holdende Roret, sidder bag i Fartøjet. Du ser, o Herre, hvorledes Stormene alle Vegne ere brudte løs, hvorledes Havet bruser med sine vældige, alvorlige Bølger. Giv atter Menneskeslægten den sande Fred tilbage, som Verden ikke kan give, Ordenens Fred og Ro. Lad Menneskene ved Din Naade og paa Din Tilskyndelse atter vende tilbage til den lovbefaledede Orden efter pligtskyldig Oprettelse af Fromheden overfor Gud, af Retfærdigheden og Kjærligheden overfor Næsten, af Selvbeherskelsen, efter at Lidenskaberne ere betvungne ved Hjælp af Fornuften. Til os komme Dit Rige; og lad ogsaa hine indsé, at man maa underordne sig Dig og tjene Dig, hine, som medanfængelig Møje og Besvær søge Sandheden og Frelsen fjærnedede fra Dig. I Dine Bud er der Retfærdighed og faderlig Mildhed, og frivillig skjænker Du os ved Din Kraft en Vej til deres Bolig. En Krigstjeneste er Livet her paa Jorden, men Du er selv Tilskuere ved Kampen og hjælper Mennesket, saa at han sejrer, den Udmattede oprejser Du, og den Sejrende kroner Du.

Hævet ved saadanne Tanker til et glad og tillidsfuldt Haab, meddele Vi Eder, ærværdige Brødre, og Grejstligheden og hele det katholske Folk kjærlighedsfuldt i Herren den apostoliske Velsignelse som et

Underpant paa de himmelske Goder og som Vidnesbyrd om Vor Velvillie.

Givet i Rom ved Sct. Peter paa Vorherre Jesu Kristi Fødselsfest i Aaret 1888, i Vort Pontifikats ellefte Aar.

Leo PP. XIII.

Den ny Pagts Offer.

(Fortsat).

Jesus tilføjede: „Gjører dette til min Ihukommelse“ (Luk. 23. 19) og atter: „Gjører dette, saa ofte som I drikke det [Mit Blod], til min Ihukommelse“ (1 Kor. 11, 24. 25). Apostlene skulle altsaa senere gjøre det selvsamme, som de have set deres Mester gjøre: de skulle tage Brød og Vin, velsigne det, udtale paa hans Vegne hans Ord over det: „Dette er mit Legeme; dette er mit Blod“ — og endelig selv spise og drikke og lade andre tage Del i dette Maaltid. Apostlene benyttede sig af denne Fuldmagt og efterkom dette Bud: De første Troende „holdt sig varagtige til Apostlenes Undervisning og til Deltagelsen i Brødets Brydelse“ (Ap. Gj. 2, 42).

Fra Apostlene, der alene havde været tilstede ved den sidste Nadvere, gik denne Fuldmagt i Arv til deres ved Haandspaalæggelse retmæssig viede *Efterfølgere i Præsteembedet* (se S. 33 fl.). Thi for alle Troende til alle Tider er Nydelsen af Kristi Legeme og Blod en Betingelse for Saligheds Opnaaelse (Joh. 6, 54); og det underfulde Brød skal spises og Velsignelsens Kalk skal drikkes og Herrens Død skal derved forkyndes, „indtil han kommer igjen“ paa Dommedagen (1 Kor. 11, 26). Vore (de katholske) Præsters Stamtavle naar op til Apostlene.¹⁾ De gjøre det selvsamme

¹⁾ Om de dansk-lutherske Præsters „Irregularitet“ s. S. 35.

som Kristus gjorde ved Nadveren: Brød og Vin bliver ved deres Ord paa vore Altre forvandlet til Kristi Legeme og Blod.

Denne Forvandling er et stort Vidunder eller, bedre sagt, den indbefatter en Mængde Vidundere; Guds Almagt suspenderer her (sætter ud af Virksomhed) Naturens Love i flere Henseender. Vor indskrænkede Forstand kan ikke paavise, hvorledes disse Vidundere kunne ske; men den kan gjendrive de Indvendinger, som de Vantro gjøre; den kan hævde mod dem: I kunne ikke godtgjøre, at hvad Guds Ord („Dette er mit Legeme og Blod“) lærer os, er umuligt; altsaa kunne og bør vi holde det for muligt og sandt,

Jesus, at vi dig her finde,
 Dette er min faste Tro;
 Den jeg slipper ingen Sinde,
 Alt for dig er muligt jo.
 Sandhed, du ej Løgn kan være.
 Visdom, hvo kan dig besnære?
 Paa dit Ord jeg stoler mer
 End paa hvad mit Øje ser.

Herren siger: Dette er mit Legeme; dette er mit Blod. Hans Legeme og Blod ere nærværende i Sakramentet, som de ere udenfor det i Himmelen; dér ere de indbyrdes uadskillelig forenede med hinanden, da Kristus, én Gang død og derefter opstanden, ikke mere dør (Rom. 6, 9), ej heller mere udgyder sit Blod. Under Brødets Skikkelse er der altsaa sammen med Kristi Kjød ogsaa hans Blod, og under Vinens Skikkelse er der sammen med Kristi Blod ogsaa hans Kjød. Og ikke blot det, men under hver af de to Skikkelser er Gudmennesket Jesus Kristus hel og udelt tilstede; sammen med hans Kjød og Blod er der ogsaa hans menneskelige Sjæl og hans guddommelige Væsen; thi saaledes er han i Himmelen.

Det er altsaa tilstrækkeligt at opbevare og nyde Hostien alene (uden Vinens Skikkelse); i den have vi

hele den Herre Kristus. Ved blot at nyde Hostien opfylde vi fuldt ud Herrens Befaling at nyde baade hans Kjød og hans Blod (Joh. 6, 53—56). Hans Ord ved Nadveren: Drikker alle deraf (Matth. 26, 27), bleve rettede til Apostlene, der alene vare tilstede. Af Skriften kan der ikke udledes andet, end at dette Bud gjaldt og gjælder Apostlene og Præsterne efter dem. Traditionen, Kirkens Opfattelse af Budet, giver os Vished om, at det *kun* gjaldt og gjælder Apostlene og Præsterne. Allerede i de første Tider annammede de Fangne og Syge Kommunionen under Brødets Skikkelse alene. ¹⁾

Herren siger ikke: Dette er Brød og mit Legeme; men han siger: Dette — som før var Brød og endnu gjør Indtryk af at være Brød — er — i Virkelighed — mit Legeme. Paa Grund af disse ufejlbarlige Ord tro vi, at af Brød og Vin bliver der kun det Ydre („Skikkelsen“) tilbage, medens Brødets og Vinens Væsen eller Substans viger Pladsen for Kristi Legeme og Blod, — at Gudmennesket er nærværende i hele Hostien, og naar den deles imellem flere, i hver af Delene, saa at enhver nyder hele den Herre Kristus, — endelig, at Gudmennesket er nærværende i hvert af de mange Tusinder af Hostier, der samtidig opbevares paa de katholske Altre hele Jorden over.

Men, siger Vantroen, mon alt dette, som her paa staas, ikke ligefrem er umuligt, saa et fornuftigt Menneske ej engang kan tro det?

Vi svare: Ganske vist er alt dette umuligt, saa

¹⁾ Kirkens Praksis skiftede med Tidernes skiftende Krav. Da det gjaldt om at modarbejde Manichæernes Vranglære, at det var Synd at drikke Vin, bød Kirken alle at kommunikere under begge Skikkelser. Da den Vranglære opkom, at det i Følge Kristi Bud var alles Pligt at kommunikere under begge Skikkelserne, bød Kirken omvendt, for virksomst at modarbejde Vranglæren, kun at meddele Kommunionen under Brødets Skikkelse. Jfr. Conc. i Trident, Møde 21 og 22.

længe Naturens Love raade; men ingen kan bevise, at Guds Almagt ikke kan muliggjøre det.

Der er Forskjel imellem Tingenes Væsen og deres Skikkelse. Damp bliver til Vand, og Vand bliver til Hagl, Rimfrost, Sne eller Is; en og samme Substans skifter altsaa Udseende eller paatager sig forskjellige Skikkelser; den ene efter den anden. Hvorfor skulde Gud da ikke kunne skille fra hinanden, hvad der er indbyrdes forskjelligt? hvorfor skulde han ikke kunne vedligeholde Brødets og Vinens Skikkelser, medens deres Substans forsvinder?

Jesus Kristus er opfaren til Himmelen og troner nu i Himmelen med Guddom og Menneskehed, og saaledes er han ogsaa til Stede, indeholdes og indesluttet han i den lille Hostie. Begribe kunne vi det ikke; men vi kunne dog tænke os, at hans Legemes forklarede Lemmer og Bestanddele saa at sige gjennemtrænge hverandre indbyrdes, og som Følge deraf sammentrænges i et saare lille Rum. Kan dette tænkes, saa kan Kristus ogsaa ved Guds Almagt være til Stede i den lille Hostie, — ja, selv i enhver nok saa lille Del af Hostien. Thi paa lignende Maade er min ene, udelelige Sjæl helt og holden i hele mit Legeme, og i hver Del af mit Legeme: den ser i Øjet, den hører i Øret, den føler over hele Legemet.

I den naturlige Orden kan et Legeme kun være paa ét Sted. Staar jeg nu ved min Skrivepult, saa er jeg ikke samtidig paa Gaden. Men hvem kan paavise en *indre* Modsigelse i, at et Legeme samtidig er paa flere Steder? Jeg staar ved min Skrivepult — det vil kun sige, at jeg har et bestemt Forhold til den, er det da utænkeligt, at Guds Almagt kan mangfoldiggjøre et Legemes Forhold til andre Legemer uden at mangfoldiggjøre selve Legemet?

Lad os slutte: Kristi Nærværelse under Brødets og Vinens Skikkelser er en dyb Hemmelighed; Menneskeforstanden kan vel ikke udgrunde den, men den kan

heller ikke paavise nogen indre Modsigelse i den. Kunde vi se en Selvmodsigelse i Læren om Kristi Nærværelse i Alterets Sakramente, saa kunde vi ikke tro paa den. Nu derimod er det vor hellige Pligt at tro paa den, urokkelig at holde den for sand. Thi at den er sand, derfor indestaa Herrens egne Ord: Dette er mit Legeme, dette er mit Blod.

Og Kristus, sandelig, virkelig og væsentlig nærværende i Sakramentet, er ikke blot vor Sjælespise, men ogsaa vor Præst og Offergave.

(Fortsættes).

„Citation“.

Ærede Hr. Redaktør!

De har allerede flere Gange haft Lejlighed til at gjøre Hr. Pastor Schepelern opmærksom paa, hvor skjødesløst han plejer at citere katholske Forfattere. Jeg kan tilføje i Dag et nyt Exempel.

Paa Side 72 og 73 af sin nyeste Broschure taler han om en Prædiken af Abbed Motschi fra Mariastein. Denne Prædiken har Pastoren øjensynlig aldrig set. Den blev nemlig holdt og trykt i 1873 og ikke 1874, som han skriver. Men det mest beklagelige er, at han har ladet sig forlede af sin Hjemmelsmand Trächsel til at udelade den vigtigste Sætning i sit Citat og til lige at fordreje Forfatterens Mening. Abbed Motschi taler nemlig kun om en Vision, et Syn, som Biskop Konrad havde den 14. September 948 og hvori han saa, hvorledes den nye Kirke i Einsiedeln, til hvis Indvielse han selv var kommen, om Natten blev indviet af Jesus Kristus selv, der var ledsaget af en stor Skare Engle og Hellige. At Gud kan benaade sine Tjenere med saadanne Syner kan man jo ikke nægte, hvorledes vilde man da vel forklare Synerne i Apostlenes Gjerninger, eller ogsaa dem i den h. Ansgars og den h. Birgitta's Liv? Pave Leo VIII.s Bulle fra 964 bevidner da heller ikke andet, end at Biskop Konrads Beretning til ham om det havde Syn er troværdig og at

man derfor med Rette burde tage Afstand fra en yderligere Indvielse af Kirken. Saaledes udtale sig ogsaa de andre Biskopper, hvis Navne Motschi nævner, f. Ex. Biskop Karl Arnold i sin Festprædiken fra 14 September 1861 Side 16.

Forresten handler Abbed Motschi's Prædiken, hvis Titel er „Das Geheimniss der Kreuzerhöhung“ kun om Andagten til den korsfæstede Frelser, og dersom Pastor Schepelern havde kjendt den i sin Helhed, saa antager jeg ikke, at han havde kunnet overvinde sig til at bruge et sine Medkristne saa saarende Udtryk, som „denne rent hedenske Mariadyrkelse“. Men det er den Anke, vi saa ofte maa udtale imod Pastor Schepelerns Forfattervirksomhed, i Stedet for at raadføre sig med paalidelige Kildeskrifter, søger han som oftest til smaa upaalidelige Smædeskrifter og udkaster saa med deres Hjælp et sandt Vrægebillede af den katolske Kirkes Lære og Virksomhed.

Kolding den 17. December 1888.

Clem. Storp.
Præst.

Kirkelig Kalender.

Søndag den 20. Januar. 2. Søndag e. H. 3. K. — Jesu Navnefest. — **21. M.** Agnes Jomfru og Mart. — **22. Ti.** Vincents og Anastasia, Mart. — **23. O.** Marias Troløvelse. — **24. To.** Timotheus, Biskop og Mart. — **25. F.** Pauli Omvendelse. — **26. L.** Oktav af Sct. Knuds Fest.

Søndag den 27. Januar. 3. Søndag e. H. 3. K. Ansgarius, Nordens Apostel (Gudstjenesten som paa Højtidsdagene).

En Butiksjomfru

kan faa Plads i en herværende Forretning til 1. Februar eller Marts. Billetter nedlægges i Redaktionens Postkasse.

Elisabethforeningen holder Møde Søndag den 27. Januar efter Højmessens i Sct. Ansgars Kirke.

Unio. Søndag den 20. Januar Kl. 8 præcis: Musikalsk Aftenunderholdning med paafølgende Assemblé i Lokalet, Østergade 15 (forh. Kongens Klub). Entré: 1 Kr. — Besøgende, indførte ved et Medlem, kunne deltage. Overskuddet anvendes i et velgjørende Øjemed. Udførligt Program faas ved Indgangen.

Rettelse. I Nr. 2 af Ugebladet er indløbet en meningsforstyrrende Fejl i den pavelige Encyklika. S. 24. L. 15. f. o. bør læses: Den fornuftløse eller lavere Del af Mennesket o. s. v.

Svendeforeningen holder Møde i Dag Søndag den 20. Januar. Næste Søndag agtes en Theaterforestilling opført. Udførligt Program vil blive meddelt i næste Nr.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Syvogtredivte Aargang.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, Store Kjøbmagergade 10, 1. S., Kjøbenhavn. — Redaktør: A. Johansen, Bredgade 64, 1. S.

N° 4.

Søndagen den 27. Januar.

1889.

Indhold. Den nye Pagts Offer. San Petronios Vinduer. Maria Stuarts sidste Brev. Efterretninger: Kjøbenhavn, Stockholm, London, Øst-Afrika, Rom, Neapel.

Den ny Pagts Offer.

(Fortsat).

Den h. Pavlus skriver i Hebræerbrevet (13, 10—13), at vi Kristne have et *Alter*, hvoraf de, som tjene ved Tabernaklet (Jøderne), ikke tør spise; men enhver, der ønsker Tilladelse dertil, maa træde ud af Synagogen (ligesom Kristus, for at fuldbyrde sit Sonoffer, er gaaet ud af Byen Jerusalem), selv om dette Religionsskifte endog udsætter En for Haan og Spot.

Det er ganske vist en hemmelighedsfuld Udtryksmaade; ¹⁾ men det, som det alene kommer an paa, er ikke til at misforstaa, nemlig, at vi Kristne have et

¹⁾ Man mener med Rette at finde deri Spor til den senere saakaldte „Arkan-Disciplin“, d. e. den Skik at holde visse kristne og gudstjenstlige Handlinger hemmelige og at omtale dem saaledes, at kun Indviede kunde forstaa den dunkle Udtryksmaade.

Alter, hvoraf der kan spises. Men et „Alter“ vil ikke sige andet end et „Offerbord“ eller et ophøjet Sted, hvorpaa der ofres. Vi have altsaa et Offer. Og spises der af vort Alter, have vi et *Spiseoffer*. Det kan da ikke være andet end Kristi Legeme og Blod under Brødets og Vinens Skikkelse.

Vi kunde gaa tilbage fra Apostlen til selve Herren og sige: Herrens egne Ord antyde tilstrækkelig, at han i Nadversalen *ofrede* sit Legeme og Blod, og at det, som han den Gang bød sine Disciple at nyde, var en *Offerspise* og en *Offerdrik*. Han sagde nemlig efter Luk. 22, 20: „Denne Kalk, som udgydes for eder, er det nye Testamente i mit Blod,“ og efter 1 Kor. 11, 24, sammenstillet med Luk. 22, 19: „Dette er mit Legeme, der brydes [beredes som Spise] og gives [ofres] for eder.“¹⁾ Herren siger altsaa om sit *Blod i Kalken*, at det den Gang blev udgydt, og om sit *Legeme under Brødets Skikkelse*, at det ikke blot blev givet til Apostlene som Spise, men ogsaa for dem som Offer.

Dog, vi kunne gjerne indrømme, at disse Herrens Ord i og for sig ere mindre tydelige. Men naar vi saa spørge, hvorledes de fra først af bleve forstaaede, saa lærer Historien os, at fra de ældste Tider af ansaas Nadveren ikke alene som et Maaltid, men ogsaa som et Offer.

Irenæus (død A. 202), der igjennem sin Lærer Polykarp var en Discipel af Apostlen og Evangelisten Johannes, skriver (IV. 18), at „Kirkens Offer, hvormed Herren har lært, at det skal frembæres i den hele Verden, er blevet anset hos Gud som et rent Offer.“ Den protestantiske Udgiver af Irenæus' Skrift „mod Hæretikerne“, Grabe, erklærer rent ud; „Det er vist, at Irenæus samt alle de apostoliske Fædre og deres

¹⁾ Unøjagtig oversætter den privilegerede danske Bibeloversættelse: „Denne Kalk er det nye Testamente i mit *Blod*, hvilket udgydes for eder.“

nærmeste Efterfølgere, af hvem vi eje Skrifter, har anset Nadveren for den nye Pagts Offer . . . At det ikke var en enkelt Kirkes eller Lærers Særmening, men hele Kirkens offentlige Lære og Praxis, som den havde faaet af Apostlene og Apostlene havde faaet af selve Kristus, lærer Irenæus udtrykkelig, og før ham Martyren Justinus.“¹⁾

I et først i 1875 fundet Skrift, den saakaldte „Apostellære“ (Apostlenes Didache), der skjønnes at være omtrent fra Aaret 150 e. Kr. hedder det: „Paa Herrens Dag [Søndagen] skulle I forsamle eder og bryde Brødet og bringe Taksigelse, efter derhos at have bekjendt eders Synder, paa det at eders Offer maa være rent. Men enhver, som har Strid med sin Ven, han komme ikke sammen med eder, indtil de ere blevne forligte, paa det at eders Offer ikke skal blive profaneret. Thi dette er Herrens Ord: Paa ethvert Sted og til enhver Tid skal man frembære mig et rent Offer; thi jeg er den store Konge, siger Herren, og mit Navn er underfuldt blandt Folkene.“ Forfatteren til dette ældgamle Skriftstykke ser altsaa Profetens Forudsigelse om et stedse varende Offer opfyldt i den „Brødets Brydelse“, hvortil de Kristne samles om Søndagen (Ap. Gj. 20, 7) og som kræver Syndsbekjendelse, for at Hjærterne kunne være rene. Denne Hentydning til Nadveren som til et *Offer*maaltid, er bestemtere, end vi kunde forvente at finde den i et Skrift fra det 2. Aarhundrede.

At der fra det 3. Aarhundrede haves utvetydige Vidnesbyrd om, at Nadveren ansaas i Kirken for et Offer, indrømmes villig af den ovenfor nævnte danske Videnskabsmand, der sidst (i 1887) har drøftet dette Spørgsmaal.²⁾

¹⁾ Græbe, Note til Irenæus IV 32.

²⁾ Gude, a. St. II 91. 136 — Mærkeligt er det, at den lærde Roskilde Domprovst ser i denne Opfattelse en Forvanskning (!) af den rene, sunde og apostoliske Lære. Havde han Ret, maatte vi sige

Saa sandt som Kirken er „Sandhedens Støtte og Grundvold“ (1 Tim, 3, 15), den Frelsensanstalt, til hvem Herren har betroet sine Lærdomme og Naademidler, for at den under den Helligaands Bistand maa gjemme og bevare dem uforvanskede (se S. 61. 62): saa sandt er ogsaa Nadveren ikke blot vor Spise men ogsaa vort Offer.

Saaledes gaar den Profeti i Opfyldelse: „Du [Guds Søn] er Præst i Evighed efter Melchisedechs Orden“ (Ps. 109, 4). Thi Gudmennesket, Jesus Kristus, er baade Offergave og Offerpræst. Hvad der ofres, er nemlig ikke Brød og Vin, men Kristi Legeme og Blod under Brødets og Vinens Skikkelse. Den, som ofrer, er ikke saa meget det Menneske, der, iført Messeklæderne, ses staa ved Alteret, men snarere Gudmennesket Jesus Kristus. Eller: er Mennesket Præst, saa er Gudmennesket Ypperstepræst; Mennesket er Kristi Stedfortræder og ligesom et Redskab i hans Haand. Ganske vist vilde Ofret ikke fuldbyrdes uden Præsten; ganske vist er det i Følge Kristi Anordning nødvendigt, at Præsten udtaler Indstiftelsens Ord over Brød og Vin. Men han udtaler dem i Kristi Navn og paa Kristi Vegne; han siger, ligesom Frelseren selv ved den sidste Nadvere, som om han kun var dennes Mund: „Dette er *mit* Legeme; dette er *mit* Blod.“ Den, der saa i Anledning af disse Ord hensætter Kristi Legeme og Blod under Brødets og Vinens Skikkelser til Forherligelse af den hellige Trefoldighed, det er Gudmen-

Stakkels Frelser! Det var dig saare magtpaaliggende, at dine Troende rigtig fattede Læren om dit Kjød og Blod i Nadveren (Joh 6, 51 ff.); Sct. Pavlus, den eneste blandt dine Apostle, der ikke havde været med i Nadversalen, blev af dig selv undervist om Begivenheden dør (1. Kor. 11, 23 ff.). Alligevel lykkedes det dig kun at bevare denne Lære ren i 2 Aarhundreder; i de paafølgende 13 Aarhundreder, fra A. 300 til 1500, var den forplumret og blandet med særdeles grove Vildfarelser. Ja, Forplumringen begyndte allerede hos den af dig selv oplærte Pavlus; thi vi hørte ham jo kalde Nadverbordet for et Offerbord (!).

nesket Jesus Kristus selv. Og netop ved denne Hensættelse fuldbyrdes Ofret.

Heraf kan nu let ses, i hvilken Forstand Messeofret kan og bør siges at være *ens med Korsofret*, for saa vidt nemlig Kristus baade var Præst og Offergave paa Korset og den selvsamme Herre Kristus baade er Præst og Offergave paa vore Altre. Men saa mange Messer, som der læses, saa mange Ofre frembæres der; læses der f. Ex paa én Dag i én Kirke fire Messer, frembæres dør fire Ofre. Fremdeles er *Maaden*, hvorpaa Kristus ofrede sig paa Korset, meget forskjellig fra den Maade, hvorpaa han ofrer sig paa vore Altre, saa at vort legemlige Øje forgjæves vilde lede selv efter det mindste Spor af Lighed mellem Rædsels scenen paa Kalvariabjærget og det Præg af Andagt og Højtidelighed, som vore Kirker og Kapeller bære under Messeofrets Frembærelse.

En dybere gaaende Betragtning finder, at Forholdet mellem de to Ofre er følgende:

Paa Korset ofrede Gudmennesket sig synlig for Menneskenes Øjne. Paa vore Altre ofrer han sig *skjult* under Brødets og Vinens Skikkelser.

Hist døde han ved at udgyde sit Blod eller ved at lade det skille sig fra hans Legeme. Her minder han os om sin Død ved at *fremstille* sit Blods Adskillelse fra sit Legeme. Paa Alteret ses nemlig før Forvandlingen Brød og Vin; begge Dele ere nødvendige til Messeofrets Frembærelse. Den ene eller den anden for sig alene kunde nok være tilstrækkelig til at tilberede Sakramentet, den aandelige Føde (S. 60), men ikke til at fuldbyrde Messeofret; dertil kræves Kristi Nærværelse under de to Skikkelser. Over Vinen udtales saa kun: Dette er mit *Blod*; i Kraft af dette Ord vilde altsaa under Vinens Skikkelse *kun* Kristi Blod blive nærværende, hvis hans Kjød ikke var uadskillelig forbundet med hans Blod. Naar der fremdeles over Brødet siges: „Dette er mit Legeme“, saa

betyder det her i Modsætning til „Blod“: „Dette er mit *Kjød*“; og i Kraft af dette Ord vilde under Brødets Skikkelse *kun* Kristi Kjød blive nærværende, hvis hans Blod ikke var uadskillelig forbundet med hans Kjød. Efter Forvandlingen minder Brødets Skikkelse altsaa om Kristi Kjød, Vinens Skikkelse om Kristi Blod, og de to skilte Skikkelser ved Siden af hinanden gjøre Blodets Adskillelse fra Legemet anskuelig. Saaledes er Messen en Fremstilling af Korsofret.

Vi kunne gaa endnu et Skridt videre og sige: Den er en *Fornydelse* af Korsofret. Jesus, som ikke mere kan dø (Rom 6, 9), hensætter sig i en Tilstand, der ligner Døden, da den betager ham Muligheden for en hvilken som helst *Livsytring*: hans Øje kan ej se, hans Mund ej tale, hans Haand ej løfte sig, i det lille Rum, Hostien indtager (S. 62). I denne ydmyge Tilstand hensætter han det Legeme, paa hvilket han bar vore Synder (1 Pet. 2, 24) og som blev sønderknust som en Orm (Ps. 21, 7), saa der ikke var en sund Plet paa det fra Fodsaalen indtil Issen (Js. 1, 6), det Legeme, som endnu bærer Spor af hans Lidelser i Saarmærkerne i Hænderne, Fødderne og Siden (Joh. 20, 25. 27). Fremstiller han sig saaledes for sin himmelske Fader som vor Broder og Midler, kan han da vel andet end formilde hans Vrede og stemme hans Hjærte til Gavmildhed? Denne Tanke leder os til Betragtningen af den fjerde Forskjel imellem de to Ofre.

Ved sit blodige Offer aabnede Kristus nemlig hele Menneskeslægten Adgang til Syndsforladelse, Syndstraffens Eftergivelse, Guds Retfærdighed og hans Naadehjælp (Kol. 2, 14; Rom. 5, 19). Ved sit ublodige Offer meddeler han de enkelte, for hvem det frembæres, hvad han har erhvervet alle paa Korset.

(Sluttet).

San Petronios Vinduer.

(Fortsat fra Nr. 2).

„Jeg tog altsaa Tjeneste hos Kong Alfonso,“ vedblev Giacomo, „og blev hos ham til Krigen sluttede; vi bleve da forøvrigt de Overvundne. Jeg tog Del i alle Slagene, men mine Drømme om Soldaterlivet gik ikke i Opfyldelse i Soldaternes og Landseknægtenes Rækker. Det var sammenløbet Pak fra alle Verdens Lande, og jeg maatte høre meget, fordi jeg ikke kunde gjøre som de, og saaledes fandt jeg trods al min Krigsiver ikke mere Fred i Felten end da jeg stod og solgte i Kramboden i Ulm“.

„Og saa,“ sagde Ambrogino, „blev I vel snart kjed af at bære Sværdet. Folk siger forresten, at der var en anden Grund, som bragte Eder til at gaa fra Hæren, men jeg har aldrig kunnet faa at vide, hvad det var.“

„Se, Ambrogino“, svarede Munken lidt forlegen, „jeg sagde jo, at jeg ikke kunde gjøre som de andre. Jeg kunde aldrig glemme, hvad jeg lærte paa min fromme Moders Skjød, hendes Ord, hendes Lærdomme løde altid for mit Øre. De andre vare Dagdrivere, der mere sloges for Byttet end for Æren, og medens jeg ikke syntes, det stred mod en Soldats Ære at være medlidende og velvillig mod de Fangne, from og gudfrygtig i Herrens Tjeneste og kun frygtelig mod Guds og Kirkens Fjender saa tænkte de kun paa Blod og Rov, saa Bønderne i Landet frygtede og hadede dem for den Ødelæggelse, de overalt anrettede.“

De gjorde sig lystige over min Overtro, som de kaldte det, og fandt tilsidst paa en dum Spøg paa min Bekostning. Sagen gik saaledes til. Jeg blev en Dag sendt med nogle andre til en Post langt borte; vi havde maattet marschere hele Dagen, saa vi vare trætte og forsultne, da vi om Aftenen vendte tilbage til Kvarteret.

Jeg blev derfor baade glad og taknemlig, da mine Kammerater ved Hjemkomsten kom mig venligt i Møde idet de sagde: „Kom og spis med os Kammerat, vi vidste, at Du i Dag har maattet udstaa meget ondt og at Du ved Hjemkomsten vilde faa liden Tid til at tilberede Dig Aftensmaden, derfor have vi gjort Alt i Stand, kom og spis med os“. Jeg takkede dem altsaa med oprigtige Følelser, thi jeg var virkelig meget sulten og spiste sandelig godt; men da Maaltidet var forbi, saa' jeg de begyndte at le og tale sagte med hverandre, uden at sige mig, hvad de morede sig over. Jeg tænkte, at det maaske var over min Appetit og blev bestyrket i den Tro, da en af dem sagde til mig: „Hvad synes Du egentlig om den Mad vi have budt Dig, Kammerat? Jeg mener Du kun har nippet til den!“

„Jeg har spist som en forsulten Soldat,“ svarede jeg, og hidtil har jeg da aldrig bemærket, at mine Kammerater have ansét det som Mangel paa Dannelse at spise med Appetit.“ En Lattersalve fulgte paa mine Ord, og da der var blevet stille, fortsatte min Vært: „Fortræffelige Giacomo, vi fornærmes ikke over din Appetit, tværtimod glæde vi os over, at Du er naaet til en saadan Aands- og Hjærtetfrihed; thi vid, Kammerat, at Alt, hvad Du i Dag har spist, er Tyvekoster; disse Høns laa endnu i forgaars i Reden i Naboens Gaard, de skjønne Vindruer hang i hans Vingaard og ventede paa Høsten, Vinen tog vi forleden, da Don Antonios Muldyr kom tungt belæssede til den kongelige Intendant, og selv Olien, vi tillavede Salaten med, er blevet ranet fra Jødehundene i Capuas Synagoge, medens de bryggede over Lovbøgerne. Og nu har Du faaet din Part af vort Bytte, som enhver ærlig Soldat, og vi have med Tilfredshed bemærket, at Du ogsaa har opdaget, hvor herligt stjaalne Sager smage!“ — Der lød atter Lattersalver over Bordet og stormende Munterhed, men de havde saaret mig paa mit ømmeste Sted; det kan være jeg blev for heftig, men deres

Slethed gjorde mig saa ondt og Dagen efter vendte jeg Hæren Ryggen og vandrede til Capua. Jeg var ikke længer Soldat, men da jeg dog maatte arbejde for at leve, hændte det, at jeg inden kort Tid var optaget blandt en Advokats Skrivere, hvor jeg havde det godt, saa jeg blev hos ham i fem Aar“.

„Der var da virkelig en Forandring,“ bemærkede Ambrogino, „hvorledes kunde I dog finde Eder i en Skriverkarls Liv med Hovedet fuldt af Pilegrimstanker og Krigserindringer?“

„Jeg var fem Aar ældre“, svarede Giacomo, „og jeg havde lært, at Mennesket maa gjøre som han kan og ikke som han vil. Men alligevel vantrivedes jeg aldeles og jeg betragtede ofte med Længsel min gamle Pilegrimsstav, der havde fulgt mig fra Tyskland, og mit Sværd, der hang over min Seng. Jeg længtes efter at gjense mit Fødeland og atter høre mit eget Sprog, derfor bad jeg efter fem Aars Forløb min Herre om at lade mig rejse hjem og modtage min Faders Velsignelse før han døde. Men han vilde ikke høre tale om min Afrejse, saa jeg maatte finde paa en anden Udvej. Jeg bad foran mit Krucifix, for at Gud maatte indgive mig, hvad jeg skulde gjøre. Tilsidst besluttede jeg da at lægge alle de Klæder fra mig, som min Herre havde givet mig, jeg lod alle de Penge ligge, som jeg havde faaet af ham, saa tog jeg min gamle Soldaterdragt paa, og listede mig ved Nattetid ud af Huset med Pilegrimsstaven i Haanden. Jeg vandrede mod Norden og naaede tilsidst Bologna. Der mødte jeg flere Landsmænd, som jeg havde kjendt i gamle Dage, og det første jeg hørte af dem var, at min Fader var død, saa jeg nu hverken havde Hus eller Hjem i Schwaben. Jeg var modløs og bedrøvet, det var aldeles unyttigt at vende hjem til mit Fødeland, hvor der ikke fandtes Nogen mer, der kunde ønske mig velkommen. For første Gang i mit Liv slog jeg mig tiltaals med at blive der, hvor jeg var, og Gud magede

det saa, at jeg paany indrulerede mig i Hæren, denne Gang i Viskontiernes Tjeneste. Du véd, Ambrogino, at de den Gang havde meget at gjøre med at forsvare den hellige Stols Rettigheder. Jeg fandt ogsaa stor Forskjel paa hans Tropper og paa det Udskud, som jeg var vant til at omgaas, men følte mig dog ikke lykkelig; min Uro var snart som en heftig Ild, snart som en brændende Hunger, der fortærede mig. I saadanne Øjeblikke havde jeg kun én Udvej, nemlig den at besøge Kirkerne og bede i dem, især i San Dominikus'. Jeg har altid haft stor Kjærlighed til den hellige Spanier Dominikus med det tapre Soldaterhjærte og kjække Krigersind, og jeg tilbragte Timer ved hans Grav hvor jeg bad Gud om at lede mig, hvorhen Han vilde, og anraabte den h. Gudsmoder om hendes mægtige Forbøn.

„Sig mig, Ambrogino“, vedblev Oldingen, „forekommer det Dig ikke, at der undertiden er Dage, i hvilke Himmelen synes at staa aaben, og at der ned fra den strømmer saa mange Naadegaver og saa meget Lys, meget mere end ellers? og har Du ikke lagt mærke til, at der er Dage, man kunde kalde dem Gjenfødselsens Dage: Om Morgenen naar vi staa op, synes vi Alt er som ellers, vi ere hverken gladere eller bedre end de andre Dage, men naar den af Gud bestemte Time kommer, den, vi ere gaaede i Møde fra Evighed af, saa synes vi det er, som om et helt nyt Liv er kommet over os. Maaske er det en Synd, der er blevet afvættet i Bodens Vande eller en Sjæl er bleven frelst — Guds Stemme er bleven hørt, hvis man da ikke lader Naaden gaa forbi. Saa ere vi ikke længer de blinde og elendige Vagabonder, men vi holde os fast ved vor himmelske Faders Haand, og naar Aftenen kommer, saa takke vi Gud og ere fyldte med Haab, vi vide, at Alt staar vel til med os og vort Hjærte hviler i Fred.“

(Fortsættes).

Dronning Maria Stuarts sidste Brev.

Af Dr. H.

Den ulykkelige Dronning *Maria Stuart* er uden Tvivl en af de i Verdenshistorien mest bagvaskede Personligheder. I mere end trehundrede Aar har hun maattet taale den vanærende Anklage: medens hendes anden Gemal *Darnley* endnu levede, at have staaet i forbryderisk Forhold til den skotske Greve *Bothwell* og bebyrdet sig med en ikke blot moralsk, men ogsaa faktisk Medskyld i, at hendes Gemal blev myrdet af Greven. Men ikke nok med Beskyldningen for Ægteskabsbrudet og Gemalens Mord. Efter 18 Aars haardt Fangenskab blev hun tillige beskyldt for Konspiration imod hendes Søster *Elisabeths* Liv og endelig paa Grund af en derpaa stilet Anklage bragt paa Skafottet, ikke uden at man forinden havde gjort de mest indtrængende Forsøg paa at bevæge hende til Frafald fra den katolske Tro. Gjennem *Schiller* blev *Maria Stuarts* tragiske Skjæbne egentlig først almindelig bekjendt udenfor England; han omgav Bagvaskelsen med poetisk Glans, uden at tage noget bort af den. *Schillers* samtidige Historiografer — naar ellers denne Titel ikke er et Eyphonistikou for Flertallet af hine Historiemagere, — synes ikke at have gjort sig mere Umage for Tilvejebringelsen af Materialet til deres dog langt alvorligere Arbejde, end han for sin Digtning; thi deres Maade at fremstille Sagen paa ligner, hvad det historiske Materiale angaar, Poetens Maade paa et Haar. Først i den nyere Tid optraadte der, som bekjendt, i England og Frankrig en Række Forskere, som, støttede til nyopdagede Dokumenter, næsten til Evidens paaviste *Maria Stuarts* Uskyldighed i den hende tillagte Brøde. I Tyskland ere paa Grund af de nyeste Forskninger navnlig de protestantiske Historieskrivere *Opitz* („*Maria Stuart.*“ Freiburg, 1879—82) og *Bekker* traadte

ind for Dronningens Uskyldighed. I Særdeleshed sker det — og det med mere videnskabelig Methode — af den sidstnævnte i hans i Forening med *W. Oncken* udgivne Skrift: „*Maria Stuart, Darnley og Bothwell. Von Dr. Ernst Bekker. Giessen. 1881*“, i Fortalen til hvilket det hedder: Forfatterne havde, „forudsættende Marias Skyld og ikke hendes Uskyld“, taget fat paa Undersøgelsen; men jo mere de trængte ind i Sagen, desto mere havde de fundet, at hele Bevismaterialet (de imod Maria rettede Anklager) var sammensat af de *groveste Opdigtelser* og de plumpeste Forfalskninger, som Skridt for Skridt lade sig modbevise ved de Dokumenter og Aktstykker, som ere overleverede os.“ Bekker behandler indgaaende navnlig de graverende *Kassettebreve*, og som Slutningsresultat kommer han til den Overbevisning, at de ere „et Løgnevæv af den elendigste Art, saa gjennemsigtigt, at kun en partisk og overfladisk Historieskrivning kan blive ført bag Lyset deraf.“ Endelig udtaler Protestanten Bekker det ganske tydelig som sin Overbevisning, at Frøet til og Kjærnen af de saa omskiftende Tildragelser i Maria Stuarts korte Regering ligge i den saakaldte *Reformation's* Jordbund, og at den egentlige Grund, hvorfor hun blev forfulgt og fik en saa tragisk Ende, er den, at hun bekjendte sig til den katholske Tro.

Saadanne Tanker, som endnu særlig ere blevne fremkaldte og støttede ved den i det *Vatikanske Bibliothek* opbevarede *sidste Skrivelse* fra den da allerede til Døden dømte Dronning til Pave *Sixtus V*, gjorde saa ogsaa Paverne *Benedikt XIV* og *Pius VI* tilbøjelige til at kalde Maria Stuart en Martyrinde for sin Tro.

Det turde for vide Kredse være af Interesse at gjøre et Indblik i dette historisk sikkert ikke uvigtige Skriftstykke, som er egnet til at borttage mange falske Forestillinger om den ulykkelige Dronnings Karakter. Den engelske Præst *P. Roderik Grant* har nu fundet det i det *Vatikanske Archiv* og offent-

liggjorde for kort Tid siden en Afskrift deraf, — med Udeladelse af nogle uvæsentlige Ting — i Londoner-Bladet „Tablet“, som i dansk Oversættelse er saalydende:

Jesus Kristus.

†

Hellige Fader! Da det har behaget Guds Forsyn at anordne i sin Kirke, at under hans korsfæstede Søn Jesus Kristus alle de, som tro paa ham og ere døbt i den allerhelligste Treenigheds Navn, skulle anerkjende den ene almindelige katholske, apostoliske og romerske Kirke som deres Moder, hvis Bud skulle overholdes, lig hine io i den gamle Pagt under Fordømmelsens Straf: saa er det nødvendigt, at Alle, som ville indgaa til det evige Liv, uafvendeligt have deres Øje rettet derpaa. Men jeg, født af kongelige Forældre, er som Hine bleven døbt i denne Kirke. Ja endnu mere. Jeg var, skjønt uværdig, fra Moderbrystet af bestemt for Tronen, blev salvet og kronet af denne Kirkes Øvrighed og Tjenere, næret og opdraget under dens beskyttende Vinger og ved dens Bryst og ved den undervist i den Lydighed, som alle Kristne skylde ham, som de, ledet af den hellige Aand efter de nedarvede Forskrifter og den første Kristenmenigheds Anordninger har valgt til den hellige, apostoliske Stol som vort Overhoved paa Jorden, ham, som Jesus Kristus i sit sidste Testament, da han talte til Petrus om Kirkens Grundlæggelse, har givet Magten til at binde og at løse de arme Syndere fra Satans Baand, idet han lader os ved ham eller ved de af ham ansatte Præster løses fra alle Forseelser og Synder, som vi have begaaet, naar vi angerfuldt, saa meget det staar til os, gjøre Bod og bekjende vore Synder efter Kirkens Forskrifter. Jeg paakalder min Forløser Jesus Kristus, den allerhelligste Treenighed, den glørværdige Jomfru Maria, alle Engle og Ærke-

engle, Sct. Petrus, Hyrden, min særlige Patron og Talsmand Sct. Andreas og alle Helgene til Vidne paa, at jeg altid har levet i den katholske, apostoliske og romerske Kirkes Tro, i hvilken jeg er bleven gjenfødt, og at jeg altid har stræbt efter at opfylde min Pligt mod den hellige Stol, naar undtages Tiden af mit Fangenskab og min lange Sygdom, hvor jeg til min Smerte ikke var i Stand til at gjøre det. Men nu, hellige Fader, behagede det Gud Herren at lade det ske, at jeg, den eneste levende Spire af denne (katholske) Tro af engelsk-skotsk Blod, efter et tyveaarigt Fangenskab, indesluttet i et snævert Fængsel for mine og denne ulykkelige Ø's Synder tilsidst endnu skulde blive dømt til Døden ved den hæretiske Retsforsamling, som det er blevet mig meddelt ved Lord Buckhurst, min Fængselsmester Amias Paulet, en vis Drury og en Sekretær, Beale ved Navn. Disse tilbøde, idet de i Dronningens Navn anbefalede mig at forberede mig til Døden, en af deres Biskopper og en Dechant til min sidste Trøst; den Præst, som jeg havde, havde de forinden fjærnet og bragt til et for mig ubekjendt Sted. — Da har jeg holdt det for min første Pligt, først at tage min Tilflugt til Gud og saa egenhændig at skrive til Eders Hellighed, for, da jeg ikke kunde det før, i det mindste efter min Død at lade Eder vide, hvad der nærmere betragtet var deres egentlige Grund og Foranledning. De sige: Omstyrningen af deres Religion paa denne Ø var min Hensigt og blev for at behage mig ogsaa paatænkt af deres Undersaatter, som adlyde Eders Bud, som ogsaa af de katholske Fyrster og mine Paarørende, som alle i deres Bønner kalde mig denne Krones Arving.

Jeg overlader det til Eders Hellighed at overveje saadan en Doms Følger og beder indstændig om at bede for min Sjæl og for alle Hines Sjæle, som i Følge denne eller en lignende Dom allerede ere døde eller endnu skulle dø. Det er mit Forlangende at skrifte

efter Kirkens Anordninger og efter Mulighed at gjøre Bod, som ogsaa at modtage de hellige Sakramenter for de Døende, naar jeg kun faar min Præst, som kan meddele mig dem. Da jeg nu maa undvære ham, saa bekjender jeg, henkastet til Deres Helligheds Fødder, med et sønderknust og angerfuldt Hjærte for Gud og hans Helgene og for Eder, hellige Fader, at jeg er en uværdig Synderinde og fortjener den evige Fordømmelse, naar det ikke behager den algode Gud, som vilde dø for de bodfærdige Syndere, at være mig naadig. Jeg beder Eders Hellighed om at anse denne min almindelige Underkastelse som et Bevis paa, at jeg er villig til at opfylde Alt, hvad Kirken befaler, for blot at frelse min Sjæl. Jeg stiller mellem den og Guds Retfærdighed Jesu Kristi Blod, som han har ofret paa Korset for mig og alle Syndere, — blandt hvilke jeg bekjender mig for at være den uværdigste, *ja, ved Foden af dette Kors opofrer jeg frivillig mit Blod til Tegn paa Troskab imod denne Kirke og paa den troende Iver, som jeg føler for den.* Thi naar den ikke atter gjenindsættes i sine Rettigheder, længes jeg ikke efter at leve længere i denne foragtelsesværdige Verden. Efter at jeg aldrig har haft nogen som helst anden Stræben, som mine i min Bedrøvelse deltagende Tjenere kunne bevidne, tilbød jeg i deres hæretiske Retsforsamling gjerne mit Liv for at opretholde min katholske, apostolske og romerske Tro og for at bevæge denne Ø's Forvildede, altsaa selve de Forsamlede, til at vende om; men jeg erklærede desuden højtideligt, at jeg i det Tilfælde, de vilde holde inde med at forfølge Katholikerne, frivillig vilde give Afkald paa alle Dronningens Titler og Værdigheder og vilde bevise dem al tænkelig Hæder og gjøre dem alle Slags Tjenester, da jeg jo ikke har nogen som helst Ambition og Længsel efter at regere, eller at forjage Andre for min Skyld af det, som de have i Besiddelse, og fordi jeg ved Sygdom og vedvarende Bedrøvelse er saa nedbøjet, at jeg ikke

mere har noget som helst Ønske, at arbejde i denne Verden for nogen anden end Kirkens Sag og for at føre denne Ø's Sjæle tilbage til Gud. —

Det er mine samtlige jordiske Ønsker: at virke, saa vidt jeg forstaar det, til Kirkens Bedste og min Samvittigheds Lettelse; jeg lægger dem ned for Eders Helligheds Fødder, hvilke jeg ydmygt kysser. Deres Hellighed vil erholde en nøjagtig Beretning om Omstændighederne og Tildragelserne ved min sidste Time, for under det rette Kjendskab til Sagernes Forhold at kunne vise de Bagvaskelser, som Kirkens Fjender ville rejse imod mig, tilbage og erkjende Sandheden.

Idet jeg til Slutning beder om Eders Helligheds Velsignelse, siger jeg Eder det sidste „Lev vel!“ og beder til Gud om, at han i sin Naade vil opholde Eders Person til Gavn for Kirken og Eders trøstesløse Hjord, navnlig denne Ø's bedragne Hjord, som vanker omkring uden Guds Naade og Eders Omsorg.

Eders Helligheds
ydmygeste og underdanigste Datter

M a r i a,

Skotlands Dronning og Enkedronning af
Frankrig.

Efterretninger fra Ind- og Udland.

Kjøbenhavn. Med paaskjønnelsesværdig Iver overtog Hr. Musiklærer *Th. Bentzen* i sin Tid afdøde Rentier *Grüders* Virksomhed for det paatænkte *katholske Vajsenhus*, og vi kunne med Glæde konstatere, at Sagen stadig vinder mere og mere Fremgang i Menigheden. Ved Vincentsforeningens Subskription, private Bortlodninger og Indsamlinger samt paa forskjellige andre Maader søger man stadig at komme Maalet nærmere.

Saaledes foranstaltedes i Følge Hr. Bentzens Initiativ i Søndags en Koncert i „Unio“ i dette Øjemed. Fra-regnet den bekjendte Dilletant-Ængstelse, som de Med-virkende mere eller mindre lede af, maa man i høj Grad rose alle Præstationerne. Den fine musikalske Opfattelse og den udviklede Teknik, som en ung Dame i Menigheden viste sig i Besiddelse af baade i *Sarasate-Chopins* „Nocturne“ for Violin og i *Fields* Rondo i Es for Klaver, fortjener særlig at fremhæves. Efter For-lydende vil Koncerten til Fordel for Vajsenhuset give et Overskud af ca. 150 Kroner. Et smukt Vidnesbyrd om, at ogsaa Katholikerne her hjemme søge efter Evne og Kræfter at hævde deres udenlandske Tros-fællers Ry for Opofrelse og Gavnildhed, naar det drejer sig om kirkelige Øjemeds Fremgang.

— Paa det kgl. Theater opførtes i Tirsdags for første Gang et Rabalderstykke, som i vrøvlevorn Aand-løshed overgaar Alt, hvad der hidtil er præsteret her i Henseende til Tendents-Komedie. Hr. E. Christiansens „*Broder Rus*“ er tildels bygget paa et gammelt Sagn om Fanden, der sneg sig ind i Esrom Kloster og for-førte Munkene til allehaande Udskejelser, indtil han omsider blev opdaget og jaget bort af Klosterets Abbed. Da Fanden en Gang saá, — saaledes fortæller Sagnet, — hvor fromt og dydigt Munkene levede paa Esrom Kloster, tog han Menneskes Skikkelse paa, gik til Porten og bankede paa, for at indlades, sigende, at hans Navn var Rus. Da gav han sig ud for at være Kokkedreng og blev som saadan af Abbeden taget imod. Men, som han en Gang var ene med Kjøge-mesteren, satte han sig op imod ham og blev derfor tugtet. Herover blev han saare fortrydelig, og da han netop havde en Kjedel med Vand over Ilden, og han nu mærkede, at det kogte, tog han Kjøgemesteren, satte ham paa Hovedet ned i den og gav sig derpaa til at skrigе og jamre over den Ulykke, som var hændet hans Mester i Kjøkkenet. Ved Falskhed bedrog han

saaledes alle Brødrene i Klostret, og da de mente, at han var uskyldig, blev han ansat som Kok. Men det var netop dette, han havde tragtet efter, for at bringe dem alle i Ulykke. Thi nu lavede han Maden saa fed og lækker, at Munkene glemte baade Faste, Selvfornægtelse og Bøn og lagde sig efter Vellevnet og allehaande Udskejelser. Fra den Tid af tog Kiv og Ondskab saaledes Overhaand i Klostret, at det sikkert var kommet i den Ondes Vold, dersom Brødrene ikke i Tide havde omvendt sig. Da Broder Rus (Djævelen) nemlig en Gang havde været i Skoven og der sét en dejlig, fed Ko, slagtede han den og tog selv en Fjerdedel med sig til Klosteret, men ophængte det Øvrige i et Træ. Da nu Bonden, som ejede Koen, savnede den og opdagede, at de tre Fjerdedele hang i Træet, besluttede han, i et andet Træ at give Agt, naar Tyven kom for at hente det Øvrige. Og paa denne Maade fik han at vide, hvorledes Djævlene havde deres Spil der i Skoven, og hørte dem tillige tale meget om Broder Rus, hvorledes han vilde indbyde Abbeden og Munkene til et Gjæstebud hos sig i Helvede. Derover forfærdedes Bonden meget og gik næste Dag til Abbeden og fortalte ham alt, hvad han havde hørt og set i Skoven. Da Abbeden fik dette at høre, lod han alle Munkene komme til sig i Kirken og begyndte der at synge og bede, saa at Rus, der ikke kunde fordrage Sligt, søgte at liste sig bort. Men Abbeden greb ham i Kappen og manede ham til en rød Hest, befalende ham i Helvedes Vold.

Dette gamle Sagn, der hentyder til, hvilken Torn i Øjet Esrom Kloster var for Djævelen, saa at han i egen Person søgte at fordærve Munkene og forlede dem til Frafald fra Dyd og gode Sæder, er i Komodien blevet jammerlig forvansket. Munkene ere blevne det rene Pak, og Beelzebub ender med at blive splidagtig med sig selv, thi anderledes kan man ikke forstaa den mærkelige Maade, paa hvilken Forfatteren lader Djævelen

blive besejret. Det er ikke Abbeden mere, men en ung Pige med ejendommelige Begreber om Sædelighed og Dyd, der overvinder Djævelen, idet hun forleder en af Munkene til at bryde de Gud givne, højtidelige Løfter og i Nattens Mulm og Mørke holder Bryllup med ham uden Præst og Ceremonier. I Sandhed, en splinterny Moral, at besejre Djævelen ved Edsbrud og Utugt! Stykkets Indhold, der i høj Grad baade er ulogisk og uhistorisk og tillige et godt Skridt forbi Velanstændighedens Grænse, egner sig ikke for en videregaaende Drøftelse i Ugebladet, og endnu mindre bør nogen Katholik overvære Opførelsen af denne Haan mod sin Kirkes hellige og ærværdige Institutioner, der have bragt Fædrelandet saa megen Velsignelse i gamle Dage. Vi ere saa vante til hist og her at se en Munk fremstillet som en Æder og Drukkenbolt, men at se fremstillet en hel Skare Munke, der med Abbeden i bar Skjorte fejre Sct. Hans' Nats Orgier som rene Dyr og endog parodiere Daabens Sakramente, det vækker Væmmelse. Og Bifaldsytringer overfor Opførelsen af Sligt vidne desværre kun om vor Tids store Mangel paa Smag og æsthetisk Sans.

Stockholm. I Anledning af Kong *Oskar II.*s 60 Aars Jubilæum afholdtes i den katholske Kirke en højtidelig Takkegudstjeneste med „Te Deum“. Stockholms Dagblad skriver derom følgende: „Menigheden, som var indbudt til at overvære den h. Messe, for at nedkalde Guds Velsignelse over Kongen, det kongelige Hus og Fædrelandet, var talrig mødt. Hele den diplomatiske Loge var optagen, og her saa man blandt andre de syv katholske Gesandter fra Østerrig, Frankrig, Tyskland, England, Italien, Spanien og Belgien tilligemed flere Attachéer samt Damer. Den portugisiske Gesandt hindrede Sygdom i at deltage. Selve Kirken var opfyldt indtil sidste Plads af Andægtige. Koret var smukt prydet med Blomster og Bladplanter og paa Alteret straaede Lys. Festen begyndte med en stille Messe, som læstes af den apostoliske Vikar,

Msgr. A. Bitter, assisteret af Pastor *J. P. Benelius*. Under Messen sang Cæciliekoret Aiblingers 5stemmige „*Jubilate Deo*“, Palæstrinas Kor *a-capella* „*Alma redemptoris mater*“, der udførtes uden Orgelledsagelse. Derefter udførtes Direktør J. A. Ahlströms „*Ave verum*“ samt forskellige andre Motetter. Efter Messens Slutning iførte den apostoliske Vikar sig Vesperkaaben og med Mithraen paa Hovedet istemte han det højtidelige „*Te Deum*“. Dette var af Piehl og vexlede med 4stemmig Sang og Koral. Under „*Te Deum*“ incenceredes Alteret, hvormed den smukke og stemningsfulde Højtidelighed sluttede.

Interessant er det, at Katholikerne vare de eneste i den svenske Hovedstad, som gave Kongejubilæet ogsaa et *overnaturligt* Præg, og som have tænkt paa at takke *Gud* og at kalde *hans* Velsignelse ned over Kongehuset og Fædrelandet. — Illuminationen om Aftenen var pragtfuld og storartet. Det store Telefontaarn var alene oplyst med 2000 elektriske Glødelamper; det kgl. Trykkeri (Nordstedt & Sønner) paa Ridderholmen straaledede i et Lyshav af 6000 Gasflammer. Det var som et Stykke af „*Tusind og én Nat*“. Et saa herligt Skue kan kun Stockholm frembyde ved sin overordentlig smukke Beliggenhed.

London. Den h. Fader har ved Kardinal *Lavigerie* sendt den 83aarige Kardinal *Manning* en Guldmedaille til Minde om Jubilæet. I en medfølgende Skrivelse omtaler Kardinal Lavigerie, at han ikke lader nogen som helst Lejlighed gaa forbi, uden at fremhæve Engländernes Bestræbelser for Slaveriets Undertrykkelse og Kardinal Mannings velvillige Bistand overfor dette Anliggende, og at han navnlig ogsaa har omtalt dette hos den h. Fader. Kardinalen skriver derefter ordret følgende: „Hvor meget længes jeg ikke efter atter en Gang at se Englands Folk, Katholikerne og Protestanterne; thi Protestanterne, som jeg opsøgte og som De har lært mig et skatte og elske, have ogsaa Krav paa

min Sympathi. Deres engelske Protestanter ere helt forskjellige fra andre Landes Rationalister; de have bevaret deres Fædres Tro i alle Kristenhedens store Læresætninger; de tro paa den allerhelligste Treenighed, Kristi Menneskevordelse og Forløsergjerning. Kun Fordomme skille dem endnu fra den gamle Kirke, som sørger over dem og holder sine moderlige Arme aabne for dem . . . Gjerne vilde jeg ofre Resten af mit Liv, kunde jeg blot hidføre den saa længe attraaede Gjenforening en Time tidligere. Ogsaa Deres Hjærte, min dyrebare og ærede Hr. Kardinal, længes derefter, og jeg kan i Anledning af Deres Bispejubilæum ikke ønske Dem nogen større Glæde, end at Deres Brødre maatte følge dem ind i den Hjord, som De selv har fundet . . . Jeg mindes, hvad De har sagt mig, hvorledes de selv i 50 Aar har levet udenfor den katholske Kirke, uden at nære den ringeste Tvivl om Sandheden af den Tro, De da bekjendte, og hvorledes De, efter at være kommen til Erkjendelse, endelig kastede Dem i Kirkens Arme. Aldrig vil jeg glemme den Mildhed, hvormed de omtalte Deres tidligere Trosfæller. Det forekom mig, som hørte jeg *Sanct Augustinus* tale, da han sagde: „Lad dem vredes over Dig, som ikke vide, hvor vanskeligt det er at finde denne Sandhed. Men jeg, som véd, hvor vanskeligt det er, har Medlidenhed med Dig — og elsker Dig!“ . . . Maatte Gud forunde Deres elskede England Lysets og Frelsens Naade, hvilken det fortjener, og maatte De en Dag have den Glæde at se dem alle hos Dem i Himlen. Dette er ogsaa Leo XIII's Ønske, og Han beder mig meddele Dem det med særlig Velvillie og Kjærlighed, hvilket jeg herved opfylder, idet jeg tilføjer Forsikringen om min broderlige Hengivenhed, o. s. v. Kardinal *Lavigerie*.“

Hvor opløftende ere ikke saadanne i Sandhed kristelige og forsonende Ord i Modsætning til alt det Had og alle de Bagvaskelser, som blinde Fanatikere her og andensteds udslynge offentlig og hemmeligt imod Kir-

ken. Overfor den mægtige Indflydelse, som de fra Ungdommen af indpodede Fordomme udøve, er det uden Tvivl vanskeligt for Mange at finde Sandheden; men i mange Tilfælde er *den gode Villie* heller ikke til Stede, som burde søge Sandheden, hvor der hundrede Gange er Lejlighed til at finde den. Fordomme og Aandshovmod med Overvurdering af sig selv er i vore Dage Sandhedens værste Fjender. Hvilket smukt og ærværdigt Billede viser os derimod ikke begge de ovennævnte Kardinalers Tænke- og Handlemaade! Simple, beskedne og fordringsløse, kjende de ikke til noget andet, end til ydmygt i Guds Tjeneste at øve Kjærlighed til Næsten. „Lad os glemme, hvad der skiller os ad, og se op til Gud, hvis Børn ogsaa de mishandlede Negere ere, og lad os række hverandre Hænderne til deres Befrielse, lad os forene os, Katholiker og Protestanter, til denne ædle kristelige Kjærlighedsgjerning overfor Næsten!“ Omtrent saaledes udtalte Kardinal *Lavigerie* og Kardinal *Manning* sig gjentagne Gange, og for nylig ogsaa Biskop Dr. *Korum* af Trier i Lüttich, og det er Ord, som ikke mere ere blotte Ord, men allerede betegne store Foretagender, i alt Fald i Henseende til deres Resultater, og hvem véd, om ikke det, som Biskop *Korum* kun troede at burde betegne som en „Drøm“, en Gang maaske kunde blive Virkelighed, at nemlig *Antislaveribevægelsen*, i Følge den uudforskellige Verdensstyrers Raadslutninger, efter at den først har banet Vejen for de stakkels afrikanske Hedningers Befrielse og Omvendelse, ogsaa kunde blive et Middel til at gjenforene *det kristne Europa til én Hjord under én Hyrde*, og saaledes hidføre en Æra, i hvilken de Kristne i den civiliserede Verden ikke mere flaa hverandre i blodige Kampe.

Rom. *Gladstone*, som er ankommet til Rom, har anmodet den h. Fader om en Audients, der ogsaa er bleven ham tilstaaet, endskjønt Ministeriet *Salisbury* har ytret Ønsket om, at det ikke maatte ske. — *Her-*

tugen af Norfolk ventes ogsaa til Rom, for at fortsætte Forhandlingerne med Vatikanet.

Neapel. Kardinal-Ærkebiskop *San Felice* har i en gribende Skrivelse meddelt Kardinal Lavigerie, at han, langt fra at besidde nogen Formue, tværtimod har Gjæld, som han har stiftet til Gavn for Bispedømmet. Da han derfor ikke kan give Penge som Almisse, skjænker han sit gyldne Bispekors med Kjæde, til en Værdi af 10,000 Francs, for at det kan sælges til Fordel for Antislaveri-Sagen.

Øst-Afrika. Fra Sansibar kommer den sørgelige Efterretning, at den katholske Missionsstation *Pugu*, 22 Kilometer vestlig for Dar-es-Salaam, er blevet ødelagt af Araberne. Størstedelen af de befriede Slaver befandt sig i *Pugu* og ere nu slæbte bort paa ny. To Missionærer og en Ordenssøster ere dræbte, fire Missionærer og en Søster slæbte bort i Fangenskab, to Missionærer ere frelste. Missionen i *Pugu* var oprettet i November 1887 og rekruteredes fra *Sct. Ottilien i Bayern*. De Myrdedes Lig ere skrækkeligt lemlæstede. Missionsstationerne i *Tugu* og *Bagamayo* svæve ogsaa i den største Fare. Den tyske Flaade er ikke i Stand til at beskytte dem, og Bevægelsen mellem Araberne voxer med hver Dag.

Kirkelig Kalender.

Søndag den 27. Januar. 3. Søndag e. H. 3. K. Ansgarius, Nordens Apostel (Gudstjenesten som paa Højtidsdagene). — **28. M.** Votivofficium af *Sct. Ansgar*. — **29. Ti.** Frants af Sales, Biskop og Kirkelærer. — **30. O.** Martina, Jomfru og Mart. — **31. To.** Petrus Nolaskus, Bekj. — **1. Februar. F.** Ignatius, Biskop og Mart. (Kl. 8¹/₄ Broderskabsmesse til Ære for Jesu guddommelige Hjærte; Kl. 7¹/₂ Aftenandagt med Prædiken.) — **2. M.** Mariæ Renselse eller Kyndelmisse (fejres den paafølgende Dag).
Søndag den 3. Februar. 4. Sønd. e. H. 3. K. Mariæ Renselse eller Kyndelmisse. (Den højtidelige Lysevielse begynder Kl. 9¹/₄).

Borromøns-Foreningen til Udbredelse af udenlandsk katholsk Literatur er nu traadt i Livet. Efter at have fundet de foreskrevne 10 Medlemmer, er den dannet som Hjælpefor-

ning. Medlemmerne have vedtaget Centralforeningens Statuter af 22. Marts 1845 og Forretningsordenen samt Organisationsplanen for Hjælpeforeninger af 12. Maj 1846. Bestyrelsen bestaar for Tiden af følgende Herrer: Præsident: Den højærv. apostoliske Præfekt Joh. v. Euch, Vicepræsident: Grev J. L. Holstein-Ledreborg, Sekretær: Dr. theol. Præfektursekretær B. Hansen, Skatmester: Pianofortestemmer Th. Bentzen (Fredericiagade 8. 3.), femte Medlem: Grosserer A. Millech.

Foreningen staar nu i direkte Forbindelse med Central-Forvaltnings-Udvalget i Bonn. Fjernere Medlemmer kunne indmeldes inden den 31. Jan. hos Dr. B. Hansen eller Hr. Th. Bentzen mod kontant Betaling af 5 Kr. 50 Øre. Desuden er Bestyrelsen villig til at optage Deltagere i Foreningen mod en kontant Betaling af 3 Kr. eller 1 Kr. 50 Øre.

Kjøbenhavn den 14. Januar 1889.

Dr. theol. B. Hansen,
Borromæus-Foreningens Sekretær.

Svendeforeningen. Søndag den 27. ds. Kl. 8 præcis: Theaterforestilling i Lokalet, Bredgade 67, 2. Sal o. G. Af Programmet fremhæves Lystspillet „Hurlumhej eller det tabte Testament“ og „Man maa ikke forhaste sig“. Entrépriserne ere: 1ste Plads 50 Øre, 2den Plads 35 Øre. Billetter faas hos Foreningens Medlemmer.

Privat Musikforening (Nørrevold 23) afholder Søndag den 27. ds. Kl. 4 sin første Koncert, under hvilken blandt andet udføres: J. Hammermüller: Festmarsch (ny) under Komponistens egen Direktion. Billetter à 50 Øre faas hos Hr. Hammermüller.

Elisabethforeningen holder Møde Søndag den 27. Januar efter Højmessens i Sct. Ansgars Kirke.

Unio. Søndag den 3. Februar Kl. 9 præcis: Foredrag af Hr. Observator, Dr. C. Pechüle.

En Butiksjomfru

kan faa Plads i en herværende Forretning til 1. Februar eller Marts. Billetter nedlægges i Redaktionen Postkasse.

Ansgariusforeningen afholder sin aarlige Generalforsamling Søndag den 3. Februar efter Højmessens i Sognekirken. Regnskabet fremlægges, Meddelelse gives om Foreningens Virksomhed, Valg af Bestyrelsesmedlemmer foretages. Mødested: Bredgade 64. 1. Sal.

Sygeplejerske. En dygtig og øvet Sygeplejerske tilbyder sin Tjeneste i Familierne. Adresse: M. Devig, Bredgade 83.

Den katolske Syge- og Ligkasse afholder sin aarlige Generalforsamling Onsdagen den 30. Januar 1889 Kl. 8 $\frac{1}{2}$ Aften i Forsamlingsværelset i Præsteboligen ved Sct. Ansgars Kirke. Bredgade Nr. 64 1. Sal.

Oscar Petersens Enkes

Bogbinderværksted

anbefaler sig med alt til Faget henhørende.

Gothersgade 69. 2. Sal.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Syvogtredivte Aargang.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, Store Kjøbmagergade 10, 1. S., Kjøbenhavn. — Redaktør: A. Johansen, Bredgade 64, 1. S.

N°. 5.

Søndagen den 3. Februar.

1889.

Indhold. Den nye Pagts Offer. San Petronios Vinduer. Efterretninger: Malmø, Gøteborg, Svendborg, Kjøbenhavn, Vajsenhusfonden.

Den ny Pagts Offer.

(Sluttet).

Messen er ikke alene et Tilbedelses- og Taksigelsesoffer, heller ikke alene en Erindring om Korsofret; den er selv et sandt *Bøn-* og *Son-*Offer. ¹⁾ Den skal jo efter Forjættelsen (Mal. 1, 11) erstatte alle de forskjellige Arter af Ofre i den gamle Pagt; og blandt dem indtogte *Bøn-* og *Son-*Ofre en fremragende Plads (3. Mos.).

Denne Opfattelse af Messeofret er saa langt fra at nedsætte Korsofret, at den tværtimod stiller dets Værdighed, Værd og Virkekraft i det klareste Lys. ²⁾ Messen supplerer ikke Korsofret; dette kan ikke trænge til noget Supplement, nogen Tilsætning eller Fuldstændiggjørelse (S. 24); Messeofret faar tværtimod sin For-

¹⁾ Trienterkonc. Møde 22, Kan. 3.

²⁾ Samst. Kan. 4.

bøns- og sin forsonende Kraft af Korsofret: hver Messe er ligesom en Kanal, hvorigjennem Blodstrømmen fra Kristi gjennemborede Hjærte kan tilflyde alle og enhver; Korsets Træ plantes saa at sige ved hver Messe i vor Midte, for at enhver kan plukke deraf den Frugt, som dette Undertræ har baaret for nitten Aarhundreder siden paa Kalvaria.

Gudmennesket stod under samme Lov med os andre Mennesker: vi kunne kun øve Bodsgjæringer og samle himmelske Skatte (Luk. 13, 5; Matth. 6, 20), saa længe vi ere paa vor jordiske Vandring; er Dødens Nat frembrudt, kan ingen mere virke (Joh. 9, 4). Paa samme Maade kunde Kristus ogsaa kun i sit dødelige Liv gjøre Fyldest for vore Synder og fortjene os Himmelen og dens Naade. Men hvad han den Gang har samlet, det *uddeler* han nu, som ved Sakramenterne, saaledes ogsaa ved Messeofret.

Med disse Skatte fremstiller Gudslammet sig paa vore Altre, og borttager Verdens Synder (om ikke umiddelbart, saa dog) middelbart, nemlig ved at skjænke Naade til Anger og Bod og til saaledes at opnaa Syndsforladelse; det fritager de Levende og de Døde for de Straffe, som de endnu skulde lide for de Synder, de allerede have faaet forladte; ¹⁾ det meddeler os ikke blot overnaturlig Naadehjælp men ogsaa timelig Velsignelse paa den selvfølgelige Betingelse, at denne sidste ikke er til Hinder for Sjælens evige og sande Vel.

Hvem Messens Frugter *tildøles*, det afhænger hovedsagelig af Præsten. Det forholder sig nemlig med

¹⁾ At denne Anskuelse om Messen som Synd- og Son-Ofret er ældgammel, indrømmes af Domprovst Gude. „Med Tilslutning til Tertullian“ [død henv. A. 220], skriver han S. 163, „lærer allerede Krysostomus [d. 407] og andre Fædre, at Ofret virker til Hjælp og Trøst for de Afdøde, idet vi ved det guddommelige Sakrament ikke forgjæves ihukomme dem med Forbøn for Lammet, som ligger (paa Alteret) og som bærer Verdens Synder.“ Chrys. in 1 Cor. 15, 35. 36.

Messen, som med Forbønnen eller Opofrelsen af vore Bodsgjæringer for andre.

Et Bønoffer er, hvad Navnet antyder; det er ligesom en Bøn. Jeg kan og skal bede (foruden for mig selv) ikke blot for alle Mennesker, de Levende og de Døde i Almindelighed, men ogsaa — som vi gjøre i den „almindelige Kirkebøn“, der om Søndagen efter Højmessen læses for enkelte Menneskeklasser og Individier i Særdeleshed: for vore Venner og Fjender, for de Sunde og Syge, for alle sørgende og bedrøvede Kristne, for al gejstlig og verdslig Øvrighed, for Paven, Kongen, Dronningen og Kongehuset. Jeg kan og skal ikke blot bede om Guds overnaturlige Gaver, om Naade til Bod og Bedring, Kjærlighed og Iver efter al Retfærdighed, om Enighed i Troen uden al Splid og Adskillelse og om alles evige Frelse, men ogsaa om timelig Hjælp og Velsignelse og om Afvendelse af timelige Onder, Oprør, Krig, Dyrtid, Sygdomme og sørgelige ulykkelige Tider. Paa lignende Maade kan og skal jeg som Herrens Præst frembære Messens Bønoffer ikke blot for „hele Verdens Frelse“, for „alle troende Kristne, de levende og de døde,“ heller ikke blot for „de Omstaaende“ — hver Messe ofres for alle disse i Almindelighed ¹⁾ — men ogsaa for en Enkelt eller flere bestemte Individier (f. Eks. for en eller flere Synderes Omvendelse) eller for et bestemt timeligt Anliggende (f. Eks. for en Sygs Helbredelse eller for Fremgang i et verdsligt Foretagende), selvfølgelig under den udtrykkelige eller stiltiende Forudsætning, at hvad jeg søger at opnaa, ikke strider mod Guds Ære eller Menneskets aandelige Vel. ²⁾

¹⁾ Se Messebønnerne i „Fuldstændig Bønnebog“ SS. 86. 88, i „Maj Maaned“ SS. 290. 295.

²⁾ Sch. synes at tage Anstød af, at de katholske Præster tage imod et saakaldt „Messestipendium“ af dem, for hvem de frembære Messeofret. Men mon det ikke er et bibelsk og apostolisk Ord. at de, som tjene ved Alteret, ogsaa skulle have deres Underhold af Alteret (4. Mos. 18, 21;

Hvad Messen som *Sonoffer* angaar, da kan den godt sammenlignes med Løsepenge, for hvilke den be-naadede Synder faar den endnu tilbagestaaende Straf eftergivet. Ved at indstifte Ofret og Præstedømmet i sin Kirke, har Kristus betroet Kirken den uudtømmelige Skat af Løsepenge, som han har samlet ved sit Liv, sin Lidelse og Død. Ved at kalde mig til Præstedømmet, har han givet mig Adgang til denne Skat, saa at jeg nu kan tage deraf og meddele deraf til hvem jeg vil. Frembærer jeg Messeofret for en Afdøds Sjæl eller for en endnu levende omvendt Synder, rækker jeg denne eller hin af disse Løsepenge. (Hvor stor en Sum der svarer til Sonofrets Frembærelse, det kunne vi Mennesker ikke have nogen Mening om; thi det har Herren ikke behaget at meddele os, for at vi desto oftere maa gribe i den Skat, han har stillet til vor Raadighed.)

Heraf kan der nu drages to Slutninger.

1) Præsten kan godt læse Messe, uden at nogen af de Tilstedeværende annammer den h. Kommunion med ham. Ganske vist kunde man ønske, de Troende vare ivrige nok til, at der i en større Menighed fandtes en eller anden Kommunicerende under hver hellig Messe. De kirkelige Messebønner forudsætte dette; ¹⁾ Trienterkonciliet ønsker det udtrykkelig. Men det hævder paa den anden Side, at det ikke er nødvendigt. ²⁾ Væsentlig er kun Præstens Gjerning.

Præsten forbereder Offerhandlingen ved Messens første Hoveddel, „*Offertoriet*“ eller „*Ofringen*“, ³⁾ idet

1 Kor. 9, 13)? Mon Folkekirkens „Præst“ ikke tager imod Accidenserne, selvfølgelig ikke som *Betaling* for Daab, Ægtevielse o. l., men i Anledning af en Embedsforretning som en Ydelse til Præstens Underhold?

¹⁾ S. Fuldstænd. Bønebog SS. 99, 103, 107.

²⁾ Trienterkonc. Møde 22. Kap. 6 og Kan. 8.

³⁾ Dette Ord vilde misforstaas, naar En mente, at det her betegnede den egentlige Offerhandling. Denne bestaar udelukkende i Forvandlingen. Offertoriet er kun en uvæsentlig Cæremoni.

han indvier Brød og Vin, d. e. tilkjendegiver, at disse Guds Gaver ikke skulle nydes som almindelig Spise og Drikke, men helliges til Herren og hans særlige Forherligelse. Præsten fuldbyrder Ofret ved *Forvandlingen*, Messens anden Hoveddel, dens Midtpunkt og Kjærne; thi det er netop ved selve Forvandlingen af Brød og Vin, at Kristus frembærer sit Legeme og Blod under Brødets og Vinens Skikkelse som Offergave til den hellige Treenigheds Ære. Præsten fuldkommer Ofret ved Messens tredje Hoveddel, *Kommunionen*. Præsten skal nyde Offergaverne og det begge: han skal kommunikere og det under de to Skikkelser; det er, som ovenfor (S. 61) sagt, den kirkelige Opfattelse af „Drikker alle deraf“ (Matth. 26, 27). En Messe uden Præstens Kommunion vilde vel være et Offer; men noget vilde dog mangle i dets Fuldkommenhed, paa lignende Maade som et Menneske, der har mistet en Haand eller Arm, mangler noget, som hvert fuldkomment Menneske har. Præsten kommunikerer ikke i Stedet for Menigheden; han drikker ikke for alle. Men ved Offeret træder Mennesket i det inderligste Samkvem med Gud; dette Samkvem skulde i den gamle Pagt gjøres anskueligt ved et Offermaaltid: Præsten og den, for hvem han havde frembaaret et Fredsoffer, maatte efter Moseloven (3 Mos. 7, 14 ff.) spise af Offerkjødet. En lignende Lov gjælder i den ny Pagt for Alterpræsten, ikke for alle, der overvære Offeret. ¹⁾

¹⁾ Domprovst Gude mener at kunne slutte som saa: Katholiken *behøver ikke* ofte at kommunikere; den Reformerte *kan* ofte kommunikere; altsaa er den sidste rigere end den første, skjønt han (den Reformerte) kun anser Kommunionen for en Nydelse af lidt *Brød og Vin* til Erindring om Kræsti Kjød og Blod. Gude skriver: „Vi skulle visselig erkjende, at den reformerte Søsterkirke i sin fattige Symbolik har en sand Vinding fremfor den katholske Kirkes falske [!] Rigdom, og at den ikke vil noget andet end en ren, en ethisk-religiøs Virkning. Men hvad har den dog ikke dermed tabt, og hvad forskjærtser den ikke dermed for Folket? Den katholske Kirke, endskjønt den har Sakramentet, rigtignok forvansket [!], lærer Folket, at det *behøver ikke* at kommunikere, efterdi

2) Præsten kan altsaa vel læse Messe i Enrum med Ministranten som eneste Vidne eller i Nødstilfælde ganske alene uden noget Vidne. Om der end ingen anden er tilstede, vil det alligevel ikke blot være ham, hvem Offerfrugterne tilfalde, men hele Kirken, hvis Tjener og Afsending han er, og den eller de Enkelte i Særdeleshed, for hvem han særlig frembærer Offeret. Han handler som et Lem paa det mystiske Legeme, hvis Hoved Kristus er (Kol. 1, 18); alle Lemmerne have mere eller mindre godt af hans Gjærning, navnlig de, som det er hans særlige Hensigt at gavne.

Men paa den anden Side gjør Kirken, hvad den kan gjøre, for at bringe sine Børn til muligst ofte og andægtigt at overvære Messen. Kirken lærer: Offeret er den fortrinligste Gudstjeneste, og Messen er det fortrinligste Offer, der tænkes kan, idet den mest ophøjede Præst dér ofrer den fuldkomneste Gave for at meddele Korsofferets Frugter. Den indbyder sine Præster: Frembærer Messeofferet, om muligt, hver Dag. Den indbyder alle sine Troende: Bivaaner Messen, om muligt, hver Dag. Den byder alle sine Børn: Du skal paa alle Søn- og Helligdage med Andagt høre den h. Messe. Den indskærper dem, at dette Bud forpligter under en svær Synd, medens den ganske vist ønsker, at ogsaa Prædikenen høres af alle hver Søndag, men dog ikke paabyder det under Synd.

Den har gjort Messen selv til en indtrængende Prædiken, forstaaelig for alle, selv for dem, der ikke forstaa vedkommende Lands Sprog. Hver Messe, ikke blot Højmessen, men ogsaa en stille Messe, prædiker for enhver, som har Øjne og Øren at se og høre med, om Syndsbevidsthed og Anger, om Ærefrygt og Til-

Præsten kommunikerer i dets Sted [?] og dermed fuldbyrder Forsoningsofferet paa ny. Den reformerte Konfession, endskjønt den i Grunden ikke har Sakramentet, lærer Folket, at det kan kommunikere alligevel, efterdi det faar Realiteten igjennem den sacrifielle Ihukommelse.“ — Utroligt!

bedelse, om Fortrøstning, Glæde og Kjærlighed. Hvad der prædikes, er ikke alene de Læsestykker af den h. Skrift, de Bønner og Cæremonier, hvormed Kirken har indfattet Messens Kjærne, Forvandlingen og Kommunionen, ligesom Ædelstenen indfattes i Guld eller Sølv, for at dens Glans desto mere kan fremtræde; det er ogsaa selve Alteret med Kors, Lys og Alterdugen og Præstens ualmindelige Paaklædning: den side Messesærk (Albe) og den mere eller mindre kostbare Messeshagel, der ere saa værdige og saa grundforskjellige fra vor moderne Dragt, at de ligesom paaminde enhver Tilskuer: Hvad Præsten forretter, er en hellig Handling grundforskjellig fra og uendelig ophøjet over det daglige Livs almindelige Sysler. ¹⁾

Hvor stor en Skat vi eje i Messen og dens stiltiende Prædiken, kan nogenlunde skjønnes af det dybe Savn, der føles af andre, mindre heldigt Stillede. En af Folkekirkens Præster ²⁾ udtalte sig for ikke ret længe siden i et Indlæg i Spørgsmaalet om en Udvidelse af den lutherske Kirkes Liturgi som saa: „Allerede ved det skandinaviske Kirkemøde i Kjøbenhavn 1871 førtes der Forhandlinger herom . . . Stiftsprovst *Rothe* ønskede en daglig liturgisk Gudstjeneste i Kjøbenhavn Sagen er, at der ved vore Gudstjenester let kommer

¹⁾ De præstelige Messebønner findes i „Fuldstændig Bønebog“ SS. 60—111; Cæremonierne forklares sammesteds SS. 28 ff. og i „Maj Måned“ SS. 271—308; om de præstelige Klædningsstykkers Betydning gives der Oplysning i „*Rippel*, den kath. Kirkes Skjønhed“ SS. 369 ff. — Selv de, som mene, at vi overvurdere det Udvortes, sætte Pris paa, at Præstens Alterdragt er saa værdig som mulig. Martensen fortæller om den protestantiske Theolog Marheincke fra Berlin, at han ved et Besøg her i Kjøbenhavn „glædede sig over de katholske Reminicenser, hvilke han betragtede som historiske Erindringer paa evangelisk Grund. Saaledes Bispekaaberne og Messeskjorterne. Dette, sagde han, bør De hevare og ikke lade Dem fratage; slipper De det, faar De det ingen Sinds igjen.“ Martensen tilføjer: „Heri havde han tilvisse Ret.“ (Af mit Levnet, I. S. 89.)

²⁾ N. Dalhoff i „Berl. Tid.“ for 17. Septbr. 1887.

til at ligge for stærk Vægt paa Prædiken og dermed paa Præsten, hans Begavelse og Dygtighed, ja, hans tilfældige Forberedelse eller Oplagthed. Den kjøbenhavnske Ytring er bekjendt nok: I Dag er der ingen, der prædiker! — med tilføjet eller underforstaaet: som jeg bryder mig om at høre, — efter at man har læst en Liste igjennem paa 20 til 30 Prædikanter.“

Hos os træder Præstens Person med sine menneskelige Ufuldkommenheder tilbage for den Ypperstepræst, der rigelig erstatter, hvad der mangler i hans synlige Stedfortræder;

Thi se! i Skikkelser saa ringe
Guds egen Søn med Kjød og Blod
Vil daglig Kristenfolket bringe
For saligt Liv en Næring god;
Sig selv til Sone for vor Brøde
Han giver hen til Sjæleføde.

Lad derfor højt vor Lovsang tone
Med Hjærtet fuldt af himmelsk Lyst!
Nu Gud blandt os har rejst sin Trone,
Hans Liv opfylder helt vort Bryst.
Nu røre sig hver Kristens Tunge
Til Jesu Kristi Pris at sjunge!

San Petronios Vinduer.

(Fortsat fra Nr. 4).

Saaledes gik det netop med mig paa hin Dag, som jeg talte om. Mit Hjærte var uroligt, og jeg fik en saadan Lyst til at være alene, hvor ingen kunde se mig, saa jeg ikke kunde udføre mit sædvanlige Arbejde. Jeg gik til Dominikanerkirken og sagde ved mig selv: Maaske kan denne Uro gaa fra mig dér som saa ofte før. Jeg lagde mig altsaa paa Knæ og bad Gud om

at give mig sin Fred. Men forgjæves, det var, som om mit Hjærte skulde sprænges, jeg forstod ej, hvad der saaledes kunde røre mig, eller hvad jeg egentlig vilde bede Gud om. Hvor længe jeg laa foran Alteret, véd jeg ikke selv; tilsidst følte jeg en Haand røre ved min Skulder, og en Stemme naaede mit Øre. Jeg vendte mig om og saá P. Alessandro af Piore, nu er han død, men den Gang var han Abbed. „Broder,“ sagde han, „Du er sikkert bleven ramt af en forfærdelig Ulykke“, — jeg græd som et Barn, — „og jeg vilde saa gjerne bringe Dig Trøst. Du er ikke helt fremmed for mig, thi jeg har ofte set Dig bede i vor Kirke, og i Sandhed, Du tyktes mere at være Munk end Soldat. Sig mig nu, hvad der tynger paa Dig, føler Du maaske Anger over en begaaet Brøde, eller hvad er Grunden til, at Du, en voxen Krigsmand, staar og græder som en svag Kvinde?“ — Oh, Ambrogino, det var ikke ham, der talte til mig, det var Gud, der i samme Øjeblik trak Sløret fra mine Øjne. Med strømmende Taarer kastede jeg mig for Priorens Fødder, idet jeg sagde: „Fader, jeg er ikke værd at kaldes din Søn, men giv mig en Plads mellem dine ringeste Tjenere.“

„Hvad vil Du?“ spurgte Prioren atter, thi han blev endnu mere forundret over mine Ord, end han havde været over mine Taarer; og nu fortalte jeg ham Alt om mit Liv, om den Vægt, der altid laa paa mit Sind, om den Uro, der pinte og forfulgte mig, og om hvorledes jeg ved at høre hans Stemme havde forstaaet, at det var Gud, der talte til mig og løste alle mine Spørgsmaal og al min Tvivl, saa jeg klarligen saá, at det Sted, hvor Han havde villet have mig lige fra Barnsben af, var dér, hvor jeg helt kunde ofre mig til Hans Tjeneste. — Og Brødrene modtog mig, de optog mig, den stakkels Soldat, der ikke ejede en eneste Ven, i deres Rækker, og da jeg et Aar efter aflagde mine højtidelige Løfter foran det samme Alter, kunde

jeg næsten ikke bære den Glæde og Lyksalighed, der fyldte mit Hjærte.

Ja, min Søn, nu har Du faaet Alt at vide, og hvis Du spørger, om den gamle Uro aldrig mere kommer op hos mig, saa vid, at i Klosteret har jeg fundet alt det, som jeg har ønsket og længtes efter hele mit Liv. Nu gjør jeg min virkelige Pilegrimsgang, jeg staar under min egen rette Fane, jeg er der, hvor Gud vil, at jeg skal være, og Han har givet mig sin Freds fuldkomne Fylde.“ —

Da Giacomo havde endt sin Fortælling, sukkede Ambrogino og sagde efter en lille Pause: „Ak, Fader, hvorledes skal man vel kunne finde den Fred, som I taler om?“

„Det kan jeg ikke svare Dig paa,“ sagde den Gamle, „jeg er ikke Filosof og kan ikke forklare Dig hvorfor og hvorledes, som Læreren paa Kathederet. Jeg kan ikke sige Dig, hvorfor Glas faar et Guldskjær, naar Sølvet berører det, det er maaske, fordi de ere forskjelligartede Ting; jeg kan heller ikke sige Dig, hvorfor det Menneske, der giver Afkald paa sin egen Villie for Guds Skyld, føler langt større Glæde og Tilfredshed end den, der gjør sin egen Villie; jeg kan kun sige Dig, at Lydigheden er vor kjære Herres mildeste og letteste Aag, det bringer enhver Sorg til at svinde og lader En blive let og glad til Mode som et Barn.“

Ambrogino svarede ikke, han vidste jo nok, hvorledes Giacomos ualmindelige Lydighed var bekjendt langt ud over Klosterets Mure. Men han turde ikke spørge sin gamle Mester mere; Giacomos Hoved var sunket ned paa hans Bryst, hans Øjne helt tillukkede, han syntes ikke at huske paa Ynglingens Nærværelse, og denne, der kjendte Munkens Sædvane, tvivlede jo ikke et Øjeblik paa, at han var hensunken i Bøn og Betragtning, og at hans Hjærte strømmede over af Taknemmelighed mod Gud. Ambrogino faldt ogsaa i Tanker og overvejede i sit Hjærte Malerens Ord, at

han i Klosteret havde fundet alt det, han havde længtes efter og ønsket hele Livet igjennem. Tilsidst rejste Giacomo sig og mindede sin Lærling om, at de endnu skulde fuldføre deres Arbejde.

„Min lille Fortælling,“ sagde han, „har næsten bragt os til at glemme, at Ovnens nu maa være tilstrækkelig varm, saa nu, min kjære Dreng, skal Du faa din første Time i Glasbrænderkunsten, og Du gjør nok, hvad Du kan, for at hjælpe mig til Guds og San Petronios Ære.“

Efter nogle faa Minutters Forløb vare de midt i Arbejdet. Giacomos Mesterværk, de underfulde Vinduer, som Ambrogino beundrede saa meget, vare snart fastgjorte til Rammen, og der var nu intet andet at gjøre end at vedligeholde den samme Varmegrad og nøjagtigt at passe, at Vinduerne ikke forbleve længere i Ovnens end nødvendigt for at fæste Farverne, da de ellers ufejlbarligt vilde springe i tusinde Stykker.

Munkens klosterlige Armod tillod ham kun at eje et Sanduhr, dette bandt han nu foran Ovnens og satte sig derefter ved Ambroginos Side, for opmærksomt at afvente det kritiske Øjeblik, da Vinduerne kunde tages ud.

Ynglingen, der af og til betragtede sin Mesters Ansigt, følte sig greben af Andagt og Ærefrygt. Giacomos Sjæl syntes atter at have forladt Legemet og at befinde sig i de himmelske Regioner, han var hedsunken i Betragtninger og syntes at skue Himmelen og dens hellige Beboere. Han sad med Rosenkransen i Haanden, og medens Øjet var fæstet paa Ovnens, bevægede hans Læber sig i stille Bøn; han forstyrredes ikke af Ambrogino, der, træt af den lange Venten, af og til rejste sig og gik frem og tilbage i Stuen.

(Fortsættes).

Efterretninger fra Ind- og Udland.

Ogsaa i **Malmö** og **Göteborg** er den svenske Konges 60 Aars Fødselsdag bleven fejret paa højtidelig Maade af Katholikerne. „Göteborgs Sjöfarts- och Handelstidning“ indleder sin Beretning om Jubilæumsfestlighederne med følgende Meddelelse: „I Anledning af Kongens Fødselsdag afholdtes i Søndags Aftes en Takkegudstjeneste med højtideligt „Te Deum“ i den katholske Kirke i Göteborg. Den smukke lille Kirke var fyldt indtil Trængsel, og mange maatte staa paa Gaden. Kirken var smykket med mange levende Planter og med Lys. Fra Orgeltribunen lød under Hr. *A. Forsbergs* Direktion „Sacris solemniis“ af Jaspers, op. 5. a., „Ave virgo gloriosa“ og efter Bønnen for Kongen: „Te Deum“ af Piehl, op. 17. B., som virkede meget gribende. Efter Velsignelsen sluttede Højtideligheden med: „Store Gud, vi love Dig“, af *J. A. Ahlström*. Højtideligheden gjorde et stærkt Indtryk paa de tilstedeværende og indledede paa en værdig Maade de Festligheder, hvormed Göteborg fejrede Hs. Majestæts 60 Aars Fødselsdag.“

Svendborg. Vor h. Kirke i Svendborg er i en stadig fremadskridende Tilstand. Menigheden voxer Dag for Dag, og Skolen tæller nu allerede 40 Elever. Alle Helgens Dag opsattes en smuk romansk Døbefont i Kirken, der ligeledes har faaet en ny Skriftestol i Stedet for den uskjønne gamle. Paa den tredie Juledag samledes 70 Børn og en Mængde Voxne omkring et smukt Juletræ, som man havde set sig i Stand til at pynte, takket være nogle Damers Godgjørenhed. Dagen efter var der Kl. 9 Børnegudstjeneste til Fordel for Jesu h. Barndoms Forening. — Jubilæums-Aarets Afslutning fejredes ved en højtidelig Gudstjeneste paa Sylvesterdags Morgen, idet mange modtog de hh.

Sakramenter og atter indfandt sig om Aftenen til Nytaarsaftens højtidelige Gudstjeneste.

Kjøbenhavn. „*Broder Rus*“ paa det kgl. Theater er bleven afpuddet lidt. Man synes lidt efter lidt at være kommen til den Erkjendelse, at man er gaaet over Stregen, og at der maa læmpes. I „*Avisen*“ for den 24de Januar har Hr. *Paul Marcussen* ret træffende karakteriseret Komeden med følgende Ord: „Det bliver for ensformigt i Længden, naar man gjennem fire lange Akter skal vade i lutter Drukkenskab, Fraadseri og Udsvævelser Forfatteren farer løs imod Munkene med en saadan Fanatisme, at Stykket faar mere Lighed med en Pamflet end med et Tidsbillede. Hvorledes mon vi Protestanter vilde føle os til Mode, dersom vi i et katholsk Land saá vore Præster stillede i Gabestokken, iførte alle Insignier paa deres gejstlige Værdighed? Den blasfemiske, tyske Vise *) burde ogsaa utvivlsomt have været udeladt Den Scene, hvori Fanden trækker Kutten af Abbeden, saa at denne maa trippe rundt i bar Skjorte og i sin Beruselse endogsaa parodierer selve den hellige Daabshandling, gjør ligeledes et pinagtigt Indtryk.“

Det er fuldstændig vor Mening, som vi udtalte i forrige Nr. af Ugebladet. At se Daabens h. Sakramente bragt paa Scenen i Forbindelse med saa megen Liderlighed, med Drukkenskab, Edsbrud og Utugt under selve Fandens Overkommando, det gjør i et kristent Land ikke blot et pinagtigt Indtryk, det er en *Skjændsel* og *Blasfemi*, der maa undergrave Religionen. Og et sørgeligt Tidens Tegn er det, der maa vække til Eftertanke, naar man saa oven i Kjøbet faar at høre, at Forfatteren af hele denne Tendents-Komedie er *theologisk* Kandidat! Hvorledes er det

*) I denne Vise, der kan betegnes som ligefrem *uædelig*, beskyldes den h. Elisabeth af Thüringen for *Ægteskabsbrud*!

dog muligt, at Studiet af protestantisk Theologi kan avle en saadan Frugt, som den „Broder Rus“ er!?
 Besvarelsen af dette Spørgsmaal overlade vi helst til vore Læsere. —

— Ifølge Telegram til Ritz. Bureau er *Kronprins Rudolph af Østerrig-Ungarn* pludselig afgaaet ved Døden, efter Sigende som Følge af et Slagtilfælde. Kejser Frants Josefs eneste Søn var født den 21. August 1858 og blev i 1881 gift med Prinsesse *Stephanie* af Belgien. Han efterlader sig kun en femaarig Datter. Kejseren modtog Sørgebudskabet med Fatning, men Kronprinsessen og Kejserinden ere ude af sig selv af Sorg. Der vil rimeligvis i Sct. Ansgars Kirke blive afholdt en højtidelig Sørgegudstjeneste i Anledning af dette skjæbnesvangre Dødsfald.

Vajsenhussagens Status den 31. Decbr. 1888.

Aktiva.

Beholdning d. 1. Januar 1888	Kr. 3893—43
Indbetalt af Bidragydere	— 162—25
Rente af Sparekassebeløbet	— 203—83
Gaver	— 50—35
Rente af udestaaende Fordring.	— 26—05
	<hr/>
	Kr. 4335—91

Passiva.

Sparekassebeholdningen	Kr. 3450—96
Udestaaende Fordring	— 717—41
Kassebeholdning	— 167—44
Udgifter	— 0—10
	<hr/>
	Kr. 4335—91

Beholdning d. 1. Januar 1889 Kr. 4335—81 Øre. Bidragydernes Antal er i Løbet af 1888 bleven forøget med 10 nye Medlemmer, saa det samlede Antal nu udgjør 47.

Kjhbh. d. 1. Jan. 1889.

Th. Bentzen,

Kasserer og Regnskabsfører for Indsamlingen.

Idet Vincentskonferentsernes Lokalbestyrelse meddeler ovenfor den nærværende Status af Indsamlingen for Vajsenhuset, som i sin Tid paabegyndtes af Proprietær *C. F. Grüder* og nu under den nævnte Lokalbestyrelses Tilsyn og Protektorat bliver fortsat af Hr. *Th. Bentzen*, unnlader den ikke paa det Varmeste at anbefale dette Foretagende, der er ligesaa tiltalende som nødvendigt, til alle Katholikernes virksomme Deltagelse.

Kjøbenhavn, d. 28. Jan. 1889.

Vincentskonferentsernes Lokalbestyrelse:

J. v. Euch, apostol. Præfekt *J. C. Grev Holstein-Ledreborg*,

Præsident.

Vicepræsident.

Joh. Braun,

Ant. Neuvel,

H. Slump,

Sognepræst.

Præst.

Præst.

Dr. C. Pechüle,

C. C. E. Hartmann,

Sekretær.

Kasserer.

Kirkelig Kalender.

Søndag den 3. Februar. 4. Sønd. e. H. 3. K. Mariæ Benseelse eller Kyndelmisse. (Den højtidelige Lysevielse begynder Kl. 9³/₄). — **4. M. Andreas Corsini**, Bekj. og Biskop. — **5. Ti. Agathe, Jomfru og Mart.** — **6. O. Titus**, Bekj. og Biskop (Kl. 8¹/₄ h. Messe for Ansgariusforeningen). — **7. To. Romualdus**, Abbed. — **8. F. Johannes af Matha**, Bekj. — **9. L. Blasius**, Mart. og Biskop (Blasiusvælsignelsen meddeles efter enhver h. Messe).

Søndag den 10. Februar. 5. Søndag e. H. 3. K.

Den levende Rosenkrans' Forening (1. Afd.) Møde med Exhortation Søndag den 10. Februar Kl. c. 11¹/₂.

Intention for Februar: Den h. Faders Uafhængighed.

Vincentius-Folke-Bibliothek. Det bekendtgjøres herved, at Bibliotheket er henflyttet til Bredgade Nr. 67, Stuen over Gaarden. Bøger udlaanes, som hidindtil hver Søndag Aften Kl. ca. 7; desforuden hver Lørdag Aften Kl. 8—9.

De ærede Medlemmer af Menigheden, som ønske Bøger tilbragte og afhentede, bedes meddele dette. Bøger kunne tilbringes og afhentes hver 14. Dag mod en ganske ringe Godtgjørelse.

Som Foræring modtages enhver god Bog; det er en Selvfølge at ogsaa Skolebøger modtages med Tak.

C. Ertner.

p. t. Foreningens Bibliothekar.

Sct. Josefs Gilde. De ærede Mænd af Menigheden, som ønske sig optagne i Gildet, bedes give Meddelelse derom, senest inden 1. Marts.

Det almindelige Møde for alle Brødre finder Sted Mandagen d. 11. Februar Kl. 8 $\frac{1}{4}$ Aften, Bredgade Nr. 67, 2. Sal over Gaarden. Udstillingen er aaben.

C. Ertner.

Kirkekollekten paa Epiphani til Fordel for **Hedningemissionen** indbragte: Kjøbenhavn: 71 Kr. 30 Øre; Ordrup: 7 Kr. 65 Øre; Odense: 11 Kr. 50 Øre; Svendborg: 11 Kr. 51 Øre; Kolding: 10 Kr.; Fredericia: 11 Kr. 84 Øre; Horsens: 3 Kr. 50 Øre; Aarhus: 18 Kr. 49 Øre.; Randers: 21 Kr. 4 Øre. — Ialt: 166 Kr. 83 Øre.

Dr. B. Hansen,
Sekretær.

Mariakongregationen for Mænd holder Fælleskommunion i Dag Søndag den 3. Februar Kl. 8 i Jesu Hjertes Kapel, Vesterbrogade 28.

Mariakongregationen for Ynglinge holder Fælleskommunion Søndag den 10. Februar Kl. 8 i Jesu Hjertes Kapel.

Ansgariusforeningen afholder sin aarlige Generalforsamling Søndag den 3. Februar efter Højmessen i Sognekirken. Regnskabet fremlægges, Meddelelse gives om Foreningens Virksomhed, Valg af Bestyrelsesmedlemmer foretages. Mødested: Bredgade 64. 1. Sal.

Unio. Søndag den 3. Februar Kl. 9 præcis: Foredrag af Hr. Observator, Dr. C. Pechüle.

Mødreforeningen. Tirsdag den 5. Februar Kl. 8 $\frac{1}{4}$ læses den h. Messe for Foreningens Medlemmer og Anliggender.

Mariaforeningen holder Møde Søndag den 10. Februar efter Højmessen i Sct. Ansgars Kirke.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Syvogtredivte Aargang.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, Store Kjøbmagergade 10, 1. S., Kjøbenhavn. — Redaktør: A. Johansen, Bredgade 64, 1. S.

N° 6.

Søndagen den 10. Februar.

1889.

Indhold. San Petronios Vinduer. Kardinal Lavigerie og Slavehandelen. † Rudolph af Østerrig. Efterretninger: Kjøbenhavn, Wien.

San Petronios Vinduer.

(Sluttet.)

Sandet var nu næsten løbet ud, og det stolte Øjeblik, som Ynglingen saa længselsfuldt ventede paa, nærmede sig. Alt var hidtil gaaet efter Ønske, Ovn brændte uden at lade høre noget af de uheldssvangre Knald, som Giacomo havde talt om, endnu kun 10 Minutters Venten, og San Petronios Vinduer skulde ligge hele og frelste paa Bordet. Ambrogino udmaled sig i Tankerne, hvorledes Aarhundreder vilde beundre Bolognas største Malers Mesterværk. „Og jeg har hjulpet med til dem“, udbrød han. „Aa, gid dog Sandet vilde løbe endnu hurtigere, saa vi endelig kunde lukke Ovn-døren op!“ Men Tilfældet vilde, at det ikke var Ovn-døren, der først blev lukket op, men at Døren ind til Atelieret skreg paa sine Hængsler, og en af Klosterets

Lægbrødre traadte ind. „Fra Giacomo“, sagde han, idet han vendte sig mod Maleren, der netop rejste sig for at tage Vinduerne ud af Ovnen. „Pater Prioren ønsker, at Du i Dag skal gaa ud og kollektere. Fra Anastasio skal gaa med Dig, han venter allerede paa Dig ved Klosterporten; jeg beder Dig ikke at vente med at gaa, thi jeg har allerede spildt lidt Tid med først at lede efter Dig i din Celle.“

„Nu kommer jeg“, svarede Giacomo med sin rolige Stemme, og, idet han trak Hætten over Hovedet og tog Kappen paa Armen, vendte han sig til Ambrogino og sagde: „Der er ikke mere at gjøre for Dig, min Ven, kom igjen i Morgen.“ — „Men Vinduerne?“ spurgte Ynglingen ængsteligt. „I vil da vel tage dem ud, før I gaar; nu er Sandet løbet ned, og det Øjeblik er nu kommet, som vi have ventet med saa megen Længsel.“

Der var maaske noget af et Ønske i det Blik, Giacomo rettede imod Ovndøren, og Ambrogino syntes, at hans Stemme rystede lidt, da han svarede: „Gud passer nok selv paa vore Vinduer, min kjære Dreng, og tab nu ikke Modet; Lydighed er bedre end Offer; Du maa ikke glemme, at Giacomo først er Klosterbroder — og bagefter Maler!“

Saa gik han, og der var ikke Tid til at svare; Ambrogino blev ene i Atelieret, rent forvirret af Sorg og Skuffelse. Men saa brød hans medfødte Hidsighed frem, han rasede, sparkede med Fødderne mod Jorden, holdt Hænderne foran Ansigtet og lod sig tilsidst falde ned paa den Stol, som Mesteren lige havde forladt, idet han hulkede som et Barn. „Hans Mesterværk“, jamrede han, „aldrig er der i hele Bologna blevet sét et saadant Arbejde, hans Yndlingsarbejde, som jeg véd, han har anvendt alt sit Geni, hele sin Kunsts Hemmelighed paa! Alt er nu ødelagt for nogle Grillers og Luners Skyld. Sende ham, Landets første Maler, Byen rundt for at kollektere, medens hans Mesterværk er i

Ovnen! O, denne vanvittige Ting, som de kalde Lydighed, den vilde bringe endog en Kerub til Raseri. Og jeg forstaar godt, hvad han mente med sine sidste Ord, han tænker kanske, at ogsaa jeg en Dag trækker i Dominikanerkutten; men det skal han faa at vide, før river jeg aldrig mere en Farve, end jeg bøjer min Forstand og de Gaver, Gud har givet mig, under en taabelig Munks Villie, der ikke forstaar at skjelne mellem en Fra Angelicos Penselstrøg og en Skoledrengs Smøreri!“

Han rejste sig og gav sig til at løbe op og ned ad Gulvet. Saa stod han stille foran Ovndøren og lyttede, om han kunde høre nogen Støj, der kunde give ham Besked om, hvad der foregik derinde. „Turde jeg dog blot tage dem ud alene“, mumlede han, „men jeg véd ikke, hvorledes de ere anbragte, og jeg kunde slaa dem aldeles itu. Nej, der er slet intet at gjøre, jeg maa staa her og vente, for at se det skjønne Værk, som jeg elsker lige saa højt, som om jeg selv havde frembragt det, blive ødelagt!“

Saa satte han sig igjen, for at vente paa Giacomo, han havde ligefrem ikke Kraft til at gaa bort. „Muligvis,“ tænkte han, „er der endnu noget at gjøre; tænk, hvis Giacomo havde Held med sig og kom tidlig hjem, saa stode Vinduerne maaske endnu til at redde!“ Og hans Vrede lagde sig lidt efter lidt, og han tænkte paa Malerens Ord, at Gud nok vilde tage Vare paa Vinduerne, og der sneg sig en vis Sødme i hans Hjærte ved at tænke paa dem. „Det var dog ikke som en Slave, der bøjer sig for en Tyrans Magtsprog, at han adlød,“ tænkte han, „hans Sjæls eneste Følelse i det Øjeblik, han fik den store Skuffelse, var at bringe Gud et Offer.“ Ambrogino begyndte at forstaa, hvor stort dette Offer maatte have været, saaledes, uden saa meget som et beklagende Ord at overgive til sikker Ruin det værdifulde Arbejde, der vilde have bragt Giacomos Ry til at stige højt over alle hans Samtidiges.

Ynglingen var desuden tilstrækkelig begejstret for sin Kunst til at vide, at Folks Beundring og Berømmelse endda kun er den ringeste Del af den Glæde, Mesteren har af sit Værk. Han vidste, at Skabergeniet elsker sine Arbejder som Børn, de bære Mærket af den Sjæl, der har frembragt dem, og de have paa en vis Maade Del i hans Hjertes Hemmeligheder; og nu følte han først rigtig, hvad det Offer maatte have kostet Giacomo. Han huskede, med hvilken Sjælsstorhed det var blevet bragt, og at han sikkert kunde have faaet Lov til at blive, hvis han blot havde sagt et Ord, thi hans Ry som Maler havde sikkert fortjent lidt Eftergivenhed. Hans Lydighed havde saaledes ikke været tvungen, det var et frivilligt Offer, han havde bragt den klosterlige Fuldkommenhed. Og medens Ambrogino tænkte over alt dette, begyndte det at forekomme ham, at denne Dag maaske havde været for ham en af disse Lysets og Naadens Dage, som Maleren havde talt om samme Morgen. Timerne forløb hurtig, medens Ynglingen beskæftigede sig med disse Tanker foran den ulyksalige Ovn, og det var allerede Aften, da han tilsidst blev afbrudt i sine Betragtninger, ved at Giacomo vendte tilbage til Atelieret.

Den Gamle var tilsyneladende træt, det var kun gaaet langsomt og smaat med Kollekteringen den Dag, men alligevel bar hans udmattede Ansigt det Udtryk af mild Ro, der aldrig forlod ham. „Min Ambrogino“, udbrød han, „er Du endnu her? Jeg troede ikke, Du ventede paa mig.“

„Jeg kunde ikke gaa, kjære Giacomo,“ svarede den unge Mand, „jeg tænkte, der maaske endnu var noget at udrette.“

Giacomo gik hen til Ovndøren og lagde Haanden paa Klinken, saa ventede han lidt, og Ambrogino syntes at se en Taare pible frem i hans Øje og løbe ned ad den stakkels Gamles Kind. — Endnu et Øje-

blik, og Døren aabnedes, og Maleren holdt Rammen, i hvilke Malerierne vare fæstede, i Haanden.

„Hellige Guds Moder!“ raabte han, „dette er dit Værk!“ — Nej, nu tog Ambrogino ikke fejl, de klare Taarer strømede ned ad Malerens Kind og faldt paa Glasset, paa Vinduerne, som Ambrogino troede vare aldeles ødelagte; han sprang hen til Giacomo og bøjede sig over Rammen; men hvor meget han end anstrængte sig for at se, saa kunde han dog ikke opdage den mindste Rift eller Revne, og hans Hjærte begyndte at banke af Haab og Glæde, skjønt han endnu ikke vovede at tro sine Øjne.

„Se, Ambrogino,“ stammede Maleren tilsidst, idet han støttede Billedet mod Muren, for at sætte det i et heldigt Lys. „Se, Vinduerne ere hele, og Farverne sidde paa en Maade, som jeg aldrig før har set. Det er øjensynlig Gud, der er kommen os til Hjælp paa en vidunderlig Maade.“

Ambrogino var aldeles stum; han saá, at Vinduerne ikke blot vare hele, men saa skjønne, som han aldrig havde set dem før. Der var en egen Storhed i Figurerne, og det hele udtrykte en saadan Majestæt og Andagt, saa det overgik endog Giacomos Talent, han vovede ikke at tvivle om, at han her stod foran et Vidunder.

„Sagde jeg Dig ikke, min Søn, at Gud nok selv tog Vare paa Vinduerne,“ sagde Maleren, „se, Han har i Dag gjort en stor Gjerning, og nu bør vi takke Ham, som det er vor Pligt.“ — „Det har været for at belønne Eders Lydighed“, sagde Ambrogino. — „Sig hellere,“ afbrød Maleren ham, „at det har været for at lære Dig, hvilken Fortjenstlighed og Værd Lydigheden har i Guds Øjne. Glem ikke Frugten af denne Lærdom, thi hvis Gud har tilladt Dig at se et Vidunder i Dag, saa har det været, for at Du skulde lære, at en ringe, uanselig Klosterbroders Lydighed og Ydmygelse er kjærere for Gud end tusinde Maleres Geni.“

San Petronios Vinduer ere endnu til i Bologna i den Kirke, der bærer dette Navn. Giacomo af Ulm, hvis heroiske Lydighed blev belønnet med det ovennævnte Vidunder, hviler i samme Kirke, hvor Gud kaldte ham til Ordenslivet, tæt ved den store Patriark San Dominikus' Grav. Han er den eneste Maler af Dominikanerordenen, der er bleven kanoniseret. Men blandt de, der have taget i Arv baade hans Hellighed og hans Geni, nævner Ordenens Annaler — Fra Ambrogino di Soncino.

Kardinal Lavigerie

og

Slavehandelen i Afrika.

(Efter „Illustr. Tidende“.)

Ærkebisen af Algier, Kardinal Lavigerie, har i de sidste Maaneder søgt at rejse en Bevægelse i Vestevropa mod Slavehandelen i Afrika. Han har holdt Foredrag om Sagen i Paris, London, Lissabon og andre Stæder og har vakt de Styrendes Interesse og det store Publikums Begejstring for denne Humanitetens og Civilisationens Hovedopgave i vore Dage. Som en Peter Eremit har han prædiket Korstog mod de arabiske Barbarer, hvis grusomme Adfærd mod Negrene er en Skjændsel for vort Aarhundrede og en Ødelæggelse for Afrikas blomstrende Egne. Men selv om hans Plan til et moderne Korstog, en Række Expeditioner ind i det Indre af det mørke Fastland, ikke vil medføre saa store Resultater, som han venter, skal han dog have Æren for paany at have rusket Magthaverne op af den Dvale, hvori de syntes at være faldne med Hensyn til denne Sag efter Kongostatens Oprettelse.

Thi trods alle Stationer og Kolonier langs Kongo og dens Bifloder, trods alle Landbesættelser af Englændere, Franskmænd, Italienerne og Tyskere rundt om paa Afrikas Kyster flourer Slavejagten fremdeles i det Indre, medens Slavehandelen drives næsten uforstyrret baade i Nord og i Øst.

Det er vistnok ikke saa let at faa Bugt med en Institution, der har tusinde og atter tusinde Aars Hævd. Thi det har Slavehandelen. Bidrag til dens Historie kan læses i Hieroglyferne og Væggemalerierne paa de gamle ægyptiske Templer, og overalt, hvor Mahomedanerne have hersket, har Slavehandelen været en lovlig Samfundsinstitution. Koranen billiger det, og Slavejagterne have ofte en formelig religiøs Karakter. Schweinfurth fortæller, at han tit har set Dervischer med Koranen i Haand vandre foran Slavetransporterne.

Evropæerne kunne da for den Sags Skyld heller ikke lade Araberne meget høre i saa Henseende. I forrige Aarhundrede dreve de Slavehandel saa godt som nogen. Om Liverpool er det sagt, at dens Gader vare brolagte med Hovedskaller af Slaver, og i denne Handels mest blomstrende Periode kom der aarlig over hundrede Slaveskibe til denne By. Paa Østkysten af Afrika var der halvfjerdsindstyve Havne, hvor evropæiske Skibe hentede Slaver, og rundt om i de evropæiske Hovedstæder var der regulære Slavemarkeder. Endnu i 1770 havde Maleserridderne deres Galejer bemandede med mohamedanske Slaver, og først i 1807 ophævede England Slaveriet i sine Kolonier.

I vore Dage drives Slavehandelen udelukkende af Arabere, men det hedder sig, at Portugiserne, der have Højhedsret over en Del af Afrikas Østkyst, om ikke ligefrem beskytte den, saa dog se igjennem Fingre med den. Langs Vestkysten saa vel som paa de Strækninger af Østkysten, som Tyskland, England og Italien have besat, er al Udførsel af Slaver forbudt, men nu og da kan dog et Slaveskib slippe uhindret bort; saa-

ledes opbragte for ikke længe siden en engelsk Kanonbaad et Skib med 86 Slaver om Bord. Udførselen af Slaver foregaar nu hovedsagelig gjennem de mohamedanske Stater paa Nordkysten og paa visse Strækninger af Østkysten. Siden Englændernes mislykkede Expedition til Sudan, er Khartum atter blevet et af Hovedmarkederne for Slavehandelen; andre findes i Marokko, Tunis og Tripolis samt i Tabora, syd for Victoria Nyanza Søen.

Slaveriets Rædsler ligger ikke i Slavernes Livsforhold, naar de først er solgte, men i alt, hvad de maa gaa igjennem, før de kommer saa vidt. Mohamedanerne er gennemgaaende gode mod deres Slaver. Mishandling forekommer saa godt som aldrig; Ejernes sociale Anseelse beror for en Del paa, at deres Slavebesætning er stor og god; Slaverne overanstreges derfor ikke, og de lever under gode Forhold. Til Gjengjæld er Slavejagten og Transporten af de fangne saa meget rædselsfuldere. Efter Sigende overlever kun hvert femte Individ Transporten, det vil sige, af 100 dør de 80 under Vejs.

Naar de arabiske Slavejægere er ude paa en Expedition, omringer de ved Nattetid en Landsby, affyrer nogle Skud, der bringer hele Landsbyen paa Benene, og styrter sig saa som vilde Dyr over de ulykkelige Negre. Alle, der gjør Modstand, skydes ned, Resten med Kvinder og Børn knebles og lænkes sammen, og derpaa drager Expeditionen videre. I Nærheden af Kongo, omtrent 1200 Kilometer fra Havet, traf Stanley en Gang en af disse Expeditioner. Morderne havde fuldstændig ødelagt alle Landsbyer i Omegnen. 3000 Mand, Arabere og deres Lejesvende, bevogtede 2300 Kvinder og deres Børn. De ulykkelige laa i Bunker, bedækkede med Saar og Snavs, afmagrede og elendige, et Billede paa den skrækkeligste Elendighed. Det var Udbyttet af en Razzia, der havde ødelagt 118 Landsbyer. Kaptejn Wissmann, der nu skal være Kommis-

sær for den tyske Regering i Østafrika, fortæller, hvorledes han i 1882 kom til en blomstrende By i Bena Ki Distriktet, der var saa stor, at han og hans Karavane brugte syv Timer for at gjennevandre den. Alt tydede paa Velstand og Lykke, og de hvide Rejsende blev særdeles gjæstfrit modtagne. Fire Aar efter kom han atter til samme Sted. Alt var da øde og tyst. Hytterne laa i Ruiner, rundt om laa afblegede Skeletter, det hele var det sørgeligste Billede paa Ødelæggelse. Egnen havde været hjemsogt af Slavejægere. Nogle Indfødte, der havde undgaaet Blodbadet, berettede, at Mænd med Turban og i hvide Klæder var komne og havde bortført Kvinder og Børn. Tre Maaneder efter var de vendt tilbage og havde gjort det af med dem, der var undkomne den første Gang. De havde stukket Ild paa Kratskovene for at drive Flygtningene frem, og da de var dragne bort igjen, var der udbrudt Hungersnød.

Med Rette kan den engelske Søofficer Cameron sige, at Blodet strømmer Afrika ud af alle Porer. I et Brev til Kardinal Lavigerie skriver han følgende om Slavetransporterne: „Jeg har om Bord paa arabiske Skibe set Slaver, der laa bundne, fulde af Saar og Bylder, nær ved at dø af Sult og Tørst, levende og døde imellem hverandre, mange af dem angrebne af Kopper; men det er alligevel intet mod, hvad man ser ved Slavetransporterne over Land. Tusinder af Børn dør af Sult undervejs, og naar det er lykkedes en Moder at holde Livet i sit Barn, og en eller anden af Slavedriverne finder, at den stakkels Kvinde ikke mere har Kræfter til at bære baade Barnet og den Byrde, hun skal bære, saa rives Barnet fra hende, og dets Hjærneskal knuses for hendes Øjne.“

I lange Rækker, med Slavegafflen om Halsen og lænkede til hverandre, føres de fangne Negre afsted. De maa bære svære Byrder, og de korte Hvil skaffer dem kun liden Lindring. En Slurk Vand og en Haand-

fuld Hirse er alt, hvad de faar til at holde Livet oppe med, og slipper Forraadet op, faar de slet intet. Thomson skildrer i sin „Rejse til Tanganika“ en saadan Transport: „En Skare Kvinder og Børn kravlede med uendeligt Besvær op ad Flodens stejle Bredder. Kvinderne bar foruden svære Pakker deres spæde Børn paa Ryggen. Hungerens Lidelser stod malet i deres Ansigter og udtærede Skikkelser; det var som levende Skeletter, og de saa paa os med Blik, som bønfuldt de os om at dræbe dem for at gjøre Ende paa deres Lidelser.“

✠ Kronprins Rudolf.

Den østerrigske Kronprins *Rudolfs* bratte og sørgelige Død var en Begivenhed, som dybt maatte ryste enhver troende Katholik. Om de nærmere Omstændigheder ved denne sørgelige Tildragelse og om den Afdødes mulige Motiver have de politiske Dagblade allerede berettet en Mængde, det ene bedrøveligere end det andet. Navnlig er der om Motiverne udspreedt en Mængde Rygter, som gjøre Dødsfaldet endnu uhyggeligere; men hvor megen Sandhed, der ligger i dem, er det vanskeligt at komme til Klarhed om. Kun det tør man temmelig sikkert antage, at Kronprinsen allerede i længere Tid har lidt af en stærk nervøs Ophidselse, der paa en sørgelig Maade fik ham til at beskjæftige sig med Døden og, det er det eneste Haab, bevægede ham til at udføre den ulykkelige Gjerning i en Aands-tilstand, der gjorde ham utilregnelig. Afgjørelsen i saa Henseende maa vi overlade til Ham, der ransager Hjærter og Nyrrer.

Æthvert *pludseligt* Dødsfald har noget rædselsfuldt ved sig; det er, som naar et Lyn farer ned ved Siden af os og kaster en Medskabning til Jorden. Og naar det er en af de Højeststillede i Samfundet, som pludselig stilles for Guds Domstol, saa forøges det Skrækelige ved Tanken om det store Ansvar, ifølge den gamle

Regel, at jo højere Ens Stilling er i Livet, desto større bliver ogsaa Ansvarret overfor Gud. Endnu værre bliver det, naar den forstyrrende Tanke om *Selvskyld* træder til. Hvo, som ved Letsindighed, Overmod og Udskejelser har forberedt Katastrofen, eller endog ved Selvmord hidfører en brat Afslutning, mister en stor Del af vor Medlidenhed, og Rædselen er saa at sige eneraadende ved Baaren. Men heller ikke under saadanne Omstændigheder tør vi glemme Skriftens Ord: „Dømmer ikke, for at I ikke selv skulle blive dømte.“ Vi kunne ikke gennemforske et Medmenneskes Hjærte og Hjerne, vi vide aldrig med fuldkommen Sikkerhed, om den fuldkomne Tilregnelighed var til Stede i Gjæringens Øjeblik eller om der endnu i det sidste Øjeblik ikke er bleven opvakt Anger. Dommen tilkommer det den højeste Dommer at fælde. Ogsaa i saadanne Tilfælde, hvor det drejer sig om den skrækeligste Dødsmaade, skal Tolderen, ikke Farisæeren, være vort Forbillede, og enhver Begivenhed overhovedet, som aflægger Vidnesbyrd om den menneskelige Naturs sædelige, aandelige og legemlige Svaghed, burde foranledige os til at aflægge den ydmyge Bekjendelse: Han var et *Menneske*, det er Du ogsaa! Gud være ham og mig, stakkels Synder, naadig!

Følelsen af vor Svaghed og Intethed nedtrykker os; men den virker ogsaa lutrende og opløftende, idet den beskytter os mod Overvurdering af os selv og nøder os til at underordne os og søge Støtte hos en højere Magt, hos Skaberen, Styreren og Opholderen af Alt. Svagest er Mennesket, naar det stoler paa sin Kraft og ikke har andet at støtte sig til, end sine egne svage Fødder. Et skjæbnsvangert Vindpust — og det ligger knust i Støvet. Men stærkt er derimod det Menneske, som er sig sin Intethed bevidst og ikke ønsker og stræber efter noget andet, end efter Evne og Kræfter at udfylde den Plads, paa hvilken Skaberen har stillet det. Alle Ting tjene et saadant Menneske til Bedste. Lykke eller Ulykke, langt Liv eller kort Liv — det er for ham Gaver af *den samme* Haand, af hans Haand nemlig, som alene véd, hvad der ifølge Retfærdigheds Love tilkommer Enhver især.

Naar den moderne Tids *materialistiske* og vantro Tænkemaade fremstiller Selvmordet under visse Forhold som tilladeligt og berettiget, saa udfordrer det

enhver troende Kristens bestemte Protest. Denne materialistiske Tænkemaade, som i Mennesket kun ser et højere *Dyr* uden Sjæl og uden Ansvar, er netop Skyld i denne skrækkelige Dødsmaade. Idet den nægter Guds og den evige Dommers Tilværelse, gjør den Mennesket til uindskrænket Herre endog over sit Liv, medens Kristendommen betegner Livet som en guddommelig Gave, over hvis Anvendelse vi skulle aflægge Regnskab.

Man maa haabe, at den ulyksalige Gjerning er sket i et Øjeblik af aandelig Forvirring; men det kan paa den anden Side heller ikke nægtes, at Kronprins Rudolfs *Opdragelse* har ligget i Hænder, som ikke gave en fuldkommen Borgen for en stræng religiøs Livsretning. Og senere nærmede der sig Kronprinsen, som ikke var fremmed for det livlige Wiener-Temperaments Egenskaber, Indflydelser, som den bekjendte Naturforsker *Brehm*, der forskaffede den materialistiske Retning Fremgang, og det er en offentlig Hemmelighed for Enhver, som levede for en halv Snes Aar siden i Østerrig, at Katholikerne med saare *mistroiske* Øjne saa' hen til disse skadelige Indflydelser. Og man kunde kun forklare sig, at den for sit gudfrygtige og ædle Sindelag bekjendte Kejser *Frants Josef* tillod dem, fordi han enten *førtes bag Lyset* eller modarbejdedes i sine Bestræbelser.

Ligbegængelsen havde efter Kejserens udtrykkelige Ønske en fuldstændig privat Karakter, hvilket let lader sig forklare, da Kirken har udstedt særegne Love med Hensyn til Selvmorderes Begravelse. Uden Tvivl vilde de ogsaa været komne til Anvendelse i det foreliggende Tilfælde, saafremt det fuldkomne Ansvar for Gjerningen ikke havde været udelukket. Tillader altsaa den kirkelige Øvrighed en kirkelig Begravelse, saa taler netop dette for den trøstefulde *Sandsynlighed*, at der i dette sørgelige Tilfælde ikke kan være Tale om et *Overlæg*, der begrunder fuldkomment Ansvar.

Hvad vi ønske den Afdøde, det er, at Gud maa være ham en barmhjærtig og naadig Dommer. Kejser *Frants Josef*, der er et Mønster paa en from Kristen og i Sandhed ædel Monark, vil sikkert bære det tunge Slag med kristelig Taalmodighed og Hengivelse. Og saa den Afdødes fromme Gemalinde, den belgiske Prinsesse *Stefanie*, vil med Taalmodighed og Hengivelse

tage imod den tunge Prøvelse. Men det blodige Drama i Meierling er ogsaa en *Paamindelse* for Fyrsterne og Folkene, navnlig i vor moderne Tid, der paa saa mange Maader er ugunstig stemt overfor Tronerne.

I Anledning af Dødsfaldet afholdtes i Tirsdags paa det herværende østerrigske Gesandtskabs Foranstaltning en Sørgegudstjeneste i Sct. Ansgars Kirke. Den overværedes af Deres Majestæter *Kongen og Dronningen*, Deres kgl. Højheder *Kronprinsen og Kronprinsessen*, Prins *Valdemar* og Prinsesse *Marie*, Deres Højheder, Prinserne *Hans og Vilhelm* med Følge, samtlige her ved Hoffet akkrediterede *udenlandske Gesandtskaber* og af deres Excellenser Udenrigsminister *Rosenørn-Lehn*, Kultusminister *Scavenius* og Marineminister *Ravn* samt mange Medlemmer af Menigheden og en Del anderledes Troende, saa at Kirken var fyldt indtil sidste Plads. Foran Højalteret stod en Katafalk, smykket med et Sørgetæppe og en Palmekrans med Baand i de østerrigske Farver, omgivende det østerrigske Rigsvaaben — en Gave fra Gesandtskabet. Paa hver Side af Katafalken stode fire florumvundne Kandelabrer med Voxlys. Til de kongelige Personer var der indrettet Plads paa begge Sider af Katafalken, medens Følget og de mange officielle Tilstedeværende fik Pladser anviste i Kirkens forreste florumvundne Stolestader.

Efter at den højærv. apostoliske Præfekt, Msgr. v. *Euch* tilligemed den herværende østerrigske Gesandt, Baron *von Trautenberg*, havde taget imod de kgl. Herskaber ved Kirkens Portal og ledsaget dem til deres Pladser, frembar den apostoliske Præfekt det højtidelige *Requiem*, assisteret af Sognepræsten og Kapellanen. Efter Messen bad Hs. Højærværdighed en dansk Bøn for de Afdøde og forrettede derpaa de rituelle latinske Forbønner foran Katafalken. De kirkelige Sange udførtes med sædvanlig Dygtighed af Menighedens Sangforening under Hr. *Michaelsens* Ledelse, medens Orgelet spillede af Hr. Organist *Hammermüller*. Hele Sørgegudstjenesten, der varede en Time, havde et overordentlig vemodigt og gribende Præg.

Efterretninger fra Ind- og Udland.

Kjøbenhavn. Søndag den 27. f. M. havde *Svendeforeningen* indbudt Menighedens Medlemmer til en Dilettantforestilling i det ny Forenings-Lokale. Svendene opførte ved denne Lejlighed to muntre Lystspil: „Det tabte Testament“ og „Man maa ikke forhaste sig,“ som ved deres mange pudsige Situationer og Vittigheder i høj Grad fornøjede Publikum, der var mødt saa talrigt, at mange maatte tage til Takke med at overvære Forestillingen ude i Korridoren. Svendeforeningen fortjente ogsaa dette talrige Besøg, da Spillet var upaa-klageligt, for Fleres Vedkommende endog udmærket, og der oven i Kjøbet denne Gang var ofret en Del paa Opførelsen af et helt nyt Theater, som tog sig udmærket ud. I Pauserne foretog Foreningens Sangere under Hr. *Michaelsens* Ledelse flere fædrelandske og lystige Sange, som vidnede om, at den unge Sangforening med sine smukke Mandsstemmer allerede har gjort betydelig Fremgang og sikkert vil blive en væsentlig Faktor i Foreningens Liv. Det er overhovedet en Glæde at se det herlige Opsving, Foreningen har taget i Løbet af de senere Aar under sin nidkjære og opofrende Præses, Hr. Pastor *Slumps* Ledelse, og man tør haabe, at det vil lykkes ham i Forening med Svendene, og ledsaget af Menighedens Sympathi, at bringe denne for Menighedslivet saa vigtige Forening stadig fremad, saa at den maa udvikle sig mere og mere og blomstre som en Rose. Efter hvad der er os meddelt, agte Svendene at opføre to nye Lystspil, som i denne Tid forberedes, paa Fastelavns Søndag, den 3. Marts.

— *Ansgariusforeningen* af holdt sin aarlige Generalforsamling Søndagen den 4. Febr. Den var besøgt af 14 Medlemmer. Formanden gav en Oversigt over Foreningens Virksomhed i det forløbne Aar. Nogen ny Bog var ikke bleven udgivet; men en ny Udgave af „Bønnebog for den katholske Ungdom“ var overtaget af Foreningen. Ugebladets ved den senere Tids Polemik hyppig nødvendig bleve Forøgelse har Foreningen bekostet; men til en ønskelig permanent Udvidelse af Bladet haves endnu ikke Midler. Hr. Cand. phil V. *Berling* har ligesom foregaaende Aar sat Foreningen i Stand til at udgive en katholsk Almanak. Efter at

Regnskabet var bleven godkendt, vedtoges et af Hr. Grosserer *Lohrer* stillet Forslag om, at ogsaa Foreningens *kvindelige Medlemmer skulle have Stemmeret*. Den afgaaende Bestyrelse gjenvalgtes med Undtagelse af Hr. Pastor *Slump*, der havde bedt sig fritaget. I Stedet for valgtes Hr. Præfektursekretær, Dr. *B. Hansen*.

Wien. Ifølge „Standard“ modtog Pave *Leo XIII* af Kejser *Frants Josef* et Telegram paa 1000 Ord, som indeholdt de sande Aarsager til Kronprins *Rudolfs* Død. Kejseren, der er frygtelig angreben, har forøvrigt søgt Trøst der, hvor han bedst kunde finde den: i Lørdags modtog han nemlig af Fyrst-Ærkebiskops *Ganglbauers* Haand den h. Kommunion, som han opofrede for sin ulykkelige Søn.

— Dagen efter *Obduktionen* lod Kejseren Professorerne kalde op og rettede det Spørgsmaal til dem, om han kunde stole paa, at de ene og alene havde nedskrevet deres reneste Overbevisning i Protokollen, og om de vare beredte til at *beedige deres Udsagn* om Kronprinsens aandelige Tilstand. Lægerne gave Kejseren et bekræftende Svar.

— Et belgisk Blad knytter til sine Betragtninger over Kronprinsens Død nogle Minder om hans Forlovelse i sin Tid med Prinsesse *Stefanie*, der uvilkaarlig faa En til at erkjende Sandheden af det gamle Ord, at Mennesket spaar, men Gud raader. Det var den 9. Marts 1880, at Forlovelsen blev indgaaet paa Slottet *Laeken* ved Bryssel. Paa et Sted i Palmehuset, saaledes fortæller man, havde man givet Kronprinsen Lejlighed til at tale uforstyrret med Prinsesse *Stefanie*, som den Gang var en Pige paa 16 Aar og endnu for et Par Uger siden havde baaret korte Klæder. Prinsen nærmede sig hende og friede med elskværdig Færdighed. Men Prinsessen havde lejlighedsvis hørt Tale om en Forlovelse mellem Prinsen og en Prinsesse af Sachsen og svarede derfor forbavset: „Hvad skal det betyde, da De dog allerede er forlovet?“ — „Forlovet! Med Dem, Prinsesse, naar De vill“ raabte Kronprinsen. Den belgiske Kongedatter sagde ikke Nej. „Han bad saa smukt“, fortalte hun sine Forældre, „at jeg ikke kunde andet.“ Hvilke Forhaabninger knyttedes ikke den Gang til denne Pagt! Alle disse Forhaabninger ere desværre ikke gaaede i Opfyldelse. Med 25 Aar bærer *Stefanie* af Belgien Enkesløret. I Løbet

af en Menneskealder er hun den anden belgiske Prinsesse, for hvem et Giftermaal med et Medlem af det østerrigske Kejserhus ender med Sorg. Den 19. Juni 1867 blev den belgiske Prinsesse *Charlottes* Gemål som Kejser af Mexiko skudt i Queretaro af Mexicanerne, og siden den Tid er hendes Aand omtaaget; den 30. Januar 1889 dør en anden belgisk Kongedatters Gemål en pludselig Død og overlader hende, som en Gang skulde bære Østerrigs Kejserkrone, til en altfor tidlig Enkestand! Mon man overfor slige Tildragelser endnu kan misunde Fyrsterne og de Mægtige deres Stilling?

Kirkelig Kalænder.

Søndag den 10. Februar. 5. Søndag e. H. 3. K. — 11. M. Johannes af Britto. — 12. Ti. Polykarp. Biskop og Mart. — 13. O. 26 Japan Mart. — 14. To. Skolastika Jomfru. — 15. F. Raymund af Pennafort, Bekj. — 16. L. Cyrillus af Alexandria, Biskop og Kirkelærer.
Søndag den 17. Februar. Søndag Septuagesima.

Mariaforeningen holder Møde Søndag den 10. Februar efter Højmessens i Sct. Ansgars Kirke.

Mariakongregationen for Ynglinge holder Fælleskommunion Søndag den 10. Februar Kl. 8 i Jesu Hjertes Kapel.

Elisabethforeningen afholder sin aarlige Generalforsamling Søndag den 17. Februar efter Højmessens i Sognekirken. Regnskabet fremlægges, Meddelelse gives om Elisabethforeningens og om Syforeningens Virksomhed. Mødested Bredgade 64, 1. Sal
 Umiddelbart efter dette Møde henved Kl. 12 afholdes sammesteds konstituerende Møde for Medlemmer af St. Elisabeths Understøttelsesforening, hvortil talrigt Besøg udbedes.

Unio. Det nøjagtige Overskud ved Foreningens Aftenunderholdning hen 20, Januar udgjorde 133 Kroner, som ere komne Vajsenhusfonden tilgode.

Sct. Josefs Gilde. Alm. Møde for alle Brødre afholdes Mandag den 11. Februar Kl. 8 $\frac{1}{4}$ Aften i Bredgade 67, 2. Sal o. G. Udstillingen er aaben.

Den levende Rosenkrans' Forening (1. Afd.) Møde med Exhortation Søndag den 10. Februar Kl. c. 11 $\frac{1}{2}$.

Sct. Josefs Kapel (Hospitalet). For Fremtiden vil der i Hospitals-Kapellet i Griffenfeldtsgade hver Søn- og Helligdag blive frembaaret to hh. Messer. Kl. 6 $\frac{1}{2}$ stille Messe og Kl. 9 Højmesse. Der vil ved denne Ordning, som sikkert hilses med Glæde af Katholikerne paa Nørrebro, være givet dem alle Lejlighed til at efterkomme deres Søndagspligt.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Syvogtredivte Aargang.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, Store Kjøbmagergade 10. 1. S., Kjøbenhavn. — Redaktør: A. Johansen, Bredgade 64. 1. S.

Nr 7.

Søndagen den 17. Februar.

1889.

Indhold. Med Helgenerne hen til Kristus. Kardinal Lavigerie og Slavehandelen. Den katholske Kirkes Missionsvirksomhed. Efterretninger: Rom, Hamburg, Amerika.

VIII.

Med Helgenerne hen til Kristus.

„Det er mangen Dag siden, vi vidste, at vi ikke skulle forlade os til nogle af de skabte og legemlige Ting. Gud Fader, Søn og den Helligaand er vort eneste Haab.“

Paul Elvæsen i Syar til Hans Mikkelsen.

Gud alene er Kilden til al Naade og Velsignelse. „Al god Gave og al fuldkommen Skjænk er oven fra og kommer ned fra Lysenes Fader“ (Jak. 1, 17). Gudmennesket Jesus Kristus alene er den Mellemand og Midler, der ved sit Liv, sin Lidelse og Død har erhvervet os Krav paa den himmelske Faders Naade og Hjælp og aldrig ophører med baade i Himlen og paa vore

Altre at gaa i Forbøn for os: „Der er én Gud og én Midler imellem Gud og Menneskene, det Menneske Kristus Jesus, som gav sig selv til en Gjenløsnings Betaling for alle“ (1 Tim. 2, 5). „Vi have en Talsmand hos Faderen, Jesus Kristus, den Retfærdige, som er ved Guds højre Haand og træder frem og gjør Forbøn for os“ (1 Joh. 2, 1; Rom. 8, 34).

Vi have den Forjættelse, at hvad som helst vi bede Faderen om i Jesu Navn, til Jesu Ære og i Tillid til hans Fortjenester og Mægling, det vil han give os (Joh. 16, 23). Men vi læse ogsaa i Skriften, at vi undertiden bede og ikke faa, fordi vi bede ilde, uden den fornødne Ydmyghed og Tillid (Jak. 4. 3; 1. 6; Luk. 18, 10). Vist og sikkert er det paa den anden Side, at jo dybere vor Ydmyghed og jo fastere vor Tillid er, desto lettere og rigeligere ville vi blive bønheorte.

Frelseren selv raader os derfor til at forene os med andre til fælles Bøn eller, med andre Ord, at se os om efter *Forbedere* (Matth. 18, 19; 20), og ved sin Apostel giver han os den Formaning og den Forsikring: „Beder for hverandre, for at I maa frelses; thi en Retfærdigs Bøn formaar meget, naar den er udholdende“ (Jak. 5, 16). Han laaner gjærne sit Øre til slig Forbøn. En hedensk Hovedsmand, der holdt af Jøderne og deres Religion og havde bygget dem en Synagoge i Kafarnaum, saa' sig truet af et haardt Slag, idet en Tjener, han holdt meget af, blev farlig syg. Frelseren opholdt sig netop den Gang dør i Byen. Hovedsmanden havde nok Tillid til hans Underkraft, men mente ikke selv at turde henvende en Bøn til ham; han sendte derfor to Gange andre til Herren, først nogle af Jødernes Ældste med den Bøn: „Herre, kom og helbred den Syge“ — saa nogle af sine Venner med den Erklæring: „Herre, umag dig ikke med at komme; hvor Du nu er, kan Du godt helbrede min Tjener ved et Ord.“ Ydmyg som han var, fandt han det sømmeligst, ved Mellemmænd at underhandle med den store Undergjører. Mon-

Frelseren tog det ilde op, at Manden ikke personlig og umiddelbar henvendte sig til ham? Paa ingen Maade. Han var tværtimod straks rede til at følge, helbredte den Syge, ved et Ord, i Frastand, øjeblikkelig efter Mandens Ønske og priste hans Tro højlig for alt Folket (Luk. 7, 1—10; Matth. 8, 5—13).

Vi følge altsaa Herrens egen Indbydelse, naar vi ikke altid direkte henvende vore Bønner til Guds Majestæt, men se os om efter Forbedere, for at vi kunne være desto sikrere paa, at Herren vil høre vor Bøn. Vi søge dem blandt vore levende Medkristne i Følge den hellige Jakobus' oven nævnte Formaning og Sct. Pavlus' Eksempel, der i sin Skrivelse til de Kristne i Rom „bad dem ved vor Herre Jesus Kristus og den Helligaands Kjærlighed om at hjælpe ham ved deres Forbønner til Gud for ham“ (Rom. 15, 30). Vi søge dem ogsaa og helst blandt vore *hedengangne* Medkristne og Søskende i Kristus, Guds *Helgener* i Himlen, navnlig blandt dem, som Herren har fundet Behag i at forherlige paa Jorden.

„Hellige“ kalde vi nemlig i videre Forstand alle Menneskesjæle, som ere i Himmelen, og i snævrere Forstand dem, der af selve Kirken æres med Hædersnavnet „hellig“ eller „salig“, f. Eks. Hellig Knud, Salig Karl den danske, og fremstilles for de Troende som Dydsmønstre til Efterligning.

Alle Himlens Beboere ere saaledes befæstede i Guds Venskab, at de ikke længer kunne bedrøve Guds Faderhjærte paa nogen Maade, endsige skilles fra ham ved nogen Synd, medens vi Levende, om vi end maa ske i Dag kunne kaldes retfærdige og Guds Børn, alligevel muligvis i Morgen kunne have skilt os fra ham. Har Apostelen Jakobus nu Ret, formaar *vor* udholdende Bøn for hverandre at øve saa at sige stor Indflydelse paa Guds Hjærte, hvor stor en Indflydelse maa da ikke hver af de himmelske Aander øve paa ham, selv den allersidste iblandt dem, men især de første og største,

hine højmodige Dydshelte, som her nede ikke nøjedes med det Nødvendigste, med Overholdelsen af de strængt forpligtende Bud, ej heller med en mindre Grad af Dyd, men som sigtede til det højeste Maal, til Fuldkommenheden, som opofrede sig uden Forbehold til Guds Ære, enten ved en blodig Død eller ved et Liv i uafbrudt Øvelse af al kristen Dyd!

Disse — Helgenerne i Ordets egentlige Betydning — have i deres jordiske Liv efter Evne befittet sig paa at undgaa alt, hvad der vilde have fornærmet deres himmelske Fader; de have gjort ivrig Bod for de smaa Fejl, som den menneskelige Skrøbelighed gjør uundgaaelige; de have ved deres Nidkjærhed for Herrens Sag samlet sig en overvættets rig Skat i Himlen¹⁾ og tilkæmpet sig en uvisnelig Sejrskrans (Matth. 6, 20; 2 Tim. 4, 8); som Kirkens lydigste Børn have de bidraget deres til, at Herren virkelig kan erkjende sin Menighed paa Jorden, trods al menneskelig Svaghed og Ufuldkommenhed, som sin elskelige „Brud uden Lyde og Rynke“ (Ef. 5, 27). Saa længe de vare her i Udlændighedens Land, havde deres Forbøn derfor efter Sct. Jakobus' oftere nævnte Ord ualmindelig stor Vægt; nu ere de i Faderhuset, nu ere de knyttede til Guds Faderhjerte ved et uopløseligt Baand, nu staa de foran Guds Naadetrone og se med Englene uafsladelig vor fælles Faders Ansigt (Matth. 18, 10), nu frembære de vore Bønners Røgelse i Guldskaaler for Lammet (Aab. 5, 8): er det tænkeligt, at de nu bede for os forgjæves?

Det er det saa meget desto mindre, som Gud selv

¹⁾ Schepelern: „Hellige, der, som den romerske Kirke vil, skulle have *overskydende Fortjenester* og Byldestgjørelser at opvise, kjender Skriften ikke.“ — Nej, dem kjender Skriften ikke; men Kirken lærer heller ikke, at nogen kan have et *Overskud* af *Fortjenester*. Enhver Helgen faar nemlig den Grad af Naade og Salighed tildelt, som han har fortjent sig ved sin Gjærniag (Matth. 16, 27; Rom. 2, 6). En Meddelelse af *overskydende Fortjenester* til andre er utænkelig.

viser os hen til dem ved paa deres Forbøn eller til deres Forherligelse at gjøre *vidunderlige Tegn*.

Der er dem, som mene, at der ikke mere sker Mirakler i vore Dage. De tage fejl; Skriften og Historien lære os, at Underkraften ikke er uddød helt Guds Kirke. Kun det er sandt, at i de første kristne Tider skete der mange flere end nu. Evangeliet, siger Pave Gregor den Store, trængte til omhyggeligere Vanding, saa længe det lignede en liden, spæd Stikling, nu har det udfoldet sig til et himmelhøjt Træ, der har slaaet dybe Rødder og udbreder sine Grene mod alle Himlens Hjørner, nu kan Vandingen gjerne være mindre rigelig. Men aldeles ophøre skal Underkraften aldrig. Kristus har givet os sit Tilsagn, at han vil herliggjøre sine Troende ved Jertegn (Mark. 16, 17. 18). Dette Tilsagn indskrænkes hverken i Henseende til Tiden eller til Stedet. I den størst mulige Almindelighed siger han: „Dem, som tro, skulle følge de Tegn: de skulle tage paa Slinger, og dersom de drikke noget Forgift, skal det ikke skade dem; de skulle lægge Hænderne paa de Syge, og disse skulle helbredes.“ Hvad Herren har lovet, vil han ogsaa gjøre — ikke hver Dag, heller ikke overfor alle Troende (et Mirakel kan i Følge sit Begreb kun være en sjælden Undtagelse fra Naturens regelmæssige, lovbundne Gang); men fra Tid til anden vil han dermed udmærke dem, som udmærke sig i hans Tjeneste. Det ere vi med Bibelen i Haanden berettigede til at vente og til paa Forhaand at paastaa.

Alle kristelige Aarhundreders Erfaring overbeviser os om, at vi her ikke gjøre en Fejlslutning. Frelseren havde i sit dødelige Liv helbredet Sct. Petrus' Svigermøder paa hendes Svigersøns Forbøn og havde frelst Petrus selv fra at opsluges af Genesareth-Søens Bølger. Efter sin Himmelfart forherligede han sin nidkjære Apostel ved at lade ham i hele Folkets Paasyn helbrede en Mand, der var halt fra Fødselen af, ved den saakaldte „skjønne“ Tempelport i Jerusalem. Ja, han gav

endog Petrus' blotte Skygge Underkraft, saa at man kun behøvede at bære de Syge ud paa Gaden, for at faa dem helbredte, ved at Petrus' Skygge i Forbigaaende faldt paa dem (Mark. 1, 30. 31; Matth. 14, 28—31; Ap. Gj. 3, 1—16; 5, 15). Om mange andre Undergjerninger til Guds Ære, Troens Stadfæstelse og Hølgens Forherligelse læse vi i Apostlenes Gjerninger og i den senere Kirkehistorie¹⁾.

(Fortsættes.)

Kardinal Lavigerie

og

Slavehandelen i Afrika.

(Efter „Illustr. Tidende“.)

(Sluttet.)

Om Tilstanden paa et Slavemarked beretter en Missionær til Kardinal Lavigerie følgende: „Jeg havde tidligere været paa Slavemarkedet i Udjidji, men da var der ikke mange Slaver. Ved mit sidste Besøg fandt jeg derimod Staden bogstavelig overfyldt af Slavekarravaner, der var komne allevegne fra. Man bød mig Slaver til Spotpris; de var næsten alle afmagrede og nær ved at dø af Sult. De stod i lange Rækker, Mænd, Kvinder og Børn mellem hverandre, nogle bundne med Strikker, andre lænkede sammen. Paa nogle var Ørene gjennemborede og en Snor trukken igjennem dem fra

¹⁾ Sch.: „Guds Ord kjender intet til Underet til Forherligelse for et eller andet Menneske, heller ikke for Paven [dog, til 6 for den første Pave, thi til de 4 oven nævnte Skriftsteder kan endnu føjes Luk. 5, 4—11 og Joh. 21, 2—11] eller for Maria [dog, s. Joh. 2, 1—11], men kun til Guds Ære.“ [Hvert Under, som Gud gjør til en Hølgens Ære, forherliger ham selv endnu mere end Hølgene.]

den ene til den anden. Paa Gaden mødte jeg hvert Øjeblik Flokke af levende Skeletter, der møjsommeligt slæbte sig afsted. De var ikke lænkede, thi det vilde være dem umuligt at flygte. Savn og Lidelser stod prægede i deres Miner og Skikkelser; alt tydede paa, at det mere var Sult end Sygdom, de led af. Hist og her laa Stakler i Færd med at dø; man gav dem ikke mere Føde, thi de kunde alligevel ikke leve. Men det forfærdeligste Syn var dog Sletten udenfor Staden ned mod Tanganika Søens Bredder. Det er Udjidjis Kirkegaard eller vel rettere Rakkerkule, hvor Ligene af de døde og døende Slaver kastes hen. Hyæner og Aadselgribbe besørger den videre Begravelse. Jeg spurgte en Araber, hvorfor man lod de mange Lig ligge og forpøste Luften saa nær ved Staden. Han svarede mig i en Tone, som var det den naturligste Sag af Verden: „Vi har altid været vant til at kaste Ligene af vore Slaver derud, saa kommer Hyænerne om Natten og slæber dem bort; men i Aar er Tallet paa de døde saa stort, at der ikke er Dyr nok til at fortære dem, eller maaske har de ædt sig lede ved Menneskekjød.“

Det er ikke blot en Humanitetssag, det gjælder om at fremme ved Bekæmpelsen af Slavejagterne og Slavehandelen i Afrika, det er tillige den hele Verdens Civilisation. Det er et Spørgsmaal om Liv og Død for det mørke Fastland. Med Slavehandelen vil det muhamedanske Herredømme ophøre, og først da vil Afrika kunne komme med ind i Verdenslivet. Det er Evropa, som maa tage Sagen i Haand og skaffe sig Herredømmet i de muhamedanske Lande i Afrika, saaledes som Frankrig har det i Algier og England i Ægypten. Islam maa, om ikke fortrænges, saa bindes paa Hænder og Fødder, før vil man ikke faa Bugt med Slavehandelen, og før vil det Indre af Afrika ikke blive tilgængeligt for Evropæerne og Civilisationen, der kommer i deres Følge. Men det er noget, der ikke lader sig gjøre i en Haandevending; det bliver et Værk

for mange Generationer, vor Generation vil i det højeste komme til at lægge Grundstenen dertil.

Kardinal Lavigerie, der har helliget sin Alderdoms Kræfter til dette Arbejde, er født i Esprit i Frankrig 1825. Han traadte tidligt i Kirkens Tjeneste, var nogle Aar ansat hos Paven og blev Biskop i Nancy 1825. Snart efter blev han Medlem af det kejserlige Raad, men forlod 1868 Paris for at blive Ærkebiskop i Algier. Her lærte han Muhamedanismen at kjende, og skjønt Slaveriet længe havde været ophævet i denne franske Provins, var Følgerne deraf endnu stærkt følelige. Han søgte at modarbejde dem paa alle Maader og kom derved i Konflikt med de militære Avtoriteter derovre. Hans Strid med Mac Mahon gjorde en Del Opsigt i 1868. Efter Kejserdømmets Fald fortsatte han sin Virksomhed for Slavehandelens Bekæmpelse, udsendte Missionærer til alle Kanter af Afrika og samlede Beretninger om Slavehandelen og Slavejægerens Optræden alle Vegne fra, og den Fællesoptræden derimod fra Stormagternes Side, som nu endelig synes at skulle blive energisk nok til at kunne føre til noget, er for en væsentlig Del forberedt af ham. Selv tager han, som sagt, aktiv Del i den ved at rejse fra Land til Land og gennem Foredrag vække Interesse for Sagen samt ved Indsamlinger skaffe de fornødne Midler til Veje til et Fond for det store Befrielses- og Civilisationsarbejde. Hans Plan er at sende unge for Sagen begejstrede Mænd ind omkring i Afrika for at organisere Negerne til Modstand mod deres Bødler. Der har allerede været gjort Prøver, som har ført til gode Resultater. Mellem- og Østafrika, hvor Slavejagterne især drives, er ikke saa utilgængeligt, som man skulde tro. Evropæerne er allerede trængte langt op ad Kongo og dens Bifloder med dens Stationer, og det har ved flere Lejligheder vist sig, at selv de almindelige Missionsstationer har kunnet byde Araberne Spidsen, naar de støttedes af de indfødte. Kardinal Lavigeries Plan er

derfor ikke saa urimelig, og man maa haabe, at det maa lykkes ham at realisere den. Foreløbig har han samlet flere Millioner Francs, hvoraf Paven alene har givet 300,000, og mere end 2000 frivillige har meldt sig for at deltage i de paatænkte Expeditioner.

Den katholske Kirkes Missionsvirksomhed.

Af den officielle Missions-Statistik, som Propaganda-Kongregationen i Rom aarlig udgiver, meddele vi vore Læsere følgende interessante Udtog, der afgiver et herligt Vidnesbyrd om den katholske Kirkes storartede Missionsvirksomhed i alle fem Verdensdele. I Europa findes enkelte Bispedømmer, som vel ere hierarkisk organiserede, men endnu dog staa direkte under Propaganda-Kongregationen, saaledes Englands Bispedømmer, et Metropolitansæde med 14 Suffraganbispedømmer, i hvilke Katholikernes Antal udgjør ialt 1,439,831 Sjæle. Skotland har to Ærkebispedømmer og 4 Suffraganbispedømmer med 334,626 Sjæle, Irland 4 Ærkebispesæder og 23 Bispedømmer med 3,815,339 Katholiker. I Nord-Europa findes det apostoliske Vikariat Sverrige og de apostoliske Præfekturer Danmark og Norge. I Tyskland er Anhalt et Vikariat, der er anbetroet Biskoppen af Paderborns Forvaltning; et andet omfatter de nordtyske Missioner og styres af Biskoppen af Osnabrück, medens et tredje, Kongeriget Sachsen, staar under en selvstændig apostolisk Vikar, der er ikklædt den biskoppelige Værdighed. Ogsaa Slesvig-Holstein danner et apost. Præfektur, som staar under Biskoppen af Osnabrücks Ledelse. Schweits har, foruden 5 Bispedømmer, som ikke staa under Propaganda-Kongregationen, endnu to smaa apost. Præfekturer i Kanton.

Graubünden, som ledes af Kapucinerne. Under Propagandaen staar ogsaa Kongeriget Holland med et Metropolitansæde i Utrecht og 4 Suffraganbispedømmer, som tilsammen have henved $1\frac{1}{2}$ Million Katholiker, og Storhertugdømmet Luxemburg, som er et selvstændigt Bispedømme med 212,000 Sjæle.

I Øst-Europa er det navnlig Balkanhalvøen, der staar under Propaganda-Kongregationens Omsorg. Her findes over 550,000 Katholiker af latinsk Ritus. I de af Østerrig besatte Lande, Bosnien og Herzegovina, danne de et Ærkebispedømme og tre Bispedømmer, i Rumænien et Ærkebispedømme og et Bispedømme, i Serbien et Bispedømme, i Bulgarien et Bispedømme og et apostolisk Vikariat, og i den tyrkiske Provins Albanien fire Ærkebispedømmer og tre Bispedømmer. Desuden bestaar der i Konstantinopel et apostolisk Vikariat for Katholikerne af latinsk Ritus. Kongeriget Grækenland tæller kun 36,310 latinsk-katholske Indvaanere, som ere inddelte i tre Ærkebispedømmer og syv Suffraganbispedømmer. Øen Kandia, som endnu staar under tyrkisk Øverhøjhed, udgjør et særegent Bispedømme. Med det apostoliske Vikariat Gibraltar slutter Statistiken over det evropæiske Missionsomraade.

I det asiatiske Tyrki tilhører Størstedelen af Katholikerne den orientalske Ritus. Latinerne have et Patriarkat i Jerusalem, et Bispesæde i Smyrna og i Babylon og et Vikariat i Aleppo. Ærkebispedømmet Babylon omfatter tre Missionsomraader eller Præfekturer, nemlig Bagdad, hvor Karmeliterne, Mardin, hvor Kapucinerne, og Mossul, hvor Dominikanerne virke som Missionærer. I Bispedømmet Isphahan, som omfatter hele Kongeriget Persien, virke Lazaristerne. Det apostoliske Vikariat Aden, som er anbetret af Kapucinerne, omfatter hele Arabien; desforuden er der for nylig bleven dem anbetret det nye italienske Kolonial-Territorium Assal i Øst-Afrika.

De engelske Besiddelser i Ostindien, hvor det ka-

tholske Hierarki er bleven oprettet for nogle Aar siden, omfatte 7 Ærke- og 15 Suffraganbispeddømmer samt et apostolisk Præfektur. I dette Omraade leve 1,230,000 Katholiker, hos hvem en hel Række Ordensfolk virke, Jesuiter, Kapucinere, Benediktinere, Silvestrinere, Karmeliter, Salesianere, Oblater af den ubesm. Undfangelse, af Præster fra Seminarierne for den ydre Mission i Paris, Mailand og Mill Hill i England. Der findes dér desuden fire Dioceses med 300,000 Sjæle, som staa under det portugisiske Patriarkalsæde i Goa.

Den katholske Befolkning i Indo-Kina beløber sig til 600,000 Sjæle, som ere inddelte i 14 apostol. Vikariater. Tre af disse findes i Birma, af hvilke det ene ledes af Præster fra Missions-Seminariet i Mailand, de andre to af Gejstlige fra Seminariet i Paris; i Kambodja er der et Vikariat, i Cochinchina 3, og i Siam 2; i alle disse virke Præster fra Pariserseminariet; i Tonking findes der endelig 5 Vikariater, af hvilke to ere anbetroede det ovennævnte Seminar og de andre 3 Dominikanerne. For Katholikerne i de hollandske Koloniallande bestaar der et apost. Vikariat i Batavia med hollandske Verdenspræster som Sjælesørgere; de engelske Besiddelser Borneo og Labuan udgjøre et apost. Præfektur, der staaer under Missions-Seminariet i Mill Hill i England.

Kina, det himmelske Rige i Midten, har indenfor sit uhyre Omraade henved 540,000 Katholiker, som ere inddelte i 34 apostol. Vikariater og to Præfekturer, som atter ere grupperede sammen i 5 „kirkelige Regioner“, omtrent som Kirkeprovinserne i katholske Lande. I syv af disse Vikariater virke Franciskanerne, i syv andre Præster fra Pariserseminariet, i sex Lazaristerne, i fire Medlemmer af Kongregationen til Marias ubesm. Hjærte i Scheutveld i Belgien, i tre Præster fra Seminariet i Mailand, i to Dominikanere, i to Jesuiter, i et Augustinere, i et Præster fra Missionshuset i Steyl i Holland og i et fra Missionshuset i Rom. Kejserriget Japan

tæller 35,000 Katholiker i 3 apostol. Vikariater og Korea 15,000 Katholiker i et Vikariat. Begge disse Lande ere anbettede Præster fra Missions-Seminarier i Paris.

Afrika er i Statistiken inddelt i tre Dele: 1. Nord- og Mellemafrika; 2. Sydafrika og 3. Øerne. I Nord- og Mellemafrika findes der foruden Metropolitansædet Karthago (Kardinal Lavigeri's) og to Suffraganbispedømmer 9 apost. Vikariater og 6 Præfekturer. I tre Vikariater virke Helligaandsfædrene, i et Vikariat og tre Præfekturer Præster fra Missions-Seminarieret i Lyon i Frankrig, i et Vikariat og to Præfekturer Franciskånere, i et Vikariat og et Præfektur Medlemmer af det algierske Missionsselskab og i tre Vikariater resp. Kapucinerne, Lazarister og Præster fra Missionshuset i Verona i Italien. Sydafrika omfatter 10 Vikariater og 3 Præfekturer. De algierske Missionærer bestyre 3 Vikariater, Oblaterne af den ubesm. Undfangelse ligeledes 3 Vikariater og et Præfektur, Helligaandsfædrene 2 Vikariater og 2 Præfekturer, Salesianerne og de belgiske Missionærer hver et Vikariat, Jesuiterne og de tyske Benediktinere hver et Præfektur. Til disse sidste hørte Missionsstationen Pugu ved Zanzibar, som for nylig blev overfaldet af Slavehandlerne, ved hvilken Lejlighed flere Missionærer og et Par Ordenssøstre blev myrdede og nogle andre tilligemed en Ordenssøster tagne til fange og bortførte.*) Paa de afrikanske Øer er der et Bispedømme, Port Louis, samt to Vikariater, af hvilke det ene er overdraget til Kapucinerne, det andet til Jesuiterne, og to Præfekturer, af hvilke det ene er i Hænderne paa Helligaandsfædrene, det andet ledes af Medlemmerne af Kongregationen til Marias ubesm. Hjærte. Katholikernes samlede Antal i de afrikanske Missionslande angives at være 400,000, et lille

*) Ifølge de seneste Telegrammer skal der være Haab om, at de ville blive løsladte mod Løsepenge og Udvæxling af nogle berygtede Slavejægere, som Tyskerne havde fanget.

Antal overfor den mørke Verdensdels Millioner af Indvaanere, som endnu vansmægte i Hedenskab eller i Muhamedanisme, bedrøveligt frem for alt ved Tanken om den en Gang saa blomstrende afrikanske Kirke, men paa den anden Side dog ogsaa en Begyndelse, der lover en bedre Fremtid.

Det glædeligste Billede paa stadige Fremskridt giver den nye Verden. Dér finde vi i de engelske Besiddelser i Nordamerika sex Kirkeprovinser med 23 Bispedømmer, 3 Vikariater og 4 Præfekturer. Katholikernes Antal beløber sig der til 2 Millioner, omtrent Halvdelen af Befolkningen.

De nordamerikanske Forenede Stater omfatte 13 Kirkeprovinser med 73 Bispedømmer, 7 Vikariater og et Præfektur. Det er en Kjendsgjerning, at den katolske Kirke udbreder sig der Dag for Dag, nye Diocesar- og Sognesystemer, Gudshuse, Skoler, Klostre og Seminarier opstaa, og et Blik i Landets katolske Blade er tilstrækkeligt, for at lære Kirkens herlige Fremskridt at kjende; der gaar ikke en Dag uden nye gunstige Meddelelser og Kirken er der i Virkeligheden bleven til en Magt. Mellem- og Sydamerika ere inddelte i Kirkeprovinser og Bispedømmer, som ikke anses for egentlige Missionslande. Missions-Omraader i egentlig Forstand bestaa i Guiana, hvor de engelske og hollandske Besiddelser hver udgjøre et Vikariat under Jesuiternes og Redemptoristernes Ledelse, og de franske Besiddelser et Præfektur, som bestyres af Helligaandsfædrene. Ogsaa Patagonien er et Missionsomraade; dets nordlige Del er et Vikariat, dets sydlige et Præfektur; begge ledes af Salesianerne. Endelig danne ogsaa Øerne Jamaica og Curaçao hver et Vikariat; det første staar under Jesuiternes, det andet under Dominikanernes Ledelse.

I Australien og paa Sydhavs-Øerne findes der sex Metropolitan- og 21 Suffragan-Bispedømmer samt 3 Vikariater. I denne Verdensdel lover Missionsgjer-

ningen overordentlig meget. Hele Beretningen giver et herligt Billede af Kirkens storartede Missionsvirksomhed, hvorledes den opfylder Frelserens Ord: „Lærer alle Folk!“ Der er næppe en Plet paa Jorden, som mangler Missionærer, alle Vegne naar deres Omsorg, overalt finder man Spor af deres Arbejder og Lidelser ved Siden af Resultaterne, som de opnaaede.

Efterretninger fra Ind- og Udland.

Rom. Den nuværende Bygge-Krisis, som har gjort Tusinder af Arbejdere, der vare blevne lokkede til Rom under det tidligere Bygge-Raseri, brødløse, har haft *svære Uroligheder* til Følge. Kommunens Kasse er tom og de offentlige Byggefretagender ere standsede. Hidtil haabede Arbejderne at Regeringen vilde give dem Beskjæftigelse og Brød, men Finantsministeren vil og maa spare. Der private Velgjørenhed er ikke tilstrækkelig til at kunne tilfredsstille de sultne Arbejdere og deres Familier; de ere fuldstændig kastede paa Gaden. I Torsdags i forrige Uge foranstaltede de en Demonstration, som paa en indtrængende Maade aabenbarede for Rom hele Byens Elendighed. Med Hustruer og Børn droge de tause gjennem Hovedgaderne og begave sig til Indenrigsministeriet, for at forlange Arbejde af Crispi. Folkenes Elendighed er ubeskrivelig. Et Medlem af Arbejderkomiteen bemærkede i en Tale til Mængden, at det var besluttet, naar de ikke fik Arbejde, *at gribe til Petroleum og Dynamit*. Denne Trusel blev Dagen efter tildels udført, idet Arbejderne, nu uden deres Familier, droge gjennem Hovedgaderne og ødelagde Vinduerne og Butikerne. Navnlig var Ødelæggelsen stor i Via Frattina og Via Tritone. I den første Gade blev ikke en eneste Butik skaanet. Hos en Juveler Bone paa Corsoen stjal man Smykker til en Værdi af 60,000 Francs. I Via Tritone plyndrede man en Vaabenhandlers Butik, hvor man tilegnede sig en Mængde Knive, som senere bleve benyttede overfor Politiet. Overalt hvor der viste sig en anstændig klædt Person, blev han udsat for Stenkast og Mishandlinger. Kl. 2 om Eftermiddagen drog Mængden gjennem Corso-Gaden, med

Lommerne fulde af Sten, og slog overalt Ruderne ind og ødelagde Gaslygterne. Militæret drog med Bajonetter og skarpe Patroner til Engelsborgs Fæstning, hvor det interne-redes. En Mængde Politibetjente og Civilpersoner ere som Saarede bragte til Hospitalerne. Ophidselsen i Byen er frygtelig. Efter al Sandsynlighed er det snart forbi med Crispi's Herredømme, men, som det var at forudse, ender det desværre med *Revolution* og *Oprør*.

Hamburg. Nordens store Apostels og Hamburgs første Biskops, den h. Ansgars festlige Mindedag er i Aar bleven fejret med særegen Højtidelighed. Som her i Kjøbenhavn var ogsaa i den katholske Mikaelkirke i Hamburg en Relikvie af den h. Ansgar (et Stykke af hans højre Arm), som den nuværende Kardinal Melchers skænkede Kirken ved Tusindaarsfesten, udstillet paa Sct. Ansgars Alter mellem Lys og Blomster. Hamburg har kun faa Minder om sin store Biskop. I den lutherske Petrikirke findes i det venstre Sideskib en smuk Statue af den Hellige fra den katholske Tid og ligeledes et Billede af Biskoppen under Orgeltribunen. Den Hellige bærer Domkirken paa sine Hænder, hvis Taarnspir den Gang flankeredes af fire smaa Sidetaarne. Da Domkirken blev nedbrudt i Begyndelsen af dette Aarhundrede, vandrede Statuen og Billedet over i Petrikirke. Gadenavne som Schaarmarkt, Schaar-Steinweg, Schaarthor osv. ere kun afkortede Navne, der henviser til den h. Ansgar. — Den smukke Ansgars Statue paa Trostbrücke blev mærkværdigvis opstillet paa Broen, der fører over Elben, i Efteraaret 1883, netop i de Dage, da man fejrede det 400aarige Jubilæum for Luthers Fødsel.

Amerika. Aaret 1889 danner et vigtigt Afsnit i den katholske Kirkes Historie i de Forenede Stater. Den 6 November 1789 oprettedes i Baltimore *det første katholske Bispedømme*, og der lagdes derved det første Grundlag til hin store Rækkefølge af Ærkebiskopper, Biskopper og andre gejstlige Dignitarer, som siden den Tid have virket i Amerika med saa megen Iver og Nidkjærlighed og med saa glimrende Resultater. Den første katholske Biskop var *John Carroll*, Medlem af Jesu Selskab, hvis Jurisdiktion udstrakte sig over hele den daværende Unions Omraade. Der gjøres nu allerede Foranstaltninger i Baltimore, for at dette katholske Jubilæum en kan blive fejret paa en højtidelig Maade.

Kirkelig Kalender.

Søndag den 17. Februar. Søndag Septuagesima. — 18. M. Votivofficium af Sct. Ansgar. — **19. Ti.** Ihukommelse af Frelserens Bøn i Oliehaven. — **20. O.** Ferialdag. — **21. To.** Votivofficium af det allerh. Sakrament. — **22. F.** Petri Stol i Antiochia. — **23. L.** Petrus Damianus, Biskop og Kirkelærer.
Søndag den 24. Februar. Søndag Sexagesima.

Elisabethforeningen afholder sin aarlige Generalforsamling Søndag den 17. Februar efter Højmessen i Sognekirken. Regnskabet fremlægges, Meddelelse gives om Elisabethforeningens og om Syforeningens Virksomhed. Mødested Bredgade 64, 1. Sal. Umiddelbart efter dette Møde hævdedes Kl. 12 afholdes sammesteds konstituerende Møde for Medlemmer af St. Elisabeths Understøttelsesforening, hvortil talrigt Besøg udbedes.

Mariaforeningen vil ogsaa i Aar efter Evne komme trængende Neokommunikanter og Konfirmander til Hjælp, for saa vidt disse have gjort sig værdige dertil. Skemaer, som de Ansøgendes Forældre eller Værger selv have at afhente, udfylde og aflevere inden den 1. Marts hos Fru Günther eller Frk. M. Siegler, kunne faas hos Undertegnede.

Joh. Braun, Sognepræst

Sct. Ansgars-Bonifacius-Kollekten paa Sct. Ansgars festlige Mindedag, den 27. Januar, til Fordel for Præfektorets trængende Kirker og Skoler indbragte: Kjøbenhavn: 47 Kr. 94 Øre; Ordrup: 13 Kr. 55 Øre; Fredericia: 7 Kr. 80 Øre; Horsens: 4 Kr.; Aarhus: 17 Kr. 85 Øre; Randers: 19 Kr. 2 Øre.

Kjøbenhavn, d. 12. Febr. 1889.

Dr. B. Hansen.
Præfektursekretær.

Svendeforeningen: Søndag den 17. Febr. Kl. 8 $\frac{1}{3}$ Aften: Foredrag af Hr. J. C. Günther.

Unio. Fastelavnsfest afholdes Fastelavns Mandag Aften Kl. 8 præcis i Lokalet Østergade 15 (forh. Kongens Klub) Nærmere i næste Nr.

Den offentlige Examen med Skolens Elever afholdes i Skolelokalerne i Bredgade 67 & 69 Bagbyggn. Mandag den 25. Febr. i begge Drengeklasserne, Tirsdag den 26. Febr. i begge Pigeklasserne fra Kl. 8 til 2 $\frac{1}{2}$; Onsdag den 27. Febr. i Forberedelsesklassen fra Kl. 9.

Børnenes Forældre eller Værger samt alle Skolens Venner indbydes herved til at overvære denne Examen.

Korrespondents. Soli Deo Gloria. En hjertelig Tak for de tilsendte 100 Kr., som ere overdragne til Hr. Præfekten, for at anvendes efter Ønske. Hvem er De dog, mystiske Velgjører fra det fjærne Jylland?

— Dante: I lige Maade til Dem for de tilsendte 10 Kr. til Ansgariusforeningen. Det var ret. Bevar deres Sympathi for denne literære Institution; Literaturen er et Apostolat i vore Dage.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Syvogtredivte Aargang.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, Store Kjøbmagergade 10, 1. S., Kjøbenhavn. — Redaktør: A. Johansen, Bredgade 64, 1. S.

N°. 8.

Søndagen den 24. Februar.

1889.

Indhold. Grev Josef de Maistre til en protestantisk Dame. Leo XIII's Allokution. Efterretninger: Kjøbenhavn, Frankrig.

Grev Josef de Maistre til en protestantisk Dame.

St. Petersborg, d. 9. Dec. 1809.

Naadige Frue!

De har opfordret mig til at udvikle for Dem mine Anskuelser angaaende den moderne Grundsætning, at „en Mand af Ære aldrig bør skifte Religion.“

De vil stedse finde mig rede til at give Dem Beviser paa min største Højagtelse, og i dette særegne Tilfælde føler jeg mig saa meget mere tilskyndet til at tilfredsstille Deres udtalte Ønske, som der imellem Dem og Sandheden, hvis jeg ikke tager meget fejl, kun stiller sig dette falske „Ære-Spøgelse“, hvilket det er af største Vigtighed at faa til at forsvinde.

Ja, denne Sag er af største Vigtighed. Thi dersom intet Menneske bør forandre sin Religion, saa bortfalder jo overhovedet ethvert Spørgsmaal om Religion. Det bliver da unyttigt og endogsaa latterligt at ville søge Oplysning om, paa hvilken af Siderne Sandheden befinder sig; Alverden kan da have Ret, eller ogsaa Uret, ganske som De behager, det bliver en Politisag, som det ikke er værdt at bekymre sig videre om.

Men nu beder jeg Dem indstændigt om at ville vejlede følgende to Alternativer vel imod hinanden: For at „en Mand af Ære“ skulde være forpligtet til at blive ved sin Religion, ligegyldig hvilken, maatte altsaa de forskjellige Religioner enten alle være sande eller ogsaa alle falske. Men af disse tvende Paastande kan den første jo kun findes i Munden paa en Daare og den sidste paa en Ugudeligg. —

Lige overfor en Dame som Dem, naadige Frue, er jeg selvfølgelig fritaget for at drøfte Sagen under et af de nævnte to Synspunkter. Jeg kan altsaa indskrænke mig til et tredje Alternativ, nemlig til det, der anerkjender at en Religion maa være den Sande, og som derfor nødvendigvis maa forkaste alle de andre som falske. Og saa meget mere maa jeg holde mig til dette, som det jo netop er denne Forudsætning, Folk gaa ud fra, naar de ville paastaa, at Enhver skal blive ved sin egen Religion.

„Det er en Kjendsgjerning, sige de, at Romeren paastaa, at han har Ret, Grækeren at han har Ret og Protestanten at han har Ret; hvem skal være Dommeren imellem dem?“ Dersom Spørgsmaalet i Virkelighed forelaa saaledes, vilde mit Svar derpaa være ganske simpelt. Jeg vilde da sige: det er Gud, som vil undersøge om Mennesket ikke har skuffet sig selv og om det har gransket Spørgsmaalet med al mulig Opmærksomhed, og især om det ikke har ladet sig forblinde af sin Stolthed; thi for Stoltheden vil der ikke findes Tilgivelse.

Men Spørgsmaalet foreligger aldeles ikke saaledes, og man har forandret det, for at gjøre Sagen uklar. Det drejer sig ingenlunde om at erfare, hvad der vil blive af et Menneske, som staar i den gode Formening at det befinder sig paa Sandhedens Vej, om det end i Virkeligheden er paa Vildfarelsens. Gud vil dømme et saadant Menneske og det er sært, at vi ere saa bekymrede for, at Gud ikke skulde kunne vise sig retfærdig mod alle. Nej, hvad det udelukkende gjælder om, er at erfare, hvad den skal gjøre, som bekjender sig til en hvilken som helst Religion og faar Øjnene op for, at Sandheden er i en anden. Det er herom, at Spørgsmaalet drejer sig og det er baade ufornuftigt og uærligt at forvanske det, for at undersøge et helt andet. Thi det kunne vi dog alle være enige om, at den, som uden indre Overbevisning skifter Religion, handler baade feigt og syndigt. Men er dette slaaet fast, hvem tør da vove at paastaa, at den Mand, for hvem Sandheden er bleven evident, haardnakket skal støde den fra sig? Intet er mere skadeligt end det Herredømme, som en falsk Grundsætning udøver paa os, især naar denne er rodfæstet i en kjær Fordom. Ved at gaa fra Mund til Mund bliver en saadan falsk Grundsætning tilsidst en Art Orakel, som forvirrer selv de klareste Hoveder.

Det er en Maxime af denne Art, vi ere ifærd med at undersøge for Øjeblikket. Den danner den Hovedpude, som Vildfarelsen har udtænkt, for at hvile sit Hoved derpaa og uforstyrret at kunne sove videre.

Men om man end nok saa meget vil paastaa det modsatte; saa er Sandheden dog ikke vanskelig at erkjende. Enhver er naturligvis Herre over at kunne sige Nej; men Samvittigheden er ubestikkelig og dens Braad lader sig hverken skyde tilside eller afstumpe. — Hvad griber man da til, for at berolige sig selv og tilfredsstille Ladheden, der ikke vil undersøge, saa vel som Stoltheden, der vægrer sig ved at tilbagekalde? Man opfinder den Grundsætning, at en Mand af Ære

ikke bør skifte Religion. Og dermed slaar man sig til Ro, uden at ville se det, som dog er i højeste Grad iøjnefaldende: nemlig at denne skønne Maxime baade er en Taabelighed og en Gudsbespottelse.

Ja, en Taabelighed: thi hvorledes skulde man kunne udtænke sig noget Urimeligere og et tænkende Væsens Natur mere modsat, end saaledes forud at binde sig ved et bestemt Løfte om at ville tilbagevise Sandheden, ifald den skulde træde En i Møde?

Den Mand, som med Hensyn til de menneskelige Videnskaber tog et saadant Forbehold, vilde man jo karakterisere som moden til en Daareanstalt. Men med hvilket Navn skal man da betegne den, som lige over for de guddommelige Sandheder vilde handle saaledes?

Og tillige er det en Gudsbespottelse: thi det er jo bogstavelig det samme, som om man vilde sige til Gud: Jeg bekymrer mig ikke det Allerringeste om, hvad Du siger; Du kan for mig gjerne aabenbare, hvad Du har Lyst til; jeg er født Jøde, Muhamedaner, Afgudsdyrker o. s. v., og dette agter jeg at holde mig til; min Rette-snor i den Henseende er Længde- og Bredegraden. Det kan gjerne være, at Du har bestemt det anderledes, men det tager jeg nu intet Hensyn til.

De ler, naadige Frue; men jeg forsikrer Dem om, at jeg her virkelig ikke anvender nogen Overdrivelse eller Talekunst: jeg siger den nøgne Sandhed, og naar De vil rolig overveje det her sagte, vil De sikkert give mig Ret. Hvor det gjælder Samvittigheden og Frelsen, der ligger der sandelig kun meget liden Vægt paa en falsk Æresfølelse eller en indbildt Forpligtelse, som kun Stoltheden kan tro sig bunden til at overholde.

Men det er ikke min Hensigt at standse allerede her. Jeg foresætter mig tværtimod endnu at bevise Dem, hvorledes selve Æren, taget i verdslig Forstand, ingenlunde modsætter sig et Religionsskifte.

Lad os med dette for Øje gaa tilbage til den

første Begyndelse. Der har nu i tusind og ni hundrede Aar altid været en katholsk Kirke i Verden, og denne har altid troet det samme, den endnu tror paa den Dag i Dag. Deres Theologer ville rigtignok have sagt Dem mangfoldige Gange, at vi have indført Nyt. Men se Dem vel for. Thi dersom det virkelig var sandt, at vi havde innoveret, vilde det vel næppe været nødvendigt at udgive saa mange tykke Bøger, for at bevise denne Paastand; Bøger, som for Resten i sin Tid ere blevne tilstrækkelig modbeviste af vore Forfattere. Herregud! Man behøver ikke at anstrænge sig saa meget, for at bevise Protestanterne, at de ere afvegne fra deres oprindelige Tro, de, som dog kun skrive dem fra i Gaar. En af de bedste Bøger, som en af vore største Mænd har skreven, indeholder Beretningen om alle deres forskjellige Afvigelser ¹⁾, og den, som nu til Dags i Tyskland vilde holde paa, at den Augsburgske Trosbekjendelse, som dog dér i det sextende Aarhundrede blev betragtet som et Evangelium, endnu skulde forpligte Samvittighederne, vilde udsætte sig for at blive stenet.

Men lad os forekomme alle Vanskelighederne, ved at tage vort Udgangspunkt fra en Tid, som ligger forud for alle de Skismer, der nu til Dags skille Verden.

I Begyndelsen af det tiende Aarhundrede herskede der i Evropa kun én Tro. Vi ville nu betragte denne som en Sammenstilling af en Del bestemte Trossætninger, saasom Dogmet om Guds Enhed, om Treenigheden, Guds Menneskevordelse, Herrens virkelige Nærværelse i Alterets Sakrament etc. Og for at bringe endnu mere Klarhed ind i vore Forestillinger, saa ville vi forudsætte, at der gives, lad os sige, halvtredsindstyve saadanne Dogmer.

Alle Kristne troede altsaa den Gang paa halvtredsindstyve bestemte Dogmer. Efter at den græske

¹⁾ Bossuet, les variations.

Kirke havde benægtet, at den Helligaand udgaar baade fra Faderen og Sønnen, samt Pavens Overhøjhed, besad den ikke længer halvtreds, men kun otteogfyrretyve Tros punkter. Heraf ser De, at vi tro'ganske det samme som Grækerne, kun med den Forskjel, at de benægte to Punkter, som vi derimod fastholde.

Eders Sekter i det sextende Aarhundrede gik endnu langt videre og benægtede endnu flere Dogmer. Men dem, som de have bibeholdt, have vi tilfælles med dem. Heraf følger, at den katholske Kirke tror alt, hvad ogsaa Sekterne tro; dette Punkt er aldeles ubestrideligt.

Disse Sekter, hvilke de nu end monne være, kunne altsaa ikke kaldes Religioner; de ere *Benægtelser*, det vil sige, de ere i sig selv Intet; thi saa snart de *be-kjende*, ere de katholske.

Den deraf følgende Konsekvens falder stærkt i Øjnene: Katholiken nemlig, som gaar over til en Sekt, afsværger i Virkeligheden sin Tro, da han forandrer den, ved at fornægte i Dag det, han troede i Gaar; hvorimod det Menneske, der fra en Sekt vender tilbage til Kirken, ikke frasiger sig nogen Trosartikel, men tværtimod nu ogsaa antager og bekjender de Dogmer, som han før benægtede, hvilket er en stor Forskjel.

Det anses for ærefuldt at gjøre nye Opdagelser i alle Videnskaber og at lære Sandheder at kjende, som man før var uvidende om. Af hvilken særlig Grund skulde da Kundskaben om Religionen, den eneste, der er absolut nødvendig for Mennesket, gjøre en Undtagelse fra denne Regel? En Muhamedaner, som bliver Kristen, gaar fra en positiv Religion over til en anden af samme Art. Det kan altsaa koste hans Stolthed noget, at frasisige sig bestemte Trossætninger og nu at maatte be-kjende, at den samme Muhamed, som han hidtil har betragtet som en af Gud udsendt Profet, ikke er andet end en Bedrager. — Ganske anderledes forholder det sig med den, der fra en kristelig Sekt træder ind i Moderkirken. Af ham forlanger man ikke, at han skal

frasige sig noget af det, han hidtil har trot paa; han skal blot bekjende, at der foruden de Dogmer, som han tror paa, og som alle tro paa ligesom han selv, endnu er andre, som han hidtil har været uvidende om, og hvilke desuagtet befindes at være sande. Ethvert med Fornuft begavet Menneske maa føle den umaadelige Forskjel, der er imellem disse to Standpunkter.

Og nu vil jeg anmode Dem om at dvæle lidt ved følgende Betragtning, som er værdig til Deres Opmærksomhed.

Hvorfor fordømme vi som en Urimelighed og en Gudsbespottelse denne Maxime, at en Mand af Ære aldrig bør skifte Religion? Og hvorfor er denne samme Maxime lyst i Kuld og Kjøn overalt i de Lande, der skille sig fra os?

Jeg er nu til Ende med, hvad jeg havde at sige om dette store Spørgsmaal. Som De ser, benytter jeg mig hverken af Græsk eller Latin; jeg paakalder kun den sunde Fornuft, og denne taler saa højt, at det vil blive vanskeligt at modstaa den. Naar De ret vil overlægge Dem Sagen, saa vil De finde, at en Katholik, der gaar over til en Sekt, nødvendigvis maa være et foragteligt Menneske; hvorimod en Kristen, der fra en hvilken som helst Sekt træder ind i Kirken, forudsat at det sker af indre Overbevisning, er en særdeles hæderlig Person, som derved opfylder en hellig Pligt.

Tillad mig at føje Erfaringen til Theorien: Vi have hos os Lister, saa talrige, at de udgjøre hele Bøger, over alle de ved deres Værdighed, Stilling, Klartsyn og Talenter udmærkede Personligheder, som til Trods for de Fordomme, hvilke Opdragelse og Trosbekjendelse have indplantet hos dem, dog have hyldet Sandheden ved at vende tilbage til Kirken. Jeg opfordrer Dem til et Forsøg paa at skrive en lignende Liste over dem, der have afsvoret Katholicismen, for at træde over til en Sekt. De vil i Almindelighed finde, at disse ere daarlige, ildesindede Personer og foragtelige Subjekter.

Jeg kalder Dem selv til Vidne herpaa, naadige Frue, De har ikke villet betro Deres Børns Opdragelse til hin frafaldne Munk, der for nogen Tid siden kom hertil, og dog drejede det sig kun om at lære Børnene Geografi og Regning, Fag, som ikke have det mindste at gjøre med Religionen; De maa altsaa have ringeagtet denne Person i høj Grad. Men De vil ikke kunne ringeagte Mænd som Grev Stolberg eller Prins-Abbéen af Gallitzin. Mennesker, der ere mindre oprigtige end De, ville maaske dadle disse Konvertiter, fordi man som sagt ikke kan forhindre Nogen i at sige Ja eller Nej. Men jeg gjør med Tillid Regning paa Deres Samvittighed. Nu, da Vejen er jævnet, bliver der ikke andet tilbage at gjøre, end at betræde den. De bør hos andre fremme Læsningen af de samme gode Bøger, som have bragt Dem til det Standpunkt, paa hvilket De nu befinder Dem. Voltaire har sagt: Det er Bøgerne, som have udrettet alt. Han havde kun altfor meget Ret. Tilegn Dem hans Maxime og anvend den mod Vildfarelserne.

Og nu tilsidst det Vigtigste, min naadige Frue: forlig Dem med Deres Samvittighed, det vil sige med Gud. Den redelige Hensigt kan aldrig gaa til Grunde. Hengiv Dem fuldkommen til Sandheden; hold for sandt, hvad der er sandt, og for falsk, hvad der er falsk; ønsk af Hjærtet, at Sandhedens Herredømme Dag for Dag maa vinde større og større Udbredelse og bryd Dem ikke om dem, som paastaa at have gjennemskuet Dem. Naar De saaledes er forberedt, tilraaber jeg Dem som Lusignan: *Vær uden Frygt, Himlen vil gjøre det Øvrige!*

Jeg forbliver, naadige Frue, med Udtrykket af min største Højagtelse

Deres ærbødigste

O. S. V.

Den h. Faders Allokution

i Konsistoriet d. 12. Febr. 1889.

Ærværdige Brødre! I kjende den store Vildfarelse, formedelst hvilken vor Tidsalder ser saa Mange, som lode sig vildlede af en attraaet Friheds skuffende Fantom, lidt efter lidt fjærne sig fra Jesus Kristus og hans hellige Kirke. Selvfølgelig fremvoxe de falske Lærdømmes Frugter, som Tidens Løb og Sæderne have modnet, og det er allerede en gennemgaaende fælles Fejl baade i de smaa og i de store Stater, at de af føre sig de kristelige Former, indrette sig en rent borgerlig Forfatning og styre hele Statsvæsenet uden at tage Hensyn til Religionen.

Det smærter Os at være Vidne til slige Forhold, og med den største Omsorg og Bekymring have Vi aldrig undladt at tænke over Frelsesmidlerne; I selv, ærværdige Brødre, ere jo Vidner til, at Vi med den størst mulige Iver og Flid bestræbe Os for at vise, hvorhen denne højst ulyksalige Adskillelse fra Gud endelig maa føre, og at arbejde hen til, at alle hine, som have forvildet sig paa andre Veje, atter vende tilbage til deres Frelser, Guds enbaarne Søn, paa hvis Trofasthed og Beskyttelse de stedse og tillidsfuldt burde have stølet.

Derfor have Vi stedse bestræbt Os for, at befæste eller gjenoprette de nedarvede venskabelige Forbindelser med *de udenlandske Nationers Regeringer*. I Øjeblikket bestræbe Vi Os for at gjenoprette Forbindelsen med det mægtige *russiske Rige* og nære ogsaa det tillidsfulde Haab, at Vore Ønsker fuldt ud ville gaa i Opfyldelse. Ved denne Lejlighed have Vi ogsaa haft Vore Tanker og Bestræbelser med særegen Iver og Velvillie henvendt paa den katholske Sag blandt Polakkerne; et Antal *Biskopper* er ogsaa allerede blevet

fastsat, hvad der vil være af stor Betydning for den regelrette Bestyrelse af deres Dioceses. Gjerne vilde Vi i Dag have forkyndt deres Navne i denne højt ansete Forsamling, dersom Afslutningen af hele dette Anliggende ikke havde fordret et endnu længere Tidsrum.

Med Udholdenhed ville Vi overhovedet stedse gaa fremad paa den samme Vej, saa vidt det afhænger af Os, hvor ofte den end spærres for Os ved fjendtlige Bestræbelser. Og i denne Beslutning styrkes Vi ved Tanken om, at der findes et Tilflugtssted for Sjælene, ét — og det det sikreste — Frelsens Haab, nemlig den katholske Kirke; derfor er det Vor Opgave i dette af Kampe saa opfyldte Jordeliv, at kalde alle Mennesker til Kirkens Skjød, som fra det stormfulde Hav til den sikre Havn, og navnlig at opfordre dem til at have Tillid til dens Kjærlighed; Kirken er jo stedse beredt til at optage i sine Moderarme alle dem, som ile til den, og til at frelse dem alle ved Evangeliets Lys.

Tilmed ere Forholdene i vort Aarhundrede saa truende, at man med alle Midler og af fuld Kraft maa begynde paa at understøtte det syge Statsvæsen. Fra alle Sider, som vi jo netop *i de sidste Dage have set her i Rom*, bryde de opflammede Lidenskaber frem og, idet Ondskaben voxer i Kjækhed, angribe de allerede det borgerlige Samfunds Grundvolde. Naar Religionens Stemme tier, naar Frygten for de guddommelige Love ikke længere er tilstede, Love, som endog befale, at man skal holde Hjærtets Begjæringer i Tømme: hvor findes der da vel en Kraft i Staterne, som er stærk nok, til at afvende Farerne? Man bestræbe sig for, atter at føre Menneskene tilbage til det Standpunkt, hvor Dydens Forskrifter og Grundsætningerne for Opretholdelsen af Samfundsordenen i usvækket Kraft hævdes: deri ligger den største Velgjerning for Staten og den bedste Fortjeneste overfor hele Samfundets Vel.

Men der er endnu noget andet af stor Betydning, som man vel maa lægge Mærke til. Dersom *fredelige*

Tilstande nogen Sinde er blevne tilstræbte ved et fælles Ønske fra Nationernes Side, saa er det sikkert Tilfældet i vore Dage, hvor Fred, Ro, Hvile er i Alles Munde. Alle Evropas Fyrster og Statsmænd bevidne, at de kun ønske at værne om *Fredens Goder*, og samtlige Folke-Representationer stemme overens med dem, eftersom *Folkenes Uvillie imod Krig* jo Dag for Dag træder tydeligere frem. Sandelig, en Uvillie, der er al Ære værd; thi selv om Vaabenkamp ogsaa undertiden kan være en Nødvendighed, saa er den dog stadig ledsaget af svære Onder. Hvilket forfærdeligt Onde vilde den dog ikke være netop i vore Dage, overfor en saadan Fylde af Magtmidler og i Betragtning af de store Fremskridt i Krigsvæsenet og Mangfoldigheden af Ødelæggelsesredskaberne? Saa ofte Vi overveje dette, rører Kjærligheden til de kristelige Nationer sig stedse mere levende hos Os, og for deres Skyld kunne Vi ikke andet, end med ængsteligt Blik se hen til de truende Rædsler. Ingen Bestræbelse er vigtigere end den, der gaar ud paa at fjærne enhver Krigsfare fra Evropa, og hvad der paa nogen som helst Maade foretages i dette Øjemed, maa betragtes som en Tjenesteydelse til Gavn for hele Samfundet.

Men for at gjenoprette Tilliden til rolige Tider, ere Ønsker ikke tilstrækkelige, lige saa lidt som den blotte Villie. Ogsaa kunne Masser af Tropper og Krigsrustninger i det uendelige vel en Tid lang tilbageholde Udbrudet af krigerske Angreb, men de ere ikke i Stand til at tilvejebringe sikker og varig Fred. Truende Vaaben ere tværtimod mere skikkede til at fremkalde end til at forjage Strid og Mistanke; de opfyldte Sindene med bange Forventning om Fremtiden og ere navnlig ledsagede af den Skyggeside, at der lægges Byrder paa Nationernes Skuldre, som maaske ofte ere endnu utaaleligere end Krigen.

Der maa altsaa søges fastere og naturligere *Grundlag for Freden*; thi vel tør man forsvare sin Ret med

Vaabenmagt, uden at Naturloven staar i Vejen, men Magten tør derimod ikke være den virkende Aarsag til Retten. Da Freden jo bestaar i ordnet Ro, saa maa, som blandt Privatpersoner saaledes ogsaa blandt Staterne, Endrægtigheden fortrinsvis støtte sig paa Retfærdighed og Kjærlighed. Endrægtighedens fasteste og uforanderligste Baand bestaa aabenbart deri, at man ikke krænker Nogen, at man har Agtelse for fremmede Rettigheders Hellighed, at man bevarer Troskaben og gjensidigt øver Velvillie overfor hinanden, og dens Kraft er saa stor, at den ikke engang taaler Spiren til Fjendtligheder og Skinsyge.

Men Gud har nu netop gjort sin *Kirke* til en Moder og Vogterske for begge disse Dyder (Retfærdigheden og Kjærligheden). Derfor har den aldrig haft, og vil den aldrig nogen Sinde have en helligere Opgave, end at opretholde, udbrede og værne om Retfærdighedens og Kjærlighedens Love. I dette Øjemed har Kirken gennemvandret alle Lande. Enhver véd, hvorledes den tæmmede barbariske Folkeslag, idet den indgød dem Kjærlighed til Retfærdighed og fra vild Krigslyst førte dem til Fredens Foretagender og til Menneskelighed. Svage og Mægtige, Adlydende og Befalende opfordrer den i lige Maade til at øve Retfærdighed og til ikke at stræbe efter Noget paa uretfærdig Maade. Kirken er det, som forenede i broderlig Kjærlighed samtlige Nationer, selv om de laa nok saa fjærnede fra hverandre og vare nok saa forskjelligartede i Henseende til Karakter og Skikke. Sandelig, den mindes sin guddommelige Grundlæggers Love og Exempel, han, som vilde kaldes Fredens Konge, og hvis Fødselsdag den himmelske Freds Sendebud forkyndte. Derfor ønsker den, at Menneskene maa hvile i Fredens Skjønhed, og med indtrængende Bønner anraaber den Gud om, at bortvende enhver Krigsfare fra Folkenes Liv og Gods. Og saa længe det var nødvendigt og Tidsforholdene tillode det, har Kirken i

intet Øjemed hellere betjent sig af sin Magt, end hvor det gjaldt om at gjenoprette Enigheden og Freden blandt Staterne.

Af disse Betragtninger og højst alvorlige og hellige Grunde lade Vi Os, ærværdige Brødre, lede i alle Vore Beslutninger, dem laane Vi Øre. Hvilke Tildragelser Tiderne end maatte bringe med sig, og hvorledes Menneskene end maatte dømme og handle, Vor hele Handlemaade vil dog bestandig kun være ledet efter *én* Rettesnor: ikke at afvige fra denne Vej giver Sikkerhed. Naar Vi endelig ikke paa anden Maade kunne gjøre Os fortjente af Fredens Opretholdelse, saa ville Vi dog vedblive med, uden at Nogen kan hindre Os deri, at tage Vor Tilflugt til Ham, som formaar at styre Menneskenes Villie og at lede den, hvorhen Han vil, og indstændigt ville Vi bønfalde om, at Evropa, efter at al Krigsfrygt er bortfjærnet og Ordenen gjenoprettet, ved Guds Godhed og Naade maa komme til at hvile paa faste og varige Grundlag.

Efterretninger fra Ind- og Udland.

Kjøbenhavn. Efter hvad vi have bragt i Erfaring, har det herværende „Sct. Josefs Gilde“, denne unge, livskraftige Forening, som blev stiftet for henved 3 Aar siden til Baade og Gavn for Haandværkerstanden, og som nu allerede tæller ca. 40 Medlemmer, for 63,000 Kr. kjøbt en stor, vel beliggende 3 Etages Ejendom i Kingos Gade paa Frederiksberg, stødende umiddelbart op til det store Areal, hvorpaa i en, som vi haabe, ikke altfor fjærntliggende Fremtid *Rosenkranskirken* vil rejse sig.

Den ledende Tanke ved Erhvervelsen af denne Ejendom er at skabe et fremtidigt *Alderdomshjem* for

trængende Medlemmer af Sct. Josefs Gildet. Naar vi sige et „fremtidigt“, saa ville vi derved udtrykke, at Gildet foreløbig endnu maa stille Planens Virkeliggjørelse i Bero; dets smaa Midler henvise det til, ved en fornuftig Administration og ved virksomt endrægtigt Sammenhold at forberede den Tid, da den oven omtalte smukke Plan fuldt ud kan realiseres. Vi tvivle ikke om, at Sagen vil finde levende Tilslutning og Anerkjendelse hos alle vor Menigheds Medlemmer. Hvem af os har ikke allerede længe følt Savnet af et saadant Alderdomshjem! Men hvem vovede at nære den dristige Tanke, at der i den nærmeste Fremtid vilde kunne raades Bod derpaa! Stedbørn, som vi nu én Gang ere, naar der er Tale om Understøttelse fra Kommunens, de offentlige Institutioners og Legatbestyrelsernes Side, ere vi, hvad angaar vore Veldædigheds-Institutioner, udelukkende henviste til vor egen Hjælp og til ved Organisation af det Smaa at opnaa det Større. — Det foreliggende Kjøb er atter et Forsøg i denne Retning. Vi ønske af ganske Hjærte, at det maatte lykkes, og vi forudse, at det ogsaa vil lykkes i kort Tid, saafremt Sct. Josefs Gildet vedbliver at gaa frem i det begyndte Spor. Enes alle Menighedens selvstændige Familiefædre om dette Maal, er dets fremtidige Opnaaelse sikret.

— I Søndags Aftes bærede Hs. Højærværdighed den apostoliske Præfekt den herværende *katholske Svendeforening* med sit Besøg og aflagde derved et nyt Bevis paa den levende Interesse, med hvilken Hs. Højærværdighed omfatter ogsaa denne vigtige sociale Institution og velsignelsesrige Gren af Foreningslivet i Sct. Ansgars Menighed. Samme Aften holdt ogsaa Hr. Murermester *J. C. Günther* et overmaade interessant og belærende *Foredrag* for Svendene, som med spændt Opmærksomhed lyttede til de mange praktiske Sandheder, som de paa andre Steder i vore Dage saa sjældent faar Lejlighed til at høre. Vi tvivle ikke om,

at Svendene ere den erfarne Mester taknemlige for hans belærende Ord og for den Interesse, han ved Afholdelsen af sit Foredrag viste Foreningen, og vi nære det tillidsfulde Haab, at ogsaa andre blandt Menighedens Medlemmer derved ville føle sig tilskyndede til ogsaa paa lignende Maade at vise deres Interesse og Velvillie overfor den unge Haandværkerstand, af hvis Soliditet og Dygtighed sikkert meget afhænger i Fremtiden baade for Kirken og Samfundet.

Frankrig. Da Klostrene og Ordenshusene i Novbr. 1880 med Vold og Magt bleve aabnede, for at adsplitte Ordensfolkene, satte Bladet „*L'Univers*“ en Indsamling i Gang for derved at komme de udplyndrede Klostre til Hjælp. Af Regnskabet, som det nævnte Blad for nylig har offentliggjort, fremgaar det, at der i det forløbne Aar er indkommet ikke mindre end 114,667 Francs. I alt er der siden Indsamlingens Aabning indkommet 1,110,879 Francs. En saadan Offervillighed er saa meget skjønnere, naar man betænker, at Frankrigs Katholiker i de sidste Aar ogsaa have bidraget Millioner til de kristelige Skoler og andre kirkelige Øjemed. De indsamlede Penge bleve fordelte blandt 26 forskellige Ordener. Blandt andet modtog Trappisterne 160,000 Francs, Dominikanerne 112,000 Francs, Benediktinerne 90,000 Francs, Jesuiterne 84,000 Francs, Kapucinerne 70,000 Francs, Oblatbrødrene 68,000 Francs og Redemptoristerne 55,000 Francs.

Kirkelig Kalender.

Søndag den 24. Februar. Søndag Sexagesima. — 25. **M.** Mathias, Apostel. — 26. **Ti.** Ihukommelse af Frelserens Lidelse. — 27. **O.** Votivofficium af Sct. Ansgar. — 28. **To.** Votivofficium af det allerh. Sakramente. — 1. **Marts, F.** Ferialdag. — 2. **L.** Karl den Gode, Prins af Danmark, Mart. (Leo XIII's Fødsel 1810).

Søndag den 3. Marts. Søndag Quinquagesima. (Leo XIII's Kroning 1878.)

Unio. Til indenbys Abonnenter medfølger i Dag Program over Foreningens Fastelavnsfest, Mandag d. 4. Marts.

Mariaforeningen vil ogsaa i Aar efter Evne komme trængende Neokommunikanter og Konfirmander til Hjælp, for saa vidt disse have gjort sig værdige dertil. Skemaer, som de Ansøgendes Forældre eller Værger selv have at afhente, udfylde og aflevere inden den 1. Marts hos Fru Günther eller Frk. M. Siegler, kunne faas hos Undertegnede.

Joh. Braun, Sognepræst

Den offentlige Examen med Skolens Elever afholdes i Skolelokalerne i Bredgade 67 & 69 Bagbygn. Mandag den 25. Febr. i begge Drengeklaserne, Tirsdag den 26. Febr. i begge Pigeklasserne fra Kl. 8 til 2 $\frac{1}{2}$; Onsdag den 27. Febr. i Forberedelsesklassen fra Kl. 9.

Børnenes Forældre eller Værger samt alle Skolens Venner indbydes herved til at overvære denne Examen.

Til **Rosenkranskirken og Skolen** paa Frederiksberg ere siden sidste Bekjendtgjørelse den 19. Sept. 1888 endvidere indkomne følgende Bidrag: Kjøbenhavn: P. J. 11 Kr.; S. 8 Kr. 89 Øre; E. aarligt Bidrag 25 Kr.; B. 2 Kr.; R. 20 Kr.; fra Josefssøstrenes Bazar 100 Kr.; en dansk Familie i New York 4 Kr.; R. 6 Kr.; F. H. 8 Kr.; Renter 140 Kr.; F. H. 10 Kr.; H. 10 Kr.; Kollekten i Sct. Mariæ Kapel paa Frederiksberg 51 Kr. 88 Øre; T. J. 2 Kr.; X. 2 Kr.; Bøssen til Rosenkranskirken i Sct. Ansgar 45 Kr. 85 Øre; Et Væddemaal 3 Kr.; M. & M. 50 Kr.; B. B. 5 Kr. Aarhus: Soli Deo Gloria 100 Kr. — Ialt 604 Kr. 62 Øre; med det tidligere Indkomne: 8385 Kr. 89 Øre.

Kjøbenhavn, d. 19. Febr. 1889.

J. v. Euch,
Apostolisk Præfekt.

Mødreforeningen. I Anledning af Aske-Onsdag (den 8. Marts) læses den h. Messe for Mødreforeningens Medlemmer og Angiggende undtagelsesvis allerede **Fredag den 1. Marts Kl. 8 $\frac{1}{4}$** . Det bemærkes, at den fuldkomne Aflad, som Medlemmerne ellers vinde ved at deltage i Fælleskommunionen i Sct. Ansgars Kirke paa den første Tirsdag i hver Maaned, ogsaa kan vindes under Fælleskommunionen paa ovennævnte Fredag.

Broderskabet til Jesu guddommelige Hjærte. Broderskabsmesse Kl. 7, Fredag den 1. Marts; Kl. 7 $\frac{1}{2}$ Aften: Andagt med Prædiken.

Svendeforeningen. Søndag den 3. Marts (Fastelavn) Kl. 8 præcis: Theaterforestilling i Lokalet, Bredgade 67. 2. S. o. G. Ved denne Lejlighed opføres to nye Lystspil: Morianen fra Venedig og Det femte Slag. Billetter à 50 og 35 Øre faas hos D'hr. Gejstlige og Vicepræsens, Hr. Sakristan Jensen. Skolebørn have ikke Adgang.

Glem ikke Skolebørnenes Bispising! Midlerne slippe op!

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Syvogtredivte Aargang.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, Store Kjøbmagergade 10, 1. S., Kjøbenhavn. — Redaktør: A. Johansen, Bredgade 64, 1. S.

N°. 9.

Søndagen den 3. Marts.

1889.

Indhold. Fastemandatet. — Med Helgenerne hen til Kristus. — „Skriftemaalet“.

Fastemandatet

før Tiden fra Askeonsdag 1889 indtil den samme Dag 1890 bliver herved i Henhold til de af den hellige Fader Os overdragne Special-Fuldmagter for Præfektorets Omraade bestemt som følger:

- I. Den paabudte *Faste*, som kun tillader ét fuldstændigt Maaltid, én Kollation og en Smule Brød om Morgenen *), men udelukker al anden Nydelse af *Spise*, bliver bestaaende paa alle Dage af *den 40 Dages Fastetid* med Undtagelse af Søndagene, desuden paa alle *Tamperdage* og *Vigilie-Fastedagene* før Jul, før Pintse, før Petri og Pauli Fest, Mariæ Himmelfart og Allehelgen. De øvrige Vigilie-Fastedage ere forlagte til *Onsdagene*

*) Theologerne pleje at regne indtil 4 Lod.

og *Fredagene i Adventstiden*. Fastedagene skulle hvergang Søndagen forud forkyndes fra Prædikestolen.

- II. *Abstinentensbudet*, som forpligter til fuldstændig Afholdelse fra Kjødspise, forbliver bestaaende paa *Askeonsdag, Skjærtorsdag, Paaskelørdag* og Aarets *samlige Fredage*. Paa alle de øvrige Dage tillades Nydelsen af Kjødspiser, dog med den Indskrænkning, at der paa samtlige befalede *Fastedage* (cfr. Nr. 1) tillades Nydelsen af Kjød kun *én* Gang, nemlig ved Hovedmaaltidet, og at paa dem saavel som ogsaa paa Søndagene i Fastetiden den *samtidige* Nydelse af *Kjød- og Fiskespiser* er forbuden ved ét og samme Maaltid.
- III. *Kjødsupper* og med Fedt, Flæsk eller Blod tilberedte Spiser tør nydes hver Dag, alene med Undtagelse af den h. *Langfredag*, og det ogsaa i Forening med Fiskespiser.
- IV. De i aktiv Tjeneste staaende Militærpersoner, og, saafremt disse føre egen Husholdning, ogsaa deres Hus- og Bordfæller, — fremdeles Gjæstgivere og Spiseværter og deres Gjæster, samt alle de, som jævnlig faa deres Mad fra et offentligt Spisested, Handelsbetjente, Svende, Lærlinge, Tjenestetyende og Arbejdere, naar de koster af Ikke-Katholiker, samt Ikke-Katholikernes øvrige Hus- og Bordfæller, endvidere de paa offentlige Bade- og Kuranstalter under Kur værende Personer, Rejsende og Fattige ere, med Undtagelse af den h. *Langfredag*, fritagne for *Abstinenten*.
- V. Alle approberede Skriftefædre meddeles herved Myndighed til, i paatrængende Tilfælde, hvor det synes nødvendigt, og hvor ikke blot *Sandseligheden* forlanger det, at forvandle Faste- eller Abstinentensbudet for *enkelte* Troende til en anden from Gjerning.

- VI. Med Hensyn til den for *Alle* eftergivne Stræng-
 hed af det oprindelige Faste- og Abstinentsbud
 skulle alle de *Troende*, som ere i *Stand dertil*, i
 Fastetiden nedlægge en *Almisse* i de *Bøsser*, som
 til den Ende blive at anbringe i alle Kirker og
 Kapeller med Overskrift: „**Faste-Almisser**“. Disse
 Faste-Almisser, som anvendes til Bedste for
 Præfektorets kirkelige Anstalter, blive at *indsende*
 til Præfekturet strax efter Fastetidens Afslutning.
 Hvo, som ikke er i *Stand* til at give en saadan
 Almisse, skal paa Søndagene i den hellige Faste-
 tid bede den smertefulde Rosenkrans for Kirkens
 Anliggender.
- VII. I Overensstemmelse med det h. Tridentiner-Kon-
 cils Bestemmelse (S. XXIV. de ref. c. 4) for-
 ordne Vi, at der i samtlige Sognekirker i den
 h. Fastetid skal holdes en *særegen Fasteandagt*,
 bestaaende af en Prædiken, Salmer og Bønner,
 hvorom Vi overlade d'Hrr. Sognepræster at an-
 ordne det Nærmere. Disse Andagter skulle
 slutte med den sakramentale Velsignelse og Præ-
 dikerne have Menneskets sidste Ting eller Frel-
 serens Lidelse og Død eller et andet dermed i
 nær Forbindelse staaende Æmne til Gjenstand.
 Paa *Søgnedagene* i den h. Fastetid bliver, under
 eller efter Skolemessen, Litaniet eller Rosen-
 kransen om Kristi Lidelse at forebede for Kirkens
 Anliggender.
- VIII. I de saakaldte *lukkede Tider*, d. e. fra Askeons-
 dag indtil den første Søndag efter Paaske, og
 fra første Adventssøndag indtil Herrens Aaben-
 barelse inkl., maa ingen højtidelige Bryllupper
 finde Sted. Men i selve *Faste- og Adventstiden*
 skulle de *Troende* ogsaa overhovedet afholde
 sig fra alle *Danse- og andre støjende offentlige*
Forlystelser.
- IX. Tiden for Opfyldelsen af det kirkelige Bud om

Paaske-Kommunionen fastættes, i Medfør af et paveligt Indult, at skulle vare fra Palmesøndag indtil Kristi Himmelfart, og for Katholikerne, som bo langt borte fra en Kirke, indtil anden Pintsedag.

- X. *Højtideligholdelsen af den første h. Kommunion* bliver fastsat til den første Søndag efter Paaske, forsaavidt der ikke af særdeles Grunde udtrykkelig maatte blive tilstaaet en Undtagelsen fra denne Forskrift.

Nærværende Fastemandat bliver at oplæse i alle katholske Gudshuse i Præfektoret Søndag Quinquagesima — den 3. Marts.

Kjøbenhavn, den 28. Februar 1889,

Johannes von Euch,

Apostolisk Præfekt for Danmark

Med Helgenerne hen til Kristus.

(Fortsat.)

Ganske vist maa man her ikke være lettroende. En opsigtsvækkende Tildragelse, f. Ex. en Sygs uventede Helbredelse, kan ikke erklæres for et Vidunder, førend Sagen er bleven undersøgt nøje, omhyggeligt, med kritisk, man kunde gjerne sige, med mistroisk Blik, og førend man har set sig nødt til at give et bejaende Svar paa følgende to Spørgsmaal, for det første: Har dette Menneske virkelig været sygt, og er det nu virkelig helbredet? For det andet: Ere de naturlige Lægekræfter ude af Stand til at bevirke slig en Helbredelse? Det første Spørgsmaal vil som oftest være let at besvare. Paa det andet kan det jo ofte ære mindre let at give et bestemt Svar; men der er

dog Tilfælde, i hvilke Erfaring og Videnskab se sig nødte til at afsige den bestemte Kjendelse: At helbrede den Sygdom eller læge den Legemsbrøst (Blindhed, Lamhed o. lign.) øjeblikkelig, ved et blot Bud, uden Lægebehandling eller Operation, det vil menneskelig Viden og Kunst aldrig være i Stand til. Thi kjende vi end ikke alle Naturkræfter til Bunds, og vide vi end ikke, hvad de kunne udrette, saa vide vi dog i mange Tilfælde, hvad de *ikke* kunne udrette, f. Ex. at de ikke kunne rense en Spedalsk paa det blotte Bud: „Vær ren“, ej heller give en Blindfødt Synet ved Hjælp af Dynd, smurt paa hans Øjenlaag, og ved Vaskning i et Kildevæld (jfr. Luk. 5, 13; Joh. 9, 11).

Disse Grundsætninger tjene til Rettesnor ved den kirkelige Helgenerklæring, den saakaldte „Kanonisation.“ —

Kirken har den Opgave at vise os og føre os paa Himmelvejen. Kirken løser den nærmest ved at forklare os Guds Bud, de evangeliske Raad og Fuldkommenhedens Fordringer (S. 96). Gud letter den dens Opgave: han opvækker fra Tid til anden blandt Kirkens Børn Dydshelte og Dydsheltinder, Mænd, Kvinder, Ynglinge og Jomfruer, der kunne fremstilles for Andre som lysende *Mønstre* og *Forbilleder* paa en ægte kristelig Livsvandel, f. Ex. Vincents af Paul, Elisabeth, Aloysius, Agnes. Gud selv henleder den almindelige Opmærksomhed paa dem ved at gjøre Mirakler til deres Forherligelse.

Kirken gaar saa ind paa Guds Plan; den erklærer paa Grund af foreliggende Vidundere: „Disse mine Børn maa antages at være optagne af Gud i Himlen de have rigtig forstaaet og ivrig efterkommet Fuldkommenhedens Fordringer. Efterfølge I deres Exempel, saa ville I ogsaa naa til det samme Maal. De Mirakler, som Gud har gjort til Ære for dem efter deres Død, gaa i Borgen for, at de ere hedengangne som Guds Venner. Se, de vinke ad eder; de række eder Haan-

den; følger deres Fodspor, saa kunne I ikke gaa fejl.“ — Men Kirken erklærer det ikke uden først at have prøvet flere Mirakler og befundet dem at være ægte.

Undersøgelsen gjøres med den størst mulige Omhu som en formelig Proces. Der beskikkes en lærd og opfindsom Mand ¹⁾ til at fremsætte alt, hvad der lader sig sige imod det paagjældende Menneskes Dyd og de formentlige Miraklers Ægthed. Han forpligtes under Ed til at fremkomme med alle de Indvendinger, som han ved omhyggelig Eftertænkning kan finde paa. Først naar alle hans Indsigelser ere blevne gjendrevne, afsiges den Kjendelse, at vedkommende Guds Tjener (f. Ex. Vincents af Paul) bør anses for og æres som en Helgen ved Guds Trone. Saaledes faa vi al mulig menneskelig Garanti for, at der er sket ægte Mirakler, og at Naturens Herre derved ligesom har sat sit Segl under Helgenerklæringen. Men skulde end Videnskaben i et eller andet Tilfælde tage fejl og erklære en eller anden naturlig Tildragelse for et overnaturligt Vidunder, saa have vi dog Vished om, at Kirken ikke kan fejle i den *afsluttende* Kjendelse: Dette Menneske (f. Ex. Vincents af Paul) er en Dydshelt og Helgen. Thi Kirken har et Løfte om Guds Bistand til ufejlbart rigtigt at udlægge Moralloven (Matth. 28, 20), og denne Udlægelse indbefatter ogsaa Lovens Anvendelse paa et bestemt Menneskes Aand og Levned, der forestilles alle Troende som Mønster.

Naar Gud Herren selv altsaa har forherliget sine trofasteste Tjenere ved vidunderlig Indgriben i Naturens Orden, gjøre vi da Uret, naar vi ogsaa ære dem, opmuntre os ved Betragtning af deres Dydssexempler og paakalde dem om deres Forbøn hos vor fælles Fader? Vilde vi ikke gjøre Uret, naar vi forsømte at ære dem?

¹⁾ Hans officielle Navn er „Promotor fidei“, d. e. Forfremmer af Troen eller Helgenerklæringens Troværdighed. Folkemunden kalder ham spøgende, men betegnende, „Advocatus diaboli“, d. e. den Ondes Sagfører.

Vilde vi ikke berøve os en kraftig Spire, naar vi lukkede vore Øjne for deres Dydsbillede? Vel vide vi, at vi umiddelbart kunne henvende os til vor himmelske Fader med vore Ønsker, — og vi gjøre det, saa ofte vi læse Fadervor eller en lignende Bøn —; men vilde vi ikke forsmaa et virksomt Middel til at give vore Bønner større Eftertryk, naar vi undlode at bede om Helgenernes Forbøn?

Frygte vi maaske for, at de ikke *kunne* bede for os? eller at vort Raab ikke naar til dem, da de jo ikke ere alvidende? eller at Kristus, vor eneste Midler, kunde føle sig tilsidesat? — Men vi tro jo dog paa „de Helliges Samfund“; og har dette Ord noget Indhold, vil det i det mindste sige, at vi staa i aandeligt Samkvem med Himmelens Helgener. Gud, den Alvidende, kan dog vel uden al Vanskelighed lade en Helgen det vide, naar et Menneske raaber til denne: Bed for mig, din Broder i Kristus! Kristus endelig er saa langt fra at tilsidesættes eller at føle sig fornærmet derved, at han tværtimod hædres endnu mere, naar vi anmode en Helgen om hans Forbøn, thi vi erkjende saaledes, at vi holde hans Ord om den ydmyge og fælles Bøn for sande, og tvivle ikke paa, at det er ham, der har gjort et svagt Menneske til en Helgen og alene ogsaa kan og vil hjælpe os.¹⁾

Hvad Under er det da, at de første Kristne allerede paakaldte deres hedengangne Brødres og Søstres Forbøn? Vi have et uimodsigeligt Bevis derfor: Katakomberne, underjordiske Gange og Kapeller i Italien, navnlig under Rom, hvor de Kristne under de 3 første Aarhundreders Forfølgelser holdt Gudstjeneste og begravede deres Døde, berette os, som tavse men uigjendrivelige Vidner, om hin Tids Tro og Skikke. Paa

¹⁾ Efter Sch. er det at paakalde Helgenerne „overvættets taabeligt, ja rent ud forbryderisk“, det er at „tage Æren fra Kristus og at trodse paa sine egne Opspind og halsstarrig at gaa sine egne Veje“ (!).

Katakombernes Vægge læse vi nu den Dag i Dag Bønner, der for mere end 1500 Aar siden bleve indridsede dér, deriblandt f. Ex. følgende Paakaldelser: „Hellige Sjæle, ihukommer Severus [den, som har skrevet det] og alle hans Brødre“, — „Beder om Fred for hans Forældre og Brødre! Maatte de leve lykkelig“, — „Hellige Sixtus [Pave, som i paagjældende Katakombe blev æret fortrinsvis] ihukom Aurelius Repentinus i dine Bønner.“¹⁾

Hvad Under er det da, at særlig Tillid til Helgenernes Forbøn ogsaa havde slaaet dybe Rødder i Nordboernes Hjærter, saa det slet ikke var en let Sag for Reformationens Mænd at faa dem rykkede op. „Man var saa langt fra at tvivle“, skriver C. F. Allen²⁾, at Troen paa Helgenerne og Tilliden til deres Hjælp længe overlevede Reformationen og var en af de fra den katholske Tid nedarvede Forestillinger, som den evangeliske Kirke havde mest ondt med at faa udryddet.“ Et nyt Bevis for den gamle Sandhed: „Anima naturaliter catholica“, d. e. at den katholske Lære og Praxis ogsaa paa dette Omraade tilfredsstillter Menneskehjærtets Fordringer!

Et godt Barn ihukommer ofte sine hedengangne Forældre, især paa deres Fødsels- eller Dødsdage; det gjemmer pietetsfuldt deres Portræter og andre Ting, der kunne minde om dem. Hvem i al Verden tager Forargelse deraf?

Hvad Under er det da, at de kristne Menigheder meget tidlig begyndte at optegne deres Blodvidners og andre Dydsheltes Navne, at ihukomme dem ved den fælles Gudstjeneste, hvad vi endnu gjøre i hver hellig Messe før og efter Forvandlingen (s. Fuldst. Bønnebog,

¹⁾ Kraus, Roma Sotterranea S. 151. — Sch.: „I den h. Skrift findes end ikke et eneste Exempel paa, at de første Kristne skulde have anraabt de h. Martyrer, f. Ex. Stefanus, om Forbøn.“ — Traditionen yder des flere.

²⁾ De tre nordiske Rig. Histor., IV, 1 S. 303.

SS. 95. 100) og at højtideligholde deres Minde paa Aarsdagen efter deres Fødsel til det evige Liv i Himmelen? ¹⁾ Hvad Under, at man bisatte deres Legemer med religiøs Ærbødighed og tidlig begyndte at holde deres Billeder og Relikvier, d. e. Levninger af deres Legemer, Klæder o. lign., højt i Ære?

Helgenernes Legemer have jo været den Helligaands Tempel (1. Kor. 3, 16; 6, 19). Herren vaager over dem og deres Bestanddele, saa „ikke ét af de Retfærdiges Ben skal sønderbrydes“ (Ps. 33, 21), men de skulle opvækkes i forklaret Skikkelse paa Dommedagen og lyse, nogle som Solens Glans, andre som Maanens, andre som de forskellige Stjærners (1. Kor. 15, 41), og saa skulle de dele Sjælens Herlighed og Salighed i Himmelen, ligesom de have delt dens Kors- og Offerliv paa Jorden.

Skriften fortæller, at Guds Almagt forherligede Profeten Elisæus' Ben ved at opvække en Død, der tilfældigvis kom til at røre ved disse Relikvier, idet en pludselig opstaaende Fare nødte til at kaste Liget i Profetens Grav (4. Kong. 13, 21). Guds Søn fandt Behag i at meddele sin Kjortel Underkraft: en blod-sottig Kvinde blev øjeblikkelig helbredet for sin tolv-aarige Sygdom ved blot at røre ved dens Søm (Matth. 9, 21). I Apostlenes Tid „gjorde Gud ikke ringe Undergjerninger ved Paulus' Hænder, saa at man endog bragte Svededuge og Bælter [andre oversætte: Haand-

¹⁾ Sch. mener, at naar vi „fejre Epifanifesten, 6te Januar, som Fest for de hh. tre Konger, skjønt den hellige Skrift kun beretter om *Vise fra Østerland* i ubestemt Antal, vilde saadanne Fester vanskelig kunne tjene til at fremme den Agtelse for Sandheden (?), der dog hører til for at kunne tilbede Gud i Aand og Sandhed.“ Epifani, d. e. Herrens Aabenbarelse, er ikke en Helgenfest, men kun en Mindedag om tre Begivenheder i *Herrens* Liv. Kirken bruger kun Navnene Epifani og *de Vise*, den siger aldrig „de hh. tre Konger“. Denne folkelige Benævnelses Oprindelse og Værd har Forfatteren flere Gange hørt forklare paa katolske Prædikestole. Den „evangelisk-lutherske“ Statskirke i Danmark har beholdt „Helligtrekongersdag“ som Helligdag lige til Struensee.

klæder] fra hans Legeme til de Syge, og at Sygdommene vege fra dem og de onde Aander fore ud af dem.“ Saaledes læses ordret i Ap. Gj. 19, 11. 12¹⁾). Og de senere Tidens Erfaring lige til vore Dage godtgjør, at Gud, der kan meddele sine Gaver, hvor og naar og hvorledes han vil, ofte gjør sin Hjælp afhængig af, om vi bede en Helgen om hans Forbøn og styrke vor Tillid til hans Forbøns Kraft ved at vise et Billede eller en Relikvie²⁾) af ham vor Ærbødighed.

Det er altsaa ikke blot tilladt, men Gud velbehageligt og os selv gavnligt at holde Relikvier fra Frelseren og hans Helgøner i Ære; hvis jeg har en Levning af Herrens Kors eller en Helgens Ben, skylder jeg den Ærefrygt; det er katholsk Troslære, som vi holde urokkelig fast ved. Noget andet er Spørgsmaalet om de enkelte Relikviers Ægthed, om f. Ex. det, jeg ærer som en Del af Kristi Kors eller som en Relikvie af Sct. Knud, i Virkeligheden er af Korset eller af Sct. Knud. Derom kunne vi selvfølgelig kun

1) Stik imod disse klare Skriftord mener Sch.: „At fordre den Tro, at Gud ved Relikvier gjør Undere, af de Kristne, det er i det mindste at ville holde dem nede i en Svagtroenhed (?!), der grænser nær til hedensk Overtro, og som Herren og Apostlene vel i et enkelt Tilfælde kunde taale hos Jøder og Hedninger, men som de ingenlunde have billiget (!) for Jesu Disciples Vedkommende.“

2) Sch. mener, at „af Kirken bliver Guds Hjælp bunden (!) til Knokler (!), Billeder og Klæder“; han frygter for, at „Folket kun altfor let giver den Tanke Rnm, at det er netop disse Knokler, Klæder og Billeder, der gjør det, og derfor ærer disse og mener at stemme dem gunstigt ved Gaver“ [! Nej, Fetischdyrkere ere vi ikke!]; han spørger: „Mon disse Dykkere af Helgenbilleder have gjort sig det klart, at den Hjælp, der er ydet dem, efter den romerske Kirkes Lære ikke er ydet dem af Billedstøtterne, ikke af Helgenerne, men af Gud formedelst Helgenerne.“ [Jo, de have gjort det allerede som smaa Skolebørn; se Katek. Spørgsm. 299. 307; se ogsaa ovenfor S. 134]; „Folket gjør en Forskjel imellem Maria af Einsiedeln, Maria af Guadaloupe, Maria af Loretto osv.“ [Nej, men det husker paa, at Gud har bønhørt mangan En, der bad om Marias Forbøn i Einsiedeln eller Loretto, og det beder om saaledes ogsaa at bønhøres.]

have en mere eller mindre høj Grad af Vished eller Sandsynlighed.¹⁾ „Men“, siger Forfatteren til „Edgar“ (S. 412) med Rette, „naar en stakkels Moder, dreven af en lignende Tro og en lignende Kjærlighed til sin Frelser — som den ovennævnte bidsottige Kvinde — kyssede en *formentlig* Relikvie, mene I da, at Kristus vilde lade hende gaa bort uden at bønføre hende, paa Grund af en arkæologisk Fejltagelse angaaende Relikviens Ægthed?“

(Fortsættes.)

„Skriftemaalet“.

Under ovenstaaende Titel har forhenv. Provst *Kofoed-Hansen* udsendt et aabent Brev til Pastor *Hafström* i Horsens, i Anledning af dennes Angreb paa Provsten i den bekjendte Pjece „Det romersk-katholske hemmelige Skriftemaal“, som Fængselspræsten i nævnte By i Fjor udarbejdede efter den berygtede *Chiniquy's* amerikanske Smæde- og Smudsskrift „The priest, the woman and the confessional“. Det aabne Sendebrev, som er udkommet hos Andr. Fr. Høst & Søn i Kjøbenhavn (Pris 60 Øre), imødegaar paa en værdig Maade baade Pastor *Hafströms* misvisende Udtalelser og flere af *Chiniquy's* Bagvaskelser, hvilke Fængselspræsten i naiv Tillid til den amerikanske Apostats „gode Navn og Rygte“

¹⁾ Sch.: „I 1844 viste man den h. Kjortel i Trier; imidlertid havde ogsaa Laterankirken i Rom og Kirken i Argenteuil forevist den som dem tilhørende.“ — Skulde det være umuligt, at man har delt en saa stor og saa værdifuld Relikvie og tildelt hver af de tre nævnte Kirker et Stykke? Imidlertid skal Argenteuil i Følge gamle Kilder ikke eje den Kjortel, Herren bar som fuldvoksen Mand, men „cappa pueri Jesu“, et Klædningsstykke, Herren bar som Barn. I Laterankirken paastod man tidligere (ikke mere) at have *noget* af Herrens *Klædning* (fragmina vestis; *de tunica*). Det er ikke usandsynligt, at den h. Kjorte kom fra Østerlandet til Trier over Rom. Se Beissel, Geschichte der Trierer Kirchen. Trier 1887—89. II. SS. 79. 203 ff.

fandt sig foranlediget til at bearbejde og berige den danske Literatur med.

Fængselspræstens amerikanske Kildeskrift karakteriseres af *K.-H.* i Sendebrevet paa følgende Maade: „... jeg skal ikke rose mig af at blive anbefalet af Dem paa nogen heldig Maade paa Grund af mine Udtalelser, idet De snarere mener at kunne føre et knusende Slag imod min Anskuelse af Sagen ved Hjælp af et Værk fra hinsides Atlanterhavet, forfattet af en frafalden katholsk Præst, der naturligvis paa sædvanlig protestantisk Vis netop paa Grund af sit Frafald stemples som en „højt begavet og sandhedskjærlig“ Mand! At nu denne Hr. Chiniquy er højt begavet, kan saavist godt være; høj Begavelse er ingenlunde altid just en Garanti for Hæderlighed, sikrer ej heller for Moralens Domstol; at han er sandhedskjærlig, maa jeg, efter hvad De, Hr. Pastor, anfører af hans Værk, meget betvivle, og jeg kan forsikre Dem, at jeg er for vel bekendt med de eventyrlige Forestillinger, der ere herskende om den katholske Kirke, og de Røverhistorier, der berettes om dens Gejstlighed, til at de, som fortælles af den „højt-begavede og sandhedskjærlige“ Hr. Chiniquy og af Dem erklæres for „faktisk beviste“, skulde gjøre noget som helst; Indtryk paa mig, uden for saa vidt som det altid er bedrøveligt ideligt paany at erholde Vidnesbyrd om, at slige Historier, hvor let gjenneemskuelige de end ere som opdigtede eller i høj Grad overdrevne og farvede, altid finde en frugtbar Jordbund hos Fritænkerne og — Protestanterne, og af disse blive hørte og modtagne med Glæde.“

Efter denne kolde Vandstraale giver Forfatteren et udmærket Billede af den Maade, paa hvilken Protestanterne, navnlig deres Præster, overhovedet „studere“ Katholicismen i vore Dage, en Fremgangsmaade, som kun kan afføde Uvidenhed og Fordomme i Protestantismens Lejr angaaende de Ting, som der polemiseres imod. „En Stræben efter virkelig at vinde Kjendskab

til Catholicismen," skriver Forfatteren, „er der aldrig Tale om. Den er engang og ganske bestemt dømt af den store Reformator, der med Hensyn til den katholske Kirke fremdeles holdes for ufejlbare. Det vilde jo altsaa være hensigtsløst at gjøre sig nærmere bekendt med, hvad man jo allerede i Forvejen véd er lutter Vildfarelser, fødte af Herskesyge og nærrede af Have-syge. Undersøge Kirkens Lærdomme, hvad Betydning skulde det kunne have? De ere for længe siden erkjendte for at være uskriftmæssige, eller, for saa vidt de paa-beraabe sig Skriften, dog forvanskede og fordrejede ved Menneskepaafund, og Skriften — den anse jo Pro-testanterne sig alene kompetente til at forstaa og for-klare, den er deres udelukkende Palladium, ligesom de jo ogsaa ville tilegne sig Benævnelsen „evangelisk“ som alene tilkommende dem. Læse eller uden Fordomme studere et katholsk Skrift, hvori der gjøres Rede for Læren eller hvori der forefindes en udførligere Fremstilling af Betydningen af dens Kultus og Ritus, der-til bekvemmer en Protestant, aller mindst en Præst, sig ikke; gjorde han det, vilde han skamme sig ved at tilstaa det. Angribes saa den katholske Kirke ud fra et protestantisk Standpunkt, og der fra Kirkens Side kommer et Forsvar, hvori ogsaa aabenbare Fejl. Urig-tigheder, Misforstaaelser og Fordrejelser paavises, i hvilke Angrebet har gjort sig skyldigt, og der er sæd-vanligt nok af Sligt i Angrebene, saa ændses det slet ikke, fra Angribernes Side sker ingen Berigtigelse, ingen Tilbagekaldelse; det Højeste, der gjøres, er en lejlighedsvis fremført Paastand om, at der i Forsvaret intet blev gjendrevet, intet modbevist, og Beskyldnin-gerne og Fordrejelserne og Misforstaaelserne hævdes og gjentages paany. Det er jo nu unægtelig ogsaa den bekvemmeste Maade, paa hvilken en Polemik kan føres til Hævdelse af det Standpunkt, man vil have Ro til at blive fast paa. Og endelig, fremkommer der saa, helst fra frafaldne Katholiker, et Smædeskrift mod

den katholske Kirke, et Angreb paa dens Institutioner, dens Skikkelser, med allehaande Bagvaskelser og Forvanskninger, saa gribes det med Begjærlighed, og Indholdet tilegnes strax som den rene utilslørede Sandhed til Forsvar og Støtte for den egne religiøse Anskuelse og Opfattelse, hvis Gyldighed og Betydning man altsaa bør holde for endmere befæstet og sikker. Paa den Maade kommer man nu ikke til nogen virkelig Kundskab om den katholske Kirke og Catholicismen, men tjener da heller ikke Sandheden.“

Forfatteren omtaler dernæst sine forskellige kirkelige Indlæg angaaende Skriftemaalets Gjenindførelse i den katholske Kirke, og bebrejder samtidig Fængselspræsten, at denne ikke synes at have sat sig ind i selve K.-H.s Hovedskrift om Skriftemaalet, som udkom i 1881, men kun har henholdt sig til et senere Skrift „Hvor er Menigheden?“, som udkom i 1887. Havde Pastor Hafstrøm ment det alvorligt, burde han langt snarere have forsøgt at modbevise Hovedskriftets Fremstilling af Skriftemaalets Hensigtsmæssighed og Nødvendighed for det kristelige Liv og at gjendrive dets Argumenter, hvorved han unægtelig vilde have faaet at gjøre med selve Luther, paa hvis Udtalelser Forfatteren for en stor Del støttede sine Udtalelser. En saadan saglig Gjendrivelse af Forfatterens Udtalelser søger man imidlertid forgjæves hos Pastor Hafstrøm, og Bebrejdelsen er derfor fuldt ud berettiget. Paa en forblommet Maade underretter derimod Fængselspræsten sine Læsere om, at de ikke skulle tage sig Kofoed-Hansens Udtalelser om Skriftemaalet for nær eller agte videre paa dem, da de „øjensynlig ere fremgaaede af en aldeles blind Kjærlighed til alt, hvad der er romersk-katholsk.“

Denne Insinuation er ikke undgaaet *H.-K.s* Opmærksomhed, thi i sit aabne Brev til Fængselspræsten anmoder han denne bestemt om at gjøre Rede for, hvad der giver ham Ret til at betegne den saaledes suppo-

nerede Kjærlighed til alt, hvad der er romersk-katholsk, som blind. „Maa jeg bede om en Forklaring,“ skriver Forfatteren, „hvad De mener dermed, thi man henkaster dog ikke en saadan Beskyldning mod en Mand, uden at der er en Mening deri. Skal det da sige, at jeg i Virkeligheden ikke kjender noget hverken til Katholicismen eller Protestantismen eller den berømte nu igjennem 3 Aarhundreder saa lovprieste Reformation, saa maa jeg dog tillade mig at oplyse Dem om, at foruden de Kundskaber, jeg ifølge mit Ungdomsstudium og min derefter følgende Livsvirksomhed besad, har jeg nu i 4 Aar omhyggelig studeret Lutheranismen og Katholicismen, ikke blot efter katholske Værker og Skrifter, men ogsaa efter protestantiske, og ingenlunde har jeg glemt at gjøre mig nøjere bekendt med selve Luthers Skrifter saavel som med den saakaldte Reformations Historie og denne Begivenheds Beskaffenhed og Væsen, saa at jeg uden Ubeskedenhed tør tiltro mig i alt derhen hørende at have fyldigere Kundskab og bedre Indsigt end De, Hr. Pastor, og de allerfleste af de Mænd, jeg i tidligere Tider glædede mig ved at staa i religiøst Samfund med og kunde betragte som Kolleger. Jeg har saaledes ogsaa lært den igjennem 3 Aarhundreder protegerede Historieforklæmning temmelig grundigt at kjende, og erfaret, at det ogsaa desaaarsag mange Gange kan være bittært vanskeligt at komme til fuld Klarhed over adskillige Punkter af de svundne Tidens Historie, men hvorledes denne Vanskelighed ogsaa oftere med Bevidsthed, men vel oftest ubevidst, benyttes til at hævde Forfalskningen.“

I korte og fyndige Træk fremstiller Forfatteren dernæst Skriftemalets Nødvendighed for hele det kirkelige Liv i Almindelighed, og henviser navnlig til dets specifikke hjælpende Kraft overfor Synden og Spiren til Synd, og udtaler sluttelig som sin Overbevisning, at „Pastor Hafstrøm ved sin Gjengivelse af Chiniquy's højt upaalidelige eller i al Fald i høj Grad overdrevne og farvede Beretninger om Skriftemalet i den katholske Kirke kun har leveret et Skandaleskrift, der ikke kan udrette det mindste Gode, men snarere bidrage til at forvirre Samvittighederne og forøge den Letsindighed, som i Forhold til Synden hersker i Samfundet baade her og der, og mod hvilke Skriftemalet er et af de virksomste Midler.“

Provst Kofoed-Hansen slutter sit aabne Sendebrev med følgende uforbeholdne Udtalelse: „Jeg er nu 75 Aar, og min Tid her i Verden kan ikke være lang mere, men hvad jeg har skrevet om Skriftemaalet skal ikke forurolige mig i min Dødsstund. Tværtimod, det skal være mig en trøstende Tanke under Erindringen om tidligere Skrifter, i hvilke jeg undertiden maaske ikke har holdt mig indenfor den rette Grænse. Chiniquys Opdagelser eller Opfindelser have ikke kunnet rokke min Overbevisning om Skriftemalets Gavnlighed og Nødvendighed.“

Kirkelig Kalender.

Søndag den 3. Marts. Søndag Quinquagesima. (Leo XIII's Kroning 1878.) — **4. M.** Kasimir, Bekjender. — **5. Ti.** Votivofficium af Sct. Ansgar. — **6. O.** Aske Onsdag. (I Sct. Ansgars Kirke Kl. 9 højtidelig Askevielse og Højmesse). Fastens Begyndelse. — **7. To.** Thomas af Aquino, Kirkelærer og Bekjender. — **8. F.** Ihukommelse af Frelserens Tornekrone. — **9. L.** Franciska Romana, Ordensstifterinde og Enke.
Søndagden 10. Marts. 1. Søndag i Fasten.

Sct. Ansgars Kirke. I Fastetiden holdes hver Fredag Aften Kl. 8 Korsvejsandagt, første Gang den 8. Marts, og hver Søndag Aften Kl. 6 Fastendagt med Prædiken over Kristi Lidelse.

Svendeforeningen. Søndag den 3. Marts (Fastelavn) Kl. 8 præcis: Theaterforestilling i Lokalet, Bredgade 67. 2. S. o. G. Ved denne Lejlighed opføres to nye Lystspil: Morianen fra Venedig og Det femte Slag. Billetter à 50 og 35 Øre faas hos D'hr. Gejstlige og Vicepræsens, Hr. Sakristan Jensen. Skolebørn have ikke Adgang.

Unio. Søndag den 3. Marts Møde i Lokalet. —

Mandag den 4. Marts Kl. 8 præcis Fastelavnsfest paa Østergade Nr. 15, (forh. Kongens Klub). Se Programmet! Det bemærkes atter, at Ingen indlades uden Billet og at Billetsalg ikke finder Sted ved Indgangen.

Den levende Rosenkrans' Forening (1. Afd.) Møde med Exhortation Søndag den 10. Marts Kl. ca. 11 $\frac{1}{2}$. — Intention for Marts: Haandværker- og Arbejderstanden.

Glem ikke Skolebørnones Bespisning! Midlerne slippe op!

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Syvogtredivte Aargang.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, Store Kjøbmagergade 10, 1. S., Kjøbenhavn. — Redaktør: A. Johansen, Bredgade 64, 1. S.

N°. 10.

Søndagen den 10. Marts.

1889.

Indhold. Dansk Kirketidende og „Skriftemalet“. — Med Maria hen til Kristus. — Efterretninger: Kjøbenhavn.

Dansk Kirketidende og „Skriftemalet“.

I „Dansk Kirketidende“ Nr. 8 har Hr. Pastor *Brandt* ment at maatte imødegaa nogle Ytringer, som jeg i mit aabne Brev til Pastor *Hafstrøm* har brugt om en Anskuelse eller Lære om Daabens Betydning og Kraft, der sædvanligt tillægges den saakaldte „kirkelige Anskuelse“, ja endog siges at have sin egentlige og første Oprindelse fra Grundtvigs Tid, hvad Hr. Br. ogsaa synes at vedkjende sig; ialfald fører han et Forsvar for denne Lære eller Anskuelse, et Forsvar, der opfordrer mig til nogle Bemærkninger.

Spørgsmaalet kommer her til at dreje sig om Forholdet mellem Daab og Skriftemaal, idet den kirkelige Anskuelse ligesom ogsaa den indre Mission vil gjøre Skriftemalet overflødigt eller dog afvise Paastanden om dets Nødvendighed, fordi Daaben i alle Tilfælde har fuld Tilstrækkelighed til at forsikre den

Angergivne om hans Synders Forladelse. Der var ganske vist meget at anføre mod denne Paastand; jeg skal dog indskrænke mig til et Par Punkter af hvad min Modstander har villet gjøre gjældende.

Hr. Br. har ganske Ret i, at det desværre er et Kneb, der ofte anvendes i Polemik, og som han indrømmer, at Protestanterne ofte nok have anvendt mod Katholikerne: man stiller to Personer op, som repræsentere de to forskjellige Standpunkter, man udruster saa sin egen Repræsentant med alle Dyderne, medens man smykker Modstanderens med alle Lyderne. Ja, det er ganske vist et meget hyppigt anvendt Kneb, men naar han sigter mig for at have anvendt det i mit aabne Brev, saa maa jeg protestere. Jeg har ganske ligefrem holdt mig til Sagen selv og kun fremskillet den i dens Konsekvenser uden at opstille nogen Repræsentant for den ene eller den anden Anskuelse; og hvad enten man vilde for den kirkelige Anskuelses Vedkommende tænke sig en alvorlig Kristen eller en ligegyldig eller letsindig Hykler, bliver Gangen i Sagen ganske den samme, at man for enhver Synd, den være tilgivelig eller en Dødssynd, tager Forladelsen fra sin Daab uden nogen vitterlig Bekjendelse, det vil altsaa i Grunden sige i Kraft af egen Magtfuldkommenhed, den man ved Daaben en for alle Gange skal have erholdt. Det er, hvad jeg har kaldt at tage Daaben forfængeligt, og besynderligt kunde det synes, at man ikke kan eller ikke vil indse, at dette er ganske analogt med, hvad Pastor Br. omtaler, at der fortælles om den katholske Kirke, at der i den er givet Aflad ogsaa for Synder, der skulde begaaes, hvad, saa vidt jeg mindes, endog den ulykkelige Tezel blev beskyldt for. Thi skal al Syndsforladelse hentes ud af Daaben, saa er der altsaa for Mennesket ved Daaben paa én Gang givet Aflad for alle dets fremtidige Synder. Naar derimod Pastor Br. skildrer en letsindig Katholik og hans Forhold til Skriftemaal og opstiller en Karikatur

af en Skriftefader, saa kan han ikke andet end nødes til at indrømme, at for saa vidt det skulde være hentet fra Virkeligheden, — og Muligheden deraf kan jo vistnok ikke bestrides, — dette dog i alt Fald kun vil kunne sættes som en Undtagelse, medens den sjælelige Fremgangsmaade, som jeg i Medfør af den kirkelige Anskuelses Theori har skildret, maa blive den almindelig fulgte af den Alvorlige som den Letsindige. Der bliver saa dog virkelig en betydelig Forskjel imellem den Tankebevægelse, hvormed man henflyer til sin Daab, og den, hvormed man maa begive sig hen til „Gittervinduet ved Skriftestolen“ med en oprigtig Bekjendelse. Luther forstod godt denne Forskjel, da han talte om „die willige Scham und Schande, die einen so gnädigen Gott machet.“

Naar jeg har hævdet Skriftemaalet som Sakrament, sigter Hr. Br. mig for alene at have begrundet det med den, som han kalder det, „kategoriske Erklæring“: „hvad det da i Sandhed ogsaa er.“ Han burde dog have tilføjet, at jeg, om ikke paa det Sted, som citeres S. 16, saa dog et andet Sted i den Henseende har beraabt mig paa Herrens Ord i Evangelierne (Matth. 16 og Joh. 20). Herimod hjælper det kun lidt at forsikre, at Herrens Ord og Forjættelse disse Steder kun skulde gjælde Apostlene alene og ikke have nogen Anvendelse for Kirkens fremtidige Liv. Den eneste holdbare Forstaaelse er dog nok her, at Forjættelsen gik over fra Apostlene til disses Efterfølgere, og at Magten til at løse og binde er overgivet Kirken eller Menigheden, der dog kun kan udøve den gennem sine Forstandere og Tilsynsmænd, der have arvet Apostlenes Gjerning og Myndighed. Det er endelig ikke Sct. Peter alene, denne Myndighed blev overgivet, som man af Hr. Br.'s Artikel næsten skulde slutte det. Det skete vel til Sct. Peter paa en særegen Maade og med en højtidelig Erklæring, da denne Apostel med særegen Fyrighed havde bekjendt Troen paa Jesus Kristus, den

levende Guds Søn, men den samme Myndighed blev givet alle Apostlene, da Herren efter Opstandelsen indviede dem til Modtagelsen af den Helligaand og sagde: „Hvem I forlade Synderne, ere de forlattede, hvem I beholde dem, ere de beholdte.“ Besynderlig er dog den Paastand, at denne Magt alene skulde være givet Apostlene, at Herrens Ord saa udelukkende skulde gjælde dem. Man skulde ikke kunne antage, at en saadan Mening kunde fremkomme uden ved en Revolution i Kirken, som det da endelig ogsaa sket er, fordi man derved kunde feje noget bort, som generede. Ligesaa godt kunde man paastaa, at Herrens Ord til Apostlene, hvor han giver dem Befaling til at døbe alle Folk (Matth. 28, 19) vedkom alene Apostlene. Jeg ser imidlertid, at Pastor Rørdam i sin nye Oversættelse af det nye Testamente i Anmærkningen S. 412 har fundet paa en anden Udvej. Han nægter ikke, at Herrens Ord i Johannes Evangelium 2ode Cap. 23de V. maa gaa paa hele Kirken eller Menigheden, men han forklarer denne Myndighed saaledes, at den „udøves ved enten at tilstede eller at nægte Mennesker Del i Guds syndsforladende Naade i Daaben.“ Altid komme dog Goethes Ord til Anvendelse:

„Im Auslegen seid frisch und munter!
Legt Ihr's nicht aus, so legt was unter.“

Saaledes kan man ogsaa ved Fortolkningskunst berøve Menigheden en af Herrens kraftfuldeste Forjættelser eller forkludre den Forstaaelsen af den.

Paa den Maade kan man unægtelig efterhaanden komme vidt, ogsaa hente Argumenter fra det, som intet Argument i en paagjældende Sag kan afgive, saaledes som naar Pastor Brandt vil hente Vidnesbyrd for sin Forstaaelse af Daaben som det Sakramente, der skal gjøre Skriftemaalet overflødig, og da henviser til Apostelen Peters Tale paa Pintsefesten og senere uden at betænke eller gjøre opmærksom paa, at Apostelen

der taler til saadanne, som slet ikke endnu vare Kristne, medens Skriftemaalet kun kan vedkomme eller foreligge dem, der ere det. Der er intet virkelig troende og døbt Menneske, uden at han ogsaa forstaar, at Daaben giver Indgangen til Guds Rige, idet den sætter Mennesket fra Syndens Stand over i Naadens Stand og vier ham til Samfundet med Gud i Jesus Kristus, men det gjælder saa dog at blive i Naaden og Samfundet, og er Mennesket nu ved Forsyndelse faldet ud af Naaden og har krænket Samfundet, saa kan han jo ganske vist gjerne blive enig med sig selv om, at han vil beholde sin Daabs Naade og bekræfte sig selv i den paany, men Spørgsmaalet bliver, om han kan det, eller det kun bliver ved en Illusion. Her er det altsaa, at Skriftemaalet vinder sin Betydning som Sakrament.

Daaben er ganske vist, navnlig i tidligere Tid, ogsaa i den protestantiske Kirke, udført paa den letsindigste og uforsvarligste Maade, men naar Hr. Pastor Br. vil i Peterskirken have bivaanet en Daabshandling, han maa betegne som „det vederstyggeligste Optrin“, han nogensinde har set, saa turde det dog med al Agtelse og Ærbødighed for Pastor Br., den jeg altid vil vedkjende mig og yde ham, være et Spørgsmaal, om her ikke det Ord kunde anvendes, der i vor Tid er nær ved at blive et Ordsprog: „Det sete afhænger af Øjnene, der se“. *) Jeg er ikke ganske ubekjendt med, at Protestanter under deres Ophold i Rom kunne gaa og opflamme hverandre i Forargelse over alt, hvad der som specifikt Katholsk træder dem i Møde. Ogsaa jeg har forøvrigt en Gang i Peterskirken været forarget, men unægtelig i en ganske anden Retning. Det var det Aar 1847 paa Juledag i det Øjeblik, da Pius IX.

*) Naar Pastor Brandt betegner den katholske Daabshandling som en Slags „Vievandsbestækning“, saa er det meningsløst, eftersom Daabens h. Sakramente aldrig meddeles i den katholske Kirke ved Bestækning eller med Vievand.

lyste Velsignelsen over den store forsamlede Mængde, og den hele Skare faldt paa Knæ i Tilbedelse af den treenige Gud i Jesus Kristus. Men *midt* i den hele Skare stod et Par uniformerede Englændere saa stolte og ranke og stive, som om i samme Øjeblik en Spydstage kunde være faret igjennem dem. Det var mig et modbydeligt Syn, thi unægtelig mener jeg, at under saadanne Omstændigheder bør en Protestant, om han er tilstede, holde sig lidt tilbage, eller, om han bliver overrasket, indtage en nogenlunde ærbødig Stilling og Holdning, uden at han derfor behøver at falde paa Knæ.

Hr. Pastor Br. har polemiseret imod mig, og det kan han jo efter sit Standpunkt være fuldt berettiget til. Men naar jeg erindrer den Maade, hvorpaa Hr. Pastor Schepelern og navnlig Hr. Pastor Jantzen, den sidste under „Dagbladet“s Ægide, have ment sig berettigede til at tiltale mig, som om jeg var et Menneske, hvem intet Hensyn skyldtes, saa kan jeg ikke andet end udtale med Tak min Anerkjendelse af den urbane Tone, hvori hans Artikel denne Gang som i den tidligere har været holdt.

Kofoed-Hansen.

Med Maria hen til Kristus.

„Er Kristus Gud, da maa Maria være det rene, det fuldkomne kvindelige Væsen; hun bliver da saa hellig, som et Menneske kan blive det, og vi maa bøje os dybt for den Rene, den Op-højede.“

H. C. Andersen.

Alt, hvad der hidtil er blevet sagt om Ærefrygt for og Tillid til Helgenerne samt om deres Billeder,

gjælder om den hellige Gudsmoder i Særdeleshed. Hun har ved en højtidelig Lejlighed sagt om sig selv: „*Se, fra nu af skulle alle Slægter prise mig salig*; thi han, den Mægtige og Hellige, har gjort store Ting imod mig“ (Luk. 1, 48. 49).

Det var, menneskelig set, en dristig Paastand: en ung Pige, trolovet med en Tømmermand (Luk. 1, 27; Matth. 13, 55), næppe kjendt af sine Naboer og Paa-rørende (Luk. 2, 4. 7), paastaar, at hun vil blive nævnet og lovpriist fra Slægt til anden, indtil Verdens Ende!

Men kristelig set, var det *profetiske* Ord. Maria svarede saaledes paa sin Frænde Elisabeths Hilsen: „Velsignet er Du iblandt Kvinderne, og velsignet er dit Livs Frugt“, — og paa hendes forundrede Spørgsmaal: „Hvi times det mig, at min Herres Moder kommer til mig?“ Elisabeths Ord vare inspirerede; Elisabeth „raabte dem med høj Røst, opfyldt af den Helligaand“ (Luk. 1, 42). Vi kunne ikke antage andet, end at Marias Svar ogsaa var inspireret: at det var den Helligaand, der talte igjennem hendes Mund, der derved ikke blot forudsagde, at Lovsangene til Marias Ære aldrig *ville* forstumme i hendes Søns Kirke, men ogsaa bød, at de stedse *skulle* lyde i Kristi sande Kirke fra Slægt til Slægt indtil Tidernes Ende.

Forudsigelsen begyndte snart at gaa i Opfyldelse. Følge vi Apostlene efter Herrens Himmelfart fra Oliebjerget til Nadversalen, saa se vi den unge Menighed paa omtrent 120 Medlemmer samlede med Maria, Herrens Moder (Ap. Gj. 1, 14. 15). Stige vi med den forfulgte Kirke ned i Katakombernes Gravhvelvinger, finde vi Maria fremstillet dér paa over tyve Væggemalerier og paa en Del saakaldte *fundi d'oro*, d. e. Drikkeglas med Guldforsiringer i Bunden, snart som Moder til det Barn, der tilbedes af 3 (eller for Symmetriens Skyld af 2 eller 4) Vise, — snart som vor Forbederinde med udstrakte Arme, og det én Gang med Barnet Jesus foran sig, ellers omgivet af Petrus og

Pavlus, med St. Agnes eller alene, — snart som den Jomfru, om hvem Profeten Isaias (7, 14) har forudsagt, at hun skulde undfange og føde en Søn: Moderen og Barnet paa hendes Arm se venlig paa en Mand, der med en Skrifterulle i Haanden og iført en Profetkappe peger paa en Stjerne over Moderens Hoved. Oldgranskerne se i Manden Isaias og mene at maatte henhøre dette Billede, om ikke til Aposteltiden, saa i alt Fald til den første Halvdel af andet Aarhundrede.¹⁾

Forfølgelsens Tid gik forbi; Kirken traadte frem af sine Smuthuller; den kunde nu højt aflægge sin Trosbekjendelse. Den bekjendte ved sine i Nicæa og Efesus i Aarene 325 og 431 samlede Overhyrder: Jesus er sand Gud, Maria er i Sandhed Gudsmoder. Kirken kunde nu lettere end før efterkomme sin Stifters Bud: Gaar ud i al Verden og lærer alle Folk. Hvorsomhelst de kristne Missionærer drog hen, dér lærte de Folkene at tilbede Jesus, den ene sande Gud — og derfor ogsaa at hædre og paakalde Jomfru Maria, hans Moder og vor Frue. I alle Lande rejstes Vor Frue-Kirker og Mariæ-Altre for paa dem at frembære Messeofret, ikke til Gudsmoder — thi Offeret er et Udtryk for Tilbedelse (S. 143), og Tilbedelse tilkommer ene og alene den treenige Gud — men til hendes særlige Ihukommelse og under Paakaldelse af hendes Hjælp.

Ogsaa her i Norden blev Jomfru Maria i Følge sin nævnte Forudsigelse lovprist gennem mange Slægtled fra Sct. Ansgars eller Hellig Knuds Tid til Billedstormen den 27. December 1530. „Maria var fordem ogsaa hos os et helliget Navn,“ siger Ch. Molbech. „Vor Frue, den hellige Moder“, for at tale med C. F. Allen, „dyrkedes med Iver i Danmark: utallige Kirker, Klostre og Kapeller vare indviede til hende“²⁾, f. Eks. den første Kirke, som Sct. Ansgar byggede nord for Elben i Hedeby (Slesvig)³⁾ — Ribe og Viborg Domkirker —

¹⁾ Kraus, Roma Sotteranea SS. 301—306. 328. 333.

²⁾ De tre nordiske Rigers Historie IV 1 S. 207.

³⁾ Schebel, de danske Helgener S. 25.

Maribo og Mariager Klostre — Sorø Kirke og Kloster, Ærkebiskop Absalons Yndlingsstiftelse, hvor han selv vilde tilligemed Sine stedes til den sidste Hvile foran Marias Alter, for at nedlægge Krumstav og Sværd for Gudsmoderens Fødder — Kallundborg Korskirke, bygget af Ærkebispens Broder, Esbern Snare, kronet med fem imponerende Taarne, hvoraf de fire have hver sin egen Skytshelgeninde, medens det midterste, højeste og slankeste, er opkaldt efter hele Kirkens Skytspatroninde „Vor Fru“¹⁾ — endelig Hovedstadens Hovedkirke,²⁾ som Biskop Peder Sunesøn gav Rang næst efter Rigets Domkirker ved i den at oprette et Kapitel af Kanniker, d. e. et større Antal Gejstlige, hvis Hovedhverv det var daglig at holde særdeles højtidelig Guds-tjeneste.

Middelalderens Slægter sang i hele Landet med dansk Tunge som med én Røst:

Hil Maria, Verdens Trøst!
 Af dig er født, der os har løst . . .
 Himmeriges Dronning og Spejl væneste,
 Trøst mig i din hellige Tjeneste,
 At din Søn vil mig Bønner wede [opsylde],
 Mit Hjærte skjælver for hans Vrede.
 Ingen kan din Lige finde
 I Himmerige eller Jorderige, Kvinde.³⁾

Slig en Sang istemmes af saare Faa nutildags heri Landet. Hvad har været Skyld deri?

Den tyske Reformator havde endnu i 1521 skrevet en udførlig Forklaring af Jomfru Marias Lovsang *Magnificat*. Han lovpriser dér Maria i de højeste Toner:

¹⁾ J. P. Trap, Kongeriget Danmark III 237. 326.

²⁾ Deraf at Kirken var indviet til Jomfru Maria, mener Langebek at kunne slutte, at Absalon var dens Stifter, „eftersom Sorø Kloster og de fleste af Absalons og hans Families store Stiftelser ere kaldede hende til Ære.“ Se H. Rørdam, Kjøbenhavns Kirker og Klostre i Middelalderen S. 10, hvor der ogsaa findes en Afbildning af Kapitlets skønne Segl, der fremstiller Mariæ Bebudelse.

³⁾ Brandt og Helweg, den danske Psalmedigtning I S. X.

„De store Ting“, skriver han „som den Mægtige har gjort mod hende, er intet mindre, end at hun er bleven Guds Moder, i hvilket Værk saa mange og saa store Goder ere hende blevene givne, at ingen kan begribe dem; thi deraf følger al Ære og Salighed, samt at hun i hele Menneskeslægten er en enestaaende Person, op-højet over alle, hvem ingen er lig; at hun har ét og samme Barn med den himmelske Fader, og det et saadant Barn. Derfor indbefatter man al hendes Hæder i ét Ord, naar man kalder hende *Guds Moder*. Ingen kan sige større Ting om hende eller til hende, om han end havde lige saa mange Tunger, som der findes Løv og Græsstraa, Stjærner paa Himmelen og Sandkorn i Havet. Det maa overvejes med Hjærtet, hvad det vil sige at være Guds Moder.“

Han indrømmer, at i Følge Marias egen Forudsigelse skal der ikke komme nogen Tid, hvori hun jo ikke bliver lovprist; at det er det, hun selv hentyder til, naar hun siger: se, fra nu af, d. e. nu begynder og saa vedvarer det alle Slægtled igjennem indtil Børnebørnene.

Han anerkjender, at de, der laste hende og forsømme at prise hende salig, det er Jøder, Hedninger og mange slette Kristne (viel bøser Christen).

Han formaner til med udvortes Æresbevisninger at forbinde indvortes Ærbødighed: „Det lille græske Ord *makarioussi* rækker videre [har en videregaaende Betydning] end at *prise salig*, det betegner at *salige* eller *saliggjøre* — (tysk: seligen oder seligmachen). Det skal ikke alene ske ved Lovprisning og Ord, ved at bøje Knæ eller Hoved, tage Hatten af, male Billeder, bygge Kirker, men af al Evne og med grundig Sandhed. Det sker, naar Hjærtet, ved at betragte hendes Ringhed og Guds Naade, vinder gjennem hende Lyst til Gud, og naar En af ganske Hjærte siger eller tænker: „O du salige Jomfru Maria“.

Han minder ganske vist om, at „Maria ikke er en

Afgud: hun gjør ingenting, Gud gjør alting“ — hvad det for Resten var helt overflødigt at minde om, jfr. Povl Eliæsens Ord, der staa som Motto over dette Afsnit — men saa opfordrer han ogsaa til at paakalde hendes Forbøn: „Paakalde skal man hende, for at Gud maa gjøre efter hendes Vilje [paa hendes Ønske], hvorm hun beder; ligesom de øvrige Helgener ogsaa bør paa kaldes saaledes, at Værket bliver Guds alene“ [at vi forvente Bønhørelse af Gud formedelst Helgenernes Forbøn].

Han selv paakalder den h. Gudsmoder, naar han beder: „Den samme blide Gudsmoder erhverve mig heldbringende Forstand og et hæderligt Levned og derved i det evige Liv at istemme og synge det evige *Magnificat*. Gud hjælpe os dertil. Amen.“¹⁾

Saaledes havde Luther skrevet 1521. Men Kirkeomvæltningens Mænd, der rokkede ved saa mange gamle Læresætninger og Skikke, gave sig ogsaa til at ivre mod Dyrkelsen af Jomfru Maria, og det ikke blot mod Overdrivelser eller Udskejelser, som enkelte mindre oplyste Kristne muligvis gjorde sig skyldige i, men mod selve dens Væsen. Peder Plade f. Eks., den første lutherske Superintendent over Sjællands Stift, kaldte det, at læse Hil dig Maria, for „Vanbrug“ [Misbrug], for „lige tværtimod den h. Skrifts Lydelse, Jesu Kristi velsignede Moder til Spot og Spe, efterdi vi ikke ere Gabriel Engel“ (!), ja for „Skarn og Djævlens Bedrageri,“²⁾

Man mente endog at maatte omstøbe de gamle Marie-Viser eller, som man sagde, at „rette de gamle papistiske Rim og kristelig at forvende dem Jesu Kristo til Lov.“ Den katholske Digter Hr. Michael, Præst ved St. Albani Kirken i Odense, havde endnu 1496, sunget:

¹⁾ Der erste Theil aller Bücher und Schrifften des thewren seligen Mans Doct. Mart. Lutheri, Ihena durch Christian Rødinger 1555. Folio 450. 51. 461—63,

²⁾ Visitatz Bog, udg. af S. Grundtvig. SS. 111. 37. 38.

Jeg beder dig, *Jomfru*, vend dig hid.
Forhørv mig af Guds Gave.
 Frels alle dine Tjenere med din Bøn.
 Forhørv dem siden evindelig Løn,
 Som Hjælp af dig ville have.

Med Bibeholdelse af de 3 sidste Linier, „forvendtes“
 det som saa :

Jeg beder dig, *Herre Krist*, vend dig hid.
Und mig din Gunst og Naade¹⁾
 Frels alle dine Tjenere med din Bøn. . .

Vellykket kan denne „Forvendelse“ vel næppe siges at være; thi om end Kristus som Menneske beder for os og vi derfor nok *kunne* sige til ham: Frels os ved din *Bøn*, saa frelser han os dog som Gud umiddelbart ved at meddele os sin Naade. Derfor bede vi til ham hellere: Forbarm dig over os — end: Bed for os. Til Maria derimod maa vi bede med Hr. Michael: Frels os og alle dine Tjenere ved din Bøn. Men de Mænd, der ansaa' den tyske Reformator for deres Lærefader, havde glemst, hvad Udlæggeren af *Magnificat* havde skrevet. Det lod til, at de mente des mere at ophøje Sønnen, jo mere de nedsatte hans Moder!

Erasmus fra Rotterdam, der selv hældede til Reformationen, advarede mod slig uoverlagt Iver. Han gjorde straks opmærksom paa, at det her drejede sig om et Enten—eller. Thi, lod han Maria sige, jeg holder min Søn fast i min Arm og lader mig ikke skille fra ham, saa at man enten jager ham med mig bort og faar en Kirke uden Kristus, eller de maa tillade, at ogsaa jeg forbliver i Kirken med ham.

Hans Advarsel blev overdøvet af Kirkeomvæltningens Bulder. Hans Anelse gik i Opfyldelse; den historiske Udvikling stadfæstede, hvad den sunde Menneskeforstand havde ladet ham forudse: at med Dyrkelsen af Maria staar og falder Tilbedelsen af hendes Søn.

¹⁾ Brandt og Helweg a. St. I 8.

Den Lov gjorde sig ogsaa gjældende her. Paa den Tid, da Voltairianeren Struense ophævede de sidste Fruedage, Mariæ Renselse, Bebudelse og Besøgelse,¹⁾ skrev Theologen Bastholm en „Lovtale over *Messias*,“ ikke over Jesus, Guds énbaarne Søn. Og for at hæve al Tvivl om sit religiøse Standpunkt, oplyste han sine danske Læsere om, hvad han ansaa' Marias Søn for, ved at tilføje den Anmærkning: „De gamle Nationer have kjendt og æret den forjættede Messias som Verdens Frelser. Han er den samme som Grækernes og Romernes Appollo, Jovis eller Jehovæ Søn, som Ægypternes Osiris, Indiernes Brama, Kinesernes Kiuntsé.“²⁾ Bastholm foreslog, at Præsterne skulde for Fremtiden kaldes og ikke være stort andet end „Folkelærere“; de skulde undervise i Kristendommen som i en blot og bar Fornuftreligion og ved Siden af ogsaa i Baging, Brygning, Havedyrkning, Husdyrenes Behandling m. m. Og denne Doktor i Theologi og „Oplysningens“ Fanebærer naaede til at øve Indflydelse paa de højeste og videste Kredse som første Hofprædikant og kongelig Skriftefader.

Hvad Under da, at Vantro og Fornægtelse af Kristus udbredte sig i alle Samfundslag! H. L. Martensen beretter om sine Forældre, at „deres Gudsfrygt næppe gik synderlig ud over den første Troens Artikel, Troen paa Gud Fader og hans Forsyn;“³⁾ til den anden Trosartikel, Troen paa Jesus som Guds énbaarne Søn, naaede den ikke. H. C. Andersen fortæller om sin Fader, at „han en Dag lukkede Bibelen sammen med

¹⁾ Peder Plade havde ladet bestaa som Helligdage foruden „Kyndelmisse, 2. Februar, Vor Frue Dag om Paaske, 25. Marts, og Vor Frue Dag om Midsommer, 2. Juli, den ene, paa hvilken Vor Herre blev undfanget af den Helligaand udi Jomfru Mariæ Liv; den anden, paa hvilken Jomfru Maria søgte sin Frænde Elisabeth.“ Visitatz Bog S. 111. Det Sprog røber en vis Pietet mod Herrens Moder.

²⁾ P. Hansen, Illustreret dansk Litteraturhistorie II. 30.

³⁾ Af mit Levnet I. S. 2.

de Ord: Kristus har været et Menneske, som vi, men et usædvanligt Menneske.“

Den Tanke har dybt indpræntet sig i Sønnens Hjærte; Digteren gjentager den i sin Roman „O. T.“ og prøver paa at støtte den med (intetsigende) Grunde.
(Sluttes).

Efterretninger fra Ind- og Udland.

Kjøbenhavn. I Søndags fejrede den katholske *Svendeforening* en vellykket Fastelavnsfest i sit Foreningslokale. Ved denne Lejlighed opførtes to nye Lystspil, „Morianen fra Venedig“ og „Det femte Slag“, som satte de talrige Tilstedeværendes Lattermuskler i en gavnlig Bevægelse. En enkelt Scene var maaske lidt vel realistisk gjengiven, men i Almindelighed var Udførelsen god og kunde kun bidrage til endydermere at forøge det hæderlige Ry, som Svendeforeningens Festligheder have erhvervet sig blandt Menighedens Medlemmer, der indtil Trængsel fyldte Lokalet. En interessant Overraskelse forskaffede Hr. Malermester Mortensen de Tilstedeværende, ved i Løbet af 10 Minutter paa den aabne Scene at male et Kystparti i Olie. Skulde nogen ønske sig en Malerisamling, vil den produktive Kunstner kunne male ham et helt Nationalgalleri i Løbet af et Par Dage. Imellem Akterne foredrog Svendenes Sangforening under Hr. Michaelsens Ledelse flere fædrelandske og lystige Sange.

— Fastelavnsmandag afholdt den selskabelige Forening „Unio“ sin Karnevalsfest paa Østergade 15 (forh. Kongens Klub). Den indledes ved en Prolog, i hvilken der blev budt Gjæsterne Velkommen og apelleredes til de Tilstedeværendes Overbærenhed overfor de optrædende Dilettanter — en Overbærenhed, der aldeles ikke blev Brug for i Aftenens Løb, da alle de Rolle-

havende skilte sig overmaade smukt fra deres Opgave. I Monologen „I Stuearrest“ gav Frk. „Emilie“ et ypperligt Billede af en de højere Døtreskolers vilde og kotte Elever, der var svært med paa Noderne. Det livlige og naturlige Spil satte strax Publikum i den rette Stemning. I „En Tur til Kjøbenhavn“, som fulgte efter, var det vanskeligt at afgjøre, hvem der spillede bedst; den rare Fru „Eva“, der saa godt har forstaaet at bringe sin Mand under Tøflen, eller den tungesværede Fru „Sara,“ der vistnok var i Familie med den bekjendte Gardinprædikant Mrs. Caudle; den i flere Henseender svage Hr. „Hammer“ eller den dydige Basuntrakterer „Hummer“, de nydelige Frk. „Caroline“ og Jmfr. „Charlotte“, den solide Overbetjent og ikke mindre solide Gaardskarl eller de to haabefulde Friere. — Efter Forestillingen ryddedes Salen, og Dansen begyndte, som fortsattes et Par Timer. En overordentlig vellykket Overraskelse berededes Deltagerne af en prægtig Isbjørn, som mødte i Salen med en vældig Sneboldt, indeholdende smukke Blomsterbuketter til de Tilstedeværende. Den smukke Fest dannede et værdigt Led i den Række af Festligheder, som „Unio“ af og til har foranstaltet siden sin Stiftelse for at glæde baade Gamle og Unge, og den vil tillige bidrage sit til at vedligeholde Interessen for denne nyttige Forening, som jo ogsaa paa sin Vis arbejder paa at fremme Menighedens Interesser. Vi behøve i saa Henseende kun at minde om Stensensfesten, Pavefesten og flere Festligheder i velgjørende Øjemed som alle ere blevne arangerede af Foreningen „Unio“.

— Eleverne paa *Sct. Andreas Kollegiet* havde deres aarlige Fastelavnsfest Dagen før Aske-Onsdag. Der opførtes „Huset ved Landevejen“ og „De levende Døde“, medens Kollegiets fortrinlige Orkester udfyldte Pauserne med Hornmusik. Forventningerne, hvormed de kjøbenhavnske Gjæster paa denne Dag pleje at møde paa denne Dag pleje at møde paa Kollegiet, bleve fuldtud opfyldte, og Elevernes dramatiske og musikalske Præ-

stationer belønnedes da ogsaa med velfortjente Bifaldsyttringer af det talrige Publikum. Tiden randt saa hurtigt under den kvikke Festlighed, at man ikke naaede at komme tilbage til Hovedstaden med næstsidste Tog; men denne Streg i Regningen havde jo ogsaa sin Fordel.

Kirkelig Kalender.

Søndag den 10. Marts. 1. Søndag i Fasten. — 11. M. Ferialdag. — 12. Ti. Gregorius, Pave og Kirkelærer — 13. O. (Tamperdag), 14. To. Ferialdage. — 15. F. (Tamperdag) Ihukommelse af Frelserens Lanse og Nagler. — 16. L. (Tamperdag) Ferialdag.
Søndag den 17. Marts. 2. Søndag i Fasten. Pátritus, Irlands Apostel.

Sct. Ansgars Kirke. I Fastetiden holdes hver Fredag Aften Kl. 8 Korsvejsandagt, første Gang den 8. Marts, og hver Søndag Aften Kl. 6 Fasteandagt med Prædiken over Kristi Lidelse.

Den levende Rosenkrans' Forening (1. Afd.) Møde med Exhortation Søndag den 10. Marts Kl. ca. 11¹/₂. — Intention for Marts: Haandværker- og Arbejderstanden.

Vincentiskonferentsernes Generalmøde finder Sted Fredag den 15. Marts Kl. ca. 8¹/₂ efter Korsvejsandagten i Sct. Ansgars Kirke. Til Mødet, som afholdes i Bredgade 67, 2. S. o. G., indbydes herved samtlige Konferentsers Medlemmer samt de øvrige bidragydende Medlemmer. Lokalbestyrelsen.

Sct. Josefs Gilde. Alm. Møde for alle Brødre Mandag den 11. Marts Kl. 8¹/₄ Aften i Lokalet Bredgade 67, 2. S. o. G.
 Det af to Brødre til Gildet skjænkede Skab indvies. Udstillingen er aaben. Chr. Ertner.

Mariakongregationen for Ynglinge afholder Fælleskommunion Søndag den 17. Marts Kl. 8 i Jesu Hjertes Kapel, Vesterbrogade 28.

Mariaforeningen holder Møde Søndag den 10. Marts efter Højmessens i Sognekirken.

Glem ikke Skolebørnenes Bespisning! Midlerne slippe op!

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Syvogtredivte Aargang.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, Store Købmagergade 10, 1. S., Kjøbenhavn. — Redaktør: A. Johansen Bredgade 64, 1. S.

N° II.

Søndagen den 17. Marts.

1889.

Indhold. Med Maria hen til Kristus. — Elisabethforeningen.^{*)} — „Sct. Olaf.“ — Efterretninger: Bryssel, Amerika.

Med Maria hen til Kristus.

(Fortsat.)

De Tider ere, Gud ske Lov, forbi; Rationalismens, d. e. Vantroens Herredømme var kun kortvarigt. Nu lyder atter fra alle Folkekirkens Prædikestole den Bekjendelse: Jeg tror paa Jesus Kristus, Guds og Marias Søn, højlovet i Evighed. Moderens Navn kan høres nævnt med Ærbødighed tilligemed Sønnens.

H. L. Martensen lover paa egne og sine Trosfællers Vegne: „Vi ville visselig med al Ærbødighed og Taknemmelighed bevare de Helliges og Jomfru Marias Hukommelse og opbygges ved deres Tro, Haab og Kjærlighed.“¹⁾

D. G. Monrad forsikrer sin Tilhører: „Du han søge,

¹⁾ Katholicisme og Protestantisme, Side 94.

men ej vil Du blandt Jordens Kvinder finde nogen, som kan stilles ved Siden af Jomfru Maria. Og hvis Du vil sammenligne hende med Mænd, da er hendes Plads ved Siden af Abraham, de Troendes Fader. . . . Kunne I erindre Kvinden af Folket, der hævdede Røsten og sagde: Saligt er det Liv, der bar Dig, og de Bryster, som Du diede! Ogsaa vi maa vel stemme i med denne Kvinde og prise hende salig, fordi hun fødte Verdens Frelser; men lader os erindre, at denne Guds Naade blev hende til Del, fordi hun valgte den, uagtet den var forenet med Verdens Foragt, fordi hun var stor-sindet nok til at forskyde al jordisk Lykke for at følge Kaldet fra oven. Saa prise vi hende dobbelt salig, fordi Gud var hende naadig, og fordi hun ej forskød Naaden.“¹⁾

Pastor O. Møller priser Maria som „et Dydsmønster blandt alle Mennesker i Verden, ikke blot for Mennesker men ogsaa for Engle beundringsværdigt. Maria har været den forholdsvis reneste og sundeste, der har levet siden Paradisets Dage, den frommeste og ydmygeste Kvinde paa Jorden; hendes Skjønhed er som Fiolens, der skjuler sig i Græsset og tænker aldrig paa at tage Glansen fra Solen, men kun paa at leve i dens Lys og glæde dem, hvis Fod gaar hen over den; hun gik forbi saa ubemærket som Aftenstjærnen, der hele Dagen følger Solen paa Himlen men ikke selv ses, fordi den skjuler sig i Solens Glans, fordi hun vilde helst bo i den Højstes Skygge. Maria er et Vidunder i barnlig Gudhengivenhed, en Troens Heltinde, der staar Maal med alle Troens Helte; hun er som Solen, i hvis Glans alle troende Kvinder blegne som Stjærner; hendes Tro bar hende over alle Afgrunde, saa hun fuldførte et Kæmpeværk, gjorde for saa vidt al Eva's Synd god igjen og gjorde alle Verdens Stormænd til

¹⁾ Prædikener, S. 208.

Skamme. Hun skulde nemlig ligesom oprette det, som Eva havde gjort ilde, som det hedder i Sangen:

Kvinden bragte vor Jord i Band,
Kvinden fødte vor Frelsermand;
Han gjorde det godt alt sammen.

Den hele Historie fra Abraham af havde stilet paa dette Maal, at fremstille en Kvinde, som Gud kunde betro sig til og slutte Pagt med om dette Størværk.

„Vi skulle ikke og maa ikke have nogen Glæde af at drage hende nedad, som bleve vi selv større derved eller bedre skikkede til Frelse. Det er tværtimod Uret at glemme at prise Maria; vi skade i Grunden os selv mest ved ikke af Hjærtet at prise hende salig.“¹⁾

Disse Udtalelser kunne visselig ikke andet end glæde enhver, som tilbeder og elsker Marias Søn og som Følge deraf ærer og elsker Maria selv. Men høre vi end saaledes enkelte Nordboere efter mange Slægtleds Tavshed atter istemme Nationernes Lovsang til Ære for den højst Benaadede af alle Kvinder, klinger der dog den Dag i Dag forstyrrende Mislyd derigjennem. H. C. Andersen har sagt: „Er Maria Gudsmoder, da maa hun være den fuldkomneste Kvinde og saa hellig, som et Menneske kan blive det.“ Theologer derimod, der bekjende: Ja, Maria er i Sandhed Gudsmoder, — prøve paa med formentlige Skriftbeviser at stride mod den Slutning, som et kristent Hjærte drager deraf.

Provst Skat Rørdam mener at kunne slutte som saa: Synderen forskrækkes over en Aabenbarelse af den hellige Gud; men Maria blev forskrækket over en saadan; altsaa var hun en Synder. Doktoren har oversét, at paa den Maade lod det sig lige saa godt bevise, at hun var en Tyv; man kunde jo slutte: Tyven forskrækkes, naar en Ubekjendt pludselig kommer ind

¹⁾ Jomfru Maria, syv Taler fra Bebudelsedagen.

til ham; men Maria forskrækkedes, da Engelen pludselig traadte ind til hende; altsaa osv. Læseren har imidlertid vel allerede opdaget, hvor Fejlen ligger. Skulde Doktors Slutning være rigtig, maatte den første af hans 3 Sætninger lyde: *Kun* Synderen forskrækkes over en guddommelig Aabenbarelse, eller: *Enhver*, som forskrækkes over en Aabenbarelse fra Gud, er en Synder. Men det vil ingen for Alvor paa-staa. Tværtimod, hvilken ærbar Pige vilde ikke mere eller mindre gribes af Skræk, naar hun saå en Ubekjendt uanmeldt overraske hende i Enrum? Om Maria siger O. Møller, at hun især af Ydmyghed blev forskrækket, „fordi hun ikke kunde fatte, at den store Hilsen passede paa hende, hun, der ikke vidste af, at hun var den Velsignede frem for Andre.“ Skriften selv giver ham Medhold deri; thi den siger, at, da hun hørte Engelens Hilsen, „blev hun forfærdet over hans Tale og tænkte over, hvad dette maatte være for en Hilsen“ (Luk. 1, 29).

Pastor Schepelern, der vel anerkjender Maria for „en from Kvinde, rig frem for alt paa Ydmyghed“, gjør sig Umage for, om muligt, at opspore Synder i de faa Træk af hendes Liv, Evangeliet meddeler os. Ja, han vover endog den dristige Paastand: „Den hellige Skrift viser os Maria i saa mangt et svagt Øjeblik, f. Eks. Luk. 48; Joh. 2, 2, 3, 4; 7, 3—5.“

Vi svare: Tre Gange i hele Livet at vise sig svag kunde ikke siges at være *mange* Gange. — Der siges: „for Eksempel“. Kan der da anføres flere Beviser paa Svaghed? Umuligt; ej engang den strængeste Censor vil kunne opspore den mindste Skygge af Svaghed de faa andre Steder, vi finde Maria omtalt (Luk. 1 og 2; Joh. 19, 25—27; Ap. Gj. 1, 13). — Og nu de 3 nævnte Begivenheder! I tre Dage har Maria savnet sin inderlig elskede Søn; da hun endelig finder ham igjen, giver hun sit Moderhjærte Luft i det Udbrud af Bekymring og Glæde: „Søn, hvi gjorde Du os det?“ (Luk. 2, 48).

Og det stemples som uretfærdige Bebrejdelser! Ved Brylluppet i Kana gjør hun i al Beskedenhed sin Søn opmærksom paa den Forlegenhed, der truer det gode Brudepar og Gjæsterne (Joh. 2, 3); vi beundre her hendes Opmærksomhed, Kjærlighed og faste Tillid til Sønnens Hjælp (Joh. 2, 5). Schepeleern derimod skriver: „Hun vilde nøde Herren til at aabenbare sin Herlighed“ (?!). Senere, under Herrens offentlige Virksomhed, kom hun en Dag for at se til ham eller, efter Schepeleern, „for, som det synes, for en Tid at drage ham bort fra hans oprivende Virksomhed.“ Pastoren siger: „som det synes“; det er altsaa kun en Gisning. Men sæt, det i Virkeligheden havde været hendes Hensigt: mon den Moder fortjener Dadel, der advarer sin Søn mod før Tiden at opslide sine Kræfter? Vilde saa moderlig en Omhu ikke tværtimod være et nyt smukt Træk i hendes Dydsbillede? Thi hun troede jo ganske vist, at hendes Søn var den levende Gud; men hun vidste ogsaa, at han havde paataget sig et menneskeligt Legeme, og at dets Kræfter vare ligesaa begrænsede og udtømmelige som de øvrige Adamsbørns. Hvert Menneske har Krav paa ikke at faa sig paa-digtet Fejl, Forseelser eller Svagheder. Ogsaa den h. Gudsmoder har det. Otto Møller har Ret: „Vi skulle ikke og maa ikke have nogen Glæde af at drage hende nedad. Vi skade i Grunden os selv mest ved ikke af Hjærtet at prise hende salig.“

Gud har løftet hende til det højeste Trin af Værdighed, han lod hende hilse ved Ærkeengelen som fuld af Naade, ved Elisabeth som salig ved sin Tro (Luk. 1, 45); han lod hende selv i hellig Henrykkelse forudsige, at hun vilde blive prist salig i sin Søns Kirke til alle Tider, af Børnebørnenes Børnebørn. Blandt os, *i den katholske Kirke, er hendes Ros aldrig forstummet.*

Det indrømmes af vore Modstandere; de mene jo at kunne bebrejde os det. Den Indrømmelse tage vi

os til Indtægt. Den Bebrejdelse kunne vi nok finde os i; vi gjøre ikke andet derved end for vor Part at opfylde den Forudsigelse og at efterkomme det Bud, som den Helligaand selv gennem Marias Mund har givet alle kristne Folkeslag. Vi se deri et nyt Underpant paa, at *vi ere i Kristi sande Kirke*. Vi ere overbeviste om, at Paakaldelsen af hendes Forbøn er en stedse og rigelig flydende Naadekilde. —

Maria vidner, dreven af den Helligaand, om sig selv, at hun er værdig til at lovprises, — dog ikke som hendes Søn, for sin egen Skyld, men kun — for sin Søns Skyld, fordi den Almægtige og Hellige har gjort store Ting mod hende (Luk. 1, 49). Det selvsamme sige vi til hendes og til hendes Søns Ære og Pris.

Vor Trosbekjendelse er den, at Maria er et Menneske som vi andre; hvad hun er og hvad hun har, har hun Gud at takke for. Hun vilde forsvinde blandt den talløse Hob af Evas Døtre, hvis Guds almægtige Haand ikke havde draget hende frem. Men han har hævet hende over alle andre Kvinder og har forundt hende den allerstørste Værdighed, som kan blive en ren og pur Skabning til Del, den nemlig: i al Sandhed og Virkelighed at være Moder til Gud, at gjøre en Moders Gjerning og øve en Moders Rettigheder overfor Gud, at give Gud, hvad enhver Moder giver sin Søn, Livet og Livets Ophold og Pleje (Luk. 1, 31; 2, 7; 11, 27), og til Gjengjæld at kaldes af Gud med det søde Modernavn, at styre og byde Gud og at se Gud være sig underdanig (Luk. 2, 51).

(Slattes.)

Elisabethforeningen.

Fra Bestyrelsen for *Elisabethforeningen* have vi modtaget følgende Oversigt over Foreningens Regnskab, som det fremlagdes paa Mødet den 17. Februar

d. A. Ved Slutningen af Aaret 1888 henstod i Sparekassen 2940 Kr. 22 Øre; den kontante Beholdning udgjorde 108 Kr. 43 Øre, saa at den samlede Kapital beløb sig til 3048 Kr. 65 Øre. Heraf tilhøre dog 500 Kr. et særegent Legat. Desuden ejer Foreningens saakaldte *Fond* en Kapital paa 707 Kr. 39 Øre, som henstaar i Sparekassen. Den specificerede Indtægt og Udgift i Aarets Løb var følgende:

Indtægter.

Kontant Kassebeholdning fra forrige Aar	103 Kr. 58 Øre
Medlemmernes Kontingent	394 — 45 —
Paaskebasaren og Tombolaen	577 — „ —
Udtagne af Sparekassen	400 — „ —
Kollekt i Sognekirken paa Sct. Elisabeths Dag	14 — „ —
Gaver af Navngivne og Anonyme	81 — „ —

I alt 1570 Kr. 3 Øre.

Udgifter.

Til en forældreløs Dreng i Pleje	207 Kr. 71 Øre
Til to forældreløse Drengene partiel Hjælp	44 — „ —
Til tre Drengene i Pensionatet og siden i et Privathjem	687 — 27 —
Til fem forældreløse Piger	509 — 90 —
Fcrskjellige Udgifter	12 — 72 —

I alt 1461 Kr. 60 Øre.

Den samlede Indtægt har altsaa i Aarets Løb udgjort 1570 Kr. 3 Øre; den samlede Udgift 1461 Kr. 60 Øre, og Kassebeholdningen for 1889 blev herefter 108 Kr. 43 Øre. Elisabethforeningen, som nu tæller 103 Medlemmer, har haft den Glæde, enten helt eller delvis at have kunnet understøtte 11 forældreløse eller for sømte Børn, 6 Drengene og 5 Piger. Foreningens Bestyrelse udtaler derfor sin hjærteligste Tak til alle dem, der i det forløbne som i de tidligere Aar med deres Velvillie og virksomme Hjælp have støttet det smukke Formaal, Foreningen under den hellige Elisabeths Patronat har sat sig, og den nærer det tillidsfulde Haab, at den fremtidig vil kunne stole paa sine hidtilværende Medlemmers kjærlighedsfulde Udholdenhed, ja, den

vover endog at udtale det Haab, at endnu mange nye Medlemmer i det nye Aar ville slutte sig til de gamles Række. Thi hvad er mere rørende end et stakkels af sine Nærmeste forladt Barn, i hvilket det kristelig opladte Øje skuer Frelserbarnets Skikkelse, — og hvem trænger mere til kristelig Kjærlighed og Omhu? Og hvem kan nogensinde glemme Frelserens Ord: Hvadsomhelst I have gjort mod en af disse mine mindste Brødre, det have I gjort imod mig.

Medens det hidtil har været let for Foreningen at faa Pigebørnene anbragte i *Sct. Josefs Søstrenes Vajsenhus* paa Frederiksberg, har den derimod tidligere ofte haft stor Vanskelighed med at forskaffe Drengebørn et passende Opdragelseshjem. Denne Vanskelighed har nu heldigvis ved *Skolebrødrenes* Komme fundet sin lykkelige Løsning. Vistnok har et *Vajsenhus for Drengene* endnu ikke kunnet rejses, men der arbejdes dog med forenede Kræfter og navnlig fra Vincentskonferentsernes Side hen mod dette Maal, og med Guds Hjælp vil det ogsaa naas. Hvor der som nu i vor Kreds er en saa følelig Trang til Oprettelsen af et *Dreng-Vajsenhus* i Forbindelse med en *Kommunikant-Anstalt* for hele Præfektoret, der ville vistnok Alle kappes om at bidrage deres Skjærv til at afhjælpe den. I *Skolebrødrenes* Komme se vi derfor et lykkeligt Varsel om en snarlig Gjennemførelse af den længe nærrede Kjærlighedstanke.

Elisabethforeningens Bestyrelse, som for nærværende Tid bestaar af Fru *E. Tronier*, Fru *M. Larsen* og Fru *A. Osterhammel*, benytter denne Lejlighed til at bringe sin forestaaende *Paaskebasar* i Alles velvillige Erindring; med Taknemlighed modtage Bestyrelsesmedlemmerne Gaver til den af enhver Slags, store og smaa.

Syforeningen, som bestaar af en Del af Elisabethforeningens Medlemmer, og i Aarets Løb har haft sine frivillige ugentlige Arbejdstimer hver Tirsdag, har atter i Aar kunnet udfolde en velsignelsesrig Virksomhed,

hvad nedenstaaende Fortegnelse udviser. Fra Velgjørere har den modtaget følgende Sager: 16 Skjorter, 15 Chemiser, 21 Skjorter, 12 Par Benklæder, 2 Trøjer, 12 Par Drengbenklæder, 11 Forklæder, 6 Overstykker, 12 Kjoler, 42 Alen Flonel, 3 Stykker Bomuldstøj, 1 Stykke Stout, 11 Tørklæder, 4 Pudevaar, 1 Underkjole, 1 Hue, 20 Par Strømper, 16 Lommetørklæder, 3 Underliv, 6 Alen Dowlas, 1 Livstykke, 13 Veste, 3 Strikkeposer, 12 Par Saaler, 6 Hatte, 4 Par Støvler, 8 Frakker, 4 Uldklokker, 2 Kjoleliv, 10 Alen Klæde, 2 Kraver, 3 Par Muffediser, 1 Par Handsker, 1 Muffe, 2 Sengetæpper m. m., samt 56 Kroner i kontante Penge. — Følgende Sager har Foreningen uddelt i Aarets Løb: 6 Drengfrakker, 21 Par Strømper, 26 Kjoler, 32 Skjorter, 49 Par Benklæder, 1 Par Handsker, 41 Chemiser, 2 Trøjer, 21 Skjorter, 34 Forklæder, 2 Kaaber, 5 Veste, 9 Underliv, 3 Strikkeposer, 1 Muffe, 4 Overstykker, 16 Lommetørklæder, 10 Huer, 1 Uldtrøje, 2 Kraver, 3 Frakker, 4 Par Støvler, 11 Tørklæder, 4 Par Muffediser, 5 Hatte, 4 Uldklokker, forskjelligt Uldtøj og gammelt Linned, samt 5 Kr. i kontante Penge.

* * *

Samme Dag holdtes konstituerende Møde for en ny Forening, der som et Skud paa den frodige Elisabethforenings Stamme er traadt frem under Navn af „*Sct. Elisabeths Understøttelsesforening*“.

Medens Moderforeningen i sine Bestræbelser for at værne om forladte Børn og skaffe dem et Hjem væsentlig kun virker gennem sin Bestyrelse, saaledes at Medlemmernes Virksomhed fornemmelig indskrænker sig til at yde et Aarsbidrag, har Syforeningen gjort det første Skridt til at sætte sine Medlemmer i direkte Forbindelse med dem, som den understøtter, idet de Børn, som ønske at modtage Klædningsstykker fra den, selv maa indfinde sig ved dens Møder for at ansøge om at komme i Betragtning, og senere for at prøve Tøjet og

sluttelig modtage det. Men denne yngste Datter af Elisabethforeningen, „*Sct. Elisabeths Understøttelsesforening*“, gjør Skridtet helt ud, idet den saa godt som udelukkende virker gennem sine Medlemmer, der selv opsøge Fattige og Enligtstillede i Hjemmene, for at trøste og opmuntre dem saa vel ved et venligt Besøg som ved Ydelsen af en lille maanedlig Skjærv. Grundtanken ved Dannelsen af denne Forening har ikke saa meget været den fortrinsvis at opsøge de saakaldte „værdige Trængende“; snarere har det været den, at alle Vegne, hvor der findes Enligtstillede eller Nødlidende, er der Trang til Deltagelse og til Udtryk for den Kjærlighed til Næsten, som vor Herre og Frelser paabyder os, og som han lover saa rig Belønning.

Som det fremgaar af Vedtægterne for Foreningen, er den Forpligtelse til Fattigbesøg, som den paalægger sine Medlemmer, hverken stor eller besværlig, idet disse kun forpligte sig til et Besøg om Maaneden hos den dem anviste Familie eller Enligtstillede. Men forhaabentlig vil der dog i de fleste Tilfælde opstaa et saa venligt Forhold mellem Foreningens ydende og dens modtagende Medlemmer, at oftere Besøg ville blive Regelen, og at Foreningen først da ret har naaet sin Hensigt, er indlysende.

Den 11te Marts begyndte Foreningen sin Virksomhed med 33 virkende Medlemmer; af disse indskyde de 19 2 Kr. om Maaneden, de 14 1 Kr. om Maaneden. Allerede nu kunne mange af disse Damer fortælle om, med hvilken Glæde og Taknemlighed, de ere blevne modtagne i de fattige Hjem og hvor længselsfuldt deres næste Besøg ventes. Selvfølgelig ville nye tiltrædende Medlemmer af Foreningen være den højst velkomne, thi ethvert Medlem sætter den i Stand til at optage endnu en fattig Familie eller Enligtstillet blandt dem, som modtage stadige Besøg, og Mange vente med Længsel derpaa.

Forretningsudvalget, som bestaar af Fru Baronesse

Stampe, Bredgade 67, og Fru *Erlewein*, St. Kongensgade 62, modtager nye Indmeldelser i Foreningen og giver alle nærmere Oplysninger om alt, hvad der vedrører Foreningen.

Vi tilføje her *Vedtægterne* for „*Sct. Elisabeths Understøttelsesforening*“:

Foreningens Formaal er at understøtte fattige katolske *Familier, Enligtstillede, Gamle og Svage* i Kjøbenhavn med Forstæderne og Frederiksberg, navnlig ved at yde dem en fast maanedlig Understøttelse, hvilken overbringes dem hver Maaned af Foreningens Medlemmer.

Disse forpligte sig til:

1) At indskyde 1 eller 2 Kr. om Maaneden — tilvejebragt enten ved Indsamling eller ved eget Bidrag.

2) En af de første Dage i hver Maaned at overbringe en dem anvist fattig Familie eller Enligtstillet den tilstaaede maanedlige Understøttelse, som ordentligvis bestaar i 1 eller 2 Kr.

3) At indfinde sig ved Foreningens Møder, som i Regelen ville blive afholdte den sidste Søndag i Maanederne Februar, Maj, Avgust og November, og ved disse aflægge Beretning om deres Virksomhed som Foreningsmedlemmer siden det sidst afholdte Møde.

Forretningsudvalget bestaar af Elisabethforeningens Præsident samt 2 Damer, valgte ved Stemme flerhed af Foreningen. Disse føre Liste over Afgang og Tilgang af Medlemmer og af Fattige, som nyde Understøttelse, hvilke Lister fremlægges ved Møderne, og varetage i det hele Foreningens Anliggender samt afgjøre eventuelt opstaaende praktiske Spørgsmaal i Forening med Præsidenten.

„Sct. Olaf.“

Efter at „Nordisk Ugeblad“ i 37 Aar har været det eneste regelmæssigt udkommende Organ for vor h. Kirkes Interesser her i Norden, vil det nu fra April Maanedes Begyndelse faa en Forbundsfølge og Medhjælper i den gode Sags Tjeneste. I Følge et os tilsendt Prospekt agter nemlig det norske Præfekturs Trykkeri i Kristiania at udgive en ny katholsk Tidende, „Sct. Olaf“ kaldet, der, ligesom Ugebladet, vil udgaa hver Søndag og efter Programmet faa et overordentlig righoldigt Indhold. Hvert Nr. vil bringe et Overblik over de politiske Begivenheder i alle Lande, betragtede fra et kirkeligt Standpunkt, en Søndagsartikel af opbyggeligt Indhold og en eller flere Kontroversartikler angaaende religiøse og kirkelige Spørgsmaal, fremdeles spændende Fortællinger og populære Afhandlinger samt kirkelige Bekjendtgjørelser og Efterretninger fra Ind- og Udland m. m. Bladet udkommer i stort Kvart-Format med 8 Sider tospaltet Text og koster 1 Krone pr. Kvartal.

Om Hensigten med Bladets Udgivelse skriver Redaktøren, Hr. *Waldemar Dons*, blandt andet følgende:

„Det skal navnlig danne et Forbindelsesorgan for samtlige i Norges Præfektur adspredte katholske Kristne, hvoraf mange ere nødsagede til at opholde sig paa Steder, hvor ingen katholsk Station findes, og hvor gejstlig Bistand følgelig kun sjældent og lejlighedsvis kan blive dem til Del. Omringede af lutter Protestanter paa alle Kanter og berøvede saa godt som enhver Anledning til Omgang med andre end Anderledes-tænkende, staar saadanne Troende Fare for, om ikke at tage Skade paa deres Sjæl, saa dog at tabe Følelsen af den umaadelige Forskjel paa vor, den ene saliggjørende Lære, og enhver anden. Det, daglig at høre sig omtalt og se sig behandlet som „Dissenter“, kan let friste en og anden mindre skarpt tænkende til at overse, at den „ene, hellige, katholske og apostoliske Kirke“ ikke danner nogen blot og bar „Kirkeafdeling“ ved Siden af andre „Kirkesamfund“, men at den er den ene, udelelige Jesu Kristi Kirke som saadan, i hvilken alle anderledestroende Kristensamfund, f. Ex.

alle saakaldte Stats- og Folkekirker, kun ere at betragte som, hvad de historisk og bevisligen ere, nemlig ved egen Skyld fra vor fælles Moder, Kirken, udskilte *Sekter*.

Til at fremme, vedligeholde og styrke vore Medtroendes Følelse heraf og til paa Grundlag af denne katholske Enhedsfølelse at knytte Sambaandet mellem dem saa fast som muligt, er det altsaa, at vi først og fremmest vil arbejde hen. Og vil vi i Forbindelse hermed strax paapege en af de Grunde, der har gjort, at vort Blad, ved at vælge „*Sct. Olaf*“ til sit Navn og istemme hans Løsen, har stillet sig under denne vor norske Skytspatrons Banner. Thi intet kan vel mere bidrage til at hæve vore Medtroendes kirkelige Bevidsthed end Tanken om, at vor Lære er *Sct. Olafs Tro*, Norges ældgamle legale Religion, der kun ved Vold og List er bleven vore i Troen fraskilte Landsmænd røvet, den vi nu ved „*Ret og Sandhed*“ vil søge dem gjen- erhvervet.

At vi, som en Følge heraf, altid vil tale de norske Katholikers Sag og søge at kæmpe deres berettigede Krav frem til offentlig Anerkjendelse, er selvsagt, — ligesaa at vi, saa vidt det gennem en norsk Tidende kan ske, vil hævde ikke alene de norske, men samtlige skandinaviske Katholikers Ret.

Men ved Siden heraf forfølge vi et andet, ikke mindre væsentligt Maal, der staar i nærmeste Forbindelse med det førstnævnte. Kirken er efter sit Begreb almén, og der kan ikke tænkes nogen særlig *norsk* Katholicisme, ligesaa lidet som der kan tænkes nogen særlig *tyisk, engelsk, kinesisk* eller *hottentottisk*. Følgen af denne Kirkens Alménhed, dens saa at sige kosmopolitiske Natur, er den, at alle Begivenheder, der i Udlandet berører Kirkens Ve og Vel, ogsaa paa det nøjeste maa interessere enhver Katholik, hvor i Verden han end maatte befinde sig, altsaa ogsaa enhver norsk Katholik. Som Lem af Kirken er han ikke bare Borger af sit Fædreland, men tilhører den ganske Verden. Og da selv de politiske Interesser, saaledes som ikke alene Verdenshistorien, men ogsaa Dagens almindelige Begivenheder noksom viser det, væsentlig drejer sig om Religionen som det Centrum, hvori de alle finde deres fælles Tyngdepunkt, følger heraf hos enhver oplyst Katholik en Trang til at følge med disse

Begivenheder og skue dem i et ganske anderledes alment Lys end det, hvori de kunne stille sig for nogen protestantisk eller fritænkensk Presses ensidige Særopfatninger.

Det er ikke vor Mening, at vort lille Blad paa nogen som helst Maade skulde fuldt ud kunne tilfredsstille denne Trang, men saa vidt muligt at imødekomme den, ville vi dog efter Evne forsøge. — Specielt ville vi søge at bidrage vort til, at vort Hjemlands Katholiker ikke glemme, at de ere ét med deres mange Millioner Brødre i de store katholske Lande. Ligesom vi altsaa paa den ene Side ville arbejde for Udviklingen af Sambaandet mellem vore indenlandske norske Katholiker indbyrdes, ville vi paa den anden Side ligesaa ivrig arbejde for, at disse aldrig glemme deres levende Samfund med Udlandets Troende, men stedse mindes, de ikke udgjøre nogen „Kirke“ for sig selv, men at de alle ere Lemmer paa det ene fælles katholske Kirkelegeme, hvis synlige Overhoved *Paven* er.

Endelig ville vi af de flere Grunde, der have bevirket vor katholske Tidendes Udgivelse, endnu kun fremhæve den, at de mange Angreb, som Jesu Kristi „almindelige“, d. e. *katholske Kirke*, ikke mindst her til Lands, er udsat for saavel i Literaturen og Pressen som fra de mange protestantiske Prædike- og Lærestole, ligefrem nødvendiggjøre et Organ, gennem hvilket disse idelige Udfald mod vort Trossamfund kunne imødegaaes og tilbagevises. Erfaring har nemlig lært os, at der ikke i tilstrækkelig Grad tilstedes os Adgang til i Landets almindelige Dagspresse at møde saadanne Angreb med den ønskelige Fynd og Styrke. . . .

Det er væsentlig *Sagen selv*, vi ville lade komme til Orde i vor Polemik, og skulle vi derfor bestræbe os for at holde alle Personligheder udenfor. Ja, vor Polemik skal endog, saa ofte det lader sig gjøre, faa et rent irenisk Anstrøg, idet det forhaabentligvis ved nærmere Bekjendtskab med den katholske Lære vil blive enhver tænkende klart, at Kirken har den hele og fulde Sandhed, der ikkun er tilstede brudstykkevis hos Sekterne, hvis Lære derfor altid maa faa noget vist utilfredsstillende ved sig, der bevirker, at de ligesom af sig selv længes tilbage til den Helhed, hvori de have deres sande Forklaring. — At fremstille Katholicismen som den Enhed, hvori alle de Gaader,

Sekterne forgjæves tumle med, have fundet deres endegyldige Løsning, skal saaledes være vor Ærgjærrigheds højeste Maal, og i Tillid til, at det skal lykkes os i det mindste nogenlunde at naa dette Maal, er det vi vove ogsaa at indbyde Modstandere til Abonnement paa vort Blad.“

Idet vi med Glæde hilse dette nye katholske Ugeskrift her i Norden og byde det hjærtelig Velkommen, ønske vi tillige vor norske Forbundsfælle al mulig Fremgang og *ad multos annos!*

Efterretninger fra Ind- og Udland.

Bryssel. For nylig indviedes med stor Højtidelighed den katholske Svendeforenings nye Hjem i Belgiens Hovedstad. Før Indvielsen fejredes en højtidelig Messe i den tyske Kirke i *rue des Sols*, hvorefter forhenv. Foreningspræses i Bryssel *Anderheyden* holdt Festprædikenen. Indvielsen af Svendehjemmet, som ligger i *rue Pletinckx 13*, forrettedes af Dekanten ved Sct. Gudula Kirken, assisteret af talrige Gejstlige. Om Aftenen fandt et Festmaaltid Sted, hvori deltog den tyske Gesandt Grev *v. Alvensleben*, Prins *v. Leuchtenberg* og hele Gesandtskabspersonalet, fremdeles Præsidenterne for samtlige tyske Foreninger i Bryssel samt for den flamske Arbejderforening og for *maison des ouvriers*. Skaaler udbragtes for Kong Leopold II og Kejser Wilhelm II, og Telegrammer afsendtes til begge Fyrsterne. Den næste Dag modtog Præses et Telegram fra Kongen, i hvilket Hs. Majestæt udtalte sin Tak og sine bedste Ønsker for Foreningen.

Amerika. I Washington afholdtes for kort Tid siden en *Kongres af Neger-Katholiker*, som overværedes af 600 Repræsentanter. Ærkebiskop *Elder* gav i sin Tale en kort Skildring af de katholske Negeres Stilling i de Forenede Stater. Der findes, sagde han, for Tiden 20 Kirker for Neger-Katholiker i Landet, som hver har sin Sogneskole. Desuden er der oprettet 65 andre Skoler, 8 Vajsenhuse og 3 Korrektionsanstalter

for katolske Negere. Skolerne tælle henved 5000 Børn, Vajsenhusene 300 Børn. Der findes for Tiden kun en eneste Præst af Negerracen i de Forenede Stater, men 7 Negere studere Theologi, og henved 200 Negerinder ere Nonner. Den næste Generalforsamling af katolske Negere skal finde Sted i Richmond, Virginia.

Kirkelig Kalender.

Søndag den 17. Marts. 2. Søndag i Fasten. Patritius, Irlands Apostel. — **18. M.** Ærkeengelen Gabriels Fest. — **19. Ti.** Josef, Herrens h. Plejefader. — **20. O.** Johannes Sarkander, Martyr. — **21. To.** Benedikt, Ordensstifter og Bekj. — **22. F.** Ihukommelse af Frelserens Ligklæde. — **23. L.** Katharina af Vadstena, Jomfru.
Søndag den 24. Marts. 3. Søndag i Fasten.

Vincentiskonferentsernes Generalmøde finder Sted **Fredag** den 15. Marts Kl. ca. 8^{1/2} efter Korsvejsandagten i Set. Ans-gars Kirke. Til Mødet, som afholdes i Brødgade 67, 2. S. o. G., indbydes herved samtlige Konferentserns Medlemmer samt de øvrige bidragydende Medlemmer. Lokalbestyrelsen.

Mariakongregationen for Ynglinge afholder Fælleskom-munion Søndag den 17. Marts Kl. 8 i Jesu Hjertes Kapel, Ve-sterbrogade 28.

Mariaforeningen holder Møde Søndag den 17. Marts efter Højmessen i Sognekirken. Skemaerne fremlægges.

Mariakongregationen for Mænd holder Fælleskommunion Søndag den 24. Marts Kl. 8.

Literatur. Lille Katholsk Bønnebog med Korsvejs-andagt (60 Øre) — Via Crucis eller Korsvejsandagt (25 Øre) — Crasset: Passionsandagt (50 Øre) — Perikoper eller Epistel- og Evangeliebog (50 Øre).

Elisabethforeningen, der antager sig forældreløse og for-sømte Børn, tillader sig herved at anbefale sin aarlige **Pauske-Basar** til Menighedens velvillige Erindring. Selv de mindste Gjenstande og Pengebidrag til Basaren modtages med Taknemlig-hed af Bestyrelsens Medlemmer: Forstanderinden, Fru E. Tro-nier, L. Strandstræde 20, 4. S., Kassererinden, Fru M. Larsen, Vingaardsstræde 10; St. og Sekretærinden, Fru A. Osterham-mel, Nørrefarimagsgade 52, 2. S., samt hos D'hr Gejstlige.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Syvogtredivte Aargang.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, Store Kjøbmagergade 10, 1. S., Kjøbenhavn. — Redaktør: A. Johansen, Bredgade 64, 1. S.

N°. 12.

Søndagen den 24. Marts.

1889.

Indhold. Med Maria hen til Kristus. — Fra det apostol. Vikariat Ost-Cochinkina i Bagindien. — Efterretninger: Kjøbenhavn, Rom.

Med Maria hen til Kristus.

(Sluttet.)

Maria siger, at han, hvis Navn er *helligt*, har gjort store Ting mod hende. Vi sige det selv samme og slutte som saa: Den hellige Gud hader al Synd og holder af al Dyd. Jo nærmere han drager en Skabning til sig, jo renere og dydigere bør den derfor være. Men nu staar Maria Gud nærmest af alle pure Skabninger. Derfor har Guds forekommende Naade bevaeret hende fra *al* Syndeplet, ikke blot fra al personlig Synd, saa at Maria selv aldrig har begaaet nogen Fejl, ej en Gang den mindste, men ogsaa fra Arvesyndens Plet, d. e.

Da Gud skabte sin tilkommende Moders Sjæl, standsede han den Syndflod, der har sit Udspring i Adams Synd, saa at Floden ikke kunde naa og sluge

Marias Sjæl. Dog skete det ikke i Følge Marias egen Fortjeneste — hvad kunde hun vel fortjene, førend hun var til! — men i Følge hendes Søns blodige Offerdød paa Korset har hun fra først af, allerede i sin Tilværelses første Øjeblik, været iklædt den helliggjørende Naades Bryllupsklædning (Matth. 22, 12), som vi først bleve iklædte ved Annammelsen af Daabens Sakramente. Vi have, for at bruge Skriftens Ord (Aab. 7, 14), tvættet vore Kjortler og gjort dem hvide i Lammets Blod; Marias Kjortel har ligeledes været dypet i Lammets Blod, og det er kun i Kraft af dette Blod, at hun stedse blev bevaret fra enhver Plet (s. S. 147).

Det kristne Hjærte gjorde tidlig den Slutning: *De-cuit, potuit, ergo fecit*, d. e. det var sømmeligt og muligt, at Gud bevarede sin Moder fri for al Synd; altsaa maa vi antage, at han har gjort det. Allerede Augustinus (død 430) havde opstillet den Grundsætning: „Helgenerne maa alle og enhver vedgaa at være Syndere, undtagen den hellige Jomfru Maria, om hvem jeg for Herrens Skyld ikke vil at der spørges, hvor der er Tale om Synd; thi deraf vide vi, at der blev meddelt hende rigeligere Naade til fuldstændig at sejre over Synden; hun blev jo værdig til at undfange og føde ham, om hvem det er afgjort, at han ikke havde nogen Synd.“¹⁾

Nu er det vel saa, at lige saa gammel som Læren om Marias Syndefrihed, er ogsaa Læren om, at *alle* Mennesker ere Syndere baade i Adam og enhver ved sin egen Skyld (Rom. 3, 10; 5, 12; 1 Joh. 1, 8). Der kunde altsaa opstaa det Spørgsmaal, hvorledes disse to hinanden modsigende Læresætninger maatte forliges med hinanden indbyrdes. Men nu have vi den Forjættelse, at den kirkelige Læremyndighed skal lære os alt, hvad Kristus har lært Sine (Matth. 28, 20), og at den skal vejledes af Sandhedens Aand til Forstaaelse

¹⁾ S. Augustinus, de natura et gratia c. 36. n. 42. Migne 44, 267.

af al aabenbaret Sandhed (Joh. 16, 13). Kirken har da i Tidernes Løb, for at løse al Tvivl angaaende dette Trosspørgsmaal, erklæret, at Maria er enestaaende som i Værdighed, saaledes ogsaa i Renhed, at Guds forekommende Naade nemlig har bevaret hende baade for al personlig Synd og for Arvesynden.¹⁾

Den højtidelige Erklæring, at Jomfru Maria paa Grund af Jesu, hendes Søns, forudsete Fortjenester blev undfangen uden Arvesyndens Plet, blev givet 8. Decb. 1854. Et gammelt Spørgsmaal blev derved definitivt løst; den ældgamle Lære om Marias Syndefrihed blev skarpere udpræget. Kunde En før rimeligvis endnu være i Tvivl om denne Læres Indhold, om Maria nemlig blot var fri for al personlig Synd eller ogsaa for Arvesynden, er al Tvivl nu hævet for alle Kirkens Børn. Thi vi tro, at den Helligaands Bistand sikrer Kirkens øverste Lærer mod al vrang Opfattelse af den oprindelige Aabenbaring i hans endelige Trosafgjørelser. Vi fik den Gang (1854) et *Dogma* mere, d. e. de *erklærede* Læresætningers Tal blev forøget ved den nævnte Erklæring; *de* fik en Tilvækst. Men Læren selv fik ikke nogen Tilvækst. Læren om Marias fuldkomne Syndefrihed havde fra Begyndelsen af levet i Kirken; den rigtige Forstaaelse af denne Lære havde mere og mere udbredt og grundfæstet sig, som i andre Lande, saaledes ogsaa her i Norden. Festen til Minde om Marias Undfangelse blev højtideligholdt som en befalet Helligdag i hele Danmark siden Aaret 1345.²⁾

Vi gjøre ikke noget Nyt, men følge i vore Forfædres Spor, naar vi i det *lauretanske Litani*³⁾ for at ophøje Marias pletfrie Renhed anvende paa hende Hædersnavne, der ere hentede fra Bibelen eller hentyde

¹⁾ Trienter Konc., Møde 6 Kan. 23 og Pins IX' Bulle *Ineffabilis* af 9. Dec. 1854.

²⁾ Helweg, den danske Kirkes Historie til Reform. II 123.

³⁾ Jfr. dets Forklaring i Fuldst. Bønneb. S. 249, i Den bedende Kristen S. 110 eller i Maj Maaned S. 313.

til beslægtede bibelske Forestillinger og Udtryk: Retfærdighedens Spejl (Visd. 7, 26), Andagtens udvalgte Kar (Ps. 140, 2; Aab. 5, 8), hemmelighedsfulde Rose (Eccli. 24, 18; 39, 17; 50, 8), Davids Taarn (Højs. 4, 4), Elfenbens Taarn (Højs. 7, 4), Hus af Guld (Ordsp. 9, 1), Pagtens Ark (2 Mos. 25, 10. 11), Morgenstjerne (Eccli. 50, 6).

Vi holde af at have *Billeder* og *Statuer* af den hellige Gudsmoder Maria ikke blot i Gudshuset, men ogsaa i Hjemmet. De katholske Kunstneres Opfindsomhed er utrættelig i at fremstille hende paa mange forskellige Maader, men helst og oftest enten som Moder til Gud med Barnet paa Armen eller som den pletfri og naadefulde Jomfru: og som saadan fremstille de hende efter det Syn, som Evangelisten Johannes beskriver (Aab. 12, 1), som iført Solen (Renhed), med en Krans af 12 Stjærner (Dyder) om Hovedet og med Maanen (Sindbilledet paa Omskiftelighed) under sine Fødder — og fremdeles efter 1. Mos. 3, 15 som svævende over en Jordkugle, hvorom en knust Slange snor sig.¹⁾

Tvende Himmelleger drage vor særlige Opmærksomhed paa sig under Tidernes regelbundne Skiften, det er ikke blot den selvlysende, blændende Sol, men ogsaa Maanen med, dens laante, mildere Lys. I lige Maade er det ikke Frelseren alene, der bringer Kirkeaarets skiftende Tider og Fester, men ved Siden af ham staar hans hellige Moder, der paadrager sig vor særlige Opmærksomhed paa de til hendes Ære indviende Dage. Vi have navnlig arvet en Række *Mariefester* efter tidligere Aarhundreder. I den navnkundige Lund Kannik Christjern Pedersens Tidebog, der udkom i 1514, findes

¹⁾ Anledningen til dette Træk giver Vulgatas Læsemaade her: „*Hun* (Kvinden) skal knuse dit Hoved.“ Men om En end foretrækker den bedre hjemlede Læsemaade: „*Han* (Kvindens Sæd eller Søn) skal knuse . . .“ mister dette Skriftsted dog intet af sit marianske Indhold. Thi det falder af sig selv, at Maria ikke anderledes kan siges at have tilintetgjort Satans Vælde end gennem sin guddommelige Søn.

7 Vor Frue Dage: Kyndelmisse (Mariæ Renselse) 2. Februar, Vor Frue Dag i Faste (Mariæ Bebudelse) 25. Marts, Vor Frue Dag Visitatio (Mariæ Besøgelse) 2. Juli, Vor Frue Dag dyre (Mariæ Himmelfart) 15. August, Vor Frue Dag Nativitatis (Mariæ Fødsel) 8. September, Vor Frue Dag Præsentationis (Mariæ Ofring) 21. November ¹⁾, Vor Frue Dag Conceptionis (Mariæ Undfangelse) 8. December. Vi have pietetsfuldt gjemt denne dyrebare Arv: vi fejre alle disse Festdage endnu hvert Aar. En opfindsom Kjærlighed har tilføjet nye Festdage af anden Rang (se „Maria Kalender“ i „Maj Maaned“ S. IX), f. E. Marias Formæling med Josef, 23. Januar, i Henhold til Luk. 1, 27. ²⁾

Vi frygte ikke let for at gjøre for meget i denne Retning; vi ere os jo godt bevidste, at vi ære Jesus ved at ære Maria. Og Gjenstanden for alle disse Mindefester er enten bibelsk eller indeholdes i Kirkens paa-lidelige Overlevering. Saaledes er Overleveringen om Marias Himmelfart, d. e. om hendes *legemlige* Optagelse i Himlen, ældgammel; og det gik med den, ligesom med Læren om hendes ubesmittede Undfangelse, den har i Tidernes Løb mere og mere faaet Hævd i de Troendes Bevidsthed. ³⁾

Vi *paakalde* Jomfru Maria endnu tillidsfuldere og oftere end de andre Helgener. Thi Gud har ophøjet hende over alle Hellige: de ere Guds Tjenere, Venner og Børn; Maria er hans Moder og derfor den første af alle Hellige, „alle Helgenernes Dronning“. Denne vor

¹⁾ Om Marias Ophold i Templet og om hendes Himmelfart se „Maj Maaned“ SS. 37 og 176 fl.

²⁾ Trods de klare Skriftord regner Sch. Gjenstanden for denne Mindefest til de „Ting, som Historien ikke hjemler.“ (!)

³⁾ Sch. siger: „Vi vidste hidtil intet om en saadan Himmelfart“ [siden Reformationen, desværre; i en Del af Sverige har en senere Tids Misforstaaelse af det gamle „*Vårfrudag*“ gjort den 15. August til en *Våffeldag* og afstedkommet den Skik at fejre den Dag med Vaffelspisning; s. Nyrop, Sprogets vilde Skud S. 4], heller ikke Historien véd i Virkeligheden noget derom.“ [Mon Historien er ét med Biblen?]

særlige Tillid til hende støtter sig til hendes enestaaende Moderværdighed; i den ligger Grunden til hendes enestaaende Magt og Godhedsfuldhed, samt til at vi anse hende som vor selvskrevne Forbederinde. Der anføres her gjerne (ikke som et egentligt Bevis, men) som en Bekræftelse og Stadfæstelse af, at Gud selv har betroet Maria et Slags Mæglerembede, den døende Frelzers Afskedshilsen til hende og Johannes (Joh. 19, 26. 27). Ganske vist ville disse Ord: „Kvinde, se dér din Søn“; Johannes, „se dér din Moder,“ nærmest sige: Tag Du, min mest elskede Discipel, Dig med en kjærlig Søns Omhu af min Moder, en Enke, der i mig, hendes eneste Barn, mister sin sidste Støtte. Men det kristne Hjærte finder et dybere og rigere Indhold i dem: i hin højtidelige Stund var Disciplen under Korset Repræsentant for hver og en, der har Krav paa Hædersnavnet „Discipel, som Jesus elsker“ (Joh. 19, 26); i hans Person fik de alle og enhver den Forsikring og den Opmuntring: Se dér ogsaa din Moder; vis hende barnlig Hengivenhed! ¹⁾)

Naar vi derfor paakalde Marias Hjælp, ere vi os bevidste at være i aandeligt Slægtskab med de gamle Nordboere, hvis Tro og Praksis har efterladt sig Spor i de Skrifter og Kunstværker, som Omvæltningstidens Vandalisme har levnet os. Et mindeværdigt Vidne fra gamle Dage er f. E. det Mariæ-Alter, som nu ses i Musæet for de nordiske Oldsager i Kjøbenhavn. Paa det er fremstillet Esther, den persiske Konge Assuerus' Dronning, kyssende det kongelige Scepter. Esther er nemlig i to Henseender et Forbillede paa Jomfru Maria: som den enestaaende Rene, og som vor mægtige For-

¹⁾ Dr. S. Rørdam derimod mener: „Dette Ord bortvejrer alle Papisternes Fabler om, at Maria i Kraft af sit Moderforhold til Jesus skulde være de Kristnes Forbederske.“ Doktoren slutter altsaa saaledes: Den døende Søn betroede Omsorgen for sin Moder Maria til sin Ven. Altsaa kan Maria ikke bede for os. — En besynderlig Logik det!

bederinde. Om Esther læse vi nemlig i den hellige Skrift (Esth. 5—7), at hun turde fremtræde for Kongen, uden at være kaldet, hvad der ellers var forbudt under Livsstraf, og Kongen tog naadig imod hende og beroligede hende med: „Denne Lov gjælder for alle undtagen for Dig,“ Og da Kongen laante hendes Bøn et velvilligt Øre, kunde hun afværge en overhængende Livsfare, der truede alle hendes Stammefæller over hele det persiske Rige. Saaledes gjælder Arvesyndens Lov for alle Adams Børn undtagen for Maria; og formedelst hendes enestaaende Renhed mene vi des sikrere at kunne stole paa hendes Forbøn.

Den før nævnte Christjern Pedersen udgav i 1518 en Forklaring af Søndags-Evangeliene, den saakalte „Jertegn-Postil“. Paa et af de første Blade findes to smaa Billeder. Det ene fremstiller Gudsmoder, iført en vid Kaabe, som hun udbreder over Repræsentanter for hele Menneskeslægten, Pave og Konge, Munk og Nonne, verdslige Mænd og Kvinder. Paa tvende Sprogbaand læses den Bøn: Til dig raabe vi, Evas elendige Børn, o godhedsfulde, o milde, o søde Jomfru Maria. Hvad der er Grunden til denne Tillid, ses af det andet Billede ved Siden af. Det fremstiller en Scene i Himmelen: Gud Fader sidder paa sin Trone, som Verdens øverste Styrer i kejserlig Skrud, med Kejserkronen, Rigsæblet og Sværdet; den løftede Højre truer med at udslynge Lynstraaler. Men foran ham *staar* hans guddommelige Søn, som Verdens Frelser og Mægler, med Tornekronen paa Hovedet, fremvisende Saarmærkerne i sine Hænder. Ved hans Side *knæler* hans hellige Moder Maria som Forbederinde for den dybt nede liggende Jord.

Det har været vore Forfædres Tro, det er endnu vor Tro: Med den uplettede Moder Maria, vor Forbederinde, gennem Jesus, vor eneste Midler, hen til Faderens Naadetrone!

O, Maria, Ordets Moder,
 Lyt nu naadig til mit Ord,
 Udbed mig dog Naadens Goder,
 Du min Trøst paa denne Jord.

Ej forgjæves jeg Dig beder,
 Ej forsmaa Du vil min Bøn.
 Du mig hen til Himlen leder,
 Du mig fører til din Søn;
 Thi Du er til Hjælp beredt.
 Vidt og bredt udraabe alle:
 Naar Maria vi paakalde,
 Aldrig nogen ubønhørt
 Ubønhørt er bleven set!

Fra det apostol. Vikariat Øst-Cochin- kina i Bagindien.

Langsomt rejse sig de kristne Menigheder i Annam efter Forfølgelsens frygtelige Slag, der i Følge den ulykkelige Krig i Tonkin havde ramt dem og næsten tilintetgjort dem. Missionærerne opbydede alt for igjen at samle dem, som ved Stormen bleve adsplittede. Med hvilke Anstrængelser og Ofre dette er forbundet, kan Læseren slutte sig til af følgende, Psong-son, d. 1. Aug. 1888 daterede Brev fra Hr. Geffroy til Bestyreren af Seminariet for den ydre Mission i Paris. Desuden indeholder Brevet herlige Exempler paa Troskab fra Forfølgelsens Tid:

Fem af mine kristne Landsbyer ere atter opbyggede og forsynede med det nødvendigste; jeg vilde gjerne bringe endnu to eller tre i Ly og Læ, inden Regntiden begynder. Man gjør sig intet Begreb om, hvor mange Penge, hvor megen Møje og Bekymring disse Byggeforetagender koste mig. Naar man før skulde bygge en Kirke eller en Præstebolig, saá man

sig for, samlede efterhaanden Byggematerialet og blev understøttet af de Kristne, af hvilke en god Del vare velhavende, og som betalte en Del af Omkostningerne og desuden paatog sig selv det meste Arbejde. Nu maa man ikke alene undvære deres Hjælp, men endog være dem behjælpelige med at anskaffe Byggemateriale til deres Hytter, som skulle rejse sig tilligemed Kirken og Præsteboligen. Ja, det er endog meget vanskeligt at bevæge dem til overhovedet at vende tilbage til Landsbyen; mange vægre sig og ville hellere leve i den største Nød end for anden Gang blive Vidne til og Gjenstand for den Ødelæggelse, der har ramt dem. Hedningerne opbyde alt for at vedligeholde deres Frygt, idet de uafslædig skræmme dem med Rygter om Krig og Mord. Men medens mangen en Kristen bedrøver mig ved sin Ubøjlighed, trøster Gud mig med talrige Omvendelser blandt Hedningerne. Overalt i mit Distrikt viser sig denne Naadevirkning, men mest i de 5 gamle Menigheder, hvilke jeg derfor oprettede saa hurtig som muligt.

En af mine Hovedbeskæftigelser var det ogsaa at samle Levningerne af vore kjære i Aaret 1885 myrdede Kristne. Desværre er jeg i Aar endnu ikke bleven færdig dermed i hele mit Distrikt, som bestaar af fire tidligere Distrikter; de to maatte jeg opsætte til næste Aar. I hvert af Hovedpunkterne i de tidligere Distrikter har jeg opført en Bygning, som er bestemt til Optagelse af disse ærværdige Relikvier, som blive opbevarede her i store tillaasede Skrin. Jeg gjør alt, hvad jeg kan herfor. I de sidste Dage har jeg modtaget en stor Mængde fra Marken Scha-troc, hvor P. Dupont med henved 1800 Kristne bleve myrdede. Jeg blev dybt bevæget, ja, jeg kunde ikke holde Taarerne tilbage. Det er jo Levningerne af mine Neophyter, hvilke jeg enten har døbt eller meddelt andre Sakramenter, og i hvis Midte jeg henlevede de lykkeligste Aar. Der gives vel næppe nogen Landsby i hele

„Psong-son“distriktet, hvor jeg ikke maatte opsamle de jordiske Levninger af vore Blodvidner; thi hvor man traf paa disse, huggede man dem ned. De stakkels Kristne kunde kun ved at flygte til Bjærgene undgaa Døden, og selv der hidsede man Hunde efter dem. Hvor mange ere ikke der døde af Sult og Elendighed! Lige indtil Bjærgenes højeste Tinder træffer man paa deres Ben. Som Kjendemærke bare alle Hedningerne, Mænd saavel som Kvinder, og selv Børn over 10 Aar et Stykke Bambus om Halsen, hvorpaa var mærket: Hedenskabets Bekjendelse, Personens Navn, Hjemstavn og Landsbyfogdens Segl. Enhver Fremmed blev opfordret til at forevise dette Bambusstykke, og hvo som ikke kunde det, navnlig hvo som ikke bekjendte sig som Hedning, blev ubarmhjærtig hugget ned. Jeg kjender Landsbyfogeder, som gjerne havde reddet de Kristnes Liv og derfor tilbød dem saadanne Bambusstykker, men de Kristne viste dem fra sig, fordi Modtagelsen af dem var enstydig med Frafald fra Kristendommen. Nogle toge imod saadanne Tegn, hvorpaa der ikke var mærket, at Bæreren deraf var Hedning, og haabede saaledes at naa „Kvi-Nhon“havnen. Dog lykkedes det dem ikke. Ved den første Vagtpost, og saadanne gaves der overalt, maatte de forevise Bambusstykket; og naar det ogsaa lykkedes dem at undslippe, saa fangede man dem dog endelig med Spørgsmaalet, om de vare Kristne. Naar de bekjendte dette, lod man dem ikke komme videre. En temmelig rig Kristen ved Navn Ngat fra Landsbyen Plyk-dyk vilde redde sig. To Gange blev han greben i Nærheden af sin Hjemstavn. Da man første Gang spurgte ham, om han var Kristen, svarede han tøvende: „Nej!“ Men da man sagde til ham: „Saa trød Korset under Fødder, og vi ville lade Dig drage bort“, svarede han: „O nej, jeg er Kristen og vil aldrig træde Korset under Fødder“. Og han blev paa Stedet gjennemboret med en Landse. Hvor mangfoldige Grusomheder bleve ikke forøvede

uden Medlidenhed og Forbarmelse! I en Landsby i mit Distrikt har man kastet næsten alle Kristne i en dyb Brønd. De vare flygtede til et Bjærg i Nærheden men bleve omringede og førte tilbage til Landsbyen. De droge frem med Krucifixet og Rosenkransen i Haanden og bad. De Kristnes Forstander, en ærværdig Olding, bad Hedningerne vente nogle Øjeblikke. Saa kastede de sig ned rundt omkring Brønden og forrettede deres Bøn. Da Bødlerne bleve utaalmodige, rejste Oldingen sig, rettede et Par Ord til sine Brødre og sagde derpaa til Hedningerne: „Nu kunne I lægge Haand paa Eders Værk!“

Et andet Sted vare henved 30 Kristne flygtede op paa et Bjærg og havde taget en Statue af den h. Gudsmoder med sig. De bleve grebne og levende brændte. De opstillede sig rundt omkring Statuen og klyngede sig fast til den, medens Hedningerne opstabilede Brænde rundt om dem, og de ophørte ikke med at anraabe deres gode Moder om hendes Forbøn før de bleve kvalte af Ild og Røg. Døden paa Baalet blev ellers temmelig hyppig anvendt mod dem. Man lukkede dem inde i Kirker og Privathuse og stak Ild i de med Mennesker fuldstoppede Bygninger.

Man gik ud paa fuldstændig at udrydde det kristne Navn. Ingen Alder, intet Kjønn fandt Naade. Medlidenhed var en Forbrydelse, og mangen en Hedning blev myrdet, fordi han vilde redde de Kristnes Liv. En Embedsmand blev levende begravet sammen med sin Hustru, fordi de havde skjult nogle Kristne. Paa lignende Maade gik det Tai, den tidligere Forstander for Landsbyen Hoi-tin, hvis Historie nok fortjener at optegnes. I lang Tid afslog han Oprørernes Anførere at udlevere nogle kristne Kvinder, som han havde optaget hos sig. Endelig blev han fangen og ført frem for Anførerne, til hvilke han med stor Frimodighed sagde: „I ville føre Krig? Velan fører Krig mod Mænd, men ikke mod Kvinder og Børn. At myrde Kvinder og

spæde Børn, som aldrig have gjort Eder noget ondt, er lige saa grusomt som unyttigt. Ere I ikke Opiumsrygere, Mennesker, som ødelægge sig ved Spillegjæld? Og I ville redde Fædrelandet? I ville fordærve det! Thi enten vil Menneskene eller Himmelen hævne disse Uskyldige!“ Saaledes talte han og hørte ikke op med at bebrejde dem deres Umenneskelighed, før de afhuggede hans Hoved. Disse Enkeltheder hørte jeg af flere Hedninger, som f. Ex. af den Myrdedes Broder, der forgjæves gjorde sig Umage for at faa Morderne dømt. Endnu et andet Træk af en Hednings Kjærlighed fortjener at mærkes. I Nærheden af hans Hus havde man henimod Aften begravet levende fire Børn i 10—13 Aars Alderen. Da det var bleven mørkt tog han sin Hakke for at grave dem op, da han haabede, at de endnu vare i Live. Og virkelig levede alle fire endnu; han bragte dem altsaa til sit Hus, gav dem at spise, førte dem ved Midnat ud paa Bjærget og bød dem, om Dagen at flygte saa langt ind i Tykningen som muligt, men om Aftenen at komme tilbage til samme Sted; de vilde da der finde Næringsmidler, som han vilde lægge hen til dem. Saaledes ernærede han Børnene i en Maanedes Tid og fandt da Midler og Veje til at anbringe dem hos Venner og Bekjendte. De fire Børn leve endnu den Dag i Dag.

Hvormange opbyggelige og interessante Træk kunde jeg ikke meddele Dem, naar jeg blot kunde finde Tid dertil! De Kristne, som bleve i Landet, i de to Aar, som Fotfølgelsen varede, fortælle mig hver Dag en hel Række saadanne Træk. Enhver af dem har gennemlevet en hel Historie, som er fuld af Spænding. Desværre have Nogle besudlet sig med Apostasiens vanærende Plet, idet de for at redde deres Liv levede uadtil som Hedninger. Alligevel maatte de bestaa de yderste Farer. Det var Nyomvendte, og desværre ere mange af dem hidintil ikke vendte angerfulde tilbage. Af de Kristne, som fra Ungdommen af vare opdragne

i Kristendommen, have kun faa reddet deres Liv ved Frafald. For Flertallet af de Kristne synes i det Hele taget Deltagelsen i Hedenskabets Grusomheder saa forfærdelig, at de foretrække Døden, og jeg tror at turde sige, at det overvældende Flertal af de Kristne tænker saaledes. Derfor opbød Mødrene alt, for at deres Børn ikke skulde falde i Hedningernes Hænder. En Kvinde ved Navn Tho, som blev opdraget i Vaisenhuset i Toak-da, kæmpede med alle sine Kræfter mod Hedningerne, som vilde røve hendes lille Barn. Under Kampen fik Barnet en Arm brækket. „Desto bedre“ raabte da Moderen; „thi nu har det ingen Værd for Eder mere, og I ville dræbe det tillige med mig.“ Og i Virkeligheden skete det ogsaa.

I den kristne Landsby Dai-Psinh, som hører til P. Barrats Distrikt undgik en ung Pige paa 15 Aar ved Navn Thu og hendes lille Søster længere Tid Blodbadet. Børnene havde ingen Fader mere; men Moderen var igjen gift. Thu boede hos sin Far-Fader. En ung Hedning, rig og smykket med Adelstitelen Ba-ho, som man kan købe ved Hoffet for omtrent 600 Kr., blev grebet af Pigens Skjønhed og forlangte hende under de mest smigrende Løfter til Ægte. „Nej,“ sagde hun frimodig, „jeg vil aldrig leve sammen med en Hedning.“ „Ja, men man vil dræbe Dig tillige med din lille Søster,“ svarede han, „naar Du forsmaar min Haand.“ — „Desto bedre“, lød Svaret, „vi gaa da sammen ind i Himlen, og der venter os en meget større Lykke.“ — „Hav dog i det mindste Medlidenhed med din lille Søster!“ — „Vistnok har jeg Medlidenhed med hende, og netop derfor vil jeg have, at hun skal dø med mig.“ Man aabnede nu en Grav for at gjøre hende bange. „Man vil begrave Dig levende, naar Du ikke gaar ind paa mit Forslag,“ sagde den unge Hedning. Pigen svarede intet og lod dem rolig gjøre Graven færdig. Da den sidste Skuffe Jord var kastet op, betydede man hende, at hun nu skulde stige ned.

„Vent et Øjeblik“, sagde hun, kastede sig paa Knæ ved Randen af Graven, forrettede sin Bøn, rejste sig derpaa og raabte: „Velan, nu er jeg beredt!“ Man kastede en Maatte ned i Graven. Saa steg hun ned, lagde sig hen paa Maatten, og den lille Søster ved Siden af sig, som fandt sig i alt uden at græde, skjønt hun først var fire Aar gammel, og sagde smilende: „Nu kunne i kaste os til,“ idet hun tildækkede sig og sin lille Søster med Halvdelen af Maatten. Og virkelig kastede Hedningerne Graven til over de to Søstre.

For nogle Maaneder siden kom en Hedning til mig og sagde, at han ønskede at omvende sig. Jeg spurgte efter hans Bevæggrunde, da svarede han: „Jeg har set de Kristne dø og ønsker at dø som de. Jeg saa hvorledes man kastede dem i Floden og i Brønde; jeg saa, hvorledes man brændte dem levende og gjennemborede dem med Landser. Sandelig alle døde med en Fred og Glæde, som satte mig i Forbauselse, medens de forrettede deres Bønner og opmuntrede hinanden. Kun Kristne kunne dø saaledes, og det er Grunden, hvorfor jeg vil omvende mig.“

Som sagt, kun yderst faa Kristne, som stamme fra kristne Forældre, have frelst deres Liv ved Frafald, og det er Grunden til at deres Antal for Tiden er saa ringe. Den smukke Menighed Scha-Huu talte for 3 Aar siden over 1100 Kristne, henved 700 gamle Kristne og 400 Nyomvendte. Af de 700 ere nu kun 5 i Live: en gammel Kone, et ungt Menneske, der som Soldat tjente ved Grænsen, en nydøbt Hustru og to Børn, et paa 10 og et paa 4 Aar. Af de 400 er endnu 50 i Live. Af de 34 kristne Menigheder, af hvilke Psongson tidligere bestod, blev kun 6 eller 7 skaanede. Fra Kimbong kunde to Tredjedele redde sig i Baade; alle andre Menigheder havde lidt svære Tab.

Bed selv og lad andre bede for os, at Gud maa bevare Freden hos os. Af Menneskene kunne vi kun haabe lidt, af Gud alt.

Efterretninger fra Ind- og Udland.

Kjøbenhavn. Sct. Josefs Søstrenes Ordenssamfund har i den forløbne Uge mistet et af sine Medlemmer, idet *Sr. Gabriele* fra Moderhuset paa Toldbodvejen er hensovet i Herren, efter længere Tids Sygdom, i Mandags Aftes, den 18. Marts — den Afdødes Navnedag og Vigilien til h. Josefs Fest. *Sr. Gabriele*, som var født i Frankrig, opnaaede en Alder af kun 34 Aar, af hvilke c. 13 ere tilbragte i Ordenslivet, indviede udelukkende til Guds og Næstens Tjeneste. „Tidlig fuldendt, har hun fyldt mange Aar“ (Visd. 4, 13.). *R. J. P.*

Rom. Ifølge den officielle romerske Statskalender talte det katholske Hierarki ved dette Aars Begyndelse i alt 1223 kirkelige Dignitarer, nemlig: 60 Kardinaler, 10 Patriarker af begge Riter, 771 residerende Ærkebiskopper og Biskopper af latinsk Ritus, 56 Ærkebiskopper og Biskopper af østerlandsk Ritus, 307 Titulær- Ærkebiskopper og Biskopper, 13 Ærkebiskopper og Biskopper, som ikke længere have nogen Titel, og 6 Prælater, som ikke styre noget Bispedømme. Under den nuværende Pave har Hierarkiet faaet følgende Tillæg: 1 Patriarkat, 12 Ærkebispedømmer, 9 Bispedømmer hævet til Ærkebispedømmer, 58 nye Bispedømmer, 1 Apostolisk Delegatur, 31 Apostoliske Vikariater, 6 Præfekturer hævede til Vikariater og 12 nye Apostoliske Præfekturer. Af Kardinalerne, som ere blevne udnævnte under Pius IX's Regeringstid, leve endnu 18. Den ældste Kardinal er Kardinal *Newman*, der er 89 Aar; derefter følger Kardinal *Mertel* med 83, Kardinalerne *Desprez* og *Pecci* med 82, *Serafini* og *Manning* med 81 og *di Cannossa* og *Massaja* med 80 Aar. Den yngste Kardinal er *di Rende*, som er 42.

— I forrige Uge modtog Pave Leo XIII Rektoren for det nye katholske Universitet i Amerika, Msgr *Keane*, i Afskedsavdients. Biskoppen rejser nu til Tyskland, for at forhandle personlig med Professorerne.

Rejsen gaar over Wien, Breslau, Berlin Fulda, Münster, Kølln, Rom, Würzburg. og Frejburg. Statutterne for det nye katholske Universitet i Washington ere blevne aprobereede af den h. Fader.

Kirkelig Kalender.

Søndag den 24. Marts. 3. Søndag i Fasten. — 25. **M.** Mariæ Bebudelse (fejres offentlig i Danmark den 17. Maj). — 26. **Ti.** Cyrillus af Jerusalem, Biskop og Kirkelærer. — 27. **O.** og 28. **To.** Ferialdage. — 29. **F.** Ihukommelse af Frelserens fem Vunder. — 30. **L.** Ferialdag.
Søndag den 31. Marts. 4. Søndag i Fasten.

Mariakongregationen for Mænd holder Fælleskommunion Søndag den 24. Marts Kl. 8.

Elisabethforeningen, der antager sig forældreløse og forsømte Børn, tillader sig herved at anbefale sin aarlige **Paaske-Basar** til Menighedens velvillige Erindring. Selv de mindste Gjenstande og Pengebidrag til Basaren modtages med Taknemlighed af Bestyrelsens Medlemmer: Forstanderinden, Fru E. Tronier, L. Strandstræde 20, 4. S., Kassererinden, Fru M. Larsen, Vingaardsstræde 10, St. og Sekretærinden, Fru A. Osterhammel, Nørrefarimagsgade 52, 2. S., samt hos D'hr. Gejstlige.

Literatur. Lille Katholsk Bønnebog med Korsvejsandagt (60 Øre) — Via Crucis eller Korsvejsandagt (25 Øre) — Crasset: Passionsandagt (50 Øre) — Perikoper eller Epistel- og Evangeliebog (60 Øre).

Sct. Josefs Gilde fejrer sin Stiftelsesfest Søndag den 24. Marts; om Morgenen Kl. 8 er der Fælleskommunion i Sct. Ansgars Kirke, og om Aftenen Kl. 7 $\frac{1}{4}$ finder festlig Sammenkomst Sted i Lokalet, Bredgade 67, St. o. G., med ceremoniel Optagelse af de dertil bestemte nye Brødre og Generalforsamling. Chr. Ertner.

Søndag den 17. ds. bortkaldte Gud vor kjære Søn og Broder **Ludvig Francis Mariboë**, knapt 34 Aar gammel. Anbefalende ham til Menighedens Forbøn, bekendtgjøres dette for deltagende Slægt og Venner af hans Moder og Søskende.

Begravelsen finder Sted fra Sct. Ansgars Kirke Lørdag den 23. Marts Kl. 9.

R. I. P.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Syvogtredivte Aargang.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, Store Kjøbmagergade 10, 1. S., Kjøbenhavn. — Redaktør: A. Johansen, Bredgade 64, 1. S.

N° 13.

Søndagen den 31. Marts.

1889.

Indhold. Grev F. L. v. Stolberg. — Til de katholske Mødre. — Vincentsforeningen, — Efterretninger: Kina, Tonking, Amerika, London.

Grev F. L. v. Stolberg.

Grev *Frederik Leopold v. Stolberg-Stolberg* blev født den 7. Nov. 1750 i Bramstedt i Holsten, hvor hans Fader, den for sin højhjærtede Velgjørenhed og Fromhed bekjendte Grev *Kristian Günther*, levede som kgl. Amtmand. Hans Broder Kristian (f. 15. Oktbr. 1748) var to Aar ældre. Deres Drengaar tilbragte de dels paa et Gods paa Sjælland, dels i Rungsted ved Øresund, dels ogsaa i Kjøbenhavn, hvorhen Faderen i Aaret 1756 blev kaldet som Gehejmerraad og Overhofmester hos Enkedronning *Sofie Magdalene*.

Begge Brødrene lagde tidlig overraskende Aands-evner for Dagen og navnlig en særegen Forkjærlighed for Digtekunsten. Var Kristian mere i Besiddelse af velvillig Sagtmodighed, saa besad Leopold derimod en glødende Fantasi, en Forskjel i Henseende til Tempe-

rament, der alligevel ikke hindrede Brødrene i at være forenede hele deres Liv igjennem ved en uadskillelig Kjærligheds inderlige Baand. I lige Grad blev der ved deres Opdragelse draget Omsorg baade for deres legemlige og aandelige Udvikling. De bleve underviste i alle Slags Legemsøvelser, lærte at ride, fægte, svømme og, navnlig paa *Klopstocks* Opfordring og Tilskyndelse, at løbe paa Skøjter; medens Omgangen med denne Digter gav deres Aandsudvikling den afgjørende Retning. Med en Fylde af legemlig og aandelig Sundhed, udrustede med mange Kundskaber, droge Brødrene i 1770 til Universitetet i Halle, for at studere Filosofi og Retsvidenskab, og for at uddanne sig endnu mere i de klassiske og moderne Sprog, hvad de da ogsaa gjorde med stor Iver.

Efter to Aars Forløb gik de til Göttingen, hvor Heyne begejstrede dem for græsk Sprog og Litteratur. Livet her havde overhovedet større opmuntrende Indflydelse paa dem, end i Halle. Deres Digtertalent gjorde dem til selvskrevne Deltagere i den Digterforening, som paa den Tid var bleven stiftet under Navn af „Hainbund,“ og hvis mest fremragende Medlemmer vare Masz, Miller, Overbeck, Hølty, Bürger og Leisenitz. Deres Indmeldelse vakte ligefrem Begejstring. „De to velvoxne, muntre, adelige Ynglinge, med deres glødende Idealisme i Øje og Hjærte, traadte næsten som Aabenbarelsere fra en højere Verden ind i denne lille snevre Kreds af djærve Tobaks- og Maaneskinssangere, og oven i Kjøbet som *Klopstocks* Venner, fandt de en begejstret Modtagelse i denne Forening, hvor *Klopstock*-Dyrkelsen flammede som en Kaminild.“¹⁾ Det var navnlig Vosz, som følte sig hendragen til Brødrene og i Særdeleshed nærmede sig den Yngre, den samme Vosz, som senere i religiøs Sneverhjærtethed optraadte saa fjendtlig imod ham.

¹⁾ Hist. polit. Bl. Bd. 53.

Efter et Aars Forløb forlode Brødrene til Sorg for Medlemmerne, hvis ubegrænsede Kjærlighed de havde erhvervet sig, atter Göttingen og vendte tilbage til Kjøbenhavn til deres Moder, som døde endnu i samme Aar (1773). To Aar senere gjorde Brødrene en Rejse til Schweiz, „Frihedens og den storartede Naturs hellige Land.“ I Frankfurt lærte de *Göthe* at kjende, som den Gang allerede havde et berømt Navn, og i hvis Hjem de en Tidlang opholdt sig som velkomne Gjæster. I Schweiz gjorde de den berømte *Lavaters* Bekjendtskab, hvoraf et Venskab opstod, der varede hele Livet igjennem. Paa Tilbagerejsen opholdt de sig i Wejmar og vandt der Alles Hjærter i den Grad, at Hertug *Karl August* tilligemed *Göthe* søgte at hverve den yngre Greve for sit Hof, hvad Fr. Leopold dog paa Klopstocks indtrængende Anmodning nægtede at gaa ind paa

Efter at være vendt tilbage, traadte han som Overmundskjænk i Tjeneste hos den protestantiske Fyrstbiskop af Lybeck og Hertug af Oldenburg, som holdt Hof i Eutin, medens hans Broder Kristian blev Amtmand i Tremsbützel i Holsten. Hidtil uadskillelige, maatte de nu vandre forskjellige Veje, men indtil deres Død vare de forenede med hinanden ved inderlig Kjærlighed, Troskab og Hengivenhed:

„Ømmere skjælvede Venskabs Pagt paa Jonathans Læbe
ej, i hjemlige Dal, hvor han den Elskede tilsvor;
ømmere glimrede ej i Benjamins Øje en Taare,
da hans Josef laa ved hans bankende Bryst.“

I de paafølgende Aar levede Grev Stolberg snart i Eutin, snart hos sine Venner i Holsten, en Tidlang ogsaa som sin Hertugs Gesandt ved det danske Hof i Kjøbenhavn. Efter en Gesandtskabsrejse til St. Petersburg, hvor han blev modtaget med stor Udmærkelse af Kejserinde *Katharina*, tiltraadte han i Aaret 1786 et Embede som Landdrost i Neuenburg i Oldenburg. „Her fandt han Alt, hvad hans Hjærte saa længe havde

higet efter, landlig Fred, en Virksomhed, i hvilken han kunde være til Nytte, uden at skulle tilsidesætte sine Ynglingsstudier; tilmed en elsket Hustru, brave Børn, trofaste Venner og Plads til sine Bøger“ (v. Bippen). I 1782 havde Stolberg giftet sig med den ligesaa smukke som aandrige Hoffrøken *Agnes v. Witzleben*, hvem han havde lært at kjende og elske i Eutin og med hvem han levede i det lykkeligste Ægteskab.

Hans Lykke varede imidlertid ikke længe; hans Hustru blev syg og døde uventet den 15. Novbr. 1788 efter et kort Sygeleje. Dette Tab rystede ham dybt. „Hvad en Dødelig kan være for en Dødelig, det var min Agnes for mig; det forekommer mig, som om den bedre Del af mig selv er bleven mig berøvet,“ saaledes skrev han nedbøjet i sin første Kummer. Han fandt ingen Ro paa sit Gods, og med Glæde tog han imod et Tilbud fra sin Svoger, Minister *Bernstoff* i Kjøbenhavn, om at gaa til Berlin som dansk Gesandt.

I Foraaret 1789 tiltraadte han Pladsen. Men Fritænkeriet og den hovmodige Snusfornuft, som herskede i Berlin, fandt han kun lidet Behag i, saa lidt som i det urolige Hof- og Forretningsliv, saa at han allerede i Sommeren 1790 atter forlod den preussiske Hovedstad, efter at han her først havde indgaaet et nyt Ægteskab med Grevinde *Sofie v. Redern*, der var begavet med fortræffelige Hjærte- og Aandsegenskaber. Da hun selv havde mistet sine Forældre, haabede han, at hun vilde blive en god Moder for hans fire „Agnesbørn“. Som Præsident for den fyrstbiskoppelige Regering i Eutin traadte han atter i sin Velynders Tjeneste.

Faa Uger efter sin Embedstiltrædelse foretog han, ifølge et længe næret Ønske, en Rejse til Italien, ledsaget af sin Hustru, sin ældste Søn Ernst og dennes Opdrager Nikolovius. Hvad han oplevede og saa' paa denne Rejse nedskrev han i en større Rejsebeskrivelse,¹⁾

¹⁾ Reise in Deutschl., Schweiz, Italien und Sicilien. 4 Bde. Königsberg 1794.

som den Gang blev læst meget. Opholdet i Münster fik særlig Betydning for ham, idet han der lærte Fyrstinde *Gallitzin* og hendes Kreds at kjende, og den Gang allerede knyttede det senere saa inderlige Venkab, som skulde faa en afgjørende Indflydelse paa hele hans Liv. Rejsen gik over Genf og Mont Cenis til Turin, Genua, o. s. v., og Juleaften indtraf de Rejsende til Rom. Peterskirken, som han besøgte paa den h. Juledag, gjorde et overvældende Indtryk paa ham. „Aldrig har noget Værk, udført af Menneskehænder, gjort et saa dybt Indtryk paa mig, som dette,“ skrev han i sin Dagbog, endskjønt der ingen Hentydning til Sympathi for den katholske Kirke ellers findes i hans Rejsebeskrivelse.

Efter Tilbagekomsten i Foraaret 1793 tiltraadte Grev Stolberg sit Embede. Ved ham blev det lille Eutin til et Tiltrækningspunkt for et højere aandeligt Liv, hvori de fornemste Strømninger i denne bevægede Tid samlede sig og repræsenteredes af udmærkede Personligheder, som fra alle Tysklands Egne, fra Schweiz og fra Danmark indfandt sig der paa længere eller kortere Besøg, medens nogle endog toge blivende Ophold der, saaledes Nikolovius, Frederik Jacobi, Joh. G. Schlosser, Goethes Svoger, og navnlig Vosz, hvem Grev Stolberg overdrog Rektoratet for den lærde Skole i Eutin, en Stilling, som udfriede ham af saare trykkende Forhold — han levede siden 1778 som Lærer i Otterndorf i Hadeln, — og som Vosz modtog med Henrykkelse. Vi ville senere faa Lejlighed til at se, hvorledes Vosz gjengjældte dette Venkab, disse Velgjerninger, da Stolberg, tro mod sin Overbevisning, i Aaret 1800 vendte tilbage til den katholske Kirke.

Hvorledes, det Spørgsmaal ligger nær, havde denne højstillede, klassisk dannede Mand, lige fremragende ved Digtertalent og ved Karakterrenhed, besluttet sig til at gjøre et Skridt, om hvilket han vidste, at det vilde vække almindelig Opsigt og paadrage ham en

Del Fjendskaber? Vi ville forsøge at følge Gangen i hans indre Udvikling og fremstille, hvorledes han, den troende Protestant, lidt efter lidt kom til den Overbevisning, at den sande Frelse kun kunde søges i den katholske Kirke, og at kun den alene var den af Jesus Kristus indstiftede Kirke.

Stolbergs Forældre vare strængt religiøse og lode deres Børn blive en tilsvarende Opdragelse til Del. Fra Barndommen af vendte Stolberg sig derfor ogsaa til en strængere religiøs Retning indenfor Protestantismen, end Tilfældet ellers var paa hans Tid, hvad der dog ikke hindrede ham i, som ovenfor sagt, at sværme med Begejstring for de Friheds- og Oplysnings Ideer, som netop herskede. Denne Frihedstrang, som udsprang fra en levende Medfølelse for hans lidende Medbrødre af de lavere Stænder, der sukkede under Tidsforholdenes trykkende Aag, lod ham da ogsaa hilse den franske Revolutions Begyndelse med Glæde, en Følelse, som han delte med mange af Datidens ædleste og bedste Mænd. Men Revolutionens Gang og Udvikling vakte alle Bedresindede af deres Drømmerier. Stolberg og hans Meningsfæller havde i deres idealistiske Naivitet ventet sig af den det franske Kongedømmes Fornyelse og i Forening dermed Begyndelsen til en ny Epoke, der skulde være en Borgen for almindelig Lykke, men i Stedet for saa' de, hvorledes en uhyre Afgrund aabnede sig for dem og truede med at opsluge alt det Bestaaende, alle gejstlige og verdslige Love. Da fik han snart Øjnene op, og han var en af de Første, som aabent og uden Omsvøb udtalte sin forandrede Anskuelse; medens Klopstock endnu i Hamburg fejrede den almindelige Frihedsfests Tummel til Minde om Stormen paa Bastillen med to Oder.

„Jeg ærer,“ skrev han d. 20. Jan. 1791 til sin Ven *Gerh. Ant. v. Halem*, „jeg elsker — De véd, hvor højt! — Friheden. Men netop derfor tror jeg, at den maa grunde sig paa Dyd. Og dette Grundlag har Frankrig

ikke lagt, Frankrig, som har skadet hele Europa med Giften af sin Umoralitet og Irreligion.“ Og senere, da han befandt sig paa sin store Rejse til Syden, skrev han fra Rom (11. Jan. 1792) til den samme Ven: „ . . . Aldrig vil jeg tro, at Pyramiden kan staa paa sin Top. Historie, Filosofi og Eftertanke har lært mig, at kun forstandige og dydige Nationer kunde bevare Friheden. Frihed maa hvile paa Love, Love paa Sædelighed, Sædelighed paa Religion. Naar Tiberfloden flyder fra Vest henimod Øst, saa vil jeg ogsaa tro paa den franske Frihed; men samtidig vilde jeg bede hele Europa om at være paa sin Post overfor en Stat, der bestod af lutter Fritænkere og Atheister . . .“

Men hvor kunde Dæmningen, som skulde rejses mod Revolutionens frembrusende, ødelæggende Bølger, vel søges, naar ikke i Religionen? Og hvor kunde Stolberg, den strængt religiøse, troende Kristen, vel ellers have søgt den?

Og dog var det et Tidsrum, i hvilket den mest udprægede Rationalisme beherskede Sindene, et Tidsrum, i hvilket Vosz og Konsorter levede, der vilde udrydde af den kristelige Religion som unyttigt Kram alt, hvad de med deres indskrænkede Fornuft ikke var i Stand til at fatte, der vilde befordre den historiske Kristus, den levende Guds Søn, ud af Kristendommen, og mente at ære ham tilstrækkelig, naar de stillede ham lige med Sokrates, Konfucius, Muhamed o. s. v. Det var en Tid, i hvilken en selvgjort Morals Lære skulde erstatte Kirkens Lovgivning, og i hvilken det ikke var Bibelen, ikke Dogmerne, men meget mere de frivoleste Dags-Nyheder, der dannede Texten for Søn- og Festdagsprædikenerne, en Tid, i hvilken man med en Smule Flid i den daglige Gjerning og lidt negativ Moral, som jo ikke ihjelslaar og bestjæler Nogen, troede at have ordnet alt til Fuldkommenhed med det Hintsides. Hvorledes kunde vel Stolberg, hvis Valgsprog lød: „Alt er forfængeligt, naar det ikke har Gud til

Grundlag og Formaal,“ nogen Sinde have sluttet Venskab med den Retning, som da var fremherskende indenfor Protestantismen, og endnu mere, hvorledes kunde han vel i den have søgt og fundet en Støtte mod den Kuldkastning af alt det Bestaaende, som med hastige Skridt nærmede sig?

„I en vis sublim Forstand,“ skrev han (28. April 1788) til Fr. Jacobi, „kan man sige, at Sandheden ikke trænger til noget Forsvar; men dens objektive Uomstødelighed er en sørgelig Trøst for Menneskevennen, for en Fader, som frygter for Tider, i hvilke hans Børn ville komme til at leve blandt døbte Hedninger, ja maaske endog blandt udøbte Hedninger. Den nye Halvkristendom, som gjør Guds Søn alene til Guds største og bedste Sendebud, kan ikke bestaa, da Bibelen modsiger den paa enhver Side.“ Og et Aar senere skrev han fra Berlin til den samme Ven: „Det gjør mig stedse mere ondt og nedtrykker mig, naar jeg ser Folk, som mene, at de kunne leve uden en Gud. Allerede med Naturalisterne omgaas jeg ikke gjærne. Hvad gavner Overensstemmelse i Henseende til Tænkemaade, naar den Enes ædleste Stræng er stemt saa højt forskjellig fra de andre.“

Paa denne Tid havde Stolberg allerede digtet flere af sine herligste aandelige Sange, som var blevne optagne i flere lutherske Salmebøger, og hvor omhyggelig han nedlagde hele sin Tro i disse Sange, beviser et Brev til v. Halem, som paa den Tid var sysselsat med Udgivelsen af en ny oldenburgsk Salmebog. Han skriver:

„De arbejder paa en ny forbedret Salmebog. Den Frist af sex Uger, som De spøgende giver mig, for at jeg i samme skal foretage nogle Forandringer i en af mine Salmer, synes at bevise, at der arbejdes med Hastighed. En Samling af Sange, som skulle synges offentlig og i de private Hjem, som skulle hæve hele Menigheder mod Himlen og neddryppe den oplivende

Trøst fra en Religion, som kommer fra Himlen, i Bondens Hytte og i Haandværkerens Stue, en saadan Samling anser jeg for et saare vigtigt og ophøjet Foretagende . . . Med ædel Oprigtighed, vort Venskab værdig, har De flere Gange sagt mig, at De drog Evangeliets Historie i Tvivl. Kjære Ven! Hvorledes kan De da udarbejde en Samling af Salmer for Menighederne, hvis Haab for dette og hint Livs Vedkommende er grundlagt paa Evangeliet? . . . Vil De forkaste Sange, hvis Indhold har styrket Tusinder i deres Lidelser, Tusinder i Døden, fordi de maaske synes Dem at være Legender? Eller vil De optage i Samlingen, hvad De holder for Legende? . . . Vel véd jeg, at man, ligesom Basedow har digtet, ogsaa kan samle for alle Gudsdyrkere. Men Sligt forlanger ingen kristen Menighed og opfylder ikke dens Trang; dens Tro, dens Haab er ikke grundfæstet paa en haabende Tvivlers Formodninger, dens Tro, dens Haab er grundfæstet paa Evangeliet . . . Ikke for at blande mig i Sager, der ikke vedrører mig, men af Venskab mod Dem og endnu mere af Kjærlighed til det, som i mig er modnet til mere end subjektiv Overbevisning, endskjønt eller meget mere *fordi* ogsaa jeg har tvivlet, greb jeg Pennen.“ —

Vi se, med hvilken ædel Aabenhjærtethed, Stolberg optraadte imod Naturalisternes og Neologernes Bestræbelser, ogsaa overfor sine Venner, og hans Breve til v. Halem ere et smukt Vidnesbyrd om hans troende Sindelag og frimodige Ligefremhed. Det samme Synspunkt ledede ham i Valget af en Opdrager for Børnene, et yderst vigtigt Anliggende for ham. Han skrev i den Anledning til Jacobi: „Naar det drejer sig om en Lærer for mine Børn, saa er jeg intolerant. Om han er Theolog eller Jurist, luthersk eller reformert, er mig ligegyldigt. Men han maa med Enfoldighed tro paa Evangeliet. Hellere vil jeg have en ærlig Atheist, dersom der findes saadanne, end en Wischi-Waschi af

sammensmættet Tro og Vantro, hvad endog de fleste Theologer ere.“ Den oprigtige troende Lutheraner, Nikolovius, for hvem han endelig bestemte sig, erhvervede sig da ogsaa ikke blot hans Tillid, men ogsaa hans personlige Venskab.

(Fortsættes).

Til de katholske Mødre.

„O gode, kristelige Hjem, i hvilke de hh. Engle bo, Fredens, Guds frygtens, Bønnens Hjem, den sande kristelige Børneopdragelses Hjem, værers hilsede! Naar blot *I* holde Eder oprejste, naar blot *Eders* Tal forøges, naar blot Sjælens Morderengel gaar *Eder* forbi, saa vil det menneskelige Samfunds Hjærte atter gjenvinde Sundheden.“ Saaledes skrev for en Del Aar tilbage den nu afdøde Biskop *Konrad Martin* af Paderborn.

I Sandhed! Kun da kunne Nationerne være lykkelige, naar *Familielivet* er sundt, naar det i Virkeligheden er *kristeligt*. Da Frelseren kom, for at forny Menneskeslægten, gjorde han Begyndelsen med at forny Familielivet. Men hvad Hjærtet er for Legemet, det er *Moderen* for Familien. Hvad Under derfor, om Kirken til alle Tider hævede Moderens Værdighed og Betydning højt! Som et særligt Middel til gjensidig Opmuntring til Opfyldelsen af hellige Pligter og til gjensidig Hjælp ved *Bønnens* Magt ere i den nyere Tid de saakaldte *kristelige Mødreforeninger* opstaaede indenfor den katholske Kirke.

Den kristelige Mødreforening er ærværdig i Henseende til sin *Oprindelse*. Det er nu snart 40 Aar siden, at bekymrede Mødre i en Stad og i et Land,

hvor Vantroen anretter saa stor Fordærvelse, fra Tid til anden kom sammen i en Kirke, for i *Fællesskab* at bede for deres Børn, for at anraabe Himlen om Mod og Kraft i en ond Tid til samvittighedsfuldt at opfylde et vanskeligt Hverv: *Ungdommens kristelige Opdragelse*. Saaledes stiftede fromme Mødre den kristelige Mødreforening.

Den lille Plante voxede op til et Træ og den kristelige Mødreforenings Træ udbreder nu allerede sine Grene over hele Jorden. Over 200,000 Mødre af alle Stænder ere Medlemmer af denne Bønnens Hær, der er udbredt over hele Verden, og ogsaa fyrstelige Mødre anse det for en Naade, at tilhøre dette bedende Mødreforbund. Ogsaa ved sin *Udbredelse over hele Verden* er den kristelige Mødreforening ærværdig.

Den kristelige Mødreforening er overordentlig *naaderig*. For ethvert af kristelig Bodsaand i Sandhed gennemtrængt Moderhjærte staa Kirkens Naadekilder vidt aabne i Form af *Aflad*, som den h. Fader har forundt Foreningen. Desuden er det den hellige Families forjættede *særegne* Beskyttelse og den *særegne* Maade, paa hvilken Du er indbefattet i saa mange Tusinde Mødres fromme Bønner, som maa blive til Trøst for dig, o kristelige Moder, og til særegen Velsignelse for dine Børn.

Den kristelige Mødreforening er ogsaa i højeste Grad *tidssvarende*. Mere end nogen Sinde vanskelig-gjøres Ungdommens Opdragelse, mere end nogen Sinde voxer Farerne. I Sandhed: Forældrerne trænge til Lys ovenfra, megen Oplysning og gjensidig Opmuntring, for ikke at blive trætte i deres vanskelige Hverv. Mødreforeningen er i denne Henseende en sand Velgjerning for Medlemmerne, en Velgjerning for Menigheden, for Staten, for Kirken. Den er med andre Ord i højeste Grad tidssvarende.

Det kan derfor heller ikke vække Forundring, at en saadan kristelig Mødreforening ogsaa allerede for

længe siden er bleven oprettet her i Hovedstaden af daværende Sognepræst ved Sct. Ansgars Kirke, højærv. Hr. Pastor *H. Böhmer*. Siden dens Oprettelse er der i Sognekirken hver *første Tirsdag* i Maaneden bleven frembaaret *det h. Messeoffer* for Foreningens Medlemmer og Anliggende; talrige Mødre deltog i den med dette h. Messeoffer forbundne *Fælleskommunion* og lyttede til det praktiske *Foredrag*, som afsluttede disse maanedlige Foreningsmøder. Hurtig voxede Medlemmernes Antal, og uden Tvivl har allerede mangt et Moderhjærte søgt og fundet Trøst og nyt Mod i tunge Sorger og nyt Lys i Opfyldelsen af vanskelige Kaldspligter.

Maatte da alle katholske *Hustruer*, som muligvis endnu hidtil have staaet udenfor denne Bønforening, slutte sig til den, og dens nuværende Medlemmer med fornyet Iver forblive den tro og bestræbe sig for at udbrede den i hele Præfekturet, for at den med Guds Naade og under den h. Gudsmoders Beskyttelse kan udfolde en velsignelsesrig Virksomhed til Guds Ære og Sjælenes Frelse, til Gavn for Menighederne, for Staten og Kirken! Indmeldelser her i Byen og fra Provinserne, hvor der endnu ikke maatte være dannet en særegen Filialforening, modtager Sognepræsten ved Sct. Ansgars Kirke, højærv. Hr. Pastor *J. Braun*.

Vincentsforeningen.

Vincentsforeningen afholdt sin første *Generalforsamling* i Aar den 15. Marts, Kl. 9 Aften, i Bredgade 67. Den præsideredes af højærv. Hr. Præfekt *v. Euch* og overværedes af 26 Medlemmer. Af Sekretærens Oversigt over Foreningens Virksomhed 1 1888 hidsætte vi følgende:

Foreningens tre Konferenser, nemlig *Sct. Ansgars* Konferens for den indre By, *Sct. Josefs* Konferens for

Nørrebro og *Sct. Mariæ* Konferens for Vesterbro og Frederiksberg, havde tilsammen 56 aktive og 24 kun bidragydende Medlemmer. Et Medlem, Hr. Bogbinder *O. Petersen*, døde i Aarets Løb. Ved Indsamlingerne i de egentlige Møder indkom der 395 Kr., ved Gaver og Subskriptioner 670 Kr., hvilke i Forbindelse med Kassebeholdningen fra 1887 gav en samlet Sum af 1202 Kr. Af disse bleve 489 Kr. anvendte til kontant Uddeling, navnlig til Huslejhjælp, 393 Kr. til Uddeling af Brød, Kul m. m. Den samlede Kassebeholdning var altsaa ved Aarets Slutning 320 Kr. 41 Familier vare optagne til regelmæssigt Besøg og Understøttelse; 27 Børn, 5 Lærlinge og 2 Arbejdere bleve understøttede. Der er blevet modtaget og uddelt en god Del brugte Klæder samt betydelige Mængder Fødevarer, hvoriblandt 270 Pd. Kjødaffald, Skanke og Lever. Desuden have Vincentsbrødre ved deres Formaninger bevirket, at 5 Ægtepar ere blevne kirkelig viede, og at 2 Familiefædre have holdt deres Paaskekommunion. Lokalraadet, der tjener som Bindeled mellem de tre Konferenser, havde ved Aarets Slutning 658 Kr. i sin Kasse. Angaaende Vaisenhusfondets Status se „Nord. Ugebl.“ for 3. Febr., Side 102.

Paa Generalmødet den 14. Dec. f. A. bød Foreningen de tre Brødre *Marister* velkommen her i Danmark og udtalte det Haab, at de snart maatte kunne overtage deres Del af Opgaven, som vilde bestaa i Ledelsen af Vajsenhuset for Drengbørn samt Kommunikant-Anstalten.

Siden Nytaar ere de før nævnte Kassebeholdninger svundne saa betydeligt ind, at der er Fare for, at Kravene ville overstige Foreningens Kræfter. Den beder derfor kristelige Velgjørere om at hjælpe den ved Gaver.

Kjøbenhavn, den 25. Marts 1889.

Vincentsforeningens Lokalbestyrelse.

Efterretninger fra Ind- og Udland.

Kina. Den 10. f. M. indviedes med stor Højtidelighed den nye *katholske Domkirke* i Peking, den største kristne Kirke i Kina. Den højtidelige Gudstjeneste, som forrettedes af Biskop *Tagliabue*, overværedes af samtlige Gesandter; senere mødte Schun, Minister i Tsung-li-Yamen, som Kejserens Repræsentant, ledsaget af flere højere Embedsmænd. Efter Gudstjenesten afholdtes Festmaaltid, under hvilket Biskoppen holdt en Tale til Gæsterne, der blev besvaret af den franske, tyske og nordamerikanske Gesandt og af Kejserens Repræsentant. Kirken bedækker med sine Annexer (Seminar, Skole, Vajsenhus, Værksteder, Missionshuse) et Fladerum af 116 Mu (1 Mu = 6600 engelske Kvadratfod), er bygget af det solideste Materiale i gothisk Stil og maaler indvendig 248 Fod i Længden og 108 Fod i Breden.

Tonking. Msgr. *Puginier*, apostolisk Vikar for Vest-Tonking, har for nylig sendt Forstanderen for Missions-Seminarieret i Lyon en Skildring af sin sidste Visitats i Dekanetet Son-mieng, som ligger i Provinsen Hanoj. Forhen bestod dette Dekanat af 12 Sogne og Kapellanier med 2600 Katholiker; i de sidste ti Aar er det ved talrige Omvendelser voxet saaledes, at det nu er inddelt i 63 Sogne med over 6000 Katholiker. Biskoppen døbte paa denne Visitats en Dag 221 Hedninger, rakte dem Dagen efter den h. Kommunion og meddelte dem Konfirmationens h. Sakramente. En Maaned i Forvejen havde han døbt 200, og 1500 gik endnu til Undervisning. I hele Msgr. Puginiers Vikariat findes der for Tiden 13000 Katekumener.

Amerika. I Følge det nyeste „Direktorium“ beløber Katholikernes Antal i de forenede Stater sig til ca. 9 *Millioner*; talrigst ere de repræsenterede i Bispedømmerne New-York med 800,000 Sjæle, Boston med 475,000,

Chicago med 450,000, Filadelfia med 400,000 og New Orleans med 300,000. Det største Antal katholske Skolebørn har Ærkebispedømmet Chicago, nemlig 42,087; derefter følger New-York med 37,806, Brooklyn med 26,833, Cleveland med 25,863, Boston med 25,000, Newark med 24,000, Cincinnati med 21,800 og Milwaukee og St. Louis hver med 20,000. Den katholske Kirke i de Forenede Stater repræsenterer alle Europas Sprog og Nationer, men ved Troen paa den sande Kirke ere alle dens Medlemmer inderligt forenede med hverandre; alle Amerikas Katholiker anerkjende Pave Leo XIII i i Rom som Petri Efterfølger og Kristi Statholder paa Jorden, alle adlyde de deres Overhyrder og Hyrder, som ere forenede med Biskoppen af Rom som øverste Overhyrde. Ingen af de utallige protestantiske Sekter, som oversvømme dette store Land, tæller saa mange Medlemmer som den katholske Kirke, og medens Protestantismen, der er sønderlemmet ved alle disse Sekter, stadig gaar sin Opløsning i Møde, afgiver den katholske Kirke, Jesu Kristi Brud, Vidnesbyrd om uforgængelig Livskraft her som alle Vegne.

London. Det protestantiske Blad „Sunday Times“ offentliggjorte for nylig en Artikel under Titlen: „Kors og Sværd“, som opfordrer til at „udnævne Paven til øverste Voldgiftsdommer mellem Nationerne, for at forhindre den ødelæggende Krig mellem Europas Folk.“ — En smuk og ædel Tanke, dobbelt anerkjendelsesværdig, fordi den kommer fra en protestantisk Engländerens Pen.

Kirkelig Kalender.

Søndag den 31. Marts. 4. Søndag i Fasten. — M. 1. April. Ferialdag. — **2. Ti.** Frants af Paula, Bekjender. — **3. O.** Ferialdag (Kl. 8¹/₄ h. Messe for Ansgariusforeningen). — **4. To.** Isidor, Bekj. og Kirkelærer. — **5. F.** Ihukommelse af Frelserens dyrebare Blod (Kl. 8¹/₄ Broderskabsmesse til Ære for Jesu guddommelige Hjærte; Kl. 7¹/₂ Aften: Andagt med Prædiken). — **6. L.** Ferialdag.
Søndag den 7. April. Passionssøndag.

Mødreforeningen. Tirsdag den 2. April Kl. 8 $\frac{1}{4}$, læses den h. Messe i Sognekirken for Foreningens Medlemmer og Anliggender.

Svendeforeningen. Søndag den 31. Marts Kl. 8 Aften: Foredrag af højærv. Hr. Pastor v. Geyr om Island.

Unio. Søndag d. 7. April: Møde i Foreningens Lokale. — Onsdag den 10. April: ordentlig halvaarlig Generalforsamling. Eventuelle Forslag bedes indgivne til Bestyrelsen senest Mandag den 1. April.

Taksigelse. For al udvist Deltagelse ved vor kjære Søns og Broders, L. F. Mariboæs Begravelse bringes herved en hjærtelig Tak af hans Moder og Sødskende.

Alle, som fulgte og bare vor kjære Medsøster, Sr. Marie Gabrielle, til hendes sidste Hvilested, modtage herved vor hjærtelige Tak.
St. Josefs Søstrene.

Den levende Rosenkrans. I Passions-Ugen afholdes aandelige Exerцитier i Sct. Josefs Søstrenes Huskapel, Toldbodvejen 14. Exerцитierne begynde Søndag den 7. April Kl. 7 $\frac{1}{2}$, Aften og fortsættes hver Aften indtil Palmesøndag. Adgang for alle Medlemmer af Rosenkransforeningen.

Elisabethforeningen, der antager sig forældreløse og forsmøtte Børn, tillader sig herved at anbefale sin aarlige **Paaske-Basar** til Menighedens velvillige Erindring. Selv de mindste Gjenstande og Pengebidrag til Basaren modtages med Taknemlighed af Bestyrelsens Medlemmer: Forstanderinden, Fru E. Tro-nier, L. Strandstræde 20, 4. S., Kassererinden, Fru M. Larsen, Vingaardsstræde 10, St. og Sekretærinden, Fru A. Osterham-mel, Nørrefarimagsgade 53, 2. S., samt hos D'hrr. Gejstlige.

Fremlysning. En Silkeparaply med rødtærnet Foer og graat Hornskaft kan af Ejeren afhentes hos Redaktionen, Bred-gade 64, 1.

At vor kjære Søster, forhenv. Lærerinde **Kristiane Fre-derikke Viktoria Møller**, bortkaldtes af Gud ved en blid og rolig Død Søndag den 24. ds., i en Alder af 48 Aar og efter 14 Aars Sygdom, ofte styrket ved Modtagelsen af de hh. Sa-kramenter, meddeles deltagende Slægt og Venner af
hendes Sødskende.

Kjøbenhavn og Fredericia, d. 26. Marts 1889.
Begravelsen finder Sted fra Sct. Ansgars Kirke Lørda'g den 30. Marts Kl. 8 $\frac{1}{4}$.

R. I. P.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Syvogtredivte Aargang.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr. Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, Store Kjøbmagergade 10, 1. S., Kjøbenhavn. — Redaktør: A. Johansen, Bredgade 64, 1. S.

N°. 14.

Søndagen den 7. April.

1889.

Indhold. Hjærtfred gennem Skriftemaal og Afløsning. — Grev F. L. v. Stolberg. — Efterretninger: Kolding, England.

IX.

Hjærtfred gennem Skriftemaal og Afløsning.

„Ved en Katholiks Overgang til den ev.-luth. Kirke skal Præsten gjøre ham opmærksom paa, at Præsten ej kan modtage nogen Ørebigt af ham og ej kan qua *judex Dei give*, men alene som Guds Ords Tjener *tilsige* Syndsforladelse, og at han *følgelig* ej erholder Absolution i Ordets katholske Betydning.“

Kanc. Skriv. 31. Dec. 1808.

Guds Søn har gjort sig selv til det Gudslam, der borttager Verdens Synder. Ved sin blodige Død har han aabnet os Adgang til Syndsforladelse. Synden er bleven os Kristne forladt, den Gang vi bleve Kristne, ved Daabens hellige Sakramente. Derved bleve vi

rensende for Arvesynden; og naar et Menneske først bliver døbt i en senere Alder, efter ogsaa selv at have syndet ved Misbrug af sin personlige Vilje, faar han ogsaa Forladelse for disse sine personlige Synder. Præsten ifører den Døbte et hvidt Klædebon, et Sindbillede paa den Bryllupsdragt (Matth. 22, 11), Sjælen ved Sakramentet er bleven iklædt, med den Formaning: Bær Omsorg for, at du bevarer det rent og bringer det uplettet for Guds Domstol.

Gid alle efterkom denne Opfordring! Men skulde det vel være ret mange? Vist er det, efter hvad den hellige Skrift og den daglige Erfaring lærer, at mange bryde deres Daabsløfter, tilsidesætte Guds strænge Bud og berøve sig selv derved Naadens Klædebon, Guds Venskab og Arveretten til Himlen. Dø de i denne Tilstand, da vil Dommeren spørge dem: „Hvorledes ere I komne herind uden at have Bryllupsklædningen paa?“ Da vil det være for sent; da ville de ikke mere kunne gjøre noget Skridt for at faa den tilbage. De ville blive dømt til at bindes paa Hænder og Fødder og kastes ud af den himmelske Bryllupssal i Mørket, hvor der skal være Graad og Tænders Gnidsel (Matth. 22, 12. 13).

Hvad maa en Synder da gjøre for at forebygge denne allerstørste Ulykke, der truer ham uafslædig, saa længe han forbliver i Syndens Tilstand? Man kunde mene at maatte spørge: *Kan* han gjøre noget? Han har ved sin Daab edelig forpligtet sig til at forsage Djævelen og tjene sin Gud. Han har brudt dette edelige Tilsagn. Vil Gud alligevel paa nogen Maade lade sig forsone og benaade sin troløse, menederske Tjener?

Ja, han vil. Al Tvivl bortvejres ved Herrens Paaskebudskab til sine Disciple: „Fred være med eder! Ligesom Faderen har sendt mig, saaledes sender jeg eder. Annammer den Helligaand: *hvem I forlade Synderne, dem ere de forladte*“ (Joh. 20, 21—23).

Det var i en højtidelig Stund, det var paa selve

hans Opstandelses Dag, at vor guddommelige, kjærlighedsfulde Forløser vilde meddele Verden sin Døds kosteligste Frugt, Syndernes Tilgivelse. Han viste sig da pludselig i sine Disciples Kreds; han bortjog deres Forskrækkelse og Frygt ved sin vanlige Hilsen: „Fred være med eder!“ Han overdrog dem sin egen Sendelse. Han aandede paa dem, som om han vilde meddele dem noget af sit eget Indre. Han bød dem annamme den Helligaand. Og efter saa mange Forberedelser erklærede han: „Hvem I forlade Synderne, dem ere de forladte.“

Kun om Jesu Disciple læse vi, at de hin Paaske-aften vare samlede (Joh. 20, 19); kun om dem kan der paastaas, at de hørte disse livsalige Ord af Herrens Mund. De vare kun faa, men den Fuldmagt, enhver af dem her fik, var uindskrænket. Herren hverken undtager nogen Synd eller nogen Synder. Enhver Synder kunde faa Forladelse for alle sine Synder ved at henvende sig til en af dem. Da Jesus en Gang havde sagt til en Værkbruden: Dine Synder ere dig forladte, knurrede nogle af de Tilstedeværende, der ikke vilde tro, at Jesus var Gud, og spurgte: „Hvem kan forlade Synder uden Gud alene?“ (Luk. 5, 21) Det er sandt: Synden fornærmer Gud; kun den Fornærmede kan forlade Fornærmelsen. Men det var jo Gud selv, der paa den første kristne Paaskedag indsatte Mennesker i sit Sted og overdrog dem uindskrænket Fuldmagt til paa hans Vegne at tilgive en hvilkensomhelst Krænkelse, der var tilføjet ham. Der kan ikke være nogen Tvivl om: enhver Synder i de første kristne Menigheder kunde henvende sig til en af Jesu Disciple og kunde ad denne Vej opnaa Syndsforladelse.

Vi maa tilføje: enhver Synder *maatte* nødvendigvis gaa denne Vej; *kun* ad den kunde han faa Syndsforladelse. Ganske vist, dersom Herren kun havde sagt: „Hvem I forlade Synderne, dem ere de forladte,“ kunde man godt mene, at det var en fri Sag, om En vilde henvende

sig til en af Herrens Befuldmægtigede eller til Herren selv. Men Jesus tilføjer i samme Aandedræt: „Hvem I beholde dem, dem ere de beholdne“ (Joh. 20, 23). Ingen kunde altsaa i hin første Tid faa Syndsforladelse uden ved en Discipels Mellemkomst. Ingen kunde sige: Jeg holder ikke af at gjøre en Omvej; jeg har fornærmet Herren, jeg søger hellere Forladelse for min Skyld hos ham selv end hos en af ham bemyndiget Tjener. Ingen kunde sige dette, da den fornærmede Herre ganske tydelig og bestemt havde erklæret: Enhver som ønsker sin Brøde tilgiven, maa henvende sig til mine Tjenere; kun ved en af dem giver jeg Forladelse.

En ubegribelig stor Fuldmagt blev derved lagt i Disciplenes Hænder og — Gud ske Lov! — ikke blot i deres men ogsaa i deres *Efterfølgeres*: Herren er død for at frelse *alle* Syndere og borttage *alle* Synder, der begaaes paa Jorden; og Synder ville blive begaaede indtil den yderste Dag, og al Tid vil der være betyngede Samvittigheder, der trænge til at blive lettede for deres Syndebyrde. De første Kristne i den apostoliske Tid havde Aandens Førstegrøde (Rom 8, 23); trængte de desuagtet til Syndsforladelse ved Menneskers Mellemkomst, hvor meget mere ville ikke de senere Tider føle denne Trang! Det vidste Frelseren godt. Han har derfor indstiftet dette Syndsforladelens Sakramente lige saa vel som alle andre *for evige Tider*. De anførte Ord hos Joh. 20, 23 gjælde ikke blot Apostlene men ogsaa deres Efterfølgere¹⁾ lige saa vel som de andre: Hvadsomhelst I løse paa Jorden, skal være løst i Himlen“

¹⁾ Pastor C. J. Brandt savner i „Dansk Kirket.“ 1889 Nr. 8 et „Bevis for at Herrens Løfte Joh. 20, 22 gjælder ogsaa Kirkens Præster fremdeles.“ Den Mand, som hans Kirke anser for sin Lærerfader var af en anden Mening; han skriver i sin „Sermon om Bodens Sakramente“: „Der bør bygges paa Kristi Ord, der tilsiger dig: Naar *Præsten* løser dig, skal du være løst.“ Der erste Teil aller Bücher u. Schrifften des thewren, seligen Mans Doct. M. Lutheri, Jhena 1555. Fol. 66 a.

(Matth. 28, 19) og de om Alterets Sakramente: „Gjører dette til min Ihukommelse“ (Luk. 22 19).

(Fortsættes.)

Grev F. L. v. Stolberg.

(Fortsat.)

Jo inderligere Stolberg i Aarenes Løb befæstedes i Troen paa Aabenbaringen, og jo alvorligere han overfor de saakaldte Oplystes forfængelige Opblæsthed saa' sig foranlediget til at fordybe sig i Kristendommens Sandheder, desto modigere tog han ogsaa Kampen op for den i andre Retninger. Da Schiller (1788) offentliggjorde sit berømte Digt: „Grækenlands Guder,“ i hvilket han søgte at fremstille Grækernes glade, rent menneskelige, æstetiske Livsanskuelse i et klarere Lys i Mod-sætning til „den mørke, kristelige Religion, der fordrede Selvfornægtelse og Afholdenhed,“ saa optraadte Stolberg med sine „Tanker over Schillers Digt, Grækenlands Guder“, som en omhyggelig Forsvarer af Kristendommen; hvad Schiller aldrig tilgav ham.

Kristendommen var saaledes bleven et alvorligt, personligt Anliggende for ham; men i hin skjæbnesvangre Tid maatte han levende føle, hvor nødvendigt det var, at ligesindede Kræfter sluttede sig sammen. I samme Grad, som Korruptionens og Fornægtelsens Aand med Opløsningen af den offentlige Samfundsorden greb mere og mere om sig som en ødelæggende Pest, følte han Trang til, at slutte sig desto inderligere til hine, med hvem han følte sig aandsbeslægtet. Et saadant aandsbeslægtet Element fandt han i Münster i en lille Kreds af ædle, i aandelig Henseende betydelige Mennesker, der med den berømte Fyrstinde *Gallitzin* som Midtpunkt den Gang forskaffede Münster Navn af „Tysklands Athen“.

Grevinde *Amalie v. Schmettau*, rigt begavet, baade i legemlig og aandelig Henseende, havde i en Alder af 20 Aar giftet sig med den russiske Fyrste *Dimitri Gallitzin*, Gesandt i Holland, en glimrende Verdensmand og Diderots og Voltaires fortrolige Ven, idet hun haabede at kunde udfylde en mangelfuld Ungdomsopdragelse hos den fintdannede Mand. Men hun havde forregnet sig. Hvorledes skulde vel ogsaa Atheisten nogen Sinde have kunnet tilfredsstille hendes aandelige Trang? Trods det glimrende Salonliv følte hun sig inderlig forladt, og i en Alder af 24 Aar fattede hun derfor den heroiske Beslutning at tage Afsked med Verden og at trække sig tilbage til Münster tillige med sine Børn. Endskjønt Katholik af Fødsel var hendes religiøse Bevidsthed dog kun ringe, og den venskabelige Omgang med den hollandske Filosof *Hemsterhuys*, som forkastede al positiv Religion, kunde ikke tjene til at styrke den. Men lidt efter lidt bevirkede Omgangen med *Hamann*, som døde i hendes Hus, og endnu mere den ædle Friherre *v. Fyrstenberg*, et religiøst Opsving i hendes Sjæl, saa at hun atter blev gjenvunden for Kristendommen og i Aaret 1786 vendte tilbage til den katholske Kirke, efter at have valgt den fromme *Overberg* til sin aandelige Fører.

For at karakterisere denne Kvinde, hvis Betydning er bleven anerkjendt af saa forskellige Aander som *Hamann* og *Lavater*, *Gøthe* og *Jacobi*, ville vi her anføre, hvad *Gøthe* skriver om hende:

„Fyrstinden var en af den Slags Personligheder, som man ikke kan gjøre sig noget Begreb om, naar man ikke har set dem, og som man ikke bedømmer rigtigt, naar man ikke betragter dem baade i Forbindelse og i Konflikt med deres Omgivelser . . . Tidlig kom hun til den Overbevisning, at Verden ikke giver os Noget; at man maa trække sig tilbage til sig selv, at man i en intimere, indskrænket Kreds maa drage Omsorg for Tid og Evighed. Som skønneste Mægling

mellem begge Verdener fremspirede Velgjørenheden, en alvorlig Askeses mildeste Virkning; Livet udfyldtes med religiøse Øvelser og Velgjørenhed . . . Indenfor dette Element herskede der den aandrigste, hjærteligste Underholdning, alvorlig ved Filosofien mæglet, munter ved Kunsten. . . . I en saadan Omgivelse vilde det have været en Umulighed, at vise sig bitter og uvenlig; tværtimod, jeg følte mig mildere stemt end nogen Sinde tilforn“

Denne Kvindes aandelige Indflydelse kunde Stolberg saa meget mindre modstaa, som hendes mandige Aand maaske var hans overlegen i Henseende til Skarpsindighed, medens de paa en saa overraskende Maade mødtes i deres Opfattelse af Livet, i deres Tro og Forhaabninger. Saaledes opstod der da et inderligt aandeligt Forhold, der af Stolberg og hans Hustru betragtedes som et Værk af Forsynets Styrelse, medens Fyrstinden for sit Vedkommende hilste det som en glædelig Begivenhed.

Paa denne Tid begynder den religiøse Proces i Stolberg, en Proces som efter syv Aars omhyggelig Prøvelse endte med hans Konversion. Hans religiøse Undersøgelser hindrede ham dog ikke i hans literære Virksomhed, saaledes offentliggjorde han en Oversættelse af Platons skjønneste og mest ophøjede Dialoger (Køningsberg 1796. 3 Bd.), hvortil han knyttede en Mængde af ægte kristelig Aand baarne Anmærkninger, der gave Schiller Anledning til at udgyde sin bidende Spot over ham.

Alle saadanne Fjendtligheder vare ikke i Stand til at rokke Grev Stolberg i hans Tro. Religionen var for ham det Element, i hvilket hans Væsen aandede, og hans Hustru var opfyldt af en lignende ivrig Længsel efter utvivlsom Sikkerhed. „Sandelig“, saaledes skrev han, „det er noget storartet, at være en Kristen, eller det er slet intet. Moral havde Hedningerne, før Kristus kom. Han kom, for at lære os, ikke hvorledes vi skulde opfylde de ydre borgerlige Pligter, men hvorledes vi i alle Tilfælde skulde fornægte os selv og

rense og lutre overfor ham vort Hjertes hemmeligste Kroge. . . . Hele vor Kristendom maa være rodfæstet i Guds Kjærlighed, ellers er den et vissent Træ.“

De evindelige Stridigheder indenfor den protestantiske Kirke forøgede og skærpede hos ham, som han skriver til Lavater, „den glødende Længsel efter og Trang til at tilhøre en Kirke, der var ledet af Guds Aand og ufejlbar i sin Lære.“ Med større og større Iver fordybede han sig i Studiet af Kirkens Søjler, af en Augustinus, Bernhard, Krysostomus, og stadig tydeligere viste en Fenelons, Bossuets, Sailers og flere Andres Skrifter ham den rette Vej, endskjønt den fuldkomne Erkjendelse kun modnedes langsomt.

Hans münsterske Venners Besøg — Fyrstinde Gallitzin og Overberg vare i flere Uger hans Gjæster, — som han modtog paa denne Tid, begge *Drosterne*, *Katerkamp* o. Fl., faldt som Solstraaler i hans Tvivls Nat. Endelig aabnede han sit Hjerte for Biskoppen af Boulogne, Msgr. *Asseline*, som paa Grund af den franske Revolution opholdt sig i Tyskland, og denne Prælats Svar viste ham klart og bestemt Vejen, som han havde at vandre.

Hvor han end saa' hen, fandt han overalt i Protestantismen kun Forstandstroens trøstesløse Tørhed, Adsplittelse og Forvirring, alt det Hjærtelige saa' han fjærnet fra Religionen, Gejstligheden saa' han smittet af Tidsalderens Forsagthed og hyldende en saak. Fornuftreligion, som imidlertid ikke var noget andet end det rene Hedenskab. Han saa' Kirken forvandlet til en Kamplads for Meninger, Religionen til en Boldt for menneskelige Lidenskaber, han saa' et Kaos af Indifferentisme, hvorfra der ingen Frelse kunde komme.

Paa den anden Side saa' han en Kirke, som var i Besiddelse af alle Kjendetegnene paa sin guddommelige Oprindelse, som trods Hindringerne, der lagdes i Vejen for den, og Indskrænkningerne, der paalagdes den, som trods de brusende Storme, der Tid efter

anden fremkaldtes af falske Profeter, der ligesom Vildsvin brøde ind i Guds Vinbjerg, fremviste saa overmaade herlige og kostbare Blomster og Frugter; en Kirke, som efter Kristi Ord, var bygget paa en Klippe.

Det var en langvarig Kamp, Stolberg førte; men idet han bukkede under for Sandhedens Magt, bøjede han sin Forstand under Troens Lydighed, Troen paa den Korsfæstede, der er en Forargelse for Jøderne, for Hedningerne en Daarskab, men for dem, som skulle arve Salighed, Guds Kraft og Visdom. Han maatte tilsidst give efter for sin Samvittigheds bydende Fordringer. Da det gamle Aarhundrede sank i Graven, oprandt med det ny ogsaa for Stolberg og hans ligesindede Hustru, et nyt Liv. Paa Pintsefesten, den 1. Juni 1800, aflagde han i Münster i Fyrstinde Gallitzins Huskapel den katholske Trosbekjendelse i den ærværdige Överbergs Hænder. Efter sin Tilbagekomst underrettede han Fyrstbiskoppen om dette vigtige Skridt og bad om Afsked; den 22. August nedlagde Eutiner Regeringens Præsident højtideligt og med glad Offerwillighed sit Embede.

Dette Skridt af en i alle Henseender udmærket og fremragende Mand, der var en Pryd for sit Fædreland baade som betydelig Digter, Videnskabsmand og Politiker, vakte naturligvis usædvanlig Opsigt og Forundring. Hans tidligere Trosfæller, der for største Delen vare nedsunkne i den platteste Rationalisme eller tilhørte en pietistisk Zelotisme, kunde ikke glemme, at en Mand, som de med rette vare stolte af, kunde vende tilbage til den af dem forhaanede og ringeagtede Moderkirke, en Kirke, som de næppe ansaa for god nok for den uddannede Pøbel, og hvis Endeligt var forudbestemt med næsten mathematisk Sikkerhed. Det manglede derfor heller ikke paa Dommere og Kritikere, navnlig blandt hans tidligere protestantiske Venner, som just ikke behandlede ham paa den blideste Maade.

Ogsaa her viste det sig, som overalt, at Protestantismen, der dog opstiller som Grundprincip Selvprøvelse, den subjektive Fornufts Prøvelse, fornægter dette sit Princip, naar det, hvad der dog saa let og saa ofte hænder, fører tilbage til den katholske Kirke. Ogsaa Stolberg havde betraadt Selvprøvelsens Vej. I en lang Aarrække havde han forsket og prøvet, undersøgt og sammenlignet, og jo længere det varede, desto mere var Grundlaget, paa hvilket han vandrede, svundet bort under hans Fødder, og Kirken traadt klarere og klarere frem, indtil han erkjendte, at Fred og Frelse kun burde søges og findes i den. Af fuldeste Overbevisning gjorde han Skridtet som et nødvendigt Resultat af hans Selvprøvelse, med Ro afventede han, hvis Hjærte kun kjendte til Kjærlighed, sine protestantiske Venners Dom. Han følte sig heller ikke fremmed overfor disse Venner, efter at være bleven Katholik, og indesluttede dem alle i sit Hjærte med den samme Kjærlighed som forhen, saa at endog en *Gelzer* fandt sig foranlediget til at sige om ham: „Alt Skjønt, som oprindeligt havde været i Stolbergs Eje, blomstrede uantastet videre, efter at han tilhørte en anden Kirke; et snæverhjærtet, udelukkende fanatisk Væsen, som Konvertiter ellers saa let blive et Bytte for, har aldrig i længere Tid faaet Magt over ham.“

Saaledes skrev da ogsaa Stolberg kort efter sin Konversion (22. Aug. 1800) til den protestantiske Gejstlige *Klenker* i Osnabrück: „Tilgiv, min dyrebare Ven (det maa, det vil De stadig vedblive at være overfor mig med gjensidig Kjærlighed), tilgiv, at De sandsynligvis allerede fra anden Side er bleven underrettet om det vigtige Skridt, jeg har gjort. . . . Denne Konversion er det endelige nødvendige Resultat af syv Aars Undersøgelser, af syv Aars Anraabelse af Sandhedens Aand. . . . Han har skjænket os Overbevisning, rolig og fast Overbevisning. . . . Dem maa det rigtignok forekomme, at vi ere komne paa Afveje; men hverken De

eller Deres udmærkede Hustru vil miskjende vor Redelighed. . . . Hold os for redelige Vildfarende. Lad os vedblive at være forenede i broderlig Kjærlighed. Vi stræbe efter ét Maal; vi have ét Haab; vi ville, De og vi, elske ham, som først har elsket os.“

Stolberg maatte være fattet paa at møde mange fjendtlige og bitre Angreb; dog havde han, der frivillig opgav en glimrende Stilling, næppe ventet et saadant Overmaal af Bebrejdelser som det, der fra flere Sider slyngedes imod ham. Endskjønt ingen af hans Venner, naar undtages den tølperagtige og lavttænkende *Vosz*, i Længden vedblev at være fremmed for ham, men Alle vendte tilbage til ham, saa forraadte de Fleste dog i Begyndelsen bitter Uvillie over dette Skridt. Navnlig udtalte *Jacobi*, Stolbergs intimeste Ungdomsven, en Mand, som selv svævede mellem Tro og Tvivl, sig med en saadan Forbitrelse over dette Skridt, at man næsten kunde antage, at han havde mistet Forstanden.

Derimod havde den af Vantroens Zeloter forhaanede og bespottede fromme *Lavater* kort før sin Død (2. Jan. 1801) skrevet til ham: „Kjære Ven Stolberg, du vil sikkert ikke frygte for at modtage et lille Brev fra Lavater, det første efter din saakaldte Tros- og Religionsforandring, som slet ikke falder mig vanskelig at forstaa. Du vil af Protestanten ikke vente dig nogen som helst Protestation. Du vil optage det lige saa broderligt som troende for mit Vedkommende, naar jeg med fuldeste Overbevisning siger dig: Det glæder mig, naar du ved dette vigtige Skridt har vundet eller vil vinde i Sjælefred, i Lyst og Kraft til en evangelisk Livsvandel, i lettere Nydelse af det højeste Gode, i Lige-dannelse med Kristi Sindelag. Jeg er ikke saa smaalig sindet, at jeg skulde foragte eller spotte over noget som helst Middel, ved hvilket et Menneske, som har andre Fornødenheder end jeg, tror at blive bedre, renere, fuldkomnere, Gud velbehageligere. Lad Enhver

gaa den Vej, Herren og hans redelige Hjærte fører ham. Ja, jeg siger endnu mere: Bliv en Pryd for den katholske Kirke! Øv dig i Dyder, som ville være en Umulighed for Anderledestroende, forret Gjæringer, som bevise, at din Forandring havde et stort Formaal for Øje, og at du ikke har forfejlet dit Maal. Bliv en Helgen som Borromæus! — I have Hellige, jeg nægter det ikke; vi have ingen, i alt Fald ingen, som I have dem. . . . Jeg ærer den katholske Kirke som en gammel, rigt snørklet, majestætisk, gothisk Bygning, der opbevarer ældgamle Dokumenter. *Denne Bygnings Omstyrtning vil være al kirkelig Kristendoms Omstyrtning.* Jeg agter, elsker, beundrer mange enkelte Katholiker. Vedbliv at være Katholik! — Alle Gallitzins, Drosternes, Katterkamps, Sailers, Fenelons Dyder maa forene sig i dig! Give Gud, at jeg kunde tilegne mig alle disse ædle Menneskers Dyder! Dersom den eneste mulige Vej til Opnaelsen af dette var, at underkaste sig de katholske Dogmers Aag, saa blev jeg vel ogsaa Katholik. Men jeg tror, Aanden aander, hvor den vil, og at Guds Ord ikke er bundet, og at den barmhjærtige Samaritan var Guds Rige nærmere end mangan orthodox Præst i den ærkekatholske jødiske Kirke, hvis Pave Kaifas med halvfjerdsindstyve Kardinaler korsfæstede Kristus. Lad os bevise vor Rettroenhed ved den fuldkomneste Kjærlighed. Hvo, som gjør Godt, er af Gud, og hvo, som bliver i Kjærlighed, bliver i Gud og Gud i ham. Farvel, evig Elskede! Hils Englene i Menneskeskikkelse, som omgive dig.“ —

Herpaa svarede Stolberg: „. . . . Du har fuldkommen Ret i, min ærede og elskede Broder, at forunde mig din Tillid i Form af en mild og kjærlig Bedømmelse. Jeg tænkte aldeles ikke paa at vende tilbage til den katholske Kirke, endskjønt den stadig forekom mig ærværdig, da jeg under Læsningen af din Salme: „Der liebt nicht ganz Dich, Jesus Christ“ af Hjærtet sagde Ja og Amen til enhver Linie i denne

ægte tolerante Udgydelse. Jeg vidste jo ogsaa, hvorledes denne din kristelige Tænkemaade havde gjort Protestantismens Zeloter til dine Fjender. Zeloter nemlig, ikke for de store Sandheder, som ere fælles for begge Kirker, men Zeloter for det Protesterende, for det Negative, for et Nul, foran hvilket de ikke ere i Stand til at sætte et Tal, der kan give det Værd. Saadanne Mennesker, og kun saadanne, vare ogsaa de, som forargedes over og bebrejdede mig og min Sofie, nogle med Haardhed, andre med Haan, det Skridt, som vi have gjort efter alvorlig Overvejelse, efter syvaarig Undersøgelse, efter daglig Anraabelse af Sandhedens Aand, og ikke uden mangfoldige Kampe. . . . Selv om jeg ikke havde oplevet den protesterende Kirkes næsten fuldbyrdede Sammenstyrtning, saa vilde jeg dog ikke længere have følt mig vel i dens Haller uden Alter, uden *præsens numen* *). Den, som spotter over Eneboeren i Ørkenen, isolerer, tilintetgjør de 7000 enkelte Adspredte i det moderne store Samaria, som berøvede den hellige Tempeltjeneste tilbøde Gud i Aand og Sandhed. Om disse Samaritanere lærer min Kirke mig at tro, at de ere Medlemmer af denne af dem miskjendte Kirke, uden at de selv vide det. . . . Han vilde ikke mindre miskjende mig end min Kirke, som kunde være i Stand til at tro, at den lærer mig at fordømme dig eller vor Hesz eller vor salige Pfenninger eller Claudius eller endog kun at tvivle om, at I og andre Jesu Kristi ærlige Tilbedere blandt Protestanterne ere Guds Børn. Med Ro og livsalig Glæde tænker jeg tilbage paa den Engel i Kvinde-skikkelse, som Gud for tolv Aar siden borttog fra min Side og kaldte over til det bedre Liv. Hun er bleven *katholsk* tidligere end jeg, for tolv Aar tidligere at blive Medlem af den store almindelige Kirke, hvis Børn dels stride hernede, dels i en sonende Kjærlig-

*) Nærværende Guddom.

heds lutrende Flammer, — salige dog i det sikre Haab, — synge deres Litanier, dels foran Guds og Lammets Trone istemme som Vandstrømme deres herlige Alleluja. Se, denne Anskuelse yder min Kirkes Tro mig, befaler den mig at have. Kun overfor Saadanne, som erkjende dens Sandhed og med Vidende og Villie afholde sig fra den, kun overfor dem giver og kjender den ingen Trøst. . . .

„Den inderligste Længsel efter at tilhøre en af Guds Aand ledet og derfor i Læren ufejlbar Kirke, en Kirke, hos hvilken Jesus Kristus ifølge sin Forjættelse vil blive indtil Dagenes Ende; en Kirke, i hvilken Klippen, som den blev bygget paa, endnu bestandig trodsede Helvedes Porte; en Kirke, i hvilken den evige Ypperstepræsts Magthavere endnu bestandig kunde binde og løse Synderne; en Kirke, som i den guddommelige Kjærligheds Straaler modnede en Ambrosius, en Augustinus, Eneboerne i Ørkenen og Ludvig IX paa Tronen, en Leo, en Katharina, en Therese, en Franciskus, en Borromæus til Frugter for Guds Have; en Kirke, i hvilken Guds Søn i vor Tids Havn (i det Øjeblik, hvor Antikrist med en saa organiseret Magt, saa frygtelig Magt, truer med Helvedes aabne Afgrund) virker saadanne Vidundere og pludselig forvandler en for største Delen fordærvet højere Gejstlighed i Frankrig, som allerede syntes at lægge Øxen til Roden, saa at det raadne Træ skyder Livets Frugter i en saadan Fylde og Modenhed, — o, Ven og Broder, den inderligste Længsel efter at tilhøre en saadan Kirke — rev mig med Lænker, der ere stærke som Døden, d. v. s. med Kjærlighedens Lænker, hen til sig. Og jeg føler mig nu saa lykkelig og salig, endskjønt saa uværdig i dens Skjød! Da den imidlertid advarer mig imod Sikkerhed; da jeg, endskjønt barnligt haabende paa Guds Barmhjærtighed, dog skal søge min Salighed med Frygt og Bæven, og altsaa ikke véd, om jeg skal komme til at juble evig: saa vil jeg dog nu fryde og

glæde mig over, at denne Guds Kirke staar grundfæstet paa Klippen og stedse vil blive staaende, og at Antikrist aldrig vil faa Magt over den. Zions jomfruelige Datter spotter over ham, Jerusalems Datter foragter ham.“ —

(Fortsættes.)

Efterretninger fra Ind- og Udland.

Kolding. I denne Tid forberedes der her ved Sct. Michaelskirken et større Byggearbejde. Som det er vore Læsere bekendt, indviedes den d. 6. Decbr. 1885 og toges derefter i Brug. Men desværre kunde Taarnet ikke fuldføres, og blev det kun dækket med et lavt Tag, der var beklædt med Asfalt. Nu skal dette fjernes og Taarnet forhøjes til 60 Fod. Derefter begynder Spiret, som bliver ottekantet og 57 Fod højt. Paa Siderne faar Spiret 4 mindre Kviste. Spiret tækkes med grønne og sorte Skiferplader, der ville blive lagte i forskellige Mønstre. Desuden ville forgyldte Kobberplader bringe megen Afvexling i det valgte Mønster. Endelig afsluttes Taarnet med en forgyldt Kobberkugle og et rigt forsiret Jærnkors, som paa sin øverste Spids bærer en Hane. Jærnkoret, der ogsaa skal forgyldes, bliver 8 Fod højt. Saaledes naar hele Taarnet en Højde af 125 Fod. Derved bliver Sct. Michaels Kirketaarn vel ikke det højeste her i Egnen, men ganske vist det slankeste og sandsynligvis det smukkeste. Maatte Vorherre beskytte Arbejderne under deres farefulde Gjerning, saa at intet Ulykkestilfælde indtræffer.

England. En „Damekomité“ har dannet sig for at indsamle en Fond i Anledning af Kardinal *Mannings* Jubilæum. Den har sat sig det Maal at tilvejebringe en Sum af 11,300 Lstr. (203,400 Kroner) til Kirken „Notre-Dame des Victoires“ i Kensington, der af Ærkebiskoppen af Westminster benyttes som Kathedralkirke. Komiteen ønsker at kunne overgive den til Kardinalen fri for Gjæld paa den 25de Aarsdag for hans Bispe-

vielse, den 6te Maj 1890. Opraabet er undertegnet af det engelske Aristokrati's mest fremragende Navne: Hertuginde af Newcastle, Hertuginde af Buccleuch, Grevinde af Denbigh, Lady Clifford, Lady Herbert of Lea, Lady Lovat, Lady Mary Howard, Lady Gwendoline Petre, Lady O'Hagan osv.

Kirkelig Kalender.

Søndag den 7. April. Passions søndag. 8. M., 9. Ti., 10. O. Ferialdage. — 11. To. Leo Pave og Kirkelærer. — 12. F. Ihu-kommelse af Marias syv Smertes. — 13. L. Hermenegildus, Martyr.

Søndag den 14. April. Palmesøndag (Gudstjenesten i Sognekirken begynder Kl. 9 $\frac{1}{2}$ med Palmevielse og Procession). Med denne Søndag tager Tiden for den pligtmæssige Annæmmelse af den h. Paaskekommunion sin Begyndelse.

Den levende Rosenkrans. I Passions-Ugen afholdes **aandelige Exerцитier** i Sct. Josefs Søstrenes Huskapel, Toldbodvejen 14. Exerцитierne begynde Søndag den 7. April Kl. 7 $\frac{1}{2}$ Aften og fortsættes hver Aften indtil Palmesøndag. Adgang for alle Medlemmer af Rosenkransforeningen.

Elisabethforeningen, der antager sig forældreløse og forsømte Børn, tillader sig herved at anbefale sin aarlige **Paaske-Basar** til Menighedens velvillige Erindring. Selv de mindste Gjenstande og Pengebidrag til Basaren modtages med Taknemlighed af Bestyrelsens Medlemmer: Forstanderinden, Fru E. Tro-nier, L. Strandstræde 20, 4. S., Kassererinden, Fru M. Larsen, Vingaardsstræde 10, St. og Sekretærinden, Fru A. Osterham-mel, Nørrefarimagsgade 53, 2. S., samt hos D'hrr. Gejstlige.

Unio. Søndag d. 7. April: Møde i Forenings-Lokalet. — Onsdag den 10. April: ordentlig halvårlig Generalforsamling i Forenings-Lokalet. Dagsorden: 1. Beretning om Virksomheden i det forløbne Halvår. 2. Regnskabsafleggelse for samme Tidsrum. 3. Valg af Viceformand, Kasserer og Repræsentantskab.

J. May,
p. t. Sekretær.

Taksigelse. For al udvist Deltagelse ved vor kjære Søster Viktoria Møllers Begravelse bringes herved en hjertelig Tak af hendes Sødskende.

Sct. Josefs Gilde. Mandag den 8. April Kl. 8 $\frac{1}{4}$ Aften afholdes almindeligt Møde for alle Brødrene. Samme Dag staar Udstillingen sidste Gang aaben i Vinter.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Syvogtredivte Aargaug.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr. Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, Store Kjøbmagergade 10, 1. S., Kjøbenhavn. — Redaktør: A. Johansen, Bredgade 64, 1. S.

N° 15.

Søndagen den 14. April.

1889.

Indhold. Den stille Uge i Rom. Hjærtfred gennem Skriftemaal og Aføsning. Har den katholske Kirke været Irland til Forbandelse? Literatur.

Den stille Uge i Rom.

Krybben i Bethlehem og Korset paa Golgatha ville indtil Verdens Ende vedblive at være de tvende Magner, som med hellig Vold drage Menneskenes Hjærter til sig, Barnet i Stalden med dets guddommelige Ynde og Elskværdighed, og Offeret paa Kalvariabjærgget med dets Tornekrone og Nagler og blodige Vunder, ved hvilke Gudmennesket har fuldbyrdet Verdens Forsoning. Derfor har ogsaa Bethlehem og Jerusalem siden Kristendommens Begyndelse været Millioner og atter Millioner Pilegrimmes fromme Maal. For at udrydde denne de Kristnes Andagt og for at bortjage de Troende fra hine hellige Steder, lod Kejser Hadrian omtrent i Aaret 125 opstille en Statue af Gudinden Venus paa det Sted, hvor Frelseren led Døden paa

Korset, og i Bethlehem en Statue af Adonis, Sanselighedens Symbol. Men næppe havde Kristendommen under Kejser Konstantin i Aaret 312 vundet en fremragende Sejr over Hedenskabet, førend Kejserens fromme Moder Helene ogsaa foretog en Pilegrimsrejse til det hellige Land og omstyrtede hine Afgudsbilleder og i deres Sted lod opføre herlige Kirker til Frelserens Ære. Saa høre vi ogsaa paa ny om Pilegrimme, som alle Vegne fra ile til hine hellige Steder. Og da det hellige Land atter faldt i Hedningernes Hænder, udsendte Vesten paa Korstogenes Tid Tusinder og atter Tusinder af fromme Riddere og djærve Krigsmænd, for at udrydde Palæstina af de Vantroendes Vold, Pilegrimme i Vaaben, som bedende og kæmpende valfartede til det hellige Land og som have opfyldt Verden med Mindet om deres Heltegjerninger og om deres Guds frygt og Fromhed. Endnu den Dag i Dag vidne paa alle de hellige Steder Ruinerne af Kirkerne, Klostrene og Hospitalerne, opførte i gothisk Stil, om den fromme Begejstring, som havde opflammet hele Kristenheden for det hellige Land.

Men siden Tyrkerne nu atter ere blevne Herrer over Palæstina, ere Valfarterne til Jerusalem, endog i vor Tid, blevne vanskeliggjorte i en saare høj Grad og høre derfor nu til Dags til Sjældenhederne, ikke mindst paa Grund af de store Udgifter og Anstrængelser, der ere forbundne med Rejsen. Desto større er deres Tal, som aarlig valfarte til Rom. Denne By er jo ogsaa i Besiddelse af en saadan Fylde af Relikvier, der minde om Frelseren, at man næsten kan sige, Jerusalem paa en vis Maade er bleven forflyttet til Rom. Krybben i Maria Maggiore, Nadverbordet i Lateran, Hudstrygelsens-Søjlen i St. Praxedis, i Nærheden af Laterankirken Trappèn, som førte op til Pilati Hus, paa hvilken Frelseren efter Hudstrygelsen blev fremstillet for Folket som *ecce homo*, den store Relikvi af Korset, Landsen,

Veronikas Svededug i St. Peter, en Nagle og Overskriften over Korset i Santa Croce-Kirken, Jord fra Golgatha paa den tyske Kirkegaard, det er altsammen fremragende Minder om Frelserens Liv og Lidelse, saa at Pilegrimmen i Rom ved Siden af Minderne om Apostlene og Martyrerne i Katakomberne ogsaa finder Relikvier fra Frelserens Tid i rigelig Fylde. Naar de store Relikvier derfor paa Onsdag, Torsdag og Fredag i denne Uge udstilles offentlig i St. Peterkirken, saa ser man Tusinder knæle i andægtig Bøn til Frelseren, og hellig Dødsstilhed hersker i disse herlige Haller, der ere opfyldte af Folk.

Der bliver i denne Uge overhovedet bedet meget i Rom; selv i de mindste og mest afsidesliggende Kirker og Kapeller ser man overalt talrige Troende knæle foran den saakaldte „hellige Grav“ i stille Andagt, og det er i Sandhed rørende at se, hvorledes den katolske Kjærlighed til Frelseren har frembragt saa mangfoldige og saa forskjelligartede Blomster i Henseende til Udsmykningen af den h. Grav og til Bivaanelsen af de højtidelige Gudstjenester til Minde om Herrens Forløsningsdød paa Korset. Man kan i Rom næppe gaa en Gade op uden at høre Klokkeringning, snart her, snart der fra et eller andet Gudshus; men fra Skjærtorsdagens Morgen tie Klokkerne, og Enhver føler den højtidelige Stilhed, som hersker over Byen, indtil Paaskelørdag Formiddag, naar St. Peterskirken store Klokker først istemme deres festlige Alleluja-Toner. Hundreder af store og smaa Klokker i hele Staden istemme da deres Jubelraab, for i et eneste Kæmpekor at forkynde den evige Stad Paaskeglæden over den Opstandne.

Hjærtfred gennem Skriftemaal og Afløsning.

(Fortsat.)

Vore retmæssig viede og bemyndigede Præster have alle og enhver faaet Fuldmagt til at forlade Synderne i den treenige Guds Navn og Sted. Til enhver af dem blev der ved hans Præstevielse sagt af en Biskop, en Apostlenes Efterfølger: „Hvem *du* forlader Synderne, dem ere de forladte; hvem *du* beholder Synderne, dem ere de beholdne.“ Altsaa: ogsaa vi i det 19de Aarhundrede efter Kristus kunne faa Tilgivelse for *alle* vore Synder, hvor mange og hvor svære de end maatte være ¹⁾; men vi kunne ikkun faa den af ham, vor eneste Forløser, ved en *Præsts Mellemkomst*.

Ingen maa sige: Men det er jo en Omvej; jeg foretrækker Vejen lige til Kristus, den er kortest. Herren vil svare: Kun ad Omvejen kan du naa til mig, til Syndsforladelse, Hjærtfred og Salighed i mig; jeg har vist alle Syndere en Gang for alle til Apostlene og deres Eftermænd; naar en af disse mine Befuldmægtigede ikke forlader dig din Synd, beholder du den og faar den ikke forladt. Spørgsmaalet er altsaa slet ikke, om „salig i Kristus eller hemmeligt Skriftemaal“ ²⁾. Spørgsmaalet er: hvilken Vej fører til Salighed i Kristus? mon en, som jeg kunde ønske og anse for mægtigst, eller den, som Kristus har banet og vist mig som den eneste, nemlig angerfuld Syndsbekjendelse for Præsten, det hemmelige Skriftemaal?

Thi det turde vel være indlysende for Enhver, at

¹⁾ Misvisende er, hvad Schepelern lader den katholske Kirke sige: „Vel faar du aldrig Syndsforladelse ved Kristi Fortjeneste alene, tilegnet i Troen; dog hvad gør det?“ — Vel faa vi den ikke ved Troen alene; men ved Tro, Anger, Skriftemaal og Afløsning faa vi Syndsforladelse ikke blot tilsagt, men meddelt.

²⁾ Saaledes mener Sch. at kunne spørge.

naar Præsterne skulle forlade *eller* beholde Synderne, de ikke blindt hen eller efter Lune skulle gjøre Brug af denne dobbelte Fuldmagt, men at Syndsforladelse skal gives den Bodfærdige, nægtes den Ubodfærdige. Præsterne skulle være Dommere over Synderens Samvittighed: Synderen er altsaa forpligtet til at aabne sin Samvittighed for dem, Synderen maa skrifte. Enhver (svær) Synd er en Sag, der skal afgjøres for Præstens Domstol: Synderen maa altsaa anklage sig for enhver (svær) Synd, han har begaaet; han maa skrifte dem alle uden at fortie én. Har En skadet sin Næste paa Liv, Legeme, Ære eller Gods ved Slagsmaal, Tyveri, Bagvaskelse osv., maa han efter Evne erstatte Skaden for at kunne faa Syndsforladelse; Præsten maa forvise sig om, at det allerede er sket, eller at Synderen i det mindste har det alvorlige Forsæt; han maa efter Omstændighederne gjøre ham opmærksom paa denne ueftergivelige Pligt. I alle Tilfælde skal Synderen have en Bod paalagt til Afsoning af de begaaede Synder og som Præservativ (Betryggelsesmiddel) mod et Tilbagefald. Præsten kan ikke frikjende Synderen uden at have opfyldt alle disse Pligter som Dommer, Lærer og Læge. Han kan ikke opfylde dem, uden at Synderen bekjender sine Synder og blotter sin Sjæls Tilstand for ham: Synderen maa altsaa skrifte.

Den, som har sagt til sine Disciple og deres Efterfølgere: „Hvem I beholde Synderne, dem ere de beholdne,“ han har med det samme *implicite* sagt til Synderen; Du skal skrifte dine Synder for min Stedfortræder, hvis de ikke skulle blive dig beholdne.

Fra Arilds Tid af blev derfor Syndsbekjendelsen for Præsten anset i Kirken som en af Gud selv stillet Betingelse for at faa Syndsforladelse. For kun at anføre én Hjemmelsmand: Origenes (død 254) skriver: „Vore Synder udslettes, naar vi ikke alene skrifte dem for Gud, men ogsaa for dem, der kunne læge vore Saar og Synder.“ Samme lærde Skriftfortolker sam-

menligner ogsaa andre Steder Synderen med en Syg eller Saaret og Præsten med en Læge; den Syge, siger han, kan ikke helbredes, førend han er bleven fri for Sygdomsstoffet; Saaret kan ikke læges, uden det bliver blottet for Lægen ¹⁾.

Paa nogle af de ældste Kirkemøder findes Skriftemaalet omtalt som en bekjendt Sag, f. Eks. paa et Koncil i Irland under den h. Patricius, Irlands Apostel (død 465), hvor der siges, at Nadveren skal annammes, især i Paaskenatten, efter aflagt Skriftemaal; fremdeles paa Koncilier i Neuching (Baiern) henved Aaret 770, i England i Aaret 787, i Chalons (Frankrig) i Aaret 813. De første Tidens Iver trængte ikke til et Bud, næppe til en Paamindelse. Da Iveren kølnedes, indskærpede Kirkens Hyrder den Pligt ikke at opsætte Skriftemaalet for længe. Biskop Chrodegangs meget udbredte Regel foreskrev Skriftemaalet to Gange om Aaret; en ungarsk Synode i 1114 foreskrev at gaa til Skrifte og Kommunion tre Gange, i Paasken, Pintsen og Julen ²⁾. Det store almindelige Kirkemøde under Pave Innocens III i Aaret 1215, det fjerde i Laterankirken i Rom, gav endelig den Lov, hvilken vi godt kjende som det fjerde Kirkebud: Du skal i det mindste én Gang om Aaret skrifte dine Synder for en retmæssig Præst ³⁾.

Forekommer det os maaske at være et haardt Bud, en tung Byrde? Føle vi os maaske fristede til at sige

¹⁾ 17. Homili over Luk.; 2. Hom over Ps. 37 o. a. St. — Andre Udtalelser af Kirkefædre se *F. Kerff*, det romersk-katholske og det lutherske lønlige og aabenbare Skriftemaal. Et Lejlighedsskrift. Horsens, i Commission hos Chr. Henrichsen 1888, SS. 26—30, hvor ogsaa Hafstrøms Citater af Augustin, Hieronymus og Kryssostomus belyses, henholdsvis rettes.

¹⁾ Hefele, Conciliengeschichte 2, 567; 3, 577. 598. 712; 4, 20; 5, 289.

¹⁾ Hafstrøm skriver: „Budet om det hemmelige Skriftemaal blev først givet paa Laterankonciliet 1215.“ — Det var blevet givet 1200 Aar tidligere i Nadversalen.

med Jøderne i Kafarnaum: „Den Tale er haard; hvem kan høre paa den“ (Joh. 6, 61)?

Ganske vist, vort medfødte Hovmod faar et Knæk, naar vi uden Forbehold skulle bekjende for et Menneske — ikke blot i Almindelighed, at vi have syndet; saadan en ubestemt Bekjendelse koster ingen Overvindelse, men at vi have begaaet de og de Synder, saa og saa mange Gange, under de og de Omstændigheder, som gjør vor Brøde des større. Men vi maa takke Guds Barmhjertighed og Langmodighed for, at han tilbyder os Tilgivelse atter og atter, saa ofte vi trænge til den, lad Vejen dertil da være nok saa besværlig; det maa vi finde os i.

Ganske vist, de Synder, som vi efter Daaben begaa, forlades os ikke saa let, som Arvesyndens Skyld, og som de Synder, et Menneske muligvis har begaaet før sin Daab. Daaben er et rensende og styrkende Bad; at tage et Bad er idel Glæde. Skriftemaalet derimod er en Slags Rettergang; en Retssag forvolder selv den sejrende Part Bryderier og Ubehageligheder. — Daaben forlader ikke blot Synden, men eftergiver ogsaa al Syndestraf, den timelige saavel som den evige. Skriftemaalet forlader Syndeskylden og eftergiver Helvedes evige Straf, men det frier ikke altid fra al timelig Syndestraf, som den Bodfærdige har at udstaa enten her eller i Renselsesstedet. Ganske vist, kunde vi blot døbes om atter og atter, saa ofte vi trænge til at renses for en Synd, vilde det være en meget nemmere Sag.

Men vi kunne paa ingen Maade beklage os over Herrens større Strænghed imod os. Han vilde ellers svare os: Husk paa, hvad du har lovet mig ved Annamelsen af Daabens Sakramente, det: at bevare min Naades Klædebon rent for enhver Plet, at holde mine Bud og som lydigt Barn at glæde mit Faderhjærte. Men intet af alt dette har du holdt; ved at synde har

du vendt mig Ryggen og givet dig min Fjende i Vold, skjønt du udtrykkelig og højtidelig havde forsaget ham ved dit Daabsløfte. Min Retfærdighed og Visdom og selve min Barmhjærtighed kræver, at jeg gjør Vejen til Syndsforladelsen mindre kort og mindre let at gaa for den menederske Tjener og det opsætsige Barn.

Herren har Ret, det Ydmygende, som Syndsbe-kjendelsen bringer med sig, er en Tugtelse, vi selv have forskyldt ved Bruddet paa vor Daabspagt; vi bør bøje os under den, ligesom Barnet, der fortryder sin Ulydighed, bøjer sig under Riset i sin Faders Haand. Vi faa saaledes at smage, at Sydens Frugt er bitter og besk; men det have vi godt af: naar dens bedaarende Ud-seende atter en Gang tilsmiler os, ville vi forhaabentlig huske paa, hvor bitter dens Smag har været, og den Erindring vil saa bevare os for at falde tilbage i Syn-den. Og endelig den Vished: Min Synd bliver mig forladt, og jeg bliver fri for Samvittighedsnag, — den er saa trøstefuld, at den kan forsøde det Bitreste.

Men er Herren end stræng i sine Fordringer, som en kjærlig Fader og Opdrager véd han dog at blande Mildhed med Strænghed. Han indskrænker sine For-dringer til det uundgaaeligt Nødvendige og letter os deres Opfyldelse saa meget som muligt.

Han kræver kun, at Synderen skrifter enhver (svær) Synd én Gang for et *Menneske*, der er et Adamsbarn ligesom han selv og der i Følge sin Stilling kjender det menneskelige Hjertes Svagheder bedre end de fleste Andre, — for *ét eneste* Menneske, som maaske aldrig før har set den Skriftende, ej heller vil faa Lejlighed til at se ham nogen Sinde senere, og som nu hører paa hans aabenhjærtige Bekjendelse uden at se paa ham eller føle andet i sit Hjærte end Medlidenhed og Glæde over at kunne føre et forvildet Faar tilbage til den gode Hyrdes Faaresti, — for et eneste Menneske, hvis Læbe er forseget med et tredobbet helligt Segl

til evig *Tavshed*⁴⁾, — for et Menneske, som i Virkeligheden er hvad han kaldes for *Skriftefader*, som er sig vel bevidst at være i hans Sted, der ikke sønderbryder det knuste Rør, ej heller udslukker den ryggende Tande (Matth. 12, 20), men med aabne Arme tager imod den forlorne Søn, naar han vender tilbage til Faderhuset med den angerfulde Bekjendelse: „Fader, jeg har syndet mod Himmelen og for dig; jeg er ikke længer værd at kaldes din Søn“ (Luk. 15, 18. 19).

(Sluttes).

Har den katholske Kirke været Irland til Forbandelse?

(Af F. Esser.)

„Nationaltidende“ bragte forleden en Artikel om „Kirkelige Forhold i Irland“, som er et veltalende Exempel paa, hvad Misforstaaelse eller praktisk Uvidenhed eller maaske ogsaa Levninger af gamle Fordomme kan faa en ellers velvillig Forfatter til at skrive. Artiklen vækker ikke Uvillie; thi der er ikke et Ord i den, som er skrevet med et fjendsk Sindelag; men Forfatterens forkerte Synspunkt forleder ham til forskjellige Ytringer, som baade fremkalde Forbavselse og Forargelse. Den efterfølgende Afhandling skal dog ikke saa meget være en direkte Gjendrivelse af hine Anskuelser, men en ved dem foranlediget sandfærdig

⁴⁾ Man søger at skræmme uvidende Folk med Skriftemaalets *Hemmelighed*. Men det er ikke Skriftebarnet, det er kun Skriftefaderen, der er forpligtet til Hemmeligholdelse af, hvad der i Skriftestolen forhandles dem imellem. Præsten er sig bevidst, hvad Ansvar for sin Embedsgjerning han ikke blot skylder Gud, men ogsaa Menneskene, og at han ikke tør sige et Ord i Skriftestolen, som han ikke kunde være bekjendt at sige for hele Verden.

Fremstilling af, hvor Grunden til det irske Folks mislige Forhold maa søges.

Første Del af Artiklen er særdeles smuk, og vi betænke os ikke paa at hidsætte den uforandret. — „Hvad Skotland er i den protestantiske Verden“, skriver Forfatteren, „er Irland i den katholske. Hverken det ene eller det andet af disse Lande har vist nogen egentlig Produktionsevne i kirkelig Henseende; men begge have de — hver paa sin Vis — lagt en ganske usædvanlig Reproduktionsevne for Dagen. Vil man i vore Dage se Protestantismen i sin Yderlighed, skal man visselig ikke gaa til dens Vugge — Tyskland og Schweitz, — men man skal gaa til Skotland. Og vil man se Katholicismen i dens Inderlighed, er det rette Sted næppe heller Italien — mere specielt Rom —; jeg skulde tro, det er Irland.

„Katholicismens Floreren i Irland aabenbarer sig paa mange Maader. En af dem er f. Ex. Mangfoldigheden af klosterlige Indretninger. Alene i Dublin og Omegn findes der ikke mindre end 120 saadanne, tilhørende de mest forskjellige Munke- og Nonneordener. Ikke mindst karakteristisk er, synes jeg, den fremtrædende Rolle, Jesuiterordenen spiller. Jeg vil i saa Henseende ikkun henpege paa Dublin, som jeg efter længere Tids Ophold kjender bedst til. En af Byens største og smukkeste Kirker tilhører Jesuiterne, og der er næppe nogen Kirke i Dublin, der er saa stærkt besøgt som denne, næppe heller nogen, hvor man i Reglen har Anledning til at høre større Veltalenhed. Jesuiternes Virksomhed indskrænker sig imidlertid paa ingen Maade til Prædikestolen og Skriftekammeret. Endnu større er rimeligvis den Indflydelse, de udøve som Ungdommens Lærere. Jesuiterkolerne ere de dyreste, men tillige i den almindelige Opinion i Irland de bedste Opdragelsesanstalter for Drengene; de mere velstaaende af de katholske Familier pleje derfor at sende deres Sønner til dem. I Dublin er der en meget

stor Jesuiterskole for Drengene (beliggende i *Denmark Street*); desuden er der lige i Nærheden af Byen et af Jesuiter ledet Seminarium til Uddannelse af Gejstlige. Endelig tilhøre alle eller i alt Fald det ganske overvejende Antal af Lærerne ved det saakaldte *University College* i Dublin denne Orden.

„Et af de mest talende ydre Vidnesbyrd om den katholske Kirkes Blomstring i Irland er den store Ærbødighed, som træder frem i Lægfolkets Holdning overfor Gejstligheden. For mig var dette Træk af det irske Folkeliv maaske saa meget mere paafaldende, som den sidste katholske By, jeg havde været i, var Paris, der i saa Henseende frembyder den fuldstændigste Modsætning til Dublin. Paa Paris' Gader har jeg mere end en Gang været Vidne til, at den klerikale Dragt ligefrem har været Gjenstand for Haan og Spot, og det navnlig fra de lavere Klassers Side. Paa Dublins Gader derimod er Præstekjolen Gjenstand for en Respekt, som vi kun ere vant til at se Kongekaaben blive til Del; man tager ærbødigt sin Hat af for Præsten; det er en Skik, som jeg i Dublin var Vidne til gennemgaaende blev fulgt af Katholikerne fra det spæde Barn til den højt bedagede Olding.

„Dublin er forøvrigt paa ingen Maade den mest katholske af de irske Byer. Prisen i saa Henseende tilkommer vistnok en af Byerne paa Vestkysten. Jeg tror nærmest Limerick. I alt Fald var det Indtryk, jeg under et Besøg fik af denne Bys Katholicitet, ganske overvældende. Jeg traf til at komme der paa en Søndag og netop i Gudstjenestetiden. Paa Vejen op til Hotellet maatte jeg passere en Kirke, — om jeg ikke husker meget fejl, var det Dominikanermunkenes, — og aldrig i mit Liv vil jeg glemme det Syn, jeg her blev Vidne til. Kirken var ikke alene fuld indtil Trængsel, men i Gangene og paa Trappetrinene, ja, helt ud paa Gaden laa Gamle og Unge, Mænd, Kvinder og Børn paa Knæ, og, som det syntes,

i den inderligste Andagt og Tilbedelse. Da fik jeg en levende Følelse af, at Kirken — trods alt [hvad?] — var en Velsignelse for dette i mange Henseender ulykkelige Folk.“

Saa vidt kunne vi gaa med Forfatteren, men ikke videre. Han tror nemlig i det følgende at kunne bevise, at den katholske Kirke fra et andet Synspunkt fremstiller sig som Irlands Forbandelse. Dette skal være Tilfældet i økonomisk, intellektuel og politisk Henseende. Ved at betragte Irlands økonomiske Forhold foretager han smaa Strejftog til andre Lande for at bevise sin Paastand. Men det ses let, at Forfatteren her snakker hen i Taaget. Thi hvad vil det sige, at Spanien og Portugal før Reformationen havde Forrangen for England og Skotland i økonomisk Henseende, medens det nu er omvendt? Mon ikke lignende Skuespil vise sig i hele Verdenshistorien fra den ældste Oldtid indtil nu, uden at Religionen har den mindste Del deri? For Spaniens og Portugals Vedkommende vilde det iøvrigt ikke falde saa svært at paavise Grunden til deres Forfald, at det nemlig var Frimureriet, hvis fordærlige Indflydelse disse Landes en Gang saa blomstrende Forhold ere blevne et Offer for. Forfatteren mener at kunne tilstaa, at Religionen ikke er den alene virkende Aarsag til disse Omskiftelser. Sandheden er, at den er slet ingen *virkende* Aarsag (med Hensyn til Irland i det højeste en negativ virkende Aarsag, for saa vidt det, i Fald det var frafaldet sin fædrene Tro, maaske ikke vilde være blevet behandlet saa forfærdelig haardt af England, som nu; — derom strax.). Forfatteren vil ellers have ondt ved at forklare, hvorledes Spanien, Italien, Tyskland overhovedet i deres katholske Tid have naaet en saa storartet Blomstring i alle økonomiske Forhold, hvis Mage ikke siden er bleven set i noget Verdens Land: hvorledes endnu i Reformationstiden f. Ex. den ene Stad Florents besad større Rigdom end hele England under Dronning Elisa-

beth. Ogsaa Tyskland og Belgien vil blive en uløselig Gaade for Forfatteren. Og Danmark! Mon Forfatteren vil skrive det paa Religionens Regning, at Danmark i sin mest katholske Tid indtog en fremragende Plads iblandt Evropas Stater, medens det siden efter stadig er gaaet tilbage? ¹⁾)

Men nu til Irland! Det hjælper ikke at betragte Irlands nuværende Forhold uafhængigt af dets Fortid. For at dømme retfærdigt maa man nødvendigvis betragte dets historiske Udvikling. Irlands politiske Ulykker ere ogsaa Kilden til alle dets andre Onder. Derfor maa vi betragte dem først. ²⁾)

Irlands Lidelser begynde med den samme Dag, da Englænderne satte deres Fod paa den grønne Ø's Kyst. Det var i Slutningen af det 12. Aarhundrede, under Kong Henrik II, den samme, som plettede sit Navn med den h. Thomas Becket's Blod. Men hvor haardt og uretfærdigt Irlænderne end bleve behandlede af de fremmede Erobrere, der gaves dog endnu et fælles Baand, der knyttede begge Folkene sammen og lidt efter lidt hidførte en Udsoning, en Sammensmeltning af de modstridige Elementer; det var Religionen. Kort før Reformationens Udbrud se vi de i Irland bosatte Eng-

¹⁾ Hvilken Velsignelse Reformationen i *Virkeligheden* har bragt over England, derom giver Cobett en meget anskuelig Skildring i sin Historie om Reformationen i England og Irland, 16de Brev. Selve Titlen siger alt: „Englands og Irlands *tidligere* Befolkning. — Tidligere Rigdom. — Tidligere Magt. — Tidligere Frihed. — Tidligere Velstand, Hyggelighed og Lykke.“ I alle Punkter viser han, at det med Hensyn til Folkets store Masse er gaaet stadig tilbage.

²⁾ Næsten alle de positive Data, vi bringe i det følgende, samt Størstedelen af Citaterne tage vi af en meget grundig Studie om Irland, hvis Forfatter har benyttet et stort Antal baade af engelske og af ikke-engelske Værker (Irlands Kämpfe und Leiden. Von Bernhard Lesker. Mainz 1881). Desuden fandt vi værdifulde Enkeltheder i Weisz, Weltgeschichte, 4te Bd., og især i forskjellige nyere Numre af „Historisch-politische Blätter“, hvis strængt videnskabelige Karakter er Borgen for deres Paalidelighed.

lændere næsten omstøbte til Irlændere, ja, for en Del „Hibernis hiberniores“, mere irske end Irlænderne.

Men saa kom Reformationen og opflammede det ulmende Nationalhad igjen ved den religiøse Forbitrelse. Henrik VIII (1509—1547) før endnu temmelig med Læmpe. Ikke saa Elisabeth (1558—1603). Naar Cobbett, en protestantisk Historieskriver, kan kalde hende „den mest ryggesløse Kvinde, der nogen Sinde har været til i England og i hele Verden, ikke engang Jesabel undtagen“, — bærer han hende med Titlen „Uhyre“, „tyrannisk Kvinde“ og lignende, og det har hun i Sandhed været imod sit eget Folk, — saa kan man let tænke sig, hvad hun maa have været imod et Folk, som var Englænderne saa forhadet som Irlænderne. Havde det ikke før været nogen Synd at slaa „den vilde Irlænder“ ihjel, saa var det nu en hellig Pligt at udrydde den papistiske Overtro; og da Folket holdt fast ved den gamle Tro, saa var dets Skjæbne afgjort. Mord, Brand, Plyndring, Konfiskation maatte gjøre det af med det. 574,000 Acres Land bleve konfiskerede og tildels uddelte blandt engelske Kolonister. Digteren Edmund Spencer, som ved denne Lejlighed kom i Besiddelse af et Slot og 3000 Acres Land, har efterladt os en meget anskuelig Skildring, som viser, til hvilken Elendighed Folket var nedsunket. Ud af mørke Skove og Kløfter kom de frem; de krøb paa Hænderne, fordi Fødderne ikke mere formaaede at bære dem. De saa ud som Dødens Billeder; deres Stemme lød som de Afdødes Stemme, der komme op af Graven. De kastede sig over Ligene for at stille deres Sult, og lykkelige vare de, naar de fandt Lig; selve Gravene oprodede de i samme Øjemed. Traf de en Ager med Brøndkarse eller Kløver, saa forsamlede de sig som til et Festmaal, men ikke for lang Tid; thi de fleste vare snart døde. Et befolket og rigt Land blev med ét Slag fattigt paa Mennesker og Husdyr. Og Lord Grey, en af dem, som maatte iværksætte Elisabets blodige

Befalinger, røgtede sit Hverv saa vel, at han kunde skrive: „Foruden Lig og Aske er der i Irland kun lidet blevet tilovers, Deres Majestæt kunde regere over.“

Fortsættes.)

Literatur.

F. Kerff, Præst: *Det romersk-katholske og det lutherske lønlige Skriftemaal*. Et Lejlighedsskrift. Horsens. I Kommission hos Chr. Henrichsen. 1888.

Foranlediget blev dette Skrift ved Pastor Hafstrøms hvasse Angreb paa Bodens Sakramente; og det vilde være udgaaet for længe siden, — hvad ogsaa Aars-tallet 1888 paa Titelbladet beviser, — hvis ikke en livsfarlig, haardnakket Sygdom havde nødt Forfatteren til at lade sin Pen hvile i flere Maaneder. For saa vidt er det et Lejlighedsskrift.

Men det har mere end en Døgninteresse. Efter nye, aldeles paalidelige Oplysninger over Apostaten *Chiniqui's* Karakter og Levnetsløb belyses 1) det katholske Skriftemaals Oprindelse, Historie og Praxis, — 2) den lutherske Reformations Indførelse i Danmark, efter protestantiske Forfatteres Fremstilling, efter Pontoppidan, H. Rørdam, C. Paludan-Müller, Bang o. a. — 3) det lutherske Skriftemaals Historie, d. e. Syndsbekjendelsens Hendøen i den danske Statskirke indtil dens fuldstændige Ophør. En nøjagtig Angivelse af Kilderne sætter Læseren i Stand til selv at overbevise sig om Fremstillingens Objektivitet.

Vi takke Forfatteren for hans smukke Gave, tilmed da den moderate Pris (50 Øre) vil lette dens ønskelige Udbredelse blandt alle vore Trosfæller. Enhver Katholik vil ved Bogens Læsning lære des bedre at vurdere den Skat, som Herren selv har givet os i Bodens Sakramente.

Kirkelig Kalender.

- Søndag den 14. April. Palmesøndag** (Gudstjenesten i Sognekirken begynder Kl. 9 $\frac{1}{2}$ med Palmevielse og Procession). Med denne Søndag tager Tiden for den pligtmæssige Annæmmelse af den h. Paaskekommunion sin Begyndelse. — **15. M., 16. Ti., 17. O.** Feriedage. (Tirsdag og Onsdag Kl. 8 $\frac{1}{4}$ oplæses Lidelsehistorien efter Markus resp. Lukas under den h. Messe).
- Skærtorsdag den 18. April.** Kl. 10 Levitmesse og derefter Procession. — Kl. 6 Aften: Andagt til det hh. Sakrament.
- Langfredag den 19. April.** Kl. 10. Formiddagsgudstjeneste, under hvilken afholdes den af den h. Fader anordnede Kollekt for de hh. Steder i Palæstina. — Kl. 6 Aften: Andagt med Prædiken.
- Paaskelørdag den 20. April.** Kl. 8. Ildens Indvielse, Profetiernes Læsning, Døbevandets Indvielse, Litani til Alle Helgener og henvend Klokken 9 $\frac{1}{4}$ Højmesse med Vesper.
- Søndag den 21. April. Herrens Opstandelse. 1ste Paaskedag.** Kl. 6 Morgen Korsets højtidelige Optagelse, derefter Levitmesse. Kl. 8 stille h. Messe. Kl. 10 anden Levitmesse med Prædiken. Aften Kl. 6: Andagt med Prædiken.

Bekjendtgjørelse. Paa den højhellige Paaskedag vil der under begge Højmesserne Kl. 6 og 10 blive foranstaltet en offentlig Indsamling istedenfor den sædvanlige Kollekt, til Bestridelse af Kirkens stadigt stigende Udgifter. To af Forstanderne ville ligesom i Fjor foretage Indsamlingen.

Kirkeforstanderskabet.

Rev. D. D. Missionaril, qui sacra olea Hafnia accipere optant, eorum vascula vacua et nitida huc mittant oportet ante Dominicam in Albis.

Hafniae, 12. Aprilis 1889.

Secretarius Præfecturae.

Den levende Rosenkrans-Forening holder efter tilendebragte Exerцитier Fælleskommunion paa Palmesøndag Kl. 8 i Sognekirken, hvortil alle Foreningens Medlemmer indbydes.

Elisabethforeningens Bazar og Tombola, som afholdes i begge Paaskedagene i Pigeskolens Lokaler, Bredgade 69 i Stuen o. G., anbefales til Menighedens velvillige Besøg. Paa Bazaren sælges ogsaa en smuk Samling **Krystal-Glassager** til Fordel for det paatænkte Vajsenhus.

Til **Hyide Søndag** og **Konfirmationen** anbefales et lille Parti indbundne Bønnebøger, blandt hvilke flere med ciseleret Guld-snit. Bøgerne forefindes hos Redaktionen.

Næste Nr. af Ugebladet udbringes senere paa Grund af den h. Langfredag. Annoncer indleveres inden Tirsdag Aften.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Syvogtredivte Aargang.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, Store Kjøbmagergade 10, 1. S., Kjøbenhavn. — Redaktør: A. Johansen, Bredgade 64, 1. S.

N°. 16.

Søndagen den 21. April.

1889.

Indhold. Paaske. Hjærtfred gennem Skriftemaal og Afløsning. Har den katholske Kirke været Irland til Forbandelse? Efterretninger: Kjøbenhavn, Münster.

Paaske.

Alleluja! det er Jubelraabet, som istemmes i disse Dage i alle fem Verdensdele. I alle fem Verdensdele forkyndes Jesu Kristi Evangelium, alle Vegne findes der kristne Menigheder, i Sibiens øde Isregioner, i Afrikas glødende Ørkener banker der Kristenhjærter; men over alt, hvor der lever Kristne, hvor der bor Kristne, lyder i denne Uge fra glade Hjærter Jubelraabet: Alleluja! Alleluja! Kristus er opstanden!

Ville vi lære Oprindelsen til den Jubel at kjende, saa maa vi gaa Aarhundreder tilbage i Menneskeslægtens Historie indtil hin Tid, da Guds udvalgte Folk i den gamle Pagt brød Ægyptens Slavelænker og med tørre Fødder vandrede gennem det røde Havs Bølger.

Det udvalgte Folk sukkede under Faraos Tyranni, led himmelraabende Mishandlinger. Endelig slog Befrielsens Time. Herrens Engel kom ved Midnatstiden, ihjelslog alle Ægypternes Førstefødte, men skaanede Israeliternes Huse, hvis Dørstolper vare besprængte med Lammets Blod, og førte Israels Folk paa en underfuld Maade ud af Slaveriet til Frihed. Men alt dette er kun et Forbillede. Lammets Blod frelser Israels Børn, peger hen paa Kristus, Faraos fremstiller hin gamle Slange, under hvis Herredømme Menneskeslægten sukker, Guds Folk ere Jordens Nationer, som alle ere kaldede til den sande Tro.

Hebræerne fejrede hvert Aar Paaskefesten, d. v. s. deres Frelse ved Engelenes Forbigang, i det de med Festligheder uden Lige, med grænseløs Glæde ofrede Paaskelammet: Paasken var Glanspunktet iblandt alle deres store Fester. Tør vi, kunne vi staa tilbage for dem; vi, som for Forbilledet have Opfyldelsen, for Skyggen Virkeligheden? Da Tidens Fylde var kommen, steg Guds Søn fra Himlen ned paa Jorden, iførte sig den menneskelige Natur og Skikkelse og blev for os det guddommelige Offerlam, som afsonede Verdens Synder, ødelagde den onde Fjendes Herredømme, forsonede os med Gud og fra Djævelens Slaveri førte os til Guds Børns Frihed og gjorde os til Himmelens Arvinger, i det det ved sin Død besejrede Døden og ved sin Opstandelse stadfæstede Sandheden: at ogsaa vi en Gang paa den yderste Dag skulle opstaa og blive ham lig. Gives der vel i Menneskeslægten Historie en Tildragelse, der er mindeværdigere og mere skikket til at opfylde os med Fred, Glæde, Kjærlighed, Taknemlighed, Jubel og Fryd?

Alt hvad der fører Bevis for Menneskets Tro paa Udødeligheden, alt, hvad der borttager Dødens Braad, alt dette føler Mennesket sig grebet af med en uimodstaaelig Magt; thi Intet elsker Mennesket højere og mere lidenskabeligt end Livet: det føler, at det er skabt

for Udødeligheden. Men Paaske er Livets Sejrsfest over Døden, Paaske viser os i Kristi Opstandelse Grunden til og Forbilledet paa vor Opstandelse.

Vi ville opstaa! Lad os holde fast ved denne Sandhed med en Tro, der er urokkelig og levende, og med en Kjærlighed til vor guddommelige Frelser, der ingen Grænser kjender! I den h. Paaskekommunion modtage vi jo i vort Hjærte vor opstandne Frelser selv som Underpant paa vor egen tilkommende Opstandelse og befæste os i hans Kjærlighed. Forblive vi indtil Døden forenede med ham i hans Naade, saa ville vi evindeligt forblive forenede med ham i hans Herlighed!

Hjærtfred gennem Skriftemaal og Afløsning.

Der er næppe noget, der vidner mere om Guds uendelige Visdom, Godhed og Barmhjærtighed end Forpligtelsen til Skriftemaalet. Enhver Synder ligner hin ulykkelige Vandringsmand (Luk. 10, 30 ff.), der paa Vejen fra Jerusalem til Jericho faldt blandt Røvere, blev slaaet og udplyndret af dem og ladt tilbage halvdød. Guds Søn er den barmhjærtige Samaritan, der tog sig af den Hjælpeløse. Det er netop ved Skriftemaalet, at Jesus ligesom kommer lægende og vederkvægende Olie og Vin i Synderens gabende Saar. Just ved at forpligte os til at bekjende vore Synder, hjælper han os til Selverkjendelse, Anger, Ydmyghed og den alvorlige Beslutning at forbedre os.

Skulle vi skrifte vore Synder, maa vi først gaa i os selv og gjøre os selv Regnskab for, hvilke Synder vi have begaaet. Af dem lære vi saa vore Tilbøjeligheder, Lidenskaber, Fejl og Lyder at kjende. „Kjend dig selv“ — det gjaldt fra Arilds Tid af for en gylden Leveregel; sanddru *Selverkjendelse* ansaas stedse for en

Kundskab, der er lige saa uundværlig som den er vanskelig at naa til. Der gives næppe nogen sikrere Vej dertil end den alvorlige, oprigtige og alsidige Selvprøvelse og Selvransagelse, som Skriftemaalet gjør os til en hellig Pligt.

At kjende vore Synder er det første Skridt til at blive fri for dem; men alene kan det ikke føre til Maalet. Det nærmeste og allervigtigste Skridt er, at vi afsky og *fortryde* vor Synd; hvorledes kunde Herren forlade os den, saa længe vi endnu hænge ved den? Vi maa *for Alvor* og af Hjærtets Grund sige: Herre, det gjør mig ondt at have fornærmet dig, jeg vil ikke mere synde! — hvordan kunde en blot og bar Læbernes Bøn forsone Herren, der ransager Hjærter og Nyre? Vi maa angre Synden for *Guds* Skyld, af Frygt for eller Kjærlighed til ham; thi Anger af naturlige Bevæggrunde hverken kan forsone Gud eller give Viljen Kraft til under alle Forhold at modstaa Fristelsen.

Hele denne oplysende, rensende og lutrende Proces maa Synderen have gjennemgaaet. Først da kan han gaa til Skrifte. Og dette, selve *Syndbekjendelsen*, er saa det sidste og virksomste Skridt ad Omvendelsens Vej, det Skridt som i Forbindelse med Præstens Afløsning gjenopvækker Sjælen til Naadens Liv, ifører den atter Bryllupsklædningen og gjør Mennesket igjen til et Guds Barn og en Arving til Himmerige.

Men selv bortset fra disse ovennævnte Naadevirkninger har alt her en særdeles heldig Indflydelse paa den Skriftendes ethiske Liv: baade hans oprigtige og angerfulde Syndsbekjendelse, der i fornødent Tilfælde lettes og fuldstændiggjøres ved Præstens Spørgsmaal, og den Belæring, Vejledning, Trøst, Opmuntring eller Revselse, som den Skriftende, alt efter sin Sjæls Tarv og Trang, kan forvente af Skriftefaderen.¹⁾ Og

¹⁾ At selv det Helligste muligvis *kan* misbruges, følger af sig selv. At Skriftemaalet *ikke* *let* kan misbruges, følger bl. a. af de Bestemmelser,

endelig Præstens Kjendelse, ikke: Jeg tilsiger dig, at dine Synder ere dig blevne tilgivne, — men: Jeg, jeg tilgiver dig dine Synder i den treenige Guds Navn, hvor trøstefuld er den ikke for et angergivent Hjærte! Ganske vist er det Gud, der maa tilgive os; uden det er al menneskelig Trøst for ingen Ting at regne. Han troner bag Skyerne i et utilgængeligt Lys (1 Tim. 6, 16). Kan jeg paa nogen Maade blive vis paa, at han tilgiver mig? Kan jeg faa et synligt og hørligt Pant derpaa? Jo, jeg kan; i Præstens Kjendelse har jeg et ubdrageligt Pant. Thi det er i Guds Sted, at han sidder til Doms, beholder og forlader Synderne. Gud selv afløser mig, naar Præsten afløser mig; thi denne er en af dem, til hvem det blev sagt: „Hvem I forlade Synderne, dem ere de forladte“ (Joh. 20, 23). Har jeg den Lykke, paa mit Yderste at faa præstelig Afløsning, saa kan jeg trøstigt dø; jeg finder en naadig Dommer.¹⁾

hvorved Moral- og Kirkeloven værne om dets Hellighed. (Se *Kerff*, det rom.-kath. og det luth. Skriftemaal SS. 6 ff.) — Om de katholske Skriftefædres Spørgen skriver Stiftsprovst *Kofoed-Hansen* i sin ypperlige Piese, „Skriftemaalet, Aabent Brev til Pastor Hafstrøm.“ Kbh. Høst 1889: „Det er mig ikke bekjendt, at de katholske Gejstlige ere saa inkvisitoriske med deres Spørgsmaal, eller snarere: jeg har netop hørt og tildels ogsaa erfaret, at de ikke spørge meget, naar da ikke den Skriftende selv foranlediger det f. E. ved forblommede Udtryk, ved halve eller vakkende Bekjendelser, der skulle gjælde for hele og oprigtige, medens de snarere forraade en uren Samvittighed.“ S. 30.

¹⁾ Pastor *J. C. Brandt* finder den Overbevisning, „at enhver ordineret Pater med guddommelig Myndighed kan skjænke mig mine Synders Forladelse,“ forunderlig og „forbavsens over, at nogen alvorlig, i Sandhed bekymret Sjæl tør betro sig til en Himmelbro, der hænger i et saadant Spindelvæv.“ (!) Han overser, at vi Katholiker kræve alt, hvad han kræver til Syndsforladelsen, nemlig Tro paa og Tillid til Jesu Frelsergjerning, men vi kræve desuden endnu meget mere, nemlig Anger over og Bekjendelse af vore Synder. Vor „Himmelbro“ er altsaa i hvert Tilfælde sikrere at gaa paa end hans, medens hans „Himmelbro“, ej engang har saa meget som et Spindelvæv at hænge i. — Om den Vished, vi Katholiker have om vore Præsters gyldige Vielse, se „*Grüder*, det prot. og det kath. Troesprincip. Kbh. Høst 1875.“ S. 75 ff.

Syndsbejdendelsens store Nytte indrømmes selv af dem, der lukke Øjnene for, at den er en væsentlig Del af Bodens Sakramente, og at det er Kristus selv, der har paalagt os den som sit Bud.

Til dem hørte, som bekjendt, de tyske Reformatorer. De kaldte Skriftemaalet for „en Pinebænk“; de erklærede en fuldstændig Syndsbejdendelse for ligefrem umulig, endogsaa med Paaberaabelse af Ps. 18, 13.¹⁾ Men Skriftemaal og Afløsning skulde alligevel bibeholdes.²⁾

I de smalkaldiske Artikler (Del 3, Kap. 8) hedder det: „Skriftemaal og Absolution maa paa ingen Maade afskaffes i Kirken, da Absolutionen og Nøglemagten ere til Trøst og Hjælp mod Synden og en ond Samvittighed af selve Kristus i Evangeliet anordnede.“ Den wittenbergske Reformator siger, at „den rette Vej og Maade, foruden hvilken ingen anden kan findes, er Bodens højærværdige, naaderige, hellige Sakramente, som Gud har givet alle Syndere“. Herrens Ord til Petrus som hele Kirkens Repræsentant (Matth. 16, 19) berømmer han som „hellige, trøsterige, naadige Gudsord, hvilke enhver Kristen bør vel lægge sig paa Hjærte og med inderlig Tak indprente sig; thi deri indbefattes Bodens Sakramente, Syndens Forladelse, Samvittighedens Trøst og Fred, al Hjærtensfryd og Salighed mod al Synd, mod al Samvittighedsangst, mod Fortvivelse og Helvedesportenes Anfægtelse.“ Han slutter denne sin „Sermon om Bodens Sakramente“, med den ligefremme Erklæring: „Det er altsaa sandt, at en Præst *sandelig forlader* Synden og Skylden.“ Ja, i Afhandlingen „om Skriftemaalet, om Paven har Magt

¹⁾ Vi kunne vistnok let overse mange smaa Fejl, vi begaa (Ps. 18, 13), men Skriftemaalet er fuldstændigt, naar En anklager sig for alle de *svære* Synder, som han efter alvorlig Ransagelse *kan* huske at have begaaet (Katek. Spgsm. 612). Paastaa, at man ikke kan det, er en Selvmodsigelse.

²⁾ Augsburgske Konfession, 11. Trosartik.

til at paabyde det," anbefaler han Syndsbekjendelsen saa indtrængende som vel muligt: „To Grunde skulle tilskynde os til villig og gjærne at skrifte. Den første er det hellige Kors, d. e. den Skam og Skændsel, at et Menneske villig blotter sig for et andet Menneske, og anklager og forhaaner sig selv; det er en kostelig Del af det hellige Kors. O, om vi vidste, hvad Straf saadan frivillig Skamrødme forekommer og hvor naadig den stemmer Gud imod os, naar Mennesket til hans Ære tilintetgjør og ydmyger sig selv saaledes: vi vilde grave Skriftemaalet op af Jorden og hente det over tusinde Mil!“¹⁾

Har den katholske Kirke været Irland til Forbandelse?

(Af *F. Esser.*)

(Fortsat.)

Havde Dronning Elisabeth konfiskeret meget, saa konfiskerede hendes Efterfølgere mere. En stor Ulykke bragte Jakob I's Konfiskation — 6 Grevskaber af omtrent 20,000,000 Acres Land paa én Gang — over Landet. Iblant Kolonisterne, som den Gang kom til Irland, befandt sig de skotske Presbyterianere, som siden stedse have udmærket sig ved deres bitre Fjendskab mod de katholske Irlændere. Foruden den blodige Vold opfandt Jakob et Middel af den skammeligste Uretfærdighed til at udplyndre Irland end ydermere. Retslærde, saakaldte Opdagere (Discoverers), bleve sendte fra England for at undersøge de indfødte Gods-

¹⁾ Der erste Teil aller Bücher und Schriften des thewren, seligen Mans Doct. Mart. Lutheri. Jhena, Ch. Rødingen. 1555. Fol. 65 b. 69 a. 529 a.

ejerens Besiddelsesret. Hvor som helst denne i Følge de foregaaende Forvisninger var blevet nok saa lidet tvivlsom, blev Landet erklæret for hjemfaldet til Kronen. Slemt gik det Grundejerne i Landskabet Connaught. De overgave deres Godser frivilligt og maatte for igjen at indføres i Jordebøgerne betale en Sum paa 3000 Lstr.; men, hvad enten det skete af Vanvare eller med Villie, Indførelsen blev undladt og deres Besiddelse senere erklæret for ugyldig.

Lignende Uretfærdigheder gjorde ogsaa Karl I. sig skyldig i. Efter at have lovet Godsejerne i Connaught flere Naadesbevisninger mod en Betaling af 120,000 Lstr., modtog han Pengene og — brød sit Løfte. Intet Under, at hans Tjenere endog søgte at overgaa ham. Mindeværdig er Thomas Wentworth's Bedrift. Da Grevskabet Galway modsatte sig hans Røverier med Vaaben i Haand, tilbød han at vælge Rettens Vej. Dommen tilkjendte Irlænderne Ejendomsretten, men hvad gjorde Wentworth? Han straffede Sheriffen, som havde sammensat Retten, med en Bøde af 1000 Lstr., slæbte Juryens samtlige Medlemmer til Dublin, tvang dem til paa Knæ at bekjende, at deres Domfældelse var falsk, og straffede enhver med 4000 Lstr.s Bøde. En ny Ret blev sammenkaldt, og den erklærede hele Galway for kongelig Ejendom.

Toppunktet naaede Irlands Ulykke under Oliver Cromwell. Otte Aar før Karl I.'s Henrettelse gjorde Irlænderne et nyt Forsøg paa at afryste deres Tyranners utaalelige Aag; ogsaa de engelske Adelsmænd, som holdt fast ved den katholske Tro, toge Del i Opstanden. De Konfødererede udførte glimrende Bedrifter, og det var nær lykkedes dem at befri Irland. Men kort efter at Cromwell kom som Lord-Deputy til Irland, tabte de deres modige og erfarne Anfører, Owen Roe O'Neill; han døde sandsynligvis af Gift; og nu havde Cromwell 50000 Soldater — de vare for Størstedelen fanatiske Puritanere — let ved at udføre Parlamentets Befaling,

at dræbe, nedhugge, udrydde, plyndre, brænde, ødelægge alt, ligesom Israeliterne havde gjort med Kanaaniterne. I Valget af Midlerne var Cromwell ikke videre ængstelig. Staden Drogheda paa Øens Østkyst forsvarede sig til det Yderste. Cromwell lovede Borgerskabet Pardon, i Fald de vilde overgive sig. Det skete; men Cromwell lod sine Soldater myrde i fem Dage i hele Staden; mere end 1000 Mennesker, som vare flygtede til Kirken, bleve slagtede uden Skaansel. Og efter fuldendt Bøddelgjerning skrev Mordbrænderen triumferende til Parlamentet: „Hvem har udrettet dette store Værk? Det var ikke vor egen Magt, men Guds Aand.“ Samme rædselsfulde Skuespil gjentoges overalt hele Landet over, Børn og Kvinder bleve myrdede, Præster brændte, Mænd og Ynglinge bragte paa Skibe og kastede ud i Havet; 4000 Irlændere, som faldt i Hænderne paa General Jones i en Fægtning ved Dunganhill, bleve nedsablede uden Undtagelse; 20000 bleve som Slaver solgte til Vestindien, deriblandt paa en Gang 1000 Piger „til deres egen og Statens Vel“, som en af Cromwells Agenter skrev. Denne Transportation var det samme som en Dødsdom; thi, som O'Connell i et Skrift til Dronningen siger, var der sex Aar efter Transportationen endnu kun 20 Personer i Live.

Det var Puritanernes Hensigt helt at udrydde Irlænderne i det mindste i tre Provinser; hvo, som i disse ikke faldt for Sværdet, blev tvunget til at udvandre til Connaught. „Til Helvede eller til Connaught!“ lød Puritanernes Parole under denne saakaldte „Transplantation“. Loven blev givet, at hvo som efter Marts 1655 endnu lod sig se i en anden Provins, skulde blive hængt. Der fandtes virkelig Lig hængende ved St. Patrickskirke i Dublin med en Indskrift hæftet paa Brystet: „for not transplanting“, „fordi han ikke flyttede“. Men heller ikke i Connaught nød de fuld Frihed. Selve Landet var for en stor Del øde og udyrket; om Grevskabet Clare skrives der, „at det ikke havde Træ nok til at hænge

et Menneske paa, ikke Vand nok til at drukne ham i, ikke Jord nok til at begrave ham under“. Under Cromwell blev 8 Millioner Acres Land konfiskeret eller derover; 6000 Landejere bleve berøvede al deres Ejendom, Halvdel af Befolkningen var omkommen i Krigen, den anden Halvdel førte et Liv lig Dyrenes, for saa vidt den ikke havde søgt sig et nyt Hjem andet Steds. Kan man undre sig, naar endnu den Dag i Dag Irlændernes værste Forbandelse er: Gid Cromwells Forbandelse maa ramme dig!

Under de følgende Konger fortsættes Blodbadet indtil Slutningen af det 17de Aarhundrede, skjønt med mindre Grusomhed. Jeg skal endnu kun anføre den Troløshed, som Wilhelm III. gjorde sig skyldig i. Da denne havde fordrevet Jakob II. fra England, kæmpede Irlænderne for den retmæssige Konge indtil det sidste. Kongens Sag faldt med Fæstningen Limerick. Ved Kapitulationen blev fri Religionsøvelse og uforkrænket Besiddelse af alle deres Godser tilstedet til de Katholiker, som svor Kong Wilhelm Troskabseden. Men ikke saa snart var Kapitulationen underskrevet, før Parlamentet forandrede Edsformularen og indskød i den en Afsværgelse af Paven og Læren om Transsubstantiationen. 4000 Grundejere bleve derved med et Slag til Tiggere.

Naar man nu spørger, hvad Religionen havde med alt dette at bestille, saa kunne vi gjerne tilstaa, at den var Aarsag til det hele. Men den katholske Religion ikke anderledes, end Lammet er Skyld i, at det ædes af Ulven; den katholske Bekjendelse skulde udryddes med Rub og Stub; det tilstaa ogsaa engelske Forfattere, som ellers ikke have noget Dadlens Ord for deres Landsmænds Uretfærdighed. Den egentlige virkende Aarsag var Anglikanismen og Presbyterianismen, som opflammede det gamle Nationalhad til en Fanatisme, som ikke en Gang Strømme af Blod var i Stand til at slukke; den har bevirket, at henimod Slutningen af det 17de

Aarhundrede mere end $\frac{5}{6}$ af Landet var i Besiddelse af protestantiske Fremmede, og at der af den gamle talrige katholske Befolkning kun levnedes 800,000 Sjæle.

Var end med Wilhelm III.'s Regeringstiltrædelse den blodige Forfølgelse imod de irske Katholiker kommen til Afslutning, saa fik dog Kirken og det stakkels Folk, som var Kirken saa trofast hengivent, ikke et Øjeblik Ro, ikke den mindste Smule Frihed, ikke den mindste Mulighed for at tage et nyt Opsving i religiøs eller borgerlig Udvikling, end sige Blomstring. Der udstedtes næsten Aar for Aar en fint udtænkt Række af Straffe- og Undertrykkelseslove, som skulde fuldende, hvad den blodige Forfølgelse ikke havde formaaet at tilvejebringe. Jeg skal i det følgende anføre en Del af disse Forordninger; at meddele dem kun tilnærmelsesvis fuldstændig, vilde føre os for langt.

I Aaret 1695 udgik den Befaling, at alle Biskopperne og Munkene havde at rømme Landet inden 1. Maj 1698; at vende tilbage var forbudt under Dødsstraf. Pengebøder ventede dem, som vovede at skjule eller herberge en af de Proskriberede. Tillige vaagedes der omhyggelig over, at ingen fremmede Præster kom ind i Landet. Der tolereredes kun Verdenspræster, som under visse Betingelser og under en Kavtion havde ladet deres Navne indføre i et Register (registrerede Præster); heller ikke de maatte udøve deres Embede udenfor deres Distrikt; ingen Katholik maatte være Formynder; ingen, som ikke afsvor Paven, maatte være Opdrager i en Familie uden en protestantisk Biskops Tilladelse. Ingen Katholik maatte bære eller bruge Vaaben, ikke en Gang til Selvforsvar.

Endnu værre bleve Lovene under Dronning Anna. Naar en katholsk Godsejers Søn gik over til Protestantismen, havde Faderen ikke mere Magt til at sælge sit Gods eller i sit Testament at raade over den mindste Del af det. — Naar et Barn, lige meget hvor ungt, erklærede, at det var protestantisk, blev det taget fra sine

Forældre og sat under Formynderskab hos den nærmeste protestantiske Paarørende. — Ingen Katholik kunde arve efter en protestantisk Slægtning. — Ingen Katholik kunde kjøbe noget Gods eller erhverve Renter og Afgifter fra noget Gods; ikke en Gang Fæstegaarde kunde han erhverve paa Livstid eller paa længere end 31 Aar. Havde han en Fæstegaard, hvis Indtægter overgik Forpagtningssummen med mere end en Tredjedel, saa maatte han afstaa Gaarden til den første Protestant, som opdagede dette. Naar Landets Tropper blev opbudte, maatte Katholikerne sørge for Underholdet med 20 sh. om Dagen (1 sh. omtrent 1 Kr.). Ingen Katholik maatte besidde en Hest, som var mere end 5 Lst. værd; enhver Protestant kunde fratage en Katholik den bedste Hest, bare han betalte den nævnte Sum.

Af de 1709 udstedte Love bestemte Art. 1, at ingen Katholik var i Stand til at faa en Pension paa Livstid. — Art. 3, at et Barn, som traadte over til Statskirken, skulde have aarlige Penge af sin Fader. — Art. 14 og 15 bringe ved en lignende Forordning Splid i Ægteskabet. Desuden var Ægteskabet imellem Katholiker og Protestanter forbudt; en Præst, som viede et saadant Ægteskab, blev truet med Galgen. — Art. 20 bestemmer en Belønning af 50 Lst. for Opdagelsen af en Ærkebiskop, Biskop, Generalvikar o. lign., 20 Lst. for Opdagelsen af en Ordenspræst eller en ikke registreret Verdenspræst, 10 Lst. for Opdagelsen af en katholsk Skolemester eller Kirketjener. — Art. 21 bemyndiger to Fredsdommere til at stævne enhver Katholik, som er over 18 Aar gammel, for at udspørge ham, naar og hvor han sidst har bivaanet Messen, hvilke Personer, der var tilstede, og hvor der boede en katholsk Præst eller Skolemester; i Fald En vægrede sig ved at udsige noget, kunde han straffes med 20 Lst. eller med 12 Maaneders Fængsel. — Fra alle offentlige Embeder vare Katholikerne direkte eller indirekte udelukkede. Ingen kunde være Sheriff eller Medlem af

Overretten (grand jury), ingen Dommer eller Advokat. En anden Lov bestemte, at hvo, som vilde søge et Embede eller være stemmeberettiget ved Valgene, maatte aflægge den saakaldte Tested og annamme Sakramentet efter protestantisk Skik.

Der eksisterede endogsaa en Lov imod de katholske Præster, i det mindste imod de ikke registrerede Præster og Munke, som jeg paa Grund, af dens usædelige Karakter ikke kan omtale nærmere. Jeg skal kun anføre Protestanten Froude's Ord, hvormed, han bevidner, at hin Lov „ingenlunde skal indeholde en Anklage for Immoralitet (imod Præsterne). Iblandt de talrige Beskyldninger, jeg har fundet imod Præsterne i de sidste Aarhundreder, er jeg aldrig stødt paa en Klage over Ukyskhed. Den mærkelige Renhed, de irske Kvinder i de lavere Klasser uden Undtagelse udmærke sig ved, og som sandsynligvis staar uden Mage i hele den civiliserede Verden, . . . maa helt og holdent tilskrives den katholske Gejstlighed“.

Saaledes vare Lovene, værre var Udførelsen. Jeg skal her give Ordet til et protestantisk Øjenvidne. Arthur Young, en protestantisk Gejstligs Søn, blev i Aarene 1776—79 af en Agerdyrkningskommission gjentagne Gange sendt til Irland for at afgive en nøjagtig Beretning om Agrikulturens Tilstand i Irland. I sin Bog „Tour in Ireland in 1776—1779“ giver han blandt andet følgende Skildring: „Grundejeren er ligeoverfor sine katholske Forpagtere en Despot, som ingen anden Lov kjender end sine Luner. Ingen Befaling er tænkelig, som hans Tjenere og Medholdere ikke vilde udføre. Enhver Krænkelse, enhver Mangel paa Ærbødighed kan han uden Betænkning revse med Stok og Svøbe. Ve den Ulykkelige, som blot gav sig Skin af at ville sætte sig til Modværge. Han vilde øjeblikkelig blive kastet til Jorden og gjennempryglet. Om Manddrab taler man i Irland paa en Maade, som i England vilde være ubegribelig. Jeg har hørt om slige Tilfælde, hvor Morde-

ren ikke en Gang behøvede at frygte for en Undersøgelse ved Juryen. Der gives vistnok ingen Rejsende, som ikke have været Vidne til, hvorledes en Række af Kærrer af Tjenestepersonalet blev kastet ned i Vejgrøften for at gjøre Plads for Herskabets Vogn. Kærrerne tilhøre arme Forpagtere; ingen spørger, om de blive væltede eller gaa i Stykker; stiltiende maa Ejeren taale det hele; Piskeslag vilde være Svaret paa hans Klager. Vilde en Stakkel fordriste sig til at klage over sin Herre for Øvrigheden, saa vilde hans Klage betragtes som en Fornærmelse imod hin, og man vilde snart gjøre en Ende paa den. Kun i et Tilfælde vilde en fattig Mand faa Ret ligeoverfor en rig, nemlig i Fald en anden rig Mand tog sig af ham; men i saa Fald vilde denne beskytte ham, som man beskytter et Faar, der er udset til Taffelet.“ Young tilføjer, at ikke en Gang de irske Koners og Pigers Uskyldighed var sikker for de protestantiske Herrer; deres Ran blev ikke betragtet som en Forbrydelse, hvorfor de katholske Bønder slog sig sammen, for i Fællesskab at beskytte sig imod slige Voldsgjerninger.

(Fortsættes.)

Efterretninger fra Ind- og Udland.

Kjøbenhavn. (†) Palmesøndag aabnede i Aar paa en overordentlig højtidelig og opbyggelig Maade *den kirkelige Paasketid* i den herværende katholske Menighed med *Rosenkransforeningens fælles Paaskekommunion*. De aandelige Øvelser, som gik forud, under Direktørens, Hr. Kapellan Johansens Ledelse, vare talrig besøgte og synes overhovedet Aar for Aar at finde større og større Tilslutning fra Menighedens Side. St. Josefssøstrenes Huskapel paa Toldbodvejen var næsten for lille til at rumme paa en nogenlunde bekvem Maade alle de

Andægtige, som ufortrødent indfandt sig baade fra Øster-, Vester- og Nørrebro og fra den indre By hver Aften til disse Exerцитier. Som en glædelig Kjendsgjerning kunne vi meddele, at endog protestantiske Herskaber havde tilladt deres Tyende at overvære Øvelserne hver Aften, hvad disse da ogsaa trofast benyttede sig af. Forøvrigt vare alle Stænder og Stillinger i Menigheden repræsenterede; den adelige Dame knælede her ved Siden af den borgerlige, den Foresatte ved Siden af den Undergivne, den Rige ved Siden af den Fattige, alle besjælede af det samme Ønske: at lære Vejen til det fælles Maal, Himlen, ret at kjende og at forny deres Aand og deres Iver i Herrens Tjeneste, for desto sikrere at naa dette Maal. Hvormange Naadegaver, Gud har knyttet til disse aandelige Øvelser, kjender kun han alene og Sjælene, hvem de ere blevne til Del; dog én Frugt blev synlig for Alles Øjne, nemlig den smukke *Fælleskommunion* paa Palmesøndagen, under hvilken den højærv. apostoliske Præfekt uddelte ca. 100 Paaskekommunioner. Om Aftenen Kl. 7 $\frac{1}{2}$ sluttede endelig de aandelige Øvelser i Søstrenes Kapel med „Te Deum“ og den sakramentale Velsignelse. Blandt de Tilstedeværende, som overværede den højtidelige Fælleskommunion i Sct. Ansgars Kirke, befandt sig ogsaa Deres kgl. Højheder Prins *Valdemar* og Prinsesse *Marie*.

Münster. Den store Bekjender-Biskop af Münster, *Johan Bernard Brinkmann*, er pludselig afgaaet ved Døden den 13. April i en Alder af 77 Aar og efter at have været Præst i 50 Aar og Biskop i 19. Hans Død er en Begivenhed ikke alene for Bispedømmet, men for heie Kirken. Et Liv, der tilhørte den store Offentlighed, er blevet afsluttet, et Liv, der har været rigt paa Lidelser og Glæder, paa Pligter og Fortjenester, paa Kampe og Sejre: et Præste- og Biskopsliv, som har lært Fængsel og Landflygtighed at kjende, og som ved

fremragende Deltagelse i den store tyske „Kulturkamp“ vil faa et stedsevarende herligt Mindé i Kirkens Historie. Vi skulle i et senere Nummer af Ugebladet meddele denne helt modige Biskops Biografi. R. I. P.

Kirkelig Kalender.

Søndag den 21. April. Herrens Opstandelse. 1ste Paaskedag.

Kl. 6 Morgen Korsets højtidelige Optagelse, derefter Levitmesse.

Kl. 8 stille h. Messe. Kl. 10 anden Levitmesse med Prædiken.

Aften Kl. 6: Andagt med Prædiken.

Mandag den 22. April. 2den Paaskedag*). (Gudstjeneste som paa Søndagene). **23. Ti., 24. O. 25. To.** (Bededag; efter Skolemessen Kl. 8¹/₄, Bøn-Procession og Litani). **26. F., 27. L.** Oktavdage.

Søndag den 28. April. Hvide Søndag. Den højtidelige Messe, under hvilken Neokommunikanterne forny Daabspagten og annamme deres første hellige Kommunion, begynder allerede Kl. 9. — Kl. 7 og 11 stille hh. Messe; Kl. 5 Eftm. Festandagt med Prædiken og „Te Deum“.

*) **NB.** De Troende mindes om, at de paabudte **Fastealmsisser** maa være nedlagte i de dertil opstillede Bøsser i Præfektorets Kirker og Kapeller inden anden Paaskedag inkl.

Bekjendtgjørelse. Paa den højhellige Paaskedag vil der under begge Højmesserne Kl. 6 og 10 blive foranstaltet en offentlig Indsamling istedenfor den sædvanlige Kollekt, til Bestridelse af Kirkens stadigt stigende Udgifter. To af Forstanderne ville ligesom i Fjor foretage Indsamlingen.

Kirkeforstanderskabet.

Elisabethforeningens Bazar og Tombola, som afholdes i begge Paaskedagene i Pigeskolens Lokaler, Bredgade 69 i Stuen o. G., anbefales til Menighedens velvillige Besøg. Paa Bazaren sælges ogsaa en smuk Samling **Krystal-Glassager** til Fordel for Elisabethforeningen, Vajsenhuset og Hospitalet.

Til **Hvide Søndag** og **Konfirmationen** anbefales et lille Parti indbundne Bønnebøger, blandt hvilke flere med cisereret Guld-snit. Bøgerne forefindes hos Redaktionen.

Nogle smukke møblerede Værelser ere billig til Leje; om ønskes med Adgang til Kjøkkenet. Absalongade Nr. 11, 4. S. t. v.

Literatur. I alle Boglader faas: F. Kerff, Det romersk-katholske og det lutherske lønlige og aabenbare Skriftemaal. Chr. Henrichsen, Horsens. Pris: 50 Øre.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Syvogtredivte Aargang.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, Store Kjøbmagergade 10, 1. S., Kjøbenhavn. — Redaktør: A. Johansen, Bredgade 64, 1. S.

N°. 17.

Søndagen den 28. April.

1889.

Indhold. Napoleons skjønneste Dag. Hjærtfred gennem Skriftemaal og Afløsning. Har den katholske Kirke været Irland til Forbandelse? Grev F. L. v. Stolberg.

Napoleons skjønneste Dag.

Forbi er Kampens Tummel hist i Lejren ved Austerlitz, Tre-Kejser-Slagets Felt, er Hærens Førere, at drøfte Sejren, forsamlede i Bonapartes Telt.

Om Kampen, Sejren og dens stolte Hæder, om ny Bedrifter og om nye Slag man taled', medens man ved Vinens Glæder nu Hvile nød paa denne Kampens Dag.

Da nok man havde drøftet blodigt Stævne; det Spørgsmaal stilled blev til Tidsfordriv, at hver især for Spøg nu skulde nævne hin Dag, som skjønnest var udi hans Liv.

„Og skal den Dag jeg nævne, vid da Alle,
saa talede en gammel General,
„det var dengang min Kejser lod mig kalde
og optog mig i sine Troppers Tal.“

„Den Dag“, den Næste svared', „som mig bragte
størst Lykke var, da dette Ordensbaand,
Napoleon mig som Belønning rakte
og hæfted' paa mit Bryst med egen Haand“.

En Tredje nu: „Jeg vil den aldrig glemme,
hin Dag, som staar for mig i himmelsk Skjær
da glad jeg fulgte Bonapartes Stemme
og Marschal blev i Frankrigs stolte Hær.“

Og saa omtrent udmaled' blev de Dage,
som hver især med Stolthed nævned' glad.
Til sidst kun Frankrigs Cæsar var tilbage,
som tankefuld ved Bordets Ende sad.

At lidt Besvær det Spørgsmaal ham forvoldte,
saa tænkte nok Enhver i Teltets Hal;
thi Dage lykkelige, sejerstolte
han havde fejret næsten uden Tal.

„Da maa jeg kaste Blikket langt tilbage,
saa lød Napoleon Bonapartes Ord,
„til Barndomstidens skjønne, blide Dage,
da jeg gik første Gang til Herrens Bord“.

H. H.

Hjærtfred gennem Skriftemaal og Afløsning.

(Sluttet.)

At bringe Folk til at skrifte, ihvorvel Skriftemaalet blev erklæret for en fri Sag, det lod sig ikke gjøre (et nyt Bevis for, at det katholske Bud om Skriftemaalet, som enhver Katholik villig underkaster sig, i Virkeligheden er et guddommeligt Bud). Allerede i „Kort Formaning til Skriftemaal“ hedder det: „Nutildags vide alle det godt [at Skriftemaalet var blevet erklæret for en fri Sag], og de have lært det kun altfor godt, saa at de gjøre, hvad som helst de lyste, og benytte Friheden paa en Maade, som om der aldrig burde skrifies eller de aldrig havde det behov. Thi hvad der behager os, det forstaas øjeblikkelig; og hvor Evangeliet giver en sød og behagelig Lyd, der modtages det lettelig.“

Paa lignende Maade maa man antage, at det gik i den kongelig danske Statskirke. Medens nemlig Kristian III's Kirke-Ordinants af 1537 endnu i sin ny, med Flid gennemsete Udgave af 1617 fremhæver, at en blot *almindelig* Syndsbekjendelse skal anses for tilstrækkelig ¹⁾, foreskriver Kristian V's Kirke-Ritual af 1685 i bydende Tone og uden Indskrænkning: „De, som ville bruge det hellige Nadverens Sakramente, skulle indstille sig for Præsten i Skriftestolen, bekjende deris Synder for hannem og bede om Afløsning . . . De skulle i en sand Hjertens Ydmyghed fremkomme, og saasom for Guds eget Ansigt sette sig med Ærbødighed ned paa Knæ for Herrens Tjenere, mens de gjøre

¹⁾ „Confitens in genere se peccatorem agnoscit. . . Nam *singulorum* peccatorum enumeratio expostulanda *non* est, sed quorumdam explicatio mire conscientiam reficit.“ *Ordinatio ecclesiastica* 1537 Fol. 17. — „Den, som scriffter, skal udi almindelighed bekjende sig en Synder . . . eller om Samuittigheden noget nager, da skal hand det sige frem. Ellers kreffuis her *icke alle* Synders opregnelser oc hvers især.“ Den rette Ordinants. Kjøbenhavn 1617. Blad 38. 39.

deris Skriftemaal og annamme Afløsning. Efterat Præsten har hørt en Synders Bekjendelse og derhos fornummet en hjertelig Fortrydelse over Synden, samt en inderlig Længsel efter Guds Naade med et christeligt og alvorligt Forset til en sand Bedring, da skal hand . . . omsider med Haandens Paaleggelse i den Hellige Trefoldigheds Navn tilsige hannem alle hans Synders Forladelse paa denne Maade: . . . Paa Guds og mit Embedis vegne, efter den Magt og Myndighed, Gud selv har givet mig her ovenfra til at forlade Synderne paa Jorden, tilsiger jeg eder alle eders Synders Forladelse i Navn Gud Faders osv.“¹⁾

Forordningen blev aldrig strængt gennemført. Allerede 1686 forlangte Th. Kingo, den Gang Biskop i Fyen, kongelig Resolution paa Spørgsmaalet: „om nogen Adelsmand maa sætte sig i Skriftestolen jævnsides hos Præsten og begjære Afløsning, om endskjønt han kunde være noget skrøbelig, efterdi det strider lige mod Ritualen, som siger, at de skal falde paa deres Knæ ligesom for Guds Ansigt, og aldrig har været brugeligt i Kirkerne i Danmark, hvorfor den gemene Mand sig snart kunde forarge til Prædikeembedets Foragt.“²⁾ „Forordnet Alterbog udi Dannemark og Norge, hvori findes de nyelig allernaadigst gjorte Forbedringer 1783“ indeholder intet om Skriftemaalet. Bastholm erklærede 1785: „Syttten eller atten Aar har jeg været i den gejstlige Stand, og det haver endnu ikke mødt mig en eneste Gang, at nogen Kommunikant haver haft noget at tale med mig angaaende sin Sjæls Tilstand.“³⁾

Nu for Tiden er Skriftemaalet jo „en aflagt Kirkeskik“ (Molbech); „igjennem lange Tider har det været ignoreret og er faldet hen, i den Grad, at det i Almin-

¹⁾ Danmarks og Norgis Kirke-Ritual 1685. S. 143 ff.

²⁾ A. C. L. Hejberg, Th. Kingo. S. 85 f.

³⁾ Helweg, den danske Kirkes Historie efter Reform. II 266.

delighed kan siges at være saaledes faldet ud af Samfundets Bevidsthed, at der er saadant noget som Skriftemaal¹; eller for største Delen er det blevet en Farce, kun en Formaningstale til en hel Forsamling, af hvilke den Talende maaske ikke om en eneste kan have nogen som helst Forvisning om, at han i sin hele Sjælstilstand rummer den Bekjendelse og dertil hørende Anger, der tragter efter og er i Stand til at modtage Absolutionen“ (Koføed-Hansen, SS. 17. 20).

Men det skal jo nu blive bedre. Paster G. Schepelern skriver, endog med Paaberaabelse af Jak. 5, 16: „For grundig at bryde med Synden *skulle* vi ogsaa aabent og ærlig bekjende den, ikke blot for Gud, men ogsaa for Mennesker“. Mon Pastoren vil blandt sine Trosfæller finde ret mange, som praktisk dele denne hans Overbevisning og som uden Forbehold betro deres Hemmeligheder til en „Præst“, der selv indrømmer, at han *ikke* har Fuldmagt til i Guds Sted at *forlade* Synden (se Mottoet ovenfor), ej heller kan mere end den første den bedste Lægmand? Alle Forsøg, man andensteds har gjort paa at faa det afskaffede Skriftemaal gjenindført, ere strandede. En afhugget, vissen Gren lader sig ikke plante i Jorden, saa at den atter oplives og bærer Frugt.

Det katholske Skriftemaal staar endnu, 1900 Aar, efter at Kristus har sagt: „Hvem I forlade Synderne osv.“ Det staar som et Træ, der har baaret rig Frugt til Individernes og Samfundets aandelige og legemlige Vel.

Allerede den Kjendsgjerning beviser, at det er „en Plantning, som den himmelske Fader har plantet“ (Matth. 15, 13).

Har den katholske Kirke været Irland til Forbandelse?

(Af F. Esser.)

(Fortsat.)

Imod alle disse Uretfærdigheder gaves der ingen Hjælp³ for de Undertrykte; Regeringen gjorde ingen Ting for at formilde deres utaaelige Lod, tværtimod, den lagde stedse kun til, og da i Begyndelsen af dette Aarhundrede frisindede Mænd hævede deres Røst og krævede, at de umenneskelige Love, som nu i mere end et Aarhundrede havde underkuet en hel Nation, skulde afskaffes, da rejste Regeringen og med den hele den fanatiske Lejr af engelske Torier en forbitret og haardnakket Kamp imod disse menneskekjærlige Bestræbelser, en Kamp, hvori de kun veg Skridt for Skridt, og hvori de endogsaa greb til de mest forkastelige Midler, blot de kunde undgaa større Tilstaaelser.¹⁾ Hvad Regeringen efter saa godt som alle Forfatteres Indrømmelse havde sigtet til, den katholske Kirkes Udryddelse, var aldeles slaaet fejl. Medens Irlænderen gav Afkald paa alt, holdt han urokkelig fast ved sin helige Tro, og denne Tro var ikke blot hans Trøst i hans frygtelige Lidelser, men ogsaa hans Støtte og Styrke, hvorved han blev bevaret for den Demoralisation, som plejer at følge med slig langvarig Trældom. Den irske

¹⁾ Da Gladstone for et Par Aar siden forelagde sin Home-Rule-Bill, rejste Lord Randolph Churchill, en af de mest radikale Torier, til Ulster, den nordøstlige Provins af Irland, og opæggede dets Indvaanere, som for største Delen ere fanatiske Protestanter, Efterslægten af Cromwell's Mordbrænderskarer, til blodige Demonstrationer imod Gladstone's Forslag. Det hed sig den Gang, at Lægerne erklærede hans Nerver for overspændte og foreskrev ham en Rejse til Norge, for at han der skulde komme til Fornuft igjen; mangen en anden vilde være bleven dømt for oprørske Bestræbelser. Ogsaa Parnell-Processen er et nyt Bevis for, hvad Midler Irlands Fjender kunne gribe til for at forhindre Landets Opkomst.

Families Sædelighed staar i enhver Henseende højt over den engelske Families. Og hvor glimrende har Irlænderens Karakter ikke bestaaet sin Prøve. Loven søgte at sætte Splid imellem Forældre og Børn, Mand og Kone, Præst og Kirke; den erklærede Forræderi for hæderligt; men endskjønt Irlænderen blev raa og uvidende, saa blev han dog ærlig og retskaffen. „I al deres Savn og Nød,“ siger Protestanten Bancroft, „bevarede de deres glade Gemyt. Vare de end Generationer igjennem dømte til at taale onde Love, som tilbød Belønning for Forræderi, tabte de dog aldrig deres Sans for Ret. Ingen Søn rejste sig imod sin Fader, og ingen Ven blev til Forræder mod sin Ven. Troskab imod deres Religion, hvormed de ved Forfølgelsen kun blev fastere forbunden, Kyskhed og Højagtelse for Familiebaandene bleve den nedtraadte Folkestammes Kjendtegn.“ Fra disse Forfølgelsens Tider hidrører ogsaa Irlændernes Kjærlighed til Præsten. Præsten har været dem i de lange trange Tider en trofast Ven, en kjærlig Fader, en vis Raadgiver; han delte med dem Savn og Sorg og Farer, og mangen En satte Livet til for at frelse de ham betroede Sjæle til det evige Liv.

Naar Irlænderne overfor alt dette ikke have vundet Kjærlighed til Englænderne, saa kan Ingen undres derover; naar de længes efter Home-Rule, for derved at bryde Resten af de forfærdelige Lænker, de saa længe vare lænkede i, saa kan Ingen fornuftig forarges derover; naar de i deres Stræben efter større politisk Uafhængighed ikke altid holde sig til de lovlige Midler, naar de lade sig forlede til umoralske Handlinger, saa er det vistnok meget sørgeligt, men man kan allermindst give Kirken eller dens Tjenere Skyld derfor; det vilde være den største Uretfærdighed. Præsterne have ogsaa i politisk Henseende været deres Folk trofaste og vise Hyrder, de have i tusinde Tilfælde dæmpet deres retfærdige Vrede og holdt dem tilbage fra Voldsgjeringer, hvortil deres Undertrykkers Skjændselsgjernin-

ger kun altfor meget udfordrede dem. Og gjentagne Gange have Irlænderne vist deres Loyalitet i Farens Stund. Det var Irlænderne, som kæmpede længst for den ulykkelige Karl I. imod Cromwell og hans Røverbander; det var Irlænderne, som rejste deres Banner for Karl II, saa snart Karl I var falden under Cromwells Bøddeløxe; det var Irlænderne, som længst bevarede Jakob II Troskab og understøttede hans Sag imod Usurpatoren Wilhelm; 1715 modstode de urokkelig Fri-stelsen til at rejse sig for at understøtte den jakobitiske Tronprætendent, den saakaldte Chevalier de St. George imod Georg I. Derimod var det protestantiske Irlændere, hvad enten det var „omvendte“ Irlændere eller indvandrede Skotlændere og Englændere, der tit og ofte gjorde Regeringen Fortræd. Det var de i Følge de uretfærdige Handelslove (hvorom senere) indvandrede Presbyterianere, som hidførte de amerikanske Koloniers Frafald fra Moderlandet. Det var de saakaldte „Frivillige“, næsten udelukkende Protestanter, som i 1779 kjørte op med Kanoner foran Kong Wilhelm III's Mindestøtte i Dublin; Kanonerne bare Indskriften: „Frihandel eller dette!“ Det var i den presbyterianske Stad Belfast, hvor de 1789 fejrede Stormen paa Bastillen med Processioner og Festbanketter. Henimod 1791 dannede sig i Provinsen Ulster det hemmelige Forbund „United Irishmen“, de forenede Irlændere, næsten udelukkende Protestanter, som ikke lagde Skjul paa deres revolutionære Tendenser. 1796 kaldte de den franske General la Hoche over til Irland. Og i 1798 gjorde de aabent Oprør. Atter i 1848 var det en Protestant, William Smith O'Brien, som stod i Spidsen for de revolutionære Bevægelser ¹⁾. Og skulde der være noget revolutionært

¹⁾ Hvor det skjælske Tilfælde dog kan spille En pudsige Streger. Da samme O'Brien med sine Venner Mitchell, Meagher o. fl. kom til den katholske By Limerick, for at gjøre den delagtig i Revolutionens Velsignelser, blev han saaledes modtagen af den gammelirske Befolkning, at han maatte ty til Politiets Beskyttelse. Den katholske Gejst-

ved Home-Rule-Bevægelsen, saa er jo ogsaa dennes Ophavsmand en Protestant, Isaak Butt. Hvad endelig Fenierne angaar, hvis Formaal og Foretagender unægtelig ere revolutionære, saa er det jo sandt, at mange Katholiker lade sig forføre til at indtræde i denne Forening, men lige saa sandt er det, at de med det samme udtræde af den katholske Kirke. Havde ikke Regeringen hver eneste Gang belønnet Irlændernes Troskab med fornyede Piskeslag — endnu mere — havde den ikke med alle Midler søgt at tilintetgjøre Gejlighedens Indflydelse paa Folket, — herom senere lidt mere — vilde den ingen mere hengivne Undersaatter have end netop Irlænderne. Iøvrigt kan man efter engelske Fremstillinger umulig danne sig en rigtig Forestilling om irske Forhold, som i de engelske Blade kun fordrejes, forvrænges og overdrives, af mange med velberaadt Hu for at forhindre en hvilken som helst Forbedring i Irland; thi der er mange, som endnu sejle i de gamle Tiders Kjølvand; af mange i Forblindelse, idet deres indgroede nationale Had og Fordomme ikke mere tillader dem at dømme med Ro og Retsind. Min Hovedhjemmelsmand, Lesker, beviser det med mange Enkeltheder, hvoraf følgende godt kunne tjene til at give Lys i denne Sag. I Følge en af Regeringen opgiven Statistik forefaldt der i Aaret 1880 i Irland 5609 Forbrydelser (mod et Tal af 4351 i 1870; 2001 i 1875; 2524 i 1878; 3505 i 1879); deriblandt var der kun 8 Mord — den engelske Presse havde registreret et betydelig større Antal agrariske Mord (d. v. s. Mord, som ere foranledigede ved det forvirrede Forpagtningsvæsen); selve Regeringen derimod vovede kun at betegne 3

ligheds Holdning blev i begge Parlamentets Huse rost. Vi kunne endnu fremhæve et karakteristisk Træk. Den Konføderation — ogsaa kaldt Ung-Irland — hvis Medlemmer O'Brien og Co. vare, havde tidligere hørt til den af O'Connell stiftede Repeal-Association, men skilt sig fra den, da den store katholske Anfører forlangte, at Medlemmerne skulde erklære ethvert Opraab til at befri Irland ved Vaabenmagt for en Forbrydelse.

som agrariske Mord. Derimod findes der blandt disse 5609 Forbrydelser af alle Slags flere Tusinder Truselsbreve, hvorom Irlænderne med megen Grund paastaa, at de ikke hidrøre fra Land-Ligaens Medlemmer, men fra dens Modstandere. Men bortset derfra, hvad betyder et Antal af 5—6000 Forbrydelser af alle Slags overfor en Befolkning af 5—6 Millioner, en Befolkning, som oven i Kjøbet stod under Trykket af en saa langvarig, saa uretfærdig og saa grusom Mishandling. London, maaske ogsaa Berlin alene give et større Antal Forbrydelser. Hvor skammelig der lyves i engelske Blade, derom kun et Exempel. Der fortæltes, at bevæbnede Mordere havde gjort Indbrud hos en vis Barry, og „Times“ føjede til, at man i Irland ikke mere var sikker paa sit Liv. Nogle Dage senere skrev Barry selv til Cork-Examiner, at alt var løjet; men intet Blad tog Notits deraf. At Forpagterne selv ere Aarsag til Urolighederne ved at uddrive de stakkels Mænd og Kvinder, som ikke kunne præstere det Umulige, i Tusindvis, ligger klart for Dagen; Sir Redvers Buller, der blev sendt til Kerry for at straffe Maaneskinsmændene (Moonlighters), udtalte sig meget skarpt om Grundejernens Uretfærdighed, men der sker ingen Ting, eller i alt Fald ikke nok.

Efter denne historiske Fremstilling kunne vi trøstigt betegne det som en Tankeløshed, naar Artiklen i „Nationaltid.“ mener, at det irske Folk „i politisk Henseende synes at være det uroligste og mest revolutionære“ Folk; de Ord ere i højeste Grad misvisende. Det Folk, som „i kirkelig Henseende viser sig som det føjeligste og lydige Folk, det er muligt at tænke sig,“ vilde ogsaa være Staten mest trofast, lydigt og hengivent, dersom denne ikke i flere Aarhundreder havde misbrugt al sin Magt, forsømt alle sine Pligter, brudt sine edelige Løfter, antastet de Undertryktes højeste Goder, traadt deres helligste Rettigheder under Fødder, kort sagt, gjort alt for at udæske det til Modstand

og Oprør og dog ikke formaaet at fremkalde mere end nogle faa Fortvivledes fortvivlede Forsøg paa at skaffe sig Fred og Frelse. Skal da for disses Skyld hele Nationen kaldes urolig og revolutionær? Dog ogsaa disses Voldsgjerninger maa lægges selve Regeringen til Last, eller til syvende og sidst — som det ogsaa sker af protestantiske Forfattere — selve den protestantiske Religion.

(Fortsættes.)

Grev F. L. v. Stolberg.

(Fortsat fra Nr. 14.)

Lidt efter lidt vendte Stolbergs Venner tilbage. Ogsaa Jacobi erklærede, at han havde skrevet sine første Breve i Hidsighed og gav den krænkede Ven en offentlig Æresoprejsning; den gamle Kjærlighed vaagnede paany i hans Hjærte, og han skrev atter forsonende Ord til Stolberg: „Min evig elskede Stolberg! Det vedbliver Du at være, trods det Afskedsbrev, Du sendte mig for to Aar siden. Det gjælder ikke, fordi det, Du anklager mig for, ikke er sandt overfor Gud. I Dag vil jeg kun bede Dig om, at Du tillader mine Sønner, som imorgen rejse til Münster, at hilse paa Dig og Sofie Hils Fyrstinde Gallitzin og Fyrstenberg fra mig, saafremt de ville tage imod en Hilsen fra mig. Jo ældre jeg bliver, desto taknemligere bliver mit Hjærte mod Enhver, som har bevist mig Godt. Med disse Følelser tænker jeg oftere paa Dig og Sofie, end I ane det.“

I Jacobis tidligere Breve til Stolberg talte ikke Mennesket, men den snæverhjærtede, intolerante Protestant,¹⁾ der ikke undser sig for, at bebrejde et Menneske,

¹⁾ Og dog skrev Jacobi fra München, hvor han var bleven udnævnt til Præsident for Videnskabernes Akademi, til sin Søn: „I dine Klager over Filosoferingernes Fallibilitet stemmer jeg desværre af ganske Hjærte

at det følger sin Overbevisning, og som med fanatisk Paatrængenhed blander sig i Andres intimeste Hjærteanliggender. Derfor havde Stolberg sendt ham et Afskedsbrev, men da derimod Mennesket gjorde sig gjældende i det sidste, saa rakte Stolberg ham ogsaa strax den trofaste Vennehaand.

Stormen, som Stolbergs Skridt havde fremkaldt, lagde sig, hans højmodige, ædle og elskværdige Karakter og hans anerkjendte Dyder havde ført Vennerne tilbage til ham; kun Vosz, som stadig var bitter, „var og blev Eddike,“ for at tale med Stolbergs Ord. Allerede længe havde der været en Kløft mellem de to Venner. Medens Stolbergs Sjæl glødede for alt Stort og med begejstret Kjærlighed omfattede Fædrelandet og den kristne Tro, havde Vosz, det nøgterne Forstandsmenneske kun Øje for det Brugbare, Haandværksmæssige, Platforstaaelige; fuldstændig gjennemsyret af den Biester-Nicolay'ske Rationalisme, var han endt med at blive en snæverhjærtet, sur og bittersindet Pedant. Træffende er det Billede af ham, som *A. W. Schlegel* har udkastet: „Han havde en ganske enestaaende Gave, at gjøre enhver Sag, han kæmpede for, ogsaa den bedste, ubehagelig ved sin Personlighed. Han roste Mildheden med Bitterhed, Toleransen med Forfølgelsesiver, Tankefriheden som en Fangevogter.“ Hertil kom, at Vosz med en ægte Jakobiners Raseri hadede Adelen og ventede dens Undergang af den franske Revolution. Saalænge Stolberg var Regeringspræsident i Eutin, altsaa Vosz' Foresatte, forholdt denne sig nogenlunde rolig, men da Stolberg havde nedlagt sit Embede, efter at være vendt tilbage til den katholske Kirke, brød det længe nærde bitre Sindelag ud, og det varede ved paa den sjofleste Maade i Løbet af 19 Aar.

overens med dig, men jeg ved intet andet Raad, end stedse ivrigere at filosofere videre. *Dette — eller at blive katholsk — der gives ikke noget Tredje.*“

I Münster, hvorhen Grev Stolberg havde begivet sig tilligemed sin Familie, blev han modtaget med aabne Arme i Fyrstinde Gallitzins Vennekreds, medens han i den ungdommelige Kellermann, senere Biskop af Münster, der blev Opdrager for hans Børn, vandt en af Alle afholdt Sjælesørger og Husven. Da Münster i 1802 blev preussisk Provins, og Friherre v. Stein kom til Byen for at overtage Provinsens Styrelse, opsøgte han strax Stolberg, og et gjensidigt tillidsfuldt Forhold opstod siden mellem Begge. Stein skrev den Gang til en Ven: „Jeg har stedsse den største Agtelse for Stolberg paa Grund af hans rene Kjærlighed til Sandheden og paa Grund af den Resignation, hvormed han har opofret saa meget for den — hans literære Modstandere Jacobis og Vosz's Optræden er og bliver bitter, brutal og ensidig; hvorfor tillade de ikke Stolberg at leve efter sin Overbevisning? Han tror at finde Fred og Fasthed i den katholske Religion, han finder i den rene, oprindelige Kristendom, hvorfor forfølge ham med Raseri og Skjelsord?“

Fred og Ro havde Stolberg i Virkeligheden fundet, saa at han rolig kunde bære alle Modstandernes Angreb og viste derved praktisk, hvor alvorlig ment hans Bekjendelse var, saa at Jacobi i et Øjeblik Skamfølelse aflagde den offentlige Tilstaaelse: „Skjønnere Højmodighed, renere Selvforglemmelse overfor enhver personlig Fornærmelse, ogsaa den føleligste, større Ædelmodighed fandt jeg ikke i noget andet Menneskehjærte.“

I Efteraaret 1816 havde Stolberg opslaaet sin Bolig i Sondermühlen ved Osnabrück og havde der, et Aar før sin Død, endnu den Glæde, at se næsten alle sine Børn paa én Gang forsamlede om sig. Det var en lykkelig og velsignet Familiekreds. Elleve Børn, lige saa mange Børnebørn og to Svigersønner omgave ham. Dog skulde Stolberg ikke gaa til Hvile, uden at have smagt en sidste Bitterhed, som han ikke var forberedt paa. Han havde uafbrudt fortsat sin literære

Virksomhed og foruden sin store Religionshistorie¹⁾ udgivet forskjellige andre Værker, saaledes en Samling Fædrelandsdigte, Alfred den Stores og den h. Vincents af Pauls Liv, m. fl., og i 1818 endelig en Afhandling „Over Tidsaanden“, som fremkom i Adam Müllers „Statsanzeiger“. Denne Afhandling gjorde Vosz rasede, og i en Pamflet udslyngede han Gift og Galde over sin fordums Ven og Velgjører. Et giftigere Smædeskrift end „Hvorledes blev Fritz Stolberg en Ufri?“ er næppe nogensinde bleven skreven af en Cyniker; det var et Væv af Fordrejelser, falske Udsagn, ondskabsfulde og listige Forhaanelser, som ikke alene udslyngedes mod Grev Frederik Leopold, men ogsaa mod hans Broder, hans afdøde Fader, deres nærmeste Venner og Veninder, levende og afdøde. Havde Bebrejdelse, som Jacobi og Andre mente at burde udslynge imod Stolberg, stadig kun ramt Konvertiten i ham, saa undsaa Vosz sig ikke for at kaste Snavs paa Stolbergs Personlighed, der var æret og højagtet af Alle. „Med utilgivelig Raahed,“ siger Gelzer, „blev her enhver Krog, det Inderligste og Hemmeligste i det Stolbergske Familieliv gennemløbet, for at begrunde deri en Mistænkeliggjørelse og en Anklage og for at uddrage Gift endog af Blomsterne. Og det skete overfor en Ven, til hvem de skønneste Ungdomsminder, ja, de strængeste Taknemlighedspligter burde have knyttet ham, overfor en Ven, der i Nødens Stund havde understøttet ham saa ædelt som vel muligt. Man lærer af dette Skrift, at der ogsaa gives en prosaisk Forstands Fanatisme, der lige saa let og raat sætter sig ud over en ren og ædel Sjæls Hensyn, som den religiøse Fanatisme.“

Ogsaa den angrebne Stolberg selv, der altid var saa mildt stemt, blev opbragt og rejste sig i ridderlig Vrede mod sin perfide Modstander. „De vil blive forbavset over denne Mands Skamløshed og Raseri!“ skrev han til sin Ven Fouqué. Endskjønt han af Princip aldrig forhen havde svaret paa de mod ham rettede Angreb, saa troede han dog at skyldte baade Sandheden og sine Børn et kort Gjenmæle mod Vosz's Smædeskrift,

¹⁾ Geschichte der Religion Jesu Christi, 15 Bind, Hamburg 1811—18 (Fortsættelse indtil 45 Bind, Mainz 1822—48, af Fr. v. Kerz, fra 45—53. Bind af Beischer, Mainz 1850—64).

„selv om det skulde koste ham Livet.“ Og det kostede ham virkelig Livet, thi han havde endnu ikke endt Skriftet, da Døden kaldte ham bort. Døende overgav han Fulden- delsen til sin protestantiske, inderligt elskede Broder Christian, som overtog dette Ønske som en hellig Arv og fuldendte og offentliggjorte Broderens Gjenmæle. Det hedder deri:

„I rolig Tillid til Alle, som kjende Hr. Hofraad Vosz og mig personlig, eller ogsaa kun hans og mine Skrifter, ja ogsaa i Tillid til den Dom, som alle for- domsfri Læsere af hans Smædeskrift imod mig have fældet, vilde jeg have ladet det ubesvaret, dersom han kun havde indskrænket sig til almindelige, grove og giftige Bagvaskelser, dersom han kun havde krænket Anstændigheden og ikke tillige Sandheden. Gjerne overlader jeg til Andre at besvare de Spørgsmaal: Hvorfor netop den gamle Ven maatte optræde som en paatrængende Anklager overfor Vennen, hvorfor netop Vosz maatte optræde som en Hævner af den Augsburgske Konfession? Han viser sig som en onskabsfuld Mod- stander, naar han, for at krænke mig desto dybere, fornærmer lige saa spydigt og bittert som grovt og ra- sende min Broder og mine bedste Venner og Veninder, levende saa vel som afdøde. Men hvilken Læser vil lade sig lede af en Mand, for hvem Brevhemmeligheden ikke er hellig; som efter mange Aars Forløb offentlig- gjør Ord, som den tillidsfulde Ven ytrede overfor ham, for derved at skade denne eller en Tredie? som i mange Aar belurede sin Vens Gjæster og nu forhaaner dem? som vedblev at hykle Venskab for en Mand, medens han samtidig i en længere Aarrække, ved regelmæssig Brevvexling, søgte at latterliggjøre, forhaane og sværte ham overfor den fælles Ven? . . . som nu optræder som Anklager mod mig, fordi jeg har opgivet Troen paa den Augsburgske Konfession, han, der med den bitreste Haan spotter over dem, der hylde denne Tros Læresæt- ninger, uden at betænke, i hvilket Lys Professorerne, Prædikanterne og Lærerne maa fremtræde, de, der høj- tideligt, ofte edeligt forpligtede sig til at opretholde den Augsburgske Lære og alligevel nu gjøre sig værdige til Vosz's Ros. — Denne Mand træder nu op imod mig, som frit og aabenlyst opgav den Augsburgske Lære og blev Medlem af den katholske Kirke. Og hvorledes træder han op imod mig? Hans Smædeskrift ligger

aabent for Alles Øjne. Og dette giftige Skrift af en Mand, der under et mangeaarigt hyklet Venskab har luret paa mig længe før mit Religionsskifte og talt ondt om mig bag min Ryg, kalder han selv en *oprigtig* Fremstilling af Stolbergs Aand og Sindelag . . . „med et *redeligt* Hjærte vil han fortælle“ . . . Dette Smædeskrift skal være for mig en *Aabenbarelse fra Gud* . . . o. s. v.“ Gjenmælet hørte op med de Ord: „Hvorfra hidrører dette længe nærede . . .;“ det var de sidste Ord, Stolberg skrev. Hertil knytter hans protestantiske Broder Grev Christian nu følgende: „Med disse Ord lagde han Pennen ned, hvem jeg siden min tidligste Ungdom, ikke blot med den inderligste Kjærlighed og Hengivenhed, men ogsaa med den største Højagtelse og Stolthed kaldte min Broder, og til hvem jeg nu ser op med navnløs Længsel efter Gjensynet. „Den Ufri!“ kalder Vosz min Broder; han, der frit og aabent, uden alle jordiske Hensyn, ja, med mange Ofre, efter alvorlig Prøvelse, følgende sin Overbevisning, fuldbyrdede, hvad han ansaa for sin Pligt!“

(Fortsættes.)

Kirkelig Kalender.

Søndag den 28. April. Hvide Søndag. Den højtidelige Messe, under hvilken Neokommunikanterne forny Daabspagten og annamme deres første hellige Kommunion, begynder allerede Kl. 9. — Kl. 7 og 11 stille hh. Messe; Kl. 5 Eftm. Festandagt med Prædiken og „Te Deum“. — **29. M. Petrus, Martyr.** — **30. Ti. Katharina af Siena, Jomfru.** — **1. Maj, O. Filippus og Jakobus, Apostle.** (Kl. 8¹/₄ h. Messe for Ansgariusforeningen). — **2. To. Athanasius, Biskop og Kirkelærer.** — **3. F. Korsets Finding.** (Kl. 8¹/₄ Broderskabsmesse til Ære for Jesu guddommelige Hjærte; Kl. 8 Aften Broderskabsandagt.) — **4. L. Monika, Enke, den h. Augustinus' Moder.**

Søndag den 5. Maj. 2. Sønd e. Paaske. Konfirmation.

Majandagt holdes hver Aften i Majmaaned Kl. 8 i Sct. Ansgars Kirke; første Gang Onsdag Aften med Procession.

Unio. Onsdag den 1. Maj: Slutningsfest for Vintersaisonen Kl. 8¹/₂ i Vinterlokalet.

Jesu Hjærtens Kapel (Vesterbrogade). Paa alle Søn- og Hverdage i Maj Maaned holdes om Aftenen Kl. 7¹/₂ Majandagt.

Elisabethforeningens Bazar. Oliemaleriet blev vundet paa Nr. 85. — Dukkerne fra i Aar og fra i Fjor paa henholdsvis Nr. 59 og 35. — Glemte Sager: 1 Hjærte med Konfekt og et Lomme-tørklæde mrk. A. P., som kunne afhentes hos Red.

Reparationsarbejde for Familier ønskes af en Enke i trange Kaar. Redaktionen anviser.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Syvogtredivte Aargang.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, Store Kjøbmagergade 10, 1. S., Kjøbenhavn. — Redaktør: A. Johansen, Bredgade 64, 1. S.

N° 18.

Søndagen den 5. Maj.

1889.

Indhold. Grev F. L. v. Stolberg. Majandagten. Niels Steensen og Kjøbenhavns Borgerrepræsentation. Efterretninger: Kjøbenhavn, Spanien, Rusland, Berlin, Schweits, Rom.

Grev F. L. v. Stolberg.

(Sluttet.)

Endnu efter Stolbergs Død fortsatte Vosz sit uforsonlige Fjendskab, i det han slyngede et andet bittert Smædeskrift efter den Afdøde. Vi ville dog ikke opholde os længere ved denne modbydelige Legemliggjørelse af *Hadet*, men derimod kaste endnu et sidste Blik paa den ædle Stolbergs herlige Skikkelse. I sin „Büchlein von der *Liebe*“ har han efterladt os sin Svanesang. Denne lille Bog om *Kjærligheden* er Faderens sidste Testament til Børnene, Vennens til Venerne, den Kristnes til hans Medkristne, et Testament, der ligner Apostlen Johannes' Testament til han Disciple: *Børnlille, elsker hverandre!* „Hans Bog om *Kjærligheden*,“ siger Herzog's Realencyklopædi, „er en sammenhængende Fremstilling af Bibelens Lærdomme om *Kjærligheden*, som kun En kunde fremstille dem, der

ikke alene har hentet sin Aands Føde fra Augustinus og den kristelige Mystik, men frem for alt ogsaa har fordybet sig med den hjærteligste Inderlighed i Bibelen.“ Kort efter denne Bogs Fuldendelse blev han dødssyg, den 25. Nov., og den 5. Decemb. udaandede han sin ædle Sjæl. Hans Død var som en Patriarks Afsked, da han endelig for sidste Gang sammenkaldte hele sin Familie og Husstand og anbefalede den bedrøvede Skare, der knælede ved hans Dødsleje, til den treenige Guds Varetægt, bad Alle om Tilgivelse og opfordrede til, ogsaa at bede for dem, der paa nogensomhelst Maade kunde have krænket ham i Livet. Da Huslægen endelig den sidste Aften, ifølge hans indtrængende Opfordring, lod ham forstaa, at han ikke vilde leve til Midnat, sagde han: „Tak, tak! Jeg takker Dem hjærtelig! Lovet være Jesus Kristus!“ Med disse Ord gik hans Sjæl over til Gud. I Stockkempen i Westfalen hviler hans Legeme. En simpel Mindesten dækker over hans Grav med den af ham selv bestemte Gravskrift: „Saaledes har Gud elsket Verden, at han har hengivet sin enbaarne Søn for den, for at Alle, som tro paa ham, ikke skulde fortabes, men have det evige Liv.“ —

Om hans Skrifter, om hans kulturhistoriske Betydning, om hans smukke Familieliv, o. s. v. kunde der endnu siges meget, og det koster os næsten Overvindelse at fortie det, men Pladsen tillader os ikke at gaa dybere ind i den ædle Greves Liv og Virksomhed. Vi maa lade os nøje med blot at henvise til et Par biografiske Værker om ham, til *Alfred Nicolovius*: Friedrich Leopold Graf zu Stolberg (Mainz 1846) og *Dr. Teodor Menge*: Der Graf Friederich Leopold Stolberg und seine Zeitgenossen (2. Bind, Gotha 1862).

For at fuldstændiggjøre denne Skitse af Stolbergs Liv meddele vi endnu et Par Udtog af nogle Breve fra Stolbergs Hustru, *Grevinde Sofie Stolberg, født Grevinde v. Redern*, hvilke hun skrev til en Gejstlig i Schweits, og som Th. Scherer har ladet aftrykke i den

af Saffenreuter udgivne „Algemeine Religions- und Kirchenfreund“ (1846). Det fremgaar tydeligt af dem, at Grevinden, som allerede ved Hoffset i Berlin blev anset for en overordentlig aandrig Dame, ikke er vendt tilbage til Kirken, fordi hun, som Nogle mente, var bleven overtalt af sin Mand eller for Husfredens Skyld, men fordi hun i sit Hjertes Inderste var overbevist om den katholske Kirkes guddommelige Oprindelse.

„Jeg er kommen til den Overbevisning,“ skriver hun d. 22. Jan. 1817, „efter syvaarig Erfaring (thi saa længe lod Herren os kæmpe, førend hans Naade forundte os den faste Tro paa hans Kirke), at Forstandens Overbevisning alene ikke gjør Nogen til Kristen, til Katholik. Vedholdende og rolig Bøn og Bortryddelsen af Hindringerne, af Stoltheden, Sanseligheden, Kjærligheden til det Timelige, som paa saa mange Maader binder os og skjuler sig i vort Hjertes dybeste Folder, er — efter min Overbevisning — den eneste Vej. Det følger af sig selv, at jeg ikke udelukker Forstandens forudgaaende Prøvelse; den fører hen til Bjærgtet og er uden Tvivl nødvendig. Jeg kan jo overhovedet ogsaa (kun) dømme om den snævre Kreds, som jeg er i Stand til at omfatte, og vil ingenlunde sige mere. Men hvad mig angaar, blev jeg ofte stødt mange Aar tilbage af dem, som vilde slaa ind paa en anden Vej med mig, navnlig af de saakaldte Fanatiske, der ville fordømme Alt, hvad der ikke er katholsk, til Helvede, da der dog sandelig gives saa mange uskyldigt Vildfarende, og Ingen overhovedet kan bedømme de Andre. Enhver har Arbejde nok med sig selv, for at anvende med Troskab og Taknemlighed den Naade, han har modtaget, — og at være eller blive en katholsk Kristen, det er en usigelig Naade, som jeg først vil fuldt ud erkjende i Evigheden. Forøvrigt stemmer jeg fuldstændig overens med Dem deri, at jeg først da kan glæde mig, naar jeg hører, at Nogen er bleven katholsk, naar jeg ogsaa har faaet at vide, *hvorledes* Vedkommende er

bleven det. Er han, som man kalder det, *bleven æstetisk katholsk* eller overtalt eller hendraget ved noget Udvortes, saa tilstaar jeg, at jeg ikke kan lade være at være urolig! — der gives jo desværre saa mange daarlige Katholiker alle Vegne.“

Den 25de Marts 1819 skriver hun: „ . . . Det forekommer mig, at man ikke kan tage en Protestant det videre ilde op, naar han ikke er saa lykkelig at kunne vende tilbage til Jesu Kristi Kirke — at han skiller sig fra sit Samfund; han har jo ganske samme Ret dertil som Luther og Kalvin, der vare Menneskebørn, ligesom han. Der hører en ganske særegen Naade til at aflægge alle Ungdommens, Vanens, Opdragelsens Fordomme, at sønderrive alle Stolthedens Baand, som finder langt større Velbehag i Protestantismens Aandsfrihed eller Tøjlesløhed. Mig forekommer det rigtignok, at kun Katholiken er fri, thi han alene underkaster sig, hvad hans Overbevisning angaar, Guds Rige. Skriftemaal, Kommunion ere for ham et umiddelbart Samkvem med Gud ved Jesum Kristus, vor Tros Begynder og Fuldender, et umiddelbart Forhold til ham, der er vor Vej, vor Sandhed, vort Liv, vor Kjærlighed, vort Alt; men først indenfor Kirken bliver alt dette klart for os. Saalænge man endnu er Protestant, ser man heri, i det mindste til Dels, Menneskelærdomme, hvilke en fri Aand ikke kan eller tør underkaste sig. Man beholder deraf, hvad der behager En, og saaledes gaar Troens egentlige Ydmyghed tabt, og paa denne Vej fjærner man sig fra Kirken, i Stedet for at komme den nærmere. Hvor mange herlige Sjæle bleve og blive ikke holdte fangne, naar de ere komne til dette Punkt, i deres Mening om en almindelig Kirke! — en Mening, som maaske ubevidst smigrer deres Natur og Bekvemmelighed, og hæver dem over alle Ofre, der stedse ere forbundne med Overgangen til Kirken. Saaledes gik det Klaudius, Tersteegen og saa mange Andre, og saaledes gaar det endnu den Dag i Dag vore fraskilte Brødre. Me-

get bidrager ogsaa dertil den Forargelse, som mange Katholiker give, deres mekaniske Religiøsitet eller snarere Irreligiøsitet i Overholdelsen af de kirkelige Skikke, deres Verdslighed og profane Liv. Derfor har jeg inderlig Medlidenhed med enhver Protestant, sand hjertelig Højagtelse for alle Fromme iblandt dem. Derfor forbauses jeg stadig paany over Guds uendelige Barmhjertighed mod min Mand og mig selv, der føjede det saaledes, at vi efter syvaarig Vaklen og svære daglige Kampe, netop i det Øjeblik, da vi bleve overbeviste, befandt os i et katholsk Hjem i Münster, hvor man dog først efter flere Ugers Prøvelse optog os i Kirken. Saa kommer Velsignelsen ved Foreningen med Kirken, Salvelsen og Naaden, der er knyttet til denne Forening og til de hellige Sakramenter, til af sig selv, og Troen udvikler sig lidt efter lidt mere og mere, naar man ikke er helt utro og modstræbende.“

I et senere Brev af 12. Juni udvikler hun dette Thema videre: „ . . . Jeg er som De selv overbevist om, at vore kjære fraskilte Brødre meget ofte forarge sig over os, hvor vi ingen Forargelse give, og at der blandt dem hersker en Stoltheds Aand, som hemmer Vejen til Sandhed. Dette er Tilfældet hos uendelig Mange, og hvorledes skulde der ikke ogsaa herske Forstandsstolthed der, hvor Troens Underkastelse egentlig er ubekjendt, eller betegnes som Dumhed? Og dog staar det stedse klarere for mig, at denne Underkastelse er den egentlige Betingelse for den kristelige Ydmyghed, men hvor meget levendegjøres ikke vor Aand netop først ved denne Ydmyghed! Dog hos mange Protestanter findes der virkelig, menneskelig talt, uovervindelige Hindringer for den katholske Tro. Vanens Magt, Ungdommens Indtryk, den Overbevisning, at der hos os kun hersker mørk Overtro, og at Alt, hvad der skiller dem fra os, er Menneskeværk og Præstebedrag, lader dem ikke naa til nogen Forskning, eller ogsaa har deres Kristendom, naar de ere religiøse, faaet en saa-

dan Skikkelse, at de tro, at de vilde skille sig fra Kristus, frasige sig ham, om de vendte tilbage til Kirken. De ere ikke i Stand til at se noget andet, ikke i Stand til at undersøge, og bede ikke Gud om Oplysning angaaende dette Punkt, fordi de ere overbeviste om, at de vandre i Guds Lys. I Henseende til andre Punkter i den kristelige Tro ere de ofte til Beskæmmelse for os, men det staar ikke i deres Magt at komme; Gud alene kjender Vejen til deres Hjærter, og naar de ere i Besiddelse af Tro og Ydmyghed, saa er det jo en Gave af hans Naade. For unge, ubefæstede Katholiker kan Omgangen med saadanne Personer være farlig, men i vor vildfarende Tid kan den ikke undgaas, og man maa overlade det til Gud. Disse forøvrigt agtværdige, ofte elskværdige Protestanter bedømme os rigtignok ofte meget strængt, saa meget stængere, da en vis Beskedenhed i at dømme, der er nøje forbunden med Ydmygheden, i mange Tilfælde er dem ubekjendt, og de hverken kjende eller kunne fatte Aanden i vor Tro og vore Skikke, og det ogsaa er en Umulighed at forklare dem den, naar Gud ikke taler til deres Hjærter og baner Vej. Ak, han alene kan det! derfor er ogsaa det eneste, vi kunne gjøre, at bede. Se vi ikke det samme, kun i en anden Skikkelse, hos saa mange Katholiker? Er Vanens Magt, Ungdommens Indtryk ikke der netop lige saa mægtig og virksom overfor Jesu Kristi Aand og hans Buds milde Aag? Og dog have disse vor Kirkes Naademidler og saa mange Barndoms-Indtryk, som kunde lede dem. — Hvad angaar saa mange fromme Øvelser i vor Kirke, hvilke man betegner som Overtro, da er min Mening denne: Uden Tvivl har man ofte misbrugt saadanne Øvelser, lagt for stort Vægt paa dem; men Misbrug er ikke Sagen selv. Og jeg anser dem for lykkelige, som i en levende Tro paa deres Frelser og i Hjærtets Enfoldighed ved mangen udvortes Øvelse, som vor Kirke tillader, udtale, oplive og forøge denne Tro. Jeg blev først katholsk Kristen,

da jeg var 36 Aar gammel, og jeg føler hver Dag, hvor mægtigt Undladelserne i min Opdragelse og i mit tidligere Liv virkede paa mig, og hvorledes mangt et Indtryk tynger paa mig og baade i det Indre og det Udvortes afholder mig fra Meget, jeg ellers erkjender for at være godt, og hvis Frugt jeg ser hos fromme Sjæle, som fra Barndommen af vare knyttede til Jesu Kristi Kirke ved de inderligste Baand og stedse befandt sig under Naadens Tugt. Jeg ærer altsaa ethvert Udtryk for Kjærligheden og Troen, ofte med indre Beskæmmelse, men jeg nægter ikke, at jeg ofte vilde støde og blive stødt, dersom jeg levede sammen med Mennesker, for hvem disse Øvelser vare Hovedsagen, Formaålet, i Stedet for at være Midlerne, og som maa-ske troede, at de kunde købe sig Himlen ved nogen-somhelst Slags Gjerninger. Kun Eet er Maalet: at være forenet med Gud i Kjærlighed ved Jesum Kristum. Alt det Øvrige er Midler — hans Kirke, hans Sakramenter, det Højeste, i hvilket han hengiver sig til os stakkels Syndere. For mig staar dette saa klart, som at 2 Gange 2 er 4. Mange Midler findes der til Andagtens Fremme og Forøgelse, fordi Menneskenes Trang viser sig paa mange Maader, og naar de befordre vor Helliggjørelse, naar Kirken godkjender dem, hvorledes tør da den Enkelte kritisere over dem? — Men skjule de vort ophøjede Formaal for os, stille Midlerne sig mellem os og Kristus, saa ere de ikke gode, og det er vel det, Bedresindede have imod dem, om de Andre taler jeg ikke. Mig f. Ex. har Rosenkransen ofte været ret behjælpelig med at holde mine Tanker samlede, og saaledes at hæve mig til Gud, jeg fatter altsaa fuldstændig dens Nytte. Men jeg kjender fromme Mennesker, som have en ganske anden Mening om den, og saa glæder jeg mig over, at Gud i sin uendelige Kjærlighed nok véd, hvorledes Enhver mener det; naar Vedkommende kun i Ydmyghed ved Troen søger ham...“

Om hendes milde Sindelag vidner, hvad hun i et Brev af 17. Juli 1822 skriver om religiøs Polemik: „Polemiken i „Religionshistorien“ synes mig at være i fuldkommen Samklang med Kristi Aand, den maa virke gribende paa fordomsfri Hjærter, den forkynder Sandheden med Kjærlighed og angriber aldrig Modstanderne personligt. Men der gives en anden Polemik, som stadig melder sig som fjendtlig og i Virkeligheden ofte synes opfyldt af langt større Had end af Kjærlighed. Dette gjør mig ondt, i mange Skrifter er den ofte smærtelig paafaldende; det forekommer mig at den maa støde tilbage. Den milde, elskværdige Frants af Sales siger, at han har vundet mange Sjæle ved hin Polemik, som forkynder Sandheden, uden at vise at den tager Hensyn til Modstanderen; hvorimod den anden Vej strax vækker Oppositions-Aanden . . .“ —

Sofie v. Stolberg var saaledes sin ædle Mands værdige Hustru og Aandsbeslægtede, fuldtud stemte hun overens med ham i hele hans Tankegang, konkurrerede med ham i Kjærlighed og var ham lig i inderlig from Hengivenhed for Kirken og dens Lære, og hendes Minde vil stedse paa det Inderligste være knyttet til Stolbergs Minde.

Majandagten.

Aarets skjønneste og yndigste Maaned er med Rette indviet til den h. Gudsmoder. I Maj udfolder Naturen hele sin Pragt og Skjønhed: Marker og Enge, Haver og Skove blive grønne og blomstersmykkede, Luften er opfyldt af Blomsterduft, Fuglenes muntre Sang forvandles til en vidunderlig skøn Koncert med

Tusinder af Stemmer, og ned over det Hele sender Foraarsolen sine milde Straaler fra Himlens blaa Hvælving. Den indslumrede Natur er atter opvaagnet til nyt, frydefuldt Liv, Modsætningerne ere fjærnede, overalt hersker der den skjønneste Harmoni. Omtrent saaledes maa ogsaa Himmeldronningen straae og leve i sine Dyders Glans, med en lignende Vellugt maa hendes Dyder oyfylde Himlen til den almægtig Guds Ære og Forherligelse, han, som „har gjort store Ting imod hende;“ thi i hende alene har Livet udfoldet sig til den herligste og fuldkomneste Blomst, hos hende alene fandtes der ingen Kamp mellem onde og gode Drifter, i hendes Aandsliv herskede der kun den fuldkomneste Harmoni. Ligesom Maj Maaned er den mest fremragende blandt alle Aarets Maaneder ved sin ungdommelige, friske Skjønhed og Pragt, saaledes straaer ogsaa den jomfruelige Gudsmoder Maria med fremragende Skjønhed og Herlighed blandt alle de Udvalgte i Himlen. Naar vi derfor indvi til Maria Aarets skjønneste Maaned og Alt, hvad der grønnes og blomstrer paa Jorden, saa er dette baade en Anerkjendelse og Forherligelse af hendes enestaaende, ophøjede Dydsliv, og tillige et Udtryk for den særegne Kjærlighed og Andagt, vi stakkels Pilegrimme herved nær til vor himmelske Dronning og Moder.

Lader os da fejre Majandagten med Højtidelighed i Forening med alle vore øvrige Trosfæller paa hele Jorden. „Fra nu af skulle alle Slægter prise mig salig,“ forudforkynder Maria i sin herlige Lovsang „Magnificat,“ lad os ved flittig Bivaanelse af det h. Messeoffer og Aftenandagterne i denne Maaned bidrage Vort til, at hendes Ord gaa i Opfyldelse. Naturligvis maa vi ikke lade os nøje med en ydre Dyrkelse, den ydre maa meget mere være rodfæstet i vort Indre. Den sande Andagt til Maria kommer fra Aanden og Hjærtet; den hidrører fra den Agtelse, vi have for hende, fra den høje Mening, vi have om hendes Værdighed, fra den

Kjærlighed, vi nære til hende; den har sin Kilde i Troen paa Jesus og Maria og ikke i Sentimentalitet og Følelse; den maa udgaa fra et Hjærte, der med Alvor arbejder paa at elske og tjene Gud. Maria har navnlig udmærket sig ved Ydmyghed, Lydighed, Hjærtensrenhed og Hengivelse i Guds allerhelligste Villie. Maatte hun i denne Maaned navnlig være et Mønster og Forbillede for os i disse ophøjede Dyder, saa at vi alle i Underkastelse og Lydighed overfor Gud og hans Stedfortrædere, i Taalmodighed, Tilfredshed og i Tillid til Guds Forsyn tage vort Kors op, efterfølge Jesus og Maria, og en Gang lykkelig naa vor Bestemmelse: den evige Salighed.

Niels Steensen

og

Kjøbenhavns Borgerrepræsentation.

Borgerrepræsentationens Medlemmer fik i deres Møder den 15. og 29. April Lejlighed til at lægge deres Følelser overfor Katholicismen for Dagen. Nogle viste sig som rene Fanatikere, Andre derimod som fordomsfri og upartiske Repræsentanter for alle Kjøbenhavns ligeberettigede Borgere i Ordets skønneste Forstand. Det drejede sig om at døbe den lille Gade, som fra Vesterbrogade fører over Rosenaaen til Gl. Kongevej og i hvilken den katholske Sct. Knuds Skole er beliggende. Fællesudvalget, der behandler Spørgsmaalet angaaende nye Gadenavne, havde, for at opfylde et derom ytret Ønske fra de to katholske, eneste Grundejere i Gaden, foreslaaet at opkalde den efter den danske Videnskabsmand *Niels Steensen*, (Nicolaus Steno). Men et saadant Forslag blev saare unaadigt optaget af nogle af Medlemmerne; thi Steensen havde jo i sin Tid

fulgt sin bedre Overbevisning og var vendt tilbage til den katholske Kirke, hvad der i de opponerende Medlemmers Øjne var en saare mislig Sag.

Navnlig optraadte Kommandør, Borgerrepræsentant *Gjødesen* med en næsten barnagtig Hæftighed mod Niels Steensens Navn. Steensen havde vel været en udmærket Anatom og Videnskabsmand og indlagt sig mange Fortjenester, men han var tilsidst bleven *katholsk*, og endog Biskop. Aldrig vilde han være med til at opkalde en Gade efter *Katholiken* Steensen. — Hvorfor Hr. Gjødesen er saa bitter stemt overfor sine skatteydende, katholske Medborgere, have vi ingen Anelse om; men efter hans Ytringer og Optræden at dømme, maa han være alt andet end tolerant, endsige venlig stemt. Rimeligvis véd den ærede Repræsentant for vore borgerlige Interesser heller ikke nogen egentlig Grund, — vi have jo redelig været med til at vælge ham, og mere kunde vi da ikke gjøre.

En ganske anderledes ædel Skikkelse i Repræsentationen var Hr. Borgermester *Borup*, som tilstod, at naar man havde foreslaaet at kalde Gaden Niels Steensens Gade, saa var det sket for at imødekomme et Ønske, der almindelig næredes af hans katholske Medborgere, hvem det vilde glæde at se Gaden opkaldt efter den danske Videnskabsmand. — Men det hjalp Intet; Hr. Gjødesen vilde i al Evighed aldrig være med til at glæde Katholikerne. Sagen blev da udsat til et senere Møde, for at man i den stille Uge og Paaske-dagene kunde overveje, hvorvidt det nye Gadenavn vilde afstedkomme en virkelig Fare for Protestantismen i Hovedstaden.

Den 29. April kom man atter sammen for at drøfte det vigtige Anliggende, og en Mængde Talere optraadte ved denne Lejlighed. Slaget aabnedes af Hr. Kaptejn, Urtekræmmer *Sielle*, som foreslog, at Gaden opkaldtes efter Komponisten Weyse. Dette fraraadede Kriminalretsassessor *Ipsen*, og mente, at man i saa-

danne Sager burde følge Fællesudvalget; han vilde derfor stemme for Niels Steensens Navn. Borgermester *Borup* sluttede sig til Ipsen. Saa kjørte Hr. *Gjødesen* atter det svære Skyts frem. Niels Steensen kunde gjerne faa en Gade; men ikke den, der her var Tale om, den var katholsk nok i Forvejen. Paa ingen Maade vilde han være med til at forherlige Katholicismen ved Gadenavne, og det var hans Overbevisning, at man overhovedet burde vise sig langt mere intolerant overfor den, af Hensyn til dens Fremskridt i Axelstaden. Han vilde foreslaa at Gaden kom til at hedde Forchammersgade.

Borgermester *Borup*, der var forbauset over, at dette Gadenavn kunde vække saa megen religiøs Sands blandt Medlemmerne, hævdede vedblivende Niels Steensens Navn; det vilde ikke styrke Katholicismen i nogen væsentlig Grad, hvorimod det let kunde blive udtydet som Frygt for Katholicismen, dersom Steensens Navn blev forkastet. Etatsraad *Brix* var enig med Borgmesteren. Professor *Lange* søgte at mægle, idet han foreslog, at Gaden kaldtes Stenos Gade; thi det var jo navnlig under dette Navn, at Niels Steensen var bekjendt blandt Videnskabsmændene, og det vilde derved komme til at staa klart for danske Borgere, at det var den lærde Steno, ikke den katholske Steno, man hædrede.

Forhandlingerne fortsattes med en for et ulykkeligt Gadenavns Vedkommende sjælden Interesse og Iver. Professor *Nyrop* foreslog „Rosenaen“ eller „Rosenaasgade“ til Minde om den duftende Rosena, der i Løndom flyder under Gaden. Professor *Holmberg* slog sig sammen med *Gjødesen* og udtalte sig til Fordel for Forchammers Navn, medens han tillige hævdede, at der aldeles ingen Grund var til at vise den katholske Propaganda nogen Velvillie. Professor *Thomsen* fandt det meget uheldigt, at Religionen blev drøget med ind i Anledning af dette Gadenavn; men efter at det nu

var sket, ansaa han det for nødvendigt, at man holdt sig til Fællesudvalgets Indstilling og kaldte Gaden „Niels Stensens Gade“, for at vise, at man ingenlunde frygtede Katholicismen. Der var da ogsaa andre Navne i Kjøbenhavn, der ligesaa bestemt indeholdt Hentydninger til Katholicismen, f. Ex. „Vor Frue Kirke“, Absalons Gade, Küchlers Gade, o. s. v. *Gjødesen* søgte nu at fralægge sig den Beskyldning, at det var ham, der havde blandet Religionen ind i dette Gadenavne-Spørgsmaal. Oberstløjtnant *Sommerfeldt* vilde stemme mod Navnet Stenos Gade, men ikke for Katholicismens Skyld. Han frygtede ikke den katholske Kirke, men ønskede blot ikke, at Folk skulde tro, at man vilde forherlige Steno fra hans Virksomhed for Katholicismen. Professor *Engelsted* gav Forchammers Navn Æren; Tømmermester *Kayser* Niels Stensens Navn, og Professor *Lange*, som først havde bragt Navnet „Steno“ paa Bane, stemte nu imod det, paa Grund af Modstanden, der var bleven rejst mod dette Navn, skjønt han i Hjærtet var fuldstændig uenig med Modstanderne af Niels Stensens Navn.

En ivrig Forbundsfælle fandt endelig Hr. *Gjødesen* i Hr. *Grosserer Ivermoes*, som med stor Hidsighed forkyndte Forsamlingen, at der var god Grund til at være fanatisk; aldrig burde Stenos Navn benyttes til denne Gade; Folkekirken stod paa saa svage Fødder her i Landet, at man ikke turde yde Katholiken Steno den Ære. Han ønskede derfor Sagen tilbagevist til Udvalget.

Debatten blev stedse heftigere og religiøsere, man fik uvilkaarlig det Indtryk, at hele Folkekirkens Fremtid stod paa Spil og af hang af det stakkels Gadenavn; det var derfor paa høje Tid, at Forhandlingerne bleve afsluttede. Afstemningen fik følgende Resultat: *Ivermoes'* Forslag om Tilbagevisning til Udvalget forkastedes med 18 St. mod 12, for „Weysesgade“ stemte 1,

„Forchammersgade“ forkastedes med 18 St. mod 14, Navnet „*Stenos Gade*“ vedtoges med 18 St. mod 11.

Os forekommer det, at der er bleven gjort altfor meget Væsen af dette Gadenavn, som fra en lille Myg voxede op til en Elefant. Ingen af Talerne kunde nægte, at Steno eller Steensen i sin Egenskab af Geolog og Anatom havde bidraget til sit Fædrelands Forherligelse og Videnskabernes Fremme; — men at han var bleven *Katholik* og oven i Kjøbet katholsk Biskop! Det var Anstødsstenen. Var han bleven Fritænker, Mormon eller General for Frelsens Hær, saa kunde man endda have fundet sig deri; men — *Katholik!* Det maatte der protesteres imod, skjønt ingen af de ærede Protesterende vel havde Spor af Kjendskab til den katholske Kirke, i hvilken Kjøbenhavns berømte Grundlægger, *Absalon*, havde været en fremragende Biskop. Om de have styrket og gavnet Folkekirken i Borgernes Omdømme ved en saa smaalig og fanatisk Kamp mod et Gadenavn, der skjulte i sig et lille Stenk af Katholicisme, ville vi lade henstaa ubesvaret. Men en Anerkjendelse og Tak skyldte vi de Repræsentanter, som satte sig ud over Fordommene og ærede den, hvem Ære tilkommer, hvadenten han saa var Katholik eller Protestant.

Efterretninger fra Ind- og Udland.

Kjøbenhavn. Paa Udstillingerne i Adelaide og Barcelona modtog *fire Skolebrødre, Skolebrødrenes Institution*, tre Professorer ved det katholske Universitet i Løwen og Universitetet selv *Guld- og Sølvmedailler* for fremragende Virksomhed paa Skoleundervisningens Omraade. Paa den sidste Londonner-Udstilling modtog ogsaa de katholske Skolebrødre den højeste Udmærkelse.

Spanien. Den 24. f. M. aabnedes *den første Generalforsamling* af Spaniens Katholiker. 1800 Katholiker deltog i det første Møde, deriblandt 22 Biskopper. Under Ærkebiskoppen af Toledos Forsæde oprettedes samtidig en Forening til *Slaveriets Bekæmpelse* efter Kardinal Lavigeries Plan.

Rusland. Forhandlingerne mellem Rusland og Vatikanet ville i en nær Fremtid være afsluttede. Kejseren agter at benaade Biskoppen af Wilna, saasnart en Forstaaelse er opnaaet med Vatikanet angaaende Besættelsen af de fire russisk-polske Bispesæder.

Berlin. Kejserinde *Viktoria Augusta* besøgte fornylig det katholske *Sct. Hedwigs Hospital*, og opholdt sig der i længere Tid venligt samtalende med Lægerne, Søstrene og enkelte Syge.

Schweits. Fra *Luzern* kommer den Efterretning, at der henimod Slutningen af Juli eller Begyndelsen af August vil finde en *international Antislaveri-Kongres* Sted i denne By under en pavelig Delegats Forsæde. Kardinal *Lavigerie* skal allerede have anmodet Biskop *Mermillod* om at ordne det Fornødne.

Rom. Den h. Fader glæder sig trods sine 79 Aar ved et udmærket Helbred og arbejder med usvækket Iver fra Morgen til Aften til Gavn og Velsignelse for Kirken. I sit Svar paa Kardinal-Kollegiets Lykønskninger i Anledning af Paaskefesten henviste Leo XIII navnlig til Katholikernes Generalforsamlinger i Spanien og Østerrig. Til denne sidste har der meldt sig c. halvandet Tusinde Deltagere.

— Den 27. f. M. blev den nye østerrigske Gesandt, Baron *Revertera*, modtaget i højtidelig Tiltrædelses-Audiens, hvorefter den høje Fader havde en Samtale paa 3 Kvarter med Gesandten.

Fremlysning. Blandt fundne Sager, som daglig mellem Kl. 12 og 2 kunne afhentes paa Inventarieskriverens Kontor paa Politikamret findes for Tiden en „Bønebog for den katholske Ungdom“, paa hvilken vi henlede vore Læseres Opmærksomhed.

Kirkelig Kalender.

Søndag den 5. Maj. 2. Sønd. e. Paaske. (I Sct. Ansgars Kirke: Kl. 9, Prælatmesse, efter hvilken Konfirmationens h. Sakramente meddeles. — Kl 7 og 11 stille h. Messe; Kl. 5 Efterm. Festandagt med Prædiken. Aften Kl. 8: Majandagt. — **6. M.** Apostelen Johannes' Martyrium. — **7. Ti.** Stanislaus, Bisköp og Mart. — **8. O.** Ærkeengelen Mikael's Aabenbarelse's Fest. — **9. To.** Gregor af Nazians, Biskop og Kirkelærer. — **10. F.** Antoninus, Biskop. — **11. L.** Frants af Hieronymo, Bekjender.
Søndag den 12. Maj. 3. Sønd. e. P. Sct. Josefs Skytsfest.

Mariakongregationen for Mænd holder Fælleskommunion Søndagen den 12. Maj, Sct. Josefs Skytsfest, Kl. 8 i Jesu Hjertes Kapel, Vesterbrogade 28.

Mødreforeningen. Tirsdag den 7. Maj (Monika-Fest) Kl. 8 $\frac{1}{4}$ læses den h. Messe i Sct. Ansgars Kirke for Foreningens Medlemmer og Anliggender.

Literatur.

Majmaaned, helliget den saligste Jomfru og Gudsmoder Maria ved daglig Betragtning og Bøn; Pris: 60 Øre heftet, 90 Øre indbunden.

Til de **sex Aloysianske Søndage**, som begynde med Søndagen den 12. Maj, anbefales: Den h. Aloysius eller en 6 Søndages Andagt; indb. 30 Øre.

Den levende Rosenkrans' Forening (1. Afd.) Møde med Exhortation Søndag den 12. Maj Kl. ca. 11 $\frac{1}{2}$. — Maanedsintention: Rosenkransbønnens Udbredelse.

Mariakongregationen for Ynglinge. Kongreganisterne bedes møde paa Mandag den 6. Maj fuldtalligt og præcis Kl. 8 $\frac{1}{2}$.
 Bestyrelsen.

Vincentforeningens Konferentser. Fredag den 10. Maj afholdes, (efter Majandagten Kl. 8 i Sct. Ansgars Kirke), Generalmøde i Lokalet, Bredgade 67, 2. S. o. G., hvortil samtlige Medlemmer herved indbydes. Navnlig vilde det bidrage meget til den gode Sags Fremme, at ogsaa alle de passive bidragydende Medlemmer gav Møde paa denne Aften, som det er Skik og Brug i Udlandets Vincents-Konferentser.

Lokalbestyrelsen.

Unio. Møde i det sædvanlige Sommerlokale hver Onsdag Aften, Indgangen er fra Kingos Gade. — Onsdag den 8. Maj Kl. 9. fremlægges Regnskabet for Interessenterne i Keglbanen i Sommerlokalet.

Vadsketøj ønskes af en rask og proper Kone i Nyboder: Enhjørningsgade 13, ved Sct. Pauls Kirken.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Syvogtredivte Aargang.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, Store Kjøbmagergade 10, 1. S., Kjøbenhavn. — Redaktør: A. Johansen, Bredgade 64, 1. S.

N°. 19.

Søndagen den 12. Maj.

1889.

Indhold. Ludvig XVI's Mord. De katholske Kongresser og det romerske Spørgsmaal. Har den katholske Kirke været Irland til Forbandelse?

Ludvig XVI's Mord

den 21. Jan. 1793.

(Af Fr.—g.)

Den 5. Maj var det 100 Aar siden, det vældige Uvejr, som kaldes den franske Revolution, brød løs. Det begyndte paa denne Dag med en Foranstaltning, som i og for sig kun var lidet egnet til at vække Uro og Bekymring: Aabningen af det franske Kongeriges Stænderforsamling. Hvem anede vel den Gang, at denne rent lovlige Forholdsregel bar i sig Spiren til de Rædsels-scener, som kort efter og i Løbet af flere Aar tildroge sig i Frankrig og endog rystede Nabolandene, ja hele Europa? Vi ville i Aarets Løb faa Lejlighed til at meddele nogle Betragtninger over denne Revolution og dens Centenarium, til hvis Forherligelse de franske Republikanere blandt andet jo ogsaa have aabnet en inter-

national Udstilling i Frankrigs Hovedstad. I Dag indskrænke vi os til at give vore Læsere et Billede af en af Revolutionens Skjændselsgjerninger, det fejge Fyrstemord, hvormed Nationalkonventets blodige Helte vanærede Frankrig. Maaske kunde disse faa Træk bidrage til at kaste det rette historiske Lys over Begivenhederne, som i hine Dage foregik i det ulykkelige Land, og tillige vise, at man ofte har trot at se Undertrykkere og Tyranner der, hvor de ikke fandtes. Abbé Proyard, efter hvis Værk: „Vie et vertus de Louis XVI“ det følgende er taget, skriver saaledes om Kongens sidste Timer:

. . . Det første Kongen gjorde efter Dødsdommens Forkyndelse, var at spørge Garat, om han havde havt den Godhed at kalde den Gejstlige, hvis Adresse Kongen havde opgivet ham. — „Jeg har gjort endnu mere“, svarede Garat, „jeg har selv bragt ham med mig.“ — Saasnart Kongen saa Præsten, gav han tilkjende, at han ønskede at være ene med ham, og alle Tilstedeværende trak sig derfor tilbage. Abbé de Firmont kastede sig paa Knæ og kyssede Kongens Haand, idet han vædede den med sine Taarer. Kongen, der var dybt bevæget, rejste ham op og overrakte ham sit Testamente. Da de havde gennemlæst dette, spurgte Ludvig om hvad der var bleven af Kardinal de la Rochefoucault. „Og har De Efterretninger fra Ærkebispens af Paris?“ tilføjede han, „sig ham, at jeg dør i Samfund med ham, og at jeg tiltrods for de Forandringer, der ere bleve gjorte, dog altid har anset mig for det første Faar i hans Hjord“.

Han talte derpaa til Abbéen om Hertugen af Orléans, ligesom han tidligere havde gjort til Malesherbes og til Cléry, og beklagede hans blinde Raseri, idet han tilføjede: „Jeg vilde ikke bytte min Stilling med hans“. Samtalen havde varet mer end en Time, endelig afbrød Kongen den, idet han sagde: „Nu maa jeg gaa og sige Farvel til mine Egne, og det er den

tungeste af alle Prøvelserne; bed Gud styrke mig; jeg kommer siden tilbage til Dem her, og vi skulle saa udelukkende beskjæftige os med min Sjæls Frelse!“ Kongen gik derpaa ind i det Værelse, hvor han skulde tage mod den kongelige Familie; han selv lod ordne Bordet og Stolene saaledes, at Pladsen blev større og at han var saa langt som muligt fjernet fra de afskyelige Spejdere. Med en beundringsværdig Aandsnær-værelse lod han desuden Cléry sætte en Karaffel Vand og et Glas paa Bordet for det Tilfælde, at Nogen skulde faa Ondt. Klokkeren halvni aabnedes Døren, og Dronningen traadte først ind med Dauphinen (Kronprinsen) ved Haanden, derpaa fulgte Kongens Søster Elisabeth, med Princesse Royale (Kongens Datter). Alle styrtede paa en Gang i Kongens Arme, og der blev dødsstille i Værelset, endelig brast de alle i en lydelig Hulken. Dronningen gjorde en Bevægelse, for at drage Kongen hen mod hendes Værelse; men Kongen svarede, at han kun kunde tale frit med dem i dette Rum. Cléry lukkede Glasdøren i, Kongen tog en Stol, Dronningen satte sig ned ved hans højre Side, Prinsesse Elisabeth paa venstre, Princesse Royale lige overfor ham, og Dauphinen mellem Kongens Knæ. Alle lænede sig frem mod ham, og det var umuligt for de Udenforstaaende at høre noget som helst af hvad der blev sagt. Det var dog let at forstaa, at Kongen meddelte dem Efterretningen om sin Domfældelse, og at Domfældelsen var fastsat til den følgende Dag, thi der gik paa en Gang en voldsom Bevægelse gennem den lille Kreds. Kongen talte næsten hele Tiden og ved hver Sætning fordobledes de Tilstedeværendes Hulken.

Den grusomme Scene havde varet over syv Kvarter, endelig brød Kongen op og nærmede sig Glasdøren, som Cléry lukkede op. Alle fulgte efter Kongen og udstødte høje Jammerraab. Dronningen holdt sin Ægtefælles højre Arm, og Dauphinen klyngede sig til sine høje Forældre, medens Prinsesse Elisabeth havde grebet

hans venstre Arm og Prinsessen omslyngede sin Fader med sine Arme. Kongen, der saaledes bliver holdt tilbage af Æmhed og Smerte, maa endelig sige, at han vil komme tilbage næste Dag Klokken otte, for at slippe bort. — „Lov os det, lov os det,“ raabe Alle i Kor. — „Nu vel, jeg lover det,“ svarede Kongen. — „Og hvorfor ikke Klokken syv?“ spørger Marie Antoinette. — „Godt, altsaa Klokken syv, Farvel, Farvel.“ Ved denne ømme, hjerteskerende Afsked sammensnøres alle Hjærterne og Graaden tiltager. Prinsesse Royale falder bevidstløst for sin Faders Fødder, og medens Cléry løfter hende op og Prinsesse Elisabeth hjælper hende, benytter Kongen den øjeblikkelige Forvirring, der opstaar, til at rive sig løs fra sin fortvivlede Familie, idet han hastigt kysser Dronningen og Dauphinen og gaar bort med Ordene: „Farvel, Farvel.“

Da Kongen var kommen til sit Arbejds-kabinet, hvor hans Skriftefader var bleven, maatte han først bede nogle Øjeblikke, for gjennem Religionens Trøst at væbne sig mod Naturens Stemme; endelig sagde han til Abbé de Firmont: „Hvorfor skal jeg dog elske saa inderligt og hvorfor skal jeg være saa højt elsket? Det er et smerteligt Offer; men nu er det bragt, lad os nu kun tænke paa min Frelse.“ Han samlede sig derpaa endnu en liden Stund og begyndte sit Skriftemaal. Mer end et halvt Aars stræng Tilbagetrukkethed, hel- ligt ved Udøvelsen af alle kristne Dyder, havde givet ham Tid til at arbejde paa at udsone sine Fejl.

Efter at Kongen havde været en halv Times Tid ene med sin Skriftefader, serverede Cléry Aftensmaden. Klokken var da over ti, og Ludvig havde næsten intet nydt til Middag; han spiste nu med Appetit og stod derefter op fra Bordet. Da han kom tilbage til sit Værelse, hvor hans Skriftefader ventede paa ham tænkte han med stor Hjærtensgodhed paa dennes legemlige Vel. „De maa være aldeles udmattet“, sagde han, „det er nødvendigt at De nyder Noget.“ Abbé de

Firmont spurgte, om Kongen ikke ønskede at bivaane det hellige Messeoffer og modtage det hellige Vandringsbrød næste Morgen. Ludvig svarede, at det var hans højeste Ønske, men at der ingen Udsigt var til, at Kommunens Raad, hos hvem der maatte ansøges derom, vilde tillade det. „Thi hidtil“, sagde han, „har man kun tilladt det, man ikke kunde nægte mig; dog billiger jeg i høj Grad, at man ansøger derom i mit Navn.“ Abbéen ilede med selv at gjøre det, og Kongens Ønske blev opfyldt, skjønt det først vakte megen Diskussion og Strid indenfor Raadet. Ja det skumle og ellers saa ubarmhjærtige Kommuneraad viste endog Iver for at skaffe de hellige Kar og Klæder tilveje, og hvad Præsten ellers behøvede til at fejre den hellige Handling med. — Gud vilde vel skjænke Kongen denne Trøst, fordi Ludvig stedse havde bevaret sin Tro midt i al Aarhundredets Vantro.

Kongen blev overvældet af Glæde, da Abbéen bragte ham Budskabet; det syntes at give ham ny Kraft. Han fuldendte sit Skriftemaal og vedblev derefter at bede og samtale med sin Skriftefader. Øjeblikkene syntes ham alt for korte til at helliggjøre Overgangen fra Tid til Evighed; først Klokkeren 12^{1/2} kan Abbéen faa ham overtalt til at tage lidt Hvile. Kongen har næppe lagt Hovedet paa Puden, før han slumrer ind, Abbéen lægger sig lidt paa Cléry's Seng, og denne tilbringer Resten af Natten paa en Stol, hvor han beder Gud, sagde han siden, om at give hans Herre al den Styrke, han behøver til at fuldbringe sit Offer.

Klokkeren fem tændte Kammertjeneren Ilden. Kongen vækkedes af Larmen, han klædte sig paa i andagtsfuld Tavshed, trak derpaa sin Portefeuille, sit Uhr, sin Pung, en Gulddaase og nogle Smaating, han havde tiltænkt Cléry, op af Lommen, og lagde dem paa Kammen. Derpaa løste han sit Signet, der hang ved

Uhret, og lagde det tilbage i Lommen tilligemed sin Vielsesring.

Cléry fik nu Ordre til at indrette en Kommode som Alter, og Kongen gik derefter ind i sit Værelse, hvor Abbéen forblev nogle Øjeblikke med ham, inden han begyndte at forberede sig til at frembære det hellige Offer. Medens Abbéen iførte sig Messeklæderne, hentede Cléry Kongen, som han fandt i Bøn med sin Messebog i Haanden. En af dem maatte tjene ved Messen. Kongen spurgte Kammertjeneren, om han kunde ministrere, denne erklærede, at han maatte have en Bog til Hjælp, og Ludvig XVI. slog selv op til ham i sin egen Bog.

Tjeneren havde lagt en Pude tilrette i Nærheden af Alteret, men Kongen lod den tage bort, lagde sig paa Knæ paa Gulvet og forblev saaledes i andagtsfuld Tilbedelse hele Messen over. Han modtog den hellige Kommunion med den Trosiver og brændende Kjærlighed, hvis indre Varme undertiden aabenbarer sig ogsaa i det Ydre. Præsten var aldeles slaaet af Kongens Andagt, Cléry ogsaa, og selv Drabanterne, der faa Øjeblikke i Forvejen havde pralet af, at de vare komne for at have den Glæde, at se Ludvig XVI. dø, kunde nu ikke være Vidne til Synet uden mod deres Villie at blive grebne af religiøse Følelser, derom vidnede deres forbavsede Ansigter og dybe Tavshed, medens Ceremonien varede.

Da Messen var forbi, trak Kongen sig tilbage til sit Værelse for at holde sine Takkebønner. Cléry gik lidt efter ind til ham, han vilde nemlig opnaa en Gunst, der laa ham saare paa Hjærte: sin Konges Velsignelse. Ludvig blev dybt rørt over hans Bøn og opfyldte den, idet han udtalte de fromme Ord over ham, derpaa rejste han ham op og omfavnede ham, idet han sagde: „Du maa bringe min Velsignelse videre til alle dem, der ere mig hengivne. Sig ogsaa til Turey, at jeg er

tilfreds med ham. Gaa nu og lad Ingen mistænke Dig. Vent lidt," tilføjede Kongen, „her er et Brev, som Petion skrev til mig, da Du kom her til Temple, det kan være Dig til Nytte, for at blive her.“

Cléry vendte tilbage til Abbéen, der begejstret udbrød: „Hvilken Konge! med hvilken Ro og Mod gaar han ikke til Døden, han kunde ikke være mere fattet, om han kom fra den h. Messe i sit eget Slot.“

Ludvig XVI. øste sin urokkelige Sindsro og Ligevægt af sin Tros Styrke og af det Vidnesbyrd, som hans Samvittighed gav ham, at han altid havde modstaaet alle Vantroens Angreb. Og da Abbéen traadte ind i Værelset, modtog Kongen ham ogsaa med et roligt Ansigt og sagde: „Oh, hvor jeg føler mig lykkelig, og hvor meget bør jeg ikke takke Gud, der har bevaret min Tro. Ak, hvad skulde jeg vel gribe til, dersom Religionens Støtte manglede mig i dette Øjeblik? Men nu føler jeg mig stærk, og jeg skal vise dem, at jeg ikke frygter Døden.“ —

Man hørte i det samme en dump Larm, og Kongens Skriftefader fór sammen — han troede det skjæbnesvangre Øjeblik var kommet. Ludvig mente det ogsaa og forhørte sig om, hvad der var paa Færde, uden dog at tabe noget af sin Koldblodighed. Det var Vagten, der blev afløst, og da Kongen henvendte nogle Ord til en af Skildvagterne, svarede denne raat: „Det kunde gaa, medens Du var Konge, Borger, men nu er Du det ikke mer.“ —

„Du har Ret," svarede Kongen mildt og tilføjede henvendt til Abbéen, der var oprørt over slig Raahed: „Se, hvorledes man behandler mig — dog nu gjør det mig altsammen Ingenting.“

Vor kristne Helt staar saaledes oprejst overfor Vantroens Drabanter lige til sit Livs sidste Øjeblik, og stedse sejrer hans kristne Taalmod og Sagtmodighed over dem.

Ludvig ønskede, at hans egen Kammertjener skulde klippe hans Haar, da han havde for stor Modbydelighed

for den Haand, hvem dette Arbejde var tiltænkt, men Kommuneraadet afslog at udlevere Saxe. Man lovede kun at foretage Arbejdet i Kommissærernes Nærværelse; men samme Svar. Saa besluttede Cléry sig til at ledsage sin Herre paa Skafottet, for at yde ham denne sidste, smertelige Tjeneste; men den tro Tjener fik blot til Svar: „Bøddelen er god nok til ham.“

Ludvig XVI. maatte føje dette Offer til alle de andre, men forblev dog uvidende om, i hvilken raa Form Afslaget var blevet fremsat.

(Fortsættes.)

De katholske Kongresser og Det romerske Spørgsmaal.

Alt, hvad der enten aabenlyst eller hemmeligt arbejder i revolutionær og kirkefjendtlig Retning, er i de sidste Dage blevet foruroliget en Del. *De katholske Kongresser* i Wien, Madrid, Lissabon og Mecheln med deres Protester mod den italienske Revolution, saa vel som de forskjellige Landes katholske *Presse* med dens bestemte Optræden til Gunst for den h. Stols Rettigheder have vakt Modstandernes Galde. Mest forbitrede ere naturligvis *Ophavsmændene* til den revolutionære Daad i Rom selv. Hr. Crispi og Konsorter have strax sat sig hen og interPELLERET Kabinetterne i Madrid og Lissabon angaaende de derværende katholske Generalforsamlingers Protester mod Pavens Udplyndring. Disse kunde nu simpelthen have svaret, at det var et *internt* katholsk Anliggende, som ikke vedkom Frimurerbroderen Crispi. Men Diplomaterne ere jo høflige indbyrdes, og derfor viste man Crispi den Ære, at svare ham, at Kongressens Taler og Resolutioner vare private

Anliggender, for hvilke de respektive Regeringer ikke vare ansvarlige.

Crispi, som gjerne vilde give alle Jordens Katholiker en *Mundkurv* paa, kan nu ikke andet end rolig stikke Svaret i Lommen. Men det er sørgeligt, at endog katholske Regeringer, som ellers ere venligt-sindede overfor Paven, maa gribe til saadanne *Udflugter*, i Stedet for at fordømme den mod Kirkens Overhoved begaaede Uretfærdighed og Vold. Skyld deri er den nuværende *politiske Konstellation*, som tvinger endog større katholske Magter, saafremt de fortjene dette Navn, til Uvirksomhed. Man maa beklage dette, men foreløbig er der vel intet at ændre derved.

Men allerede Opvækkelsen af den katholske *Bevidsthed* paa hine Kongresser og Gjentagelsen af den katholske Protest mod Udplyndringen af den h. Fader er vigtig og betydningsfuld. Det foruroliger stadig de Revolutionære ved Tiberfloden og glæder den h. Faders Hjærte, som deri ser et Bevis paa den Troskab og Kjærlighed, alle hans Børn paa hele Jorden nære overfor ham; det styrker ogsaa det katholske Mod hos de Protesterende selv og danner et forenende *Baand* mellem de katholske Befolkninger i Landene.

Med inderlig Glæde var derfor hele den katholske Kristenhed Vidne til de fremragende katholske Generalforsamlinger, som i Slutningen af forrige og Begyndelsen af denne Maaned fandt Sted i Østerrig, Spanien, Portugal og Belgien. Paa mange Omraader ville disse Kongresser virke til Velsignelse; ikke alene ved de fremkomne energiske Protester imod Udplyndringen af den h. Stol, men ogsaa ved de med Sagkundskab og fremragende Dygtighed vedtagne Resolutioner angaaende Undervisningsvæsenet, den sociale Lovgivning, Fattigvæsenet, Kunst, Literatur, Presse, kort sagt paa alle de Omraader, paa hvilke Lysets Aand, Kristendommen kæmper mod Mørkets Aand, Vantroen.

Naar den brogede Skare af den katholske Kirkes

Modstandere ikke dele Katholikernes Glæde over disse Kongresser, saa er det let forklarligt. De maa nødvendigvis i deres stille Sind yde disse glimrende Manifestationer af katholsk Tro og Enhed og Enighed deres *Anerkjendelse*, men de have ikke Mod til offentligt at give Sandheden Æren i denne Henseende. Kun deres Ærgrelse over Opvækkelsen af den katholske Bevidsthed paa disse Generalforsamlinger kunne de ikke undertrykke. Vort Haab om velsignelsesrige Resultater af disse Kongresser, om en Gjenopvaagnen af katholsk Liv og Stræben, om en inderligere Sammenslutning mellem den katholske Befolkning i Landene er Aarsagen til deres Frygt: det er den egentlige *Kjerne* til deres Ærgrelse. Man søger, saa godt det lader sig gjøre, at skjule de *sande* Forhold og derfor skyder man *Resolutionerne* angaaende det romerske Spørgsmaal og *Protesterne* mod det revolutionære Ung-Italiens Udplyndring af den h. Stol frem som en Kulise for at give Ærgrelsen den dekorative Baggrund. Men ere da disse Resolutioner og Protester saa usædvanlige? Siden den 20. Sept. 1870, da Revolutionen gjennem Breschen i Porta Pia brød ind i det pavelige Rom, have hele den katholske Verdens Protester imod Voldsgjernerne mod den h. Stol aldrig ophørt, og de ville ikke ophøre, indtil den h. Stols territoriale Selvstændighed atter er gjenoprettet. Den højtideligste Protest mod Voldsgjernerne i Rom have de katholske Fyrster selv givet derved, at de alle trods mangfoldige Opfordringer stedse have nægtet, at anerkjende ved et Besøg i Rom den evige Stad som Umberto's Residents. Rigtignok kunde de katholske Fyrster ikke handle anderledes, hverken efter den katholske Kirkes Grundsætninger, eller efter Folkerettens Love, eller efter Legitimitetens Principer. Vilde de fornægte alt dette, saa vilde de tillige ødelægge Grundlaget for deres eget Dynasti. Diplomaterne kunne gjerne søge at finde sig til Rette med den foruroligede Hr. Crispi; men Katholikerne i hele Verden

ville derfor ingenlunde lade sig afholde fra, atter og atter at fremkomme med energiske og højtidelige Protester mod Undertrykkelsen af den h. Stol.

At *liberale* Blade forarges over disse Protester, kan ikke forundre os, i deres Øjne er jo Revolution principielt ikke forkastelig, og Theorien om den „fuldbyrdede Kjendsgjerning“ yder dem jo oven i Kjøbet ogsaa en, rigtignok kun lurvet, Bistand. Men desto mere maa man forundre sig over, at endog *konservative* Blade, der altid saa gjerne rose sig af deres Loyalitet, istemme Ramaskriget med de Liberale. Naar de ikke kunne forstaa, hvad Pavedømmets Frihed og Uafhængighed betyder for den katholske Kristenhed, hvorledes Rom ifølge katholsk Opfattelse tilhører Paven som Overhovedet for alle Jordens Katholiker, og hvorledes derfor ogsaa hele Verdens Katholiker ere blevne ramte ved Roms Okkupation, saa lader det sig i alt Fald undskylde. Men ubegribeligt er det, naar de i deres Fordomme mod Rom endog gaa saa vidt, at de ignorere Legitimitets-Princippet, hvor det drejer sig om den h. Stol som den ældste og legitimeste Trone i Verden. Vi ville her anføre nogle *protestantiske* Stemmer, som kunne tjene disse Blade til Belæring. Hos *Guizot*, i hans Værk: „L'église et la société chrétienne“ finde vi følgende Sætning: „Højt maa man udtale det, at hvo som ryster ved Pavens verdslige Magt, han angriber ogsaa hans aandelige Magt og derved ogsaa den katholske Kirke selv. Det er min Overbevisning, og jeg udtaler den her, at Fremtiden maa og vil yde rigelig Oprejsning for Nutidens Uretfærdigheder og Voldsgjærninger“.

Frederik den Store af Preussen skrev til *Voltaire*: „Paven faar stadig sine Stater tilbage igjen. Hvorledes det sker? I Herrer Filosofer, anstrænger eders Spekulationsevne, føjer Grunde til Grunde; Paven vil i én Dag kaste alt det over Ende, som I med Møje og Besvær have opbygget i Løbet af tyve Aar.“ Hvad Frø-

derik II. her skriver, det stadfæstes fuldt ud af Pavedømmets Historie. 44 Gange ere Paverne blevne fordrevne fra Rom, men Rom vedblev at være Pavernes Stad og vil ogsaa vedblive at være det for Fremtiden trods de nuværende Voldsgjæringer.

Har den katholske Kirke været Irland til Forbandelse?

(Fortsat)

Af de foregaaende Skildringer maa det være indlysende for Enhver, hvem det er der bærer Skylden for, at Irland „frembyder det bedrøveligste Billede af økonomisk, kommerciel og industriel Stagnation“, og at det er meningsløst, naar Artiklen i Nationaltid. mener her at kunne spore „den katholske Kirkes skæbnesvangre Indflydelse.“ Det kan siges i faa Ord: Skylden bærer ene og alene Englands protestantiske Regering. Men jeg tror, at Læseren ikke vil fortryde paa at høre nogle Enkeltheder.

Hvad *Agerbruget* angaar, saa kan det ikke nægtes, at Irland frembyder de gunstigste Betingelser for en høj Blomstring. Landet er saa frugtbart, som kun faa i Europa. Selve Navnet „det grønne Erin“ antyder dette. Desuden har Irlænderen en Fædrelandskjærlighed, hvilken Intet er i Stand til at kvæle. Blev ved de ovenfor omtalte Forfølgelser Utallige tvungne til at udvandre, saa vendte ogsaa Utallige tilbage, saasnart Forfølgelsen aftog i Heflighed. Befolkningen, som i Aaret 1672 var nedsunken til 800,000 Katholiker og 300,000 Ikke-Katholiker, var i Aaret 1834 stegen til 6½ Million Katholiker og 1½ Million Anglikanere, Presbyterianere og Dissenters; den voxede stadig indtil 1846, fra hvilket Aar den af Grunde, vi snart skulle se,

befinder sig i stærk Aftagen. Endelig kan Ingen med Rette bebrejde Irlænderne, at de ere sløve, efterladne, uduelige i deres Foretagender. Overalt hvor deres Vilkaar ere nogenlunde taalelige, vise de sig som dygtige, driftige og videnskabelige Folk, der let bringe det til stor Velstand; saaledes navnlig i Amerika.

Men nu bedes Læserne endnu en Gang mindes de blodige Forfølgelser, Irland har været underkastet i flere Aarhundreder. Største Delen af Befolkningen faldt under Bøddeløxen eller blev slæbt til Kulminerne. Blomsten af Irlands vaabenføre Mandskab gik over til Kontinentet for at stille sig under Frankrigs, Spaniens eller Tysklands Faner. I Ludvig XIV's Tid havde den franske Hær 12 irske Regimenter; indtil Aaret 1745 havde mere end 450,000 Irlændere udgydt deres Blod i Frankrigs Tjeneste. Det forstaar sig af sig selv, at under slige Forhold Agrikulturen ikke kunde florere. Hertil føje Læseren de umenneskelige Love, blandt hvilke en Del ramte Agerbruget paa det haardeste. Den Lov, at Grundejendommen af en Katholik, som ingen protestantiske Arvinger havde, skulde deles i lige Dele blandt alle de Arveberettigede, maatte hvad den ogsaa sigtede til, ødelægge al større Jordbesiddelse. Som bekjendt, søgte Napoleon ved en lignende Lov at ødelægge den franske Adel. Til disse Love kom en Del Omstændigheder, som maaske vare fordærveligere end selve Lovene. Hele Landet er nemlig i Besiddelse af henved 20,000 Jordejere; 110 af dem besidde mere end $\frac{1}{5}$ af Landet, 700 Halvdelen. Henved 2000 „Landlords“ leve udenfor Irland; deres Indkomster, som beløbe sig til 100—120 Millioner Kr. (d. v. s. omtrent $\frac{2}{3}$ af hele Landets Indkomster ved Agerbruget) sendes dem udenfor Landet, gaa altsaa for selve Landet helt tabt. Men for de stakkels Forpagtere er det værste, at de fraværende *Landlords* (*absentees*) Forvaltere søge at drage saa store Fordele som muligt af deres Forvaltning og trykke Forpagterne paa det grusomste. Hvilken Til-

stand Lovene i Forening med deres Anvendelse have frembragt, ses maaske bedst af nogle af de Klagepunkter, som indeholdes i Gladstone's „Landbill“ fra den 7. April 1881. Iblandt 600,000 Forpagtere ere mere end 500,000 (Lesker siger 580,000) saakaldte „tenants at will“ d. v. s. de ere absolut i deres Herrers Vold; disse kunne efter Lune og Forgodtbefindende jage dem og deres Familie hvert Øjeblik fra Gaarden; kunne forhøje Forpagtningen, hvornaar og hvormeget de ville, og de fleste *Landlords* gjøre det saasnart de se, at Ejendommen bliver bedre under Forpagterens Arbejde.

Vil denne ikke betale den større Forpagtningssum, bliver han uden Naade udvist. I Følge en Lov, som blev givet i Naadens Aar 1851 kan Forpagteren ogsaa udvises, naar han i Løbet af 1 Aar ikke er i Stand til at betale Afgiften; men den Slags Love pleje i England gjærne at være mildere end deres praktiske Udførelse.¹⁾ Andre Anker ere, at Forpagteren ikke har nogensomhelst Ret til Gaarden, om han betaler nok saa regelmæssigt, og om end hans Familie havde siddet paa den i over 1000 Aar; han betragtes kun som Karl, der hvert Øjeblik kan bortsendes tilligemed sin Familie. Endelig er der absolut ingen Mulighed for, at han kunde erhverve Gaarden som sin Ejendom; han kan aldrig blive Selvejrbonde; og da han altsaa stedse lever i en trykkende Afhængighed af en Herre, som ingen Sinde er velsindet imod ham, da han ingen Garanti har for, at den Flid, han anvender paa Gaardens Forbedring, ikke kun kommer hans Herre til Gode og bliver ham

¹⁾ Netop da ovenstaaende Ord vare skrevne, læstes i Tidenderne, at Tirsdag den 26de Marts en Del Forpagtere bleve forjagede fra deres Hytter i Clongery; de Stakler havde ikke kunnet betale Forpagtningen, fordi Oversvømmelsen havde ødelagt deres Høst. Dagen derefter bleve Hytterne stukne i Brand af Ejerens Agenter og Politibetjentene. Folk, som løb til for at slukke, bleve forhindrede af Politiet. Slige Voldsgjerninger ere ikke enestaaende i Irlands Historie i det 19de Aarhundrede.

selv til Skade, saa forstaar det sig af sig selv, at det i det Hele taget ikke kan være Bønderne magtpaaliggende at bringe Gaarden frem.

Men Ulster, det protestantiske Ulster, hvor Bonden er driftig, vindskibelig og virkelig bringer det til noget, ligesom ogsaa Handelen og Industrien der befinder sig i største Blomstring i Modsætning til de katholske Dele af Landet, denne Provins Ulster beviser dog slaaende, at det virkelig er Religionen, som har lagt sin Forbandelse over de katholske Dele af Irland. Ja, Ulster, det for største Delen *ikke irske* og *ikke katholske* Ulster beviser netop det modsatte, nemlig at det ikke er Religionen, men kun de uretfærdige Love, der have ødelagt som Handelen og Industrien, saaledes ogsaa Agerbruget i de katholske Egne. For Ulsters Vedkommende, bestaar der nemlig fra Jakob d. 1sts. Tid en Lov, som lidt efter lidt har udviklet sig til det, man kalder „*Ulster custom*“, hvorved Bonden er temmelig godt sikret imod Ejerens Vilkaarligheder. Denne kan ikke udvise Forpagteren, saalænge han betaler Forpagtningen; opgiver Forpagteren Gaarden, eller opsiger Ejeren ham, saa maa denne erstatte ham alt, hvad han har kostet paa Gaardens Forbedring: kun i et Stykke kan Ejeren volde Forpagteren Fortræd, nemlig naar denne sælger sin Forpagtningsret, hvad han har Lov til, saa kan Ejeren vilkaarlig forhøje Forpagtningsafgiften og derved gjøre Salget illusorisk. De Fordele, denne Ulsterret byder, ere saa betydelige, at det er alle Forpagternes højeste Ønske, at den maa gjælde for hele Irland; og Gladstone havde optaget flere Punkter i det 1881 af ham forfattede Lovforslag. Iøvrigt vise Forholdene i Ulster igjen, at man ikke kan dømme rigtig om Irland, naar man blot betragter det paa Overfladen; Grunden til alle Fremtoninger i Landet stikker dybere.

(Fortsættes).

Kirkelig Kalender.

Søndag den 12. Maj. 3. Sønd. e. Paaske. — Sct. Josefs Skytsfest. — **13. M. Markus, Evangelist.** — **14. Tl. Anselm, Biskop og Kirkelærer.** — **15. O. Votivofficium af Sct. Ansgar.** — **16. To. Johannes af Nepomuk, Martyr.**

Fredag den 17. Maj. Mariæ Bebudelsesfest. (Gudstjeneste som paa Søndagene). — **18. L. Erik, Konge og Martyr.**

Søndagen d. 19. Maj, 4. Sønd. e. Paaske.

Mariakongregationen for Mænd holder Fælleskommunion Søndagen den 12. Maj, Sct. Josefs Skytsfest, Kl. 8 i Jesu Hjertes Kapel, Stenosgade.

Den levende Rosenkrans' Forening. (1. Afd.) Møde med Exhortation Søndag den 12. Maj Kl. ca. 11¹/₂. — Maanedshintention: Rosenkransbønnens Udbredelse.

Svendeforeningen afholder Fælleskommunion Søndagen den 12. Maj Kl. 8. i Sct. Ansgars Kirke, hvortil alle Medlemmerne indbydes. — Samme Dags Aften holdes Møde i Sommerlokalet, Frederiksberg Allé 15—17.

Sct. Josefs Gilde. Almindeligt Møde for alle Brødre Mandag den 13. Maj efter Andagten Kl. 8 i Sct. Ansgars Kirke. Sidste Møde i Vinterlokalet, Bredgade 67.

Mariakongregationen for Ynglinge fejrer Søndagen den 19. Maj sin Hoved- og Titularfest med højtidelig Fælleskommunion Kl. 8 i Jesu Hjertes Kapel i Stenosgade, Vesterbro.

Majmaaned, helliget den saligste Jomfru og Gudsmoder Maria ved daglig Betragtning og Bøn; Pris: 60 Øre heftet, 90 Øre indbunden.

Til de **sex Aloysianske Søndage**, som begynde med Søndagen den 12. Maj, anbefales: Den h. Aloysius eller en sex Søndages Andagt; indb. 30 Øre.

L. W. MADSEN

Kurvemager

82, Gamle Kongevej 82

(ligefor Værnedamsvej)

anbefaler sig med Alt til Faget henhørende. Reparationer udføres. Bestillinger modtages. Rørsæder flettes.

Plads søges. En yngre, praktisk, gift Mand søger snarest Plads paa et Kontor, Lager eller ved en anden pæn Beskæftigelse. Billet mrkt. Josef modtager Redaktionen, Bredgade 64. 1.

— Næste Nr. udkommer først Lørdag. —

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Syvogtredivte Aargang.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, Store Kjøbmagergade 10, 1. S., Kjøbenhavn. — Redaktør: A. Johansen, Bredgade 64, 1. S.

N°. 20.

Søndagen den 19. Maj.

1889.

Indhold. Syndestraf, Bodsgjæringer og Aflad. Ludvig XVI's Mord. Marist- eller Skolebrødre. Efterretninger: Kjøbenhavn, Bornholm, London, Amerika, Wien.

X.

Syndestraf, Bodsgjæringer og Aflad.

„Hvo som taler mod den pavelige Aflads Sandhed, han være forbandet og formaledidet.“
Luthers 71de Sætning mod Tetzl.

Da Israeliterne en Gang i Ørkenen ikke havde Vand at drikke, bød Herren Moses, at han i Folkets Paasyn med sin Understav skulde slaa paa den haarde Klippe; saa vilde der fremvælde Vand nok til alle, baade til Mennesker og Dyr. Moses efterkom Budet, men mistænksom spurgte han det forsamlede Folk: „Hører, I Gjenstridige og Vantro! Mon vi kunne fremlokke Vand til eder af denne Klippe?“ Og med en vis Mistillid til Herrens Ord slog han ikke blot én Gang paa Klippen men to Gange. Saa lod Herren ganske vist Vand fremvælde i Mængde efter sit Løfte,

men fortørnet sagde han til Moses: „Det skal ikke være dig, der fører disse Folk ind i det Land, som jeg vil give dem, fordi du ikke har stolet paa mit Ord“ (4 Mos. 20, 1—13).

Det var ikke en tom Trusel. Da Moses var naaet til Grænsen af Kanaans Land, bød Herren ham stige op paa Bjærgene Nebo, lod ham dér kaste et Blik paa det velsignede Land, der flød med Mælk og Honning, men tilføjede saa: „Du har set det med dine Øjne, men ind i det skal du ikke komme.“ Det var dér, øst for Grænselunden Jordan, at Moses hensov og blev begravet uden at have set sit inderligste Ønske opfyldt (5 Mos. 34, 1—6). Sikkert en stræng Straf for den Mand, der oprindeligt havde været udvalgt til at føre Israels Børn ud af den ægyptiske Trældom og ind i Forjættelsens Land! Saa strængt blev han efter længere Tids Forløb straffet for en forbigaaende Mistillid, som vi nok vilde anse for let tilgivelig og som vi maa antage, at han strax efter havde angret og faaet Tilgivelse for.

Noget lignende beretter Skriften os om David. Da denne Guds Tjener en Gang var bukket under for den farligste Lidenskab og havde syndet mod Urias og hans Hustru, blev Profeten Nathan af Herren sendt til ham for at foreholde ham hans Brøde. David gik i sig og bekjendte angerfuldt: „Jeg har syndet mod Herren.“ Profeten kunde strax trøste ham med den Forsikring: „Herren har taget din Synd fra dig; men,“ tilføjede han paa Herrens Vegne, „men,· skjønt din Synd er allerede bleven dig forladt, skal du alligevel straffes for den ved at miste din lille Søn.“ Virkelig blev denne syg, og Lægerne maatte opgive ham. Det var forgjæves, at den ulykkelige Fader ydmygede sig for Herren, kastede sig til Jorden og raabte til Herren og fastede og ikke lod sig bevæge ved sine Omgivelsers velmente Tiltale til at staa op og tage Spise til sig. Guds straffende Retfærdighed krævede en Sone. Drengen døde paa den syvende Dag; Straffen blev

fuldbyrdet, den Straf, hvormed Herren hjemsøgte en allerede tilgiven Synd (2 Kong. 12, 1. 13—18).

Den hellige Skrift lærer os at skjelne imellem Synd og *Straf* eller imellem Syndeskyld og Strafskyld.¹⁾ Ægteskabsbrud og Manddrab har gjort David, Guds Tjener og fortrolige Ven, til Guds Fjende og dobbelt skyldig til evig Straf i Helvede (1 Kor. 6, 9. 10). Men da han angrer og bekjender sin Brøde, faar han baade Syndeskylden tilgiven og den evige Straf eftergiven: „Herren har taget din Synd fra dig; du skal ikke dø“ — den evige Død i Helvede. Men samtidig faar han en anden (timelig) Straf paalagt: „Men din Søn skal dø.“ Den Straf maa han finde sig i; den kan han ikke blive fri for. Guds Visdom og Retfærdighed kræver den: den skal baade være et Lægemiddel og en Sone. Som Lægemiddel skal den for Fremtiden afskrække ham og andre fra en lignende For syndelse. Som Sone skal den gjenoprette den forstyrrede Orden: ved at synde har David sat sig op mod Guds Majestæt; ved at bøje sig under Guds tugtende Ris, skal han ydmygt underkaste sig Herrens Højhed.

Gjorde Herren det mod sine udvalgte Venner, mod Moses og David, kunne vi ikke antage, at han vil behandle os andre lempeligere; det maa vel være en almengyldig Lov, at enhver Synd ikke blot paadrager Synderen Skyld, men ogsaa Straf, og at *Skylden kan forlades; uden at Straffen eftergives.*

Synden forstyrrer nemlig det gode Forhold imellem Gud og os mere eller mindre. Enhver Dødssynd berøver os Guds Venskab, enhver tilgivelig Synd kølner det; Dødssynden affører Sjælen Naadens Bryllupsklædning, den tilgivelige Synd sætter en Plet paa den. Det er Syndeskylden.

Men enhver Synd gjør ogsaa Synderen mere eller

¹⁾ Schepelern siger: „En Adskillelse af Synd og Straf finder aldeles intet Tilhold i Skriften;“ men han gjendriver sig selv ved saa at citere ovennævnte Exempel 2 Kong. 12, 13.

mindre strafskyldig, ganske bortset fra, at visse uheldige Følger ere uadskillelige fra visse Synder, ligesom Skyggen er uadskillelig fra et belyst Legeme, at f. Ex. en Ødeland henfalder til Fattigdom, en Dranker eller en Vellystning undergraver sin Kraft og Sundhed, en Meneder og Løgner taber sine Omgivelsers Tiltro, enhver offentlig Synder berøver sig selv sine Medmenneskers Højagtelse. Bortset altsaa fra disse (naturlige) Straffe, giver Synderen Guds Retfærdighed, der gjengjælder enhver efter hans Gjerning (Eccli. 16, 15; Matth. 16, 27; Rom. 2, 6), Ret til at paalægge sig endnu andre (positive) Straffe (saasom i de anførte Exempler Moses' Død udenfor Palæstina; Tabet af den nyfødte Søn). Enhver Dødssynd gjør Synderen skyldig til *evig* Straf i Helvede; enhver tilgivelig Synd gjør skyldig til *timelig* Straf, d. e. en Straf, der ikke varer evig, men kun en Tid lang, og som skal lides enten her i Livet eller efter Døden.

Har Gud benaadet en Dødssynder, saa forskyder han ham ikke længer til Helvede, men eftergiver ham den evige Straf. Dog kan det godt være, at han i Stedet for paalægger den Benaadede en timelig Straf (som han straffede David med Tabet af Barnet). Forlades en tilgivelig Synd, kan det godt være, at en timelig Straf bliver endnu tilbage at udstaa (som Straffen for Moses' Tvivl). Den er ligesom en Gjæld, der skal betales. Betales den ikke i Livet, vil den være at betale efter Døden. Før end den er bleven afbetalt til den sidste Hvid, kan Sjælen ikke faa Adgang til Himmeriget. Saa længe holdes den tilbage i Gjælds fængselet, *Renselsesstedet* eller Skærsilden.

Her lutres nemlig de Sjæle, som vel ere frie for svære Synder, men endnu have timelig Straf at lide. Denne Trossandhed var ikke ukjendt for Jøderne før Kristus. I Makkabæernes anden Bog, der i Følge kirkelig Overlevering og Lære er lige saa vel inspireret af Sandhedens Aand som de øvrige Bøger i den hellige

Skrift, berettes, at Hærføreren Judas lod Penge samle blandt sine Tropper, for at der kunde frembæres et Sonoffer for de Faldne, — et talende Bevis for, at han og hele Folket troede paa, at der er en Mellemtilstand mellem Jord og Himmel, hvor de Sjæle holdes tilbage, der ikke endnu ere saa fuldkommen rene, at de uden Ophold kunne optages i Salighedens Rige. — Dette menneskelige Vidnesbyrd om et Renselsessted hinsides Graven stadfæstes ved et guddommeligt. Bogens Forfatter nemlig, der skrev paa den Helligaands Indskydelse og under hans Vejledning, bifalder og begrundet denne Forholdsregel med de Ord: „Det er jo en hellig og heldbringende Tanke at bede for de Afdøde, for at de maa forløses fra deres Synder“ (2 Makk. 12, 46).

Læse vi det ny Testamente, saa se vi, at Kristus ikke blot ikke har modsagt, men stadfæstet denne Anskuelse. Han truer med et Gjældsfangsel, hvorfra ingen befries, inden den sidste Hvid er bleven betalt (Matth. 5, 25. 26). Og naar han taler om Synder, der hverken forlades i denne eller i den tilkommende Verden (Matth. 12, 32), ligger den Slutning nær: Der maa altsaa være en Tilstand hinsides Graven, hvori Synder forlades, hvad der hverken kan ske i Himlen eller i Helvede.

Spørge vi endelig vort kristne Hjærte, saa svarer det: Guds Retfærd og Visdom gaa os i Borgen for, at der er en Mellemtilstand. Se, dér ligge to Mennesker paa Dødslejet, en uskyldig Yngling og en graahærdet Synder. Den første, den englelige Aloysius, har stedse stridt den gode Strid; han har bevaret sin Daabsklædning fri for alle Pletter, og de smaa Fejl, som den almenmenneskelige Skrøbelighed gjør uundgaaelige, har han angret og afsonet ved et bodfærdigt Levned. Han vil snart høre Dommerens Indbydelse: „Velan, du gode og trofaste Tjener, gaa ind til din Herres Glæde.“ — Den anden har tilbragt et langt Liv i Synd og Last. Men Naaden har tilsidst rørt hans Hjærte; paa Syge-

lejet har Tanken om Død, Dom og Evighed rystet ham; han har angret og skriftet sine Synder og ved den præstelige Absolution faaet Forladelse for dem, kort førend Døden stævnedes ham for Guds Domstol. Hvordan vil Dommen over ham lyde? Mon: „Bort fra mig i den evige Ild“ (Matth. 25, 41)? Paa ingen Maade; saa sandt som hans Syndeskyld er bleven ham forladt, om end først i de allersidste Øjeblikke, saa sandt vil han ikke blive fordømt for stedse. Mon: „Velan, du gode og trofaste Tjener, gaa (nu strax) ind til din Herres Glæde“ (Matth. 25, 21. 23)? Vel vil han en Gang høre Indbydelsen til Himlens Bryllupssal. Men vor Retsfølelse siger os: Han vil ikke allerede nu lige strax faa Adgang til den; Dommeren gjengjælder enhver efter hans Gjerninger, og lader enhver høste, hvad enhver har saaet (Gal. 6, 8); han vil ikke afsige enslydende Dom over denne nys omvendte graahærdede Synder og hin englelige Sjæl.

Desuden er Gud en vis Lovgiver. Han kjender Menneskehjærtet; han véd, at hvad der mest paavirker det, er Haab og Frygt. Vil han virksomt afskrække os fra at overtræde hans Lov, maa han straffe enhver Overtrædelse af den. Vi kunne ikke undvære Frygten for hans Straf, altsaa heller ikke selve Straffen.

(Fortsættes).

Ludvig XVI's Mord

den 21. Jan. 1793.

(Af Fr.—g.)

(Fortsat).

Hvor meget Monarken end havde ønsket at gjense sin Familie, saa foretrak han dog at nægte sig denne sørgelige Tilfredsstillelse, fremfor at udsætte sig for

alle de Vanskeligheder, en saadan Sammenkomst vilde have beredt ham. Han kaldte paa Cléry og sagde til ham: „Her er mit Signet, som Du skal bringe min Søn. Min Vielsesring skal Du give Dronningen. Sig hende med hvilken Smerte jeg skilles fra hende, sig hende, ja sig til mine Børn og til min Søster, at jeg havde lovet dem et Gjensyn i Morges, men har villet spare dem for en saa grusom Smerte. Jeg paalægger Dig at bringe dem mit sidste Farvel og at sig dem, hvor meget det koster mig at drage bort uden at modtage deres sidste Kys“. Ved disse Ord aftørrede Kongen sine Taarer.

Siden Morgenstunden blev Generalmarchen slaaet, og hundrede Tusinde Mænd vare under Vaaben. Vaabnenes Larmen, Hestenes Trampen, Artilleriets Manøvreren fra den ene Plads til den anden omkring Fængslet, alt var det Dødssignaler i Fangens Øren. Da Klokken var henad ni, vilde man forsøge at overtale ham til at tage nogen Næring til sig, i Betragtning af Gaarsdagens Anstrængelser og den daarlige Nat, der allerede var bleven afbrudt Klokken fem, men Ludvig XVI. vægrede sig ved at gjøre det. Han havde modtaget det hellige Vandringsbrød og han følte, at det vilde give ham Kraft til at bestige det himmelske Bjærg og fastende bringe sit sidste Offer.

Endelig slaar da den uheldsvangre Time, som de ugudelige have bestemt til Udførelsen af deres forbryderske Værk, Kronen paa alle Aarhundredets ugudelige Handlinger. Man hører Larm, der trænger gennem Fængselsmuren fra Udenverdenen, Dørene smækkes op og ti Gendarmere træde ind med dragne Sabler. Sauterre anfører dem og ordner dem i to Geleder. Kommune-Raadets Medlemmer følge efter. Kongen træder ud af sit Værelse og spørger Afdelingens Anfører: „Er det mig, I ere komne for at hente?“ Et tørt „Ja“ er hele Svaret.

„Jeg beder Eder om et Øjeblik“, gjensvarer Kon-

gen; han gaar ind i Værelset og lukker Døren i. Indenfor venter hans Skriftefader paa ham. Ludvig falder paa Knæ og siger: „Min Fader, nu er Alt fuldbragt, jeg beder om Deres sidste Velsignelse“. Ludvig XVI. var nemlig overbevist om, at den Gejstlige skulde forlade ham; han vilde have frygtet for at udsætte ham for Forfølgelser ved at bede ham om at følge med paa Skafottet. Men da Abbéen forsikrede ham om, at hverken hans Hjærte eller hans Samvittighed vilde tillade ham at forlade Kongen, før denne havde overgivet sin Sjæl til Gud, fyldtes hans Hjærte med Trøst og Glæde. Kongen gik strax ud af Værelset og nærmede sig Kommunens Raad med faste Skridt; idet han holdt et Papir (en Kopi af sit Testamente) i Haanden. Han overrakte det til den nærmeste af de Konventionelle, idet han sagde: „Jeg beder Dem, min Herre, give dette Papir til Dronningen“. Den, hvem Kongen henvendte sig til, var netop den Konventionelle Jacques Roux, hvis Blodtørst oprørte endog den frygtelige Hébert. Tigren afslog ikke alene den Kommision, hans Konge vilde bæere ham med, men han svarede endog: „Jeg er her kun for at ledsage Eder til Døden“. Hvor meget lettere vilde det ikke have været for Kongen at vise Foragt og Vrede og med et Ord at beskæmme Uhyret, men Ludvig XVI. udtaler ikke dette Ord. Uden at vise Spor af Foragt eller Vrede imod dette raa Menneske, der haaner ham, vender han sig blot rolig til en anden Konventionel og rækker ham Papiret med følgende Forklaring: „De kan gjøre Dem bekendt med dets Indhold, der findes Bestemmelser i det, som jeg ønsker Kommuneraadet skal kjende“.

Kongen er nu færdig til Afrejsen. Han ser, at Alle have deres Hatte paa, og beder derfor ogsaa Cléry om sin. Da han faar den, støder hans Haand mod den tro Tjeners og han trykker den for sidste Gang. — „Lad Cléry blive hos min Søn, mine Herrer“,

siger Ludvig til Raadet, „han er vant til hans Tjeneste; jeg haaber „Kommuneraadet vil opfylde dette Ønske“; og derpaa med Myndighed til Sauterre: „Afsted!“

Historien kan kun i Martyrernes Annaler opvise et lignende Exempel paa en Mand, der har været modig nok til selv at give sine Bødler Signal til Opbrud til Skafottet.

Toget sætter sig i Bevægelse. Forrest Sauterre med fem Gendarmer, saa Kongen og Abbé de Firmont, til sidst de fem andre Gendarmer og Kommuneraadets Medlemmer. — Ved Trappeopgangen møder Kongen den samme uforskammede Tjener, der nogle Dage iforvejen havde stillet sig foran Kaminen med udspilede Frakkeskjøder, for at hindre Kongen i at varme sig. Kongen vender sig mod ham med Godhed og beder ham tilgive, at han ved den Lejlighed havde vist sig lidt opfarende mod ham. Uhyret vender Kongen Ryggen.

En talrig Afdeling Soldater venter ved Foden af Trappen. Ludvig gaar med faste Skridt gennem det første Gaardsrum og standser ved Borgmesterens Vogn, der venter i det andet. To skumle Personer i Gendarmuniform holde Vagt ved Vogn dørene. Den ene stiger først op i Vognen, dernæst Kongen, Abbéen og derpaa den anden Gendarm. De havde Befaling til at myrde Ludvig, hvis der foregik den mindste Bevægelse for at befri ham. Abbé de Firmont anede det og fik Bekræftelse paa sin Mistanke ved at læse Aviserne Dagen efter. Men den Tilstand, Hovedstaden befandt sig i, gjorde denne morderiske Forholdsregel aldeles overflødig.

Alle Gader, gennem hvilke Fangen skulde passere, vare tæt besatte af Municipalgardister, saavel fra Paris som fra de tilstødende Departementer. Der var opstillet Rytteri paa alle aabne Pladser, og Vognen var eskorteret af Artilleri med ladte Mitrailleuser, ligesom der var opkjørt Batterier paa mangfoldige Steder.

Det var forbudt at vise sig ved Vinduerne, og den truende Maade, paa hvilken denne Ordre var bleven fremsat, gjorde, at Ingen vovede at overtræde Forordningen. Nysgjerrigheden havde samlet en talrig Folkeskare, der stadig voxede, og Sørgetoget nærmede sig saaledes Ludvig den Femtendes Plads, dengang kaldet Place de la Revolution.

Alt hvad Paris endnu talte af ærlige Mennesker befandt sig i den yderste Fortvivlelse. Man lukkede sig inde og forskansede sig som i en belejret By; de gamle Mænd og de unge Hustruer græd i deres Hjem over den skrækkelige Udaad, som blev begaaet i Ly af deres Sønners og Mænds Bajonetter. Selv en hel Del af disse Soldater kunde ikke holde deres Taarer tilbage, da de saa' deres Offer blive kjørt til Skafottet; men blandt alle disse frygtsomme Borgere fandtes der dog ikke en Eneste, der turde afslaa at yde Hjælp ved Kongemordet.

(Fortsættes.)

Marist- eller Skolebrødrene.

(Af Dr. H.)

Maristbrødrenes Institution er bleven grundlagt i Aaret 1817 af Abbé *Champagnat*, en Præst i Dioceset *Lyon*. Da nu tre Brødre af dette Ordenssamfund allerede i længere Tid have opholdt sig i Kjøbenhavn og begyndt deres Virksomhed her i Byen, vil Ugebladets Læsere formodentlig gjerne høre en Smule om denne ivrige Herrens Tjener og den af ham stiftede Kongregation, og det saa meget hellere, som den netop i Morgen, den 20. Maj fejrer *Hundredaarsfesten for dens Stifters Fødsel*. — *Josef Benedikt Marcellin Champanat* blev født i *Loire-Departementet* i *Marlhes* i Dioceset *Lyon* den 20. Maj 1789. Han var den næst yngste af ti Børn, og hans

Forældre, brave og gode Kristne, indtog en beskeden Stilling. Trods Revolutionens Storm, som kort efter brød ind over Frankrig, kunde den unge Marcellin i sin Bjærgby blive opdragen i Fromhed og Dyd og berede sig til sin første hh. Kommunion, som han i en Alder af 11 Aar annammede med en englelig Andagt i Aaret 1800. Ved Slutningen af Revolutionens Virvar, da Kirken i Lyon begræd sine Børn og sine myrdede Præster, havde den den Trøst, at se Kardinal *Fesch* sidde paa den ærkebiskoppelige Stol. Ham og hans Opmuntringer havde man at takke for at Lyoner-Gejstligheden var blandt de første, for hvem der atter blev draget Omsorg i Frankrig. Den fremragende Kardinal forpligtede de Præster, der efter Stormen atter vare komne i Besiddelse af deres Kirker og Præsteboliger, til at omgive sig med smaa Børn, for at undervise dem og uddanne dem til Helligdommens Tjeneste. En Dag kom en Professor fra Seminariet til *Marthes* og henvendte sig til Mr. *Allirot*, Sognepræsten i det Sogn, med Forespørgsel om han ikke kjendte nogle unge Mænd, der kunde beslutte sig til at indtræde i den gejstlige Stand.

„Nej“, svarede Sognepræsten „jeg kjender ingen, De kunde være tjent med. Dog“, tilføjede han, „her er Familien *Champagnat*, besøg den og se selv til“. Den gejstlige Herre begav sig virkelig hen til denne Familie og meddelte den Bevæggrunden til sit Besøg. Faderen blev lidt forundret og spurgte sine Børn, men fik kun Afslag. De vare imidlertid ikke alle nærværende. to andre Sønner, der havde været beskjæftigede med Markarbejder, kom senere hjem. Man stillede paany Spørgsmaalene om Nogen af dem vilde studere og blive Præst? Den Førstes Svar var et ganske kort men betegnende Nej; den Andens en frygtsom Blanding af Tøven, Lyst og Frygt. „Mit Barn, Gud vil det“, sagde den Gejstlige. Fra dette Øjeblik af var den unge Marcellins Kald bestemt.

I 1805 traadte Marcellin ind i det lille Seminar i *Verrières*. Da han allerede var i sit syttende Aar og kun havde ringe Talent for Videnskaben, havde han i Begyndelsen store Vanskeligheder at overvinde. Men han lod sig ikke skræmme og forstod ved sin udholdende Energi at skaffe sig en agtet Plads i sine unge Meddisciples Række. 1812 traadte han ind i det store Seminar, hvor han vedvarende var et Mønster paa tro Overholdelse af Dagsordenen, Respekt imod sine Foresatte, Lydighed, Ydmyghed, Venlighed, Mildhed, Beskedenhed, Fromhed og udholdende Flid ved Arbejdet. Det var nu i disse Aar, i hvilke han gjorde sine theologiske Studeringer, at Abbé *Champagnat* og nogle andre Seminarister undfangede den Ide at danne et Selskab af Præster, som ved at prædike og undervise skulde arbejde paa Sjælenes Frelse til Guds Forherligelse og Marias Ære. Og da Andagten til den allersaligste Jomfru var et Særkjende for det nye Samfund, samlede dets Medlemmer sig under Navnet: *Maria*, hvoraf Folkemunde har lavet *Maristpatres*. Men dette Samfund optog kun og kunde kun optage visse Sjæle; det savnede den populære Form, den for den store Mængde tilgængelige Form. „Vi maa have Brødre, vi maa have Brødre“, plejede Abbé *Champagnat* at sige. „Uden Tvivl,“ svarede man; „men det er ikke vort Maal.“ Man mærkede Nytten af denne Institution, men man frygtede med Rette for at splitte sine Kræfter. Efter Randsagelsen for Gud, fik Abbé *Champagnat*, som indgød alle en stor Tillid, det Hverv at foretage det Fornødne.

Efter at have tilbragt fire Aar i det store Seminar, blev Abbé *Champagnat* i Aaret 1816 viet til Præst og snart derpaa udnævnt til Vikar i *Lavalle* (Loire), en Landsby, som rejser sig paa stejle Højder og gaar ned i dybe Dale, en meget vanskelig Egn at pastorere. Den unge Vikar medbragte dertil hele sin Iver. Hvor vilde det være opbyggeligt at følge ham i hans Virk-

somhed, der var saa rig paa Frelsens Frugter, paa apostoliske Anstrængelser, paa af Himlen velsignede Arbejder. Vi ville her kun fortælle om Oprindelsen til det af ham grundlagde Institut. Det var den Tanke, der beherskede hans Liv. Han forberedede sig til den store Gjerning ved den særlige Omsorg, med hvilken han tog sig af Smaaabørn. Han havde i den Helligaands Skole lært, at den Vej, man slaar ind paa i Ungdommen, den følger man endnu i den sildige Alderdom; i sine Religionstimer gjorde han sig Umage for at fængsle sine ungdommelige Tilhøreres Opmærksomhed ved en gribende Fremstilling af Frelsens Sandheder, ved letfattede Forklaringer, ved jevne Sammenlignelser, ved tiltrækkende Fortællinger. Paa denne Maade uddannede han disse Børns Forstand, og var Aanden først solidt befæstet i den kristelige Tros Principer, udviklede Kjærligheden til Gud og det religiøse Liv sig hurtigt i deres Hjærter. Han bar allerede paa sin Plan om at grundlægge Institutet, da forskjellige smaa Begivenheder tildroge sig, der havde vigtige Følger.

(Fortsættes.)

Efterretninger fra Ind- og Udland.

Kjøbenhavn. Siden den højtidelige Fælleskommunion, som *Rosenkransforeningens* Medlemmer fejrede paa den h. Palmesøndag, har man i den herværende Sognekirke hver Søndag kunnet overvære en eller anden højtidelig Gudstjeneste, der vidnede om det religiøse Livs frodige Blomstring i vor Menigheds Midte. Ved Gudstjenesten paa den h. Paaskemorgen var Kirken saaledes fyldt indtil sidste Plads, saa at Processionen næppe var i Stand til at bane sig Vej gennem de tætte Skarer, der fyldte Kirkens Gange. Med sædvanlig Dygtighed bidrog den herværende Sangforening ved sin skjønne, kunstneriske, ægte kirkelige Sang til

Forherligelsen af det h. Messeoffer, under hvilket henved 200 hh. Paaskekommunioner uddeltes.

Søndagen derefter, *HvideSøndag*, var atter en Højtidsdag for Kirken, i det Sognepræsten paa denne Dag havde den Glæde, at kunne føre 40 af Menighedens Børn til Herrens Bord, for at de kunde modtage deres *første h. Kommunion*. Søndagen den 5. Maj var den saakaldte Konfirmations-Søndag, paa hvilken 52 Børn, hvoriblandt 10 Elever fra Sct. Andreas Kollegiet paa Ordrupshøj, modtog *Konfirmationens h. Sakramente* under den højtidelige Prælatmesse, som blev frembaaret af den højærv. apostoliske Præfekt, Msgr. *von Euch.* Begge disse Søndage var Kirken baade ved Formiddagsgudstjenesten og ved de højtidelige Eftermiddags-Andagter fyldt indtil sidste Plads.

I Søndags endelig, den h. Josefs Skytsfest, fejrede den herværende katholske *Svendeforening* sin aarlige Fælleskommunion, der blev et nyt glædeligt Bevis paa den ægte kristelige Aand, som for Tiden hersker i denne vigtige sociale Forening, i det Størstedelen af Medlemmerne, der vare mødte med Fane og Emblem, modtog den h. Kommunion. Samme Dag afholdt ogsaa *Mariakongregationen for Mænd* Fælleskommunion i Sognekirken, hvori talrige Medlemmer deltog*). Den højtidelige Gudstjeneste, der havde et overordentligt opbyggeligt Præg, overværedes af Deres kgl. Højheder Prins *Valdemar* og Prinsesse *Marie*.

Bornholm. Ifølge „Dagstelegrafen“ har Direktionen for de antikvariske Mindesmærkers Bevaring i disse Dage ved Professor *Kornerup* ladet anstille Undersøgelser i Østerlars Kirke for om muligt at fremdrage malede Ornamenter fra Middelalderen i denne Bornholms første og ejendommeligste Rundkirke. Hvelvingerne bæres tildels af en indre Rundbygning med 6 Bueaabninger, og paa denne indre Cylinder er der nu afdækket et malet Bælte paa $2\frac{1}{5}$ til $3\frac{3}{4}$ Alens Højde, som løber helt rundt og minder noget om et kunstvævet Tæppe. Dette Bælte er delt i Felter med gotiske Rammer, Portaler med Sidesøjler, og deri ses Malerier, Nedtagelsen af Korset, Opstandelsen m. m. Nordre

*) En forandret Beslutning angaaende Stedet for Fælleskommunionens Afholdelse, som meddeltes Medlemmerne i Torsdags-Mødet den 9. Maj, kom desværre Redaktionen for sent i Hænde, til at en Rettelse kunde foretages i Annoncen i forrige Nr. Red.

Side indtages af et stort Billede med en Fremstilling af Dommedag og alle dens Rædsler. Kristus, fra hvis Mund der udgaar to Sværd, sidder som Dommer, og to Engle blæse i Basuner. Til venstre for Herren ses de Fordømte, og Djævle drage dem med en Jernlænke ned i Helvedsgabet, et stort Hvalfiskehoved med gyse-lige Tænder. Paa den anden Side, i Himlen, staar Jomfru Maria med Sønnens Kors og Tornekrone, samt Apostlene, af hvilke Peder kjendes paa sin Nøgle. En Mængde salige Aander ses neden for uden Klæder paa Kroppen, men nogle bære paa Hovedet Bispehuer, andre Kroner, ligesom nogle ere kronragede Munke.

London. I *Parnell-Processen* erklærede fornylig Ærkebiskoppen af Dublin, *Dr. Walsh*, som Vidne: „Uden Gejstlighedens mæglende Indflydelse paa det undertrykte irske Folk vilde dette for længe siden have grebet til det Yderste“. Ogsaa Parnells og Landligaens Indflydelse maatte man takke for, at Forbrydelserne vare blevne formindskede. Ærkebiskoppens Udtalelser gjorde et dybt Indtryk paa Tilhørerne og Dommerne.

Amerika. Ifølge et Privattelegram til Berliner „Tageblatt“ har det vakt stor Sensation i New York, at en ung Dame, Frk. *Katy Drexel*, har forladt Verdenslivet og er indtraadt i et Kloster. Frk. Drexel er en Datter af en afdød Bankier, som efterlod enhver af sine tre Døtre over 4 Millioner Dollars. De fornemme Kredse i New York kunne naturligvis ikke fatte, hvorfor en ung smuk Arving af Millioner giver Afkald paa en glimrende Fremtid i Vendenslivet, for at indvie sig til Guds og Næstens Tjeneste under Ordenslivets mangehaande Selvfornægtelser og Ofre.

Wien. Den østerrigske Katholik-Kongres' bestemte Optræden til Gunst for en virksom *Socialpolitik* har ogsaa imponeret Modstanderne. Bevis herpaa giver „Magdebg. Ztg.“, som beskæftiger sig med dette Spørgsmaal. „Man maa lade Katholik-Kongresserne“, skriver det nationalliberale Organ, „at *de fuldtud besidde Forstaaelse* for Betydningen af de sociale Spørgsmaal i vor Tid og blandt Gjenstandene for deres Raadslagninger indrømme dem den Plads, deres Vigtighed kræver. Ogsaa den politiske Modstander maa, i det han giver Retfærdigheden Æren, uden Forbehold anerkjende, at den *aarvagne Opmærksomhed*, hvormed Katholik-Kongresserne frem for alt behandle Arbejder-

Spørgsmaalene, i en ganske væsentlig Grad bidrage til, at opretholde Interessen for dem, og man maatte nødvendigvis fornægte al videnskabelig Objektivitet, saafremt man vilde miskjende de Fortjenester, som f. Ex. den katholske Centrumsfraktion i Tyskland har erhvervet sig paa den sociale Lovgivnings Omraade. Ogsaa den østerrigske Katholik-Kongres har indgaaende beskæftiget sig med Socialpolitikken og indtaget sit Standpunkt overfor en Række Spørgsmaal, som ogsaa for en Del have stor Betydning i det tyske Rige, saa at det er billigt og ret, at Forsamlingens Udtalelser og Beslutninger ogsaa underkastes en nærmere gaaende Betragtning i Tyskland.“

Kirkelig Kalender.

Søndagen d. 19. Maj. 4. Sønd. e. Pauske. 20. M. Bernardin af Siena, Bekjender. — 21. Ti. Felix af Cantalicio, Bekj. — 22. O. Venantius, Martyr. — 23. To. Andreas af Bobola, Mart. — 24. F. Maria, de Kristnes Hjælp. — 25. L. Gregor VII., Pave.
Søndag d. 26. Maj. 5. Sønd. e. Paaske. Filip Neri, Bekj.

Mariakongregationen for Ynglinge fejrer Søndagen den 19. Maj sin Hoved- og Titularfest med højtidelig Fælleskomunion Kl. 8 i Jesu Hjertes Kapel i Stenosgade, Vesterbro. Samme Dags Aften Kl. 8 holdes højtidelig Gudstjeneste i Sognekirken.

Bekjendtgørelse.

Paa **Pintse-Søndag** agter den højærv. apostoliske Præfekt at meddele **Konfirmationens h. Sakramente** til **Voxne**. De Troende, som endnu ikke have modtaget dette h. Sakramente, anmodes om snarest mulig at melde sig hos Undertegnede og deltage i den offentlige Undervisning, som afholdes i Sct. Ansgars Kirke første Gang Søndag den 26. Maj Kl. 5 Eftermiddag.

I. Braun, Sognepræst.

Elisabethforeningen holder Møde Søndag den 26. Maj efter Højmessens i Sognekirken. Mødested: Svendeforeningens Vinter-Lokale, Bredgade 67, 2. S. o. G. Talrigt Møde udbedes.

Sct. Elisabeths Understøttelsesforening holder Møde Søndag den 26. Maj umiddelbart efter Elisabethforeningen og i samme Lokale (Bredgade 67, 2. S. o. G.). Mødetid henved Kl. 12. — Medlemmerne aflægge Beretning om deres Virksomhed i det forløbne Kvartal og modtage nye Adresser for det kommende Kvartal.

Enepige. En ung Pige søger Plads som Enepige i et lille jævnt Hus. Redaktionen anviser.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Syvogtredivte Aargang.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr. Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, Store Kjøbmagergade 10, 1. S., Kjøbenhavn. — Redaktør: A. Johansen, Bredgade 64, 1. S.

N°. 21.

Søndagen den 26. Maj.

1889.

Indhold. Marist- eller Skolebrødre. Ludvig XVI's Mord. Har den katholske Kirke været Irland til Forbandelse? Efterretninger: Kjøbenhavn, Bayern, New York.

Marist- eller Skolebrødrene.

(Af Dr. H.)

(Sluttet.)

En Dag gik *Champagnat* ud for at besøge et tolvaars Barn, som laa sygt og kun havde faa Timer tilbage at leve i, han fandt hos dette unge Væsen en saadan Uvidenhed om Troens Sandheder, at han blev bevæget deraf i sin inderste Sjæl. Fra den Tid nærrede han Tanken om at grundlægge et Samfund af *Brødre*, som skulde give Børnene Undervisning i Kristendom. Han føler, at den af Gud fastsatte Time nærmer sig. Da skete det, at der en Nat kom en ung Mand for at kalde ham til at berette en Syg. Paa Vejen samtalede de med hinanden, og Vikaren var saa tilfreds med denne unge Mands indvortes Sindsstemning, at han forærede ham en lille Bog: „Le manuel du Chrétien“. Men den unge Mand, *Jean Granjon*, kunde ikke læse; Abbé

Champagnat gav ham Undervisningstimer, og Tilnærmelsen mellem de Tvende fremkaldte det nye Instituts første Spire. Nogle Dage senere bankede *Jean-Baptiste Andras* paa Abbéens Dør, han vilde blive *Broder*, og Abbéen saa', som i et overnaturligt Lys, Guds Planer. Han føjede dette Barn til sin første Discipel, og da han noget senere aabenbarede for dem sine Planer, blev det nye Institut grundlagt ved disse to Postulanter frivillige og oprigtige Samtykke. Det var den 2. Januar 1817. Nye Disciple tøvede ikke med at komme og stille sig under den faderlige Ledelse af Vikaren i *Lavalla*. Intet er interessantere end disse vanskelige Begyndelser. Naar Fortællingen derom ikke var for lang, fortalte vi gjerne om dette Liv fuldt af Savn og Ofre og Fattigdom, disse simple Smaatræk af et Liv, hvor man næppe havde nok til Fornødenhederne, hvor man maatte arbejde med sine Hænder, tvungen af Nødvendigheden, og dog paa samme Tid fuld af Dyd, Lydighed, Selvfornægtelse, Kjærlighed til de ringe Beskæftigelser, Hengivenhed for Sjælene, Troskab imod det religiøse Liv. Institutet træder ud i Virkeligheden; Brødrene have en Dragt, de have en Regel; man kjender dem ikke blot paa deres Ordensdragt, men, meget mere paa det Præg af Ydmyghed, Jevnhed og Beskedenhed, som deres fromme Stifter har vidst at give dem, og paa den glødende Andagt, de efter hans Exempel nære til den allersaligste Jomfru, som efter hans Mundheld „*i alt skal være deres sædvanlige Tilflugt*“. Abbé *Champagnat* forlader Vikariatet for at bo sammen med Brødrene; Skolen af *Lavalla* er grundlagt, og andre skulle snart slutte sig til den; det er Høsten, som nærmer sig. Abbé *Champagnat* beskæftigede sig helt med sine Brøders primære Undervisning og han søgte først og fremmest at uddanne dem til gode Katekister. Brødrene betragtede det alle som en Naade at blive udvalgte til at undervise i Katekismen i Landsbyen. Den gode Broder *Laurent* udbad sig i lang Tid den

Gunst, at turde gaa til *Bessac*, for at opfylde denne Opgave, en Landsby som ligger paa Bjærgtet Pilatus, to franske Mil fra Lavalla. Denne Landsby havde den Gang slet ingen Præst; baade Børn og Voxne levede i dyb Uvidenhed. Broder Laurent gik derhen hver Torsdag. Han tog Bolig hos en af Bessacs Indvaanere og tilberedte selv om Morgenen sin tarvelige Føde for Dagen. Den gode Broder gik igjennem hele Byen to Gange om Dagen med en lille Klokke i Haanden, for at kalde Børnene sammen, og saa stor var den Ærefrygt, han havde forstaaet at indgyde ved sin Dyd, at alle Folk, som mødte ham, toge Hatten af for ham. Naar han havde samlet Børnene omkring sig, lærte han dem Bønnerne og Katekismen og underviste dem i Læsning. Hver Søndag forsamlede han alle Landsbyens Indvaanere i Kapellet og efter at have bedet en Bøn og efter Afsyngelsen af en Sang, underviste han dem i Religionens Sandheder og i Maaden at føre et kristeligt Liv paa. Man kan ikke i Ord tolke den Lykke, han følte ved at katekisere for dette brave Folk og ved at ofre sig til fattige og uvidende Børns Undervisning.

Brødrenes Iver og Opofrelse var stor, og med Guds Hjælp vare deres første Forsøg i Sognet *Lavallas* Landsbyer saa lykkelige, at man snart enstemmigt hørte dem rose overalt. Øjensynlig velsignede Gud den ydmyge Vikar af Lavallas Foretagende og viste, at det var ham velbehageligt. Men overdrive vi ikke og skuffe vi os ikke? Naar vi i vort menneskelige Sprog tale om Guds Gjæringer og den Velsignelse, han ledsager dem med, se vi i Regelen kun hen til materiel Fremgang og Lykke. Men naar Gud vil velsigne et Værk, prøver han det, og hans Kjendetegn ere Armod, Blottelse, Lidelse. Jesus har begyndt sin Gjærning i Krybben og fuldført den paa Korset. Hvem kan vel tælle Abbé *Champagnats* urolige Dage og hemmelige Ængstelser, da Tallet paa hans Disciple

steg? Han maatte sørge for Spise til dem alle, udvide Boligen, købe og opbygge „Eremitagen“, det store Noviciatshus, som 1825 fulgte efter den lille Straahytte i *Lavalla*. Hvormange og store Vanskeligheder og Modsigelser har den fromme Stifter ikke haft at kæmpe med? Men væbnet med sin levende Tro og sin urokkelige Tillid til Gud, saa' man ham med en ubøjelig Standhaftighed fortsætte den af ham begyndte Gjer- ning. Hverken Vanskelighederne eller Modsigelserne eller Forfølgelserne kunde hindre ham i at gaa frem imod sit Maal, at fremme Guds Ære, Jomfru Marias Forherligelse og Sjælenes Frelse. Han har for Alle været en levende Prøve paa det, som Viljens Energi, forbunden med Dyden og Guds Naade, formaar at udrette. Til den Glæde, som Brødrenes Instituts Grundlæggelse og Udvikling forskaffede ham, kom for Abbé *Champagnat* endnu den, i Aaret 1836 at se den hh. Stols Approbation af Maristfædrenes Selskab, af hvilket han var en af de første Medlemmer og Stiftere og i hvilket han det samme Aar aflagde sin Profes, havende en Assistents Rang. Han vilde have været lykkelig over at slutte sig til de Fædre, som paa denne Tid bleve sendte i Mission til Australien men den højærværdige Pater *Colin*, Generalsuperioren, sagde til ham, opbygget over hans Iver og Hengivenhed, da han besvarede hans Bøn: „De gjør mere godt i Frankrig end De vilde kunde i Oceanien; Deres særlige Kald er ikke personlig at gaa hen og prædike Evangeliet for disse Folk, men at forberede for dem Apostle, der ere opfyldte af Iver og Offerand.“ Efter langvarige Arbejder, som havde nedbrudt hans Helbred og udtæret hans Kræfter, i en Alder, i hvilken Andre endnu ere kraftige, mærkede Pater *Champagnat*, at hans Livs Ende nærmede sig. Efter flere Maaneders Sygdom døde han den 6. Juni 1840, i en Alder af 51 Aar og gik bort for at modtage den Løn, som er lovet den gode og tro Tjener. Ved Pater *Champagnats* Død

talte Institutet 280 Brødre og ca. 30 Postulanter. De oprettede Huses Tal var 48 og de laa i Departementerne *Loire, Rhône, Saône-et-Loire, Haute-Loire, Isère, Ardèche* og *Pas-de-Calais*. I dette sidste Departement og i Byen *St.-Pol* eksisterer der endnu en Skole, om hvis Grundlæggelse Pater *Champagnat* personlig havde forhandlet med denne Bys Autoriteter paa en af sine Rejser i 1838. Denne Grundlæggelse hidførte andre baade i det samme Departement og i Departementet *Nord*. Vi maa endnu særlig nævne Etablissementet i *Beaucamps* i Nærheden af Byen *Lille*, som blev oprettet 1842 ved Grev og Grevinde *de la Grandville's* Godgjørenhed. Dette Etablissement omfatter et almindelig anerkjendt og anset Pensionat og et Noviciat, som underholder det lærende Personale af den nu til Dags saa betydningsfulde nordlige Provinds. Ogsaa de herværende tre Brødre ere komne hertil fra *Beaucamps*.

Kongregationen har vedvarende været i Fremblomstring under Ledelse af de Generalsuperiorer, som have været Pater *Champagnats* Efterfølgere, og af hvilke den første, „le Révèrend Frère François“, var bleven valgt af Profes-Brødrene endnu i Stifterens Levetid. — Den 20. Juni 1851 fik Institutet Regeringens Approbation ved et Dekret, som tilsikrede det en legal Existens med Tilladelse til at erhverve og at modtage Gaver og Legater og gav Supérieuren Ret til, at presentere sine Undergivne som Lærere ved de offentlige Skoler, og bevilgede Brødrene Fritagelse for Militærtjenesten. Fra dette Tidspunkt af tog Institutet en endnu betydeligere Udvikling, saa at man maatte innde- deling i tre Provindser; senere hen fandt nye Underinddelinger Sted, og man dannede syv Provindser i Frankrig. Under-Broder *Louis-Marie*, den anden Generalsuperior, approberede den h. Stol ved Dekret af 9. Januar 1863 Institutionen som Kongregation med „vota simplicia“

(*simple Løfter, ikke højtidelige*) under Titlen „*Frères Maristes des écoles*“ (*Marist-Skolebrødre*).

Ved forskellige Lejligheder have Paverne *Pius IX* og *Leo XIII* senere tilstaaet Marist-Skolebrødrene store Opmuntringer og den Apostoliske Velsignelse. Forsynet, som har stadfæstet disse Velsignelser, har ikke hørt op med at begunstige Kongregationens Udvikling saaledes, at den kunde oprette mange nye Skoler, ikke blot i Frankrig, men ogsaa i Belgien, Italien, Storbritanien, Syd-Afrika, Australien, Ny-Kaledonien, Ny-Zeeland, Amerika, paa Seychellerne, i Spanien og Italien. Kongregationen, som for Tiden tæller over 4000 Medlemmer, har i disse saa forskellige Lande 540 Skoler, der besøges af 90,000 Børn. Kongregationens Centrum eller Moderhus er i *St.-Génis-Laval (Rhône)*. Der er Generalsuperiørens Residens og Administrationens Sæde. Fra et lidet Sennepskorn er denne Kongregation voxet op til et stort Træ, som strækker sine mægtige Grene ud i de forskellige Verdensdele. Saaledes voxe de Foretagender, som ere grundede paa Ydmygheden, Selvfornægtelsen, Armoden, Troen, Tilhiden til Gud, Iveren for Sjælenes Frelse. Saaledes ere den fromme Stifters solide Dyder blevne belønnede; han har jo levet her paa Jorden som sin guddommelige Mester, idet han gjorde det Gode og praktisk udøvede den Grundsætning, han havde valgt for sig og sine Disciple: „*Faire le bien sans bruit*“, „gjøre det Gode uden Larm“.

Ludvig XVI's Mord

den 21. Jan. 1793.

(Af Fr.—g.)

(Sluttet).

Midt under dette Røre, midt under alle disse Krigsforberedelser, der kun ere rettede mod ham, forbliver

Ludvig stedse sig selv lig, stedse hævet over alle Lidenskabernes Uvejr, han undres over Intet, han frygter Intet. — Hans Tanker gaar kun ud paa at benytte hvert eneste Øjeblik, der skiller ham fra den sidste Time, han tager sin Bønnebog frem og begynder at bede de Bønner, som Kirken har ordnet til de Døendes Trøst og Styrke. Vognen kjører kun langsomt, og da Vejen er lang, har han Tid til at tilfredsstille sin Fromhed. Den store Andagt, med hvilken han beder, den milde Ro, der er udbredt over hans Ansigt, vækker Abbéens Beundring og Gendarmernes højeste Forbauselse; det er paa deres Rapport, at de jakobinske Journalister erklære den følgende Dag, at „Overtroen havde fanatiseret Ludvig XVI“, da de dog ikke kunde modsige Jakobinernes Vidnesbyrd.

Vognen holder ved Skafottets Fod, en af Bødlerne lukker Vogndøren op, Kongen fuldender en Bøn, han har begyndt, og siger derpaa til de to Gendarmere, idet han peger paa Abbéen: „Jeg overgiver den Gejstlige til Deres Beskyttelse.“ De to Stenhjærter forblive tause. Kongen gjentager med endnu mere indtrængende Stemme: „Jeg besværger Dem, mine Herrer, beskyt ham mod enhver Fornærmelse efter min Død.“ — En af Gendarmene svarer med raa Stemme: „Det er godt, vi skulle nok tage os af ham, vær bare rolig.“ Det var ikke Uro, men Omhu og Kjærlighed, der dikterede Kongens godhedsfulde Opførsel overfor Abbéen. Ingen af alle Tilstedeværende var saa rolig som Monarken, der skulde bestige Skafottet.

Før han endnu har sat Foden paa Jorden, kaste de tre Bødler sig over ham og begynde at klæde ham af. „Hvortil denne Formalitet?“ spørger Ludvig, og faar til Svar, at det er nødvendigt. Han aftager derefter selv sin Frakke, løser sit Halstørklæde og beder saa om selv at maatte afskjære sit Haar. Bøddelen nægter ham Saxen, udfører selv Arbejdet og fordrer derpaa Kongens Hænder, for at binde dem. „Binde

mine Hænder!“ siger Kongen ivrigt, „det behøves ikke; jeg er sikker paa mig selv.“ En Stemme tilraaber Bøddelen: „Gjør Din Pligt!“ men denne tøver endnu. Da Abbé de Firmont frygter for, at denne Diskussion kan ende med en Voldshandling, siger han til Kongen: „Sire, Eders Lidelser maatte endnu faa denne Forøgelse, for at ligne Verdens Frelser.“ Kongen bliver overvundet af denne Bemærkning og rækker nu med majestætisk Ro sine Hænder hen mod Bøddelen, og da denne binder dem med flere Knuder, siger Ludvig blot: „Stram ikke saa haardt, jeg har jo sagt, jeg var sikker paa mig selv.“

Han stiger uden Hjælp op til Skafottet; hans Gang er saa sikker, som besteg han sin Trones Trin. Det er i dette Øjeblik, at hans Skriftefader udraaber: „Hellig Ludvigs Søn, stig op til Himlen!“ Kongen er kommen op paa Platformen; han siger til Bødderne: „Nu haaber jeg da, at man lader mig tale“, og gaar uden at vente paa Svar hen til Guillotinens venstre Side, hvorfra han med høj Røst befaler Tamburerne at holde inde. Vanens Magt gjør, at han bliver adlydt. — „Mit Folk!“ raaber han, „jeg dør uskyldig“ Her lyder en Stemme: „Lad ham ikke tale“, og Trommehvirvlen ruller atter, saa kun de aller nærmeste høre Slutningen af Kongens Ord: „Jeg dør uskyldig i alle de Forbrydelser, der tillægges mig; jeg tilgiver dem, der volde min Død; jeg haaber, at mit Blod vil grundlægge Frankrigs Lykke!“

I samme Øjeblik binde Bødderne hans Fødder og lægge ham paa Blokken. Han udstøder endnu et Smertensskrig: „Min Gud, annam min Aand!“ Den skrækkelig Maskine synes at vægre sig ved at udføre Kongemordet, og de tre Bødder maa hjælpe med, for at udføre Adskillelsen af Hovedet fra Legemet. En af dem griber Hovedet og viser det til Folket med de Ord: „Se en Tyrans Hoved!“ Efter Vidnernes Udsagn vare Ansigtstrækkene ikke forandrede, og de blege Læber

syntes endnu at udtale Kongens sidste Ønske for Frankrigs Vel.

Til Menneskeslægtens evige Skjændsel saa man nu en vanvittig Skare styrte larmende med Glædeshyl mod Skafottet og bade Hænder og Ansigt i den Retfærdiges Blod. Enkelte opsamlede dog ogsaa med ikke mindre Iver nogle Draaber af Kongens Blod i en anden Hensigt, nemlig for at gjemme det som en Relikvi af en af Frankrigs ædleste Konger. En ung Fremmed gav femten Franks for et Tørklæde dypet i Kongens Blod; en Anden gav en Louisd'or for Kongens Haarbaand; Bødlerne drev Handel med hans Haar og Klæder, der endog blev sendt til fremmede Lande, hvor Martyrkongens Heltmod overalt vakte Beundring. — Ludvig XVI skulde efter Jakobinernes første Bestemmelse være bleven begravet paa Madeleines Kirkegaard i Ville d'Evêque; men da man frygtede for, at de, der havde villet opsamle hans Blod, ogsaa kunde bemægtige sig hans Legeme, blev han begravet i Kirken.

Har den katholske Kirke været Irland til Forbandelse?

(Af F. Esser).

(Fortsat).

Den sidste saare vigtige Grund til, at Agerdyrkingen i Irland staar saa lavt, ere de hyppige Hunger-epidemier. 1817 rasede Hungertyfus i Landet og kastede 1 $\frac{1}{2}$ Million Mennesker paa Sygelejet. I 1825, 26, 30, 32, 46 — 50 herskede der Hungersnød, der krævede sine Ofre hver Gang i Hundredtusindvis. Forfærdeligst var den sidstnævnte, som allerede flere Aar i Forvejen havde anmeldt sig ved Kartoffelsygdom; i 1846 gik $\frac{3}{4}$ af Høsten tabt, og saa var Hungersnøden uundgaaelig,

siden Kartofler ere næsten den eneste Næring, de irske Forpagtere kunne unde sig. Medens nu Folk døde i Tusindvis, overvejede man i det engelske Parlament, om det var Regeringens Pligt at understøtte Irland, og de Skibe, som kom fra Frankrig og andre Lande, belæssede med Levnetsmidler, bleve anholdte i de engelske Havne og fik ikke Lov til at sejle til det forsultne Land. Da endelig Regeringen besluttede sig til at hjælpe, gjorde den det paa en saa ufornuftig, hjærteløs, ja grusom Maade, at den meget mere oprev, end lægte de Saar, Hungersnøden havde slaaet. I Stedet for at lade Understøttelsen gaa igjennem Gejstlighedens Hænder, som stod midt i Folket og var afholdt af alle, sendte den en Flok af Embedsmænd. De Fattig- eller Arbejdshuse (*work-houses*), som Regeringen oprettede, bleve bestyrede paa den Maade, at de fleste Folk foretrak Hungersdøden for Optagelsen i Arbejdshuset. I disse var desuden Dødeligheden næsten lige saa stor som udenfor; af 1000 Beboere døde ugentlig i Gjennemsnit 25, som uden Kirkens Velsignelse bleve jordede i en fælles Grav. Fra 1847—April 1850 bleve over 4000 forældreløse Piger, Børn af de Ulykkelige, som vare døde i Arbejdshusene, bragte til Avstralien, for der at bortgiftes til frigivne Deporterede. Det gyseligste ved Hungersnøden i Irland er, at de ulykkelige Folk have for det meste blomstrende Marker med Hvede, Byg og Havre, men det maa de sælge altsammen for at kunne betale Forpagtningen, og de maa sulte ihjel midt i al den Overflod, kun fordi deres eneste Næring, Kartofler, er mislykket. Hungersnødens naturlige Følge er nu Befolkningens Aftagen efter en storartet Maalestok. Hundredetusinder dø af Sult; Hundredetusinder blive udviste, fordi de ere komne i Gjæld og ikke kunne betale deres Afgift, og Millioner søge sig et nyt Hjem i England eller hinsides Oceanet. I Aaret 1848 bleve i Provinsen Connaught over 24,000, i hele Irland henved 60,000 Forpagtere med deres Familier, d. v. s. omtrent

.300,000 Personer husvilde; i 1849 igjen 50,000 Familier. Endnu i 1878—79 bleve efter Gladstones Opgivelser i Parlamentet henved 4600 Familier udviste og 1880 over 2000 med et Personantal af 10,657. I det hele bleve fra 1849—1880 over 450,000 Mennesker forjagede, uden at Nogen brød sig om, hvad der blev af de stakkels Forviste. Hvad Udvandringen angaar, saa bragte Hungeraarene 1846—48 en halv Million Irlændere eller derover til England. I Amerika landede fra 1806—1851 ca. $4\frac{1}{3}$ Million. Netop de Dele af Landet, som mest egnede sig til Agerbrug, tabte fra 1841 indtil nu 3 Millioner af deres Befolkning. Hvilken Virkning det maatte have for Agerbruget, kan enhver let indse, men ogsaa med hvor megen Ret, Protestanten *Bright*, som i sin Tid indtog en Plads i Ministeriet, kunde sige, at der var begaaet en overordentlig Forbrydelse af Regeringen, hvilken Folkene i hine Egne ere underkastede.

Det selv samme maa siges med Hensyn til *Handelen* og *Industrien*, kun at Forbrydelsen her blev begaaet endnu mere systematisk, men saa til Gjengjæld ikke varede saa længe, og dens fordærvelige Virkninger bleve hurtigere imødegaaede. Først blev *Uldfabrikationen* ruineret. Den havde ved Slutningen af det 17de Aarhundrede naaet en høj Grad af Fuldkommenhed og truede med at overgaa den engelske. Parlamentet bad Kong Wilhelm III i 1698 om at tage sig af Englands Interesser. Kongen svarede: „Jeg skal gjøre alt, hvad jeg kan, for at indskrænke Uldvæveriet i Irland“. Der blev lagt en Told af 20 pCt. paa alt finere Klæde og 10 pCt. paa det grovere. For ogsaa at tvinge den irske Uldproducent til at overlade Ulden alene til den engelske Klædefabrikant, blev al Udførsel af raa Uld til fremmede Havne forbudt. Følgen var, at der i Stæder, som tidligere kun levede af Uldindustri, snart ikke mere fandtes en eneste Væverstol, og at 20—30,000 Mennesker i de første Aar efter at denne Lov var given, maatte leve af den offentlige Gavnild-

hed. Derefter ødelagdes *Linnedindustrien*. Den bestod endnu ikke i England, medens den blomstrede i Irland, og paa Grund af Uldfabrikationens Tilintetgjørelse drevs den endnu stærkere. Regeringen udsatte Præmier for Linnedfabrikation i de skotske Højlande og lagde høj Told paa det udenlandske Linned, hvortil ogsaa det irske blev regnet. Irlands *Handel* havde allerede før faaet alvorlige Knæk. Ved „Navigationsakten“ (9. Okt. 1651) var den direkte Handel mellem Irland og Kolonierne forbudt; Skibe, som vare bestemte til Irland, maatte først omlæsses i en engelsk Havn. Ikke engang Skibsbygning var tilladt i Irland. „Man kan ikke sige,“ paaistaar 1727 en protestantisk Forfatter, „at af det fortrinlige Bygningstræ, som blev fældet i de sidste 50 eller 60 Aar, kun et eneste Hus eller Handelsskib blev bygget i Irland.“ Dog bleve Irlands herlige Skove omhuggede og Træstammerne bragte til England, for dér at forvandles til Skibe. Den irske *Kvægavl* blev skadet i høj Grad. Irland udførte meget Slagtekvæg til England; det engelske Underhus erklærede denne Handel for almenskadelig. Kvæget blev derpaa slagtet i Irland og saltet; Regeringen forbød Salget i England. Huderne garvedes; men saa blev ogsaa Indførsel af irsk Læder forbudt. Paa lignende Maade ødelagdes det irske *Fiskeri*; det maatte kun drives med engelske Baade og Besætninger.

Alle disse Love ramte nærmest kun Protestanterne. Hvad Katholikerne angaar, saa vare de ved de foregaaende Forfølgelser satte ude af Stand til at befatte sig med Handel og Industri. Men for at de ikke skulde rejse sig af deres Fornedrelse, saa glemte Loven ikke at tænke paa dem i Særdeleshed. Fra Aaret 1703 var det forbudt for „Papister“ at opholde sig i Limerick og Galway; undtagne vare kun de Søfolk, Fiskere og Daglejere, som ikke betalte mere end 40 sh. i Aarsrente. For at kunne have en Forretning i de øvrige Dele af Landet, maatte Katholikerne betale særegne Afgifter

(„Kvartalspenge“); fra Aaret 1709 maatte de i ingen Forretning, Linnedmanufaktur undtagen, have mere end to Læredrenge.

Den første Forandring til det bedre bragte Aaret 1779, hvor — vel at mærke — Protestanterne ved den ovenfor skildrede Scene i Dublin formaaede Regeringen til at kassere de forhadte Handelslove. Specielt med Hensyn til Katholikerne udstedte Regeringen i de næstfølgende Aar, af Frygt for den voxende Gjæring iblandt Protestanterne, flere Lettelser (Relief Bills). Et nyt Opsving tog den irske Handel fra 1783, i hvilket Aar det irske Parlament vandt sin Uafhængighed fra det engelske. Det tog sig strax med Energi af Landets Interesser. Inden kort Tid saa man i Dublin 91 Klædevæverier med 5000 Arbejdere i fuld Drift, i andre Stæder, f. Ex Cork og Kilkenny, gaves der en Mængde Uldspinderier, Tæppefabriker o. s. v. Al den Herlighed varede rigtignok ikke længe; den hørte op ligesom med et Slag, da i 1801 det irske Parlament opløstes og Unionen oprettedes imellem England og Irland. Fra den Dag maatte Irlænderne vige for Englands overmægtige Konkurrens. Har deres Industri alligevel rejst sig igjen, og det navnlig i det protestantiske Belfast, saa kan det jo have mange Grunde; maaske er dog det Spørgsmaal tilladt, om det ikke maaske mere er engelske Spekulanter end Irlændere, som have hidført den ny Blomstring. I alt Fald kan den katholske Kirke ikke gjøres ansvarlig for, at de katholske Egne ikke holde Skridt med de protestantiske. Berøv et Menneske alle hans Pengemidler og gjør ham det saa godt som umuligt at gjenvinde dem, og sig saa: Se en Gang, hvilken Stagnation i Handel og Industri! det er vist hans Religion Skyld i! Saa har du sagt det pure — Vaas.

(Fortsættes.)

Efterretninger fra Ind- og Udland.

Kjøbenhavn. I „Dagbladet“ Nr. 112 har en Hr. „*Edv. Bl.*“ anmeldt L. v. Hammersteins „Edgar“. Han finder, at Bogens „filosofiske og naturvidenskabelige Argumenter ere paa en vis Maade nok skikkede til at vække Opsigt, men at den videnskabelige Verden i Danmark har maaske saa megen Literatur, at den mulig ikke vil bryde sig om at stifte Bekjendtskab med Edgar; af de mere uvidenskabelige Protestanter derimod ville nogle maaske have Interesse af et saadant Bekjendtskab“.

At Hr. „*Edv. Bl.*“ selv vel nok maa antages at høre til de *theologisk* set Uvidenskabelige, turde formodentlig fremgaa af, at han finder de mest uomtvistelige theologiske Sandheder uforstaaelige, saasom: at en Vantro ved fornuftig Tænkning kan ledes til Erkjendelse af, at Gud er til (Rom. 1, 19—28; jfr Visd. 11, 1—9) og at Tro paa hans Ord er Pligt (Mark. 16, 16—18); at Troens Lærdomme f. Ex. om Treenigheden og Guds Menneskevordelse, ikke kunne modsige den sunde Tænkning, ej heller hverandre indbyrdes; at der er Forskjel mellem Synd og Synd, og at der til en svær Synd hører en Sag af Betydning. Han snubler over hvad ethvert katholsk Skolebarn lærer i sin Katekismus for Mellemlklasser, Spørgsm. 56, 61 og 399. Om den „skolastiske“ Methode videnskabelig at behandle de enkelte religiøse Sandheder saaledes, at ogsaa mulige Indvendinger gjendrives, taler han som en Blind om Farver.

Bayern. Efter mangeaarige legemlige og sjælelige Lidelser er Enkedronning *Marie* af Bayern den 17. d. M. afgaaet ved Døden. I 25 Aar havde hun været Enke. Den Afdøde, der var en Datter af den i 1851 afdøde Prins *Wilhelm af Preussen*, var født i Berlin den 15. Okt. 1825. Den 12. Okt. 1842 giftede hun sig med den daværende Kronprins og senere Konge *Max II.* af Bayern. Hun var kun 39 Aar gammel, da Døden berøvede hende hendes Gemal i hans bedste Alder den 10. Marts 1864. Men af langt tungere Tilskikkelser hjemsogetes hendes Moderhjærte ved den tunge Skjæbne, der blev begge hendes Sønner, Kongerne *Ludvig* og *Otto* til Del. Kort efter hendes Gemals Død begyndte

hendes Bekymringer for den 18aarige Kong Ludvig, hvis Extravagancer og fantastiske Udskejelser langsomt, men sikkert, undergravede hans sunde Sans og aandelige Stræben, indtil han i 1886 blev erklæret for sinds syg, og kort efter endte sit Liv i Starnberger-Søens Vover. Hvor sørgeligt maa det ikke have været for Moderen, at se alle sine gjentagne og indtrængende Forestillinger miskjendte, indtil Sønnen tilsidst blev fuldstændig fremmed baade for sin Moder og sit Folk. Den anden Søn, den nuværende Kong *Otto*, blev endnu tidligere, allerede i sit 17. Aar, sindsyg af andre Grunde — en forkert Livsvandel — og har allerede i mange Aar været indespærret paa Slottet Fyrsternied ved München som uhelbredelig. Hans Moder, som indtil hendes sidste Sygdom fra Tid til anden plejede at besøge ham, har han i mange Aar slet ikke kjendt mere. — „Smertensmoder“ plejede Enkedronningen at kalde sig selv, og i Virkeligheden findes der næppe noget Kvindehjærte, der har lidt saa meget, som Dronning Marie; men hun har baaret det standhaftigt og paa heroisk Maade. Hun var stedse et Mønster for sit Folk i Udøvelsen af alle kvindelige Dyder, i dyb Religiositet indrettede hun hele sit Liv til den Guds Ære, som i 1874 forundte hende den store Naade, at føre hende tilbage til den katholske Kirkes Skjød. Hendes Undersaatter elskede og ærede hende, og paa alle Kredse af Befolkningen har hun virket meget ved sit Exempel. Kongekronen blev for hende en Tornekrone, maatte hun af Gud blive smykket med det evige Livs Krone!

New York. Et Telegram fra New York meddeler, at den belgiske Pater *Damian*, som i en Aarrække har virket blandt *de Spedalske i Molokai* paa Sandwicheerne, er bleven et Offer for sin tro Pligtiver og er bukket under for Sygdommen, hvorefter han selv var bleven smittet for nogle Aar siden. En anden katholsk Præst, *Conrardy*, blev ifjor hans frivillige Medhjælper blandt hine Ulykkelige.

Trykfejl i Artiklen om Irland: S. 288, L. 16 f. o. læs udvandrede for indvandrede; S. 290, L. 17 f. o. læs Grundejerne for Forpagterne; S. 325, L. 5 f. o. læs vindskibelige for videnskabelige; S. 325, L. 10 f. o. læs Kolonierne for Kulminerne.

Kirkelig Kalender.

Søndag d. 26. Maj. 5. Sønd. e. Paaske. Filip, Neri, Bekjender. — **27. M. *)** (Bededag) Maria Magdalena af Pazzia, Jomfru. — **28. Tf.** (Bededag) Ubaldus, Biskop. — **29. O.** (Bededag) Augustinus af Canterbury, Biskop.
Torsdag den 30. Maj. Kristi Himmelfart. (Gudstjenesten som paa Festdagene; efter Højmessens Kl. 10. i Sct. Ansgars Kirke synges Te Deum i Anledning af Paasketidens Slutning. Samme Dag udløber Tiden for den pligtmæssige Modtagelse af Paaskekommunionen for deres Vedkommende, som bo i Nærheden af en Kirke). — **31. F.** Angela Mericia, Jomfru (Kl. 8 Aften) højtidelig Slutnings-Majandagt med Procession i Sct. Ansgars Kirke.) — **1. Juni. L.** Oktavdag.
Søndag d. 2. Juni. 6. Sønd. e. Paaske.

*) Mandag, Tirsdag og Onsdag i denne Uge ere kirkelige Bededage, paa hvilke der efter Skolemessen holdes Bønprocession under Afsyngelsen af Litaniet til alle Helgener.

Elisabethforeningen holder Møde Søndag den 26. Maj efter Højmessens i Sognekirken. Mødested: Svendeforeningens Vinter-Lokale, Bredgade 67, 2. S. o. G. Talrigt Møde udbedes.

Sct. Elisabeths Understøttelsesforening holder Møde Søndag den 26. Maj umiddelbart efter Elisabethforeningen og i samme Lokale (Bredgade 67, 2. S. o. G.). Mødetid henved Kl. 12. — Medlemmerne aflægge Beretning om deres Virksomhed i det forløbne Kvartal og modtage nye Adresser for det kommende Kvartal.

Bekjendtgørelse.

Paa **Pintse-Søndag** agter den højærv. apostoliske Præfekt at meddele **Konfirmationens h. Sakramente til Vøxne**. De Troende, som endnu ikke have modtaget dette h. Sakramente, anmodes om snarest mulig at melde sig hos Undertegnede og deltage i den offentlige Undervisning, som afholdes i Sct. Ansgars Kirke første Gang Søndag den 26. Maj Kl. 5 Eftermiddag.

I. Braun, Sognepræst.

Den levende Rosenkrans'Forenings samtlige Medlemmer bedes møde med Emblem ved den højtidelige Slutnings-Majandagt i Sct. Ansgars Kirke, Fredag den 31. Maj. Kl. 8; ved hvilken Lejlighed Rosekransforeningens nye Fane vil blive indviet.

Sct. Josefs Gilde. Møde for alle Brødre Mandag d. 27. Maj Kl. 8 $\frac{1}{2}$ Aften i Sommerlokalet; Iudgang fra Boyesgade.

Svendeforeningen. Søndag den 26. Maj: Foredrag i Sommerlokalet.

En ung Pige ønsker Plads ved en Forretning eller som Kassererske. Redaktionen anviser.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Syvogtredivte Aargang.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, Store Kjøbmagergade 10, 1. S., Kjøbenhavn. — Redaktør: A. Johansen, Bredgade 64, 1. S.

N° 22.

Søndagen den 2. Juni.

1889.

Indhold. † Priorinde Maria Genovefa. Et Vrægebillede af Katholicismen, Jesu Hjertes Maaned. Syndestraf, Bods-gjæringer og Afslad. Efterretninger: Kjøbenhavn, Bayern, Hamburg.

Priorinde Maria Genovefa.

(Efter „*Sct. Olaf*“).

Har vor katholske Mission nogen Sinde ikke blot beklaget men begrædt et Tab, saa er det Tilfældet nu.

Det har nemlig behaget den Almægtige at bortkalde til det Hinsidige Forstanderinden for det katholske Vorfrues Hospital. Efter lange, heltemodig baarne Lidelser, er hun den 24de Maj indgaaet for at blive forenet med hine Jomfruer, om hvem Skriften siger, at de følger Lammet, hvorhen det gaar.

De Syge og Fattige miste i hende en hengiven Moder; Sct. Josefs-Søstrene en Medsøster, der lyste for dem som et Mønster paa alle klosterlige Dyder; og Missionen en Medarbejderske, som viste enhver, der overhovedet vilde lukke Øjnene op, hvad vor h. Kirke

og særlig dens saa meget udskregne Ordener og Klostre ere, og hvad de præstere til Guds Ære og Sjæle-nes Frelse. Og det udrettede hun ikke ved lærde Disputationer og pyntelig Tale, ikke ved hvad Kirkens Modstandere kalde Proselytmageri, men ved ægte katolsk Liv og Virken. Dette indrømmes forøvrigt af Enhver, der har kjendt hende, og hvem der ikke kjender hende maa gjøre den samme Indrømmelse, naar han faar kastet et, om end kun overfladisk Blik paa hendes skjønne Livsløb.

Adele Blanc-Gonnet blev født i Arreche, Beaufort (Savoyen) den 3dje Februar 1846 og indtraadte hos Sct Josefs-Søstrene i Chambéry i 1864. Her blev hun indklædt som Søster *Maria Genovefa* paa Jesu Hjærtens Fest, den 3dje Juni s. A. I Juni Maaned to Aar efter blev hun sendt til Danmark.

Da højærv. Pastor *von Euch*, Danmarks nuværende Præfekt, som dengang var Præst i Fredericia, netop havde anbetroet Skolen sammesteds til Sct. Josefs-Søstrene, blev den unge Søster af sine Foresatte bestemt til at slutte sig til den nye Koloni. Siden virkede hun syv Aar i Kjøbenhavn, Fredericia og Randers som Lærerinde og Opdragerinde for Børnene, i de sidste tre Aar som Forstanderinde i Odense. I al den Tid var hun almindelig agtet og elsket paa Grund af sin Fromhed, Regularitet, Nidkjerhed og energiske Udholdenhed, ikke alene i Opfyldelsen af sine religiøse og klosterlige Pligter, men ogsaa i alt, hvad der angik det Hverv, som var hende betroet. Navnlig savnedes hun blandt Børnene, hvem hun vaagede over med moderlig Omhu, imedens hun med Alvor og Bestemthed oprettholdt Orden og den nødvendige Tugt iblandt dem.

Søster Genovefa elskede den danske Mission, saa hun bragte et stort Offer, da hun af sine Foresatte blev sendt til Kristiania for at virke som Forstanderinde ved Sct. Josefs-Søstrenes Institutet. Her arbejdede hun saa i 9 Aar ufortrødent, indtil hun i 1884 begyndte det lille

Vorfrues Hospital. Fra nu af havde hun Lejlighed til at udfolde al sin hellige Iver i Næstens Tjeneste; hun sparede ikke sine Kræfter, men ofrede sig uden Forbehold til de Syges Pleje. Intet Offer var hende for stort, naar det gjaldt hendes kjære Syge. Denne hendes Selvpofrelse i Forbindelse med hendes ualmindelige energiske Udholdenhed har vundet ikke alene Lægernes almindelige Anerkjendelse, saa de med en i Sandhed paa-skjønnelsesværdig Humanitet have hjulpet Hospitalet frem, men ogsaa alle de Personers Sympathi, med hvem hun er kommen i Berøring.

Omsider bukkede hendes allerede svage Helbred under for Anstrengelserne; hun blev henkastet paa et Smertensleje, hvor hun nu har lidt med ubeskrivelig Taalmødighed og Selvovertindelse i over to Aar. 8 Operationer har hun maattet underkaste sig, og i en af disse mistede hun sit ene Ben og en Finger. Alligevel svigtede Modet og Udholdenheden hende ikke, skjønt fængslet til sit Sygeleje beskjæftigede hun sig daglig med alt, hvad der angik Hospitalets Trivsel og de Syges Pleje, og fik i sit sidste Aar den usigelige Trøst og Glæde at se Hospitalet øget med en ny Fløj, som for en stor Del skyldtes norsk Velgjørenhed. De frygtelige Smerter, hun led, magtede ikke at afpresse hende en eneste Klage. Tværtimod takkede hun sin himmelske Brudgom for, at han værdigedes at gjøre hende delagtig i sine Lidelser.

Styrket med de h. Døds sakramenter opgav hun sin Aand ligesom hun havde levet: som en ægte Datter af den katholske Kirke, og som ydmygt Medlem af Sct. Josefs-Søstrenes-Kongregationen. R. J. P.

Et Vrægebillede af Katholicismen.

I Dagene fra den 21.—23. Maj afholdtes i Aarhus et saak. kirkeligt Møde, hvortil ca. 1500 Deltagere — af hvilke 400 var lutherske Gejstlige — havde løst Adgangskort. Blandt Emnerne, som stode paa Dagsordenen, befandt sig paa første Plads dette: „*Den danske Folkekirke og Romerkirken*“, der indledes af Pastor *G. Schepelern* og Professor, *Dr. Fr. Nielsen*, og navnlig gav den Første rig Lejlighed til paany at sætte et af sine sædvanlige, med saa mange Fordomme, Misforstaaelser og Smaaligheder spækkede, Angreb mod den katholske Kirke i Scene. Mange Vrægehilleder af den katholske Kirke ere i Aarenes Løb blevne givne til Bedste af dens Modstandere; men det Væv af Taabeligheder, som Sognepræsten ved Trinitatis Kirke spandt ved ovennævnte Møde, hører dog til noget af det græseligste, vi hidtil have set; alt, hvad der her blev profeteret i Henseende til katholsk Fremtidslære og maaske blev troet af Tilhørerne, naar langt ud over det Latterlige. Ogsaa Pastor *Vilh. Beck* præsterede noget Smukt. Den gode Mand synes at føre et vel djærvt Sprog og fuldstændig at glemme, at den katholske Kirke her i vort Fødeland er et af hine anerkjendte Religionsfund, hvis Lære og Gudsdyrkelse af Statens Love beskyttes mod Haan og Spot. For at vore Læsere kunne lære *Aanden* i dette kirkelige Møde at kjende, lade vi her følge et Referat over Forhandlingen angaaende „*Folkekirken og Romerkirken*“, som „*Aarhus Folkeblad*“ meddeler det i sit Nr. for Onsdagen den 22. Maj, tiligemed nogle Smaanoter fra de andre Aarhusianske Blades Referater, som kunne fuldstændiggjøre Billedet.

Dommen overlade vi saa foreløbig til vore Læsere. — Det ovennævnte Blad skriver:

„Efterat Provst, Dr. *Skat Rørdam* havde overtaget Dirigentpladsen, blev Ordet givet til Pastor *Schepelern*, Trinitatis Kirke i Kjøbenhavn:

Naar dette Emne (Folkekirken og Romerkirken) er bleven sat paa Dagsordenen, er det ikke uden Grund. Allerede for 40 Aar siden saa forudseende Mænd, at Romerkirken vilde blive Folkekirkens farligste Fjende, og det er nu ved at gaa i Opfyldelse. Nogen Skyld har her Lovgivningsmagten, der aldrig har opfyldt Grundlovens Løfteparagraf om en Kirkeforfatning, ja, vi har ikke engang faaet en Dissenterlov. Romerkirken har havt Held til at vinde nogle i de aristokratiske Kredse og i de fattigste Lag. Hver Proselyt bliver gjort til en Proselytmager. De romersk-katholske Emisærer skjuler ikke, at de venter, at den danske Adel inden 10 Aar vil være katholsk, og inden ny Tiaar vil Folket følge efter.¹⁾ Under disse Forhold kan vi ikke prædike Fred, men maa staa paa Vagt for Reformationen.

Tridentinerkonciliet forkastede Sætningen om Retfærdiggjørelse uforskyldt af Guds Naade, og det forkastede ligeledes Skriften som Regel og Rettesnor og satte Traditionen ved Siden af og dermed over Skriften. I Trident blev Modsætningen mellem Rom og Evangeliet gjort uforligelig. Den drivende Kraft i Tridentinerkonciliet var: Jesuitismen. Denne Orden vandt i de 18 Aar, Konciliet var samlet, en voksende Indflydelse paa de forsamlede Fædre. Derfor blev den episkopale Magt svækket og Pavens Magt øget. Og med en Energi,

¹⁾ *Aarhus Amtstidende*: „Romerkirkens Maal er den evangelisk-lutherske Kirkes Fald. Katholikerne lægge ikke Skjul paa det. De sige: inden 100 Aar vil hele Norge være katholsk igjen. Sangvinikere blandt Katholikerne sige om vort Land: inden 10 Aar vil hele den danske Adel være katholsk og inden 50 Aar vil hele Folket være fulgt med.“

der var en bedre Sag værdig, har Jesuiterne aldrig tabt deres Maal af Syne. I den nyere Tid har vi set, at den romerske Kirke er bleven fuldstændig jesuiteret, efter at Pius den 7de havde gjenoprettet Ordenen. Og det er sket, fordi Jesuiternes Aand er et tro Udtryk for Romerkirkens Aand efter Tridentinerkonciliet. Det er ingen Tilfældighed.

Allerede paa Tridentinerkonciliet kæmpede Franciskanerne, med Bistand af Jesuiterne, for Marias ubesmittede Undfangelse; det glippede i 1554, men det lykkedes i 1854, da Paven erklærede Marias ubesmittede Undfangelse for Dogme.

I 1870 gik Vatikanerkonciliet videre og ophøjede Pavens Ufejlbarehed til Dogme. Siden da er Jesuitismen det eneste, der har Ret og Magt i Romerkirken. Og dermed er Tilintetgjørelseskampen mod Protestantismen begyndt under ny Former, men med ikke mindre Energi.

Pius den 9de og Leo den 13de²⁾ har stemplet som Vildfarelse, at det skulde være tilladt ethvert Menneske at tro, hvad han anser for sandt, de har stemplet som Vildfarelse at haabe paa Salighed for dem, som ikke hører til Romerkirken; de har stemplet som Vildfarelse, at Paven har overskredet sin Ret, og at Romerkirken ikke skulde have Ret til at anvende udvortes Magtmidler.

I en Encyklika af 1878 hævder Leo den 13de, at Socialismen, Kommunismen og Nihilismen stammer fra Reformationen. Han har kaldt de protestantiske Missionærer for løgnagtige Mænd³⁾, og i 1884 kalder han

²⁾ *Aarh. Amtst.*: „Taleren paaviste, at Pius IX, en enfoldig, noget stædig Sværmer, og Leo XIII, en snedig Diplomat, i deres Udtalelser have saa uforbeholdent som vel muligt erklæret Protestantismen Krig. Troskyldige Folk sige undertiden, at den nuværende Pave er en Fredspave. Nej, han vil ikke Fred.“

³⁾ Jfr. Past. *Julius Stens* Udtalelse i lignende Retning (Nord. Ugeblad 1888, Nr. 18, S. 337).

Luther en Hæresiark (Kjætterhøvding) og Apostat (frafalden.)

Den nuværende Pave er altsaa ingen fredelig Mand, og han kan ikke være det.

Udvorteshed har altid været et af Jesuiternes Særkjendemerker. Paven, Maria- og Helgendyrkelsen er traadt mere og mere frem i Forgrunden i Romerkirken, og dermed er Hedenskabet traadt klart frem.

Romerkirken tænker paa at fastslaa som Dogme Marias glørværdige Himmelfart; Marias-Himmelfartsfest fejres den 15de August. Ved festlige Lejligheder siges det, at Maria er kronet af sin himmelske Søn. Derefter vil Turen komme til den hellige Josef. Troen paa hans ubesmittede Undfangelse er allerede en from Mening. Vi kan ogsaa snart vente nye Pavedogmer, særlig om Nødvendigheden af Pavens verdslige Magt. Derefter kan der komme et Dogme om Pavens Ufejlbarhed som privat Person, og saa staa vi lige ved Indførelsen af en Andagt til Paven. Det siges allerede nu, at Kristus er kommen i Kjød 3 Gange: i Krybben, i Messeofferet og i Vatikanet. Dermed staa vi ved Antikristen: Han sætter sig i Guds Sted, og han udgiver sig for at være Gud.

Der er mange Kristne i Romerkirken, som er meget bedre end deres Kirke, og som aldrig har bøjet Knæ for dens Afguder.

Vi skulle i denne Kamp ikke vente nogen Støtte fra den verdslige Magt. Vi skulde have en Støtte i vor Grundlov med dens Løfteparagraf, men vi staa dog her overfor en Kamp mellem Aand og Aand, og den udkæmpes andet Steds end i Love.

Der trænges til Oplysning om, hvad Romerkirken egentlig fører i sit Skjold, naar dens Udsendinge gaa fra Herregaard til Herregaard og fra By til By. Fordi Oplysningen er saa ringe paa dette Punkt, kan Romerkirkens Udsendinge frækt paastaa, at det er Misfor-

staaelser og Opspind af os, naar vi fortæller om Romerkirkens Maal.⁴⁾

Vi maa lægge al Vægt paa den sunde lutherske Forkyndelse; der er kommen saa meget af Methodismen ind iblandt os. Al opskruet Følelse baner Vej for Romerkirken. Forkyndelsen maa samles om Troen paa Herren Jesus og om en tro Opfyldelse af vort Kalds Pligter; derigjennem skal vi naa vort sædelige Maal og deri er det bedste Værn mod alle Roms Angreb.

Vi maa arbejde paa Styrkelsen af et kraftigt Menighedsliv. Det er godt nok med alle de mange Foreninger, men hvor gode de end kan være, de maa dog aldrig sætte Menighedslivet i Skygge. Og til at udvikle et saadant Menighedsliv har vor Kirke alle Forudsætninger, da den vil udvikle Mennesker til fri og selvstændige Personligheder, Romerkirken vil derimod holde Menneskene nede i Trældom og Afhængighed af Præsteskabet.

Hver Menighed maa leve sit eget Liv uden at tabe af Syne, at den er Led af hele Kirken. En Hindring herfor er, at navnlig i Byerne er Menighederne altfor store til, at Præsterne kan antage sig de enkelte.

Tolerance er for Tiden i høj Kurs, men hvis Tolerancen ikke bestaar i andet, end at man har lunkent Vand i sine Aarer i Stedet for varmt Blod, ikke i andet end at man intet *hader*, fordi man intet *elsker*, saa er Tolerance det daarligste af alt. Der er ogsaa noget, der kaldes sand Intolerance.

Salmen: „Vor Gud han er saa fast en Borg“ blev sunget, og Ordet blev givet til Prof., Dr. *Fr. Nielsen*:

„Vor Gud han er saa fast en Borg“, det er det

⁴⁾ *Aarh. Amtst.*: „En saadan Oplysning trænges der i høj Grad til baade blandt Præster og Lægfolk. Man kan høre det umaadelig sjattede Ræsonnement, at det er dog bedre, at de Folk gaa til Romerkirken end at de blive Fritænkere. Som om der kun var disse to Alternativer. Man ser evangeliske Kristne uden videre lade sig lægge ind paa katholske Hospitaler og sende deres Børn i katholsk Skole.“

eneste Svar, der kan gives overfor de mange Farer, der truer Kirken. Taleren vilde tage Stade ved Luthers Side, men tillige betone, at han tror paa den hellige almindelige Kirke, der ikke er indskrænket af Landemærker. Tal. ser ikke helt saa sort paa Kirken, trods dens mange Brøst, thi han véd, at der findes mange ærlige Kristne i Romerkirken, som vil falde paa Knæ og bekjende Herren Kristus.⁵⁾

Vi har her hjemme set Modsætninger jævnes, saa at Kristne har kunnet finde hinanden, og der er Mulighed for, at de større Modsætninger ogsaa jævnes, selv om vi ikke se hvordan. Vi staa paa Luthers Grund, fordi han ikke selv valgte sin Plads, men fordi han blev ledet derhen ved Guds Førelse. I sit Liv havde han gennemlevet alt det, Romerkirken ejede, og derigjennem erfarede han, at det ikke er gode Gjerninger, men Troen, der giver Hjærtet Fred. I en god Stund fik han Hjælp af den gamle Klosterbroder, det viste ham hen til Troen paa Syndernes Forladelse. Ud fra dette Lys forstod han Paulus, og han saa, at Romerkirken havde bygget med Hø og Straa paa den gamle Grundvold. Troen er Kjærlighedsgjerningernes Moder.

For ikke lang Tid siden kom der en Mand op til Taleren for at spørge ham om, naar Luther blev gift og naar hans første Barn blev født. Manden var bleven ført bag Lyset af Folk, der vilde sværte Luthers Minde. En hel Skare af romerske Lærde søger at drage Luthers Minde ned i Snavset. Man sværter ligeledes de danske Reformatorer og fremstiller dem som nogle usle Karle. Den romerske Kirke i Danmark — siger man — faldt for et Slag fraoven⁶⁾, medens Sand-

⁵⁾ *Aarb., Amtstid.*: „Jeg vil ikke raade til en valen Tolerance, men jeg kan ikke nægte, at jeg altid er ængstelig, naar Fritænkere og Katholiker nævnes i samme Aandedrag, thi Katholikerne bekjende dog med os Jesus Kristus.“

⁶⁾ Jfr. *Paludan-Müller*, De første Konger af den oldenborgske Slægt, S. 512 til Enden; *N. L. Helweg*, Den danske Kirkes Historie til

heden er, at den danske katholske Kirke faldt saa let, fordi den var fældet af Folket, da den blev fældet fra oven.

Romerkirken gik frem med Inkquisition i de Lande, hvor den fik Magten, og den har lagt sig tungt over dem. Hvad er Spanien, om hvilket Land man en Gang har sagt: Naar Spanien rører sig, ryster Jorden, — i Europas Aandsliv? Og er det saa godt i Italien og Frankrig? Jesuitismen har Evne til at komme til Magten, men Magten visner paafaldende hurtig. Evangeliet prædiktes ogsaa i Spanien og i Italien, i Lande, Romerkirken i Aarhundreder har siddet inde med. Romerkirkens Mission hos os er ikke Vidnesbyrd om denne Kirkes Magt, men om, at der er offervillige Katholiker, der vil gjøre noget for at faa deres Kirke udbredt.

Romerkirken bærer paa en Kræftskade: Jesuitismen lægger sin kolde Haand paa alle Livsrørelser, til stor Sorg for mange katholske Kristne.

Romerkirken forsøger at lokke med Skriftemaalet, men Skriftemaalet medfører en utaalelig Tvang og lærer en usund Skjelnen mellem Dødssynder og almindelige Synder, en Adskillelse, der er latterlig.⁷⁾ Derimod er den ikke saa slet, som en Bog om dette Emne har villet gjøre den.

Den Trang, der hist og her føles til Skriftemaal, er Vidnesbyrd om, at der vel i vore Dage gjøres meget for at sprede Kristendommen vidt omkring, men at der trænges til at faa den til at sænke sig dybt ned i Menneskene. Her er sikkert en Gjerning for Lægmand

Reformationen, II. 1017, 1019; Dr. A. Chr. Bang, Den norske Kirkes Historie under Katholicismen, S. 354 og 355.

⁷⁾ *Aarh. Stiftstid.*: „En af Romerkirkens Lærere havde saaledes opstillet den Theori, at det at stjæle 25 Øre fra en Fattig var en Dødssynd, men Tyveriet blev overfor en rig Mand først til en Dødssynd, naar man stjal 5 Kr., og fra en Konge kunde man stjæle 10 Kr., inden det blev til en Dødssynd.“

og Kvinder, der véd, hvad Kristendom er, og som kan give Vejledning hver i sin Kreds.

Overfor Romerkirkens Angreb véd Tal. ikke bedre Raad end at ændre *det* i vor Kirke, som trænger til at ændres. I Romerkirken breder Overtroen sig med forbausende Frodighed, og det viser, at man er kommen bort fra det kirkelige: Retfærdiggjørelsen af Tro, og man er kommen bort fra den aandelige Frihed og til aandelig Trældom. Hvor Romerkirken har Magten, hævder den Samvittighedstvang.

Vi maa overfor den truende Fare gjøre, hvad vi kan, for at faa det kristelige Liv til at voxe en kraftig Væxt.

Vi maa holde Livet i det sunde Spor. Der tales ofte om Kjærlighedsgjæringer paa en Maade, der forbigaar, at Kjærlighedsgjæringerne skal gjøres paa den Plads, hvor vi er sat, og ikke udenom. Vi maa tilegne os den evangeliske Opfatelse af det Kald, vi har faaet. Her er der Brøst iblandt os. Vi maa vende Tankerne mere indad. Derved rustes vi ogsaa til at gaa Rom i Møde.

Den kirkelige Sans maa vækkes. Vi her i Danmark danner kun en lille Kreds, og vi har Brødre og Søstre andre Steder. Vi maa ikke se blot paa Roms Erobringer, men ogsaa fæste vort Øje paa de evangeliske Erobringer. Og vi skal være billige mod Rom. Rom har opbygget meget, som er af Hø og Straa, som skal brændes, men Grundvolden skal bestaa.

Vi maa arbejde paa, at den hellige Skrift kan faa friere Løb iblandt os, derved vil Oplysningen fremmes.

Pastor *Ussing*, Vejlbj: Den første Følelse, der maa komme op i kristelige Menneskehjærter, naar man hører om den Modsætning, her er omtalt, er usigelig Smerte over, at vi, der skulde være et i den samme Herre, skulle være Vidne til en saa stor Spaltning. Vi kunne ikke opgive Haabet om, at Bjærgene kan jævnes, men maaske der ogsaa hos os er en Dal, der skal fyldes.

Taleren tænker ikke saa meget paa Vantroens og Lige-gyldighedens store Dal, der gjør Erobringer let, men paa, at den danske Menigheds Kirkebegreb er blevet svækket; den tænker for meget paa de enkelte og for lidt paa Helheden. Rom fremhæver altid *Kirken*. Hvor er *Kirken* hos os bleven af? Vi har ikke Lov til at lade Kirken *styre* af *Verdensmennesker*. Kirkebegrebet og Kirkelivet maa fremmes. Det er Rationalismen, der har frembragt Vantroen og det svækkede Kirkebegreb.⁸⁾

Pastor *Thomas Rørdam*: Alle vi, som tror paa Kristus, hører til den katholske (almindelige) Kirke. For at være rustet til Kamp, maa man ogsaa kjende sin egen Svaghed. Roms Sejre skyldes mindre dens Styrke end vor Skrøbelighed. Vor Tid er en bevæget Tid; det er en Samlingstid for Folkene, og ogsaa for Kirkeafdelingerne. Catholicismen repræsenterer den falske Ubevægelighed og Enhed, men flere Protestanter ere udsatte for at tabe af Sigte det Faste og det Ubevægelige, som findes i Guds Rige. Vi maa samles om at holde fast paa det Faste og det Ubevægelige, ellers kan vi næppe staa imod. Vi har den fælles ældgamle Tro, Herrens Daab, Herrens Nadverbord og de hellige Skrifter, bedre end i den katholske Kirke, hvor Nadveren er forvansket, og det maa vi samles om. Taleren omtalte flere Bestræbelser, der er oppe i denne Retning ude og hjemme. Hvor forskjellig end vor *Erkjendelse* er, vor *Bekjendelse* er dog den samme. Det fælles kirkelige er vor Styrke; kun den ægte Katholicisme kan sejre over den falske.⁹⁾

⁸⁾ *Aarh. Amtst.*: „Den første Følelse, der paakommer En ved Tanken om Striden mellem Romerkirken og vor Folkekirke er en usigelig Smerte over den store Revne, der er slaaet i Guds Kirke. Hvordan skal denne Revne stoppes? Hvordan skal de to Kirker blive ét? . . . Kirkebegrebet er for en stor Del gaaet bort for os Evangeliske, vi staa bestandig den enkelte Kristne overfor Gud. Men ud af alle de katholske Vildfarelsers store Bjærg lyser der *en* stor Sandhed: Kirken, Kirken, Herrens Kirke. Hvor er Kirken bleven af for os. Det har vist

Pastor *Vilhelm Beck* havde ogsaa længe troet, at vi maatte faa Kampe med Rom, men saa maatte vi se, hvor Fjenden — for Rom er vor Fjende — har sin Styrke, og hvor vi har vor Svaghed. Roms Styrke er *Pavemagten*. Vil nogen sige, at det er en Løgn, bør han huske, at *Løgneren* er en Stormagt i Verden. Paven's Tiltrædelsesed lyder paa, at han er Herre paa Jorden, i Himlen og Helvede. Det er en Løgn, der giver Magt, naar den tros. Og det giver Enhed i Roms Kirke. Denne Enhed gjør Rom stærk. Men Præsteuenigheden, Præstevrøvlet og Præsteskjænderiet gjør vor Kirke svag. Vi maa af med alt dette Præsteskriveri; vi maa arbejde paa at faa Livet frem; hvor Aadslet er, der samles Ørnene fra Rom, men hvor Livet er, der er Sejren.¹⁰⁾

sig i England, at den evangeliske Forkyndelse med levende Tunger kan holde sig 50 Aar; men saa kommer Trangen til Kirken.“

⁹⁾ *Aarh. Stiftstid.*: „Taleren betonedede, at mange gik over til Papismen paa Grund af Længsel efter det Faste, Ubevægelige, og det var ikke tilstrækkeligt, at vi bleve staaende paa det lutherske Lærestandpunkt; det fælles almen-kirkelige burde samle os. Katholik, o: almindelig, maatte man godt kalde os i den Forstand.“

¹⁰⁾ *Aarh. Stiftstid.*: „Pastor Vilh. Beck anvendte Luthers Betegnelse: *den ugudelige Krop*, paa Paven, der forkyndte at have Jurisdiktion ikke blot paa Jorden, men i Himlen og Helvede med, og den Lektie — denne store Løgn — blev afleveret rundt om af katholske Præster“.

Aarh. Amtstid.: „Den katholske Kirke. har sin Styrke i *Paven*, denne ene store Løgn og Gudsbespottelse. De Folk, de siger, at vor Herre Jesus kan godt blive i Himlen, for Paven skal nok besørge det her nede paa Jorden. Det er en Løgn; men den gaar det altid bedst her i Verden, som har Djævelen til Fører. Naar Paven bestiger Pavestolen, aflægger han Ed paa, at han tror, at han har Jurisdiktion i Himlen og paa Jorden, over Kejsere, Konger, Biskopper og Præster, over Himlens Engle og Helvedes Djævl. Det er en Galskab, men der er Methode i Galskaben“.

Demokraten: (Beck) „saa i Romerkirken der absolute Enhed, men samtidig den største af alle store Løgne Paven Guds Statholder „en vældig Løgn“. Talerens Foredrag var spækket med Udfald saa skarpe, at de ofte henrev Forsamlingen til Latter, men ogsaa til stor Tilslutning.

Vi skulle ikke gjøre vore Sogne til lutter smaa Fiskeparke, men vi skal arbejde paa at fremme en fælles Menighedsbevidsthed. Det har den indre Mission arbejdet paa med Held.

Den katholske Gudstjeneste har sin Styrke i *Messe-ofret*, Nadverens Indvielse; for det bøjer alle Knæ. Her har den protestantiske Gudstjeneste sin Kræftskade: vi har gjort Prædikenen til Midtpunkt, vi maa gjøre Nadveren til Midtpunkt, den maa nydes mere end nu.

Den protestantiske Kirke maa have en frivillig Skriftestol.

Pastor *Schack* vilde gjøre en Ordbemærkning; han vilde bede sig fritaget for at været en katholsk Kristen, han ser ikke, hvorfor vi skal erstatte „almindelig“ med katholsk, vi ude paa Landet ønsker ikke at blive kaldt „katholske i Hovedet“. ¹¹⁾

Pastor *Clausen*: Vi har her i Landet faaet Lys over, hvad der kan samle alle Kristne i Daab og Nadver, Herrens egen Gjærning, hvorved han skaber Livet paa Jorden. Lad os fremhæve det, det er det bedste Middel mod Catholicisme.

Prof. Dr. *Fr. Nielsen*: Det er den gamle lutherske Opfattelse, at Nadveren er Gudstjenestens Midtpunkt. Mange tror, at man allevegne i Romerkirken hører det samme, men det er ikke sandt, der prædikkes meget forskjellig. Det private Skriftemaal er aldrig gaaet af Brug i vor Kirke. Taleren ønsker ingen Skriftestol.

Pastor *Elmquist*: Der kan gjøres noget ved gode Foredrag om Romerkirkens Væsen, hvor den begynder at vinde Indpaa.

Pastor *Malling*, Odder: I Indledningsforedraget blev der sagt, at der skulde arbejdes paa de enkelte Kristnes Selvstændighed, og det maa gjøres paa den Maade, at de mange selvstændige Kristne kan række hinanden

¹¹⁾ *Jyllandsposten*: „Pastor Schack vilde ikke at man skulde kaldes katholske Kristne, da katholsk vel efter Ordet betydte almindelig — men han foretrak dette.“

Broderhaand med Respekt for hinandens afvigende Opfattelser, men tillige anerkjendende den fælles Grund, hvorpaa de staar. Det giver en stærk Stilling.

Provst, Dr. *Rørdam* vilde fremhæve et Punkt, der spiller en stor Rolle ved Overgangen til Rom. Rom imødekommer en Tilbøjelighed hos Menneskene, Lysten til at lægge Ansvaret over i en andens Hænder. Denne Tilbøjelighed er naturlig for *Barnet*, men den er Vidnesbyrd om Magelighed hos *Voxne*. Vi skal ikke styrke os med en Skriftestol; lad det være en Sag mellem hver Præst og den Enkelte. I den romerske Skriftestol paatager Kirken sig Ansvaret for de Enkeltes Synder, naar disse gjør visse Bodsgjerninger. Vi skal ikke bygge paa Mennesker, hverken Præster eller Lægfolk, men paa Gud.

Mødet sluttede med Salmen: „Det lakker nu ad Aften brat“.

Jesu Hjertes Maaned.

Det guddommelige Forsyn har stedse draget Om-sorg for, at der ydedes de Troende tilsvarende Hjælpe- og Beskyttelsesmidler over for de forskellige Farer og Onder, som i Aarhundredernes I.øb brød ind over Kirkens Børn. Da Vranglærerne bekæmpede Jesu Kristi Guddom, forkyndte Kirken med desto større Myndighed Sandheden angaaende Gudssønnens Person og Natur. Da Vranglærerne rettede deres Angreb mod Kristi sande og virkelige Nærværelse i Altrets aller-helligste Sakramente, anordnede Kirken Kristi-Legems-Festen, for at de Troende i hele Verden skulde frembære for den i Sakramentet skjulte Gud og Frelser deres ydmyge Tilbedelse og Hyldning. I vore Dage er det

navnlig Jesu uendelige Kjærligheds Vidundere, som miskjendes, ringeagtes og gjengjældes med Utaknemlighed, Had og Vanhelligelse. Og da disse Krænkelser netop ere rettede mod hans guddommelige Hjærte, saa foraarsage de ham større Smerte, end alle andre Krænkelser. Vil Gud vende sig bort fra Menneskene, som de fortjene det, og overantvorde dem til den straffende Retfærdighed? Eller findes der overhovedet et Frelsensmiddel overfor en saa sort Utaknemlighed? Ja, der findes et Frelsensmiddel, og Gud, hvis Barmhjerlighed er uendelig, vil anvende det. Og dette Frelsensmiddel er ikke noget andet end Jesu eget guddommelige Hjærte, hvilket Herren aabenbarer for os, hvilket han viser os, saa vi se, hvorledes det paa den ene Side gløder af Kjærlighedens Ild og fortæres af Kjærlighed, og paa den anden Side er mættet med Bitterhed og — saaret, gjennemboret af Torne og Landse — bløder ud af tusinde Vunder, som Menneskenes Synder have tilføjet det.

Maa dette Syn ikke gjøre det dybeste Indtryk paa enhver Troende Sjæl? Vil ikke enhver Kristen, hos hvem al Følelse af Medlidenhed, Ædelmodighed og Taknemlighed endnu ikke fuldstændig er udelukket, føle sig tilskyndet til at yde Herren Oprejsning for de Krænkelser, som tilføjes ham? Naar vi have en Ven, der er meget bedrøvet, anse vi det da ikke for en hellig Pligt, at trøste ham? Hvor findes der vel et godt Barn, hvem en bedrøvet Moders Sukke, en dyrebar Faders Mishandling, ikke gaar dybt til Hjærte? Nuvel, Jesus er mere for os, end en Ven, en Moder og en Fader. Og vi se ham saa bedrøvet, saa mishandlet, at det forekommer os, som sukkede han overfor sine Venner, sine Børn, og fordrede af dem Beviser paa deres Troskab, deres Kjærlighed, deres Taknemlighed, for derved at trøste hans Hjærte overfor al den Vanære og Haan, alle de Krænkelser, der tilføjes ham i hans Kjærligheds Sakrament.

Dette, mine kjære Læsere, er Hensigten med og Gjenstanden for Andagten til Jesu helligste Hjærte og Betydningen af Jesu Hjærtes Maaned. Jo mere Frelseren i Kjærlighedens Sakramente vanæres og krænkes af Vantroende og Vrangtroende, af Syndere og Ugudelige, desto ivrigere maa alle troende Kristne give ham Beviser paa deres Kjærlighed, Taknemlighed og Hengivenhed. I den Hensigt fejrer Kirken i Juni Maaned en særegen Fest til Ære for Jesu allerhelligste Hjærte, i den Hensigt har den indviet hele Juni Maaned til dette guddommelige Hjærte, ligesom Majmaaned var indviet til den jomfruelige Gudsmoders Ære. I samme Hensigt vil den, at den første Fredag i hver Maaned minder de Troende om Jesu allerhelligste Hjærte, for at opmuntre dem til, ved Modtagelsen af den h. Kommunion, ved højtidelige Andagter og ved Selvfornægtelse at yde ham Oprejsning for de ham tilføjede Krænkelser. Ej heller bør der findes nogen Familie, som ikke er i Besiddelse af et Billede af Jesu h. Hjærte og ikke holde det i Ære. Har Frelseren jo dog selv lovet, at han endog vil velsigne de Hjem, i hvilke man holder den billedlige Fremstilling af hans Hjærte i Ære. Og i hvor rigelig Fylde vil og maa han da ikke udgyde denne Velsignelse over hine Familier, som i Løbet af denne Maaned smykke dette Billede med Blomster og holde deres Husandagt foran det; medens de tillige bestræbe sig for at efterligne dette guddommelige Hjærte, hans Hjærte, som har sagt: „Lærer af mig, thi jeg er sagtmodig og ydmyg af Hjærte.“

Syndestraf, Bodsgjærninger og Aflad.

(Fortsat).

Men kunne vi da ikke forekomme og forebygge Skærsildens Straffe? Jo, vi kunne, og det er Herrens

Ønske, at vi forekomme dem. Vi have mere end ét Middel til vor Raadighed.

Hvad der nærmest tilbyder sig, er, at vi med et bodfærdigt Sindelag af Herrens Haand tage imod de Lidelser, Savn og Gjenvordigheder, som vi ikke kunne undfly i denne jordiske Jammerdal. Knurre vi mod Guds Forsyn, forøge vi vor Skyld og samle, saa at sige, Brændsel til at vedligeholde Skærsildens ¹⁾ Luer. Men finde vi os deri med Bevistheden om, at vore Synder have fortjent strængere Sraf, bære vi vort Kors i vor Frelzers Efterfølgelse, der „selv bar vore Synder paa sit Legeme paa Korsets Træ“ (1 Pet. 2, 24), saa „er Guds Godhed saa stor, at vi ved Kristus Jesus kunne gjøre Gud Fader Fyldest, ved taalmodig at bære de Slag, som han her i Tiden tugter os med“. Konciliet i Trient 14, 9 (om Boden).

Men Skriften opfordrer os til at gjøre mere. Efter at Synderen har omvendt sig „af ganske Hjærte“ (Joel, 2, 12), opmuntres han til at „bære Omvendelsens værdige Frugter“ (Matth. 3, 8; Luk. 3, 8) „i Sæk og Aske“ (Matth. 11, 21; Luk. 10, 13), „under Faste, Graad og Klage“ (Joel 2, 12; jfr. Matth. 6, 17. 18) og „ved Almisser“ (Dan. 4, 24).

Alle Helgenerne, ikke mindst de, som den Helligaand selv berømmer i den hellige Skrift, vare ivrige i at øve saadanne Bodsgjerninger. Esther fastede i 3 Døgn paa det strængeste uden at spise og drikke noget og lod alle Jøderne i Susa faste paa samme Maade for saaledes at formilde Guds Vrede, førend hun vovede at træde frem for Kongen og bede om Naade for sit Folk (Esth. 4, 16). Iudith bar en Haarskjorte og fastede

¹⁾ Kirken selv benytter kun Ordet „Renselsessted;“ „Skærsild“ er den folkelige Benævnelse. At de Fordømte pines ved *Ild*, er bibelsk og kirkelig Lære (Matth. 18,8; 25,41; Luk. 16,24; Athanasianske Trosbekj.). At de Retfærdige i Renselsesstedet, „de arme Sjæle,“ lutres ved *Ild*, er en meget udbredt, men mindre sikker Antagelse (jfr. 1 Kor. 3, 15).

alle Dage undtagen Sabbats- og Festdagene (Jud. 8, 6). Profetinden Anna, der havde den Glæde at se Jesusbarnet ved dets første Tempelbesøg og som den Gang var en Enke paa fire og firsindstyve Aar, roses af Evangelisten for, at hun aldrig veg fra Templet, idet hun Dag og Nat tjente Gud med Bøn og Faste (Luk. 2, 37). Og nu Døberen Johannes! En Engel bebuder hans Fødsel, og blandt det, som han har at melde om det vidunderlige Barn, er ogsaa det: „Vin og stærk Drik skal han ej drikke, og han skal fyldes med den Helligaand alt fra Moders Liv“ (Luk. 1, 15). Frelseren selv, der har udvalgt denne Mand til sin Forløber og Døber, berømmer ham i Skarernes Paahør ikke blot for at være en Profet og mere end en Profet og en Mand, der ikke bevægedes som et Rør hid og did for Vinden, men ogsaa for at han ikke bar yppige, bløde Klæder, som Hofmænd i Kongernes Huse, men et Klædebon af Kamelhaar og et Læderbælte om sin Lænd, at han saa at sige hverken spiste eller drak, men lod sig nøje med den simpleste Mad, med Græshopper og vild Honning (Matth. 3, 4; 11, 7. 8. 18).

Maaske kunde En sige: Men de nævnte Helgener levede jo i den gamle Pagt under Lovens Trældom; siden Gudslammet har borttaget vore Synder og det glade Budskab om hans Frelsergjerning er bleven forkyndt, behøve vi ikke længer at føre et bodfærdigt Levned til Sone for vore Synder. — Men er Gud ikke nu efter Kristi Lidelser og Død lige saa vel retfærdig, som han har været det før, i den gamle Pagt? Staar det Skriftens Ord ikke endnu den Dag i Dag ved Magt, at han gjengjælder enhver efter hans Gjerning (Matth. 16, 27; Rom. 2, 6)? Døberen Johannes, Anna, Esther, Judith og alle de Helgener, der før Frelserens Komme opnaaede Syndsforladelse, bleve de ikke lige saa vel som vi Kristne forløste fra deres Synder i Kraft af Frelserens Kors og Blod, uden at Kristi Bodsgjerninger gjorde deres Bodsgjerninger overflødige?

Apostelen Paulus, kunde han ikke rose sig af at have Guds og Evangeliets rette Aand (1 Kor. 7, 40)? Ganske vist ivrer han mod den jødiske Trælleaand (Rom. 8, 15), men Bodens Aand og Bodens Gjæringer hverken dadler eller fraraader han nogen Sinde. Tværtimod, han selv faster efter sin Omvendelse i 3 Dage uden at spise og drikke noget, først saa bliver han døbt og faar det tabte Syn tilbage (Ap. Gj. 9, 9. 18. 19). Han beviser sig i alting som Guds Tjener, ikke blot i Forfølgelser fra andre Menneskers Side, „under Slag, i Fængsler og Oprør“, men ogsaa i Øvelsen af frivillig paatagne Bodsgjæringer, „i Nattevaagen og Faste“ (2 Kor. 6, 5; 11, 27). Han fremstiller sig selv og Datidens Athleter som Mønstre for alle, der ville tilkæmpe sig en uvisnelig Sejrskrans: han selv fægter ikke som En, der slaar i Vejret, men han spæger sit Legeme og holder det i Trældom; Athleterne afholde sig fra alt, hvad der kunde gjøre dem mindre skikkede til deres Gjærning, og det for at tilkæmpe sig en Krans, der om kort Tid vil visne (1 Kor. 9, 25—27). Han formaner med Eftertryk til at lide med Kristus, da vi kun paa den Betingelse kunne herliggjøres med ham (Rom. 8, 17).

Og Kristus selv, vor Mester og vort Mønster — han har prist dem salige, der nu hungre og græde, og raabt Ve over dem, der nu le og ere mætte (Luk. 6, 21. 25). Han levede frivillig med sine Apostle af Almisser (Luk. 8, 3); han havde frivillig gjort sig fattigere end Skovens Dyreverden er: medens Ræve have hver sin Hule og Himlens Fugle hver sin Rede, havde han ikke det, hvortil han kunde hælde sit Hoved (Matth. 8, 20; Luk. 9, 58). Han blev af den Helligaand ført ud i Ørkenen for der at faste i samfulde fyrretyve Dage og fyrretyve Nætter, og efter saa længe at have fastet hungrede han omsider (Matth. 4, 1. 2; Luk. 4, 1. 2). Forlangte han end ikke at hans Disciple skulde holde særlige Fastedage, saa længe de kunde glæde sig over

hans synlige Nærværelse iblandt og kjærlige Omgængelse med dem, saa forudsagde han dog, at de senere, naar de en Gang efter hans Bortgang vare naaede til aandelig Manddom, skulde faste (Matth. 9, skulde 15; Luk. 5, 34 ff.). Han lærer os ogsaa den rette Maade at spæge os paa¹⁾, og naar vi blot ville følge den, lover han alle vore Bods-gjerninger, al Bøn, Faste og Almisse, Gjengjældelse, Betaling eller Løn i Himmelen (Matth. 6, 1—6; 16—18).

(Fortsættes.)

Gudsfrygt og Faderkjærlighed.

Et rørende Minde om *Ludvig XIII's* Fromhed og ømme Faderkjærlighed har *Hue*, en af den ulykkelige Konges trofaste og modigste Tjenere, opbevaret for Efterverdenen. Den 8. April 1790 fejrede hans Datter, den senere *Hertuginde af Augoulême*, sin første h. Kommunion. Tidlig om Morgenens paa Festdagen førte Dronningen sin Datter ind i Kongens Værelse og sagde til hende; „Min Datter, kast Dig ned for din Fader og bed ham om hans Velsignelse.“ Prinsessen knælede ned, Faderen velsignede hende og sagde: „Af mit Hjertes Inderste velsigner jeg dig, min Datter, og beder Himlen om at forunde dig den Naade, ret at værdsætte og skatte den store hellige Handling, som du forbereder dig til. Dit Hjerte er rent og uskyldigt i Guds Øjne: dine Bønner og Ønsker ville være ham velbehagelige. Frembær dem for

¹⁾ Dr. Rørdam: „Jesus paalægger ikke sine Disciple at faste, men han siger, at *naar* de gjøre det, skal det være en Sag mellem Gud og dem alene . . . Hvor langt Jesu Disciple vare fra at faste, fremgik klart deraf, at Matthæus gjorde Gjæstebud strax, da han var bleven udvalgt til at følge med Jesus“. (!) En anden Opfattelse havde den første lutherske Biskop i Sjælland Peder Plade. Han prædikede: „Det er ret faste: at æde og dricke inted. Det *skulle* I jo gøre gerne tit oc ofte saa vel søndag som fredag. . Icke suelte wi end der for ihjel [vansmægte vi af Sult]; den arme ormekrop faar end alligeuel nock“. Visitatz Bog 101 102.

din Moder og for mig. Bed ham, at han vil forunde mig de Naadogaver, jeg har Behov, for at kunne virke for deres Lykke, over hvem han har gjort mig til Hersker, og som jeg skal betragte som mine Børn. Bed ham, at han forunder, at Religionen opretholdes ren og uanfægtet i dette Rige, og glem aldrig, min Datter, at denne Religion er Kilden til al sand Lykke og en Støtte i dette Jordelivs Gjenvordigheder. Tro ikke, at du er ophøjet over disse Gjenvordigheder, du er endnu meget ung, men mere end én Gang har du allerede set din Fader sørgmodig og bedrøvet. Du véd ikke, mit Barn, hvad Forsynet vil tilskikke dig, om du skal blive i dette Rige eller tage Bolig i et andet. Men hvorhen Guds Haand ogsaa fører dig, betænk, at du skal opbygge andre ved dit Exempel, at du skal gjøre vel, saa ofte der er Lejlighed dertil, og navnlig staa de Ulykkelige bi af alle dine Kræfter; Gud har ladet os komme til Verden i den Stand, hvori vi leve, alene for at vi skulle arbejde paa at lykkeliggjøre dem og trøste dem i deres Trængsler. Gaa nu til Alteret, hvor man venter dig, og anraab Barmhertighedens Gud om, at han aldrig vil tillade, at du nogen Sinde glemmer en ømt elskende Faders Lærdomme og Formaninger.“

Efterretninger fra Ind- og Udland.

Kjøbenhavn. I Torsdags, den 23. Maj, fandt paa Sct. Josefs Hospital en højtidelig Sjælemesse Sted for den i Herren hensovede Sct. Josefs Søster, Sr. *Louise Angela*. Blandt de talrige Tilstedeværende i Kapellet bemærkedes Hs. Højærværdighed, den apostoliske Præfekt, Msgr. *von Euch* tilligemed samtlige Sognejeftlige og en Repræsentant for de herværende Skolebrødre. Efter Messen ordnede Ligfølget sig, og med Korset i Spidsen drog man ad

Kapelvejen ind paa Kirkegaarden, hvor højærv. Pastor A. Neuvel forrettede Jordpaakastelsen. Den afdøde Søster, der har virket i flere danske Byer, opnaaede en Alder af kun 35 Aar, af hvilke ca. 14 vare helligede Guds og Næstens Tjeneste i Ordenslivet. R. J. P.

Bayern. Om Enkedronning *Maries* sidste Time beretter et Øjenvidne i Hohenschwangau Følgende: ... Pastor Waibl i Elbigenalp og Biskop Thoma, som Dagen i Forvejen var ankommen til Hohenschwangau, ydede den døende Enkedronning den sidste aandelige Bistand. Henimod Kl. 7 læste Biskop Thoma paa hendes Majestæts Opfordring den h. Messe i et af de tilstødende Værelser og rakte den Døende den h. Kommunion, hvilken hun modtog med stor Andagt. Det var et gribende Syn, at se alle de Tilstedeværende knæle omkring Dødslejet og rettende deres taarefyldte Blikke paa den ædle, fromme og troende Dronning og „Smertensmoder“. Da Biskop Thoma ved Slutningen af den h. Messe ønskede hende til Lykke i Anledning af den h. Kommunion, udtalte hun sin oprigtigste Glæde derover. Henved Kl. 8¹/₄ overgav Hs. Majestæt rolig og blidt sin Sjæl i Guds Hænder. Hele den talrige Forsamling var dybt greben og bad i Fællesskab med Biskop Thoma under Graad og Hulken for den i Sandhed ædle, fromme og troende Dronnings Sjæl. Hendes sidste tydelige Ord vare: „Gud velsigne Bayern, Gud velsigne Preussen og mit elskede Tyrol; Jeg gaar fra den skønne Natur ind til et endnu langt skønnere Liv!“ Ifølge sit Testament ønskede Dronningen ikke at blive begravet i de sædvanlige kongelige Ligklæder (sort Fløjl med Hermelin), men derimod som Medlem af *den tredje Orden* i denne Ordens ydmyge og beskedne Dragt. Som bekjendt, vendte Enkedronning Marie af Bayern, der var en Datter af det preussiske Kongehus, den 12. Oktober 1874 tilbage til den katholske Kirke.

Paris. De *franske Katholikers Generalforsamling*, som for nylig afholdtes i Paris, har sendt den h. Fader en med 3000 Underskrifter forsynet *Adresse*, hvori den ud-

taler sig til Gunst for Gjenoprettelsen af Paven's verdslige Magt.

Hamburg. Den 8. Maj, i Oktaven af den h. Monikas Fest, fejrede den derværende *Mødreforening* sin første Stiftelsesfest ved højtidelig Fælleskommunion om Morgenens og Festandagt og Prædiken om Aftenen i den festlig oplyste Kirke. Foreningens Præses fremstillede i sin Tale den h. Monika, Augustinus' Moder, som et Forbillede for Mødre og henviste til de Vanskeligheder, hun havde kæmpet med, til den Fromhed, hun havde været besjælet af, og til den Hellighed og Salighed, hun havde erhvervet og fortjent sig. Mødreforeningen finder i Hamburg overordentlig stor Tilslutning; fra de fjærreste Dele af Byen ile de katholske Hustruer hver første Tirsdag i Maanedens til Sognekirken, for at overvære den h. Messe og deltage i Fælleskommunionen.

Kirkelig Kalender.

Søndag d. 2. Juni. 6. Sønd. e. Paaske. — **3. M.** Oktavdag. — **4. Ti.** Franciskus af Caracciolo, Bekjender. — **5. O.** Bonifacius, Tysklands Apostel (Kl. 8 $\frac{1}{4}$ h. Messe for Ansgariusforeningen). — **6. To.** Oktav af Kristi Himmelfartsdag. — **7. F.** Ferialdag (Kl. 8 $\frac{1}{4}$ Broderskabsmesse til Ære for Jesu guddommelige Hjærte; Kl. 7 $\frac{1}{2}$ Broderskabsandagt med Prædiken). — **8. L.** Vigiliefastedag til Pintsefesten.

Søndag den 9. Juni. Den Helligaands Sendelse. Første Pintsedag. I Sct. Ansgars Kirke: Kl. 8 stille Messe, efter hvilken Konfirmationens h. Sakramente meddeles Voxne. — Kl. 10 $\frac{1}{2}$ Levitmesse.

Mødreforeningen. Tirsdag den 4. Juni Kl. 8 $\frac{1}{4}$ læses den h. Messe for Mødreforeningens Medlemmer og Anliggender.

Mariakongregationen for Mænd. Torsdag den 6. Juni Kl. 8 $\frac{1}{4}$ Aften holdes Slutningsmødet før Sommerferien's Begyndelse, hvortil alle Medlemmerne særlig indbydes; undtagelsesvis tilstedes Medlemmernes Familie Adgang til dette Møde.

Bestyrelsen.

Unio. Søndag den 16. Juni: Skovtur pr. Bane. Afgang med Klampenborg Toget Kl. 1 $\frac{1}{2}$. Der spadseres til Raadvad og tilbage til Eremitagen, hvor der spises. Medlemmerne bedes medtage deres Mad fra Byen.

Taksigelse. Alle, som fulgte og bare vor kjære Medsøster, Sr. Louise Angela, til Graven, modtage herved vor hjærtelige Tak. St. Josefs Søstrene.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Syvogtredivte Aargang.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, Store Kjøbmagergade 10, 1. S., Kjøbenhavn. — Redaktør: A. Johansen, Bredgade 64, 1. S.

N° 23.

Søndagen den 9. Juni.

1889.

Indhold. Pintse. Har den katholske Kirke været Irland til Forbandelse? Efterretninger: Kjøbenhavn, Hamborg, Rusland, Polen, Kristiania.

Pintse.

I Dag højtideligholder den af Frelseren grundlagte Kirke Mindet om, at dens forherligede Grundlægger indløste sit Løfte og sendte den sin Aand, den Helligaand. Han er bleven sendt og har fornyet Alt, Menneskenes Aand og Hjærte, Folkeslagenes Sæder og Skikke, Alt har han paatrykt sit Segl, Frelserens Kjen-detegn, og grundlagt Aandens Herredømme over den raa Materie. Vel pukker denne Sidste paa sin Magt, vel krymper den sig og søger stadig paa ny at afryste det ubehagelige Aag. Men „Herrens Aand opfylder Jorden,“ og Modsigelserne aabenbare kun endydermere dens Magt. Aanden lever og regerer i Gudmenneskets Kirke. Den er Kirkens Organ, af den levendegjøres, bæres og gjenneomsyres Kirken. Vel bagvaske Daarerne

den som en Fjende af Lys og Fremskridt. Men for-gjæves løbe de med deres jordiske Visdom Storm imod Klippen. Kirken skal være en Fjende af Lyset, den Kirke, som har civiliseret de barbariske Folkefærd og frelst de dannede Nationer fra aandelig Ødelæggelse? De største Aander har den opdraget, Strømme af Lys har den udgydt over enhver Videnskab, Kunsten har den befordret og tegnet dens Idealer, ved sine ophøjede Lærdomme og sin Indflydelses Magt har den faaet Jorden til at bøje sig for dens Scepter, uden verdslig Magt, ofte i Modstrid med samme. Endog dens Modstandere og Fjender tære endnu den Dag i Dag paa den aandelige Kapital, som Kirken har bragt Folkene. Er dette ikke talende Beviser paa, at den er en aandelig Stormagt af første Rang?

Kirken, besjælet af Guds Aand, lever den Dag i Dag, bestemt til at vedblive at leve indtil Tidernes Ende. Livets Kilde er det menneskelige Hjærte; fra Hjærtet strømmer det levende Blod ud i hele Legemet. Legemet er Menneskeslægten; Hjærtet er Kirken. Tag den bort, og Menneskeslægten hensygnér og dør. Vi fejre Pintse, *Aandens* Fest. Ogsaa den Dag i Dag har Aanden mange Modstandere, som nægte dens Tilværelse og hellere hylde Støvet end den evige Intelligens. Men ogsaa disse Beklagelsesværdige befæste og fordybe endydermere Bevidstheden om Aandens uovervindelige Magt i den 1800-aarige katholske Kirke, som i Dag paa den første hellige Pintsefest blev grundlagt i Jerusalem for aldrig mere at ophøre.

Hvad Menneskene ere i Stand til ved Guds Naade og Kraft, det se vi i Dag hos Apostlene. Den Helligaand oplyste dem og vejledede dem til al Sandheds Erkjendelse. Deres Hjærter opfyldtes med Mod og Kraft til at forkynde den erkjendte Sandhed for Nationerne. Deres Virksomhed kronedes med de herligste Resultater, i det kristne Menigheder opstode alle Vegne, hvor de kom frem og forkyndte Evangeliet. Men ogsaa den

Dag i Dag virker Guds Aand i Kirken som i hine første Tider; ogsaa nu søger den at føre Menneskene til Forstaaelse af Kristi Lære. Men desværre, hvor ofte mangler ikke hos Menneskene den Tørst efter Sandheden, som Apostlene vare i Besiddelse af, og det rene, af Gud benaadede Hjærte, som med Længsel kom Sandheden i Møde. Man lader sig nøje med at høre en stille Messe om Søndagen, ja man kan knapt nok høre den til Ende, og forsømmer at overvære Prædikenen. Og hører man den, saa er det ikke for i Ydmyghedens Aand at finde Oplysning og Vejledning. Man mangler netop den saa nødvendige Ydmyghedens Dyd og bilder sig ulukkeligvis ind, at man véd Alt og kan gjøre Alt langt bedre. Saadanne Kristnes Religiøsitet er for en stor Del kun baseret paa selvklog Egenvilie; Aanden derimod, den Helligaand, der skal gennemsyre hele deres religiøse og sædelige Liv og gjøre dem til sande katholske Kristne, ikke blot af Navn, men ogsaa af Gavn, mangle de. Maatte Pintsefesten dog være os en Paamindelse om, at vi drage Omsorg for, at den Helligaand ikke forsvinder fra vor Sjæl, da vi jo dog uden ham og hans Naade ikke kunne naa vort Maal.

†

Har den katholske Kirke været Irland til Forbandelse?

(Sluttet fra Nr. 21).

Der er endnu tilovers at undersøge den katholske Kirkes Forhold til Irlands Intellektualitet. Det vilde være en meget svær Beskyldning, kunde man med Rette bebrejde den, at den havde standset eller forhindret Folkets Udvikling i den Henseende.

Det er ikke sjældent at man hos protestantiske Forfattere finder den Paastand, at den katholske Kirke og Intellektualitet ikke godt forliges. En tysk Literatur-

historiker — om jeg husker ret er det *Scherr* — ytrer sig omtrent saaledes: Katholikerne behøve vi slet ikke at tage Hensyn til; thi det forstaar sig af sig selv, at de ikke kunne præstere noget i Literaturen. — Han havde glemte, at Tyskland i sin mest katholske Tid havde oplevet en Blomstring i Literaturen, som langt overgik den anden Blomstring i den protestantiske Tid og at det netop var Protestantismens Indførelse og Luthers Indflydelse, som gav Literaturen sit værste Knæk og fremkaldte en Raahed og Vandalisme i Sproget, man i intet andet Folks Literatur har set Magen til. — Paa en sindrig Maade imødegaar den protestantiske Forfatter Cobbett lignende Udtalelser af engelske Historieskrivere. For at undersøge, hvem der stiller sig gunstigst ligeoverfor Kunst, Literatur og Videnskab, gjør han efter den bedste engelske Encyklopædi en Sammenstilling af de paa Grund af deres Værker berømteste engelske, franske og italienske Mænd, som have levet fra 1600—1787; han vælger denne Tid fordi England fra det 17. Aarhundrede af stod „i en Flamme af Lys, som Luther, Cranmer, Knox og deres Tilhængere havde udsendt“, medens Frankrig indtil Revolutionens Frembrud og Italien endnu meget længere laa fangne under „den katholske Kirkes mørke Despotisme“ (Rose) i „Munke-Uvidenhed og Overtro“ (Blackstone). Her er Resultatet:

	England, og Irland.	Skotl.	Frankrig.	Italien.
Juridiske Forfattere	6		51	9
Mathematikere	17		52	15
Læger og Kirurger	13		72	21
Naturforskere	6		33	11
Historikere	21		139	22
Gramatikere	7		42	2
Digttere	38		157	34
Malere	5		64	44
	113		610	158

Cobbett mener at da Frankrig paa hans Tid havde 30 Mill. Indbyggere og de britiske Øer 21 Mill., saa skulde der streges 1 Trediedel af Frankrigs berømte Mænd; der bliver i saa Fald mere end 400 overfor Englands 113.

Lad os nu under Historiens Vejledning se, hvor vidt den ovennævnte Paastand kan rejses eller ej. Efterat Irland ved den h. Patrick var omvendt til den kristne Tro, kom det snart i et meget ærefuldt Ry for Hellighed og Lærdom. Dengang Folkevandringens Storme truede med at begrave hele Europa i Barbari, vedblev Irland at være Øen med de Hellige og de Lærde, „*insula sanctorum et doctorum.*“ Ynglinge af alle Nationer, den galliske, frankiske, angelsaxiske o. s. v. droge til Irland, for der ligesom ved Kilden at øse af de Videnskaber, de ved *irske* Munke i deres Fædreland havde lært at kjende og elske. Ved Siden af Videnskaben naaede ogsaa Kunsten i Irland en høj Grad af Blomstring. Dette varede indtil det 12. Aarhundrede. I Følge den engelske Invasion og stadig fremskridende Erobring blev da Videnskaben tvungen til at søge et fredeligt Asyl i Klostrene. Hvor meget disse have gjort for Kunstens og Videnskabens Pleje, derom have mange af den katholske Kirkes og specielt Irlands Fjender aflagt meget rosende Vidnesbyrd. Derom maaske en anden Gang lidt mere; her er det nok at meddele, at der ved Reformationens Indførelse fandtes et forbavsende stort Antal Klostre; Augustinermunkene havde 256, Franciskanerne 114, Cistercienserne 44, Benediktinerne 14, Dominikanerne 41, Karmeliterne 29, Johanniterne 22, Trinitarierne 14. De fleste af disse bleve ødelagte af Henrik VIII. og hans Søn Eduard VI.; „disse solgte endogsaa“, som en gammel Krønike fortæller, „Tagene og Klokkerne, saa der med faa Undtagelser intet Kloster blev tilovers fra Nord til Syd, som ikke blev ødelagt og udplyndret“.

Denne første Velsignelse, Reformationen lyste over

Irland, var i høj Grad skæbnesvanger for Videnskaberne. Den Gang de konfiskerede Klostres Klokker ringede sidste Gang var det ligesom Videnskabernes Ligringing. Den nye med Vold indførte Statskirkes Gejstlighed var paa Grund af sit Levnet kun lidet skikket til at befordre Videnskabelighed. „Aabenlys Simoni,“ saaledes siger Edmund Spenser om Gejstligheden paa Dronning Elisabeths Tid, „nedrig Havesyge, Utugt og i det hele taget et uordentligt Levnet er Kjendemærket for den lavere Gejstlighed“. Ej heller brød den sig om det irske Sprog. Iblandt Folket nød den hverken Agtelse eller Tillid. Og hvem vil undre sig derover? Medens Irlænderne maatte sørge for de katholske Præsters Underhold — det gjorde de af Kjærlighed til Troen og til deres Præster, som ofrede sig helt og holdent for dem — maatte de samtidig betale Tiende til de forhadte Lejesvende, som vare lige saa haarde og ubønhørlige i at inddrive Afgifterne, som Jordejerne ¹⁾. Her gjentager sig det før omtalte Skuespil, at Størstedelen af dem befandt sig udenfor Landet. Der gaves ialt 2436 Sogne, men i Aaret 1791 kun 355 Præstegaarde, i Aaret 1826 771. Dette Kirke-Uvæsen blev først hævet 1869. I Mellemtiden havde Gejstligheden ikke blot ingen Ting gjort for selv at fremme Undervisningen, men den havde ogsaa gjort sit bedste for at modvirke Katholikernes Anstrængelser i den

¹⁾ I Histor.-polit. Blätter 1889, 9 Heft, S. 656, hedder det: „En om muligt endnu værre Undertrykker (end Jordejeren) var den protestantiske Gejstlige, som ved sine Agenter og Prokuratorer inddrev Tienden, hvis Beløb ofte langt overgik Forpagtningsrenterne. Prokuratorerne gik yderst vilkaarlig til Værks og syntes at lægge an paa at opække de stakkels Katholiker. Forpagterne havde ikke Lov til at bringe deres Korn i Lade eller at udgrave deres Kartoffler, indtil Prokuratøren kom, og de maatte ofte se paa, hvorledes den Høst, de satte deres Haab til, blev ødelagt af et Uvejr.“ Det gør os ondt, at vi ikke kunde benytte denne Artikel lidt tidligere; vi kunde have forøget det i forrige Nummer sagte med mange graverende Enkeltheder.

Retning. Irlænderne skulde vælge imellem Frafald eller Uvidenhed. At de foretrak det sidste, kan Ingen med Rette bebrejde dem. Samtlige Skolelærere bleve landsforviste, paa Tilbagekomsten stod Dødsstraf. Loven bevilgede Pengemidlerne til at transportere disse farlige Personer som Slaver til Vestindien. En anden Lov forbød saavel irske som engelske Katholiker uden speciel Tilladelse at sende deres Børn udenlands.

Ikke desto mindre bleve Irlænderne deres gamle videnskabelige Stræben tro. Det eneste, de ikke vilde vide noget af, var den nye importerede Videnskab, som kaldtes Frafald fra den fædrene Tro. Et glimrende Skudsmaal giver *Froude* dem: „Med samme urokkelige Mod og aldrig svigtende Iver, hvormed de havde vedligeholdt og forøget deres Præsters Tal, grundede de ogsaa offentlige Skoler paa de Steder, hvor Loven kun var et dødt Bogstav, f. Ex. i Killarney. I de mere tilgængelige Grevskaber, hvor aabenlys Trods havde været farlig, dannede der sig hemmelige Skoler i en gammel Ruin, eller ogsaa i en tør Grøft ved Landevejen. Midt i deres Fattigdom lærte der Drengene i Pjalter Engelsk og Begyndelsesgrundene af Arithmetiken; selv med Læsning af Ovid og Virgil sysselsatte de sig.“ De Lærere, som under stadig Fare for at opdages og transporteres til Vestindien underviste den videlystne Ungdom, vare under Navn af „Hækkeskolemestre“ af stor Betydning for det undertrykte Folk. Ikke mindre hæderlig er Lappenbergs (formodentlig en Protestant) Omtale af Irlænderne i 1845. „Hvor meget end Irlændernes Undervisning forsømmes af Staten, og hvor ringe Midler den katholske Kirke end har for at tage sig af den, saa er dog den fattige Nationalirlænder ikke blot forstandig, fantasirig, ofte vittig, men han er ej heller fattig paa Kundskaber. Man finder iblandt dem mange flere, som kunne læse, skrive og regne, end i England; geometriske Kundskaber ere meget udbredte i de laveste Folkeklasser, og navnlig i Grevskabet

Kerry finder man lasede Landfolk og Kvinder, som forstaa Latin, undertiden ogsaa lidt Græsk.“

De første Anstalter, Protestanterne gjorde til at fremme Skolevæsenet, falde i Aaret 1730. Der stiftedes et Selskab for gratis at undervise katholske Børn i det engelske Sprog og den kristelige Religion. Hele Foretagendet var dog ikke andet end Proselytmageri. For at lokke Børnene i de saakaldte „Charter schools“ lovede man dem Brød og Klæder; men kun 142 Børn i Gjennemsnit benyttede sig hvert Aar af denne Velgjerning. Desuden lovede Regeringen de Elever, som indgik protestantisk Ægteskab, et Udstyr af 5 Lstr.; men kun 1155 Elever ialt lode sig lokke. Resultatet var altsaa et ynkeligt Fiasko, til Trods for de 1,912,000 Lstr., hvormed Regeringen havde understøttet det i Løbet af de 90 Aar, det eksisterede. I moralsk Henseende har det været værre end et Fiasko. Ikke meget bedre gik det det 1811 stiftede „Kildare place Society“; det trivedes nogenlunde næsten kun i Ulster, indtil Regeringen i 1830 standsede sine Bidrag.

1831 aabnede Regeringen Kommuneskoler under Navnet „National schools“. Selv den katholske Gejstlighed mærkede i Begyndelsen ikke, hvor farlige de vare. I Virkeligheden gik de ud paa at protestantisere Landet. Den protestantiske Ærkebisp *Whately* i Dublin, en ivrig Befordrer af Nationalskolerne, havde i sin Levetid altid med Indignation tilbagevist denne Bebrejdelse; men efter hans Død røbede hans Datter, at Skolerne efter Ærkebispens faste Overbevisning skulde være en Grav for Katholicismen. Den fordævelige Indflydelse, disse og andre protestantiske Skoler have udøvet paa Folket, skildres med rosværdig Oprigtighed af den anglikanske Gejstlige, *Rev. W. Mariere Brady*. Efter at have dadlet den gamle Anskuelse, at den irske Katholik i samme Grad vilde voxe i Hengivenhed til den verdslige Øvrighed, som han opsagde sine gejstlige Foresatte Lydighed, vedbliver han: „Hvor meget tage

ikke hine fejl, som gjøre sig Haab om en religiøs eller politisk Fordel for Storbritanien, naar de undergrave den katholske Klerus' Indflydelse og fratage den Katholikernes Opdragelse! Den katholske Irlænder maa gjerne lære at glemme sin Tro, at forsømme sin Religion og at blive sine Præster ulydig; men ingen vil paastaa, at han derved bliver en bedre Kristen og en trofastere Undersaat . . . Er Præstens Indflydelse svækket eller tilintetgjort, saa bliver den katholske Irlænder kun altfor let et Bytte for hine Mennesker, som prædike Oprør og Revolution. Falder han i Revolutionærenes Net, saa maa det ikke tilskrives hans Egenskab som Katholik, det kommer kun af, at han er en *daarlig* Katholik. Ingen god Katholik, som gaar til Sakramenterne og iagttager sin Kirkes Bud, kan slutte sig til de hemmelige Selskaber, som fordømmes af Præsten ved Alteret, af Biskoppen i hans Hyrdebreve, og af selve Paven. Desværre gives der for mange irske Katholiker, som kun ere det af Navn. Maaske have disse Mænd først lært i „the national schools“, at Religionen, som hver anden Ting, har sin Tid og sit Sted, at katholsk Fromhed og verdslige Videnskaber intet have at gjøre med hverandre, at man ikke maa taale en Præsts Indblanding i Ting, som ikke umiddelbart vedkomme Religionen.“

Først meget sent tog Regeringen Hensyn til de katholske Skoler og viste dem lidt Retfærdighed. I Følge en i 1878 udstedt Lov kunde ogsaa katholske højere Skoler faa Statsunderstøttelse, og strax begyndte de med en saadan Iver at gjøre de protestantiske Skoler Konkurrencens, at de allerede i de første Aar sejrede næsten i alle Fag og vandt de fleste Præmier, endskjønt de kun styredes af simple Ordensmænd uden Navn og Titler, medens der stod berømte Professorer i Spidsen for de protestantiske Skoler. En meget interessant Opdagelse gjorde Lord *O'Hagan*, den første katholske Lordkansler i Irland efter Reformationen, under For-

handlingerne om den nævnte Lov. Han meddelte paa Grundlag af statistiske Noter, at der siden 1871 for 1918 Embeder ved Skatte- og Toldvæsenet havde meldt sig 11,371 Personer. Af de Søgende vare 11 pCt. Skotter, 46 pCt. Englændere og 43 pCt. Irlændere. Paa Grund af Examinernes Udfald bleve ansatte 6 pCt. Skotter, 38 pCt. Englændere og 56 pCt. Irlændere. I Forhold til Landenes Befolkning maatte det have været 10 $\frac{1}{2}$ pCt. Skotter, 72 $\frac{1}{2}$ pCt. Englændere og 17 pCt. Irlændere. Disse Tal give et tilintetgjørende Svar paa de stadige Beskyldninger om irsk Dovenskab og Uvidenhed. Om Almueskolerne nu faa Understøttelse af Regeringen, kunde jeg ikke faa set, heller ikke af den nyeste meget udførlige Artikel af A. Zimmermann i „Wetzer og Welte's Kirchenlexikon“; det katholske Universitet i Dublin faar i alt Fald ingen. Desto mere maa den Iver anerkjendes, hvormed ogsaa den Fattigste bidrager sin Skjærv til at underholde disse velsignelsesrige Anstalter.

Vore Undersøgelser, som vi hermed kunne slutte, have i det væsentlige haft en negativ Karakter. Vi ville dog ikke tage Afsked fra dem, uden med faa Ord at drage det positive Facit. Et ligefrem storartet og beundringsværdigt Karaktertræk hos det irske Folk, er dets urokkelige Hengivenhed for og Fastholden ved den katholske Tro. I Følge den staar hele Folket der som et Martyrfolk, des mere storartet, jo længere Forfølgelserne have været. I de lange Aarhundreder have kun forsvindende Faa fornægtet den fædrene Tro, og disse til Dels kun i det Udvortes. Troen har holdt de stakkels Undertrykte ved godt Mod i alle deres Lidelser, Troen lærte dem at lide med heroisk Mod. Et rørende Træk fortæller den franske Forfatter Haulleville om et gammelt Ægtepar, som var fordrevet fra deres Hytte. „Ak,“ sagde den gamle Kone, „nu er jeg med mine 74 Aar bleven husvild, og jeg har dog aldrig tilføjet noget Menneske Uret, men ofte givet den Ulykke-

lige Husly; hvad har jeg dog gjort for at fortjene alt dette?" — „Ti stille, lille Kone! ti stille!“ svarede den gamle Mand, „vor kjære Frelser har jo maattet lide meget mere.“ Troen har ogsaa lært Irlænderne at bevare en Lydighed imod Staten og en saa beundringsværdig Taalmodighed overfor de langvarige og ubarmhjærtige Forfølgelser, at en engelsk Forfatter, rigtignok ikke fra et kristeligt Synspunkt, mener, at man kun med Møje kunde undertrykke en Følelse af Foragt for en Nation, som, opægget ved slige Krænkelser, kun i et eller andet sjældent Tilfælde gjorde det af med en Godsejer. — Der tales gjerne om Irlændernes Drikfældighed; og det kan ikke nægtes, at den forsultne Arbejder, som ikke har noget at bide, gjerne griber til Brændevinsflasken for at drukne sin Sult. Alligevel bero ogsaa her de gængse Beretninger for det meste paa Overdrivelser. I Følge en Statistik fra 1871 brændtes der i Skotland (med $3\frac{1}{2}$ Mill. Indb.) 14,501,983 Galloner Whiskey; Irland (med sine $5\frac{1}{2}$ Mill. Indb.) konsumerede kun 5,212,746 Galloner. — Irlændernes Ærlighed staar i det hæderligste Ry. En engelsk Rejsende spurgte en Embedsmand i Irland, om der forefaldt mange Forbrydelser i hans Distrikt. „Det fattige Folk er her saa ærligt,“ gav denne til Svar, „at ikke en Kartoffel bliver stjaalen, ikke at tale om andre Gjenstande.“ — Mest beundringsværdig er dog de irske Kvinders Kyskhed; uægte Børn ere forholdsvis meget sjældne, da enhver Piges Forseelse straffes med den dybeste Foragt, Udstødelse af Familien, Slægtskabet, ja hele Menigheden. „The Scotschman“, et af de største Blade i det presbyterianske Skotland, bragte 1869 følgende statistiske Meddelelse: „I Irland udgjør Forholdet af de uægte Børn til de ægte 3,8 pCt., i England 6,4 pCt. og i Skotland 9,9 pCt. Med andre Ord: England er næsten dobbelt og Skotland 3 Gange saa slet som Irland . . . Naar vi betragte de forskellige Distrikter i Irland, saa skifter Forholdet af de uægte Børn fra 6,2 til 1,9

pCt. De laveste Tal vise de vestlige Distrikter, navnlig Connaught, hvor $\frac{19}{20}$ af Befolkningen ere keltiske og romersk-katholske; de højeste Tal finde vi i Nordøst, i Provinsen Ulster, hvor Befolkningen næsten er lige delt mellem Katholiker og Protestanter . . . Heraf fremgaar, at det halvt presbyterianske og halvt skotske Ulster fremviser 3 Gange større Immoralitet end det helt papistiske og helt irske Connaught — en Kjendsgjerning, som svarer nøje til den anden, at Skotland i det hele er tre Gange mere immoralsk end Irland i det hele.“

Irland har altsaa en rig Fylde af de fortræffeligste Egenskaber, tillige har det under de uheldigste og vanskeligste Kaar bevist en Livs- og Drivkraft, som næppe et andet Folk vil kunne rose sig af; og siden baade det ene og det andet er en Frugt af den katholske Kirke, saa lad Englænderne blot give Kirken og Irland Lejlighed til at udfolde alle deres Evner og Kræfter — den katholske Gejstlighed, hvilken Anglikaneren *Steele* giver det Skudsmaal, at der fra Verdens Begyndelse aldrig har været et herligere moralsk Laug af Mænd til end den katholske Gejstlighed i Irland, denne Gejstlighed vil være Folket en Fører i Troen og kristeligt Liv og Videnskaben, Folket vil gjøre Resten, og den katholske Kirke vil vise sig, som den hidindtil har vist sig, som Irlands største og eneste Velsignelse.

Efterretninger fra Ind- og Udland.

Kjøbenhavn. (*h*) Kjærlighed til den h. Gudsmoder, et Særkjende for Guds Kirke; er, som det sig hør og bør, ogsaa et Særkjende for vor Menigheds Medlemmer; det har den henrundne Majmaaned aflagt Vidnesbyrd om, idet *Majandagterne i de forskjellige Gudshuse* her i Hovedstaden have været overordentlig flittig besøgte baade af

Voxne og Børn. Et særlig festligt Præg fik Afslutningen af Marias Maaned i Aar, idet *Rosenkransforeningen* under den højtidelige Slutningsandagt i Sct. Ansgars Kirke fik indviet en ny *Fane*, der er dediceret den h. Jomfru og Gudsmoder Maria som „Rosenkransens Dronning“. Længe før Gudstjenestens Begyndelse var den store Kirke fyldt indtil sidste Plads af Menighedsmedlemmer, blandt hvilke bemærkedes talrige Medlemmer af den levende Rosenkrans' Forening med deres Emblemer, der hentyde til Rosenkransens tre Afdelinger: den Glædefuldes hvide, den Smertefuldes blodrøde og den Herlighedsfuldes gyldne, himmelske Roser eller Hemmeligheder.

Efter en kort Andagt ved det festlig smykkede Sidealter, prædikede Direktøren for Rosenkransforeningen, Hr. Kapellan *Johansen*, og henviste navnlig til Rosenkransbønnen som et udmærket Middel, naar den blev bedet og betragtet paa rette Maade, til at befordre og styrke Kjærligheden til Gud og Næsten — dette store Hovedbud — hos enhver Kristen. Han vilde derfor opfordre de Tilstedeværende til med Flid og Iver at bede denne herlige, ægte katholske Bøn, der jo var sammensat af de fornemste Bønner (Trosbekjendelsen, Fader vor og Hil dig Maria), medens den samtidig oprullede for vore Blikke de mest fremragende Hemmeligheder i Frelserens og hans h. Moders Liv og Forherligelse. Taleren henviste derefter til den nye Fane, det ved fælles Ofre var lykkedes Rosenkransforeningens Medlemmer at erhverve sig*), og udtalte det Haab, at ret Mange vilde slutte sig til den; det Eneste, der fordredes, var en ægte kristelig Livsvandel, og at man daglig bad i det mindste ét Led af Rosenkransen. Fanen fremstillede Maria med sin guddommelige Søn, som overrækker Rosenkransen til den h. Dominikus og Katharina af Siena, og vilde blive benyttet ved Fælleskommunioner

*) Ogsaa en protestantisk Dame har skjænket 20 Kr. til Fanen, — et Kjærlighedsbevis, den h. Gudsmoder sikkert ikke vil lade ubelønnet.

og andre festlige Lejligheder i Kirken. Ved de højtidelige Processioner vilde den blive baaren og ledsaget af Rosenkansforeningens saak. første Afdelings Medlemmer, hvis Hverv det for Fremtiden vilde blive, at være en Æresvagt for hendes Fane, der er „Jomfruen over alle Jomfruer“. Efter yderligere at have forklaret Fanens symbolske Betydning, mindede Taleren om, at den skjønnede Majmaaned nu nærmede sig sin Slutning; men selv om vi toge Afsked med Marias Maaned, toge vi derfor dog ingenlunde Afsked med Andagten og Kjærligheden til den h. Gudsmoder; den maatte meget mere blomstre hos os hele Livet igjennem og stedse føre os nærmere hen til Gud, al Naades eneste Ophav og Giver.

Efter Prædikenen indviedes Fanen, som saa overraktes til et af Rosenkansforeningens første Afdelings Medlemmer, der modtog den knælende foran Højalteret. Under den højtidelige Procession, som fulgte efter, blev det Lauretanske Litani sunget. — Ved den smukke Højtidelighed, som sluttede med den sakramentale Velsignelse, optraadte den saak. „første Afdeling“ af Rosenkansforeningen, hvortil flere Medlemmer af *Nothburgaforeningen* havde sluttet sig, for første Gang offentlig med hvide Slør og aflagte et smukt og opbyggeligt Vidnesbyrd om den ægte katholske Aand, som stedse udvikler sig mere og mere i vor Menigheds Midte; en Aand, som ikke kjender til Menneskefrygt og ikke retter sig efter Anderledestroendes Fordomme og aandløs Kritik, men frejdig og tillidsfuldt overfører vor h. Kirkes Grundsætninger paa det praktiske Liv baade i og udenfor Gudshuset og netop derved tiltvinger sig Anerkjendelse og Respekt hos alle Rettænkende. Og i Virkeligheden, hvad giver vel ogsaa skjønnere Forhaabninger for en Menighed, end en kysk Slægt, der stiller sig under Gudsmoderens Varetægt og følger hendes Fane; hvilken større Glæde for Forældre, end at se deres Børn sætte deres Ære i Hjærtets Renhed, det Skjønneste og Bedste, de eje! — Hovedindtrykket, vi medbragte fra Gudshuset denne skjønnede Slutningsaften var i Korthed

dette: „Rosenkransdronningen“ har forstaaet at samle under sin Fane, uden at de specielle Foreninger lide Skade, baade Rige og Fattige, Gifte og Ugifte, Voxne og Børn, til en stor *kvindelig Mariakongregation*, der i Lighed med Mændenes og Ynglingenes arbejder paa, at ægte katholsk Aand og Liv blomstrer og bærer Frugt i vor Midte, til Guds Ære og til Velsignelse for den Enkelte saa vel som for hele vor Menighed.

Hamborg. Paa den h. Josefs Skytsfest fejrede Svendeforeningen i Hamborg sin Patronatsfest. Deltagelsen i Fælleskommunionen var storartet, ca. 200 katholske Svende modtog den h. Kommunion og ledsagede efter Gudstjenesten Foreningsfanen over Gaden til Præsteboligen.

Rusland. Atter i Aar har Overprokuratoren for den saakaldte hellige Synode, Hr. Pobiedonoscew, i Anledning af Paaskefesten offentliggjort sin *Aarsberetning over den orthodoxe Propaganda* i 1888. Af denne fremgaar det blandt andet, at i Lithauen og Podolien ere flere med Vold og Magt til Orthodoxiet „omvendte“ Katholiker trods Politi og Gendarmeri atter vendte tilbage til den katholske Kirke, og de sædvanlige Processer i den Anledning naturligvis indledede imod dem. Af de 13 Millioner Mennesker i hele det russiske Rige, som høre til forskjellige Sekter og ikke til Hovedbekjendelserne, resp. ikke til Kristendommen, ere kun 4446 omvendte til Statskirken. Derimod ere alene i Dioceset Riga 5745 Luthera- nere traadte over til den orthodoxe Kirke.

Krakau. Den h. Fader har for nylig modtaget flere Polakker i Audients. Disse meddele Bladet „Czas“, de østerrigske Polakkers Hovedorgan, følgende om denne Audients: Paven erklærede, at han aldrig vilde ofre Polens religiøse Interesser. Lige saa lidt vilde han give sit Samtykke til, at det polske Sprog afskaffedes i den kirkelige Ritus, hvad man ofte havde fordret af ham, da han ikke kunde forraade Kirkens hellige Interesser. Polen burde derfor have Tillid til den h. Stol, det vilde blive tilfreds- stillet. Endelig meddele Polakkerne i deres Skrivelse til „Czas“, at der er opstaaet nye Vanskeligheder mellem

Rusland og Vatikanet angaaende Udnævnelsen af Wilnaer Biskoppen, hvorved Forhandlingerne stadig gaa i Langdrag.

Kristiania. Priorinde *Maria Genovefas* Begravelse fandt Sted den 27. Maj under stor Deltagelse af Personer af alle Samfundsklasser. Fra Sct. Olafs Kirke, hvor den højtidelige Sjælemesse blev frembaaret, bevægede Ligtoget sig til Kirkegaarden: i Spidsen Korset, derpaa Skolebørnene, saa 12 hvidklædte Smaapiger, hvortil sluttede sig Sct. Josefs-Søstre med brændende Voxlys. Derpaa fulgte Menighedens Præster i Ornat og bag dem Ligvognen. Kisten var bedækket med et sort Ligklæde, hvis Kvaster bares af 4 Søstre. Bag Vognen fulgte Hs. Højærværdighed den apostoliske Præfekt, Msgr. Dr. *Fallize*, Lægerne ved Vorfrue-Hospital, Venner og Velyndere af Hospitalet, Medlemmerne af Menigheden samt en stor Folkeskare, der beviste deres Agtelse for den fattige Søsters Dyder og Virksomhed. Den norske „Aftenposten“ for 27. f. M. skrev om hende: „Maria Genevièves Navn vil sent glemmes af alle dem, som kjendte hende og hendes ædle Virksomhed. Det Hospital, hun har stiftet, vil være hendes bedste Eftermæle, den bedste Ligtale. Hun vil blive savnet af den norske Lægestand, der saa hendes Arbejde og véd at paaskjønne det.“

Kirkelig Kalender.

Søndag den 9. Juni. Den Helligaands Sendelse. Første Pintsedag.

I Sct. Ansgars Kirke: Kl. 8 stille Messe, efter hvilken Konfirmationens h. Sakramente meddeles Voxne. — Kl. 10¹/₂ Levitmesse.

Mandag den 10. Juni. Anden Pintsedag (Gudstjeneste som paa Søndagene). — **11. Ti.** Tredie Pintsedag. — **12. O.** (Tamperfastedag); **13. To.;** **14. F.** (Tamperfastedag) og **15. L.** (Tamperfastedag) Oktavdage i Pintsugen.

Søndag den 16. Juni. Første Søndag e. Pintse. Den aljerheligste Treenigheds Fest eller Trinitatis Søndag.

Unio. Søndag den 16. Juni: Skovtur pr. Bane. Afgang med Klampenborg Toget Kl. 1¹/₂. Der spadseres til Raadvad og tilbage til Eremitagen, hvor der spises. Medlemmerne bedes medtage deres Mad fra Byen.

Mariakongregationen for Ynglinge holder sin Skovtur den anden Søndag efter Pintse, den 23. Juni.

Den levende Rosenkrans Forening (1 Afd.) Møde 2. Pintsedag Kl. ca. 11¹/₂. — Intention i Juni: Udbredelse af Andagten til Jesu h. Hjærte.

Bladets Udgivelse forsinket.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Syvogtredivte Aargang.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, Store Kjøbmagergade 10, 1. S., Kjøbenhavn. — Redaktør: A. Johansen, Bredgade 64, 1. S.

N^o: 24:

Søndagen den 16. Juni.

1889.

Indhold. Syndestraf, Bodsgjæringer og Aflad. Kristi Legemsfest. Giordano Bruno. Efterretninger: Rom.

Syndestraf, Bodsgjæringer og Aflad.

(Fortsat).

Tag et retfærdigt Menneske, et Guds Barn, et levende Lem paa det Legeme, hvis Hoved Kristus er (Kol. 1, 18; Ef. 1, 22. 23); kun om det er der her Tale, ikke om et Menneske i Dødssyndens Tilstand. Alt Godt, hvad en Retfærdig gjør for Guds Skyld, bringer en *dobbelt* Frugt: det er ikke blot fortjenstligt (se S. 91), men ogsaa fyldestgjørende, eller med andre Ord, den Retfærdige fortjener sig derved ikke alene en Løn i Himmelen, men afbetaler ogsaa paa den Syndgjæld, hvori han muligvis endnu staar til Guds Retfærdighed. Fortjenstligt er det, for saa vidt som det er Gud velbehageligt og Gud har lovet at gjengjælde det. Fyldestgjørende er det, for saa vidt som det er besværligt, kræver Overvindelse og Anstrængelse af Mennesket.

Besværligt er ikke blot al Spægelse af vore sanse-

lige Drifter (Faste) og al Kjærlighedsgjerning (Almisse), men ogsaa al Bøn, om den saa end er nok saa kort. Som oftest blive vi os det ikke bevidste; men lægge vi Mærke til os selv, ville vi nok finde, at vi ikke engang kunne med Andagt læse ét Fadervor, uden at overvinde os og bruge Vold mod os selv for at tæmme vore Sanser, Øjne og Øren, og især Indbildningskraftens Ustadighed. Det er ikke blot den ærbødige Holdning under Bønnen, det at ligge ubevægelig paa Knæ med foldede Hænder, det er selve Sindets Samling og Sjæleevnernes Anstrængelse, der gjør Bønnen til en Bodsøvelse.¹⁾

Kirken kjender baade Guds Retfærdighed og det sanselige Menneskes Sky for alt, hvad der kræver Anstrængelse og Selvovervindelse. Som en øm Moder vil den gjerne bringe os til nu i dette Liv, saa længe vore Bodsgjærninger tillige ere fortjenstlige, frivillig at straffe Synden paa os selv, om muligt helt at afbetale vor Syndegjæld og saaledes at komme de langt haardere Straffe i Forkjøbet, som vi ellers ville nødes til uden Fortjeneste at lide under den retfærdige Dommers tugtende Haand i Renselsesstedet. Derfor faar den Bodfærdige i Skriftemaalet paalagt en Bøn eller en anden „heldbringende Bodsøvelse“. Den skal ganske vist styrke hans gode Forsæt, afskrække ham fra Tilbagefaldet i Synden og være et Slags Lægemedel for de Saar, Synden har slaaet ham (poena medicinalis); men den skal ogsaa være en Tugtelse, en Sone for hans nu forladte Synder, en Bod i egentlig Forstand (poena vindicativa) og derfor muligst staa i Forhold til Syndernes Tal og Vægt (Trienter Konc. M. 14, Kap. 8, Kan. 13—15 om Boden).

¹⁾ Sch.: „Den romerske Kirke skader Bønnens indre Sandhed, naar den stempler det at afhaspe (!) bestemte Bønneformularer som en Bodshandling.“

Men dermed nøjes Kirkens Moderkjærlighed ikke. Den giver alle sine Børn ydermere Vejledning til at yde Guds Retfærdighed Fyldest, ved sit *Faste og Abstinentsbud*: Du skal holde de paabudne Fastedage; du skal afholde dig fra Kjødspiser paa alle Aarets Fredage samt paa nogle andre Dage. Det er just Kjødspiser, som ere særdeles nærende og som de fleste Mennesker holde af. At afholde sig fra dem for Guds Skyld, det koster Overvindelse og er derfor ogsaa i og for sig og bortset fra Lydigheden mod Kirken en Bodsøvelse.

Endnu større Overvindelse koster det at holde kirkelig Faste, d. e. hele Dagen ikke at spise noget foruden ét mættende Maaltid ved Middagstid samt en Skive Brød til Morgendrikken og den saakaldte Kollation (Forfriskning) om Aftenen.¹⁾ Det er indlysende at en saadan Spægelse styrker og hæder Menneskets moralske Kraft, bidrager til at give Viljen større Herredømme over Sanseligheden og løfter Sindet fra det Lave, Jordiske og Timelige til det Høje, Himmelske og Evige; men en lige saa kostelig Frugt er det, at vi derved afbetale vor Syndegjæld — altid forudsat, at vi som Guds Børn ere gode Træer; thi et Menneske i Dødssyndens Tilstand er et ondt Træ, og „et ondt Træ kan ikke bære god Frugt“ (Matth. 7, 18). ej heller „Bodens værdige Frugt“ (Matth. 3, 8).

„Gjør Bod“, er en haard Tale for det sanselige Menneske. Alligevel have vi al Grund til baade at

¹⁾ Sch. finder ikke det kath. Abstinents- og Fastebud strængt nok; han synes, at det „kommer Gourmanden [Lækkermund] i Møde ved [paa Abstinentsdagene] at frigive Fisk, Skildpadder, Østers og Vandhøns som ikke hørende til Kjødspiser“ (!); han mener, at Bodens Aand i de 46 Dage fra Askeonsdag til Paaske ikke kan vækkes, fordi der i Faste-lavnsdagene tillades uskyldige Fornøjelser (!). Eller naar han skriver, at „man uforstyrret tør tilbringe Dagen før Askeonsdag i den *vildeste* Karnevalstummel“, skulde en eller anden Læser da ikke maaske komme til at mene, at den katholske Kirke tilstedte eller saa' igjennem Fingre med *syndige* Fornøjelser?

takke Gud for, at han her paa Jorden giver os Tid og Lejlighed til at efterkomme dette Raad, — og at takke Kirken for, at den understøtter vor Svaghed og ved et strængt Bud, ved et bestemt „Du skal“ forpligter og bringer os til at benytte den belejlige Tid til at „forlige os med vor Modstander, medens vi ere med ham paa Vejen, for at Modstanderen ikke skal overantvorde os til Dommeren og Dommeren til Retstjeneren, og vi skulle kastes i det Fængsel, hvorfra ingen kan slippe, førend den sidste Hvid er bleven betalt“ (jfr. Matth. 5, 25. 26). —

Men Guds Kjærlighed er ikke udtømt dermed. Vi kunne paa en endnu lettere Maade slippe frie for Syndegjælden. Andre kunne betale for os, og Herren lader sig nøje dermed og eftergiver os Straffen for vore allerede forladte Synder, naar andres Fyldestgjørelser tilvendes os. Foruden de to nævnte Midler, Taalmodighed og Bodsgjæringer, har han anvist os endnu tre andre: vore Medkristnes Hjælp, Messeofret og Aflad.

Vi tro paa de Helliges Samfund. Denne Trosartikel vil blandt andet sige: at vi Kirkens Medlemmer her paa Jorden staa i aandelig Forening med hverandre indbyrdes og med de arme Sjæle i Renselsesstedet (jfr. Rom. 12, 5; 1 Kor. 13, 25; 26; Ef. 4, 16). Som Følge deraf kunne vi ikke blot bede for hverandre, men ogsaa opofre vore Bodsgjæringer for hverandre.

Guds Retfærdighed kræver, at Synden sones ved at Straffen lides; thi Synden har forstyrret den rette Orden, ved Straffen maa den gjenoprettes. Men det er ikke nødvendigt, at det just er selve Synderen, der lider Straffen. Ellers kunde Kristus jo ikke have forløst os. Det var jo os Mennesker, Adam og Adams Børn, som havde syndet. Saa kom Guds Søn fra Himmelen, lod vore Synder læsse paa sine uskyldige Skuldre (Joh. 1, 29) og bar den Straf, som vi havde for tjent ved dem (1 Pet. 2, 24; Heb. 9, 28); og den himmelske Fader lod sig nøje med hvad han, vor første-

fødte Broder, led i Stedet for os, sine antagne Sødskende (Hebr. 9, 12). Ligesom Kristus nu traadte i hele den syndige Slægts Sted, saaledes kunne vi ogsaa træde i hverandres Sted og bære hverandres Syndbyrde (jfr. Gal. 6, 2). Tilbyder En sig dertil, er vor fælles Fader i Himmelen fornøjet med denne Ytring af uegenyttig Broderkjærlighed; og gjør En mig denne Tjeneste, saa straffer Dommeren mig ikke for denne min Synd, som jeg har angret og som min Broder har ydet hans Retfærdighed Erstatning for.¹⁾

Naar den nidkjære Frans Xaver, Indiens og Japans Apostel, havde den Glæde at føre et forvildet Faar efter mange Aars Omflakken i Sydens Ørk tilbage til den gode Hyrdes Faaresti, paalagde han sit aandelig endnu svage Skriftebarn kun en ringe Bod og paatog sig selv største Delen af de Straffe, som hin kunde endnu skylde den guddommelige Retfærdighed. Men det forstaar sig af sig selv, at det saa kun var hans Bodsgjerningers *sonende* Kraft, som Xaver kunde tilvende den Nyomvendte; alle andre Frugter derimod tilfaldt ham selv, hvorimod denne gik Glip af dem. Derimod ses, at Kjærlighed kun sjælden kan raade En til at opofre sine Bodsgjerninger for en anden, som endnu *lever* her paa Jorden og selv endnu kan gjøre Bod med større aandelig Nytte for sig selv.²⁾

Des mere driver kristelig Medlidenhed derimod til at række de arme *Sjæle i Renselsesstedet* en hjælpende Haand og ved Opofrelse af vore Bønner og andre Bodsgjerninger, at frie disse hjælpeløseste af alle Fanger ud af deres Fængsel. Thi de kunne jo ikke mere høste anden Frugt af deres tunge Lidelser end Fyldestgjørelsens; for dem er den Nat begyndt, i hvilken ingen

¹⁾ S. Thomas summa theol., suppl., q. 25, a. 1.

²⁾ Sch. spørger: „Men hvad skulle vi sige, naar i Følge den romerske Katekismus visse fyldestgjørende Gjæringer til Eftergivelse af Straffen kunne fuldbyrdes ogsaa af *andre* end dem, hvem de komme til Gode?“ — Det, som ovenfor er sagt.

længer kan arbejde (Joh. 9, 4) paa sin Fuldkommelse eller samle Skatte i Himmelen (Matth. 6, 20). Vi kunne opofre vore Bodsgjæringer enten for alle arme Sjæle i Almindelighed eller for en enkelt Afdøds Sjæl i Særdeleshed. Gjøre vi det sidste, forudsættes selvfølgelig, at paagjældende Sjæl er i Renselsesstedet, noget, hvorom vi ikke kunne have Vished, men ofte en mere eller mindre høj Grad af Sandsynlighed. Tage vi muligvis fejl i den Forudsætning, vil vor Kjærlighed dog ikke gaa Glip af sin Løn hos den Herre, der ikke dømmer Menneskenes Gjæringer efter deres Virkninger, men efter deres indvortes Værd og Drivfjer.¹⁾

Det andet Middel til at betale Syndegjælden med fremmede Penge, er, som ovenfor nævnt, Messeofret. *Messen* er nemlig et sandt Synd- eller *Soneoffer*. Synderen, for hvis Omvendelse det frembæres, kan derved opnaa Guds Naade til Anger og Bekjendelse; og den Bodfærdige, for hvem det opofres, derved faa sin Syndegjæld helt eller til Dels afbetalt, takket være Korsofferets udtømmelige Sonekraft. Messeofferet skal jo, som ovenfor (SS. 148. 160) paavist, erstatte alle den gamle Pagts forskjelligartede Ofre, ogsaa dens Syndofre (S. 161); det meddeler Korsofrets Naadefrugter til alle, Levende og Døde, for hvem Alterpræsten frembærer det Legeme, som bar vore Synder paa Korset (1 Pet. 2, 24), og det Blod, som blev udgydt til Syndsforladelse for Mange paa Korsalteret (Matth. 26, 28).

(Sluttes).

1) Sch.: „Hvad skulle vi sige, naar man ved at læse Sjælemesser venter Frelse for enkelte Afdødes Sjæle, endskjønt man dog ikke med ufejlbar Vished kjender disses indre Tilstand?“

Kristi-Legemsfest.

(20. Juni.)

En af de herligste Fester i den katholske Kirke er *Kristi Legemsfesten*, og Glanspunktet i den er den højtidelige Procession, i hvilken den under Brødets ringe Skikkelse skjulte Gud og Frelser ligesom fejrer et offentligt Triumftog. Alle de Troende, hvis Forhold tillade det, overvære dette Frelserens Sejrstog, for at ære og tilbede den tilstedeværende Gud og for at bevidne ham deres Gjenkjærlighed og Taknemmelighed. Hele Jorden er opfyldt af Guds Barmhjærtighed, men intetsteds er denne underfuldere og mere lykkebringende end netop i *Alterets allerhelligste Sakramente*. Dette Sakramente er vor Tros mest ophøjede og helligste Hemmelighed; det er jo vor Gud og Frelser *Jesus Kristus* selv, som under Brødets Skikkelse er tilstede her af Kjærlighed til os. Fra de apostoliske Tider af blev der i den katholske Kirke vist dette Kjærlighedens Sakramente den højeste Dyrkelse og Ærefrygt; det var stadig Midtpunktet for Gudstjenesten og Sjælen i alle de Fester, som Kirken fejrer.

Det allerhelligste Sakramente er vor sødeste Trøst i Livet og i Døden. Med Rette kan man kalde dette Liv en Landsforvisning og et Pilegrimsliv. Vejen gaar gennem øde, tørre Egne, der nedtrykke og trætte vor Aand; under vore Fødder voxer frodigt Torne og Tidsler, dette Jordelivs Fristelser, Lidelser og Gjenvordigheder; en glødende Sol berøver os Glæden, og Hvirvelvinde fare hen over Ørkenen. Hvilken Velgjerning og guddommelige Gave er ikke under saadanne Forhold en skyggegivende Klippe, en venlig grøn Oase og en kyndig, sikker, elskende Fører! Alt dette er Jesus for os ved sin stadige Nærværelse i Alterets hh. Sakramente og ved den fortrolige Omgang

med ham under alle Livets Forhold. Ved hans Side er Livet for os som Israels Børns Vandring gennem Ørkenen: han er Klippen, ud af hvilken Naadens Vandrindende for os, Skysøjlen, som lyser for os, overskygger og beskytter os. Han slutter sig til os, som han fordum sluttede sig til Disciplene, der vare paa Vejen til Emmaus, han taler til os, trøster os og letter Vejens Møjsommeligheder for os.

Navnlig er det de Døende, hvem hans stadige Nærværelse yder den rigeste Trøst. Hvad kan vel tænkes hjælpeløse og mere forladt, end et Dødsleje og Dødstimen! Men se, da kommer han som Vandringsbrød til den Syge, og med ham tusinde Naadegaver, himmelsk Lys og guddommelig Trøst. Han ikke alene griber vor synkende Haand, han bestiger ogsaa vort Hjertes lille Skib og fører os med sikker Kraft gennem Brændingen og landsætter os paa den lykkelige Evigheds Strandbred. Hvormange Tusinder har denne guddommelige Styrmand ikke lykkelig bragt til Bredden! Men hvor faa vilde ikke blive delagtiggjorte i denne sidste og største Trøst, dersom Frelseren ikke var tilstede midt iblandt os baade Dag og Nat! Paa denne Maade er Tabernaklet med det evige Lys det stille Fyrtaarn, hvor Frelseren stadig holder Vagt og uafledelig skuer ud over Havet og spejder efter dem, der kæmpe med Vind og Bølger, for strax at ile dem til Hjælp.

Det allerhelligste Sakramente er det kirkelige Livs Skjønhed og Rigdom. Hvad vilde vel vore Andagter og fromme Øvelser være uden Alterets Sakramente? Vi Kristne vilde jo være fattigere end Jøderne i den gamle Pagt. Intet Offer vilde vi have, ingen Kommunion. Hvad vilde vore Kirker være i Sammenligning med Sions Tempel i Jerusalem, som havde sine Offeraltre, som omgav det Allerhelligste, som skjulte Pagtens Ark med Lovens Tavler, Mannaen og Aarons Stav? I Sammenligning med dette Tempel vilde de kristne

Kirker uden det allerhelligste Sakramente være tomme Bedesale. Ved det allerhelligste Sakramente stiger derimod Himlen ned paa Jorden, og Gud bor iblandt sine Troende. Ved det allerhelligste Sakramente foreviges Korsets guddommelige Offer indtil den yderste Dag og udvider det sig indtil Jordens Grænser. Det himmelske Manna bliver en Spise for alle Kristne. Ved deres Andagter kommer Herren selv tilstede midt iblandt dem, tager imod deres Hylding og Bønner, bringer deres Tilbedelse frem for den himmelske Fader og udstrækker velsignende sine Hænder, for i rigelig Fylde at uddele sine himmelske Gaver. Livet er opfyldt af Gjenvordigheder, og vi have saa faa egentlige Glæder. Her hos Jesus i det allerhelligste Sakramente finde vi, naar vi have en levende Tro, sand Glæde og himmelsk Trøst; thi det er Gud, vi her finde, og Gud er det højeste Gode, den uendelige Skjønhed.

Giordano Bruno.

Paa den h. Pintsefest, da Kirken fejrede den Hel-
ligaands Komme over Apostlene, hin glædelige Be-
givenhed, som betegner den inderligste Forbindelse
mellem Himlen og Jorden, fejrede den italienske Revo-
lution paa „Campo di Fiori,“ et stort offentligt Torv
i Rom, en Fest, som beseglede dens Forbindelse med
Helvede. Til Ære for *Giordano Bruno*, „den frie
Tankes Martyr“, hvis Død skal betegne „Aandens og
Kulturens Sejr over Stilstandens og Tilbageskridtets
Magter“, blev der afsløret et Monument, og de Liberale
og Revolutionære strømmede til fra alle Kanter
for i „den naturlige Sandheds“ Navn at protestere imod
romersk „Aandstyranni og Overtro“. Triumferende
forkyndte de liberale Blade, at alle italienske og mange

udenlandske Loger vilde sende deres Repræsentanter og Faner til Festen. I Spidsen for Toget skulde 1000 Frimurere drage med ca. 70 Faner. Det italienske Parlament og det romerske Byraad vilde officielt tage Del i Festen. En antikirkelig Demonstration i største Stil skulde sættes i Scene, saa at Rom, „den papistiske Overtros Fæstning“, skulde ryste i sine Grundpiller. Daarskab! Petri Klippe er fast og urokkelig; i Aarhundredernes Løb ere de mest forskjelligartede Storme gaaede hen over den, uden at den vaklede, ogsaa det nuværende vældige Stormløb imod den vil blive frugtesløst.

Giordano Bruno hører til det 16. Aarhundredes Filosofer, som indledede den nyere Filosofis kristenfjendtlige Retning. Han blev født i 1548 i Nola i Campanien og studerede først i Nola, siden i Neapel. I en ung Alder traadte han ind i Dominikanerordenen og modtog sandsynligvis i 1572 Præstevielsens h. Sakramente. I 1576 begav han sig til Kloret „della Minerva“ i Rom. Allerede paa den Tid havde hans religiøse Anskuelser vakt megen Forargelse, uden at hans Rettroenhed dog blev dragen i Tvivl. Kort efter Aaret 1576 synes der at være indtraadt en fuldstændig Vending i *Giordano Brunos* Liv. Han blev lidt efter lidt Atheist og en bitter Fjende af Kirken og Kristendommen. Hans Vildfarelser, saa vel som hans Hang til Opposition og hans til Satire heldende Aandsretning gjorde ham til en Forargelse i Kloret, saa han gik bort, aflagte Ordensdragten og begyndte at føre et omflakkende Liv. Først gik han til Genua, saa til Nola, var derefter i Savona, Turin, Venedig, Padua, Bergamo, Mailand og Chambéry. I 1580 kom han til Genf og omgiktes der i to Aar med de derværende saak. „Reformatorer“. I 1582 gik han over Lyon og Toulouse til Paris. Her optraadte han som overordentlig Professor i Filosofi. Hans første filosofiske Skrifter vare Drømmerier over den Lulliske Opfindelses-

og Hukommelseskunst, hvortil han hele Livet igjennem stadig vendte tilbage, ligesom han stadig med lidenskabelig Heftighed bekæmpede den Aristoteliske Filosofi. Aristoteles og dennes skolastiske Tilhængere vare hans fødte Fjender; derimod vendte han sig med en for ham ellers uvant Stadighed til — Raimund Lullus' Absurditeter; Kirketroen var ham en Rædsel; derimod hengav han sig ved Siden af den fuldendteste Vantro ogsaa tillige til den mærkværdigste Overtro i Henseende til Tegntyderi og Spaadomme! Allerede 1583 gik han til London, hvor han fandt mange Venner ved den blodige Dronning Elisabeths Hof, fordi han lagde et ligefrem satanisk Had mod den katholske Kirke for Dagen. 1586 gik Giordano Bruno til Wittenberg, og opholdt sig derefter afvejlende i Prag, Helmstädt, Zürich og Venedig. Den 23. Maj 1592 blev han paa Grund af sine usædelige Vildfarelser udleveret af sin Ven Mocenigo til Inkvisitionen i Venedig. Den 7. Januar 1593 anlagte den romerske Inkvisition Proces imod ham, og den 7. og 8. Februar 1600 blev han dømt som Apostat og Oprører og udleveret til de verdslige Myndigheder. Den 17. Februar blev Dødsdommen fuldbyrdet.

Giordano Brunos Liv og Gjerninger retfærdiggjøre efter Middelalderens Opfattelse kun alt for meget hans Domfældelse. Af de fornylig offentliggjorte Aktstykker fra Processen, som Venedig anlagte imod ham, fremgaar det, at han nægtede Transsubstantiationen, Adskillelsen af Personerne i Guddommen, Verdens Skabelse, Frelserens og Apostlenes Undergjerninger, Syndstraffene, o. s. v. Fremdeles lærte han, at Sjælene opstaa paa en naturlig Maade, at de gaa over fra et Dyr til et andet, at den allersaligste Jomfru ikke har kunnet føde Gudsmennesket, at en Forbindelse mellem Mand og Kvinde udenfor Ægteskabet ingenlunde var en Synd, men tværtimod en stor Fortjeneste. Han prædikede den fri Kjærlighed og Sansernes Herredømme

over Aanden. Kvinden var efter hans Lære ikke Mandens Ledsagerinde og Børnenes Moder, men slet og ret et Redskab til Sansernes Tilfredsstillelse. Hans Komædie „Lysestøberen“ (*Candelajo, commedia de Bruno Nolano, achademico di nulla achademia, detto il Fastedito Paris 1582*) og hans Afhandling om „Kjærlighedens Vanvid“ anses endog af de liberaleste Kritikere for en Samling Smuds, hvis Lige ikke findes i den moderne Literatur.

Saaledes saa den moralske Side ud hos den Mand, hvilken Revolutionen agtede at hædre paa Pintsefesten som en af den „fri Tankes“ herligste Forkæmpere. Man kan allerede deraf danne sig et Begreb om, hvorledes hans Privatliv maa have været. Han tilstod selv, — man finder denne Udtalelse i Procesakterne fra Venedig — at han havde kastet den Mand ud i Tiberfloden, der, som han mente, havde anklaget ham for Retten i Venedig. 130 vildfarende og umoralske Theser blev han indstævnet for. Man kan derfor heller ikke forundre sig over, at han fra den Dag af da han aflagte sin Ordensdragt og gik bort fra sit Kloster, drev omkring som en Vagabond i hele Europa og, eftersom han optraadte, blev jaget ud endog af protestantiske Stater paa Grund af hans skandaløse Levnet og Lærdomme. Hans første Tilflugt var Genf, hvor han troede, at kunde leve rolig, efter at han var falden fra Troen. Men Kalvin fandt, at han drev et forvovent Spil i det han nægtede den personlige Guds Tilværelse, og Reformatoren jog derfor den usædelige Pantheist ud af Landet. I Lyon, Toulouse, Paris, blev han ligeledes tvungen til at flygte, efter at have opstillet nogle af sine Theser. I England havde han forholdsvis rolige Dage, hvilke han benyttede til at udgive et af sine mest oprørende Smædeskrifter under Titlen „*Spaccio della Bestia triomfante*“. Det bitreste Had mod den katholske Kirke, mod den positive kristelige Religion og den kristelige Videnskab, har her fundet

sit Udtryk, fremsat i et saa vemmeligt spottende Sprog, at end ikke Nutidens raaeste Naturer ere i Stand til at finde Behag deri. Bogen synes senere at være bleven benyttet af Fritænkere og Spottere, som Swift o. A. som en Grube, hvorfra de hentede deres Blasfemier og Gudsbespottelser. Giordano Brunos Hovmod, hans indbildske, arrogante og udfordrende Væsen og hans skamløse Liv gjorde ham ogsaa umulig i England. Han begav sig til Tyskland, hvor han lykkeliggjorde en hel Række af Stæder med sin Nærværelse og sine Lærdomme. Det fortjener ogsaa at fremhæves som betegnende for Giordano Brunos Karakterløshed, at han, saa ofte personlig Fordel krævede det, atter iførte sig Ordensdragten, for at optræde som from Ordensmand overfor dem, der ikke kjendte ham, og som angrende Synder overfor dem, der kjendte ham, og saaledes sikre sig Hjælp og Beskyttelse.

Naar han derimod kom til protestantiske Lande, saa kaldte han sig kun Giordano fra Nola, Doktor i romersk Theologi, saaledes f. Ex. ved Universitetet i Marburg, hvor han optraadte som Filosof, for ydermere at tilkjendegive sit Frafald fra Troen. Ikke desto mindre blev han gjentagne Gange, og det ved enstemmig Beslutning fra de respektive Universiteters Side, fordreven fra alle tyske Byer. Paa Grund af „*arduas causas*“ (svære Forseelser) hedder det i et Dekret, som er dateret d. 1. Juli 1586. Om Aarsagerne tie Fritænkere klogelig, men en Kjendsgjerning er det, at han i Følge Dokumenterne, som findes i det venetianske Arkiv, er bleven idømt svære Straffe paa Grund af sodomitiske Forbrydelser. Efter at Giordano Bruno ogsaa i Løbet af to Aar havde forkyndt sine ugudelige og usædelige Lærdomme i Wittenberg, alle Dattidens Gudsfor nægteres og udsvævende Humanisters Eldorado, ramtes han endelig i Venedig af den guddommelige Retfærdigheds straffende Haand, han saa ofte og paa en saa formastelig Maade havde udfordret.

Den højtidelige Afsløring af et Mindesmærke til Ære for dette vantro og usædelige Menneske paa Pintsefesten var en *Vanhelligelse* af den ophøjede Festsdag, som næppe kunde tænkes formasteligere og mere djævelsk. Det var Vantroen og den antikristelige Verdensanskuelse, som foranstaltede en Demonstration. Derfor skulde Højtideligheden fejres paa en af de højeste kristne Festsdage og i Vatikanets Nærhed, derfor stode den moderne Vantros Profeter i Spidsen for Arrangementet og strøede Virak for denne „literære Røver og Slagsbroder“. Ikke nok med, at man berøvede Kirkens Overhoved hans retmæssige Ejendom, nu foranstalter man ogsaa paa hans eget Terretorium en stor Forhaanelsesfest, en Fest, der baade i Henseende til Personen, hvem den gjælder, og i Henseende til Deltagernes Karakter maa kaldes et Næveslag i Ansigtet paa den katholske Kirkes Overhoved, en Fest, der karakteriserer sig som en Forhaanelse af den aabenbarede Kristendom, overhovedet som en Forhaanelse af den sædelige Samfundsorden. Thi hvem anden gjaldt det vel at forherlige, end en frafalden, vantro, gudsbespottende Munk, som aabenlyst prædikede Oprør baade mod Kirkens og Statens Autoritet, og hvis usædelige Karakter vel tilstrækkelig er brændemærket, naar vi minde om, at et saa ærkeliberalt Blad som „Capitano Fracassa“ kalder hans Drama „Il Candelajo“: „uhørt *Svineri*“, og at den liberale Minister *Bonghi* betegner ham som „den gemeneste og smudsigste blandt hans Tids gemeneste og smudsigste Skribenter“! Men han var jo ogsaa tillige en uforsonlig Modstander af Pavedømmet og Kirken og af al Kristendom og Sædelighed, og det er tilstrækkelig, for at samle til hans Forherligelse alle hine Elementer, som Vantroens Fanatisme, og det fælles Had mod den katholske Religion saa vel som mod Pavedømmet forene med hverandre. I Spidsen for Toget, som drog til „Campo di Fiori“ for at hylde den personificerede Vantros Billede, marsche-

rede Repræsentanterne for Italiens samtlige Frimurerloger med deres Bannere. Denne Indledning af Toget giver hele Festen sit Præg.

Den katholske Kirke frygter imidlertid ikke for Vantroen og Fritænkeriets Stormløb. Den samme Aand, som forud paa den første h. Pintsefest virkede Vidundere hos Apostlene, lever og virker endnu den Dag i Dag i Kirken og i Enhver, som har en god Villie. Han leder og styrer ogsaa i vore Dage Kirkens Skib gennem de brusende Vover, han vil vise sin Magt i det Øjeblik, da Maalet er fuldt. Den kristne Pintsefest vil endnu blive fejret, naar Vantroens nuværende Apostle forlængst ere hjemfaldne til Forglemelse og naar der ikke længere er Spor tilbage af Giordano Brunos Monument. Den katholske Kirke vil vedblive at være det kongelige, herlige Skib, hvormed den lærde Kirkeskribent Origenes for 1500 Aar siden har sammenlignet den. „Dets Mast, som herligt stræber opad mod Himlen, er Korset, dets Ror er Troen, dets Ejer er Jesus Kristus, dets Passagerer de Helliges og de Troendes Skarer, dets Maal er Paradiset, dets Havn den evige Salighed, dets Fart er stedse heldig, dets Vej gaar gennem Tidens stormfulde Hav“.

Efterretninger fra Ind- og Udland.

Rom. „Germania“ skriver: „Giordano Bruno-Festen forløb efter Programmet. 6000 Foreninger med 1970 Faner skulle have deltaget i Festtoget, som Kl. 9 satte sig i Bevægelse fra „Piazza dei Termini“. I Toget deltog 2000 Afsendinge fra Abruzzerne og 1500 Studenter og Deputerede fra Frimurerlogerne i Frankrig, Tyskland, Belgien, Nordamerikas Forenede Stater, Ungarn, *Danmark* og Mexiko. Borgmesteren i Nola og den Deputerede

Bovio holdt Taler, der vrimlede af Taabeligheder og dumme Talemaader, til Brunos Forherligelse.

— *Kejseren af Østerrig* har sendt Paven en *Kondolenceskrivelse* i Anledning af Giordano Bruno-Festen.

— *Vatikanet* var lukket siden i Fredags, d. 7. Juni, og holdes lukket indtil Onsdagen den 12. ds. Paa Pintsefesten var endog *St. Peterskirken* lukket i Anledning af Bruno-Demonstrationerne. Flere af de fremmede Landes *Gesandter* opholdt sig i Vatikanet under Mindesmærkets Afsløring.

— I et Dekret *urbis et orbis*, som offentliggjøres af „Osserv. rom.“, forunder den h. Fader i Anledning af *Jesu Hjertes Andagts anden Hundredeaarsfest* alle de Troende en *fuldkommen Aftad* paa Fstedagen, den 28. ds eller paa den følgende Søndag, naar de opfylde de foreskrevne Betingelser. De Troende opfordres til at yde Sone for de mod Kirken udøvede Attentater.

Kirkelig Kalender.

Søndag den 16 Juni. 1. Sønd. e. Pintse. Den allerhelligste Treenigheds Fest eller Trinitatis Søndag. — 17. M. Barnabas, Apostel. — 18. Ti. Basilius, Biskop og Kirkelærer. — 19. O. Juliana af Falconieri, Jomfru.

Torsdag den 20 Juni. Kristi Legemsfest. (Befalet Fstedag, som forpligter til Bivaanelse af den h. Messe; Gudstjenesten fejres som paa Højtidsdagene. I Sct. Ansgars Kirke holdes Procession før Højmessen Kl. 10; — om Aftenen Kl. 8 Fstedagt med Prædiken. Hele Oktaven igjennem holdes hver Aften Kl. 8 Andagt til det allerhelligste Sakrament.) 21. F. Aloysius, Bekjender, Ungdommens Patron. — 22. L. Oktavdag.

Søndag den 23. Juni. 2. Sønd. e. Pintse.

Unio. Søndag den 16. Juni: Skovtur pr. Bane. Afgang med Klampenborg Toget Kl. 1 $\frac{1}{2}$. Der spadseres til Raadvad og tilbage til Eremitagen, hvor der spises. Medlemmerne bedes medtage deres Mad fra Byen.

Mariakongregationen for Ynglinge holder sin Skovtur den anden Søndag efter Pintse, den 23. Juni.

Svendeforeningen. Søndag den 16. Juni: Skovtur til Vands. Afgang fra Havnegade Formid. Kl. 8, 20 præcis. Den rette Stemning medbringes.

At vor lille Datter Monika døde den 7. ds., 14 Timer gl., bekjendtes for Slægt og Venner.

Elida Soelberg.

Chr. Soelberg.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Syvogtredivte Aargang.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, Store Kjøbmagergade 10, 1. S., Kjøbenhavn. — Redaktør: A. Johansen Bredgade 64, 1. S.

N° 25.

Søndagen den 23. Juni.

1889.

Indhold. Syndestraf, Bodsgjæringer og Aflad. Broderskabet til Jesu guddommelige Hjærte. To Ofre. Kristne eller Gudsfornægttere? Efterretninger: Kjøbenhavn, Rom, Østerrig.

Syndestraf, Bodsgjæringer og Aflad.

(Sluttet).

Endelig maa her nævnes som det fortrinligste Middel *Aflad*, som jo er Eftergivelse af timelig *Syndestraf* uden for Bodens Sakramente.

Vi have ovenfor set, at enhver Overtrædelse af Guds Bud lægger to Baand paa Mennesket, *Syndeskyldens* og *Straffeskyldens*. Førrend begge disse Lænker, den sidste saavel som den første, blive løste, kan Mennesket ikke indgaa i Himmerige; og Straffens Lænke kan ikke løses, førrend Syndens Lænke er bleven løst. Syndens Lænke kan løses af Kirken ved Absolution (Afløsning) i Bodens Sakramente. Har Kirken ogsaa faaet Fuldmagt til at løse den anden direkte d. e. anderledes end ved Frembærelse af den ny Pagts Sonoffer?

Uden Tvivl; thi hvem der har Fuldmagt til det

Større (Forladelse for Synden), har vel ogsaa paa samme Omraade Fuldmagt til det Mindre (Eftergivelse af Syndestrafen). Desuden har Kirken, det jordiske Guds Rige, den Opgave at føre sine Børn herfra til det himmelske Guds Rige. Kirkens Stifter har derfor vel sat den i Stand til at rydde enhver Hindring af Vejen og til at løse enhver Lænke, der kan holde En tilbage derfra. Saaledes turde vi vel med Føje slutte paa Forhaand. Virkelig overbeviser den h. Skrift os om, at vi ikke have draget en Fejlslutning. Herren har jo sagt baade til Kirkens øverste Hyrde og til dennes Medhyrder: „*Hvad som helst I løse paa Jorden, det skal ogsaa være løst i Himmelen*“ (Matth. 16, 19; 18, 18). De Ord tilstede ikke at gjøre nogen anden Indskrænkning end den, der ligger i Sagens Natur d. e. i Kirkens Bestemmelse. Alt kan løses, alt hvad der ligger indenfor det kirkelige Omraades Grænser, altsaa ogsaa Syndestrafens Lænke.

Saaledes opfattede Sct. Paulus Herrens Ord. Efter at have paalagt Blodskænderen i Korinth Exkommunikationens Straf, for at Synderen maatte rystes til Omvendelse (1 Kor. 5, 5), eftergav han den Bodfærdige senere denne Straf „i Kristi Sted“ (2 Kor. 2, 10), d. e. med den Virkning, at Apostlens Kjendelse var gyldig for Kristi og Guds Domstol. Paa samme Maade have Apostlenes Eftermænd, Kirkens Forstandere, opfattet Herrens Ord. Thi de have fra først af igjennem nitten Aarhundreder under forskjellig Form eftergivet de Bodfærdige, der først havde opnaaet Syndsforladelse, den timelige Straf, som de mulig endnu skyldte Guds Retfærdighed.

Der fordredes og fordres altid og med Eftertryk som en ufravigelig Betingelse, at Synderen har et bodfærdigt Sindelag og i Forvejen har opnaaet Forladelsen for sin Synd. Thomas af Akvino, Middelalderens dybeste Tænkter og største Kirkelærer, hvis *summa theologiae* nu er bleven brugt i 600 Aar som almindelig

Lærebog i alle theologiske Skoler, begynder sin Afhandling om Aflad med at sige, at ved den eftergives af Kirken og af Gud den Straf, som endnu er tilbage *efter Anger, Skriftemaal og Absolution.*¹⁾ Som oftest foreskrives udtrykkelig værdig Annammelse af Bodens og Alterets Sakramente samt en eller anden Bodsgjærning, altid Bøn, undertiden ogsaa Faste og et Pengebidrag til et veldædigt eller gudeligt Øjemed.²⁾

Naar Paven tilbyder de Levende Aflad, er han sig bevidst at gjøre Brug af de ham betroede „Himmeriges Nøgler“ (Matth. 16, 19) d. e. af den Fuldmagt at løse hvert Syndebaand saaledes, at det ogsaa bliver løst i Himmelen. Men tillige tilbyder han den guddommelige Retfærdighed Løsepenge. Han tager dem af den saakaldte *Kirkeskate*, som indeholder Kristi Fyldestgjørelser samt den altid syndefri Gudsmoders og de Helgeners Fyldestgjørelser, der (f. E. Døberen Johannes) have ført et lige saa rent som bodfærdigt Liv, saa at deres Bodsgjærningers fyldestgjørende Værd overgik deres eget Behov, og at de ved deres Bodsiver samlede rigere Skatte, end de selv trængte til for at kunne betale deres egen Syndegjæld. „En eneste Draabe af Kristi Blod“, sagde allerede Pave Klemens VI. (1342—1352), „ville ganske vist have været nok til at forløse hele Menneskeslægten. Alligevel har han udgydt ligesom en hel Blodstrøm. Saaledes efterlod han sin stridende Kirke en Skat, som han ikke svøbte i en Svededug, ej heller skjulte i en Ager³⁾ men betroede til Himlens Nøglebærer Petrus og hans Eftermænd, sine Stedfortrædere paa Jorden, for at de deraf maa uddele fuldkommen eller delvis Eftergivelse af den timelige

¹⁾ Summa theolog. a. St.

²⁾ Sch. fejler, naar han mener, at der kræves „at betale Messer for de Afdøde.“

³⁾ Hentydning til Luk. 19, 20 og Matth. 13, 44. — Den pavelige Skrivelse, hvoraf Ovenstaaende er uddraget, findes i den kirkelige Lovbog, i Corpus juris canonici som extravag. comm. c. 2 (9, 5).

Syndestraf [fuldkommen eller ufuldkommen Aflad] til de Troende, der oprigtig angre og skrifte deres Synder“.

Ofte læses i de pavelige Skrivelser, hvorved der bevilges Aflad, at den forbønsvi ogsaa kan tilvendes Sjælene i Renselsesstedet. Ved den Indskrækning *forbønsvi* lægger Paven for Dagen, at han er sig Grænserne for sin Magt og Myndighed vel bevidst. Han *frikjender* de Levende for deres Syndestraf med en *Dommers* Myndighed; thi de levende Kristne ere hans Undergivne, over dem har han Magt. Døden derimod stævner Sjælen for Guds Domstol og unddrager den al menneskelig Jurisdiktion. Paven selv, skjønt Himmeriges Nøglebærer, kan ikke yde de Afdødes Sjæle nogen kraftigere Hjælp, end at han af den ham betroede Kirkeskat tilbyder Guds Retfærdighed saa stor en Sum, som kræves for at betale deres Syndegjæld, og at han ydmygt beder Guds Barmhjertighed om naadig at tage mod Tilbudet. Det er det, som Paven gjør, naar han erklærer, at en Aflad forbønsvi kan tilvendes Sjælene i Renselsesstedet. Vi underskrive, hvad Schepelern siger, at „det ligger ganske udenfor Kirkens Magt i Guds Sted at eftergive Straffe i Evigheden“.

Det er den katholske Kirkes sande og sunde Lære om Aflad. Den er bygget paa Fornuftens og Troens sunde Grundsætninger. Mod den kan intet invendes af en Kristen, der troer, at Guds Søn har gjort Fyldest for vore Synder.

Men Et er Læren, et Andet er Praksis. Der indsneg sig Misbrug i Afladsvæsenet. Middelalderens Koncilier bestræbte sig for at bortluge Klinten uden at rykke den gode Sæd med op. En ny Afladsforkyndelse i Aaret 1517 gav Luther Anledning til først at ivre mod de Misbrug, som enkelte Afladspredikanter gjorde sig skyldige i, og saa at opsige Kirken Huldskab og Troskab. Da Konciliet i Trient (21,9 om Reformation) i Aaret 1562 helt afskaffede „Almissesamlernes“ (quaestores

eleemosynarum) Hverv og Navn i hele Kristenheden, for at „alle maatte indse, at Kirkens himmelske Skatte ikke forvaltes til Vinding men til Gudsfrygtens Fremme“, havde Reformatoren fra Wittenberg og hans Tilhæng forlængst kastet selve Læren om Aflad over Bord. Siden den Tid er Aflad bleven Gjenstand for mangehaande Fordrejelser eller Misforstaaelser, som Læseren nu vil se sig i Stand til efter de givne Oplysninger selv at rette.

Det er usandt, at Kirken nu faldbyder eller nogensinde har faldbudt Aflad for Penge. Og dog findes Smædeordene „Afladskram, -kræmmer, -handel, -handler, -bod“ ikke blot i Smædeskrifter, men ogsaa i Skrifter og hos Forfattere, der gjøre Krav paa videnskabelig Alvor.¹⁾

Det er Misforstaaelse eller Fordrejelse, naar der siges: at Kirken nogensinde har givet Forladelse for tilkommende²⁾ Synder, — eller

at Aflad er Sydsforladelse, — eller

at Aflad oprindelig kun var Eftergivelse af kirkelig Straf, — eller

at Paverne før Reformationen saa sagte have prædiket Angerens og et kristeligt Levnedes Nødvendighed,

¹⁾ „Leo X. lod falbyde Aflad; Tetzl var en af de skamløseste Afladskræmmere“ (Fr. Nielsen). „Det fattige Sverige købte sig Syndsforladelse for en Del med Jærn og Smør“ (Münster). „For en Krone, for en Gylden — Himmerig til Fals de bød“, har man ladet staa i den nyeste Udgave af Salmebogen for i Aar (1889).

²⁾ C. J. Brandt: „Man [hvem?] fortæller ogsaa, at Folk har faaet Afløsning for Synder, de *vilde* begaa, og at en saadan rundhaandet Forudbetaling en Gang har kostet Afladskræmmeren selve Livet“. Han gjendrives af Schepelern, som rigtig siger, at „ogsaa den fuldstændige Aflad rækker bestandig kun indtil det *løbende* Datum“. Brandt selv lærer, at Daaben har i Forvejen givet os Syndsforladelse og fuldkommen Aflad for hele vort tilkommende Livs Synder; han siger: „Herren *til-døbte* os Syndernes Forladelse. Vi henvises til dér [i Daaben] at søge og hente den Syndsforladelse, som vi i Livets Strid kan føle Trang til at faa en ny Forsikring om.“

at ingen har kunnet høre det. Tetzels fordrere ikke blot oprigtigt Skriftemaal og Anger men endog livsvarig Anger, og at den Bodfærdige skulde straffe sine Synder paa sig hele sit Liv igjennem.¹⁾

Det er Misforstaaelse eller Fordrejelse, naar der siges: at Kirken i Middelalderen tilskrev Paven en uhyre Magt over de Døde og forment, at naar han vilde, kunde han paa én Gang gjøre hele Purgatoriet (Renselsesstedet) tomt, — eller

at Kirken ønsker at „kaste et Slør over hine ufor-glemmelige Historier med de Tetzelske og Arcembold-ske Afladsbreve“ (Martensen). — Brevene ere aldeles korrekte. Et saadant kan læses hos F. Münster, „Den danske Reformations Historie“ I 521, — en dansk Oversættelse i „Nordisk Ugeblad (dengang Nord. Kirketidende) for katholske Kristne“, Aarg. 1879 S. 238. Tetzels Historieskriver i V. Grøne, der i sin Bog „Tetzels og Luther“ Soest 1853,²⁾ har opstillet og godtgjort den Paastand, at den upartiske Historie vil optage Tetzels blandt sine Hædersmænd. Og 7 Aar senere, da et andet Oplag var blevet nødvendigt, kunde han meddele: „Fra protestantisk Side er ingen Gjendrivelser udgaaet, ej en Gang er der blevet prøvet paa en, — et slaaende Bevis paa, at mit Skrift ikke lader sig gjendrive. Nej, Aktstykker lade sig ej bortræsonnere“.

Det varede endnu 17 Aar, til 1877, førend der blev gjort et større Forsøg paa at modbevise Grøne. Det var en katholsk (?) Præst Kayser, der lovede at føre dette Modbevis „af Tetzels egne Ord samt af ægte og troværdige samtidige Kilder.“ Men naar denne Mand

¹⁾ Se hans Theses 61. 62. 71. 100 i „Der erste Teil aller Bücher u. Schriften des thewren, seligen Mans Dr. Lutheri,“ Jhena 1555. Fol. 9 a; 10 b.

²⁾ Tetzels und Luther oder Lebeasgeschichte und Rechtfertigung des Dr. Joh. Tetzels. 2 Aufl. Soest 1862. — Om Tetzels se ogsaa „Nordisk Ugeblad (Kirketidende)“ 1879 S. 324 ff.

saa som Hovedvidne fremfører Lutheraneren Mykonius, der har opskrevet hvad han mente, at han kunde huske henved en halv Sned Aar tilbage at have hørt Tetzels prædike: kan en upartisk Historie ikke domfælde Tetzels paa Grund af et saadant Vidnes Udsagn. Lige saa lidt kunde et andet Forsøg lykkes som Superintendent Dr. Kørner i 1880 gjorde, da Manden viste sig at være aldeles uvidende i Henseende til den katholske Aflad. Endelig har en hollandsk Dominikaner Meyer i 1883 paavist, at Tetzels Lære om Aflad er den katholske Kirkes Lære, og at han heller ikke har gjort sig skyldig i Misbrug.¹⁾

Tetzels Kollega her i det skandinaviske Norden, Kardinal Arcembolds eller Arciboldus' Karakter og Liv er endnu ikke bleven gjort til Gjenstand for indgaaende Granskning og Fremstilling. Men den nyeste danske Historieskriver, der særlig har beskæftiget sig med det paagjældende Tidsrum, følte sig dog tilskyndet til den Erklæring: „Efter Reformationens Sejr i vort Land har vor Historie været fremstillet af det da sejrende Parti efter dets protestantiske Anskuelse og dets Domme over Modstanderne. Der har manglet Aandsfrihed til at opfatte Personer og Forhold i et historisk Lys . . . At Arciboldus har udført Pavens Hverv i god Tro paa dets Berettigelse, er der ingen Grund til at betvivle; og om hans Forhold foreligger der ikke nok til at stemple ham som en lav og æreløs Person.“²⁾

„Sandheden lader sig en Tid lang formørke, men ikke udslukke“, siger Pave Leo XIII.³⁾

¹⁾ I. Tetzels, afaatpredike en inquisiteur. Eene geschiedkundige Studie. Utrecht 1885.

²⁾ C. Paludan-Müller, De første Konger af den oldenb. Slægt S. 338.

³⁾ Skrivelse af 18. Aug. 1883 om de historiske Studier.

Regler for Medlemmerne

af Broderskabet til

Jesu guddommelige Hjærte.

I Anledning af Jesu Hjærtes Maaned og den forestaaende Hovedfest til Ære for det allerhelligste Hjærte minde vi vore Læsere om Medlemsreglerne for det ved Sct. Ansgars Kirke kanonisk oprettede *Broderskab til Jesu guddommelige Hjærte*.

1. Medlemmerne læse *daglig* ét „Fader vor“ og „Hil dig Maria“, samt *Trosbekjendelsen* (Jeg tror paa Gud Fader o. v. s.) med den korte Bøn: „Jesu Hjærte Du søde, — Du min Kjærlighed stedse forøge!“

2. *Den første Fredag i hver Maaned* er særlig indviet Dyrkelsen af Jesu h. Hjærte. Paa denne Dag læses i Sct. Ansgars Kirke Kl. 8 $\frac{1}{4}$ Form. en h. Messe for Broderskabets levende og afdøde Medlemmer og tillige for at gjøre Frelseren Afbigt for de utallige Fornærmelser og Forhaanelser, som tilføjes Ham i dette Kjærlighedens Sakramente; samme Dags Aften Kl. 7 $\frac{1}{2}$, holdes i Sct. Ansgars Kirke Aftenandagt til Ære for Jesu h. Hjærte. Medlemmerne bivaane saa vidt mulig denne Broderskabsmesse og denne maanedlige Aftenandagt.

3. *Den første Søndag efter Kristi Legemsfest's Oktav* er den aarlige *Hovedfest* for Jesu Kristi guddommelige Hjærte, og den skulle Broderskabets Medlemmer bestræbe sig for at fejre med særdeles Iver og om muligt, paa denne Dag annamme den h. Kommunion.

Nye Medlemmer skulle indskrives hos Sognepræsten ved Sct. Ansgars Kirke, Hr. Pastor J. Braun. Ingen af de ovennævnte Regler forpligter *under Synd*, d. v. s. man begaar *ikke nogen Synd* ved deres Overtrædelse. Ethvert Medlem har fra Indskrivningens Øjeblik af en

særegen Andel i Fortjenesterne af alle Bods- og Andagtsøvelser, af alle gode og hellige Gjerninger og Lidelser, som ofres Gud af Broderskabets samtlige Medlemmer i hele den katholske Verden. — Maatte denne Maaned bringe Broderskabet ret mange nye Medlemmer!

To Ofre.

(Efter det Franske ved Fr.—g.)

I.

Videnskaben havde afsagt sin Dom, Barnet stod ikke til at redde. Og en Lykke, om det maatte faa Lov til at gaa hjem til Hvile og Glæde efter et saadant Liv fuldt af Lidelser, tilføjede den gamle, erfarne Læge, der stod bøjet over den lille Seng. Thi der vilde dog aldrig have kunnet være noget Haab om, at de smaa sammenkrympede Lemmer havde kunnet voxe sig stærke og at det lille voxagtige Ansigt vilde have kunnet udtrykke andet end Smerte. Det var nu tre Aar siden, lille Hortense var kommet til Verden, havde set Dagens Lys i det samme Hus, hvorfra hendes Fader nogle Maaneder i Forvejen var bleven baaren ud til Kirkegaarden.

Den gamle Læge havde vendt sig bort med en undertrykt Hulken, da han havde set dette elendige lille Væsen. Sygeplejersken havde knap vovet at røre ved det. Og dog levede det, levede under bestandige Smerter og Lidelser, uden nogen Sinde at kjende Glæde eller Ro. Dag og Nat klynkede det, en sagte taalmodig Klynken, som en saaret Fugls. Hvad hjalp det, at den lille broderede Vugge var oversaaet med det kostbareste Legetøj, at fremmede Smaabørn bleve bedte til at komme op omkring Vuggen, Hortense havde endnu

aldrig havt et Smil til noget af alt dette. Hun smilede kun til ét Menneske, til sin Moder; naar den unge Enke holdt hende paa Skjødets og saa' ned i de sorte, dybtliggende Øjne, da var det, som om Barnet ikke led saa meget, og de to kunde saaledes se paa hinanden i timevis og Moderens ømme Blik syntes at bringe lidt Liv i den spæde Skikkelse, der laa ved hendes Bryst.

Men nu var det forbi, om nogle Timer vilde det lille Liv være udslukt, de sorte Øjne lukkede for bestandig, de smaa Hænder hænge slappe og kolde, og Moderen vilde ikke længer kunne faa dem varme ved at holde dem i sine, som hun saa ofte havde gjort før, og de vilde komme og bære Barnet bort, ud til Kirkegaarden, hvor hendes Fader hvilede, og der vilde aldrig mere høres en Lyd i Huset, der vilde altid være dødstille og øde omkring hende.

Og idet Taarerne strømmede fra Moderens Øjne ned paa lille Hortenses Seng, greb hun Barnet i sine Arme og lagde det forsigtigt paa sit Skjød; holdt det fast ind til sig, og hendes Øjne veg nu ikke mer fra Barnets. Hun skulde nok vogte sit Barn mod Dødens Haand; saa længe hun sad med det, kunde Ingen tage lille Hortense; det følte hun. — Og Timerne gik, Barnet rørte sig knap mer, dets Klynken var nu saa svag, at Moderen maatte bøje sig over det, for at høre det aande, men hun havde Ret, det vedblev at leve, det kunde ikke dø, naar hun vogtede det.

Pludselig rørte den gamle Læge ved hendes Skulder og sagde med en Stemme, der bævede af Medlidenhed og Bevægelse, men som dog var fast og sønderskar hendes Hjærte: „Deres Barn lider frygteligt, og Intet kan frelse det mere; Livstraaden er allerede knækket. De er den eneste, der holder det svage Aandepust tilbage i det lille Legeme. Ved en af disse ufattelige, hemmelighedsfulde Forbindelser, som Videnskaben kan konstatere, men ikke forklare, synes hendes Sjæl

at være saaledes forenet med Deres, at den ligefrem ikke kan forlade Legemet, saa længe Deres ømme, bønlig, næsten besværgende Blik holder den tilbage. Hav Medlidenhed med dette lille Væsen, der allerede har lidt saa meget; hvor kan De nænne at pine hende længer, at forhale det lyksalige Øjeblik for hende, da hun i Paradisets Glæder skal glemme denne Jord, der har været en Jammerdal for hende.“

Moderen havde Intet svaret paa Lægens alvorlige Ord, hun var sunket sammen i Smerte. Men nu løftede hun forsigtigt den Lille op fra sit Skjød og lagde hende blidt tilbage paa Puderne. Saa rejste hun sig, og uden at se tilbage paa sin eneste Skat forsvandt hun bag de tykke Portierer. Barnet saa' hende ikke mere. Den lille Syges Øjne udtrykte først en grænseløs Sorg og hjerteskjærende Fortvivelse, saa kom der et langt Suk og hun slumrede hen. Og Englene, der bragte hende op til Paradiset og saa' hendes Jubel og Lyksalighed, glemte ikke at fortælle hende, hvilket Offer, hendes Moder havde bragt.

(Sluttes).

Kristne eller Gudsfornøgtere?

„Dagens Nyheder“ for 16. Juni indeholdt et Brev fra Rom, i hvilket den vantro og sodomitiske *Giordano Bruno*, vi omtalte i forrige Nr. af Ugebladet, forherliges som „den store Martyr“ og „Italiens store Tænkere, hvis Legeme for 300 Aar siden opbrændtes af den kulturfjendtlige Klerikalismes Magthavere, men hvis Aand idag opflammer Videnskabens Dyrkere og Frihedsvener til Manifestationer saa entusiastiske, at Gjenklangen heraf forplanter sig vide om til fjerne Egne.“

I den Anledning har „*En Lægmand*“ i „*Avisen*“ for 18. Juni faaet indrykket under Titlen „*Kristne eller Guds-fornægttere?*“ følgende berettigede Bemærkninger:

Hr. Redaktør! Der er en Ting, som jeg véd har undret ikke alene mig, men ogsaa mange Andre, og det er den Maade, hvorpaa den italienske Filosof *Giordano Bruno* i denne Tid er bleven omtalt i visse danske Blade.

At „*Politiken*“ og dens Meningsfæller rose denne Mand, der nægtede den personlige Guds Tilværelse, Sjælens Udødelighed osv., for slet ikke at tale om Kristi Guddommelighed, — *det* finder jeg meget naturligt; vi have jo Ytringsfrihed her i Landet, og lad kun Fritænkerne og Atheisterne lovprise deres Ordførere! Men forbausende er det rigtignok at se et Blad som „*Dagens Nyheder*“, der dog tidligere ikke regnedes for et radikalt Organ, og som jo siges at staa vor Kultusminister nær — at se det være ude af sig selv af Begejstring over Bruno.

Jeg har forespurgt mig hos kyndige Folk, og de have sagt, at Bruno dyrkes som en Slags Helgen af Gudsfor nægterne, fordi han blev brændt paa Grund af sine ukristelige Meninger, men at han iøvrigt ikke har udrettet noget Stort eller Gavnligt, og at hans Skrifter i vore Dage kun læses af ganske faa Filosofer og Literaturhistorikere. Selv om nu Redaktør *Carstensen* hører til disse faa Lærde, saa synes jeg, han kunde beholde sin Kjærlighed til Bruno for sig selv og overlade det til „*Politiken*“ og „*Social-Demokraten*“ at støde i Trompeten for ham.

At Lovene paa Brunos Tid vare saa strænge, at Gudsfor nægteren straffedes med Døden paa Baalet, det kan være sørgeligt nok, og vi maa være glade ved at leve i mildere Tider; det kan være vanskeligt at dømme om hine gamle Forhold; det læstes jo forleden i „*Avisen*“, at *Calvin* havde ladet mange Mennesker henrette og bl. A. med *Melanchtons* Billigelse lod *Servet* brænde,

stod i hans Magt, for at sprænge den bestaaende Samfundsorden i alle Lag og fylde sine Tilhængeres Hjærter med Revolutionens Gift. — Videnskabsmanden? Kunstneren? Men det overfladiske Hoved har i sine literære Arbejder efterladt Værker, der ere fuldgyldige Beviser for hans forvirrede Tankegang, Uselvstændighed og Smagløshed. — Filosofen maaske? Men hvad han lærte, lærte hundrede andre afsindige Fantaster før ham: den absurdeste Pantheisme, d. v. s. Selvfor-gudelsen hævet til System eller Pansatanismen. — Den fri Forsker i hvilken som helst Retning? Men Aands-tyrannen banlyste enhver Modstander og stillede Anderledestænkende lige med „Oxer“ og „Æsler“. — Men har i det mindste den rene Menneskelighed ikke fundet en værdig Repræsentant i den ugenerte Italiener? Giordano's Liv er en Haan mod alt Ædelt; hans Skrifter strutte af den laveste og væmmeligste Frivolitet og maa oprøre ethvert Sind, som endnu ikke har mistet det sidste Spor af human Tænkemaade. —

At det var alt andet end *Aand* og Videnskab, der blev hyldet ved Brunofesten, fremgaar forøvrigt ogsaa deraf, at en Soldat med skarpe Patroner stod Vagt ved ethvert Vindue i Kvirinal-Paladset og at smaa Piquets af Bersaglieri vare opstillede med ladte Geværer foran den savoyiske Kongefamilies Værelser.

Efterretninger fra Ind- og Udland.

Kjøbenhavn. I Søndags foretog den herværende katholske *Svendeforening* med sin Præses, Hr. Pastor *Slump*, en Udflugt til Malmø og Lund. I Malmø overværede Medlemmerne Højmessen i den derværende katholske Kirke og bidroge ved Afsyngelsen af flere smukke kirkelige Sange til, at Gudstjenesten fik et

særlig festligt Præg. Senere kørte man til Lund, hvor den herlige gamle Domkirke besøgte. Den vellykkede Tur sluttede med et Fællesmaaltid, der var anrettet hos en af Malmøs katolske Familier. I Udflugten deltog ogsaa den stockholmske Svendeforenings Præs, Hr. Dr. theol. *Kiesler*, som netop befandt sig i Malmø paa Gjennemrejse til Udlandet. Hele Turen, under hvilken der blandt Medlemmerne herskede den muntreste Stemning, som gav sig Luft i Spøg og Sang, var særdeles vellykket og afgav et nyt Bevis paa den Enighed og Forstaaelse, der, som det sig hør og bør, hersker mellem Svendeforeningens vakre Medlemmer.

Rom. Paven modtog hidtil *15,000 Protester* mod Bruno-Festen. Foruden Kejseren af Østerrig har ogsaa Kejseren af Brasilien og Dronningen af Spanien sendt Leo XIII Kondolence-Skrivelser. Ogsaa flere Rejseringer tilkjendegave ved deres Gesandter Paven deres Deltagelse.

— I Anledning af Bruno-Festen havde man ved exempelløs stor Nedsættelse af Jærnbanetaxterne forstaaet at lokke c. 10,000 Ikke-Romere til Byen, af hvilke Halvdelen imidlertid benyttede Lejligheden til at more sig i Rom og Omegn, medens de Iode Mindesmærke være Mindesmærke. Fremmedkolonien i Rom protesterede ogsaa, paa faa Undtagelser nær, mod Festen paa Campo Fiori, i det næsten Alle foretog Udflugter i Omegnen. Henved 400 Vinduer vende ud til Pladsen „Campo di Fiori“, og af disse vare kun 30—40 aabne, smykkede med Flag og besatte med Tilskuere; alle de andre vare lukkede, saa Pladsen gjorde et overordentlig dødt og bedrøveligt Indtryk.

— I Onsdags begyndte „Voce della verita“ at offentliggjøre Telegrammerne, som ere indløbne til Vatikanet i Anledning af Bruno-Festen. Størstedelen er afsendt fra store Foreninger i Ind- og Udlandet.

Østerrig. Kejseren af Østerrig agtede atter i Aar at deltage tilligemed Keiserhusets Medlemmer og

Hoffet, Ministrene og Øvrighedspersonerne i Kristi Legemsfest-Processionen, for saaledes at give Gud-Herren Æren og aflægge et nyt offentlig Vidnesbyrd om sit ægte katholske Sindelag.

Kirkelig Kalænder.

Søndag den 23. Juni. 2. Sønd. e. Pintse. — 24. M. Johannes den Døbers Fødsel. — 25. Ti. Vilhelm, Abbed. — 26. O. Johannes og Paulus, Martyrer. — 27 To. Oktav af Kristi Legemsfest. (Aften Kl. 8. højtidelig Slutnings-Andagt med Procession i Sct. Ansgars Kirke). — 28 F. (Vigiliefastedag) Hovedfesten for Jesu guddommelige Hjærte (fejres offentlig i Sct. Ansgars Kirke paa førstkommende Søndag). — 29. L. Petrus og Paulus, Apostle (fejres offentlig paa førstkommende Søndag).

Søndag den 30. Juni. 3. Sønd. e. Pintse. Hovedfesten for Jesu guddommelige Hjærte. — Apostelfyrsterne Petri og Pauli Fest. (Gudstjenesten som paa Højtidsdagene. Fuldkommen Aflad for Medlemmerne af Broderskabet til Jesu guddommelige Hjærte).

Mariaforeningen holder Møde Søndagen den 23. Juni efter Højmessen i Sct. Ansgars Kirke. Aarsregnskabet fremlægges.

Mariakongregationen for Ynglinge holder Fælleskommunion Søndag d. 23. Juni Kl. 8 i Jesu Hjærtets Kapel, Stenosgade. — Samme Dag foretager Ynglingekongregationen sin aarlige Skovtur.

Jesu Hjærtets Kapel, Stenosgade. Fredag den 28. Juni fejres Jesu Hjærtets Fest. Kl. 9 Levitmesse og om Aftenen Kl. 8. højtidelig Aftengudstjeneste med Prædiken.

Sct. Andreas Kirken i Ordrup. Fredag den 28. Juni højtideligholdes Jesu Hjærtets Fest med Levitmesse Kl. 9 og Festandagt Kl. 7¹/₂ Aften.

Indbydelse.

Undertegnede tillader sig herved at opfordre Katholikerne i Hovedstaden og Provinserne til Deltagelse i den Fest, som agtes afholdt i Randers Torsdag den 11. Juli, den **700 aarige Minde- dag for Hellig Kjelds Kanonisation og Skrinlæggelse.**

Randers, d. 16, Juli 1889.

A. Helmke Sognepræst.

Rettelse. Nord. Ugebl. Nr. 24. Lin. 2. f. n. bekendtes, læs: bekendtgjøres.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Syvogtredivte Aargang.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, Store Kjøbmagergade 10, 1. S., Kjøbenhavn. — Redaktør: A. Johansen Bredgade 64, 1. S.

N° 26.

Søndagen den 30. Juni.

1889.

Indhold. Jesu Hjertes Fest. Guds Rige ikke af, men i denne Verden. Pater Damien. Efterretninger: Fredericia. Meddelelse fra den apostoliske Præfekt.

✠ Jesu ✠ Hjertes ✠ Fest. ✠

I Jesu guddommelige Hjærte se vi en aaben Vunde, som hentyder til, at dette helligste Hjærte er det sikreste Tilflugtssted i alle vort eget Hjærtes Anliggender. Jo længere og opmærksommere den salige Margaretha af Alacoque betragtede vor guddommelige Frelasers Hjærte, desto rigere blev den Frelsens Skat, der i samme aabenbarede sig for hende. I alle Livets Forhold, i alle Hjærkets Anliggender, i alle Storme indefra og udefra søgte hun sin Tilflugt i Jesu elskelige Hjærte, og fandt der den attraaede Hjælp. Og hvad hun selv erfarede, det lærte hun ogsaa sine Disciple, og opmuntrede dem til at søge deres Tilflugt i Frelserens Hjærte. Er Du — saaledes skriver hun — svag og skrøbelig, saa Du hvert Øjeblik segner til Jorden, saa gaa hen og nedsænk dig i dette hellige Hjærtes

Kraft; det vil styrke og helbrede dig. Er Du stolt og forfængelig, saa nedsenk dig i dette hellige Hjertes Ydmygheds Dybder. Er Du hidsig og utaalmodig, saa fordyb dig i dette elskværdige Hjertes Sagtmodighed, for at Du maa lære at blive sagtmødig og ydmyg. Er Du adspredt i dine Andagtsøvelser, saa skjul dig i dette h. Hjertes Ro og Fred, som uden Tvivl vil skjænke dig Sejr. Og storme Lidelser og Gjenvordigheder løs imod dig, saa følg dette guddommelige Hjertes Indbydelse: „Kommer til mig alle, som ere mødige og besværede, jeg vil vederkvæge eder.“ Du vil finde Hjælp eller Kraft til at bære Korset.

Den aabne Vunde i Jesu Hjerte minder os altsaa om, at dette h. Hjerte er et sikkert Tilflugtssted; men ogsaa tillige om, at dette Hjerte er et Skatkammer af mangfoldige Naadegaver og Velsignelser. Hvem kan vel maale og skildre al den Rigdom af Naade og Fortjenester, som Jesus har erhvervet fra Krybben og indtil Korset ved sit Liv, sin Lidelse og Død! Og hele denne Skat af Naade, der er uendelig kostbarere end alt Guld og Sølv, alle Perler og Ædelstene i Verden, har Jesus ophobet i sit guddommelige Hjerte som i et Skatkammer. Maa vi ikke glæde os over disse det guddommelige Hjertes Rigdomme og Naadeskatte; glæde os over at være Børn af hans hellige Kirke, til hvem han i Alterets helligste Sakramente har anbetroet dette sit naaderige Hjerte. Lad os ved trofast Medvirkning vise vor guddommelige Frelser, at vi sætte Pris paa og ere taknemlige for enhver Naade, hans helligste Hjerte maatte delagtiggjøre os i; lad os med dens Bistand skride utrættelig fremad paa den standsmæssige Fuldkommenheds Vej; lad os rastløs samle os uforgængelige Skatte af fortjenstlige gode Gjerninger og saaledes sikre os Lyksalighedens Krone, som er opbevaret for os i Jesu guddommelige Hjerte paa Gjengjældelsens store Dag.

Idet vi i Dag paa Hovedfesten til Ære for Jesu guddommelige Hjærte søge at opflamme hos vore Læsere Gjenkjærlighedens hellige Ild overfor Menneskeslægtens Frelser, henlede vi ogsaa deres Opmærksomhed paa en særegen Gren af Andagten til Frelserens helligste Hjærte, Andagten nemlig til hans Hjærte, som det aabenbarer sig for os i *Kjærlighedens* allerhelligste Sakramente, i *Eucharisticens* ophøjede Hemmelighed. Den Andagt, som *Broderskabet af Jesu eucharistiske Hjærte* der alene i Frankrig tæller 70,000 Medlemmer, har sat sig til Opgave at fremme, angaar vor Herre Jesu Kristi tilbedelsesværdige Person i det højhellige Alterets Sakrament; den særegne Kjærlighed, som har bevæget Frelseren til at indstifte dette allerhelligste Sakrament, udgjør fortrinsvis dens *aandelige* Gjenstand, medens hans i den hellige Eucharistie sandelig nærværende guddommelige Hjærte udgjør dens *materielle* Gjenstand.

Bevæggrunde for denne Andagt er der mange af. „Gaven tilkjendegiver Hjærtet“. Da vi her paa Jordan frydes ved den uvurderlige Gave, som Frelseren har sjænket os i det højhellige Sakrament, mon det da ikke sømmer sig:

1. at vi ære det Hjærte, som har skjænket os en saadan Gave, og som er indeholdt i denne Gave selv?
2. at vi bevise det denne Hyldest netop paa det Sted, hvor det er tilstede for at modtage vor Tilbedelse?
3. at vi yde denne Hyldest med en desto større Kjærlighed, fordi det har værdiges at vælge denne Bøllig i vor Midte og paa den Tid, i hvilken vi leve?

Sit *Navn* faar dette Broderskab derved, at det i en og samme Kjærlighedsakt omfatter Jesu allerhelligste Hjærte og den hellige Eucharistie, og udtrykker Jesu guddommelige Hjærtes sakramentale Tilstand.

Denne Andagts særlige *Aand* er *Kjærligheden*; thi det er vort Hjærte, som Jesus forlanger, idet han giver os sit; en Kjærlighed, som bevirker, at vi stedse mere

forenes og blive ligedannede med Jesu allerhelligste Hjærte.

Andagtsens *Øjemed* er at yde Jesu guddommelige Hjærte, der her er skjult under de hellige Skikkelsers Slør, saa megen Ære, som vi formaa; at gjengjælde den Kjærlighed, hvormed det brænder for os heneden, med vor Sjæls hele Gjenkjærlighed, og at give det ligesom en Slags Oprejsning for de Forhaanelser og den Forladthed, det maa taale i de hellige Tabernakler; at holde Gud med Selskab, fordi han har villet blive vor Gjæst i dette korte Jordeliv. I dette Øjemed skulle vi i Forening med det stedsevarende Offer, som frembæres paa vore Altre, uophørlig tjene Jesu eucharistiske Hjærte ved *Tilbedelse, Taksigelse, Afbigt og Bøn*.

1. Ved *Tilbedelse*, idet vi bestandig ved Viljens Kraft bestræbe os for at ihukomme Jesu Hjærtets op-højede Nærværelse i det allerhelligste Sakrament og mindes den Kjærlighed, som denne Nærværelse skyldes.

2. Ved *Taksigelse* for den Kjærlighedsakt, som har udtænkt Eucharistiens Hemmelighed, som har virkeliggjort den, og som uophørlig har villet forny den, samt for alle de Velgjerninger, der udstrømme fra den, og i Særdeleshed for den Ære, som vor Frelser i denne Tilstand yder Guds Majestæt.

3. Ved *Afbigt* for de Forhaanelser, som onde Mennesker tilføje dette allerhelligste Sakrament, samt for den Efterladenhed, som kun altfor ofte findes selv hos gode Kristne, hvis mangelfulde Kjærlighed foraarsager Frelserens Hjærte en maaske endnu større Smerte.

4. Ved *Bøn*, for at opnaa Broderskabets særlige Øjemed: Ærefrygt for de hellige Tabernakler; Kirkens Sejr; stedse rigeligere Naadegaver for Præstedømmet; vort Fædrelands Frelse; og at Børnene og alle rene Sjæle maa blive bevarede fra Syndens Besmittelse.

Betingelserne for at blive optagne i dette Broderskab ere, at man ved mundtlig eller skriftlig Henvendelse *lader sit Navn indskrive* i Fortegnelsen over Bro-

derskabets Medlemmer, at man beder den foreskrevne *Opofrelsesbøn*, som findes i Broderskabets trykte Regler, og *modtager et Bevis for Optagelsen*, der er undertegnet af Direktøren. Ved Henvendelse til Dhrr. Gejstlige vil forøvrigt Enhver let kunne faa Oplysning om dette Broderskab, der ved Breve af 28. Dec. 1879 er approberet af Kirkens nuværende Overhoved. Maatte det ogsaa finde ret mange Medlemmer her i vor Midte, og befæste os alle i Kjærligheden til den i Alterets helligste Sakramente skjulte Gud og Frelser!

XI.

Guds Rige ikke af, men i denne Verden.

Bismarck ytrede til sin Svo-
ger, at han, saa snart Krigen
med Frankrig var til Ende, vilde
gaa frem mod den pavelige
Ufejlbarehed.

Kronprins [Kejser] Frie-
drichs Dagbog, 24. Oktbr.
1870.

Frelseren er bleven forjættet som en Hersker, Fyrste og Konge. Salmisten havde lagt ham de Ord i Munden: „Jeg er bleven indsat til Konge paa Guds hellige Bjærg Sion. Herren har sagt mig: bed mig derom, og jeg vil give dig Folkene til din Arvedel og Jordens Grænser til din Ejendom. Du skal herske over dem med et Jærnspej og sønderlaa dem ligesom et Lerkar“ (Ps. 2, 6—9; jfr. Js. 9, 6; Jerem. 23, 5; Mich. 5, 2; Zach. 9, 9). Den Forestilling, at Messias vilde komme som en mægtig Hersker, havde slaaet saa dybe Rødder endog hos Jesu egne Disciple, at de lige til hans Himmelfart drømte om, at han vilde befri Jødefolket fra Romernes Trældom og give det den fordums Uafhængighed tilbage (Matth. 20, 21; Ap. Gj. 1, 6).

Deri toge de ganske vist fejl. Men en Konge var og er deres Mester. Engelen, der bebudede hans Fødsel, sagde til hans Moder, at Gud Fader vilde sætte ham paa en Fyrstetrone, ligesom fordem hans Fader David, at han skulde herske evindeligt, og at der aldrig skulde være Ende paa hans Rige (Luk. 1, 32, 33). Og han selv — hvad siger han om sig? Han staar for Pilatus' Domstol; han er anklaget for at have udgivet sig selv for en Konge og derved sat sig op mod den romerske Kejsers Herredømme over Jødelandet. Den kejserlige Statholder spørger ham paa Embeds Vegne: „Er du en Konge?“ Han nægter det ikke; han bekræfter, at han er Konge og har et Rige, at han er Konge *paa* denne Jord og *i* denne Verden. Men han tilføjer saa, at han alligevel ikke gjør Kejserens Herredømme noget Afbræk; thi hans Rige er ikke *af* denne Verden, det er ikke et af de verdslige Riger, der væbnede staa ved Siden af hverandre og ere hverandre i Vejen, da de ikke kunne udvide sig uden paa Nabo-riernes Bekostning. Var mit Rige saadant et verdsligt Rige, siger han, „havde mine Tjenere nok stridt for, at jeg ikke var bleven overantvordet Jøderne; men nu er mit Rige ikke herfra“ (Joh. 28, 33. 36). Pilatus undte sig ikke Tid til at faa denne Udtalelse forklaret. Men det er nok værd at forstaa den godt.

Da Adams Efterkommere formerede sig, sluttede de sig sammen til Stater eller Riger, fordi de enkelte Mennesker og de enkelte Familier for sig alene ere ude af Stand til at værne om sig og tilbørlig at udfolde de Evner og Kræfter, hvormed Skaberen har udrustet vor Menneskenatur. De jordiske Riger havde det Maal at betrygge alle og enhver mod Forurettelse og Overlast og at fremme Almenvellet ved offentlige Foranstaltninger.

Men det var ikke det, Guds Søn havde sat sig til Maal, da han steg ned fra den høje Himmel. Han selv sagde, at han var kommen for at vidne om Sand-

heden (Joh. 18, 37) og for at bringe alle Mennesker Livet, nemlig Sjælens overnaturlige, evige Liv, og det i Overflødighed (Joh. 10, 10). Han vandrede i tre Aar omkring for at forkynde Sandhedens Ord; han satte sit Liv til (Joh. 10, 11) for at gjenerhverve os sin Faders Naade. Hvad han i sit dødelige Liv havde erhvervet os, det skulde gjemmes for hele Fremtiden; den Gjerning, som han havde begyndt paa, Menneskenes Saliggjørelse, skulde fortsættes alle Dage indtil Verdens Ende (Matth. 28, 20). Det er derfor at han grundlagde *sit* jordiske Rige, sin Kirke. Den er *et Sandhedens og Naadens Rige*. Den skal for alle Folkefærd forkynde hele hans Evangelium, alt hvad han har lært at tro og gjøre (Mark. 16, 15; Matth. 28, 20), og den skal tilbyde alle og enhver hans Naadeskatte (1. Kor. 4, 1), for at alle kunne frelses for Evigheden (Joh. 10, 10).

Det er Kirkens Maal: de udødelige Sjæles evige Vel i Guds himmelske Rige. Det er det, Kirken direkte sigter til, medens Staterne eller de Riger, som ere af denne Verden, direkte sigte til Menneskenes Velvære her paa Jorden. Kirken skal gjøre alle Mennesker salige hist oppe; Staterne ville gjøre deres Borgere lykkelige her nede.

Efter Guds Vilje skulle nemlig alle Mennesker paa Jorden være Borgere i to Riger: i Kirken og i en Stat. Begge disse Riger ere grundlagde af Gud, men paa forskjellig Maade og Tid: Kirken er bleven grundlagt af Frelseren for 1800 Aar siden (S. 29); Staten er bleven grundlagt af Skaberen i Begyndelsen af Menneskehistorien. — Kirken er kun én (S. 30); Stater er der mange af. — Kirken har faaet sin uforanderlige Grundlov og sine første Forstandere umiddelbart af Frelseren, den skal og vil for evige Tider være et Monarki under Paven som Petri Eftermand og Biskopper som de øvrige Apostles Eftermænd (SS. 31. 38); men at give Staterne hver sin Grundlov, Indretning og Styrer, det har Forsynet overladt til Begivenhedernes Gang og

Menneskenes eget Forgodtbefindende, saa at Staterne ad lovlig Vej godt kunne skifte Forfatning, at en Republik f. Ex. godt kan blive til et Monarki, eller en hidtil enevældig Fyrste godt kan dele sin Magt med sine Undersaatter.

Kirke og Stat ere altsaa to helt forskellige Samfund. Vel ere de begge i denne Verden; vel befinde de sig paa samme Territorium; men de ere ikke hinanden i Vejen; thi det er ikke Kirken, det er kun Staten der er af denne Verden. De ere ligesom Sødskende: Side om Side og Haand i Haand med hinanden skulle de gaa gennem Livet og føre deres fælles Undersaatter igjennem timelig Lykke til den evige Salighed. Det er Guds Vilje og Anordning.

Af ham har hver umiddelbart faaet sine Rettigheder. Staten „bærer Sværdet som Guds Tjener“ og kan kræve Lydighed „ikke alene for Straffens men ogsaa for Samvittighedens Skyld“ (Rom. 13, 4. 5). Den har ikke faaet Sværdet af Kirken men direkte af Guds Haand. Kirken bærer Hyrdestaven og har den Opgave, at samle alle Folkefærd og Individuer om den (Matth. 28, 20; Joh. 10, 16). Den har ikke faaet Hyrdestaven af Staten men af ham, der sagde til Simon Petrus, Jonas' Søn: „Vogt mine Lam og Faar“ (Joh. 21, 15—17).

Det var i Kraft af den Myndighed, som Gudmennesket havde faaet af sin *Fader*, at han bød sine Udsendinge: „Gaar ud i al Verden, gjør alle og enhver til mine Disciple, gjør de Troende ved Meddelelse af Daaben til Borgere i mit Rige og undervis dem i og vejled dem til at holde alt, hvad jeg har sagt eder“. Han paaberaaber sig udtrykkelig denne Magt, hvilken han baade som Gud og Menneske har faaet af Faderen, som Gud ved at avles af ham i Evigheden, som Menneske ved at sendes af ham til Verden i Tidernes Fylde. Thi „mig“, siger han, „er al Magt given i Himmelen og paa Jorden“ (Matth. 28, 18). Apostlene

efterkom dette Bud i Jerusalem, Athen og Rom uden at spørge det jødiske høje Raad, den romerske Landshøvding eller Kejser om Tilladelse. Tværtimod, da det høje Raad vilde lukke Munden paa dem, nægtede de i dette Tilfælde at kunne lyde. „Dømmer selv“, svarede de, „om det er ret for Gud at lyde eder mere end Gud“ (Ap. Gj. 4, 19).

Hvad Staten ikke har givet, kan den ej heller tage. Endnu de sidste Tider have leveret et glimrende Bevis derfor. Det mægtige Preussen havde tildels besejret de overvejende katholske Lande Østerrig og Frankrig. Saa optog det Kampen med selve den katholske Kirke og dens Tjenere; det gav Love, der vare i Modstrid med Kirkens uafhængelige Rettigheder. Biskopper og Præster vægrede sig ved at laane deres Hjælp til Lovenes Gjennemførelse. Paa Statens Magtbud svarede de med Apostlene: „Man bør adlyde Gud mere end Menneskene“ (Ap. Gj. 5, 29). Staten kastede dem i Fængsel; det kunde den; det fandt de sig i. Saa gjorde Staten Forsøg paa at „afsætte“ dem; det kunde den ikke. Den kunde jage Biskopperne fra deres Hjorder og drive dem i Landflygtighed. Men de bleve ved at være Biskopper og Hyrder over deres Hjorder, og de forsømte ikke, saa godt som Forholdene tillode det, at opfylde en god Hyrdes Pligter og haandhæve hans Rettigheder, indtil Staten endelig selv indsaa og bekjendte at være gaaet for vidt og have gjort et Indbrud i Kirkens Enemærker.

Kirke og Stat have nemlig hver sit Omraade. De ere uafhængige, suveræne, ingen uden Gud ansvarlige, hver paa sit Omraade. Disse Omraader støde op til hinanden. Kirken har jo det Hverv at holde Menneskene til Pligt- og Dydsøvelse; og Pligt- og Dydsøvelse er ikke blot Grundlaget for den enkeltes evige Salighed men ogsaa for alles timelige Lykke, hvilken det er Statens Hverv at værges og fremme. Kirken skal vaage over at Guds Bud overholdes af alle, Fyrsterne

saa vel som deres Undersaatter og i Statsstyrelsen saa vel som i det private Liv. Det var en Fyrste, hvem Døberen Johannes saa' sig nødt til at irettesætte. „Det er dig ikke tilladt“ (Mark. 6, 18). Kirken er i Tidernes Løb oftere kommen i lignende Tilfælde. — Staten paa sin Side skal værne om alles Rettigheder, ogsaa om Kirkens og i fornødent Tilfælde ogsaa laane Kirken sin skjærmende Arm. For saa vidt berøre de to Omraader hinanden; men krydse og forstyrre hinanden, det gjør de ikke. Holde Kirke og Stat sig hver paa sit Omraade og indenfor de Grænser, som Gud Herren har draget for dem, er et fjendtligt Sammenstød umuligt.

At Kirkens Mænd tillade sig Overgreb paa Statens Omraade, kan der ikke let være Fare for. Kirken er jo vaaben- og værgeløs; forurettes den, kan den ikke forsvare sig uden med aandelige Vaaben; Krumstaven vilde i en Kamp snart blive splittet af Sværdet. — Omvendt kan Staten let fristes til Overgreb paa det kirkelige Omraade. Statens Arm er væbnet; Staten raader over store Magtmidler, Soldater, Bajonetter og Kanoner; Magt frister unægtelig let til Misbrug; thi at herske er saa sødt, og Magt taaler ingen Modstand. Historien vidner om, at dette Raisonement er rigtigt; den beretter om mange verdslige Maghavere, Kejsere, Konger og Fyrster, der have udstrakt Haanden efter Kirkens Rettigheder. Men hvad der høres og læses om Hierarkiets (d. e. Pavernes og Biskoppernes) Herskesyge og Overgreb er for største Delen Misforstaaelse eller ligefrem Opspind. Kirken er ikke af denne Verden.

(Fortsættes).

Pater Damien.

Mandagen den 17. Juni afholdtes i Marlborough House i London et Møde, der gjør dets protestantiske Deltagere al Ære. Under Prinsen af Wales' Forsæde vare Ærkebiskoppen af Canterbury, Hertugerne af Westminster og Norfolk, Londons Lordmajor, Baron Rothschild, Sir James Paget, Sir Andrew Clarke og flere af Londons fremragende Mænd forsamlede til Ære for en fattig katholsk Præst, den i April afdøde Pater *Damien*, der som bekjendt lod sit Liv af Kjærlighed til de stakkels Spedalske paa Molokai.

Ovennævnte Komité indsamler Midler til et Mindemærke for den højmodige Præst, hvilket agtes opstillet paa Molokai. Tillige er det Hensigten at oprette et Fond til Undersøgelse af Spedalskhedens Væsen samt en Afdeling for Spedalske ved Hospitalet i London.

Indbydelsen til Mødet var udgaaet fra Prinsen af Wales, og hans kgl. Højhed holdt selv en længere Tale om den skrækkelige Sygdom og mindedes med Varme Pater Damiens store Fortjenester af dens ulykkelige Ofre.

Molokai er en af Sandwichøerne i det stille Ocean og benyttes af Regeringen til Anbringelsen af de Spedalske. Disse førte før Pater Damiens Ankomst en sørgelig Tilværelse paa Øen. Et net lille Kapel til den h. Philomena var den eneste faste Bygning; ellers fandtes der kun usle Hytter af Fletværk og Bark, i hvilke de Syge vare sammenstuede uden Hensyn til Alder og Kjøn. Kortspil, Drik og Svir og frække Danse vare al deres Tidsfordriv; den legemlige Nød var om mulig mindre end den aandelige.

Saa kom Pater *Damien Deveuster*.

Han var født i Løwen i Belgien 1841 og var den anden Søn af Familien, der viede sig til Præsestanden. Da hans Broder ved Feber blev forhindret i at udføre

sine Foresattes Paalæg om at drage som Missionær til Sandwicherne, traadte Pater Damien i hans Sted og virkede en Tid paa forskjellige Øer. Men saa snart han hørte om Molokai, havde han ingen Ro. „Det er din Livsgjerning!“ sagde han til sig selv, og med Biskoppens Tilladelse drog han derover.

Paa Øen maatte alt skabes. Pater Damiens første Bolig var Guds fri Luft med et Palmetræ til Tag, men inden Aaret var omme, havde han med egen Haand bygget sig et 16 Fod langt og 10 Fod bredt Præstehus. Snart fik ogsaa de Syge værdigere Boliger og i Stedet for den frække Fortvivlelse vandt den Overbevisning (Rum), at hverken Gud eller Menneskene havde slaaet Haanden af dem. De usædelige Viser forstummede og ædle Sange lød paa Jammerens Ø, gribende skjønt naar de klagede deres Nød.

P. Damien boede bestandig blandt sine kjære Lidende paa Molokai, forbandt deres Saar, trøstede dem i Døden og grov deres Grav. Den Spedalskhed hvormed Kanakerne (Indbyggerne af Hawaji) ere befængte, er uhelbredelig. Den optræder med sorte, følesløse Pletter paa Kinderne; snart bedækkes hele Legemet med sorte Bylder, der bryde op, saa Mennesket kun er et eneste stort Saar, og Præsten har ofte ondt ved at finde en sund Plet at salve ved Meddelelsen af den sidste Salvelse. Hænder og Fødder raadne bort, derpaa de andre Lemmer. I Saarene danner der sig Orme og saavel den Syges Legeme som hans Aande udbrede en ulidelig Stank.

Det var de Syge, som P. Damien levede ti Aar iblandt, og det var den Sygdom, som tilsidst angreb ham selv. Da Lægerne meddelte ham, hvad hans furede Pande og ophovnede Hænder allerede havde sagt ham, svarede han: „Jeg ønsker ikke at blive rask, hvis det kun kan ske, naar jeg forlader Molokai.“ Nogen Tid følte han Lindring ved Brugen af Gurjunolje, men Sygdommen havde allerede faaet formeget Mon.

Den 28. Marts maatte han søge Sengen, der dog kun bestod af en Madrasse som de fattigste Syges. Han havde givet dem alt, saa han ikke en Gang havde Sengeklæder. Den 30. Marts aflagde han sit Generalskriftemaal og fornyede sit Løfte; næste Dag modtog han det h. Vandringsbrød. „Se paa mine Hænder,“ udbrød han, „alle Saarene lukkes og blive sorte. Det er Dødens Bud. Se paa mine Øjne. Jeg har set saa mange Spedalske dø, saa jeg kan ikke tage fejl. Døden kommer. Jeg vilde gjerne først have set Biskoppen, men Gud kalder mig til Paaske i Himmelen. Velsignet være Gud!“ Den 2. April meddelte P. Conrady ham den sidste Salvelse. „Hvor Gud er god,“ sagde han. „Han har opholdt mig saa længe, at jeg nu kan se to Præster ved min Side og har de gode Søstre i „Le-proseriet.“

Nogle Dage befandt den Syge sig bedre og syntes at komme til Kræfter; men den 13. April fik han et Tilbagefald og den 15. begyndte den korte Døds-kamp. Han døde uden Smærter, som sov han ind. Som han selv havde ønsket, blev han begravet under det Pardannatræ, under hvilket han plejede at sove, før han fik bygget sit Hus.

Det er den Kjærlighedshelt, for hvem nu Prinsen af Wales opfordrer til at rejse et Mindesmærke. Det er vanskeligt at sige, om Prinsen eller Præsten har størst Ære af denne skønne Tanke.

Imidlertid ere de stakkels Spedalske ikke overladte til sig selv, fordi P. Damien har forladt dem. En vestfalsk Præst af Jesu og Marias hh. Hjærterets Kongregation, Pater Wendelin *Møllers* havde allerede fra sidste November virket som Sognepræst i en af de spedalske Landsbyer, Calampapa, og fortsætter nu med P. Conrady P. Damians Gjerning. Den kristne Kjærlighed er ikke død i den katholske Kirke.

Efterretninger fra Ind- og Udland.

Fredericia. (S.) Da Læserne af Ugebladet saa sjælden have Lejlighed til at høre noget fra Provinserne, vil jeg hermed beskrive, hvorledes vi her i Fredericia have fejret Kristi Legemsfest. Vort lille, men hyggelige Gudshus var smykket paa det prægtigste med en stor Blomsterbue foran Kommunionbænken og Blomstergrupper imellem den og Alteret, saa at dette, som i et ægte kath. Gudshus, i sin skønneste Festdragt traadte frem som Midtpunktet i hele Gudstjenesten, og saaledes bør det jo ogsaa være, især paa denne høje Festdag, hvor vi mindes Indstiftelsen af det dyrebareste, vi eje, i vor hele Religion. Hvad Under derfor, at Murene blive for trange, at vor Frelser under Brødets Form i Triumftog føres ud i Guds frie Natur, for at ogsaa den kan hylde sin Skaber, efter at Menigheden alt havde tilbudet ham under den h. Messe, hvis Højtidelighed forøgedes ved en smuk tostemmig Sang, udført af Skolens Børn og nogle af Menighedens Jomfruer, samt ved Menighedens fuldtallige Tilstedeværelse, saa at hver Plads var optagen. Processionen havde et særdeles værdigt og gribende Udseende, alt var saa andagtsvækkende. Processionsvejen gennem Pastorens og Søstrenes Haver, der danne et stort og sammenhængende Areal, var betegnet med c. 100 Flagstænger, hver besat med en Fane og en Vimpel, der flagrede lystigt for Vinden og ligesom bød velkommen. Foran blev Korset baaret. Derpaa fulgte Drengene, Musikken og de hvidklædte Piger. Saa kom det Allerhelligste med Baldakinen, baaren af fire af Menighedens Mænd, samt Ministranterne. Derefter fulgte Menighedens voxne Medlemmer samt andre Tilstedeværende. I den smukke, med Sommerens Festpragt prydede Have var der ialt opstillet tre fritstaaende Altre i forskjellig Stil, rigt smykkede med Blomster, Grønt og Planter. Ved hvert

Alter blev Dagens Evangelium forelæst, et „*Tantum ergo*“ afsunget under Hornenes Ledsagelse og Velsigelsen givet, medens den hele Menighed ydmygt knælede ned, hvilket var et gribende og opløftende og, lad os haabe, et naaderigt Øjeblik for By og Menighed. Fra det sidste Alter vendte Processionen med vajende Faner og under Afsyngelsen af det højtidelige „*Te Deum*“ tilbage til Kirken, for med denne ældgamle og fyndige Takkesang at yde vor Gud og Skaber en ringe Tak for al den Kjærlighed, han navnlig i Eucharistien, dette Kjærlighedens Sakramente, har udøst over Kirken og dens enkelte Medlemmer i en i Sandhed guddommelig Fylde.

Sone-Andagt til Jesu guddommelige Hjærte.

Da den h. Fader har udtalt Ønsket om, at der navnlig i Aar maatte blive givet de Troende Lejlighed til, med særlig Højtidelighed at fejre Hovedfesten til Ære for Jesu guddommelige Hjærte som en Sone for de mangehaande Krænkelser, der tilføjes vor guddommelige Frelser, anordne Vi i Overensstemmelse med dette den h. Fadere Ønske, at *det allerhelligste Sakramente udstilles i Monstransen under Højmessens Søndag den 30. Juni* i alle de Kirker og Kapeller i Præfektoret, i hvilke Festen til Ære for det guddommelige Hjærte ikke allerede er bleven offentlig fejret paa Fredagen efter Kristi Legemsfestens Oktave.

For at tilskynde de Troende til med Iver at deltage i denne Sone-Andagt, har den h. Fader tilstaaet *en fuldkommen Aflad*, som forbønsvis ogsaa kan tilvendes Sjælene i Renselsestedet, og som kan vindes, naar man paa ovennævnte Søndag efter værdig Modtagelse af *Skriftemaalets og Altrets hh. Sakramenter* privat eller offentlig i en Kirke forretter en andægtig *Afbigt og Sone-Akt* og tillige besøger en Kirke eller et offentligt Kapel og der beder en Tidlang ifølge den h. Fadere Mening.

Kjøbenhavn, d. 26. Juni 1889.

J. von Euch.

Apostol. Præfekt for Danmark.

Kirkelig Kalender.

Søndag den 30. Juni. 3. Sønd. e. Pintse. Hovedfesten for Jesu guddommelige Hjærte. — Apostelfyrsterne Petri og Pauli Fest. (Gudstjenesten som paa Højtidsdagene. Fuldkommen Aflad i Anledning af Sone-Andagten (se foregaaende Side). — **1. Juli, M.** Oktavdag af Sct. Johannes Festen. — **2. Ti.** Marias Besøgelse (fejres førstkommande Søndag). — **3. O.** Irenæus, Biskop og Martyr (Kl. 8 $\frac{1}{4}$ h. Messe for Ansgariusforeningen.) — **4. To.** Oktavdag. — **5. F.** Cyrillus og Methodius, Biskopper og Mart., Slavernes Apostle (Kl. 8 $\frac{1}{4}$ h. Messe for Broderskabet til Ære for Jesu guddommelige Hjærte; Kl. 7 $\frac{1}{2}$ Aftenandagt med Prædiken). — **6. L.** Oktav af Petri og Pauli Fest.

Søndag den 7. Juli 4. Søndag e. Pintse. Marias Besøges Fest.

Mødreforeningen. Tirsdagen den 2. Juli Kl. 8 $\frac{1}{4}$ læses den h. Messe i Sct. Ansgars Kirke for Foreningens Medlemmer og Anliggender.

Peterspenge. Kollekt af Peterspenge finder som sædvanligt Sted i alle Præfektorets Kirker og Kapeller paa Apostelfyrsterne Petri og Pauli Fest, den 30 Juni.

Mariakongregationen for Mænd holder Fælleskommunion Søndag den 30 Juni (Jesu Hjærtes Fest) Kl. 8 i Jesu Hjærtes Kapel paa Vesterbro.

Sct. Andreas Kollegiet i Ørdrup slutter Skoleaaret Torsdag den 4. Juli. Kl. 10 Form. højtidelig Præmieuddeling og Te Deum, hvortil alle Skolens Velyndere indbydes.

Th. Brühl, Rektor.

Sct. Knuds Skole afholder den aarlige Examen paa Fredag og Lørdag (den 5te og 6de Juli) fra 9—12. Paa Lørdag holdes, efter endt Examen, Slutningshøjtideligheden i Kapellet.

Elevernes Forældre og Anstaltens Velyndere indbydes venligt.
G. Frins, Bestyrer.

Unio. Søndagen den 7. Juli Kl. 4, Gevinst-Skiveskydning i Sommerlokalet. Indskud 50 Øre pr. Portion. Deltagerne bedes tegne sig forud paa Listen, som er fremlagt i Lokalet eller hos Fabrikant Hoffmann, Pilestræde Nr. 6. Keglebanen er aaben og der forefindes Croquet-Spil i Haven til Afbenyttelse for Damer.

Indbydelse.

Undertegnede tillader sig herved at opfordre Katholikerne i Hovedstaden og Provinserne til Deltagelse i den Fest, som agtes afholdt i Randers Torsdag den 11. Juli, den 700 aarige Mindedag for Hellig Kjelds Kanonisation og Skrinlæggelse.

Randers d. 16. Juni 1839.

A. Helmke, Sognepræst.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Syvogtredivte Aargang.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, Store Kjøbmagergade 10, 1. S., Kjøbenhavn. — Redaktør: A. Johansen Bredgade 64, 1. S.

N° 27.

Søndagen den 7. Juli.

1889.

Indhold. Den h. Kjelds 700-aarige Mindedag. En Legende. To Ofre. Kejserinde Elisabeth af Østerrig. Efterretninger: Kjøbenhavn.

Den h. Kjeld's

700-aarige Mindedag.

(11. Juli).

Den 10. Juli 1886 var en mindeværdig Højtidsdag for de danske Katholiker: vi fejrede den Gang den danske Martyrkonges *Knud den Helliges* 800-aarige Jubilæum. I Aar er det *den 11. Juli*, der fremdrager Minderne fra vore katholske Forfædres Tid; thi paa denne Dag fejre vi det højtidelige Minde om den ærværdige Provst af Viborg, *den h. Kjeld's Kanonisation og Skrinlæggelse*, som fandt Sted paa denne Dag for 700 Aar siden. Der vil i den Anledning blive afholdt er kirkelig Højtidelighed i *Randers*, i hvis Omegn den h. Kjeld saa' Dagens Lys, og vi tvivle ikke paa, at danske Katholiker, hvem Forholdene tillade det, med Glæde og Begejstring ville ile didhen, for at gjenop-

tage Fædrenes Skik, ved en Valfart at hædre vort Fædrelands berømte Helgen, der nu hos Gud i Himlen beder for den Kirkes Børn, hvis trofaste Søn han selv var her i Tiden, og for det Land, i hvilket hans Vugge stod. —

Den h. Kjeld var af ædel Slægt — efter Nogles Mening tilhørte han Familien Kanne — og blev født i den lille By *Vemming* ved *Fussingø* i Nærheden af *Randers*. Fra den tidlige Barndom af viste han stor Guds frygt og var til Velbehag baade for Gud og Mennesker paa Grund af sin Uskyldighed og sit beskedne, fromme Sindelag. Hans Forældre vare meget rige, men frygtede Gud og holdt hans Bud. Navnlig var hans *Moder* en from og gudfrygtig Kvinde, der med Iver og Omhu tog sig af Børnenes Opdragelse. Hun satte ham tidligt i Skole, hvor han ikke blot lærte med Lyst og Glæde, men ogsaa vandt Fremgang i enhver Dyd. For ikke at forføres af det Onde, havde han stedse Herrens Ord i Minde: „Dersom nogen ikke forsager alt hvad han har, kan han ikke være min Discipel“, og da han inderligt længtes efter at tjene Gud saa fudkomment som muligt, besluttede han sig til ikke alene at opgive Alt, hvad han ejede, men ogsaa sig selv for Herrens Skyld.

Da nu Rygtet om hans oprigtige Fromhed, som var Hvermand bekjendt, ogsaa naaede den ærvædige *Viborg-Bisp Eskilds Øre*, opmuntrede og styrkede denne ved sine Formaninger Ynglingen til at iværksætte sine gode Forsætter og, efter at den Helligaand var taget med til Raads, gav han Kjeld en Plads mellem Brødrene ved den store Kirke, hvor de levede i Fællesskab efter den h. Augustinus' Regel og andægtigt tjente Herren, Kongernes Konge. Her blev Kjeld først sat til at undervise Børnene, en Gjerning, han udøvede med megen Dygtighed, medens han samtidig skrev en Mængde værdifulde Bøger. Thi han mindedes stadig Apostelens Ord: „Den, der ikke vil arbejde, skal heller

ikke spise," og derfor øvede han sig flittig i disse og andre gode Gjerninger.

Efter at han med den Helligaands Naade havde modtaget Præstevielsens h. Sakramente af Biskop Eskil, berigedes hans skjønne Sjæl med endnu flere aandelige Gaver, og alle Vegne aflagte han Vidnesbyrd om sit Livs Hellighed. Biskop Eskill blev nogle Aar efter Kjelds Præstevielse myrdet i St. Margrethes Kirke paa Kong Eriks Foranstaltning, og en from Mand ved Navn *Svend*, der var Provst ved samme Kirke, blev udnævnt til hans Efterfølger, og en anden from Mand ved Navn *Villo* blev Provst i hans Sted. Da *Villo* døde, blev *Kjeld* enstemmigt valgt til at være Provst, idet man ikke tvivlede om, at han vilde blive til stor Gavn og Velsignelse for Kirken. *Kjeld* vægrede sig længe; men da Brødrene stadig gjentog deres Bønner og Opfordringer mente han tilsidst, ikke at turde sige mere imod. Ved den Helligaands Naade overtog han da Omsorgen for Hjorden og blev en tro og flittig Vogter af Herrens Vinbjerg og en utrættelig Udøver af Barmhjærtighedens Gjerninger. Paa denne Tid skete det, at Byen blev hjemsøgt af en skrækkelig Ildebrand, og Flammerne nærmede sig Klosters Mure; da *Kjeld* erfarede dette, tog han en af Brødrene med sig, gik op i Taarnet bad og bønfuldt Gud om at skaane Kirken og Byen. Flammehavet tæmmedes strax, Ilden slukkedes, og Kirken frelstes ved Guds Tjeners Forbøn.

Paa den Tid strede to Konger *Svend* og *Knud* om Riget. Mange bleve dræbte, og megen Ødelæggelse anrettedes. *Kjeld* begav sig da til et Forligsmøde, som skulde holdes i Lund; men undervejs blev han fanget og udplyndret af nogle vendiske Sørøvere, og kun ved Guds særegne Styrelse løskjøbtes og befriedes han atter af en Præst. Med uforrettet Sag vilde *Kjeld* imidlertid ikke vende hjem, han fortsatte derfor Rejsen og kom endelig til Lund, hvor han paa

en hæderfuld Maade blev modtaget af Kongen og Ærkebiskoppen, der erstattede ham, hvad Venderne havde frataget ham. Efter at Kjeld ved sine Bønner havde stemt Kongens Sind til Fred, bad han om Lov til at drage bort, da han ønskede at gaa ogsaa til den anden Konge, for at fuldføre sin fromme, fredelige Gjerning.

Det var den Gang Skik, at rige Folk, naar Kirkens Mænd besøgte dem, ikke lod dem drage tomhændede bort, men hædrede dem med kostbare Gaver. Efter at Kjeld da havde faaet Rejsetilladelse og allerede var kommen til Havnen og skulde til at gaa ombord i Skibet, saa' han et Menneske med skidne og sønderrevne Klæder, og han følte en saadan Medynk med ham, at han gav ham den kostbare Ring, som han havde faaet af Ærkebiskoppen, for at den Fattige kunde klæde sig og sørge for sin nødlidende Familie. Ligeledes lod han strax en stor Sum Guldpenge, Kongen havde skjænket ham, bytte og uddelte dem undervejs til de Fattige. Det var ogsaa hans Skik, naar han saa' Trængende, nøgne eller med pjaltede Klæder, da at give dem sine egne. Saalænge han nemlig havde noget at give bort, gav han med største Glæde. Engang traf han et svagt og spedalsk Menneske, som han ikke allene trøstede med sit Ord, men ogsaa med sin Overkjortel; og da han fra den nærmeste Landsby havde ladet hente en Vogn, hvorpaa den Ulykkelige kunde kjøres videre, forsvandt denne for hans Øjne.

Disse den fromme Mands Gjæringer og det øvrige Gode, han udrettede for den ham betroede Hjord, mishagede den gamle Fjende, og han saaede derfor Splid mellem Kjeld og Brødrene, hvis Sind ganske vendtes bort fra ham, saa de endog spottede over det Gode, den fromme Mand daglig udøvede mod Kristi Gjæster og Lemmer. De kaldte hans Gavn mildhed Ødselhed og toge ingen Hensyn til, at han paa den anden Side ogsaa forøgede Kirkens Indtægter ved de Almisser,

som gode Mennesker gave ham. De bleve da enige om at vælge en anden Broder til Provst i hans Sted, som var mindre rundhaandet og mere passede Udgifterne til Indtægterne og navnlig ikke var for gavmild overfor de Fattige. Med stor Taalmodighed bar den ydmyge, beskedne Kjeld denne Forurettelse og gjorde endog sine Modstandere alt det Gode, han var istand til og, for at fremme deres aandelige Velfærd, bad han sig tilsidst fritaget for Embedets Byrde. Han gav da saaledes efter for deres Raseri, til Sorg for Mange, og begjærede derefter Domkapitlets Tilladelse til at drage op til Vor Frue Kirke i Aalborg, hvor han nu hellere vilde opholde sig end paa sit forrige Opholdsted.

Medens Kjeld opholdt sig ved Kirken i Aalborg, blev han saare berømt baade ved sine Dyder og Jer-tegn. Det hændte her en Aften, da han læste Homi-lien over Evangeliet i Breviarbønnen, at Lyset gik ud; men han fuldførte dog sin Læsning uden Anstød, og til Alles Forundring tændtes Lyset atter, da han var færdig.

Efter at have levet en Tidlang i Aalborg, fik Kjeld i Sinde at rejse til Apostelfyrsternes Grav i Rom, for at faa Fuldmagt af Paven til at forkynde Evange-liet for de hedenske Vender og saaledes, om Gud vilde det, opnaa Martyrdommens Krone. Han rejste da efter moden Overvejelse og naaede med Guds Hjælp Rom. Her besøgte han Pave Eugenius III, for hvem han frem-lagte sin Rejsets Formaal og som billigede hans Plan. Men først vilde Paven dog, at Kjeld skulde indsættes i sine Rettigheder i Viborg. Pave Eugenius skrev der-for til Kirken og Brødrene i Viborg, befalende dem ved sin apostoliske Skrivelse, at de skulde modtage deres retmæssige Foresatte med den skyldige Ærbødighed. Da Brødrene fik Underretning herom, angrede de deres Synd, at de paa en uretfærdig Maade havde fordrevet deres Hyrde, og afsatte Provsten *Simon*, som ulovligt havde trængt sig ind i Hjorden. Efter at Kjeld saa

var vendt tilbage fra sin Pilegrimsrejse, lode de ham, dels ved egne, dels ved Kongens og Biskoppernes Af-sendinge, ydmygt anmode om, at han vilde vende tilbage til sin Hjord og glemme det Passerede.

Paa Pavens Befaling og Kongens og Biskoppernes Bønner vendte Kjeld da tilbage til Viborg og overtog paa ny Omsorgen for Hjorden. Med Glæde og stor Ærbødighed toge Brødrene atter imod ham, og endog-saa de, som forhen havde været Hovedophavsmændene til hans Fordrivelse, takkede Gud, fordi Kjeld var kommen uskadt tilbage.

Efter at den fromme Kjeld paany havde virket en Tidlang i Viborg, blev han syg, og paa sit Leje fik han ved den Helligaand Underretning om, at hans Livs Ende nærmede sig. Han forlangte da, skjønt yderst svag, at føres til Kirken for at bede; derpaa vendte han tilbage til sit Leje, talte til de Omstaaende om sin nærforestaaende Død, og forlangte at modtage Skriftemaalets, Alterets og den sidste Salvelses hellige Sakramenter. Efter at disse vare ham meddelte, overgav han sin Aand i Herrens Hænder og sov hen den 27. September 1150.

Alle Vegne fra strømede man til for at bede ved hans Grav, og Mange bleve helbredede, baade Blinde, Værkbrudne, Besatte, Spedalske og Stumme. Fra hele Norden kom der Pilegrimme, for at søge Hjælp og Trøst hos den h. Kjeld, ja endog fra Skotland; thi mange Jertegn skete ved hans Forbøn. — Fra den Tid, han var fordreven fra sit Embede i Viborg, fortælles Følgende. En Gang, da Kanikerne lod hente Vand til deres Bord fra en Kilde, som udsprang Vest for Viborg og kaldtes *Kak Kilde*, mødte Kjeld Drengen, der hentede Vandet, og spurgte ham, hvem der skulde have Vandet. Drengen svarede, at det var til Kanikernes Bord. „Lad mig drikke deraf, min Søn,“ sagde Kjeld. Men medens han drak, forvandledes Vandet til Vin. „Gaa nu til Kanikerne og bed dem drikke paa min

Sundhed," sagde derpaa Kjeld til Drengen. Men da Kanikerne smagte Vandet, der var blevet forvandlet til Vin, spurgte de Drengen, og han fortalte da, at en Mand, der var saa og saa klædt, havde mødt ham paa Vejen og bedet ham at drikke paa deres Sundhed. De bleve da enige om, at det maatte have været Kjeld, og at det var raadeligst, at byde ham tilbage til det Bord, hvorfra de havde fordrevet ham.

Da Rygtet om hans Undergjæringer stedse udbredte sig mere og mere, bad man Kirkens Overhoved i Rom, om at tilstede, at Kjeld blev optaget blandt Kirkens Helgener. Baade Kong *Knud VI* og de danske Biskopper med Ærkebisp *Absalon* i Spidsen, sendte i dette Øjemed Breve til Paven. Efter at Vidnerne vare forhørte og godkjendte, udstedte Pave *Klemens III* en Bulle den 9. Juni 1188, som han sendte til Ærkebiskop *Absalon*, og hvori det overdroges denne at ordne det Fornødne til den h. Kjelds Kanonisering og Skrinlæggelse. Først i det følgende Aar den 11. Juli 1189 foregik Skrinlæggelsen med stor Højtidelighed. I Viborg Domkirke fik den h. Kjeld sit eget Kapel, hvor hans Skrin, kaldet Sct. Kjelds Ark, hang i gyldne Lænker under Hvælvingen. Aarlig blev den baaret i Procession omkring i Gaderne, og i Kapellet brændte der Lys Dag og Nat, indtil „Reformationens“ kolde Vindpust slukkede det i 1538. Relikviskrinet blev da flyttet bag Alteret, for at Sct. Kjelds Minde, som stadig blev holdt højt i Ære af Folket, kunde gaa i Glemme. Ved den store Ildebrand i 1726, som ødelagde Kirken, gik Relikviskrinet til Grunde.

Af dette Relikviskrin synes mærkelig nok trods Branden et af *Beslagstykkerne* bevaret. Det er et forgyldt Ornamentstykke, som i 1864 tilligemed nogle andre Smaagjenstande kom til Oldnordisk Museum fra Viborg, hvor det samme Aar var fundet under Gulvet af den søndre Korsfløj i Domkirken. Det beskrives „som en Hank eller et Beslag af lueforgyldt Bronze

2²/₃“ 1. og af Form som et Dragehoved, i hvis Gab er en Øsken, og paa hvis Nakke sidder en Charnière til noget nu manglende Sølv. Den nederste Del af Dragehalsen er hul bagtil og forsynet med to Naglehuller.“ I en Beskrivelse af Sct. Kjelds Relikviskrin, som findes i Thestrups Manuskript (Universitetsbibl. Add. 75), omtales Skrinet saaledes: „Samme Sct. Kjelds Ark var gjort af Træ paa en underlig Facon, ej længere end halvanden Alen med adskillige Udhuse paa og i Fugerne beslagen med Messing, som var stærkt forgyldt. Den var smal til begge Ender og paa hver Ende var et Hoved med en lang Hals i Lignelse af et Gribshoved eller lige saadan som den Figur er paa Hjelmen af de Brammers Vaaben“. Sammenholder man disse to Beskrivelser med hinanden, kan man ikke nægte, at Dragehoved-Beslaget i Oldnordisk Museum henleder Tanken paa de „langhalsede Gribshoveder“. der vare anbragte paa Endestykkerne af Sct. Kjelds Ark. Skulde det virkelig forholde sig saaledes, som den dygtige og utrættelige Oldgransker, Hr. *Henry Petersen*, ikke uden Grund antager, at Beslagstykket virkelig har tilhørt Sct. Kjelds Relikviskrin, vilde det være et ligesaa interessant som dyrebart Minde om vort Fædrelands berømte Helgen, hvem de ældgamle danske Breviarer lade den Ros blive til Del, at han var „fremragende ved Ydmyghed, Kyskhed og Gavmildhed, ved Blidhed, Standhaftighed, Barmhjærtighed og Kjærlighed, at han elskede sine Venner i Gud og sine Fjender for Guds Skyld, at han var from og retfærdig, et Lys i Henseende til Veltalenhed, at han klædte de Nøgne og gav de Sultne at spise“.

Vi slutte disse faa Træk af den h. Kjelds Liv med den Bøn, som Kirken for 700 Aar siden anordnede paa hans Festsdag den 11. Juli, og som lyder saaledes: „Almægtige, evige Gud, Du som er dine Helliges vidunderlige Lys og har ophøjet den hellige *Kjeld*, din Bekjender, til den evige Saligheds Glorie; forund os, at ligesom

vi hædre hans Fortjenester her paa Jorden, vi stedse maa føle hans Forbøns mægtige Hjælp hos din Barmhjærtighed i Himmelen, ved vor Herre Jesum Kristum. Amen.“

„Magni magnifici Regis bone fideque serve,
Introgressi Christi qui gaudia promeruisti,
Pro nobis ora, quo perveniamus ad illa.“ *)

„Du den store og herlige Konges gode og tro Tjener,
som erhvervede dig Adgang til Kristi salige Glæder,
Du bede for os, at vi ogsaa naa didhen.“

En Legende.

De Kanniker i Viborg By
en liden Dreng udsendte
til Kilden, hist i Skovens Ly,
for Drikkevand at hente.

Med Kruset fuldt af Kildevand
snart Drengen hjemad vendte
og mødte undervejs en Mand,
som bad ham lidt at vente.

„Giv mig en Drik,“ lød Mandens Bøn.
Ham Drengen Kruset rakte.
Han tog en Slurk: „Hav Tak, min Søn;
som Vin det Vand jo smagte.“

„Til dem, for hvem du Kruset bar,
en Hilsen hjem du tage.
Paa deres Vel jeg drukket har;
gid Vandet dem maa smage.“

*) Lund Domkirkes Breviar, Antifon. til Magnificat.

Med den Besked gik Drengen hjem
til Brødrene i Staden.
Paa Bordet Vandet sattes frem
som Drik til Aftensmaden.

Men hvor Forbauselsen var stor;
da de vil Vandet nyde,
da stod der Vin paa deres Bord,
som kunde Ganen fryde.

Et Under var der skét. O Held!
Hvem var det Drengen mødte?
Strax alle tænkte: „*Broder Kjeld,*
som nylig vi forstødte“.

H. H.

To Oïre.

(Efter det Franske ved Fr.—g.)

II.

Ding, ding, ding, nu ringer Regisørens Klokke allerede for anden Gang; om ti Minutter skal Ferigets Dronning, den rige, lykkelige, skjønne Fe, Rosamunde komme ind paa Scenen i sin bedaarende guldsinnende Dragt og synge:

„Jeg er den bedste af alle Feer
I mit Rige kjendes kun Glæde“.

Og medens alle de smaa og store Børn i Tilskuer-skaren glædede sig til dette Øjeblik, staar Ferigets Dronning endnu bøjet over den fattige lille Seng paa Kvistkamret, hvor hendes eneste Glæde, hendes Dreng, ligger. En mager, udtæret lille Skikkelse med store opvakte Øjne, der nu gløde i Feberhede, medens Hosten sønderriver det lille Bryst.

Moderen kan ikke forlade ham, hun gjør sig vel

klart, at hun skulde være nede paa sin Plads om et Øjeblik, at Regisøren, Direktøren, Skuespillere og Tilskuere ville blive rasende, at der vil ske noget forfærdeligt, hvis hun ikke kommer, og at hun først af alt vil miste sin Plads; men hun *kan* ikke, hun tør ikke forlade sin Dreng, lade ham ligge saaledes alene paa Tagkamret uden en hjælpende Haand til at flytte Puderne, give ham at drikke, række ham Medicinen. Nej, det er umuligt, hun kan ikke gaa fra ham.

Drengen forstaar saa godt, hvorfor Moderen ikke vil gaa fra ham i Dag. Han véd, at han saa maa være meget, meget værre og at hun maa være bange han skal dø, medens hun er paa Scenen. Han husker godt, hvorledes saa mange af hans smaa Kamerater fra Balletten ere døde, hvorledes de ere bleven borte for bestandig og sove paa en eller anden Kirkegaard, hvor nu Selskabet har opholdt sig dengang. Han forstaar Alt saa godt med sin af det omflakkende Liv saa tidlig udviklede Forstand, han véd at, hvis Moderen ikke passer sin Rolle, saa mister hun sin Plads, og vil ikke længere kunne kjøbe Brød og betale Leje for Tagkammeret. Og alle disse Tanker jage omkring i hans lille Hovede og gjør hans feberhede Kinder endnu rødere og drive hans Puls endnu hurtigere frem, medens det ene Hosteanfald efter det andet fylder Stuen med en skærende Lyd.

Saa lægger han de smaa magre Arme om Fedronningens Hals og trykker nogle brændende Kys paa hendes sminkede Kinder. Nu har han taget sin Beslutning, hans Plan er modnet, hans søde Moder skal ikke blive ulykkelig for hans Skyld. „Søde Moder“, siger den lille Syge, „gaa dog fra mig, gaa dog, nu ringer de for tredje Gang; gaa dog, Mo'r, — ellers faar Du jo Mulkt — og saa faar Du ikke — den store Rolle de har lovet Dig — i næste Stykke. — Gaa dog Mo'r — — — Du skal ikke være bange for at gaa fra mig — — — jeg har det saa — — — godt,

saa godt; jeg er helt rask igjen, se jeg hoster — — — slet ikke mer, hør Mo'r. — — — Hosten er gaaet helt over, — — — nu skal du høre: Og den lille pibende Stemme nynner:

„Jeg er den bedste af alle Feer,
I mit Rige kjendes kun Glæde“.

Moderen tror knap sine Øren, skulde det være muligt, skulde han være bleven rask igjen, jo, se han smiler, han hoster ikke mer, aa hvor hun takker Gud: „Saa løber jeg min Dreng.“

„Ja, løb Du Mo'r, jeg fejler Ingenting mer“. — Og inden Klokkens sidste Slag er forstummet, er Feen Rosamunde ude af Døren. Men da denne er lukket, og den lille Syge ikke mer hører de lette Trin, da bryder den længe tilbageholdte Hoste frem, og et voldsomt Anfald bringer næsten Væggene i det lille Tagkammer til at ryste. Der er Ingen til at støtte det lille Hovede mer, til at bringe ham nogen Lindring, han hoster og hoster, medens Publikum klapper og jubler over Feen paa Theatret. — Da der endelig bliver stille i det lille Rum, er der ganske tomt, thi Englene have bragt den lille, kjærlige Sjæl ind til Paradisets Glæde.

Dronning Elisabeth af Østerrig. *)

Som bekjendt, aflagte Kongen og Dronnigen af Italien for nogle Aar siden et Besøg hos den østerrigske Kejsersfamilie i Wien i Haab om, at det vilde blive gjengjældt med et Besøg af Kejsersparret i Rom. Dette er imidlertid ikke sket hidtil, og Grunden til denne

*) *W. Wächtler*, Edelsteine aus der Krone Sr. kais. und königl. Apost. Majestät Franz Josef I. Wien 1888.

Undladelse tilkjendegav Kejserinde Elisabeth i et Brev til den italienske Dronning Margarethe, i hvilket Kejserinden erklærede at hverken hun eller hendes Gemal havde kunnet beslutte sig til at komme til Rom. Hun henleder Dronningens Opmærksomhed paa den Kjendsgjerning, at Alle, som hidtil have krænket Pavens Rettigheder og Uafhængighed, ere blevne hjemsøgte med tunge Tilskikkelser. Efter at have omtalt Napoleon I's Forfølgelser af Paven, skriver hun ordret: „En Kjendsgjerning er det, at Paven er vendt tilbage til Rom, men Napoleon blev landsforvist til Elba og derpaa til St. Helena. Og hans Søn, den ulykkelige Konge af Rom! Han døde netop paa dette Sted, hvorfra jeg her skriver. Kl. 5, den 22. Juli 1832. døde han her paa Slottet Schönbrunn i det samme Værelse, hans Fader beboede, da han fejrede sine højeste Triumfer, i det samme Slot, i hvilket Napoleon i sin Vrede og i sit Almagtshovmod udstedte Loven af 17. Maj 1809, som berøvede Paven hans Ejendom og gjorde Napoleon til Herre i Rom.

Jeg kan ikke tænke paa alt dette, uden paany at blive dybt bevæget. Jeg véd at visse Statsmænd le derover og kalde det en tilfældig Hændelse; men min elskede Søster Margarethe, denne tilfældige Hændelse har paa den sørgeligste Maade gjentaget sig i vore Dage.“ Kejserinden minder dernæst om Napoleon III's Opførsel overfor Paven og om denne Kejsers og hans Families Endeligt, og fortsætter saa: „Den blotte Tanke, at skulle betræde det gamle og apostoliske Kvirinal-Palads under de nuværende Forhold, opfylder mig med Forfærdelse. Det smerter mig i Hjærtet, at jeg ikke kan gjengjælde min kongelige Søsters Besøg; men det er ikke min Skyld. Det er deres Skyld, som regere Verden efter menneskelig Politik, medens vi handle efter vore moderlige Følelser. Dyrebare Margarethe, De er Moder og kan forstaa mig og føle med mig. Uden at gaa ind paa politiske Spørgsmaal, som ikke

angaar os, tillader De mig, at jeg forudforkynder en lykkelig Dag for os Begge, den Dag nemlig, paa hvilken vore Gemaler, vi selv og vore Børn kunne omfavne hverandre i Rom og samtidig modtage hans Velsignelse, der er Jesu Kristi synlige Stedfortræder paa Jorden“.

Efterretninger fra Ind- og Udland.

Kjøbenhavn. Mariakongregationen for Ynglinge holdt Søndagen den 23. Juni sin maanedlige Fælleskommunion, med hvilken Ferien tog sin Begyndelse. Det forløbne Aar havde atter bragt Kongregationen en stor Tilgang af Medlemmer, saa at Antallet nu er naaet til 62.

Kl. 11 Fm. samledes Kongreganisterne ved Nordbanestationen for at afgaa med Toget til Lyngby. Det prægtige Vejr, der holdt sig glimrende hele Dagen, bidrog selvfølgelig i høj Grad til at gjøre den smukke Vej fra Lyngby—Ørholm—Søllerød yderst behagelig. Den herlige Skov gjenlød af muntre Sange, som Svendeforeningens Sangere med dens Præses, Hr. Pastor Slump, vare utrættelige i at foredrage. Ved Ankomsten til Søllerød Kro stod Bordet dækket. Nysgjerrigt kigede de fremmede Skovgjæster ind ad Vinduerne til Salen; — det var noget nyt, noget uvant! — en munter Skare unge Mennesker, der, inden de satte sig til Bords, foldede deres Hænder til en kort Bordbøn. Efter saaledes at have styrket sig vel og forberedt sig paa en ny Kampagne, gik det atter ud i Skoven. Hen paa Eftermiddagen, som man var ved at bænke sig om en Kop Kaffe, ankom Hr. Pastor Neuvel og tog Del i den animerede „Kaffefest“. Kl. 7 samledes man om „Bollen“, Talerne kom i Gang, Skaal paa

Skaal og ni Gange Hurra, indtil Bollen var drukket læns. Hr. Præses brød derpaa op og Tilbage-toget til Lyngby foregik i største Orden. I Sorgenfri Have blev som en værdig Slutning paa Dagen den smukke Sang „o sanctissima“ afsungen. Paa Hjemvejen drøftede man den glade Dags Begivenheder og skiltes med et „Paa Gjensyn efter Ferien!“

Sluttelig bringer Kongregationen en Tak til *Hr. og Fru Jantzen* for al den Ulejlighed og de Ofre, som de havde paataget sig paa denne anstrængende Dag. Ligeledes takkes de ærede Gjæster for deres behagelige Nærværelse.

— Ifølge et romersk Privattelegram holdt Pave Leo XIII i Søndags i et overordentligt Konsistorium en Tale om *Giordano Bruno*. Om Brunofesten sagde han, at den ikke saa meget var et Angreb paa Pavens verdslige Magt, men derimod rettet mod *Religionens Grundsætninger og al aandelig Autoritet*.

Fra alle Verdens Egne har Paven modtaget katolske *Protest-Telegrammer* i Anledning af Brunofesten. Ogsaa fra *danske Katholiker* er der bleven afsendt et saadant Protest-Telegram, hvorpaa følgende Svar-Telegram er indløbet fra Rom til den højjærværdige apostoliske Præfekt, Msgr. *von Euch*: „Summus Pontifex, tibi ac fidelibus istius Præfecturæ gratias de filiulis amoris testimonio agens, apostolicam benedictionem peramanter impertit. M. cardinalis Rampolla“ (Hs. Helighed, Pave Leo sender Dig og de Troende i Præfecturet sin Tak for Beviset paa sønlig Kjærlighed og meddeler af ganske Hjærte Alle den apostoliske Velsegnelse. *M. Kardinal Rampolla, Stats-Sekretær*).

— Af den herværende *Mariaforenings* Aarsregnskab, som fremlagtes paa Mødet den 23. f. M. ses, at Indtægten har været 590 Kr. 16 Øre, inkl. sidste Termens Renter; Udgifterne derimod beløb sig til 517 Kr. 95 Øre. Klæder, Sko og Linned uddeltes til 17 Konfirmanter (7 Dreng og 10 Piger) og til 10 Neokommunikanter (4 Dreng og 6 Piger). Desværre voxer de Trængendes Antal fra Aar til Aar, saa Kravene, der stilles til Foreningen, stedse bliver større. Idet Bestyrelsen sender Bidragyderne sin Tak, nærer den derfor ogsaa det stille Haab, at de aarlige Bidrag maa voxer i Forhold til de voxende Krav.

Kirkelig Kalender.

Søndag den 7. Juli. 4. **Søndag e. Pintse.** Marias Besørgelses Fest. — **8. M.** Elisabeth, Dronning og Enke. — **9. Ti.** Martyrerne i Gorkum. — **10. O.** Syv Brødre og Lidelsesfæller, Martyrer. (Knud den Helliges Martyrium). — **11. To.** Veronika af Juliani, Jomfru. (Den h. Kjelds Kanonisation og Skrinlæggelse 1189). — **12. F.** Johannes Gualbertus, Abbed. — **13. L.** Anakletus, Pave og Mart.
Søndag den 14. Juli. 5. **Sønd. e. Pintse.** Bonaventura, Kirkelærer og Biskop.

Sct. Josefs Gilde. Alm. Møde for alle Brødre afholdes Mandag den 8. Juli, Kl. 8½ Aften i Sommerlokalet, Frederiksberg Allé 17. — Mindeaften om Sct. Knud.

Elisabethforeningens Systne holder Ferie indtil Tirsdag den 3. September.

Unio. Søndagen den 7. Juli Kl. 4, Gevinst-Skiveskydning i Sommerlokalet. Indskud 50 Øre pr. Portion. Deltagerne bedes tegne sig forud paa Listen, som er fremlagt i Lokalet eller hos Fabrikant Hoffmann, Pilestræde Nr. 6. Keglebanen er aaben og der forefindes Croquet-Spil i Haven til Afbenyttelse for Damer.

Program for Festen i Randers,

som fejres Torsdag den 11. Juli i Anledning af den 700 aarige Mindesdag for Hellig Kjelds Kanonisation og Skrinlæggelse. — Fra Kl. 6 stille hh. Messer. — Kl. 10 højtidelig Pontifikalmesse (Den højærv. apostoliske Præfekt Joh. v. Euch) med Prædiken af højærv. Pastor Lohmann fra Aarhus. — Kl. 8 Aften: Festandagt med Prædiken af højærv. Pastor Johansen fra Kjøbenhavn, og „Te Deum“.

Bedes bemærket! En ung rask Mand ønsker Plads som Bud eller paa et Lager hos en af D'hrr. Grosserer eller Fabrikanter.

Den levende Rosenkrans' Forening (1. Afd.) holder intet Møde med Exhortation indtil Søndag den 8. September. — Intention for Juli: Gjenopvækkelse af Troens Aand blandt Menneskene.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Syvogtredivte Aargang.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, Store Kjøbmagergade 10, 1. S., Kjøbenhavn. — Redaktør: A. Johansen Bredgade 64, 1. S.

N° 28.

Søndagen den 14. Juli.

1889.

Indhold. Pave Leo XIII's Allocution i Consistoriet af 30te Juni. Guds Rige ikke af, men i denne Verden (forts.). Efterretninger: Bern, Johnstown, London, Essen.

Pave Leo XIII's Allocution i Consistoriet af 30te Juni.

„Ærværdige Brødre!

Hvad Vi sidst, da Vi talte til eder paa dette samme Sted, have forudset, nemlig at der forberedtes nye Krænkelser af værste Slags mod Kirken og det romerske Pavedømme, er til Vor store Sorg og til alle velsindedes Bedrøvelse blevet en fuldbyrdet Kjendsgjering. Vi have derfor sammenkaldt eder til en overordentlig Forsamling, for lydelig at forkynde, hvor stærkt denne uværdige Tildragelse har grebet os, og for med al Frihed lige over for eder at brændemærke en saadan Skjændighed paa tilbørlig Maade.

Vi have set, hvorledes Religionen og den hellige apostoliske Stol efter Indtrædelsen af de nye Forhold i Italien og Indtagelsen af Byen Rom er bleven skjæn-

det ved en lang Række Krænkelser. Men de ryggesløse Sekter stile af al Magt mod endnu værre Ting, som de endnu ikke have opnaaet. Det er deres faste Beslutning at gjøre den katholske Verdens Hovedstad til Midtpunktet for et ukristeligt Liv og for al Slags Ugudelighed. Herhen lede de de overalt voksende Flammer af Had, for saa at sige at angribe den katholske Kirkes Fæstning og paa muligst bekvem Maade omstyrte den Hjørnstenen, hvorpaa den hviler, fra Grunden af. Og som havde de ikke i de mange Aar ophobet Ruiner nok, søge de at overbyde sig selv i Overmod, idet de paa en af Kirkeaarets helligste Dage paa offentlig Plads rejse et Mindesmærke, hvorved de prise Oprørsaaenden mod Kirken for Efterverdenen og tillige forkynde, at de ville føre en Kamp paa Liv og Død mod Katholicismen. Det er aabenlyst, at dette Maal særlig tilsigtes af Ugjerningens egentlige Ophavsmænd. De hobe Æresbevisninger paa en dobbelt Overløber, en retslig overbevist Kjætter, hvis Halsstarrighed mod Kirken bestandig tiltog lige til hans sidste Aandedræt. Ja, dette er den eneste sande Grund til hans Forherligelse; thi ellers staaer det fast, at han var blottet for alle virkelige Fortrin. Han besad ingen betydelige videnskabelige Kundskaber; hans egne Skrifter brændemærke ham som en Tilhænger af Pantheismen og den groveste Materialisme, der var hildet i talrige gængse Vildfarelser og indviklet i Selvmodsigelser. Han var ikke prydet med nogen Dyd; derimod vidne hans Sæder om den yderste Slethed og Fordærvelse, som utøjlet Last kan styrte Mennesket i. Ingen Stordaad, ingen Fortjeneste af Samfundet; Hykleri, Løgn, Selvsyge, Utaalsomhed mod al Modsigelse, Kryberi, Løvhed og Ondskab vare hans fremtrædende Egenskaber. Betydningen af de store Æresbevisninger, som man bortødsler paa en saadan Mand, deres egentlige Mening kan altsaa kun være den, at hele Livet bør indrettes uafhængig af den kristne Tro, Aanderne unddrages Jesu Kristi

Herredømme. Dette er ogsaa de ugudelige Sektens Maal og Stræben, som paa alle Maader søge at fjerne hele selskabelige Kredse fra Gud og bekæmpe Kirken og det romerske Pavedømme med uendeligt Had og Opbydelsen af deres yderste Kraft. Men for at gjøre Krænkelsen større og Anledningen end mere bekjendt, blev det bestemt at fejre Indvielsesfesten med stor Pomp og stort Tilløb. Rom saa i den Tid indenfor sine Mure en ikke ringe, fra alle Kanter hidlokket Menneskemasse. Uden Sky bleve religionsfjendtlige Faner baarne omkring, ja, til Topmaalet af Vederstyggelighederne manglede der ej en Gang dem, der bare den skjændiges Billede, som nægtede den allerhøjeste i Himmelen Lydighed og er Oprørernes Fyrste og Stifteren af al Splid. Til disse Skjændelsgjerninger kom saa Taler og Skrifter, i hvilke det helligste blev haanet uden mindste Skam og Maade, og den Slags tøjlesløs Tænkefrihed hævet til Skyerne, som afføder alle Omvæltningsslyster og ryster Grundlaget for Tugt og Samfund sammen med de kristne Sæder.

Og denne sørgelige Kjendsgjerning, forberedt som den var i lange Tider, fik Lov til at blive sat i Værk og fuldbyrdet ikke blot med Øvrighedens Vidende, men understøttet af Opmuntringer, der aaberlyst og gjentagne Gange ere udgaaede fra den.

Det er haardt at maatte sige og er paa en Maade et daarligt Varsel, at Anprisningen af den mod Gud oprørske menneskelige Fornuft skal udgaa fra denne hellige Stad, som Gud har bestemt til Bolig for sin Stedfortræder, at uheldsvangre Lærdomme og Vranglæren selv nu som Følge af en ugudelig Omvæltning ustraffet kunne godkjendes ved Oprettelsen af Mindestøtter der, hvorfra Alverden er vant til at modtage Evangeliets uforfalskede Anordninger og Frelsens Raad. Saa vidt have Tiderne bragt os, at vi se Aarsagen til Ødelæggelsen paa det hellige Sted.

Under disse saa uværdige Tilstande erklære Vi,

som have faaet det Hværv at styre Kristenheden og forsvare Religionen, Byen for skjændet, den kristelige Tros Hellighed forhaanet, og Vi kundgjøre med Beklagelse og Gru denne gudsbespottelige Skjændselsgjerning for hele den katholske Verden.

Men af denne Krænkelse kunne der drages nyttige Lærdomme. Det bliver nemlig altid tydeligere, at de fjendtlige Aander ikke ere komme til Ro efter Omstyrtelsen af det verdslige Herredømme, men have noget andet i Sigte som sidste Maal, nemlig Kuldkastelsen af Pavernes Myndighed og Ødelæggelsen af den kristne Tro. Endvidere fremgaar det deraf, om Vi ved Vor Hævdelse af den apostoliske Stols Rettigheder lade Os lede af menneskelige Hensyn, eller meget mere af det apostoliske Embedes Frihed, Pavedømmets Værdighed og endog Italiens sande Velfærd. Endelig kan man af den Vending, Tingene have taget, tilfulde se, hvad Værd saa mange og saa storlydende Løfter have, som man i Begyndelsen saa rundhaandet gjorde, og hvad der er blevet af dem. Paa de Æresbevisninger, hvormed man foregav at hædre den romerske Pave, er der lidt efter lidt fulgt Forhaanelser af værste Art. Den største af alle, den, som praler for alles Øjne og i fuld Offentlighed, er denne Billedstøtte, der er rejst for hint usædelige, forkomne Menneske. Men denne By, som de paastaa altid skal vedblive at være Pavens hæderkronede og sikre Sæde, skal efter deres Ønske blive Hovedstaden for en ny Ugudelighed, i hvilken der bliver ydet den menneskelige Fornuft lig en Gudinde en fornuftstridig og bolersk Dyrkelse.

Betænk derfor, ærværdige Brødre, hvilken Frihed og Værdighed, Vi endnu have tilbage i Udøvelsen af det apostoliske Embede.

Ikke en Gang for Vor Person ere vi uden Frygt og Fare; thi ingen er uvidende om, hvad der er Maalet for Sekternes skjulte Færd, som ogsaa, at Sektererne benytte de gunstige Tider til at vokse Dag for Dag i

Tal og Frækhed og ere fast besluttede paa ikke at hvile, førend Tingene ere førte til den yderste Katastrofe. Og blev der end i det Anliggende, om hvilket vi føre Klage, eneste af Nyttensyn ikke indrømmet dem saa stor Frihed, at de ogsaa kunde iværksætte deres slette Hensigter med aaben Vold, saa kan vel ingen nægte, at de en Gang, naar Lejlighed bydes, ogsaa ville skride til denne Forbrydelse, saa meget mere, som Vi befinde os i Menneskers Vold, som ikke blues ved at sigte os for fjendtligt og uforsonligt Sindelag imod Italien. — Ikke mindre er det at frygte, at de forkomne Menneskers Frækhed, der er rede til enhver Forbrydelse, og deres løsladte Lidenskaber ikke altid ville kunne tæmmes og holdes i Aev paa lige Maade, hvis en Gang vanskeligere og uroligere Tider skulde komme, det være sig nu ved indre Forvirring og Omstyrtning af de politiske Forhold, eller ved en Krigs Omskiftninger og Ulykker. — Saaledes bliver det altid mere aabenbart, i hvilken Stilling Kirkens Overhoved, den katholske Verdens Hyrde og Lærer, befinder sig.

Nedbøjede af denne Kummers Bitterhed og Sorgernes Byrde, desuden i en saa fremrykket Alder, vilde Vi synke sammen, hvis ikke paa den ene Side det aldeles urokkelige Haab, at Kristus ikke vil nægte Os, sin Statholder, den guddommelige Bistand, og paa den anden Side især Bevidstheden om Vor Pligt, der byder Os at gribe Kirkens Ror desto fastere, jo heftigere Vranglærenes og Lidenskabernes Storme rase, holdt Vort Mod oprejst og staalsatte Vor Kraft. — Vi sætte altsaa alt Vort Haab og Vor Lid til Gud, om hvis Sag det drejer sig, og stole især paa den hellige Jomfrus, det kristne Folks Beskytterindes, altid virksomme Forbøn, som Vi af al Vor Sjæl anraabe, endvidere paa de hellige Apostelfyrster Petrus' og Pavlus' Forbøn, under hvis Varetægt denne hellige Stad altid har været tryk og sikker.

Imidlertid tvivle Vi ikke om, at ligesom I, ærvær-

dige Brødre, bestandig forene eders Smærter og Bønner til Gud, hans Kirkes Opholder og Hævner, med Vore, gjøre ogsaa Vore ærværdige Brødre, Italiens Biskopper, altid det samme og staa med desto større Omsorg og Samvittighedsfuldhed Folket bi med deres Raad, jo større Tidernes Ugunst viser sig at være. — Især formanø Vi dem til at bestræbe sig for at gjøre de troende indlysende, hvilken skammelig og rænkefuld Opgave Religionens og Fædrelandets Fjender have sat sig.“ —

Det drejede sig om det højeste og sande Gode, som bestod i den katholske Tro; Fjenderne stræbte af al Magt at fravriste de italienske Folkeslag denne Tro, som saa længe havde betinget deres Hæder og Vel­ færd og bragt dem i Flor. Men især maatte de katholske Mænd ikke være ørkesløse eller tage sig Sagen let, men de maatte med frejdigt Mod bekjende deres Tro, forsvare den med Standhaftighed, og gjordes det nødvendigt, være rede til at bringe ethvert Offer for den. — Disse Opmuntringer og Formaninger angaa i første Række de romerske Borgere, fordi, som det er aabenlyst, deres Tro paa snedig Maade fra Dag til Dag bliver bragt i en farligere Stilling. Men jo mere de er sig den guddommelige Velgjerning bevidst, som ligger i, at de befinde sig saa nær ved den apostoliske Stol og staa i umiddelbar Forbindelse med den, desto mere skulde de stræbe efter at staa fast i deres Tro og vise sig hine Fædre værdige, hvis Tro blev prist i den ganske Verden. De selv og alle Italienere og alle Katholiker skulde ikke aflade med saavel ved Bønner som ved alle Slags gode Gjerninger at bede Gud om, at han i sin Mildhed maatte glemme sin Vrede, der var vakt ved saa mange ugudelige Smædetaler og Angreb paa Kirken, og paa de retskafnes fælles Bøn lade de bedende opnaa Barmhjærtighed, Fred og Frelse.

Ovenstaaende Allokution er det mest gribende Ord, som har lydt fra Pave Leo XIII's Læber. I denne korte Tale er alt storslaet, dybt, værdigt, inderligt. Og Petri Efterfølger havde i Sandhed fuldgyldig Grund til i hele sin Højhed som Overhyrde og med sin kristne Overbevisnings urokkelige Magt at rejse sig imod den uhørte Krænkelse, hvormed Rom, den hellige, den evige Stad, Pavernes By, er bleven skjændet d. 9. Juni. Den Dag, paa hvilken hele Kristenheden fejrede Kirkens Stiftelsesfest ved at højtideligholde Udgydelsen af den Helligaand, som efter Kristi Ord lærer al Sandhed, denne Helligdag havde Frimureriet, der udtrykkelig vedkjender sig at være Ophav til det, valgt til sin djævelske Fest! I Ordets egentlige Betydning, thi Festtoget førte — Pave Leo beklager det som „Top-maalet“ — Faner med Satans Billede med sig; i aandelig Betydning, thi hele Giordano-Bruno-Festen var kun en Forherligelse og Efterligning af den faldne Engel, der først af alle Skabninger nægtede Gud i Himlen Lydighed og derved efter Pavens Udtryk blev „Oprørernes Fyrste og Stifteren af al Splid.“

Den Mand, hvem man rejste et Mindesmærke nær ved Vatikanet og Kristenhedens Hovedkirke, havde, som Pave Leo udviklede i en kort, men desto virksommere Skildring, intet, der kunde gjøre ham værdig til særlig Udmærkelse. Han besad ingen fremragende Lærdom, men forkyndte en forblommet, selvmodsigende Lære, som satte en i Materien skjult „Gud“ mod den personlige Gud. Og han selv var „Materialist“ baade i sit Liv og i sine Skrifter, der vare gudsbespottelige, forkomne, ofte raa og usædelige indtil Væmmelse. I det Billede, som den hellige Fader i Allocutionen udkaster af den fejrede Helt, er hver Linje sand, og ogsaa vore Modstandere vogte sig vel for blot at berøre Brunos Sæder, fordi de vide, at de der kun støde paa Urenlighed og Uhumskhed.

Og for saadan en Mand rejser man et Mindes-

mærke, en saadan Mand forherliger man! Hvorfor vel? Ene og alene af *Had*, af *Had mod Kristendom, Kirke og Pavedømme!* Man har tidt nok udtalt det baade i Tale og Skrift. Ved Afsløringen af Monumentet blev det betonet, at det var en Højtidelighed for en *ny Religion*, den *fri Tankes Religion*, følgelig en Religion uden Gud og guddommelig Aabenbaring, en Religion, der ikke ved af noget *overnaturligt* at sige og kun kjender Naturen, Menneskeheden. Og i alle Blade var det at læse, at det er en Forherligelse af *Modsætningen* mellem den kristelige klerikale, middelaldellige Verdensanskuelse og den „filosofisk-naturvidenskabelige“, den „klassisk-moderne Verdensanskuelse“, og hvad man ellers kalder det. Og dette blev prædikeret paa offentlig Plads i Kristenhedens Hovedstad! I samme Morgentime, i hvilken Højmassen blev fejret i Roms Kirker til Ære for den Helligaand, som lærer al Sandhed, blev det forkyndt paa Pladsen, at han var en Usandhedens og Fordummelsens Aand, og at hans Kirke gjør Folkene ulykkelige!

Da rejste Pave Leo sig med en Ynglings Ild; med Kristi Ord talte han om „Ødelæggelsens Vederstyggelighed paa det hellige Sted,“ beklagede sig for Himmel og Jord over den uhørte Forbrydelse og kaldte Gud og Menneskene til Hævn — og Hævnen vil komme!

Guds Rige ikke af, men i denne Verden.

(Fortsat).

Men i denne Verden er Kirken, et Rige, som Gud selv har stiftet, et Hus, som Gud selv har bygget, et Træ, som Gud selv har plantet, og som skal udstrække sine Grene, saa at de mere og mere overskygge den

hele Jord for at indbyde alle Folkeslag til at tage Bølg under sit skjærmende Løvtag (Mark. 4, 31. 32; Matth. 28, 19). Kirken har den Opgave mere og mere at udvide sig ved Ordets Forkyndelse for om muligt at føre alle Mennesker (Mark. 16, 15) til Tro paa og Lydighed mod den ene sande Gud og den, som han har sendt, Jesus Kristus (Joh. 17, 3). Thi Gud vil jo, at alle Mennesker skulle blive frelste (1 Tim. 2, 4); men der er ikke givet Menneskene et andet Navn, ved hvilket de skulle blive frelste, uden Navnet Jesus (Ap. Gj. 4, 12).

Kirken har altsaa en uafhængelig og umistelig Ret til at *eksistere* i alle Lande, paa den hele Jord. Menneskene kunne med Vold og Magt gjøre det umuligt for Kirken at udøve denne Ret; de kunne forjage de kristne Misionærer eller kvæle Evangeliets Forkyndelse i deres Blod. Men *berøve* Kristi Kirke Retten til overalt at eksistere og overalt at forkynde Ordet, det kunne de ikke. Det er Gud selv, Kilden til alle Rettigheder, der selv har forlenet Kirken den for evige Tider (Joh. 14, 16), indtil Verdens Ende (Matth. 28, 20).

Retten til at eksistere indbefatter fremdeles Retten til at *eje*. Thi hvor aandelig end Kirkens Opgave er, kunne Kirkens Tjenere dog ikke eksistere, endsige løse deres Opgave uden timelige Midler (Penge og Penges Værdi). Den hellige Paulus lærer, at ligesom de jødiske Præster vare anviste til at faa Del i Offergaverne, saaledes har ogsaa Herren forordnet, at de som forkynde Evangeliet, skulle leve af Evangeliet (1 Kor. 9, 13. 14). Vel gav Apostelen for sin Person Afkald derpaa; alligevel hævder han det som sin Ret at lade de Troende, for hvis aandelige Vel han arbejder, bestride sit Ophold. Den Ret er saa indlysende og saa uomtvistelig, at Fyrster og Folk, saa snart de vare omvendte til den kristne Tro, villig anerkjendte den, og rundhaandet udstyrede Præsteskabet med

Jordegodser og andre Indtægter til dets eget og Guds-
husenes, de kristne Skolers og andre veldædige Stif-
telsers Underhold og til Missionsgjerningens Fremme.

Navnlig var det Bispestolene, der bleve aflagte med rigelige Indtægter og for en Del udstyrede med politisk Uafhængighed. Saa længe det gamle tyske Rige bestod, førte Biskopperne dér ikke blot Hyrdestaven men ogsaa Sværdet, de vare *Fyrstebiskopper*, ikke blot Kirkefyrster men ogsaa Landsherrer; og at deres Undersaatter følte sig lykkelige under deres landsfaderlige Regering, derom vidner det Mundheld, at under Krumstaven er det godt at bo. Revolutionens Bølger bortskyllede Fyrstebispedømmerne sammen med den tyske Kejserrone. Hvad de verdslige Regenters Begjærlighed levnede Kirken, er forsvindende ringe mod de rige Midler, som de med Magt toge fra den. De Kirkens Mænd, der endnu raade over større Indtægter, ere sig vel bevidste, at de ikke gives dem i Eje, men kun betros til Forvaltning efter de fromme Stifteres Vilje. Den gængse Bebrejdelse mod den saakaldte „døde Haand“, den Sigtelse, at Kirkegods er en død Kapital, der ligger hen til ingen Nytte for Almenheden, modbevises baade af Historien og af Nutidens Erfaring.

Der skal jo særlig Anledning til, ellers faar Offentligheden ikke nøjere Oplysning om, hvor store Summer Kirkens Mænd ofre til Almenvellets Fremme. Saadan en særlig Anledning tilbød sig f. Eks. da Kardinal Johannes Simor, Fyrsteærkebiskop af Gran i Ungarn, holdt sit Guldjubilæum som Præst i 1886. Taknemlighed drev den Gang til at fremlægge for Offentligheden en Oversigt over, hvad Bispedømmet og hele Landet skyldte denne fordringsløse Mand af ringe Herkomst — hans Fader var Skomager — der kun har sin høje Begavelse og ægte præstelige Aand at takke for, at han nu staar i Spidsen for den katholske Gejstlighed i Ungarn og som Primas havde den Ære i 1867 at sætte

den hellige Kong Stefans Krone paa den østerrigske Kejser Franz Josefs Hoved.

Nu for 3 Aar siden blev der altsaa blandt andet oplyst, at Ærkebiskoppen havde grundlagt og doteret 9 Opdragelsesanstalter for Piger, udgivet 810,352 Gylden for Undervisning og Opdragelse, 80,300 Gylden for Skadelidte, 384,000 Gylden for Enker og forældreløse Børn, en Gavn mildhed, som har indbragt ham Hædersnavnet „Forældreløses Fader“, at han havde kostet 700,000 Gylden paa sin Domkirke, 638,907 Gylden paa andre Gudshuse, at han havde bygget en ny Bispegaard, som man har givet Navnet „Simor Musæum“, da den indeholder en Bogsamling paa 50,000 Bind og Samlinger af 500 Oliemalerier, af Kobberstik, Oldsager, Mønter o. l. Ved selv at bestyre sin Bispestols store Godser lige saa dygtig som samvittighedsfuldt, var han naaet til ikke alene at gjøre sit Bispesæde frit for en gammel Gjæld paa 500,000 Gylden, men ogsaa at forøge dets fremtidige Indtægter, ved at han lod nye Bygninger opføre, indførte nye Maskiner, fremmede Skovbrug, og Kvægavl o. s. v. Han udtalte som sin Grundsætning: „Kirkens Jorder høre Gud og de Fatige til; de bør drives saaledes, at man derved fremmer de kirkelige og patriotiske Interesser, for hvilke Ungarns første hellige Konge har givet dem. Vi, Kirkens Tjenere, bør fordoble vore Anstrængelser for at godtgjøre, at de os betroede Godser ere i gode Hænder“.1)

Man kan altsaa ikke bebrejde den katholske Kirke, at den undervurderer de materielle Midlers Betydning for Guds Riges Opbyggelse, eller at den er forsømmelig i tilbørlig at bære Omsorg for dem. Paa den anden Side beviser Historen, at Kirken lige saa lidt overvurderer sin verdslige Besiddelse, ej heller lader sig lede af Magt- eller Havesyge, men tilsidesætter sine jordiske Interesser for Sjælenes aandelige Vel.

1) Jfr. Historik-politische-Blätter 99, 290 ff

Da den første franske Republik havde erobret alle tyske Lande ved den venstre Rhin-Bred, blev det den 25. Febr. 1803 besluttet, at berøve de gejstlige Fyrster i Tyskland deres Landshøjhed, fratage Bispestolene, Domkirkerne, Kapitlerne og Klostrene deres Indtægter og Fordele og fordele dette Kirkeran blandt de verdslige Rigsfyrster, der havde mistet Besiddelser hinsides Rhinen.

Den katholske Kirke i Tyskland berøvedes paa denne Maade 1,295 Kvadratmil med 2,361,176 Indbyggere og en aarlig Indtægt paa 12,726,000 Gylden. Denne Forholdsregel var i og for sig himmelraabende Uret; den blev gennemført med en Vilkaarlighed og Haardhed uden Lige: Fyrstebispedømmerne Fulda og Corvey f. Ex. bleve givne til Arvestatholderen af Holland, skjønt han ikke havde mistet en Fodsbred tysk Land, ja, ikke engang havde hørt til det tyske Riges Fyrster. Efter Napoleon I's Fald gjenerobredes de tabte tyske Lande vest for Rhinen, saa at endog Paaskudet til Kirkeranet bortfaldt. Wiener-Kongressen stillede sig den Opgave at gjenoprette den Orden, som Revolutionen havde forstyrret. Men til Trods for alt dette gav den ikke den katholske Kirke i Tyskland de frarøvede Lande og Rettigheder tilbage. Pavestolen som Kirkens øverste Styrelse følte sig forpligtet til under 14. Juni 1815 at gjøre Indsigelse mod dem af Kongressens Bestemmelser, der vare „i Modstrid med den katholske Kirke i Tysklands og Pavestolens Rettigheder og Interesser, samt mod al den Skade, som Gudsdyrkelsen og Sjælenes Frelse vilde lide som Følge deraf.“¹⁾

Pius VII, som den Gang sad paa St. Peters Stol, fulgte deri sin Formand Innocens X' Exempel. Denne havde protesteret mod den westfalske Fred af 1648 — ikke fordi han mente, at „Verdens Riger hørte ham til,“²⁾ (hvad man i saa Henseende bebrejder Mittel-

¹⁾ *Brück*, Geschichte der katholischen Kirche in Deutschland im 19. Jahrhundert. Mainz I 293.

²⁾ Schepelern: „*Af denne Grund*“ have Paverne indtil den Dag i Dag ikke godkjendt den retslige Gyldighed af den westfalske Fred med

alderens Paver, siger Biskop Martin,¹⁾ var, ret beset, ikke andet, end at de afsagde Voldgiftskjendelser, hvortil Fyrster og Folkefærd frivillig havde opfordret dem) — heller ikke fordi Paven ikke vilde have nogen som helst Fredsslutning med protestantiske Fyrster, men fordi han hverken kunde godkjende det Kirkeran, som ved denne Fred blev beseglet og som ved den Lejlighed første Gang blev besmykket med Ordet „Sækularisation“ (egentlig: Verdsliggjørelse), ej heller de andre Indgreb i Kirkens Rettigheder, som de verdslige Fyrster her tillode sig. „Paven“, skriver Kardinal Hergenröther, „skyldte sin Person og sin Værdighed den Erklæring, at han ikke indvilgede i hin Uret og dens uoverskuelige Følger, men højtidelig gjorde Indsigelse derimod. . . . Men Fredsslutningen var en fuldbyrdet Kjendsgjæring, og Sket lod sig ikke gjøre usket. Katholikerne, ogsaa mange Theologer, anerkjendte, at den pavelige Protestbulle, praktisk set, ikke kunde være andet end en kirkelig Censur og Misbilligelse.“²⁾

Det samme gjælder om Pius VII's Protest mod Wiener-Freden. De Skridt, han ikke tøvede med at gjøre, bevise det. Hans Hovedomsorg gik ud paa at faa den nedbrudte kirkelige Orden rejst paa ny. Derfor indledte han snart Underhandlinger og sluttede Overenskomster (Konkordater) med de nye Landsherrer, der havde tilranet sig forhenværende gejstlige Gebeter og Besiddelser.

dens Bestemmelser om Religionstried.“ — Hvad denne Fred godkjendte, var ikke Religionsfrihed, men et utaaeligt Religionstyranni, idet den udleverede Undersaatternes religiøse Bekjendelse til Landsherrernes Lune.

¹⁾ *K. Martin*, Ein bischöfliches Wort an die Protestanten Deutschlands Paderborn, I 173.

²⁾ Kardinal Hergenröthe, Handbuch der allgemeinen Kirchengeschichte. Freiburg. II § 431.

(Fortsættes.)

Efterretninger fra Ind- og Udland.

Bern, 19. Juni. Forbundsraadet har, som bekjendt, indbudt de evropæiske Magter til en Kongres for at træffe international Aftale om *Arbejdets Ordning*, og de fleste Magter, navnlig de større, have allerede svaret velvillig paa Indbydelsen. Idet nu den protestantiske „*Courrier de Genève*“ meddeler denne glædelige Efterretning, knytter den dertil nogle Bemærkninger af ikke ringe Interesse. Det protestantiske Blad skriver:

„Vi antage, at Forbundsraadet ikke har løst sin Opgave fuldstændig; thi hvis ikke alle Tegn skuffe, maa det have glemt at sende sin Indbydelse til *en Magt*, og det just den Magt, der burde være indbudt i *første Række*, fordi dens Medvirkning vilde have været af særlig Betydning for disse sociale Konferenser, vi mene den *hellige Stol*. Vi paastaa ikke ubetinget, at det har gjort sig skyldig i denne Fejl, men vi slutte det af den Omstændighed, at vi endnu stadig savne den h. Stols Tilslutningsskrivelse mellem dem, som ere indløbne til Bern. Havde den hellige Stol modtaget Indbydelsen til Konferensen samtidig med de øvrige Magter, vilde den uden Tvivl have givet Forbundsraadet Underretning om sin Tilslutning. Den nylig i Pavens Navn til Hr. Decurtius rettede Skrivelse er et Bevis derfor. Da Hr. Decurtius gav Stødet til Konferensen ved sit Andragende til Nationalraadet, var det sikkerlig hans Mening, at Forbundsraadet skulde indbyde den hellige Stol sammen med de øvrige Magter. Af en saa dannet Katholik, der kjender den hellige Stols Anseelse i vor Tid og véd, hvilken fremmede Indflydelse Pavens Afsendinge kunne udøve i et saa vanskeligt og kompliceret Spørgsmaal, kan man ikke forudsætte andet. — Den h. Stol er en Magt, der har sin Plads i den evropæiske Ligevægt. Nationerne opretholde deres Gesandtskaber ved den h. Stol, som de vedblive at betragte som suveræn Magt trods den øjeblikkelige Berøvelse, som den har maattet lide. Den h. Stol hører altsaa nødvendigvis til de Magter, som Forbundsraadet ved Decurtius' Andragende blev opfordret til at indbyde, og skulde der virkelig endnu ikke være sendt nogen Opfordring til Vatikanet, haabe vi, at denne Forseelse ufortøvet vil blive gjort god. — Den

farligste Klippe, som truer den forestaaende Konferens i Bern, er Nationernes Iversyge og stridende nationale Interesser. Hvem var bedre end *Pavens* Afsendinge egnet til at tale det rimelige Maadeholds Ord midt i disse Rivaliseringer og i den mægtige Verdenskamp? Og hvem kunde med større Myndighed end den h. Stol forsvare de smaa mod de store, de svage mod de stærke? Schweitz, hvem Æren tilkommer for at have grebet Initiativet til et saa ædelt Foretagende som den internationale Arbejderbeskyttelse, maa ikke forsømme noget af, hvad der kan sikre et lykkeligt Udfald. Da nu Nærværelsen af den h. Stols Afsendinge muligvis kan være den væsentligste Støtte for et saadant Udfald, kunde Schweitz aldrig tilgive Forbundsraadet, om det forsømte at indbyde den h. Stol.“

Fra Ulykken i Johnstown meddeler det *protestantiske* Blad „Philadelphia Times“ følgende Tildragelse: „Det Vidunder, som har tildraget sig i Kirken til den ubesmittede Undfangelse, vækker uhyre Opsigt. Et stort Antal Personer kunne bevidne Kjendsgjæringen (testify to the event). og den er i Sandhed, for at bruge et svagt Udtryk, mærkværdig. Majandagten var i fuld Gang Fredag Aften, da Vandmassen styrtede løs paa Cambria-City. Kirken var i det Øjeblik overfyldt med Mennesker, men da de fremstyrtende Vandes Bruslen blev hørlig, søgte Menigheden at flygte ud af Kirken. Det lykkedes ogsaa, hvad Flugten ud af Kirkens Indre angik, — i faa Minutter var Kirken under Vand — Vandmassen stod 15 Fod højt derinde, og buldrede i frygtelige Hvirvler om Hjørnerne. Kirken var skrækkelig tilredt, Bænkene revne ud og baade Bygningens Ydre og dens Indre ødelagt. Igaar Morges, da man endelig fik brudt sig Vej gjennem den spærrede Dør, viste Ødelæggelsen sig at være fuldstændig. Kun *en eneste* Gjenstand var *undsluppen* fra Elementets Vrede. *Den hellige Jomfrus Statue*, der var smykket og prydet i Anledning af Majandagten, var saa urørt som den Dag, den blev færdig. Blomster, Kranse, ja selv Blonden *vare uskadte og rene!* Ikke den ringeste Beskædigelse var at opdage! Sporene paa Væggen bevise, at den 3 Fod høje Statue, skjøndt dette stod 15 Fod højt i Kirken (altsaa 12 Fod over Statuen) *har været fri for enhver Berøring med Vandet!* Enhver, som har set Statuen og dens Omgivelser, er fast overbevist om,

at det er en vidunderlig Tildragelse, og den værste Skeptiker maa indrømme, at det har en Duft af det overnaturlige“.

London. I alle Londons katholske Kirker oplæstes i Søndags et Hyrdebrev fra Kardinal-Ærkebiskop *Manning*. Det omtaler blandt andet ogsaa *Katholicismens glædelige Fremgang* i Storbritanniens Hovedstad. I Aaret 1850 fandtes der i London kun 47 *katholske Kirker*, nu er deres Tal voxet til 123. Opførelsen af 5 nye Kirker skal i en nær Fremtid paabegyndes. For et Par Uger siden har Kardinal *Manning* atter optaget *tre anglikanske Gejstlige* i den katholske Kirkes Skjød. Blandt disse befandt sig Rev. *C. W. Townsend*, der forhen var Bestyrer for Salisbury theologiske Kollegium og derefter Forstander for Oxford-Universitetets Mission i Kalkutta.

Essen. I Kristi Legemsfest Processionen deltog i Aar ifølge en nøjagtig Optælling 33,220 Personer, blandt hvilke 6600 Skoledrenge, 5600 Skolepiger, 3290 hvidklædte Piger, 780 Jomfruer med hvide Slør, 6800 Kvinder og 10,150 Mænd og Ynglinge.

Kirkelig Kalender.

Søndag den 14. Juli. 5. Sønd. e. Pintse. Bonaventura, Kirkelærer og Biskop. — 15. M. Apostlenes Deling. — 16. Ti. Kar-mel-Skapular Fest. — 17. O. Alexius, Bekjender. — 18. To. Kamillus af Lellis, Ordensstifter og Bekjender. Frederik, Bekj. — 19. F. Vincents af Paul. Bekjender. — 20. L. Hieronymus af Æmilian, Bekj.

Søndag den 21. Juli. 6. Sønd. e. Pintse. Henrik, Kejser og Bekjender.

Svendeforeningen agter at afholde Bazar og Havefest Søndagen den 18. August. Større og mindre Gaver, som egne sig til Bazaren, modtages med Taknemlighed af D'hr. Gejstlige.

Bedes bemærket! En ung rask Mand ønsker Plads som Bud eller paa et Lager hos en af D'hr. Grosserer eller Fabrikanter. Redaktionen anviser.

Vincentsforeningen. I Anledning af den h. Vincents af Pauls Fest (19. ds.) holde Konferentsernes Medlemmer Fælleskommunion i Set. Ansgars Kirke Søndag den 21. Juli, Kl. 8. — Samme Dag holdes om Aftenen Kl. 7 Generalmøde i Lo-kalet, Frederiksberg Allé 15.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Syvogtredivte Aargang.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, Store Kjøbmagergade 10, 1. S., Kjøbenhavn. — Redaktør: A. Johansen Bredgade 64, 1. S.

N°. 29.

Søndagen den 21. Juli.

1889.

Indhold. Minder fra Sct. Kjelds Jubilæum. Danmark og Ermland. P. Mathews og Maadeholdsforeningen. Efterretninger fra Ind- og Udland. Oversigt.

Minder fra Sct. Kjelds Jubilæum.

(Fra vor Korrespondent.)

Den 11. Juli 1889 vil stedse blive en Mindedag i Kirkens Historie her i Norden. For anden Gang foretog en Del af Danmarks Katholiker en Valfart til Steder, der gjemte Mindet om en Nationalhelgens Liv og Leved. Syv Hundrede Aar vare paa denne Dag henrundne, siden den ærværdige Provst i Viborg, *den h. Kjeld* højtideligen kanoniseredes og skrinlagtes af Danmarks berømte Ærkebiskop Absalon, i Kraft af Fuldmagt, han i dette Øjemed havde modtaget af Kirkens daværende Overhoved, Pave Klemens III. Rigtignok kunde den højtidelige Gudstjeneste ikke som for nogle Aar tilbage ved Sct. Knudsfesten i Odense afholdes i selve den By, i hvilken den Hellige fortrinsvis havde virket og levet, da vor h. Kirke desværre endnu ikke ejer et katolsk Gudshus i den ældgamle Bispestad Viborg. Ikke heller ere Helgenens Relikvier længere til Stede,

da de bleve tilintetgjorte ved den ulykkelige Brand, som i Aaret 1726 ødelagte hele Viborg Domkirke, hvor de opbevaredes. Men med desto større Højtidelighed fejredes saa Mindefesten i Randers, i hvis Nærhed — Byen Venning — den h. Kjeld blev født, rimeligvis i Aaret 1105.

Om Aftenen den 10. Juli begyndte Festsdeltagerne at komme, blandt dem den højærv. apostoliske Præfekt, Msgr. *von Euch*, flere Gejstlige fra de jyske Provindsbyer og nogle Repræsentanter for den kjøbenhavnske Menighed. Da den 11. Juli endelig oprandt, bragte det første Tog ca. 50 Menighedsmedlemmer fra Aarhus tilligemed flere af Menighedens Gejstlige. 11 Gejstlige samledes ved denne Lejlighed i Randers: D'hr. *Lohmann* og *Schmitt* fra Aarhus, *Kerff* fra Horsens, *Heiden* fra Fredericia, *Storp* fra Kolding, *von Geyer* og *Johansen* fra Kjøbenhavn og *Evers* fra Ordrup, tilligemed de to Gejstlige i Randers, D'hr. *Helmke* og *Osterhammel*. Tidlig om Morgenen frembare de forskjellige Præster det h. Messeoffer ved de to Altre i den smukke Vor Frelzers Kirke, der er indviet til Jesu guddommelige Hjærte og i Dagens Anledning var bleven smykket paa det festligste. Højt oppe fra Taarnet vajede Dannebrog, og ovenover Portalen var anbragt en stor Ramme af Grønt med en Indskrift, der hentydede til Festsdagens Betydning. Kirkens Indre overgik alle Forventninger; Væggene vare smykkede med mægtige Guirlander, og langs Midtergangen, fra Indgangsdøren og helt op til Kommunionbænken, stod en Række Flagstænger opstillede, forbundne med hverandre ved Guirlander, omkring hvilke Dannebrogsvimpler vare slyngede — en overordentlig smagfuld Dekoration, som ikke lidet bidrog til at give Festen til Ære for Jyllands ædle Søn et ægte nationalt Præg. Foran Koret stode to høje Kandelabre mellem smukke Laurbærtræer og andre exotiske Væxter, og det blomstersmykkede, gothiske Alter straaledede i et Lyshav.

Kl. 10 begyndte den højtidelige Gudstjeneste. Længe iforvejen var Kirken opfyldt, og blandt de Tilstedeværende bemærkedes ikke faa Protestanter. Pontifikalmessen fejredes af den højærværdige Hr. Præfekt *von Euch*, der assisteredes af Pastorerne *Kerff* og *von Geyr* som Diakon resp. Subdiakon, og af Pastorerne Evers, Osterhammel og Johansen. Da denne Pontifikalmesse er den første, der er bleven fejret i Randers siden „Reformationen“s Indførelse, var denne højtidelige Gudstjeneste, der viser den katholske Kultus' Storslaaethed og Pragt i hele dens Fylde, uden Tvivl en Begivenhed, der opfyldte enhver katholsk Kristens Hjærte med Glæde og med Bevidstheden om, at den Tro, som den h. Ansgar for over 1000 Aar siden havde forkyndt vore Forfædre, og som den h. Kjeld for 700 Aar siden bekjendte sig til, atter var i Færd med at fæste dybe Rødder i mange danske Hjærter. Til Gudstjenestens Forherligelse bidroge i høj Grad de fortrinligt indøvede Sangere fra Aarhus' Menighed, som under Pastor Schmitts' dygtige Ledelse udførte en tostemmig Messe af Haller. Efter Evangeliet holdt Pastor Lohmann fra Aarhus en kort Festprædiken, i hvilken navnlig Grundene til den Ære, vi vise de Hellige i Almindelighed, nærmere udvikledes paa en klar og letfattelig Maade.

Kl. 2 om Eftermiddagen samledes en Del Festsdeltagere til et lille Festmaaltid i den smukt beliggende Pavillon paa Randers Skovbakke. I den store, rummelige Sal, i hvilket Bordet var dækket, tog man Plads paa Lykke og Fromme, Præster og Lægfolk, Mænd og Kvinder; alle Samfundslag følte sig som en Familje og omslyngede af den ene fælles Festglæde. Efter katolik Skik begyndte Maaltidet med fælles Bordbøn. Flere Skaaler udbragtes for Pave Leo XIII, den apostoliske Præfekt, de Gejstlige og Menigheden i Randers, Gjæsterne og Sangerne fra Aarhus, for den katholske Presse, osv. Alle disse og de følgende Skaaler, der fremkaldte idelig fornyede Akklamationer,

vedligeholdte den hjærtelige og glade Tone indtil det Sidste, og de mellem Skaalerne afsungne Sange bidroge ikke lidet til at holde den festlige Stemning ilive. En fælles Bordbøn afsluttede Festmaaltidet, efter hvilket Festdeltagerne i smaa Grupper besaa Byens Seværdigheder og smukke Lystanlæg, og mangt et Venskabsbaand knyttedes ved denne Lejlighed fastere mellem Menighedsmedlemmerne i de to Nabobyer Randers og Aarhus, som kun kan være til Gavn for vor h. Kirkes Sag, ifølge Ordsproget, at „Enighed gjør stærk“.

Kl. 8 om Aftenen fandt Festandagten Sted. Kirken var opfyldt indtil sidste Plet. Sangen var herlig, og Bønnen til den h. Kjelds Ære blev udtalt af Alles Hjærter. Efter Festprædiken, i hvilken Pastor Johansen udviklede den h. Kjelds Liv og Levned og hans Betydning for Fædrelandet, istemte den højærværdige apostoliske Præfekt den ambrosianske Lovsang „Te Deum“, hvis mægtige Toner saa bruste igjennem Kirken og i denne højtidelige Stund lod os glemme, at vi vare den lille Flok, saa vi følte os hensatte som i en ren katolsk Luft; Øjet fyldtes med Glædens Taarer; alle vare ét Hjærte og én Sjæl, opfyldte af Tak til Gud, som er underfuld og mægtig i sine Hellige, for den Naade, han havde ladet os blive til Del, paa en saa festlig Maade, at kunne fejre denne herlige 700-aarige Mindedag om vort Fædrelands berømte og hellige Søn.

Med det Foregaaende har jeg søgt saa nogenlunde at gjengive de mest fremragende Momenter af Sct. Kjelds Jubilæet. Selve Festdagens Aand og mangehaande opløftende Træk staa naturligvis med en ganske anden glødende Farve indskrevne i de enkelte Deltageres Sind og Hjærte, end Ugebladets Korrespondent med sin svage Pen her vilde kunne udmale dem. Men min nærmeste Hensigt var jo ogsaa kun den, at fæstne Mindet om Jubilæet for Eftertiden og at give de Fraværende en svag Forestilling om Festlighederne. Maatte vi mange, som deltog i Festen i Randers, og

de langt Flere, som kun i Aanden kunde slutte sig til denne Valfart, med samme Kraft og Alvor, med samme inderlige Stræben efter de højere, overnaturlige Goder fortsætte og fuldende vor jordiske Vandring, ligesom den h. Kjeld for 700 Aar siden fortsatte og fuldendte sin, og maatte vi med fornyet Tillid i hans Exempel og Forbøn søge en ny fast Støtte mod dette Jordelivs mangehaande Farer og Fristelser.

Dagen efter Sct. Kjeldsfesten foretog en Del af Festdeltagerne en Udflugt til Viborg, for der at bede paa de Steder, der fordum havde været Vidne til den h. Kjelds velsignelsesrige og opbyggelige Virksomhed. Men herom forbeholder jeg mig at meddele Ugebladets Læsere næste Gang.

(Fortsættes.)

Danmark og Ermland.

Skjøndt der baade i Oldtiden og gjennem Middelalderen lader sig paavise Samkvem mellem Danmark og Ermland, har dette dog nærmest fundet Sted for Handels og Vindskibeligheds Skyld. En aandig Forbindelse indtraadte først, efter at Protestantismen havde lagt de katholske Skoler i Danmark øde og tvunget de unge katholske Danske, navnlig dem, der vilde forberede sig til Præstestanden, til at søge Uddannelse udenlands. Da frembød Jesuiterkollegiet i Braunschweig som det nærmeste sig af sig selv, og efter at Pave Gregor XIII havde knyttet et paveligt Seminar dertil, og gjort det til en Anstalt til Uddannelsen af Missionærer for Norden, finde vi ogsaa en Række unge Danske som Elever. Husets Matrikel, der endnu er bevaret, opfører følgende 24 Navne paa danske Studerende i Aarene 1596—1615: Severin Albinus (Søren

Hvide?) 1696, Andreas Tonolei, der siden studerede i Olmütz og efter sin Hjemkomst blev Dronningens Livlæge, skjønt han aabent bekjendte sin Tro; Jakob Falster; Jakob Gothlandus (1597); Vilhelm Corvinus (1598); Johan Malakias; Johan Utbynæus (J. Utby); Andreas Scheningius; Johan Kydius; Nicolaus Revig (Niels R.); Johan Kydius; Andreas Havnus (A. Havn — fra Kjøbenhavn?); (1599); Johan Steinius (J. Sten) (1600); Mathias Gerhardi; Gerhard Jakoby; Kasper Herlovius (K. Herløv) (1601); Nicolans Coronensis (Niels Krone?); Nicolans Hovius; Johan Jacobi (J. Jakobsen?); Frans Steinius (Fr. Sten); Paulus Havniensis (Povl Kjøbenhavn?); Gerhard Hachemius (G. Hage?) (1602; Johannes Lago (J. Lage) (1604; Suederus Kitting: Jakob Kydius (1610); Erasmus Borvinus (1615). Men selv bortset fra den pavelige Studieanstalts Elever, blandt hvilke der desuden var mange Nordmænd og Svenskere, yndede ogsaa andre unge Danske at studere i Braunsberg. Det derværende Collegiums Ry, — siger den katholske Kirke i Danmarks sidste Historieskriver (W. J. Karup: *Gesch. der kath. Kirche in Dänemark* 1863. S. 313.) — udbredte sig hurtig over hele Skandinavien, og rige protestantiske Familier toge ikke i Betænkning at sende deres Sønner derhen for at hente sig en grundig sproglig og filosofisk Dannelse. En ung dansk Adelsmand af Styggernes Slægt, der havde faaet sin Uddannelse hos Jesuiterne i Braunsberg, fortalte efter sin Hjemkomst Kong Kristjan IV, hvor han havde erhvervet sig sine Kundskaber, og ved en Prøve, som Kongen lod ham underkaste sig, udtalte Kristjan IV sin Tilfredshed med ham selv og hans udmærkede Lærere¹⁾.

¹⁾ Aunael literae Soc. Jesu, an 1600 p. 450.

Det er maaske den Morten Stygge, som døde i Braunsberg 1602 og blev begravet i Guds Moders Kapel foran Rosenkransalteret, ved hvilken Lejlighed Ærkepræsten i Braunsberg, Michael Duntius, holdt Ligtalen, trykt sammesteds 1602.

Blandt de Danske, som efter deres Hjemkomst fra Kollegiet i Braunsberg, bleve Hovmestre eller Lærere ved de lærde Skoler i Danmark, berømmes især Rektoren i Malmø, Haggæus. Han overtalte mange baade Adelsmænd og Borgere til at sende deres Sønner til Braunsberg, hvor da den udmærkede Undervisning i Historie og Logik brød dem Vej til Erkjendelsen af den katholske Tros Sandhed. Et stort Antal unge Mænd af de bedste Familier i Danmark, saa vel som ogsaa fra Norge og Sverrige ¹⁾, bleve saaledes førte til Kirken og udbredte siden, hver i sin Kreds, den katholske Tros Grundsætninger. Denne Fremgangsmaade viste sig saa virksom, at man i et helt luthersk Land som Danmark, et halvt Aarhundrede efter Kirkesplittelsen havde det Særsyn, at danske Mænd, der hemmelig hang ved den katholske Tro med Liv og Sjæl, endog bleve ansatte af Regeringen som lutherske Præster! Og disse forbavsende Resultater vare Frugterne af nogle Aars Virksomhed mange Mil fra det Land, paa hvis Omvendelse der blev arbejdet!

Det kunde naturligvis ikke længe undgaa de lutherske Biskoppers Opmærksomhed, at der var Fare paa Færde for dem og deres Sag. Den sjællandske Biskop Peter Vinstrup gjorde Kristjan IV alvorlige

¹⁾ I Norge havde en ung Mand, den havde studeret i Braunsberg og der antaget den katholske Tro, endog oprettet en Skole, hvori han underviste Ungdommen efter Jesuiternes Methode. Han omvendte sin Broder, der var protestantisk Præst, og overtalte en anden Gejstlig til at sende sin Søn til Kollegiet i Braunsberg, hvor han siden blev Katholik. 1613 opdagede den lutherske Biskop Siningius i Oslo, at der i hans Stift var ansat 6 Præster, som ikke blot vare Katholiker, men endog Elever af Jesuiterne. Cf. Ann. lit. 1601 p. 772. Münter R. H. II p. 639. Pontopp. am. III. p. 611. Hvor mange unge Svenskere der i Braunsberg havde indsuget Kjærlighed til den katholske Religion, ses af Fant: *Dissertatio de Studiosis Suecis in Seminariis Jesuitarum versus finem saeculi XVI.* Upsala 1794. Et lignende Arbejde af Prof. A. G. Ahlqvist i Wexio, der til den Ende opholdt sig en Tid i Braunsberg, er desværre forblevet ufuldendt paa Grund af Forfatterens Død († 25. Marts 1881).

Forestillinger angaaende Ungdommens Opdragelse hos Jesuiterne. Men Kongen, der ikke vilde berøve sine Undersaatter en Undervisning, som de ikke kunde faa lige saa grundig hjemme, og desuden maaske antog, at Winstrup var misundelig paa de dygtige Braunsbergere — svarede Biskoppen, at „han gjorde bedst i at ruste sig og sine Elever mod Jesuiternes Elever og, kunde han, besejre dem i Dispytter“.

Dette Svar græmmede selvfølgelig den lutherske Biskop og æggede endnu mere hans Forfølgelseslyst mod de braunsbergske Missionsbestræbelser. Kort efter løftede han atter sin Røst imod dem, og denne Gang understøttet af alle sine Embedsbrødre i Danmark og Norge. Biskop Mogens Mathiæ i Lund, holdt paa et Præstemøde i sit Stift en Tale mod „Jesuiternes Sekt“, i hvilken han malede dem med de sorteste Farver. Denne Storm jog Skræk i Kongen. Ved Forordning af 6. Oktober 1604 paalagde han derfor alle lutherske Biskopper og Præster at holde et Øje med dem, der havde studeret i Jesuiterkollegier, da saadanne for Fremtiden ikke skulde kunne forfremmes til Embeder i Kirke og Skole. Endvidere skulde de, som efter den Tid søgte Jesuiterkollegier, være forviste af Landet, og Forældre og Værger, som tillod sligt, idømmes svære Pengebøder.

Som venteligt var, blev Rektor Haggæus i Malmø, udpeget for Kongen som den, der havde overtalt mange til at sende deres Sønner til Kollegiet i Braunsberg og selv aabent var den katholske Religion hengiven. Kongen befalede ham da næste Aar enten at afsværge den katholske Tro, eller uopholdelig forlade Riget. Haggæus valgte det sidste og drog til Braunsberg, hvor han siden levede.

Imidlertid standsede den omtalte strænge Forordning ingenlunde Jesuiternes Missionsbestræbelser i Danmark.

1606 kom der incognito nogle Missionærer fra

Braunsberg til Danmark. I Kjøbenhavn forefandtes der flere Katholiker, deriblandt endog en Kannik, som skriftede og kommunicerede hos dem. De omvendte to Protestanter og en Frafalden. En af disse Missionærer var den i den katholske Kirkes og da navnlig Jesuiternes Historie berømte Nordmand Laurentius Nicolai (Lauritz Nielsen, kaldet „Klosterlasse“). Han var født i Norge 1538, midt i Reformationstummelen. Efter at have faaet sin Uddannelse paa Universitetet i Kjøbenhavn, var han gaaet over til den katholske Kirke og rejst udenlands. I Løven studerede han Theologi og modtog Præstevielsen 1562. Aaret efter indtraadte han i Jesu Selskab. Fra Belgien kom han 1574 til Sverrige og blev af Johan III ansat som Professor i Theologi ved Universitetet i Upsala og siden ved Kollegiet paa Ridderholmen i Stokholm. Her blev Klosterkirken indrømmet ham til at præke og holde Guds-tjeneste i. Det varede dog ikke længe, inden Lauritz Nielsen kom i Strid med de protestantiske Professorer. I et offentligt Colloquium i Januar 1577 mellem ham og Lutheranerne Peter Jone og Oluf Luth, hvor der blev disputeret om Kirkens Myndighed og det h. Messeoffer, tilkæmpede han den katholske Sag en glimrende Sejr. Han deltog i Udarbejdelsen af den bekjendte svenske Liturgi, med hvilken Hensigten var aldeles at fortrænge den lutherske Gudstjeneste af Sverrige. Hvad der voldte hans Afrejse fra Sverrige 1579, vides ikke; men efter den Tid opholdt han sig i Braunsberg, beskæftiget med lærde Studier og Ungdommens Undervisning. Som gammel Mand paa 68 Aar kom han 1606 sammen med to andre Missionærer til Helsingør, hvor han opholdt sig nogle Uger hos de fremmede Konsuler og læste Messe. Derfra rejste han til Kjøbenhavn, hvor han begjærede og fik Audiens hos Kongen. Denne modtog ham meget naadig. Fader Laurentius udbad sig Pas til Norge, hvor han havde nogle Privatsager at ordne. Derpaa tilbød han Kongen sin Tjeneste til en Refor-

mation af den danske Kirke, hvilken han i et Skrift havde bevist var nødvendig. Dette Skrift havde han tilegnet Kongen, og overrakte ham det ved denne Lejlighed. Det var udkommet paa Latin i Krakau 1604 og paa Dansk i Braunsberg 1605 med Tittelen: „Confessio Christiana, det er: den christelige Bekjendelse om Herrens Veig, hvilken den christelige Menighed udi disse trende nordlanske Riger, Danmark, Sverrige og Norrige stadelig hafver bekjendt oc efterfuldt, fru de tørste hafver annammet den christelige Tro ofver sexhundert Aar, indtil Christian de Tredie Danemarkis og Norrigis, og Gøtstaf Sverrigis Rigis Konningers Tid, af Lauritz Nielsen af Norrige“. Bogen var prydet med det danske Vaaben og indeholdt i kateketisk Form en Fremstilling af den katholske Kirkes Hovedlærdomme. Den indledes med en Skrivelse til Konge og Rigsraad, i hvilken Forfatteren minder om den Utaknemlighed, hvori man havde gjort sig skyldig mod sine ærlige Forfædre, i det man havde ladet nogle tyske Vranglærere indbilde de nordiske Folk, at Kirken havde taget fejl for mange Aarhundreder siden, og at dens Lære var forkastelig. Nu, da Conciliet i Trient havde overvejet, prøvet og stadfæstet Fædrenes Tro og Skikke, var det paa Tide at lade Skraalet forstumme. Dette vilde man overbevise sig om, ved at gennemtænke denne Bog. — Kongen lovede ham at undersøge Sagen; saa skulde han faa bestemt Svar. Imidlertid indhentede han sit protestantiske Consistoriums Betænkning, som jo blot kunde blive en kraftig Protest mod Fader Lauritz og hans Bog. Alle de Exemplarer der forefandtes enten hos ham selv eller andre, bleve beslaglagte, og den gamle Mand under stræng Bevogtning bragt over Rigets Grænse.

P. Mathews og Maadeholdsforeningen: ligue of temperancy.

For nogle Maaneder siden fejrede Afholdsforeningernes Medlemmer en ydmyg Franciskanermunks 98-aarige Fødselsdag. Denne Olding var den højærværdige *P. Theobald Mathews*, født den 10. Oktbr. 1790 i *Thomastown* i Grevskabet *Tipperary* i Irland. Faa Mænd i Nationernes Historie havde bedre fortjent et hædrende Tilnavn end han, som af sine Landsmænd er bleven kaldt „*Fædrelandets Frelser og Fader.*“

Det var i Aaret 1825. Irland sukkede under et Slaveaag tungere end det, som politiske Forhold have lagt paa det ulykkelige Folks Nakke. Drukkenskabens Last herskede baade paa Landet og i Byerne. Det smittende Eksempel fra oven fandt kun altfor villige Efterlignere i de lavere Samfundsklasser; baade Velhavende og Fattige hengave sig til, hvad *P. Mathews* med Rette kaldte den nationale Last, og der var ingen, der havde Evne eller Vilje til at sætte en Dæmning for den altødelæggende Strøm. En Dag, da *P. Mathews* spadserede i den maleriske By *Corks* Hovedgade sammen med en agtværdig Kvæker, *M. W. Martin*, sagde denne i Samtalens Løb til ham: „Theobald, naar *Du* vilde tage den nationale Sag i Haanden, vilde Fædrelandet blive frelst.“ Der var intet, *P. Theobald* længtes mere efter, men hans Ydmyghed skræmmede ham tilbage fra et Forsøg, for hvilket de Stærkeste vare vegne tilbage. Havde end Himlen velsignet hans Arbejde iblandt Byen *Corks* Fattige og Smaafolk, vilde det ikke alligevel være en Formastelighed at begynde paa et saadant Kæmpeværk? Forgjæves umagede Kvækeren sig for at bevise ham, at han undervurderede de Midler, som stode til hans Raadighed, for at begynde paa det store Værk, moralsk at hæve Nationen; Franciskanerpateren blev ubevægelig. „Byrden er for tung

for mine Skuldre, svarede han; lad en anden tage fat derpaa; jeg vil hjælpe ham af al Magt, men Gud har ikke bestemt mig til at være denne Sags Leder“.

Otte Dage senere samlede P. *Mathews*, som i Mellemtiden havde bedet og overlagt Sagen, i en beskeden Skole en lille Skare Kristne med god Vilje. Han rettede et varmt Opraab til Katholikernes Æresfølelse og Samvittighed; han lod dem give „pledge“, et skrevet Bevis, ved hvis Underskrift man forpligtede sig til ikke at røre alkoholige Drikke i Løbet af et Aar. Afholdenhedsligaen var stiftet. „De største Foretagender have altid en beskeden Begyndelse“, et Mundheld, man i sin Tid brugte om „la propagation de la foi“ i Lyon. Denne Sætning, som i vore Dage er blevet et bevinget Ord, passer fuldkomment paa Afholdenhedsligaen. Sennepskornet er blevet til et stort Træ, som med sine utallige Grene strækker sig over alle Lande med engelsk Tungemaal. *The league*, som var bleven stiftet i *Cork* og fra først af næppe talte hundrede Medlemmer, havde tre Maaneder senere 25,000. To Maaneder derefter stod P. *Mathews* i Spidsen for 150,000 Mænd. Saa maatte han udvide Feltet for sit Apostolat og berejse Irlands forskjellige Provinser, hvor Befolkningen kun ventede paa hans Komme for at indrullere sig under hans Banner. I *Limmerick* forøgede han med et Slag Afholdsarmeen med 150,000 nye Tilhængere.

(Sluttes.)

Efterretninger fra Ind- og Udland.

I Anledning af Rygterne om Pavens Afrejse fra Rom bringer West. Volksblatt. følgende Betragtninger.

Berlin, 9. Juli. Den h. Faders Ord i det overordentlige Consistorium af 30. Juli, har fundet levende Gjenklang i hele den vide Verden. Naturligvis ikke

enslydende, thi anderledes lyder det ud af Sjæl og Hjærte fra de tro Katholiker og de, desværre faa, anderledestroende Kristne, der ikke glemme Farerne for Religion og Fred over deres Had mod Rom, end fra dem, for hvem Kristus er en Forargelse og Daarskab, og som se Fremtidens Frelse i social Omvæltning. Fra alle Kanter, og saa vel fra Biskopper og Gejstlige som fra Lægmand og katholske Foreninger indløbe til Rom de hjærteligste Vidnesbyrd om Deltagelse for den h. Faders Stilling, de helligste Forsikringer om Troskab imod Kirken og Tilslutning til Pavedømmet, de stærkeste Udtryk for Afsky mod den gudsbespottelige Fest af 9. Juni og de Udbrud af Kirkehad, den gav Anledning til. Og det Indtryk, som disse stadig voksende Kundgjørelser gjør endog paa Modstanderne, lader sig ikke nægte. En stor Del af dem har saa lagt sig efter at hykle; snart paa en Maade snart paa en anden forsikrer man ikke blot, men søger at bevise, at det slet ikke har været saa slemt, som det dog virkelig har.

Sjælden er en pavelig Kundgjørelse bleven gjort til Gjenstand for saa udbredt og saa levende Omtale, især i Italien, som den sidste pavelige Allocution. Og hist og her finde endda skarpe Modstandere af Katholikerne og Pavedømmet, at man ikke kan nægte Pavens Smerte sin Deltagelse og Ilden i den firsindstyveaarige Oldings Protest sin Beundring. Men endnu et andet Spørgsmaal beskjæftiger levende Ven og Fjende, og det har direkte praktisk Betydning. Spørgsmaalet om *Pavens mulige Afrejse fra Rom!* Kun med dyb Bedrøvelse eller billig Harme kan en Katholik tænke sig, at Apostelfyrstens Efterfølger skulde nødes til at forlade Apostlenes Stad for som Flygtning at vogte Kristi Hjerd fra et fremmed Tilflugtsted. Men gaar Uordenen i Rom over alle Grænser, skulde Kirkens Frihed blive yderligere indskrænket og Pavens og hans Omgivelsers Liv maaske komme i Fare, da vilde der dog ingen anden

Udvej være end at gribe Vandringsstaven, og hvor saa Petri Efterfølger vilde opholde sig, der vilde Kirken være. Sikkerlig vil den h. Fader ikke vige fra Apostlenes Grave uden *yderste Nød*, men saa *maatte* det ogsaa ske, og *et* Tilfælde, der kunde gjøre Afrejsen fra Rom til en *Nødvendighed*, ligger endog indenfor nærmeste praktiske Overvejelse. Skulde den *truende Verdenskrig* med Italien som en af de kæmpende Magter udbryde, da kunde den h. Faders Stilling til de *forskjellige* Lande, gjøre det tilraadeligt at ty til *neutralt* Gebet. Og saa forvirrede og undergravede som Tilstandene ere i Italien, kunde selv Landets indre Forhold tvinge den h. Fader til at drage til et roligere Land.

Selvfølgelig har den h. Fader og hans Raad for længe siden og ofte overvejet alle disse Muligheder. *Rygtet* om, at dette Spørgsmaal ogsaa havde været drøftet af Pave Leo og Cardinalerne efter Allocutionen i sidste overordentlige Consistorium, vakte stor Uro i Rom; paa forskjellige Børser faldt endog Papirerne, og nu beskjæftige de fremragende Organer i alle Lande og af alle Retninger sig med den Mulighed, at *Paven rejser bort*. *Spanien* bliver i første Række betegnet som hans Tilflugtssted, og det store Flertal af Folket ønsker med Begejstring i Nødsfald at blive delagtig i en saadan Ære. Lad os haabe, at Gud vi forhindre Nødvendigheden deraf. Uden Nød forlader Paven *ikke* Rom. Alt staar i Guds Haand!

Over **Berlins** Mangel paa Interesse for sine Kirker, fører det protestantiske „Reichsbote“ bitter Klage og kommer i den Anledning for Skade at give den katolske Middelalder følgende Lov:

„Hvor herlig staar i den Retning *Patrizierne i vore Stæder i Middelalderen!* De store stolte Gudshuse, Raadhusene med deres *prægtige Kunstudsmykning*, som den Dag i Dag begejstrer os, de *talrige Stiftelser* for Kirke og Skole, af hvilke den tyske *Videnskab og Kirke* endnu

for en stor Del lever, skyldes de gamle tyske Patrizieres Højmodighed. Og dog vare de ikke saa rige som Nutidens rige Borgere. Det moderne Skattevæsen kan vel have gjort sit til at bringe sligt i Glemme, men der gives dog endnu saa mange Omraader, hvor Beskatning ikke kan hjælpe. Dette gjælder især om de kirkelige Fornødenheder og navnlig om Opførelsen af Kirker og kirkelige Anstalter. — Frem da, i rige Borgere, ville i vise eder det gamle tyske Borgerskab værdige, maa i handle!“

Hertil bemærker „Germania“: Vi ere glædelig overraskede over det protestantiske „Reichsbote“s glimrende Lovprisning af den mørke *Middelalder*. Da de Herrer i „Reichsbote“ aabenbart lige ere i godt Lune, raade vi dem til at læse Kapitlet om *den Aand*, som frembragte disse Størværker, i første Bind af *Janssens* store Historie.

Bonn. Den 15. Juli døde efter langvarige Lidelser, baarne med Talmodighed og Hengivelse i Guds Villie, den højjærværdige Pastor **Wilhelm Plenkers**. Født den 28. August 1851, traadte han den 30. Sept. 1868 ind i Jesuiterordenen. Kulturkampen fordrev ogsaa ham fra Hjemmet; her i Kjøbenhavn fandt han et Tilflugtssted, hvor han var virksom ved Sct. Knuds Kapel og senere ved Jesu Hjertes Kapel. Her udgav han ogsaa sit Skrift: „Der Däne Niels Stensen,“ en paa grundige Forskninger støttet glimrende Æresoprejsning til Fordel for den berømte Niels Stensen eller Steno, hvem Fædrelandet overleverede til Glemsel ene alene og fordi, han var katholsk. Tiltagende Sygelighed, et smertefuldt Halsonde, paalagte Pastor Plenkers Ro og førte ham tilbage til sit Hjem, hvor han forgjæves haabede at finde Helbredelse. Nu har Døden befriet ham for hans Lidelser, og vi tør haabe, at Herren vil give sin tro Tjener den fortjente Løn. R. I. P.

Oversigt

over indkomne Bidrag til en kath. Skole og Kirke paa Nørrebro.

Den 30. Juni 1888 var der indkommet et Beløb paa 6343 Kr. og 60 Øre. I den Tid er Kapitalen forøget med 1826 Kr. og 95 Øre; den samlede Sum udgjør altsaa nu 8170 Kr. og 55 Øre. Sandelig et opmuntrende Resultat! Et Resultat, som viser os, at vi med forenede Kræfter kan udrette noget til Guds Ære og Sjælenes Frelse. Jeg bringer igjen min hjertelige Tak til alle vore Velgjørere, og jeg har ikke andet end paany at anbefale vor Indsamling. 5 Øre hver Uge!

Kbhvn. N., d. 10. Juli 1889.

Ant. Neuvel.
Præst.

Kirkelig Kalender.

Søndag den 21. Juli. 6. Sønd. e. Pintse. Henrik, Kejser og Bekjender. — **22. M.** Maria Magdalena. — **23. Ti.** Apolinaris, Biskop og Martyr. — **24. O.** Ferialdag. — **25. To.** Jakob, Apostel. — **26. F.** Anna, den h. Jomfrus Moder. — **27. L.** Votivaffectum til den ubesmittede Undfangelse.

Søndag den 28. Juli. 7. Sønd. e. Pintse.

Unio: Stor Skovtur til Vogns afholdes Søndagen den 4. August. Sé Circulairet.

Svendeforeningen agter at afholde Bazar og Havefest Søndagen den 18. August. Større og mindre Gaver, som egne sig til Bazaren, modtages med Taknemlighed af D'hr Gejstlige.

Vincentsforeningen. I Anledning af den h. Vincents af Pauls Fest (19. ds.) holde Konferentsernes Medlemmer Fælleskommunion i Sct. Ansgars Kirke Søndag den 21. Juli, Kl. 8. — Samme Dag holdes om Aftenen Kl. 7 Generalmøde i Lokalet, Frederiksberg Allé 15.

Sct. Josefs Gilde. Almindelig Sammenkomst for Brødrene finder Sted Mandag d. 22. ds. paa sædvanligt Sted, Kl. 8 $\frac{1}{4}$ Aften. Næste almindelige Møde vil finde Sted Mandag den 12. August.

W. Siegler,
p. t. Secretær.

Vincentius Bibliotheket. Til den aarlige Rivisor indkaldes herved alle de udlaante Bøger, og bedes de afleverede i Løbet af denne Maaned.

Udlaan vil atter finde Sted Søndag d. 4. August Kl. c. 4 $\frac{1}{2}$.

C. Ertner,
p. t. Bibliothekar.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Syvogtredivte Aargang.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, Store Kjøbmagergade 10, 1. S., Kjøbenhavn. — Redaktør: A. Johansen Bredgade 64, 1. S.

N° 30.

Søndagen den 28. Juli.

1889.

Indhold. Minder fra Sct. Kjelds Jubilæum. Guds Rige ikke af, men i denne Verden. P. Mathews og Maadeholdsforeningen. Bemærkninger om Mødet fra 21.—23. Maj i Aarhus osv. Taksigelsø. Bekjendtgjørelser.

Minder fra Sct. Kjelds Jubilæum.

(Fra vor Korrespondent.)

Randers er en ældgammel By, allerede bekjendt i det 11. Aarhundrede. Den havde i den katholske Tid 6 Kirker: Sct. Mortens, Sct. Mariæ eller Vor Frue, Sct. Petri, Sct. Laurentii, Sct. Klemens og Graabrødrenes Kirke. Alle disse Kirker ere nu nedrevne, naar undtages Sct. Mortens Kirke, der stammer fra det 13. Aarhundrede og nu er Byens lutherske Sognekirke. Af Klostre havde Randers 4: Vor Frue for Benediktinerinder, der første Gang nævnes i Aaret 1170, Graabrødre Kloster, stiftet 1236, Sortebrødre eller Dominikanerklostret, der omtales 1246, et Helligaandshus, som staar der den Dag i Dag og er restaureret til teknisk Skole, og et Sørgehus med Kapel. I Randers ejer det apostoliske Præfektur nu for Tiden en smuk lille Kirke med Spir og Klokker, samt et større Hus, i hvilket Sct. Josefs Søstre have en større Pigeskole og et Pensionat for

Børn, som fra de forskjellige katholske Hjem i Nørrejylland komme til Byen for at modtage Undervisning til den første h. Kommunion. Sammenbygget med Kirken er Præsteboligen, der tillige afgiver Rum for den derværende katholske Drengeskole.

*

*

*

Dagen efter Sct. Kjelds Festen foretog en Del af Fstedeltagerne en Valfart til Viborg, den By, i hvilken den h. Kjeld fortrinsvis havde virket, og hvor hans Relikvier opbevaredes og holdtes højt i Ære indtil langt ind i Reformationens Tidsalder. Om Formiddagen toge en Del af de Gejstlige tilligemed den højærv. apostoliske Præfekt til Byen, og om Eftermiddagen ankom en Del Medlemmer af Randers Menighed med deres Sognepræst i Spidsen. Først besøgte Domkirken, hvor man bad en stille Bøn nede i Kryptkirken, der endnu staar urørt fra de ældste Tider. — I et lille Kapel, som findes dernede, skal der have været en Kilde, kaldet „Sct. Kjelds Kilde“, og i selve Kryptkirken blev Sjælemessen (Vaadesangen) frembaaren hver Morgen Kl. 4 $\frac{1}{2}$ for den myrdede Erik Glipping, hvis Støv gjemtes i Sct. Kjelds Kapel ovenover. Endnu 100 Aar efter „Reformationen“ holdt denne Sjælemesse sig, da de lutherske Gejstlige nødig vilde give Afkald paa den Indtægt, der var forbunden dermed. Disse „det rene Evangeliums“ Tjenere lode sig saaledes ved deres Havesyge forlede til at skuffe Folket paa den skjændigste Maade og endog styrte det indirekte i Afgudsdyrkelsens Vederstyggelighed ved at fingere Messeofferets Frembærelse, saa længe de havde pekuniær Fordel deraf. — Nede i denne underjordiske Kirke, hvor den h. Kjeld saa ofte havde bedet og maaske frembaaret det h. Messeoffer, opsendte de katholske Pillegrimme en inderlig Bøn til Gud for vor h. Kirke og vort Fædreland. Flere bade i Stilhed den h. Rosenkrans og uden Tvivl opofrede de den til Gud med Bøn om, at han paa

Gudsmoderens og den h. Kjelds Forbøn atter en Gang vilde aabne alle danske Hjærter for den Kirke, hvis ædle og virksomme Søn Jubelhelgenen havde været.

Domkirken, der forhen kaldtes Vor Frue eller Marielkirken hører til de ældste i Landet, da den sandsynligvis er opført i Begyndelsen af det 11. Aarhundrede; men da Bispedømmet oprettedes i Viborg 1065, blev Kirken efterhaanden omdannet for at svare til sin Bestemmelse som Domkirke, og det er denne Skikkelse, man ved Gjenopførelsen fra 1869—1874 har gjengivet den. I de katholske Tider talte Kirken mindst 16 Altre og ejede en Mængde Relikvier. Af Altre resp. Kapeller ere følgende bekendte: Højalteret foran i Koret, Sct. Kjelds, Hellig Kors', Sct. Johannes den Døbers, Sct. Peters, Sct. Maria Magdalenas, Sct. Birgittas, Alle Helgens, Vor Frues, Sct. Budolfi, Sct. Villads', Guds Legems, Hellig Trefoldigheds og Sct. Nikolajs Alter. Blandt Relikvierne nævnes Sct. Kjelds og Sct. Villads Skrin. Ogsaa Vor Frue Kirke i Kjøbenhavn var i Besiddelse af en større Relikvi af den h. Kjeld. Til Sct. Kjelds Kapel henflyttedes Kong *Svend Grathes* Lig fra et lille Kapel ude paa Heden, en Fjerdingvej fra det Sted, hvor han faldt, og senere bisattes dér ogsaa Liget af den berømte Biskop *Gunner*, hvis Medvirkning det hovedsagelig skyldes, at *jyske Lov* blev udarbejdet, hvorved det blev fastslaaet, „at danske Mænd i Fremtiden kun skulde dømmes efter dansk Lov og Ret“.

Gunner var født 1152, altsaa to Aar efter den h. Kjelds Død, og havde studeret ved Højskolen i Paris. Da Viborg Bispestol blev ledig, anbefalede Cardinal *Crescentius*, som netop opholdt sig her i Landet, Domkapitlet at vælge den fromme og lærde *Gunner*, som den Gang var Abbed i Øm Kloster, til Biskop, og Kapitlet gik med største Beredvillighed ind derpaa. Kardinalen lod da *Gunner* kalde til Viborg, og saa lidt tænkte denne paa, at der ventede ham en saadan Op-højelse, at han blev vred paa sin Tjener, som ved Af-

rejsen vilde række ham en Bispehat. Da Gunner nærmede sig Sct. Mikkelsport, blev der ringet med alle Byens Kirkeklokker, Kardinalen med Byens Gejstlighed og Borgere droge ham imøde og førte ham med Jubel ind i Byen, hvor han trods sin fremrykkede Alder dog skulde beklæde Bispestolen i over 30 Aar. Hans ædle, elskværdige Personlighed, hans store Lærdom og strænge, rene Vandel, hans Omsorg for Kirken og dens Tjenere giver ham i vor h. Kirkes Historie her i Norden Plads ved Siden af Absalon og Andreas Sunesøn. Hans Levemaade var tarvelig, han bar grove Klæder, forede med Lammeskind, drak kun dansk Mjød, men var dog gjæstfri mod Alle og gjorde et Par Gange om Aaret paa Asmildgaard, hvor han boede, et Gjæstebud for Byens Børgere. Først da han var henved 100 Aar gammel, vilde Ærkebispens tillade ham at nedlægge Bisstaven. Da han døde (1251), blev han nedlagt i Kisten i sin Munkedragt og med de biskoppelige Insignier, og med stor Højtidelighed ført omkring Søens nordre Ende til Byen. Ved Søbredde modtoges han af Gejstligheden og Folket med Kirkens Faner og Kors og blev derpaa begravet i Domkirken foran Sct. Kjelds Alter. Mange af disse dyrebare Minder, som Kirken tidligere gemte fra vore katholske Forfædres Tid, ere forlængst tabte og borte; kun nogle faa Levninger fra Erik Glippings Grav ere tilbage og fra Oldnordisk Museum førte til Viborg og indmurede der i en Fordybning i en af Kryptens Mure, hvor de ere synlige indenfor et Glas. Ildebrande, Vanrøgt, Reformationens bekjendte Vandalisme overfor katholske Helligdomme og Middelalderens Kunstfrembringelser, ødelagte ikke alene disse Minder, men mishandlede ogsaa den gamle berømte Kirke, I 1863 begyndte man at nedrive Kirken, for at den ikke helt skulde styrte sammen, og dels ved Statstilskud, dels ved frivillige Bidrag fra hele Landet paabegyndtes Gjenopførelsen i 1869 under Professor *Nebelongs* Ledelse. Efterhaanden som man nedrev den

gamle Kirke, fandt man flere og flere Rester af den oprindelige Kirke, og vejledede af disse sikre Spor og af talrige Forbilleder i Udlandet, navnlig i Rhinegnene, blev Kirken gjenopført i en Skikkelse, der kun i mindre og uvæsentlige Punkter kan være forskjellig fra den Vor Frue Kirke, som vore katholske Forfædre besad i det 12. Aarhundrede. Den fuldendte Domkirke gjør ved den strænge Gjennemførelse af den rene Rundbue- eller Basilikastil et storartet Indtryk. Dens Længde er nu som før 113 Al., dens Bredde 36 Al. udvendigt Maal; dens fem Taarne ere ca. 49 Alen høje.

Foruden Domkirken ejer Viborg endnu en anden Kirke fra Katholicismens Dage, den saak. Søndresogns eller *Sortebrødre-Kirke*, som af Pilegrimene fra Kjeldsjubilæet besøgtes om Formiddagen. Den stammer fra 1230, men er i Tidens Løb paa mange Maader bleven mishandlet. Et Pragtarbejde i Træskærerkunst er den gamle katholske Altertavle, som fra Ebelholt Kirke flyttedes til Frederiksborg Slotskirke og derfra i 1728 atter flyttedes til Sortebrødre-Kirken i Viborg. De udvendige Fløjdøre fremstille Pave Gregor, som frembærer det h. Messeoffer, tilligemed Billeder af Brylluppet i Kana og den h. Nadveres Indstiftelse. Disse Oliemalerier vare i Reformationstiden blevne oversmurte med tykke Farver, men nu til Dags ere de atter med megen Omhu blevne rensede og restaurerede i deres gamle Skjønhed. Det indvendige af Altertavlen fremstiller i kunsterisk udført Træskærerarbejde Begivenheder i Frelserens Liv. I Midten ses Isaj, ud af hvis Bryst Jesu Slægtregister fremspirer som et mægtigt Træ, der øverst oppe ender i „Blomsten af Isaj Rod“: den h. Gudsmoder med det guddommelige Barn i sine Arme. Foran Træets Rod staa de 4 store Profeter. I en Nische nedenunder er Frelserens Fødsel fremstillet, samt Bebudelsen og Marias Besøg hos Elisabeth. Det ene Sidestykke fremstiller Veronika, der rækker Frelseren Svededugen paa hans Lidelsesvandring gennem Jerusa-

lems Gader; det andet Sidestykke Frelserens Opstandelse af Graven. I mindre Nischer ere en Mængde andre Begivenheder af Jesu og Marias Liv fremstillede: de hh. 3 Konger, den 12aarige Jesus, Hudstrygelsen, Tornekroningen, Himmelfarten, den Helligaands Nedsendelse o. s. v.

I den katholske Tid havde Byen endnu følgende Kirker: Sct. Hans Klosterkirke, Sct. Hans Sognekirke, Sct. Budolfi Klosterkirke, Sct. Mikkels Kirke, Sct. Peters Kirke, Trinitatis eller Drottens Kirke, Sct. Nikolaj, Sct. Mathias', Sct. Mogens', Sct. Ibs, Sct. Mortens, Sct. Villads' Kirke, samt et Sct. Jørgens' og et Sct. Laurentius Kapel. Der var mindst 6 Klostre i Byen: Sct. Marias eller Vor Frue Kloster, der skal være stiftet af Knud den Store (dets Kirke er den nuværende Domkirke); et Johanniter- eller Korsbrødrekloster; Sct. Hans Kloster, et Graabrødrekloster, stiftet 1235; et Dominikaner- eller Sortebrødrekloster; Sct. Budolfi Kloster for Nonner, der første Gang omtales 1263, samt et Helligaands Hus. Ogsaa Asmildkloster øst for Viborg Sø var oprindeligt stiftet i Viborg By.

Guds Rige ikke af, men i denne Verden.

(Fortsat).

Det var Preussen, der ved Udstykningen og Fordelingen af Kirkegodset havde vidst at tilvende sig Løvens Part: det havde ikke tabt mere end 48 Kvadrat-Mil med 127,000 Sjæle og en aarlig Indtægt af 1,400,000 Gylden; men det havde faaet som Erstatning ikke mindre end 235,5 Kvadrat-Mil med 558,000 Sjæle og 3,800,000 Gylden i aarlig Indtægt.¹⁾

¹⁾ Brück, a. St. I 103.

Paven nøjedes desuagtet med kun at fordre det nødvendigste til Gejstlighedens og Kirkernes Underhold, ene bekymret om, at der aabnedes Adgang til en ordnet Sjælesorg blandt de preussiske Katholiker. Han sluttede allerede i 1821 en Overenskomst med den preussiske Konge, hvori denne forpligtede sig til senest i 1833 at udstyre Bispestolene med Jordejendomme, og imidlertid aarlig at betale de to Ærkebiskopper og Fyrstebiskoppen af Breslau 36,000 Mark ¹⁾, Biskopperne 24,000 Mark.

Det kongelige Løfte om at aflægge Bispestolene med Jordegodser er endnu ikke blevet indfriet indtil den Dag i Dag. De lovede Pengesummer bleve under den saakaldte „Kulturkamp“ i Halvfjerdserne aarlig bevilgede af Landdagen, men i Medfør af den saakaldte „Brødkurv-Lov“ forholdte alle de kirkeligsindeds Gejstlige, der ikke lode sig finde villige til at godkjende Statens Overgreb paa Kirkens Enemærker. Siden 1887 er Kulturkampens Hidsighed aftagen; Statens Jærnhaand er begyndt at tyngte mindre lammende end før paa det kirkelige Livs Ytringer. De katholske Deputerede (Centrumspartiet) i den preussiske Landdag vilde hævde det katholske Folks Rettigheder og fordre de saaledes ophobede Pengesummer udbetalte til deres retmæssige Ejermænd, de forurettede Gejstlige. Men Kirkeministeren imødegik dette billige Krav med den Erklæring, at Pavestolen hidindtil havde stillet adskillige Fordringer til den preussiske Regjering, saasom at Bispestolene skulde besættes, Præstedannelsesanstalter atter aabnes, enkelte gejstlige Ordener tillades at bosætte sig i Preussen, — men angaaende hine Penge havde han endnu ingen Fordring stillet.

Saa sandt er det, at Kirken først og fremmest

¹⁾ Sch. anfører som Bevis paa „romerske Kirkefyrsters forbausende Indkomster“, at Fyrstebiskoppen af Breslau har alene en aarlig Indtægt af 360,000 [?] Mark“. Han siger ikke, hvor stor Indtægt Staten har haft af at sækularisere det saakaldte „gyldne“ Bispedømme (Breslau).

sigter til Guds jordiske Riges Opbyggelse ved Sjælenes Frelse, og at den kun ændser verdslig Anseelse og Rigdom som Midler til hint uendelig højere Maal.

Men just af denne Grund, fordi det jordiske og timelige kan være et uundværligt Middel til det aandelige og evige, kan Paven ikke frigjøre sig for den Pligt at tilbagefordre „Sct. Peters Arvedel“, *Kirkestaten*, Byen Rom og de Lande, som den italienske Revolution siden 1859 stykkevis har fravristet Kirken ved Rænker og Vaabenmagt. Paven er sig sin Pligt bevidst, som øverste Vogter over Morallovens Overholdelse at holde Retfærdighedens Banner højt og det saa meget desto mere, da Retfærd alene er alle Staters sikre Grundvold.

Højmodige unge Mænd fra de katholske Lande, fra Spanien, Frankrig, Schweits, Belgien, Holland, Tyskland vare i Tredserne strømede sammen til Rom for at forsvare den ældste og legitimeste Trone mod en nylig proklameret Næverets Angreb. Men i Længden kunde den lille Skare ikke være en overlegen Tropestyrke voksen. Saa snart de piemontesiske Kanonkugler d. 20. September 1870 havde skudt Breche i Roms Mure, lod den ædle Pio Nono det hvide Flag hejse for at forebygge al forgjæves Blodsudgydelse.¹⁾ Han kunde fra nu af ikke gjøre andet end protestere mod den Uret, som Kirken og alle katholske Kristne lede ved Revolutionens Indtog i den evige Stad. Han protesterede ofte og lydelig i de 6 à 7 Aar, som han overlevede hin sørgelige Tildragelse. Hans Eftermand har utallige Gange fornyet denne Protest — aldrig i saa kraftige og saa rørende Udtryk, som i sin Allokution (Tale til Kardinalerne) af 30. Juni d. A.

¹⁾ Sch. kan ikke rime det, at „der blev kæmpet for Kirkestaten af pavelige Lejetropper“, med Herrens Bud til Petrus: „Stik dit Sværd i Balgen.“ — Sæt, en Røver med ladt Pistol affordrede Pastoren Penge, som hans Menighed havde betroet ham, mon hint Herrens Bud da vilde volde ham Skrupler, saa han vilde anse det for Uret at sætte sig til væbnet Modværge?

(1889), siden det utrolige er sket, siden der i Byen Rom paa selve Pinsedagen er bleven afsløret et Mindesmærke for en Gudsforhænger og Tilhænger af den groveste Materialisme.¹⁾

Hvad der dikterer disse Indsigelser, er ikke Herskesyge. Det er ikke Pavernes Hensigt at skrue Verdens Gang nogle Aarhundreder tilbage og atter at svinge sig op til det verdensbeherskende Stade, som Middelalderen anviste sin Tids Paver. En lige saa lærd som Pavestolen inderlig hengiven Kirkefyrste, den ovennævnte Biskop Konrad Martin af Paderborn siger derom: „De, som i utaknemmelig Forglemmelse af de mange store, vise og hellige Paver, Menneskeslægtenes Velgjørere, stedse paany minde os om de Paver, som *skulle*²⁾ have misbragt deres Embede og Stilling og *skulle*³⁾ have tilladt sig herskesyge Overgreb, de behøve slet ikke at være bange for, at der nogen Sinde vender Tider tilbage, da hine foregivne²⁾ Overgreb muligvis kunde fornyes. Nej, de Tider ville aldrig vende tilbage; selv ikke, om end alle Jordens Folkefærd atter gave sig ind under Lydigheden mod Sct. Peters Stol. De nyere Folkefærd, især Vesterlandenes, have fornemmelig denne hellige Stol at takke, ikke blot for den kristne Tro, men ogsaa for deres Opdragelse til Civilisation og Kultur. Men nu de ere opdragne, ser Pavestolen gjærne, at de selv besørge deres timelige Anliggender, og er glad over at være bleven fri for denne Byrde. Skulde den nogen Sinde atter paatage sig den, kunde det kun ske, hvis Folkene atter henfaldt til et fornyet Barbari.“³⁾

Men Paven vedbliver stedse at være Kirkens øverste Styrer. Han er forpligtet til i fornødent Fald at hævde Kirkens Rettigheder mod Verdens Store og Mægtige, mod Fyrster, Konger og Kejsere, ikke mindst mod

1) Se „Nordisk Ugeblad for kath. Kristne“, Aarg. 1889 S. 465.

2) Udhævet af os.

3) K. Martin, a. St. I. 179.

ikke-katholske Souveræner, saaledes som Gregor XVI i Aaret 1845 saa' sig nødt til med hellig Frimodighed at sige den russiske Kejser Nikolaus I, efter Pavens egen Ytring, „alt, hvad den Helligaand indgav ham,“ nemlig til at gjøre hin myndige Enevoldsherre saa alvorlige Forestillinger om de katholske Polakkers Underkuelse, at Selvherskeren kom helt forstyrret ud af Pavens Gemak.¹⁾ Men, som Menneskenaturen nu en Gang er, kan Paven ikke opfylde denne hellige Pligt med fornødent Eftertryk uden at anses for Ligemand af Verdens store, for Souveræn. Og Souveræniteten er mere end en blot Titel; det er ikke nok, at den italienske „Garantilov“ tilkjender ham en Souveræns Rang i Vatikanpaladset og dets Haver; „Pragt er ikke endnu Magt“, siger Schepelern rigtig. Skal Paven i Virkelighed have en Souveræns Anseelse og Indflydelse, maa han som enhver anden Souveræn have et i det mindste nogenlunde anseligt Stykke Land, over hvis Indbyggere han hersker som uafhængig Landsherre.

Paven har den Pligt upartisk og frit at styre den Verdenskirke, hvis Medlemmer ere spredte over hele Jorden. Dertil kræves uindskrænket Frihed og fuldkommen Uafhængighed. — I Styrelsen af Verdenskirken trænger Paven til at hjælpes af mange Embedsmænd. Saa længe han var verdslig Fyrste, var det lettere for ham at bestride de Udgifter, som den kirkelige Forvaltning gjør nødvendige. Nu for Tiden ser han sig henvist til frivillige Bidrag fra Katholiker i alle Lande, til „Peterspengen“. Naar den kan beløbe sig til betydelige Summer, er det et smukt og uimodsigeligt Bevis paa Børnenes Hengivenhed for deres fælles „hellige Fader“.

Imidlertid vedbliver Paven og den katholske Verden at have Ret til Byen Rom og hele Kirkestaten, om de end for Øjeblikket se sig ude af Stand til at

¹⁾ Cardinal Wiseman, Recollections of the last four Popes, 510—516.

gjøre denne Ret gjældende. Vi haabe, at de gjentagne Indsigelser mod Voldsgjæningen ikke i Længden ville hendø uhørte af Statsmændene, men at Forsynet vil styre Verdens Gang saaledes, at den ældste og legitimeste Trone om en ikke altfor lang Tid atter bliver gjenoprettet.

„Elleve Aarhundreder“, skriver P. v. Hoensbroech, „har Kirkestaten bestaaet. Europas øvrige Stater, hvor store og gamle de end ere, tage sig ud som Børn imod den ærværdige Kirkestat. Den moderne Revolution har sønderslaaet det tusindaarige Rige, dette Urbillede paa Legitimitet. Det lader sig ikke udtrykke i Ord, hvad det er for et Angreb paa den hele Retsorden og paa al Retsfølelse. Hvilken Trone staar endnu sikker, siden Pavens Trone ustraffet kunde blive kuldkastet? Hvilken Fyrste har Lov til at klage over, at den legitime Krone rives af hans Hoved, naar Kristi Statholders tusindaarige Krone ustraffet kan slaas i Stumper og Stykker? Mon vor Tid er saa loyal, saa trofast hengiven mod Fyrster og Konger, at man mener, uden Fare for al Orden, at kunne tillade, at dette gruopvækkende Eksempel paa Illoyalitet og Illegitimitet vedvarer? I Dybet røre der sig Kræfter, der true med at kuldkaste alt. Fyrster og Statsmænd kunne ikke overhøre det overhængende Uvejrs Torden. Tilbage til Ret og Retfærdighed! Kun derved kan det moderne Samfund reddes. Kirkestaten har i samfulde tusinde Aar været en Grund- eller Hjørnesteen i Retsordenen. Lad dem atter lægge denne Sten i det europæiske Statslivs Grundvold.“¹⁾

¹⁾ Stimmen aus Maria-Laack, 37, 33.

(Fortsættes.)

P. Mathews og Maadeholdsforeningen: ligue of temperancy.

(Sluttet).

I Løbet af faa Maaneder var *P. Mathews* bleven hele Irlands indflydelsesrigeste og mest populære Mand. Men hans patriotiske Foretagende skaffede ham mange Fjender, og et helt Aar igjennem blev den fromme Munk beskyldt for Gjerrighed og Hovmod. Lykkeligvis standsede Bagvaskelsen ikke Foretagendets og dets Førers Triumftog; langtfra. *P. Mathews* vilde lade alle sine Landsmænd nyde godt af Foreningens Velgjerninger, ogsaa dem, som boede i de store Byer i England, Skotland og de forenede Stater. Han begyndte med det moderne Babylon, *London*, hvor efter Kardinal *Mannings* Forsikring to Millioner Kristne hele deres Liv igjennem aldrig sætte deres Fod i et Bedehus. Londons Værtshusholdere rejste en Hær af Gadedrenge imod Apostlen; de skulde ligefrem stene den irske Kapuciner; men det lykkedes ikke at knække hans Mod. Efter en haard Kamp baade med Næver og Prygle og Brosten mellem katholske og protestantiske Arbejdere, blev Freden sluttet, og Franciskanerpateren kunde med stort Held organisere sine Foreninger i *London*, *Liverpool* og andre Byer. Nu var *Amerika* tilbage, de gode Irlænderes forjættede Land. Den fromme Missionærs apostoliske Rejse i Øst- og Mellestaterne var kun et langt Triumftog. Men han havde Hast med at fuldende sin Gjerning, thi gjentagne Anfald af Lammelse mindede ham om, at han allerede stod ved Slutningen af sin Pilegrimsrejse, og han vilde vende tilbage til Irland, for at dø der blandt sine egne og hvile paa Kirkegaarden i *Cork*, som han havde anlagt. I *Washington* beviste man ham den Ære, som før ham alene var bevilliget *Lafayette*, at sidde mellem Senatorerne. I *New-York* gjentoges Ovationerne i alle Byens Kvarterer i

flere Dage. Udmattet af Arbejde indskibede han sig endelig til Irland, hvor han snart skulde tage Afsked med dette Liv den 8de December 1856. Byen *Cork* beredte ham en kongelig Ligbegængelse. Mere end 100,000 Irlændere fra alle Øens Kanter fulgte hans jordiske Levninger. Hans Broncestatue blev oprejst paa den største offentlige Plads og er i sit Slags den indre Bys skjønneste Pryd; hans Billede findes i alle Hjem, og hans Minde lever i alle Hærter.

P. Mathews Værk vil, som alle menneskelige Foretagender, kun overleve ham, naar han finder Efterliggere og Jævninge; den keltiske Race adlyder gjerne sine aandelige Førere; det er mindst den gode Vilje, der mangler. I Storbritannien har Kardinal-Ærkebiskoppen af *Westminster* løftet *P. Mathews* Banner og betroet det til en Fører, der er ham værdig, den ærværdige *P. Nugent*, som virker overmaade meget godt imellem Mellemlklasserne og Arbejderne i England. I *London* organiserer og leder Ærkebiskoppen personlig the league of the Cross og hans ansete og elskede Navn gjør, at en Mængde Katholiker træde ind i den. Det er i Sandhed et smukt Skuespil, som det imellem forundes dem, der besøge denne store Stad, at være Vidne til. — Franskmanden, *Mr. Bourgeat*, fortæller i et Brev til „Les Missions Catholiques“ en saadan Scene. „Da jeg en Dag i Maj Maaned,“ skriver han, „gik over den store Londonerbro, saa jeg mig Ansigt til Ansigt med en Mand, der stod ubevægelig som en Politibetjent. Han har et grønt Skærf, paa hvilket Guldkorset og den irske Harpe straaledede. Han holdt i Haanden og solgte Jærnbanebilletter til Krystalpaladset, Tour og Retour. Jeg købte mig en, og nysgjerrig efter at se, hvad der vilde blive af denne *Papist*, nu da Arbejderne i larmende Skarer passerede den kolossale Londonerbro for at styrte ind i de nærliggende Beværtninger og der at holde deres Time Middagshvile, støttede jeg mig til Rækværket og ventede. Irlænderen fulgte mit Exem-

pel, gik til Side og gjorde Plads for Sværmen, som dog synligt foruroligede ham mindre end mig. Man betragtede ham meget, men jeg bemærkede ingen Pegen Fingre, ja ikke engang et spidst Smil. „Det er en Irlænder,“ sagde Arbejderne; „Katholikerne holde uden Tvivl en Fest etsteds, og han sælger Billetter til Efternølerne.“ Og de gik rolig deres Vej. Paa engang hørte man fra Broens anden Ende Klängen af et Musikkorps, understøttet af Tambourer og den store Tromme. Jeg løftede Hovedet og saa en endnu tættere Skare nærme sig i Retning af os. Det var et af de 50 katolske Korps, som skulde tage Del i the league of the cross' Udflugt til Krystalpaladset. Alle disse gode Mænd marscherede med løftede Pander og straalende Ansigter, stolte af deres Silke- og Guld-Bannere, men navnlig af deres udmærkede Spillemand, som, kjendelige paa det grønne Skærf om Livet, ikke hørte op med at blæse paa deres Horn og Basuner. Snart opdagede jeg paa alle Themsens Kajer, i alle Gader Tog med Faner og Musikkorps. Naar en velvillig Sky et Øjeblik tillod Solen at skinne paa denne maleriske Scene, blev Tableauet glimrende og storartet, det var baade Øjen- og Ørenlyst. Jeg mindes aldrig nogensinde at have hørt en lignende Koncert, en umulig Blanding af Menneskestemmer, Trompeter og Blæseinstrumenter, Dampiber, tunge Vogne og utallige andre Kjoretøjer. Jeg lod mig drage med Strømmen, medens Billetsælgeren forblev ubevægelig midt i Menneskemængden. Hvad Ordenen angik, blev den ikke forstyrret et eneste Øjeblik. I Krystalpaladset hørte Ligaens Medlemmer ført en Tale af Ærkebiskoppen af Westminster, og spredtes saa i de kolossale Rum, hvor de vare lette at skjælne fra alle andre Besøgende paa deres grønne Skærf og paa deres Tales og hele Holdnings Velanstændighed. Henimod Kl. 4 fandt Liga-Medlemmernes imponante Optog Sted paa den Esplanade, som trækker sig langs med Krystalpaladset. Den lange Allé

var fuld af Mennesker, Mænd, Kvinder og Børn, som, klædte i deres Festdragt, delte efter Sogne, ventede paa, at Kardinalen skulde komme til Syne paa Balkonen, hvor Siddepladser var anbragte for ham og alle hans Præster. Et rungende, mægtigt Hurraraab ledsagede Kardinal *Mannings* Tilsynekomst, og alle Blikke vare rettede paa ham. Den ærværdige gamle Ærkebiskop meddelte den knælende Mængde sin Vel-signelse, og paa et Tegn af Kaptajnen for Kardinalens Livgarde satte Toget sig i Bevægelse med Bannere og Musik i Spidsen. Defleringen varede næsten to Timer under en straalende Sol og i Overværelse af en sympatetisk og ærefrygtsfuld Folkemængde paa mindst tre Tusinde Englændere og Fremmede. Saa ofte et Sogn passerede forbi Estraden, hvor Kardinal-Ærkebiskoppen, Ligaens Stormester, opholdt sig, blev Banneret sænket, Kardinalens Livvagt „the Cardinal Guard“s imponerende Mænd gjorde militær Honneur, Børnene viftede med deres Lommetørklæder, Kardinalen hilste kjærligt, og Gejstligheden omkring ham gav sit Bifald til Kjende. Om Aftenen var der Illumination og et Fyrværkeri blev afbrændt, og Festen sluttede med Taler og med en Koncert, som blev givet af 3000 Smaa, Drengene og Piger fra Elementarskolerne. Stemmerne vare saa friske og saa rene, de religiøse og fædrelandske Sange saa rørende skjønne, at jeg applauderede med fuldstændig fransk Begejstring. Jeg forlod Krystalpaladset med de sidste Sogne, som jeg prøvede paa at følge i Hovedstadens mørke og krumme Gader, for at gjøre mig Regnskab for den Maade, hvorpaa Englænderne forstaa Ordet Frihed. Klokkerne var 11 om Aftenen, da jeg gik ind i Oxfordgaden. Men lige fra Jærnbanestationen havde jeg ikke bemærket en eneste Gestus, ikke hørt et eneste Ord, som kunde fornærme selv den ømfindeligste Irlænder. Bannerne vajede i den natlige Vind, Instrumenterne og Trommerne fyldte den store Bys

stille Gader med uvant Larm. Englænderne vendte sig om, betragtede Toget og gik videre.“

Alle Byer af nogen Vigtighed have deres katolske Afholdsforeninger, som ere dannede efter *P. Mathews Mønster*. Hvad der aarlig spares ved den tro Overholdelse af „pledge“, maa regnes efter Millioner Pund Sterling. Fiskus har derved tabt meget, men Arbejderne og de Fattige have vundet overordentligt. Ære være *P. Mathews* og hans værdige Efterfølgere.

Bemærkninger

i Anledning af Mødet fra 21.—23. Maj i Aarhus efter de i
Dagbladene givne Referater.

af
Kofoed-Hansen.

Naar Gellert siger i et
Digt:
Man mag Amfion sein und
Fels und Wald bewegen,
Deswegen kan man doch nicht
Bauern widerlegen,

saa gjælder den Sandhed, han saaledes udtaler, ganske vist ikke alene den Bauern, men mange der ingenlunde ville eller kunne anses som Bønder, men som ifølge deres Stilling og Uddannelse — hvor mangelfuld denne end kan være — anses som lærde og aandeligt udviklede Mænd, fordi det, der karakteriserer dem, ofte nok findes hos Bønder, der haardnakket trods alle Argumenter fastholde hvad de engang ere faldne paa, allerhelst naar dette er bibragte dem af saadanne, der under Skin af at arbejde for deres Frihed og Hævdelsen af deres Ret og Betydning i Samfundet have forstaaet at benytte deres Uvidenhed og Mangel paa Overblik over Forholdene og exploitere en nedarvet Mistænksomhed mod de bedre Underviste og

mere Oplyste. Han kan saa fremsætte den soleklare Sandhed imod den Usandhed og Bagtalelse, hvormed de ere førte bag Lyset, det nytter intet, de i sig selv uigjendrikeligste Beviser modtages kun som Rænkespil af dem, der ville bedrage dem og røre dem deres nu erhvervede bedre Viden. Sligt kommer i vore Dage ideligt tilsyne paa det politiske Omraade, men det begynder nu stærkt ogsaa at komme tilsyne paa det kirkelige og religiøse Gebet, ikke blot i Konflikten med Sektererne men ogsaa i den Konflikt, som fra protestantisk Side hertilands er kaldt til Live mod Katholicismen og som nylig fik et saa stærkt og talende Vidnesbyrd og Udtryk i den Forsamling, der i de tre Dage fra 21.—23. Maj blev holdt i Aarhus. Allerede for to Aar siden, da den saakaldte evangeliske Alliance holdt det store Møde her i Kjøbenhavn, var det paatænkt at betegne det som Øjemed for Mødet, at imødegaa og modarbejde Sektarismen, Vantroen og Katholicismen. Imidlertid blev dog i Følge enkelte besindige Mænds Forestillinger Bekæmpelsen eller Modstanden mod Katholicismen ved Siden af Vantroen og Fritænkeriet udeladt af Programmet, og man begrænsede sig til ved Siden af den Opbyggelse og Bestyrkelse, man kunde vinde ved at samles i Troen fra forskellige kristelige Retninger, at hævde det kristelige Symbols Sandhed og Gyldighed imod Indifferentismen, Vantroen og Fornægtelsen. Men den Ædruelighed og sunde Sands man den Gang udviste, blev ganske glemte eller vel rettere sat tilside under Forsamlingen i Aarhus, hvor Polemiken hovedsageligen rettedes mod den katholske Kirke, der blev af flere fornemmelig af 2 Mænd blandt de talende, gjort til Gjenstand for de mest nærgaaende Angreb og, man kan sige, de skammeligste Beskyldninger, som hos dem, der kjende noget videre til Sagen og Forholdene, strax vise sig som usande og uberettigede. Det er vistnok et haabløst og utaknemmeligt Arbejde at imødegaa dem og gjendrive dem, thi af Erfaring ved man, at de bliver kun ved Lejlighed gjentagne og skærpede. Det gaar ganske som for nogle

og fyrretyve Aar siden en meget bekjendt Politiker udtalte ved en Skaaltale, han ved et Gilde holdt for Offentlighed og Orden i Rigets Finantser, da han erklærede: „Nogle have Bøffelhud, man kan skyde paa dem med Kugler og Skraa, ingenting bider paa dem“. De ville nemlig intet vide, intet høre eller modtage. Alligevel kan man dog heller ikke lade Sligt gaa upaataalt hen, for at ikke de Ukyndige eller ubefæstede Sjæle skulle tage Skade og anse alt, hvad der blev fremført paa dette Møde, for gode Varer, for Visdommens Sandhedsforkyndelser.

I fyrretyve Aar har den katholske Kirke nu kunnet virke frit her i Landet, takket være den i 1849 givne Grundlov, der ogsaa gav fuldkommen Religions- og Trosfrihed, og dermed jo selvfølgelig ophævede alle tidligere Bestemmelser, der vare rettede mod Katholicismen for at forhindre, at den vandt nogen Indflydelse her, eller blivende og fri Tilværelse i Landet. At ogsaa dette ligefrem ligger i det ved Grundlovens Udtalte (§ 75) er en given Sag, noget der følger af sig selv. Om det nu derimod sker Fyldest paa alle Punkter, turde være et Spørgsmaal, der maaske senere skal blive undersøgt og besvaret. Spørges der derimod, om den katholske Kirke, siden den her fik Frihed for sin Tilværelse og Bevægelse, har benyttet og udøvet denne og udfoldet sit Væsen paa nogen Maade udover den Ret, som ethvert anerkjendt og lovligt Samfund maa have, om den er fremtraadt offensivt og anmassende, saa maa dette Spørgsmaal af enhver Sandhedskjærlig, enhver, der ikke vil gjælde for Bagvadsker, besvares bestemt benægtende. Kirken har, efterat have gjenvundet sin Ret til Existens og sin Frihed, udfoldet sit Liv i Overensstemmelse med sin Tro og sin Lære, efter sine Institutioner og Regler og det uden al Paatrængenhed eller Forsøg paa Overgreb; uden paa nogen Maade at krænke det Religionssamfund, i hvis Midte den befinder sig, har den udøvet sin Virksomhed, man kan snarest sige i beskeden Tilbageholdenhed. Selvfølgelig har den afholdt sin Gudstjeneste, holdt sine Andagtsøvelser, oprettet Skoler

for sine Medlemmers Børn, udgivet Opbyggelsesskrifter og lejlighedsvis ogsaa Forsvarsskrifter for sin Kultus og sin Lære, ligesom den har udgivet netop i sidste Henseende et kirkeligt Ugeblad. Den har fremdeles oprettet Hospitaler, hvor den under den omhyggeliste Pleje og Omsorg modtager enhver, der vil søge Adgang, hvad enten han er Katholik eller Protestant. Man kunde vel spørge, hvilket kristeligt Samfund gjør ikke alt dette, naar det ellers har Midler og Udveje dertil; det hører altsammen med til dets ligefremme Livsytringer, saafremt blot Livet rører sig for det med nogen Alvor og Kraft. Ogsaa Methodisternes Samfund holder Skoler saavel som det Samfund, der sædvanligt nævnes Grundtvigianere, det første endog med Understøttelse fra Kommunen. At en Sektstifter pralende udtaler, at naar Gud blot lader ham leve ti Aar til, tænker han nok at faa Danmark omvendt til Kristendommen, synes ikke at sætte Præsterne i nogen Indignation eller Uro, medens det derimod anses af dem som en Forbrydelse, naar der fra katholsk Side af enkelte udtales Forhaabninger om Kirkens Udbredelse og Fremgang i Verden, og det regner saa med Beskyldninger for Propaganda, med Sigtelse for Anvendelse af alle Midler, der skulle udfoldes i dens Tjeneste. Disse Midler nævnes imidlertid ikke, der hviskes kun om dem i Krogene, som altid Bagtalelsen skyer at træde alt for aabent frem, for ikke at kjendes i sit egentlige Væsen. Det vilde nu heller ikke være let at paapege disse mistænkeliggjorte Midler, medens det vilde være let nok at gjendrive Beskyldningen for dem, skjønt jo rigtignok Erfaringen vidner om, at de ved første Lejlighed vilde blive gjentagne og lyde paany. Naar det saaledes nylig er blevet udtalt, at enhver ny Proselyt igjen bliver Proselytmager, saa er dette kun en ligefrem Usandhed, for hvilken Virkeligheden kun eksisterer i den hadefulde Fantasi, der udtalte eller skrev det. Vistnok gjør den katholske Kirke Propaganda, som det ligger i ethvert, navnlig religiøst, Samfunds Natur og Væsen at gjøre det, som det ogsaa sker iøjensfaldende og

iørefaldende nok af Grundtvigianere, Pietister, og den indre Missions Mænd. Den katholske Kirke har imidlertid i denne Henseende ingen andre Midler brugt end de paaapegede, den ligefremme Udfoldelse af sit Liv, ved at afholde sine Gudstjenester, sine Andagter, bygge og indrette Skoler og Hospitaler. Uagtet jeg nu i flere Aar har iagttaget den katholske Kirke, som den her i Landet eksisterer, og omgaaedes Katholiker, baade Præster, Ordensfolk og menige Kristne, har jeg ikke mærket det mindste til noget, der paa nogen Maade kunde retfærdiggjøre disse Beskyldninger og Skraal om Propagandisme og Proselytmageri. Har den katholske Kirke havt Fremgang og vundet Udbredelse her i Landet, saa skyldes dette allersnarest eller alene Protestantismens Uformuenhed til at fyldestgjøre en dybere religiøs Trang, der i de senere Tider viser sig for mange, og det utilfredsstillende i den lutherske Kirketjeneste, hvilket Sidste ogsaa begynder at vinde Anerkjendelse indenfor selve Protestantismen. Der er ogsaa i de senere Aar her i Byen bygget Kirker ogsaa foruden fra Folkekirken selv, af Methodister, Baptister, Irvingianere og det episkopale eller engelske Kirkesamfund. Mon alle disse Kirker ere bekostede og opførte alene ved deres Midler, der her i Landet tilhøre disse Samfund? Næppe. Det er jo ogsaa noget aldeles lovligt og tilbørligt at søge Hjælp til Sligt hos Trosfæller udenfor Landet; der har derfor heller ingen Bebrejdelser i denne Henseende rejst sig mod Englænderne eller Methodisterne, men saasomt den katholske Kirke vover eller vil forsøge Sligt, nemlig at samle Bidrag udenfor Landet til Opførelse af en Bygning, en Kirke, som den her i Byen endnu aldeles ikke har men maa nøjes med Kapper, hvorfra ikke engang en Klokke kan lyde for at kalde de Troende til Andagt, saa hæver der sig et mangelydende Srig som over en Fornærmelse mod den her herskende Kirke, en anmassende Arrogance, naar der kun udtales Forhaabninger om en voxende Trang til en saadan Kirke. Det er i frisk Minde, hvilken Storm der

for ikke saa længe siden her blev rejst, foranlediget af en tysk Professors Bestræbelser for at vække Rejsning mod den katholske Kirke her i Landet. Ja, sagtens maa Tyskeren udfolde al Bestræbelse og Nidkjerhed for at hævde den Mands Værk og Minde, om hvem det her for en Række Aar tilbage af en literær og kirkelig Stormagt blev udtalt, at „ved ham Tysklands egentlige Daad blev fuldbragt“. Anledningen til denne Udtalelse var den, at Luther i et evangelisk Tidsskrift, men rigtinok af en Katholik var kaldet et indskrænket Hoved, hvad han vistnok ogsaa var trods sin Begavelse i flere Retninger, sin Lærdom og sin vældige Energi, men et indskrænket Hoved kan alligevel netop saaledes afstedkomme stor Larm og Forvirring, fordi det ikke kan drage Konsekvenserne eller vise Følgerne af sin Færd og Stræben. Deri viser sig jo netop Indskrænketheden, man mangler den almindelige Forstaaelse af Livets virkende Kræfter, en Forstaaelse som den store Reformator synes i høj Grad at have manglet.

Imidlertid synes nu Krigen fra protestantisk Side ogsaa her ligefrem at være erklæret, som det skete ved Mødet i Aarhus i Maj Maaned, og den, der udstedte Erklæringen, var Sognepræsten ved Trinitatis Kirke i Kjøbenhavn, Hr. Schepelern, der formodentligt ogsaa anser sig som særligt dertil kaldet og udrustet, siden han vel noget nær var den første, der, efter at Trosfriheden her til Lands var given ved Grundloven, rettede et Angreb paa den katholske Kirke paa Grund af nogle Udtalelser eller Udviklinger i Deharpes Lærebog. Han synes i det Nederlag, han den Gang led ligeoverfor Grev Holstejn, der optraadte som hans Modstander, ligefrem at have faaet Fanatismens Daab, der ikke tillader ham at forholde sig rolig ligoverfor den katholske Kirke. Han begynder sit Foredrag, der var det første, der holdtes, med den Bemærkning, at naar det Æmne „Folkekirken og Romerkirken“ var sat paa Dagsordenen, var det ikke uden Grund. Allereue for 40 Aar siuen, siger han, saa forud-

seende Mænd, at Romerkirken vilde blive Folkekirkens farligste Fjende, eller som det efter et andet Referat hedder — thi man har jo kun Dagbladenes Referater at holde sig til — at Romerkirken eller Papismen — thi saaledes nævne jo protestantiske Fanatikere altid helst den katholske Kirke, — at altsaa Romerkirken eller Papismen vilde blive Kirkens værste Fjende. Hvordan nu end Udtalelsen lød, saa er den alligevel i sit Væsen højst mærkelig, da Folkekirken dog ganske vist vedkjender sig som sit fornemste Øjemed og Maal at føre Folk til Troen paa Guds Aabenbaring i Jesus Kristus og Frelsen ved ham, saa det er ligefrem forbausende, at den kan se sin farligste eller værste Fjende i den katholske Kirke, hvis Formaal og Stræben gaar ud paa det samme. Naar Folkekirkens Præster prædike Kristus som Menneskeslægtens Herre og Frelser, saa henviser Katholicismens Prædikanter til den samme Frelser og Herre. Sagtens vil jo Past. Sch. her indvende og paastaa — hvad han i sit Foredrag ogsaa gjorde — at Katholikerne prædike Jomfru Maria og den hele Skare af Helgene, men at disse kun æres og omtales paa Grund af deres Forhold til Kristus, fordi deres Liv var hengivet i hans Tjeneste og alt for dem sat ind paa at udbrede hans Ære og virke for hans Rige, derom tier han. Mon han ikke skulde vide det eller ikke have forstaaet det? Nu kan ganske vist Uvidenhed være en Undskyldning, ligesom ogsaa Misforstaaelse, at sige, naar den er uforskyldt. Fastholdes den derimod ligeoverfor givne Forklaringer, og fordi man ikke vil sætte sig ind i Sagens virkelige Forhold og undersøge Sammenhængen, saa bliver den snarere brødefuld, og denne Beskaffenhed kan Hr. Sch.s Uvidenhed eller Misforstaaelse næppe fritages for. Alligevel stiller han sig saa kyndig i alle Retninger, at han endogsaa paatager sig at forudsige, hvilke Dogmer der tænkes paa i den katholske Kirke som dem, der i Fremtiden skulle fastsættes, ligesom han i sine Foredrag som i sine Brochurer oplyser sine Tilhørere og Læsere om Betydningen af den tridentinske Kirke-

forsamling, som Protestanterne, trods gjentagne og indtrængende Opfordringer til at deltage i dette Koncilium, i hovmodig Indbildskhed eller af Fejghed undlod at indfinde sig til. Han bestræber sig ivrig for at bilde Folk ind, at Katholicismen siden hint Kirkemøde er bleven en ganske anden end tidligere, i Stedet for at Sandheden er den, at den katholske Kirke ved dette Møde konsoliderede sig efter alle de Rystelser og den Forvirring, som den saakaldte Reformation havde afstedkommet, og tillige foretog adskillige Reformers i de disciplinære og mere udvortes Forhold, saa at det tridentinske Koncilium iværksatte en virkelig Kirkerenselse, Afskaffelse af mange efterhaanden indsnegne Misbrug. Naar imidlertid Hr. Sch. vil give det Udseende af, at det var Jesuiterne, der beherskede Synoden og fornemmelig paatrykte den sin særegne Karakter, saa er det en ganske urigtig Paastand, en tendentiøs Opfindelse ud af hans eget Hoved, der som bekjendt er fuldt af en spøgelseagtig Frygt for Jesuiterne, som han derfor ikke kan undlade at se og fornemme alle Vegne, hvor hans Tanke fører ham hen. Unægtelig var der Jesuiter, der deltog i Konciliet, ligesom andre Ordensfolk, navnlig skal Laynez, en af Ordenstifterens første Venner og Ledsagere, have taget Del i Forhandlingerne. Førøvrigt var Jesuiterordenen endnu den Gang i sin Begyndelse og Fremvækst og kan næppe have givet Trienterkonciliet noget bestemt særegent Præg. Hr. Sch. kalder dette Koncilium kontrareformatorisk, om han havde kaldt det kontrarevolutionært, vilde han være kommen Sandheden nærmere, thi en Revolution var det netop, som de saakaldte Reformatorer med deres hele Tilhæng af plyndrelystne Fyrster, Riddere, og Øvrigheder tilsigtede, ogsaa for en Del naaede at afstedkomme. Derfor kom der ogsaa en stor Frygt efter Konciliet over den protestantiske Lejr, da man saa, at den katholske Kirke, om hvis fuldkomne Undergang man allerede havde begyndt at anse sig forvisset, saaledes havde hævet sig uskadet ud af Forvirringen, ligesom fornyet og fæstnet sig. Først efter at dette var sket, traadte den Orden ret i Virksomhed, der ganske kort før Konciliet var stiftet, og standede Revolutionens videre Fremgang. Derfra skriver sig ogsaa det Had, der har fulgt Ordenen lige til den Dag i Dag og mindst kan imødegaaes og fjærnes endnu i vore Dage, da Revolution ved Liberalismens Hjælp er hævet til et legitimt Princip i Folkelivet.

(Fortsættes).

Taksigelse.

Efter St. Kjeldsfestens værdige Afslutning føler jeg Trang til at udtale min hjærtelige Tak til alle dem, som have bidraget til at gjøre denne Festdag til en uforglemmelig Mindedag for Randers Menighed. Særlig Tak skylder jeg den højærv. apost. Præfekt, Præsterne, som saa talrig havde indfundet sig, Hr. Organist Belmas, som i mange Uger havde indøvet de til Dels meget vanskelige Koral- og flerstemmige Sange, Sangerne fra Aarhus og Randers, Menighedens Kvinder, som havde prydet Kirken saa festlig, alle Gjæster, som ved deres Nærværelse have vist deres Kjærlighed til den h. Kjeld, endelig ogsaa de norske Katholiker, som telegrafik have oversendt deres Lykønskning, ligeledes Foreningen „Unio“ i Kjøbenhavn, Kjøbmand Spetzler i Fredericia og Hr. Pastor Böhmer i Emden.

Randers, den 15. Juli 1887.

A. Helmke,
Sognepræst i Randers.

Kirkelig Kalender.

Søndag den 28. Juli. 7. Sønd. e. Pintse.

29. M. Olaf, Konge og Martyr. — 30. Ti. Martha, Jomfru. —

31. O. Ignatius, Bekjender. — August, 1. To. Petri Lænekefest. — 2. F. Alphons Liguori, Biskop, Bekjender, Kirkelærer.*)

— 3. L. Stephani Finding.

Søndag d. 4. August. 8. Søndag e. Pintse.

*) Kl. 8 $\frac{1}{4}$ Broderskabsmesse til Jesu guddommelige Hjærte; Kl. 7 $\frac{1}{2}$ Aften, Broderskabsandagt med Prædiken. — Privat Kirkebesøg for Medlemmerne af Broderskabet til Jesu eucharistiske Hjærte.

Unio: Stor Skovtur til Vogns afholdes Søndagen den 4. August. Sé Circulairet.

Svendeforeningen agter at afholde Bazar og Havfest Søndagen den 18. August. Større og mindre Gaver, som egne sig til Bazaren, modtages med Taknemlighed af D'hr Gejstlige.

Vincentius Bibliotheket. Til den aarlige Revision indkaldes herved alle de udlaante Bøger, og bedes de afleverede snarest.

Udlaan finder atter Sted Søndag d. 4. August, og fremdeles hver Søndag efter Andagten i Set. Ansgars Kirke Kl. 4 eller Kl. 6 og hver Lørdag Aften Kl. 7—8. Bøger kunne ogsaa afhentes i Hjemmene. Enhver god Bog modtages med Tak; ligeledes modtages alle Slags Skolebøger og Skolerekvisite.

C. Ertner, p. t. Bibliothekar.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Syvogtredivte Aargang.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, Store Kjøbmagergade 10, 1. S., Kjøbenhavn. — Redaktør: A. Johansen Bredgade 64, 1. S.

N° 31.

Søndagen den 4. August.

1889.

Indhold. Guds Rige ikke af, men i denne Verden. Bemærkninger om Mødet fra 21.—23. Maj i Aarhus osv. Efterretninger: Giordano Brunoskandalen, Rom, Luzern, Baltimore, Kjøbenhavn.

Guds Rige ikke af, men i denne Verden.

(Fortsat).

Hvad Kirkens Fjender tilsigtede ved at berøve Paven hans verdslige Magt, det have de imidlertid ikke endnu opnaaet — og vi, Kirkens Børn, ere visse paa, at de aldrig kunne opnaa det —: Pavedømmet er ikke endnu begravet — og Herrens Forjættelse (Matth. 16, 18) er os Borgen for, at det aldrig skal begraves. Endog et demokratisk Blad, „Frankfurter Zeitung“, skrev for kort siden (Juli 1889): „Kun med Pavedømmets *verdslige* Magt er det forbi; ellers hersker Paven i Rom endnu mere souverain og mægtig end de, som af Partihensyn bruge Vold mod Sandheden, gjerne vilde have Verden til at tro. Romerne beherskes af Krumstaven den Dag i Dag lige saa godt som før Aaret 1870.“

Pavekirken bestaar endnu, hvor mange Hænder der end just i de sidste Aartier have arbejdet paa enten

med Magt at nedbryde eller med List og Svig at undergrave den. Den staar — ikke som „en Ruin, hvis Taarne hælde og Prydelser falde af“¹⁾, men som en ærværdig Kathedrale, der hvælver sig over den hele Jord.

Den staar midt i den vantro og fjendske Verden som et uovervindeligt *Sandhedens*, *Kjærlighedens* og *Hellighedens* Rige.

Den vidner om sig selv, at den er bleven grundlagt og stedse bliver styret af Sandhedens Gud (SS. 29—52). Den fordrer ikke blind Tro paa dette Selvidnesbyrd af nogen. Den ser grant og lærer udtrykkelig, at Troen paa Gud og hans Ord ikke kan være blind, men at Menneskeaanden først maa blive overbevist om, at den sandfærdige Gud har talt til os ved Mennesket Jesus Kristus og taler til os ved den katholske Kirke, og at Mennesket saa først kan sige: Herre, jeg tror og holder urokkelig for sandt, hvad du har aabenbaret og ved din Kirke byder os at tro. Derfor indbyder Kirken alle og enhver, som ikke endnu er kommen til den Overbevisning: „Kom, se selv til og prøv selv; betragt min Alder paa næsten 1900 Aar, min Opkomst, Fremvækst og Bestaaen indtil nu, min Læres Renhed, Enhed, Uforanderlighed og konsekvente Udvikling (se f. Ex. S. 192), mine lydigste Børns Hellighed, og de Vidundere, hvormed Herren har behaget nu og da at herliggjøre dem og mig i dem (S. 173 ff.). Prøv saa grundig, som du vil og kan. Men naar saa konsekvent Tænkning nøder dig til at indrømme, at

¹⁾ Provst L. Koch fandt paa dette Udtryk i „Fra Bethesda“ for 23. Septbr. 1888. Men mærkeligt! netop samtidig bragte „Berlingske Tidende“ i sit Aftennummer for 22. Sept et Uddrag af den tyske Kronprins (senere Kejser) Friedrichs Dagbog og deri Bismarcks Ytring, at han, saa snart den tysk-franske Krig var til Ende, vilde gaa frem mod den pavelige Ufejlbarehed. (Se vort Motto.) — Don Quixote kæmpede mod Vejrmøller. Nutidens største Realpolitiker kæmper ikke mod Ruiner.

her er Guds Finger, og at den katholske Kirke er bygget af Guds Haand, — da tøv ikke længer med den lydige og frejdige Bekjendelse: Herre, jeg tror, hvad du ved din Kirke byder os at tro; Kirkens Ord er dit Ord, og dit Ord er Sandhed.“

Sandheden er ubøjelig og lader ikke tinge med sig. Den paastaar f. Ex., at fem Gange ti er halvtred-sindstve, ikke mindre, ej heller mer. Og ingen fordrer af et fornuftigt Menneske, at han skal indrømme: muligvis kunde det alligevel være lidt mindre eller lidt mer. Men mærkeligt nok! af Kirken fordrer man en saadan Indrømmelse, skjønt den beviser for enhver, som har Øjne til at se og Tænkeevne til at drage en følge-
rigtig Slutning med, at den er „Sandhedens Støtte og Grundvold“ (S. 41. ff. 61 ff.).

Kristus har f. Ex. sagt om den indviede Hostie: Dette *er* mit Legeme. Og Kirken har sagt det samme, uden Tvetydighed eller Vaklen, fra først af indtil den Dag i Dag (S. 149 ff.). Men saa kom der dem, der sagde: Nej, Hostien *er* ikke Kristi Legeme, den *betyder* kun Kristi Legeme. Andre sagde: Nej, heller ikke det; men Hostien bliver ved at være slet og ret Brød, dog forener Kristi Legeme sig med den i det Øjeblik, den nydes. Og saa kræver man af Kirken, at den skal sige: Nu vel, for mig kan I ogsaa gjerne have Ret. Men denne Indrømmelse vilde være ligefrem Selvmord. J. C. Heuch siger om Vantroen: „Dens Tolerance-Tilbud: anerkjender vor Ret, saa vil vi anerkjende eders — ligner aldeles hin bløde Silkesnor, som i Orienten sendes til den, man anmoder om at være saa god at kvæle sig selv.“ Det samme gjælder om Dissenternes Tilbud til Moderkirken.

Da den katholske Kirke er den ubøjelige Sandheds ufejlbare Lærer, er det en Selvfølge, at den ogsaa er den Vej, ad hvilken Sandhedens Gud vil føre alle Men-
nesker til Frelse og Salighed (1. Tim. 2, 4), eller — som vi kort udtrykke det — at den er „ene saliggjø-

rende¹⁾). Saa lidt den kan indrømme, at de andre Konfessioner have samme Ret med deres afvigende Læresætninger, lige saa lidt kan den indrømme, at paa Konfessionen kommer det ikke saa nøje an. Den kan ikke bifalde den religiøse Ligeegyldigheds (Indifferentismens) Paastand: de forskjellige kristne Konfessioner ere lige gode; du kan lige godt blive salig, hvad enten du er Anglikaner eller Reformert eller Baptist eller Irvingianer, eller hvad som helst anden kristelig Konfession (Bekjendelse) eller Denomination (Benævnelse) du synes bedst om.

Enhed i den *sande* Tro er en stor Velsignelse for et Land. Denne Sætning, som ethvert troende Menneske ikke kan andet end bifalde, er bleven hævdet af Kirken indtil den Dag i Dag. Den har ikke dømt de katholske Herskere, som mene at maatte tilstaa andre kristne Bekjendelser fri Religionsøvelse i deres Stater (se S. 14). Men hvor den har sine Børn boende blandt ikke-katholske Kristne, er den forpligtet til at advare dem mod alt, hvad der kunde forlede dem til religiøs Ligeegyldighed. Derfor kan den ikke andet end i Almindelighed fraraade dem Ægteskab med Ikke-Katholiker.

Den er ikke ene om at misbillige blandede Ægteskaber. H. L. Martensen finder ogsaa, at „de have deres meget Betænkelige. Der kan ikke siges at være det *fuldstændige* Livssamfund. Enten ville saadanne Ægtefæller komme til at leve hen i religiøs Indifferentisme, eller, dersom det kommer til en virkelig religiøs Livsudvikling, vil der, selv naar Stridigheder og Tvistigheder undgaas, hvorigjennem den ene vil drage den anden over til sin Konfession, opstaa et dybt og smertefuldt Savn. Thi disse Ægtefæller kunne ikke dele det Højeste og Helligste med hinanden, kunne f. Ex. ikke

¹⁾ I hvad Forstand eller, om man saa vil, med hvad Indskrænkning den er „enesaliggjørende“, se ovenfor S. 17.

dele den hellige Kommunion . . . Og skjønt Staten i Lande, hvor forskellige Konfessioner bo tilsammen, har en naturlig Tendens til at fremme de blandede Ægteskaber, fordi de bidrage til at gjøre Forholdet mellem Konfessionerne fredeligere, vil Kirken dog ikke kunne lukke Øjnene for det Betænkelige og i Reglen lidt Ønskelige ved saadanne Forbindelser, om end den protestantiske Kirke her kan øve en større Tolerance end den katholske, der udelukkende binder Sjælens Frelse til sig.“¹⁾

Ethikerens sidste Tanke er særlig værd at lægge Mærke til; at vi Katholiker endnu *mindre* end Protestanterne kunne (positivt) billige blandede Ægteskaber.

Vor Kirke bevisliggjør, at den er indstiftet, for at alle Mennesker maa finde Frelse og Salighed ved og i den. De som, om end uden egen Skyld, staa udenfor den, kunne dog langt mindre let blive frelste, end vi, Kirkens Børn. En katolsk Ægtefælle kan ikke uden Inkonsekvens samtykke i, at Børnene opvokse uden al Religion eller opdrages i en anden end den katholske. Naar derfor særlige Forhold gjøre det ønskeligt, at en Katholik ægter en Protestant, kan den katholske Kirke ikke lyse Velsignelse over dem uden at have Sikkerhed for, at alle Børnene skulle opdrages i den katholske Religion. Sagde den til den katholske Part: Du behøver ikke at gjøre dit for, at de blive gode Katholiker, saa vilde den fornægte sig selv at være Kristi ene sande Kirke.

Omvendt kan den protestantiske Ægtefælle ikke kræve, at Børnene opdrages i Protestantismen. Ej heller kan han tage Anstød af den katholske Parts Fordring. Nægter han den, saa modsiger han sig selv og fornægter to af Protestantismens Grundsætninger.

Protestantismen siger til enhver: Tag din Bibel; ved at granske deri vil du selv finde, hvad du har at

¹⁾ Martensen, Ethik III 45.

tro og gjøre. Vi Katholiker følge dette Raad, og just ved at læse i Bibelen komme vi til den Overbevisning, at vor katholske Kirke er enesaliggjørende (se S. 35 ff.) og at en katholsk Fader eller Moder har den Pligt at opdrage alle sine Børn, for hvis udødelige, dyrekjøbte Sjæle Dommeren en Gang vil kræve dem til Regnskab, i den.

Protestantismen lærer fremdeles, at de forskjellige kristne Bekjendelser ere allesammen lige eller omtrent lige sande, gode og saliggjørende, at de ere „forskjellige Husholdninger, forskjellige Værelser i det samme store Hus“¹⁾; at der ikke ligger ret megen Vægt paa, i hvilket Værelse En netop bor, og at En nok kan have Lov til at flytte fra en Lejlighed til en anden, altsaa f. Ex. fra Kalvinismen til Catholicismen.

En protestantisk Mand og Fader kan *som Protestant* ikke sige andet end: Min Hustru og mine Børn kunne ogsaa frelses i den katholske Tro, maaske endog lige saa godt, maaske endnu bedre end jeg i min protestantiske. Er han ikke saa tolerant mod Sine, da er han inkonsekvent og modsiger sig selv.

(Fortsættes).

Bemærkninger

i Anledning af Mødet fra 21.—23. Maj i Aarhus efter de
Dagbladene givne Referater.

af
Kofoed-Hansen

(Fortsat)

Som sædvanligt vælter Past. Sch. Beskyldningen for at være den Angribende over paa Romerkirken; „Paven,“

¹⁾ Martensen, Ethik 4. 416. Der tilføjes: „Overgang fra den ene Konfession til den anden bør kun finde Sted som Følge af den alvorligste og samvittighedsfuldeste Prøvelse,“ -- hvad der indbefatter den Indrømmelse, at den tør finde Sted.

siger han, „vil ikke Fred.“ Han har „vovet“ at kalde Luther en Heresiarch og ryggesløs Frafalden. Man kunde vel spørge, hvorledes skulde Paven nævne Luther anderledes, naar han vilde betegne ham og hans Forhold til den katholske Kirke, end som en Frafalden og Kjætterhøvding, thi begge Dele var han efter katholske Begreber. Ordet ryggesløs har Paven som et dansk Ord nu ikke brugt, hvilket Ord — latinsk eller italiensk — der er anvendt, maa staa hen, maaske kunde det dog have en noget anden Betydning. Det er jo rigtignok et stærkt Stykke, at Paven i Rom ligeoverfor Sognepræsten ved Trinitatis Kirke i Kjøbenhavn har *vovet* at nævne Luther saaledes, men hvorledes har Luther ikke nævnet og betegnet Paven? „Pabst und Esel sind ein Ding“, „des Pabstes Kirche des Teufels Kirche“, overhovedet har han i sit blinde Had overdænget Paven og den katholske Kirke med de mest pøbelagtige Skjældsord, men det finder vel Sognepræsten ved Trinitatis Kirke at være i sin Orden. Paven, siger han, vil ikke Fred, medens Protestanterne gennem 3 à 4 Aarhundreder lige fra Tridentinerkonciliets Tid til den Dag i Dag, og navnlig til Forsamlingen i Aarhus, have tydelig nok vist, at de ville ikke Fred, som det ogsaa klart nok viser sig her i Landet, hvor den katholske Kirke kun har søgt at udfolde sit Liv i Stilhed og at væрге om sig, saa vidt den kunde finde Lejlighed dertil, mod alle de Angreb og Indskrænkninger, den har været udsat for, ikke mindst fra Hr. Sch.s Side, der nu synes ligefrem at have begivet sig paa Krigsstien og aabnet et permanent Felttog imod Katholicismen ved Brochurer og Smaaskrifter, rigelig beregnede paa den almindelige „kolossale Uvidenhed og Troskyldighed“, der findes ikke alene hos menige Lutheranere, men hos mange Præster med Hensyn til den katholske Kirke, og man kunde gjerne tilføje ogsaa med Hensyn til den oprindelige og egentlige Lutheranisme.

Med stor Forargelse udtaler Past. Sch. sig om hvad han kalder „det umaadelig sjattede Ræsonnement, at det

er dog bedre, at de Folk gaar til Romerkirken end at de blive Fritænkere.“ Hvorfor kalder nu Hr. Sognepræsten dette Ræsonnement sjattet? Ganske ligefrem fordi det indeholder et Spørgsmaal til ham, som generer ham. Han føler, at han kan ikke svare derpaa som et kristent Menneske maatte svare; thi en virkelig alvorlig Kristen, hvad enten han er Protestant eller Katholik, vil ikke betænke sig paa at svare, ja unægteligt er det altid bedre, at et Menneske bliver Katholik, end at han bliver Fritænkter. Det føler imidlertid Hr. Schepelern, at han ikke kan gaa ind paa. Saa ublu kan han ikke for sig selv hekjende sig at være, at han skulde svare: nej, saa er det dog bedre, at han bliver Fritænkter, det ser i al Fald jeg heller; men at det da skulde være bedre, at Mennesket bliver Katholik, det vil han ikke indrømme. Han vil ligesaa lidt ligeoverfor den katholske Kirke give Sandheden Æren som i sin Tid Pharisæerne lige over for Kristus, da de beskyldte ham for ved Belzebubs Hjælp at uddrive onde Aander. Sjattetheden findes altsaa hos Hr. Sch. selv, idet han for sig selv mangler moralsk Mod til at besvare Spørgsmaalet saaledes som han, uagtet han ikke vil tilstaa det for sig selv, alligevel føler, at det bør og maa besvares. Han søger saa at omgaa det ved at tilføje, „som om der kun var disse 2 Alternativer“. Ja, ganske vist er der flere Alternativer; der er ikke blot Lutheranismen og Calvinismen, men ogsaa Rationalismen og Methodismen og Baptismen og Frelsens Hær og Herrens Hær og Mormonismen og adskillige flere. Man kunde maaske endog formode, at det vilde krænke Sognepræsten mindre, om en af hans Hjord blev vunden for det sidste Alternativ, end for Katholicismen. At Mormonerne have lokket Hundreder og atter Hundreder over Atlanterhavet til the far west, det synes at bekymre ham mindre end, at den katholske Kirke, som han siger, „har havt Held til at vinde nogle i de aristokratiske Kredse og i de fattigste Lag.“ Vi kunne forsikre ham om, at den dog ogsaa har vundet adskillige i Mellemlagene, lige-

som vi kunne belære ham om, at det er Snak, naar han siger, at hver Proselyt bliver gjort til en Proselytmager, ligesom vi kunne erklære det for Bagvaskelse, naar han lader forstaa, at „Romerkirkenes Udsendinge gaa fra Herregaard til Herregaard og fra By til By for at hverve og vinde Proselyter“.

Selvfølgelig undlader Pastoren i sin Polemik mod Catholicismen ikke til Rædsel for sine Tilhørere at omtale de to af Pius IX stadfæstede Dogmer: Jomfru Marias ubesmittede Undfangelse og Pavens Ufejlbarhed, disse Trossætninger, der have vakt saa stor Forargelse hos Protestanterne, ligesom det sidste ogsaa har stødt enkelte Katholiker, der kun tøvende gik ind derpaa. I denne Henseende kunde det, da disse Sætninger sædvanlig fremstilles og antages som ganske nye Paafund, være nødvendigt at oplyse, for saa vidt man vil modtage Oplysning, hvad Hr. Sch. sagtens ikke vil, skjønt han fra sit Eksamenstudium allerede maatte have Oplysningen, at som Sætninger ere de efter deres Indhold gamle i Kirken og ikke oprindelig skyldes Pius IX eller senere Paver. Troen paa Marias ubesmittede Undfangelse er alt tidligt fremkommet i Kirken, hvor den senere i det 13. eller 14. Sec. blev et Stridspunkt mellem Franciskanerne og Dominikanerne, hvilke sidste ikke vilde tilegne sig denne Tro, som derimod Franciskanerne holdt paa og forsvarede. Som Hr. Pastoren ud af sit dybe Kjendskab til Trienterconsiliet oplyser, kom Forhandlinger ogsaa for om den Sag, uden at man dengang kom til nogen Afgjørelse. Pius IX's Gjerning i den Henseende bestod altsaa kun i at han afgjorde den gamle Uenighed, idet han fastsatte den ubesmittede Undfangelse som Dogme. Noget lignende gjælder Dogmet om Pavens Ufejlbarhed, naar han, vel at mærke, taler *ex cathedra*, for saa vidt der i Kirken opstaar Uenighed eller opkommer Tvistigheder vedrørende Tro og Moral. Det er altsaa noget ganske andet end, som det indenfor Protestantismen sædvanligt eller oftest forklares og fortolkes, som om der dermed var tilkjendt

Paven Syndefrihed. At Past. Sch. egentlig ogsaa selv forstaar dette, røber han, naar han senere i sin Udsigt over hvad der i Fremtiden kan ventes af Romerkirken stiller et Dogme om Pavens personlige Ufejlbarehed. Igrunden har Ufejlbarehed som ovenfor forklaret faktisk været tilkjendt Pavens Udtalelser *ex cathedra*, om der end nu og da i Aarhundredernes Løb ogsaa har været Strid og Uenighed om den Sag, som i Begyndelsen af det 17. Aarhundrede i Pave Paul V's Konflikt med Republiken Venedig. Naturligvis kjender nu Foredragsholderen nok noget til alt dette, men at fremstille disse Sætninger og Antagelser inden de bleve fastsatte som Dogmer, som noget Splinternyt, noget i Kirkens Liv forhen ukjendt, tjener til at støtte hans Theori om at hvad han kalder den „moderne Katholicisme“, er helt forskjellig og noget ganske andet end Katholicismen som den bestod før Konciliet i Trient, der som forhen vist kun tjente til at hævde og befæste Katholicismen ligeoverfor den nyopfundne Lære, som prædikedes og udbredtes af Reformatorerne, deres nye selvopfundne Dogmer, og hæve indsnegne Misbrug og disciplinære Udskejelser. Trienterkonciliet afgav saaledes virkelig en Kirkerenselse, medens Reformationen, som den kaldes, der hædres med hint Navn, kun var en Revolution, en Omvæltning, der forkastede alt Nedarvet for at grunde og opbygge noget ganske Nyt.

Tolerance, siger Past. Sch. er for Tiden i høj Kurs og slutter saaledes sit Foredrag, i hvilket der just ikke mærkes noget til Tolerance. „Varmt Blod“ har han vistnok i sine Aarer, thi det synes at være ligefrem i Kog af Had til Romerkirken. Imidlertid erklærer han: „der er ogsaa noget, der kaldes sand Intolerance, hvad der vistnok ogsaa er, men skal denne bestaa i Fordrejelse og Forvanskninger af Modstanderens Meninger, forsætlige eller uforsætlige Misforstaaelser af Anderledestænkendes Anskuelse, Lærdomme og Skikke og bagvaskende Oplysninger om deres formentlige Udvikling. saa overlade vi ham gjerne denne sande Intolerance til for ham fornødent

Brug, som han ogsaa rigeligt anvender den i sine Brochurer, der dog mest er et Pluksammen af tyske Skrifter serveret for Publikum i hans egen Intolerances Sauce. Paa den Maade vil han saa ventelig fortsætte sin Krig mod den katkolske Kirke.

I det næste Foredrag, der ifølge Referenterne blev holdt, rører sig dog heldigvis en anden Aand; man mærker ikke noget til den glubende og blinde Fanatisme, der karakteriserer Sognepræsten Sch.'s Udtalelser. Tværtimod kommer der Luftninger fra den sande Tolerance. Rigtig nok forekommer ogsaa her Ytringer, mod hvilke vi ikke kunne andet end opponere eller i alt Fald finde os foranledigede til Modbemærkninger. Taleren stiller sig paa Luthers Grund, siger han, „fordi han ikke selv valgte sin Plads, men fordi han blev ledet derhen ved Guds Førelse“. Man kan indrømme dette, thi saaledes ubetinget vælger Mennesket heller ikke just sin Plads uden Gud, om vi end snarest maa opfatte Luther og hans Værk som et Tugtens Ris i Guds Haand over en henfaldende Samfundstilstand, at den maatte komme til alvorlig Eftertanke over sig selv og sine Forhold. At denne Opfattelse er fuldt berettiget, kan klart godtgjøres ved den Elendighed, Forvirring og det sædelige Forfald, der blev de nærmeste Følger, og over hvilket Luther selv klager bittert nok, saa at han endogsaa søgte Forstaaelsen og Trøsten over den Tilstand, han fremkaldte, i Tanken og Formodningen om, at det var de sidste Tider han oplevede. Vistnok havde han paa en Maade gennemlevet alt, hvad Romerkirken ejede, skjønt det kunde være tvivlsomt, hvorvidt han i Virkelighed havde forstaaet, hvad han gennemlevede, ellers havde han ud af Katholicismen ogsaa kunnet forstaa, at vistnok ere ikke de gode Gjerninger, men kun Troen paa Kristus Vejen til Liv og Salighed, men at de „gode Gjerninger“ dog kunne bidrage til at „give Hjertet Fred“ og gjøre det bedre skikket til at modtage og rumme Saligheden. At gode Gjerninger kun have Fortjeneste fra Gud, naar de øves paa Troens Grund, kunne

vi vistnok ikke lære af Luther selv, men derimod af den katholske Kirke. Og hvorfra fik han endelig selv Hjælpen uden fra Katholicismen, af den gamle Klosterbroder, som viste ham hen til Troen paa Syndernes Forladelse, der, som Taleren sagde, blev ham et Lys ud fra hvilket han forstod Paulus, men tillige blev han rigtignok saa blændet af dette Lys, at han ikke forstod Evangelierne tiltrods for, at han ideligt kaldte sin Lære „det rene Evangelium“.

Hvad der mest gjorde mig ondt af alt, hvad denne Taler har fremført, er dog den Beskyldning han fremsætter, at man sværter Luthers Minde og de danske Reformatorer. Til denne Beskyldning kan man kun svare: vi sværte aldeles ikke, saa det er ingeniunde det, der er os om at gjøre, men vi vilde have Sandheden frem, og Sandheden er ikke den, at den katholske Kirke faldt saa let, fordi den var fældet af Folket, da den blev fældet fraoven. „Fældet af Folket“, Folket — det var et stort Ord at betegne Autoriteten med i de Tider. Vistnok var der aandelig Gjæring dengang her i Landet som allevegne i den Tid, og den Strøm, der brusede frem fra Tyskland, havde skyllet sine Bølger ind ogsaa over Norden, specielt over Danmark, der jo altid har bøjet sig og maattet lide under alt, hvad den germaniske Aand fandt for godt at opstille eller afføde. Saaledes vare kirkelige og religiøse Agitatorer komne i Virksomhed ogsaa her og havde god Tid og Lejlighed til at drive deres Væsen under Kong Frederik I's perfide Regjering, denne Regent, der skjønt han uklogt havde lovet at støtte og værne om Landets Kirke, gav Agitatorerne frit Spil overalt, hvor de trængte frem, indtil endelig, efterat ogsaa en politisk Lidelsestid var gaaet hen over Land og Folk, Kristian III med brutal Vold sprængte Kirken og indførte den „rene Lære“, hvorefter der igjen fulgte en Nødstid for Folket paa mange Maader; for „Folket“, der svingagtigt og voldeligt var berøvet sin Hvile i den nedarvede Tro og nu skulde se til at indleve sig i nye Lærdomme og nye Skikke. Mærkværdig nok lyder nu Beskyldningen for at sværte de danske Reformatorer, naar man ser hen til al den Sværte, hvormed

den katholske Kirke ogsaa her bliver overdænget ikke mindst, men allermest af Sognepræsten ved Trinitatiskirke, der synes næsten at have gjort det til en hovedsagelig Livsopgave. Luthers Minde behøvede man virkelig ikke at sværte, thi han har tilstrækkeligt gennem sine Skrifter besørget den Gjerning selv, naar de læses uden forudfattede Meninger og ikke i det Skjær af Ufejlbarhed, der falder over ham for dem, der kun lidet kjende til hans egentlige Lære og Færd.

„Overfor Romerkirkens Angreb“, siger denne Taler videre, ved han ikke bedre Raad end at ændre det i vor Kirke, som bør ændres. „Vi maa“, fortsætter han, arbejde paa, at den hellige Skrift kan faa friere Løb iblandt os, derved vil Oplysningen fremmes“. Hvorvidt dette sidste vil bringe nogen Hjælp, kunde dog efter tre Aarhundreders Erfaring synes noget tvivlsomt, idet der ikke har været en Sektstifter uden han har beraabt sig paa den hellige Skrift som Støtte for sine Særmeninger, og endnu fra min Skolegang erindrer jeg, at vor Rektor, der læste Religion med os i øverste Klasse, af Skriften selv klarligt vilde godtgjøre for os, at Kristus ikke var Guds Søn. Heller ikke synes der med Rette at kunde klages over, at Skriften ikke har frit Løb iblandt os, eftersom jo Bibelselskaberne tilstrækkeligt sørge for at Bibelen, særligt det nye Testamente forefindes snart allevegne. Derimod er det heldigt, at han dog indrømmer, at der er noget „i vor Kirke“, som trænger til at ændres, især da der for et eller to Aar siden i Anledning af Bispeaadets Forslag om Forandring eller Udvidelse af det tarvelige Alterritual temmelig almindelig mentes, er der var intet at ændre, og den ældste Professor i Theologi ved Universitet endog erklærede, at vi i den Henseende havde Fortrin for alle andre Steder, at vi her havde det Rigtigere og Fuldkomnere. Imidlertid synes dog i denne Forsamling hin Bemærkning at have vakt nogen Anklang, og der udspandt sig en kortere Forhandling om det lutherske Kirkesamfunds og dets Kirketjenestes Brøst og Mangler. Pa-

stor Ussing tog Anledning til at klage over, at Kirkebegrebet for en stor Del er gaaet bort for de evangeliske, som han nævner Protestanterne, der jo særlig prale af at være ene om Evangeliet. Og sandt er det, at Kirkebegrebet er forsvundet for Protestantimen, og hvor skulde den vel ogsaa have det fra, efterat den gamle nedarvede Grundvold var forladt. Der kan indenfor Protestantismen kun i ganske uegentlig Forstand være Tale om Kirke og Kirkebegreb. Den svage Skygge deraf som Reformatorerne havde søgt at opstille og vedligeholde, forsvandt ganske under Rationalismen og blev først indenfor det danske Kirkesamfund fornyet af Grundtvig, der dog ikke kom videre end at pege hen til Kilden, hvorfra den skulde hidledes. Men det er dog allerede meget og kunde give noget Haab om, at de protestantiske Samfund engang kunne komme til Besindelse og opnaa en Erkjendelse af, at ikke alt er i Religjøsitetens Fremtræden og Troens Udtryk hos dem, som det skulde og burde være, og at der er adskilligt at ændre og rette. Det kunde ligeoverfor deres skarpe Angreb og undertiden brutale Udfald mod den katholske Kirke være passende at advare om, at man skal vogte sig for at kaste med Sten, naar man selv boer i et Glashus. Man er saaledes dog nu, eller begynder ialfald nu at komme til Eftertanke om, at det er en Hovedfejl, at der i Kirketjenesten er lagt den overvættede store Vægt paa Prædikenen, hvorved der umuligt kan tilvejebringes en virkelig Gudstjeneste, idet det allersnarest, som Forholdene have udviklet sig, bliver Prædikanten selv, der bliver Hovedsagen under de Kristnes Forsamling til Gudstilsbedelse. Rigtignok gav jo Luther selv Anledning dertil ved sin idelige Omsigslaaen med „das Wort, — „das Wort, das sollen sie lassen stahn, — og i Medfør deraf er det vel ogsaa at den berømte Theolog og Biskop Dr. Martensen holder paa, at Prædikenen maa være den protestantiske Gudstjenestes Hovedstykke og det, der giver Sammenkomsten i Kirken dens egentlige Betydning. Man kan tænke sig, hvilken Forargelse hint Dogme om Pa-

vens Ufejlbarhed, ligeoverfor denne Kjendsgjerning maatte fremkalde for troende Lutheranere eller nervøse Sjæle, der ellers hver Søn- og Helligdag kunne gaa hen og høre den ufejlbare Røst, der ikke kan modsiges, thi Prædikanten har jo heller ingen Kirke at støtte sig til i sine Forkyndelser og Udtalelser; han staar der som den ufejlbare under eget Ansvar, saasnt han er traadt op paa Prædikestolen; han har ligefrem set ingen Autoritet, under hvis Garanti han taler. Selv en saa vældig Prædikant og Taler — thi det er han jo virkelig — som V. Bech ytrede, at „her har den protestantiske Gudstjeneste sin Kræftskade: vi have gjort Prædikenen til Midtpunkt, vi maa gjøre Nadveren til Midtpunkt, den maa nydes mere end nu“. Visselig gyldne Ord, som dog ikke lød første Gang ved denne Lejlighed, skjønt dog maaske første Gang fra en ivrig Lutheraner. Kun vil det vistnok have stor Vanskelighed at føre det saaledes Udtalte ud i Virkeligheden og omændre den lutherske Kirketjeneste derefter Dertil er aabenbart den lutherske og vel endmere den kalvinske Nadverhelligholdelse altfor tarvelig og nøgen, ligesom det nu maatte vise sig ligefrem ugjærligt at faae Menigheden samlet om dette Midtpunkt. Der er heller ikke mere nogen virkelig Styrelse indenfor Protestantismen, der kunde sætte Sligt i Værk og i Gang. Naar man erindrer den Modtagelse, som Bisperaadets lemfældige og højst anerkjendelsesværdige Forslag til Udvidelse af Alterritualet fandt for et Par Aar siden selv hos de allerfleste af Gejstligheden, Provster og Præster, saa er det let at forudse hvad slige Bestræbelser ville føre til. Men selv uanset dette er det næppe rimeligt, at enhver Fremstilling og Opstilling af Nadveren og Højtideligholdelsen af den som Midtpunkt i Kirketjenesten efter den i Protestantismen nedarvede almindelige Anskuelse og Udførelse vil kunne gjøre noget virkeligt Indtryk eller samle Menigheden i Andagt til Opbyggelse, og enhver Forandring eller Udvidelse af den, vilde nu snarere stille sig som noget Lavet og gjøre Indtryk som en Farce eller

noget Theatralisk, efterat Reformatorerne saa grundigt afskaffede Messeofferet, at de ikke engang vilde bevare Symboliken, en Letsindighed og et Overmod, der er kommet Protestanterne dyrt til at staae, idet det dermed efter 3 Aarhundreders Forhutling og Skjælden ud af Messeofret er blevet umuligt nu at fremkalde noget til Erstatning, uden at det strax vil stille sig som en Lap paa et gammelt Klædebon. Der er derfor intet andet at gjøre, naar man vil indsætte Nadveren i dens oprindelige Ret at være Midpunktet for Kirketjenesten, som alene derved kan blive en Gudstjeneste, end at gjenoptage Messeofferet, efter at have sagt, pater peccavi, men det vil egentlig sige at slutte sig til den katholske Kirke, hvilket der jo ikke er store Udsigter til, heller ikke vil ske i nogen Udstrækning, før Protestantismen erkjender sin Fallit eller denne ligger som klart for Dagen, at der indtræder en Slags Fortvivelse om at komme til Sandheden, og naae et virkelig kristeligt Samfund, Samfund med Herren og de Hellige. Imidlertid, naar man i vore Dage har oplevet, at en engelsk Marquis, Høvding for Frimurerne, der gav sig til at studere Katholicismen for at kunne komme efter dens Ugyldighed og Uholdbarhed og ødelægge den, endte med selv at gaa over til den katholske Kirke, og kjender Beretningen fra den romerske Oldtid om Skuespilleren der efter paa Theatret at have haanet og bespottet den kristelige Daab, selv nogle Dage efter gik hen og lod sig døbe, saa kan man jo ikke undlade undertiden at haabe paa det, der kunne synes umuligt. Forøvrigt om Messeofferet kom det jo naturligvis ikke til nogen Forhandling i en Forsamling, hvis Medlemmer vel alle vare enige med Luther i at anse det som „ein Greuel“ og med Martensen som en Vederstyggelighed, medens det dog turde være uomtvisteligt, at skal Eucharistien sættes som Gudstjenestens Midtpunkt, kan det ikke ske væsentligt paa nogen anden Maade end den hvorpaa Katholicismen har fattet den og hævder den, som har de mange

Aarhundreders ærværdige Ælde og Hævd saavel i den græske som i den romerske Kirke.

Men hvor forkert — for ikke at sige taabeligt — der i Almindelighed tales og ræsonneres om Katholicismen, derom fandt man ogsaa Vidnesbyrd i et Digt, der for nogen Tid siden stod i Bladet „Bethesda“, hvori en Hr. A. Langsted, der formodentlig har maattet lide Beskyldning for at være paa Vej til Katholicismen, i flere Vers ogsaa udtaler adskillig Beundring om hvad der forefindes under Katholicismen i dens Kirker, men som for at rense sig for hin Beskyldning slutter saaledes: „Og trods dette er jeg Protestant.

Fordi Guds Ord er mig af alt det Første,
 Fordi Guds Søn er mig af alt det Største,
 Saavist hans Kors er Frelsens dyre Pant;
 Fordi min Bibel er mit bedste Værge,
 Det Sværd som alle Korsets Helte svang;
 Fordi jeg elsker Luthers Salmesang;
 Fordi kun Kristentroen flytter Bjerge“.

Mærkelige „Fordier“ og mærkelige Grunde, thi i alt hvad der udtales af Digteren som Grunde til, at han er Protestant, er saaledes, maaske med Undtagelse af „Luthers Salmesang“, der maaske er sat med for Rimets Skyld — den katholske Kirke enig med ham, og enhver Katholik kan og maa sige og bekjende det samme, naturligvis ikke som Grunde til at han er Protestant men som noget der følger af, at han er Katholik. Og selv Luthers Salmesang vil han ikke ubetinget ringeagte eller forkaste, skjønt vi rigtignok indenfor vort Fædrelands Omraade have Salmer, der maa tildeles et langt højere poetisk og kristeligt Værd end Luthers, nemlig af Ingemann og Grundtvig. Saaledes argumenterer man og snakker man om Katholicismen og Protestantismen og Forholdet imellem den. Det kommer altsammen af hvad ogsaa Hr. Sch. klager over, den kolossale Uvidenhed om hvad Katholicismen er

og den naive Troskyldighed — ja ikke overfor Katholicismen, thi den skulde Præsterne og fremfor alt Hr. Sch. nok faa uddyddet — men ligeoverfor alt hvad der stammer fra Luther og gaar under hans Navn, denne naive Troskyldighed, der fødes og næres i Skoler og Kirker og ved Universitetet og ved Missionsmøder, medens man ikke just faar Anledning til at rose Sandhedskjærligheden, naar der samme Steder læres eller prædikes eller holdes Foredrag om hvad Katholicismen er.

Glædeligt var det jo nu, at ogsaa Skriftemaalet kunde komme paa Tale i denne Forsamling og at Stemmer kunde hæve sig for dets Hensigtsmæssighed, og Tilbørlighed og det saa vægtige Stemmer som Pastor Becks. Grundtvigianerne ville naturligvis ingen Skriftestol have; de blive ved deres Schiboleth om Daaben, der udletter alle Synder, hvilket jo nok har sin Sandhed, men som det almindeligvis opfattes og praktiseres dog egentlig er at tage Daaben forfængeligt, hvad jeg for ikke længe siden har paavist i en Artikel i Ugeblad for katholske Kristne, hvor jeg ogsaa omtalte Provst Rørdams højst mærkværdige Fortolkning af Herrens Ord om Syndsforladelse hos Johannes det 20. Imidlertid, om man end nedlader sig til at omhandle Skriftemaalet, undlader man ikke tillige at værge sig mod det sakaldte „tvungne“ Skriftemaal, og sædvanligt tales der om det, som om Præsterne kunde have en Snor om Livet paa hvert Medlem af Kirken, hvormed de trak dem hen til Skriftestolen. Jeg har nu — det være her aabenlyst bekjendt — ofte skriftet, men jeg har ikke mærket til den mindste Tvang i denne Henseende, jeg er gaaet til Skriftestolen ganske og aldeles frivilligt og har havt Trøst og Fred derved. Skriftemaalet hører nu engang den katholske Kirke til, som det er et Sakrament, og selv ikke de saakaldte Reformatorer vovede ligefrem at afskaffe det. Det staar derfor ogsaa hos Protestanterne, som man siger, paa Papiret men i Brug er det ikke, det er tværtimod gaaet ganske ud af Menighedens Bevidsthed som noget, der bør sig og hører til et Liv i Kristus.

Man kan sagtens slaa løs og give Frihed for alt, kun kommer det saa an paa, om man, naar Savnet bliver føleligt og Trangen til det Opgivne eller Frigivne melder sig, kan finde det, som man opgav, eller forstaa hvilket det Savn er, som man dog føler at være tilstede. Hvor det saakaldte tvungne Skriftemaal er og hvad Trangen har at betyde, har jeg søgt temmelig udførligt at fremsætte i mit aabne Brev til Pastor Haffstrøm, — men det kommer altid igjen: om man ogsaa var Amfion og kunde flytte Skov og Bjærg, deswegen kann man doch nicht Bauern widerlegen. Man kan ikke gjendrive dem, der vilde ikke lade sig overbevise og for hvilke intet Argument finder Gyldighed eller modtages.

„En hel Skare af romerske Lærde,“ sagde en af Talerne ved Mødet, „søger at drage Luthers Minde ned i Snavset.“ Han havde forud afgivet Beretningen om, at en Mand kom til ham med det Spørgsmaal, naar Luther blev gift og naar hans første Barn blev født, og han forklarer, at „Manden var bleven ført bag Lyset af Folk, der vilde sværte Luthers Minde“. Manden har dog altsaa villet søge Oplysning om Sandheden i denne Sag hos en historisk Avtoritet, og vi haabe, at han har faaet den, ihvorvel man kunde fristes til nogen Tvivl derom ifølge Ytringen om den hele Skare af romerske Lærde, der søge at drage Luthers Minde ned i Snavset. Forøvrigt turde det, som bemærket, være temmelig overflødig at sværte Luthers Minde, thi han har besørget det tilstrækkeligt selv, fornemmeligt i flere af sine Skrifter, naar man læser dem, hvilket kun sjældent sker selv af lutherske Gejstlige. Men hvad skal man nu sige om den Ting, at 400 af Folkekirkens Gejstlige med henved 1000 Lægmand komme sammen fra alle Landets Egne for at kaste Skarn paa den katholske Kirke, og denne Gjerning saa bliver specielt besørget af to bekendte Gejstlige, Sognepræsten ved Trinitatis Kirke i Kjøbenhavn og Formanden for den indre Mission, Pastor V. Beck, af hvilke den første overdænger det katholske Samfund med de mest ærerørige

Beskyldninger, med Fordrejelser af dets Kirkes Tros- og Læresætninger, dens Dogmer, med urigtige og ubevislige Paastande, med hadefulde Insinuationer og Invektiver, medens sluttelig den sidste, Hr. Pastor Beck, betegner Paven, den romerske Kristenheds Overhoved, med de pøbelagtigste Skjældsord, og ikke véd at karakterisere hans Stilling og Betydningen af den og dens Væsen anderledes end som Løgn, „en vældig Løgn“. Man kan sige, at han værdigen i denne Henseende gaar i sin Mesters, Morten Luthers, Fodspor. Og alt dette tager Folkekirkens 400 Gejstlige imod uden at der sker nogen Indsigelse. Man kunde udbryde med de samme Ord, som Hr. Pastor Beck i en anden Anledning har brugt og vistnok med Rette: „men skammer man sig dog ikke!“ Thi man skammede sig desværre ikke. Et refererende Blad siger endog: Talerens Foredrag var spækket med Udfald saa skarpe, at de ofte henrev Forsamlingen til Latter, men ogsaa til stor Tilslutning. Men skammer man sig dog ikke? Saaledes at rive ned paa og saare et her lovligt eksisterende Trossamfund, der vel som ethvert andet Samfund, thi vi have jo her i Landet Trosfrihed, skulle have billig Fordring paa og Ret til af Statens Love at værnes mod Haan og Bagvaskelse og de groveste Invektiver. Saaledes vover man at søge at drage en Kirke ned i Snavset, en Kirke, der har eksisteret og virket gennem alle Aarhundrederne og havt større Gjerninger at opvise, født og fostret flere Troshelte og virket mere i Guds Riges Tjeneste og for Menneskevel end noget som helst andet kirkeligt Samfund, en Kirke, i hvis Helligdomme Millioner efter Millioner have bøjet Knæ for den samme Herre, som de, der saaledes frækt haane og tilrakke den med deres giftige Ord, selv ville tilbede og tjene. Thi den Beskyldning, der kjendes ogsaa fra Luthers Tid, at den Herre Kristus er haanet og tilsidesat, hans Værdighed og Fortjeneste krænket i og af den katholske Kirke, denne Beskyldning er naturligvis ikke andet end en dum eller — for at anvende det brugte Ord — en vældig Løgn, med hvilken de lu-

therske Ordhelte fremdeles stræbe at bedaare dem, de kunne drage ind under deres Paavirkninger. Og alt dette sker i en Forsamling af 400 af Folkekirkens Gejstlige, uden at en eneste af disse har en Indsigelse at gjøre mod det hele Væv af Misforstaaelser og Uforskammetheder, der saaledes bringes til Torvs. Ja, man kunde udbryde gjentagende: „men skammer man sig dog ikke?“ Nej, man skammer sig vistnok ikke. Man kan end ikke tvivle om, at jo ganske vist Dhrr. Schepelern og Beck ville rose sig deraf. Der er jo, som Apostlen siger, saadanne, der have deres Ære i deres Skjændsel. Man faar saa, som S. Kierkegaard engang sagde: „overlade Dhrr. at rose og takke hverandre.“

(Fortsættes).

Efterretninger fra Ind- og Udland.

I Anledning af **Giordano Brunos**kandalen meddeles følgende i „Vaterland“ som Bevis paa, at „Gud lader sig ikke spotte“:

Da der i 1878 i „Læse- og Fornøjelsesforeningen“ i Bonn blev opført „Konklave og Pavevalg“, og der i katholske Kredse ytrede retfærdig Harme derover, var der vel ingen, som anede, at Guds Straffedomme i Løbet af faa Aar skulde have vist sig paa saa frygtelig Maade mod Ophavsmændene til den omtalte Skandaleforestilling, der haanede Pave og Kirke. De daværende Medlemmer af det saakaldte Konklave valgte Professor *Abernier* til Pave under Navn af „Nieres XI“. Kvindelige Opvartere, klædte i Trikot, bare Ordet „Konklave“ paa en Legemsdel, der ikke godt kan nærmere betegnes; en Flaske Vin skulde forestille den Helligaand o. s. v. Men Gud lader sig ikke spotte! Professor *Abernier* blev kort efter syg og døde under usigelige Smerter af Mavekræft. Den lidetagede Ho-

vedmand for „Festen“ droges med Tæring og er maaske allerede død af den. En Deltager i den frække Komædie blev næsten paa samme Sted, hvor den saakaldte „Fest“ havde staaet, rørt af et Slagtilfælde og kjørt død hjem. En anden fandt man liggende død ved Siden af sin Hund foran sin Bolig. Atter en anden er i den Grad lammet, at han kun vegeterer. En Embedsmand, der havde medvirket, styrtede død om paa Gaden, og en anden kan kun leve to Dage endnu. En anden Festsdeltager har nu i Maaneder været lammet og sengeliggende og kan kun haabe Forløsning af sine Lidelser af Døden. Tre af de omtalte „Kulturkæmpere“ have maattet opgive deres Bo, hvis Afvikling en af dem — til Held for ham — ikke oplevede. Den anden, før selvstændig Kjøbmand, frister Livet som Rejsende. Den tredje gjorde Bankerot med en Gjæld paa 200,000 Mark og blev fængslet for Bedrageri. Det er Kjendsgjerninger, som maa faa endog en Gudsfornægter til at studse, og som atter slaaende godtgjør den af Historien beviste Sætning: „Qui mange du Pape, en murt“ (den, som spiser af Paven — det vil sige, forgriber sig paa ham — dør af det).

En træffende Dom om **Giordano Brunoskandalen** findes i det russiske Blad „Groshdana“. Bladet skriver: At der har været en Gruppe liberale Atheister i Rom, som har været *dumme* nok til at gjøre Forherligelsen af en *Munk* (jeg betoner udtrykkelig dette Ord), der kun har udmærket sig ved Forræderi mod den kristne Kirke, til et Legetøj for deres Hyldest — det er der indet forunderligt i. At Hovedophavsmændene til denne *barnagtige Manifestation*, ved hvilken den romerske Pave tjente til Skive, medens i Virkeligheden hele Kristenhedens Gud blev haanet, vare *Jøder* — heller ikke det er i vore Dage noget at undres over. At der i det dannede italienske Selskab ikke fandtes sundt tænkende og alvorlige Mennesker nok til af al Kraft at sætte en Stopper for Afsløringen af Narre-

monumentet i Rom — det er heller ikke forbavsende. At der i den italienske Regering er flere indskrænkede Hoveder og modløse Mennesker end Mænd, der er kloge og anstændige nok til at forbyde saadanne Manifestationer, der strider mod den sunde Fornuft, som dog enhver Regering bør hævde, og for saa vidt vare gemene, som de betød en Forhaanelse, tilføjet den værgeløse Pave af Pøbelen, heller ikke deri er der noget forunderligt for den, der kjender denne Regerings Heltegjerninger og navnlig, af hvilken Aand dens Heroismus i de sidste Aar har været.

Rusland. Forhandlingerne mellem Rusland og Vatikanet ere i det mindste foreløbig standsede, efter at begge Parter have fremsat deres Standpunkt. Anstødsstenen er den russiske Regerings Uvilje mod alle Forhandlinger angaaende de unerede Grækere, der som bekendt blive „omvendte“ af Kosakker!

Luzern. Kardinal *Lavigerie* har i sidste Øjeblik maattet udsætte den tilsigtede Antislaverikongres. Som Grund angiver han, at de 16 franske Deltagere ikke kunne give Møde for det forestaaende Valgs Skyld.

Baltimore. Frøken *Kathe Dexter*, en af de rigeste Damer i Byen, den samme, som gav den store Sum til det katholske Universitet i Washington, er i Færd med at kalde et nyt Værk til Live til Udbredelsen af den katholske Tro. Til *Missionsarbejdet blandt Negrene* har den højærværdige Biskop af Salford stiftet et St. Josefsselskab, hvis Resultater imidlertid hidtil have været ringe, da Missionærerne savnede Understøttelse af *Ordenssøstre* til at gjøre Omvendelsesværket frugtbart, navnlig blandt den sorte Ungdom og *Kvinderne*. Paa dette følelige Savn vil Frøken Dexter raadø Bod ved Stiftelsen af en særegen Kongregation, hvortil hun har stillet hele sin store Formue til Raadighed. For at forberede sig til dette ædle Værk har den fromme Dame, som „Echo d. G.“ meddeler, for nogen Tid trukket sig tilbage i et Kloster i Pittsburg.

Kjøbenhavn. Hovedstaden gjæstes i disse Dage af en højerestaaende katholsk Gejstlig, Legationsraad ved det apostoliske Nuntiatur i Lissabon i Portugal, Msgr. *J. Tonti*, som agter at begive sig herfra til Stockholm og Kristiania. Msgr. Tonti har i en længere Aarrække beklædt Embedet som Vicerektor i det verdensberømte Propaganda-Kolleg i Rom, hvor mange blandt de her-værende Gejstlige under deres Studier i Kristenhedens Hovedstad have lært at ære og elske Msgr. Tonti som en human og elskværdig Foresat. Og at de ikke have glemt ham, derom vidnede den oprigtige Glæde, hvor-med de modtog Budskabet om deres gamle Vicerektors Besøg og ønskede ham Velkommen her i Norden. Paa Hjemrejsen fra Norge agter Hs. Højærværdighed at aflægge de Gejstlige i Jylland og paa Fyn et Besøg. Paa Rejsen ledsages Msgr. Tonti af en af sine gamle Elever, Dr. theol. *R. Kiesler*, Præses for den katholske Svendeforening i Stockholm.

Kirkelig Kalender.

Søndag d. 4. August. 8. Søndag e. Pintse. Dominikus, Bekj. 5. M. Indvielse af Maria Maggiore Kirken i Rom. — 6. Ti. Kristi Forklarelse paa Bjærgtet Tabor, — 7. O. Kajetan, Bekjender (Kl. 8 $\frac{1}{4}$, h. Messe for Ansgariusforeningen). — 8. To. Cyriakus og Lidelsesfæller, Martyrer. — 9. F. Ferialdag. — 10. L. Laurentius, Diakon og Martyr.
Søndag den 11. August. 9. Søndag e. Pintse.

Mødreforeningen. Tirsdag den 6. August Kl. 8 $\frac{1}{4}$ læses den h. Messe for Foreningens Medlemmer og Anliggender.

Den levende Rosenkrans Forening. Intention for August: Kirkens Fremgang i de nordiske Lande.

Unio: Stor Skovtur til Vogns afholdes Søndagen den 4. August. Sé Circulairet.

Svendeforeningen agter at afholde Bazar og Havefest Søndagen den 18. August. Større og mindre Gaver, som egne sig til Bazaren, modtages med Taknemlighed af D'hr Gejstlige.

Bladets Udgivelse forsinket.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Syvogtredivte Aargang.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, Store Kjøbmagergade 10, 1. S., Kjøbenhavn. — Redaktør: A. Johansen Bredgade 64, 1. S.

N°. 32.

Søndagen den 11. August.

1889.

Indhold. † Pastor Vilh. Plenkers. Bemærkninger om Mødet fra 21.—23. Maj i Aarhus osv. Sct. Mikæls Kirkehule i Thelemarken.

Pastor Vilh. Plenkers

blev født i Bonn den 28de August 1851. Den omhyggelige og ægte kristelige Opdragelse, han nød i sine Forældres Hus, modnede tidlig hos ham Kaldet til den gejstlige Stand og Ordensstanden. Allerede i 1868, lige 17 Aar gammel, traadte han fra Gymnasiet i Bonn ind i Jesuiterordenens Noviciat paa Friederichsburg ved Münster. Kort efter maatte Plenkers, paa Grund af Jesuiterloven, tilligemed sine Medbrødre forlade Fædrelandet; men hvad konfessionelt Had nægtede ham i Hjemmet, det fandt han i Nabolandet Holland og senere i det frisindede England: Frihed nemlig til at studere og bede i Fællesskab med Ligesindede. Aaret 1875 førte ham til det Land, som skulde blive et andet Hjem for den Landflygtige, til Danmark. Her virkede

han først som Lærer og Opdrager paa Sct. Andreas-Kollegiet i Ordrup, senere, efter at have fuldendt sine theologiske Studier, som Sjælesørger, Skriftefader, Prædikant og Forfatter, med Dygtighed, Iver og Selvopofrelse i Kjøbenhavn. Hans muntre, forekommende, ligefremme og aabne Væsen lod ham vinde Alles Hjærter. Alsidig Begavelse, et praktisk Blik og en uforfærdet Foretagelses-Aand muliggjorde det for ham, at blive Alt for Alle. Letheden, hvormed han tilegnede sig fremmede Tungemaal, Engelsk, Fransk og Italiensk, stillede han i Hovedstaden, hvor saa mange forskellige Nationaliteter mødes, i Sjælens Tjeneste. Navnlig som Prædikant var Pastor Plenkens meget yndet, og den Dygtighed, hvormed han behandlede det danske Sprog paa Prædikestolen, vakte velfortjent Opmærksomhed og Anerkjendelse.

Trods sit svagelige Helbred arbejdede P. Plenkens ogsaa med ubøjelig Energi paa Literaturens Omraade. Fra de første Aar, han opholdt sig her i Danmark, forefindes i Manuskript en dansk Oversættelse af et Værk, som under Titlen „Kalds- og Standsvælget, betragtet i Fornuftens og Troens Lys“, er forfattet af P. Plenkens' egen Skriftefader, P. v. Dosz. En dansk Afhandling om Kristian den Fjerdes Søster, Dronning Annas Konversion fandt Optagelse i „Historisk Tidsskrift“ 1888. Plenkens satte en særegen Ære i at gjøre Tyskland bekjendt med danske Personligheder og Forhold. De gjentagne Beretninger, som „Deutsche Reichszeitung“ i Fjor meddelte sine Læsere om den skandinaviske Udstilling i Kjøbenhavn, hidrørte fra hans Pen. En Del Artikler skrev han ogsaa for det tyske videnskabelige Maanedsskrift „Stimmen aus Maria-Laach“. Indtil sin Afrejse herfra i Foraaret samlede han et rigt Materiale til en Afhandling om Hexevæsenet under Protestantismens Herredømme i Danmark. Men Hovedfrugten af hans historiske Studier er dog Monografiet „Der Däne Niels Stensen, Freiburg,

Herder, 1884.“ Det indeholder langt mere, end den beskedne Titel lader formode, en Fylde af Stof, der er baade interessant, belærende og opbyggende for enhver dannet Katholik.

Den 15de Juli kaldte Herren over Liv og Død sin tro Tjener til sig, for at delagtiggjøre ham i den Løn, han ved sine ihærdige Bestræbelser for Sjælenes Frelse og ved uovervindelig Taalmodighed og Gudhengivenhed under Kors og Lidelser havde søgt at tilkæmpe sig. R. J. P.

Bemærkninger

i Anledning af Mødet fra 21.—23. Maj i Aarhus efter de af Dagbladene givne Referater.

af

Kofoed-Hansen

(Sluttet).

Det vilde jo udkræve en vidtløftig Forhandling, skulde man imødegaa og gjendrive alle de Fordrejelser og Forvanskninger om Katholicismen og den katholske Kirkes Væsen og Lære, der i hine Dage i Aarhus bleve indprentede den lyttende Forsamling af ca. 1400 Mennesker. Det vilde ogsaa være unyttigt at imødegaa og gjendrive dem, thi de vilde alligevel med samme Dristighed og Selvsikkerhed blive gjentagne ved næste Lejlighed. Hr. Pastor Schepelern gjør sig nu megen Umage for at fremstille Katholicismen som Hedenskab og Antikristendom. Ja, det er jo alt det Arvegods fra den saakaldte Reformationstid, da man holdt for, at Paven selv var Antikristen, og Staden paa de 7 Høje, Katholicismens Hovedstad, det Babel, over hvis Undergang snart, som det med Sikkerhed ventedes, det Vé skulde udraabes, der forkyndte dens Undergang og ynkelige Ødelæggelse. Derfor fremkaldte

det ogsaa en ikke ringe Forskrækkelse hos Protestanterne, da Kirken efter den opvakte Storm og herskende Forvirring i alle Forhold hævede sig som den uovervundne, samlede sig selv efter sit nedarvede Væsen og strax optraadte med forøget Kraft efter det tridentinske Koncilium. Han er utrættelig i et fremstille og betegne den katholske Kirkes Gudstjeneste, dens Skikke og Andagtsøvelser som et kun udvortes Væsen, og dømmet derved ligefrem som den, der ikke kjender noget virkeligt til det, han taler om og tiltager sig at bedømme. Han har saaledes aldrig stræbt at forstaa den katholske Tankegang eller trænge frem til de Ideer, der ligge til Grund for Katholicismens Kultus og udtrykkes i dens Skikke og Andagtsøvelser. Han taler følgelig om den katholske Kirke som den Blinde om Farverne. Ideligt maa man saa høre den gamle Snak om, at Retfærdiggjørelsen af Tro ikke findes i Romerkirken, at man er kommen bort fra den aandelige Frihed til aandelig Trældom. Mon der virkelig er aandelig Frihed i Folkekirken, naar et Menneske, saa snart han viser Tilbøjelighed til at slutte sig til den katholske Kirke, strax bliver overhængt af Slægt og Venner for at afholde ham fra et saadant Skridt, hvad jo imidlertid kunde være forsvarligt fra deres Standpunkt, men at ogsaa en saadan, der har gjort hint Skridt, kan blive underkastet en formelig Belejring, for at overtale ham til at vende om igjen, og at i en saadan Belejring selv lutherske Præster kunne deltage uden Tanke om, hvilket Ansvar, de paatage sig med Hensyn til et saadant ulykkeligt Menneskes Samvittigheds- og Sjæls Tilstand, hvor de let kunde fremkalde en Konflikt, der driver ham til Vanvid eller til fuldstændig Vantro, det er værre end Trældom. Naturligvis bliver der saa for en Saadan ringet med Frihedsklokken og skræmmet med Trældom, denne bedaarende Lyd, der er saa skikket til at fange emanciperede Kvinder og ukyndige Sjæle. Og mon saa dog ikke baade Troen paa Retfærdiggjørelsen ved Kristus og Troen paa Sydsforladelsen ved ham hører til den Grundvold, hvorpaa den katholske

Kirke hviler? Rigtignok har jo Hr. Sch. forsikret, at den katholske Kirke har brudt med Evangeliet, fordi den har forkastet Retfærdiggjørelsen af Troen. Dette er nu ogsaa en Frase, hvormed man kan bedaare Uvidenheden, naar man ikke ønsker at betegne den som en vitterlig Usandhed.

Desværre maa man ligeoverfor alt, hvad der i denne kristelige Forsamling, som omfattede 400 af Folkekirkens Præster, fremførtes mod den katholske Kirke, anvende Ordsproget *calumniare audacter, semper aliquid haeret*, særligt gjælder dette navnlig, hvad d'Hrr. Schepelern og Beck fremførte. Vi have her i Landet Sekterere og Dissenter nok, vi have Methodister, Baptister, Møllerianere og Mormoner, Frelsens Hær og Herrens Hær og hvad de nu alle hedde. Men ingen af disse bleve, saa vidt man af Referaterne kan slutte, nævnet eller omtalt paa Synoden i Aarhus, endsige at der skulde være bleven udøst over dem en saadan Strøm af Beskyldninger, Misforstaaelser og urigtige Forklaringer og Insinuationer, som mod den katholske Kirke. Man kunde med al Grund spørge, hvad har da Kirken her i Landet forbrudt, siden den saaledes lægges for Had og Avind, og Svaret maa nødvendigvis i Overensstemmelse med Sandheden blive: intet, slet intet uden det at udfolde sit Liv og sit Væsen i al Fredelighed og velvilligt aabne sig for dem og modtage dem, der henvende sig til den. Man beskylder den for Propaganda og insinuerer, at den i denne Henseende bruger uværdige eller utilbørlige Midler. De, der insinuere Sligt, vilde vistnok komme i ikke ringe Forlegenhed, hvis de bleve krævede til Regnskab for, hvilke disse Midler da monne være. Forøvrigt ligger det jo i Sagens Natur, at ethvert religiøst Samfund propagerer i sin Omkreds, om det saa ogsaa kun sker ved at delagtiggjøre dem i sin egen Tro og sit eget Liv, der selv søge det. Aldeles latterlig og uforskammet bliver denne Beskyldning mod Kirken her i Landet, i det Øjeblik, det er vitterligt, at der her bestaar en Forening, der har til Øjemed at samle Bidrag for at understøtte Valdensernes Propaganda i Ita-

lien, og i denne Forening findes baade Præster og Professorer. Man kan spørge efter Herrens Ord: hvi ser du Skjæven i din Broders Øje, men Bjælken i dit eget bliver du ikke vaer. Men efter Pastor Sch.s „sjattede“ Anskuelse og Følelse er det jo vistnok at foretrække, at et Menneske bliver Baptist eller endogsaa Mormon frem for at han bliver Katholik.

Jeg kan vel sige, at jeg i mit Liv har gennemlevet alt, hvad Protestantismen, specielt Lutherdommen, har i Eje, men hvad den end har i Eje, det har den ikke, der kan danne en Kirke eller fremkalde, udvikle og i Længden bevare et Menighedsliv. Og hvad den har i Eje, det har den, næst efter, hvad den forvansket og lemlæstet har taget i Arv fra den katholske Kirke, kun vundet ved en vrang Skriftfortolkning og en Lemlæstelse af Evangeliet, det misdannede Foster, som Luther gav Navn af det rene Evangelium, den rene Lære. Thi den romerskkatholske Kirke er alligevel Kristendommens Moderkirke, hvad enten Protestanterne ville indrømme det eller ej, og naar den gamle Kirkefader Augustinus siger: *evangelio non credidissent, nisi me moveret ecclesiae auctoritas*, saa maa alligevel Protestanterne i Kraft af Sandheden i dette Ord bøje sig med Taknemlighed for den katholske Kirke som for Moderen. Men heller end at gjøre dette ser den gennem Fingre med og logrer for sine egne vanartige og udskøjende Børn, som den har opfødt, den talløse Skare af Sekterere, som Protestantismen tæller, medens den ikke lader nogen Lejlighed gaa forbi, som den mener at kunne benytte, til at kaste Skarn paa den katholske Kirke. Hvorfra kommer dette Had, der er blindt og vil være blindt? Det turde ikke være særdeles vanskeligt at finde og oprede. Men det er ikke Umagen værd, thi man kunde let, inden man ret saa sig for, komme til at bruge de samme eller ligende Vaaben, som Modstanderne, der erklære Katholicismen for deres egentlige Fjende, betjene sig af. Lad dem saa kun glæde sig i Tanken om en kommende Sejr, ligesom det skete i Midten af det sextende Aarhun-

drede, inden Tridentinerkonciliet havde fuldført sit Hverv. Jeg er nu Katholik, jeg har ikke dulgt det for nogen, der har henvendt Spørgsmaal til mig desangaaende, siden jeg blev det. Jeg turde vel derfor ogsaa fordre, at ingen sigter mig for at have været det, før jeg blev det. Men for saa vidt hvad jeg her har skrevet ser Lyset, er det jo første Gang, jeg offentlig udtaler det med den ikke overflødige Tilføjelse, at skjønt jeg ikke kan opgive Haabet om Liv og Fred for mine Nærmeste, der fremdeles tilhøre Lutherdommen, saa har jeg dog maattet anse den katholske Kirke for den eneste virkelige og sande Kristi Kirke her i Verden. For Resten tør jeg heller ikke dølge, at hvad der meget har bidraget til, at jeg er kommen til det Punkt, jeg nu befinder mig paa, var den Indsigt, jeg naaede i den fast utrolige Historieforfalskning, der har været drevet af Protestantismen snart gjennem 4 Aarhundreder indtil denne Dag, da det paany hedder, at den katholske Kirke her i Landet faldt saa let for et Statskup, fordi den forud var fældet af Folket, ihvorvel det dog fornylig i den korte Strid, som i Fjor blev opvakt ved Pastor Kraghs Artikel i Anledning af en forsøgt Indsamling til Opførelsen af en katholsk Kirkebygning her i Byen, blev godtgjort af kyndige og sandhedskjærlige Protestanter, at denne Paastand om Reformationens lette, retfærdige og ublodige Indførelse her i Landet, er uholdbar og hører med til den almindelige Historieforfalskning, over hvilken ogsaa den bekjendte tyske Historieskriver klager, nemlig Frederik v. Hurter, der havde været Protestant som ogsaa jeg, og i en senere Alder gik tilbage til Katholicismen. Men man kan jo, om man vil, gjerne tage det som en Folkedom, at Kristian III., da han havde ladet Biskopperne fængsle, samlede Folkeskarerne paa Gammeltorv og forelagde dem det Spørgsmaal til Afgjørelse, om de vilde beholde de gamle Biskopper eller have andre med lige Myndighed. Dermed var saa de ulykkelige Biskoppers Skjæbne afgjort, og næppe har heller Kongen og hans Mænd et Øjeblik tvivlet om, hvorledes Afgjørelsen

vilde blive, især da Spørgsmaalet indeholdt en dobbelt Underfundighed, som Fremtiden strax efter stemplede som en ligefrem Løgn; thi Folket erholdt ingen Biskopper igjen, og de Mænd, der sattes som dem, der skulde indtage deres Plads, fik ingenlunde samme Myndighed. Siden da fik Landet ingen Biskopper og har dem heller ikke nu. Dog vilde Reformatoren (af 2den Rang rigtig nok) gjerne have beholdt Biskopperne (Melancton nemlig) men Luther vilde paa ingen Maade vide af dem at sige, og han var jo den Kommanderende; han vilde hellere give, hvad han kaldte Kirken og Menigheden under verdslige Herrers og Øvrighedens Aag, under hvilket den fremdeles befinder sig.

Men ogsaa ligeoverfor de Angreb, der under Forsamlingen i Aarhus skete paa den katholske Kirke, navnlig af Dhrr. Præster Schepelern og V. Beck, idet de med Fordrejser af dens Læresætninger og Lærdomme, med Bagvaskelser og Haan erklærede den for en Fjende af Sandheden, og, som det forstod sig, dermed for Folkekirkens største Fjende, kunde man vel spørge: er der virkelig Trosfrihed i Danmark, naar et her anerkjendt kristeligt Trossamfund, der er lovligt bestaaende, har Aarhundreders ærværdige Ælde, om ikke just her, saa i hele Verden, og aldrig er gaaet udenfor Lovlighedens Grændser eller det Tilladelige, kan behandles saaledes i en offentlig Forsamling, der tæller 400 af Folkekirkens Præster, medens dog undertiden Sekterere for deres Angreb med Haan og Spot paa Folkekirken ere blevne tiltalte og straffede derfor? Vi ville nu ganske vist ikke ønske Dhrr. her, hverken tiltalte eller straffede, men ville kun tillade os at spørge dem, om de dog ikke skamme sig ved saaledes at søge at drage et Kirkesamfund ned i Snavset, der tæller dog ikke saa aldeles lille en Del af deres Medborgere, og med Fordrejser og Misforstaaelser — thi i sig selv kjende de jo ikke noget til den katholske Kirke, og Oplysninger og Forklaringer, der ere givne ofte nok, ville de ikke modtage — overvælde med Haan, Skjældsord

og Spot, hvad der for disse deres Medborgere, der tilbede den samme Herre som de selv, er helligt og agtværdigt. Denne Klage og dette Spørgsmaal har jeg Ret til at føre og fremsætte som den, der er bleven Katholik, i temmelig Forvisning om, at selv om jeg ikke var bleven det, vilde jeg dog have følt mig tilskyndet til at hæve en Røst mod denne uværdige Fremfærd, ihvorvel jeg nok véd, at mine Ord ere magtesløse i denne Ordgyderiets Tidsalder, og der endogsaa tillægges dem endda endnu mindre Værd end før, eftersom jeg ikke mere beundrer Luther saaledes, at jeg skulde tillægge ham Ufejlbarhed. De Skrifter, hvormed Sognepræsten ved Trinitatis Kirke har begyndt et vedvarende Felttog mod den katholske Kirke, vilde det ikke være vanskeligt at modbevise og gjendrive, efter hvad der hidtil er kommet tilsyne — de ere fulde af Urigtigheder og Fordrejelser, men hvorfor skulde man gjøre det? Det vilde være ørkesløst efter den Erfaring, man alt har at ingen Oplysning og ingen Berigtigelse vil blive modtagen, kun tjene til, at de Paastande og Beskyldninger, hvori man har sat sig fast efter Reformatorerens Exempel, vilde blive gjentagne og opfriskede med nye formentlige Argumenter. Jeg ønsker ogsaa helst at leve i Stilhed og Fred nu den korte Tid, jeg endnu kan have tilbage i denne Verden. Kun det Spørgsmaal maa jeg gjentage og paany fremsætte: er der virkelig Trosfrihed i Danmark, saa at den katholske Kirke har Frihed til at udfolde sit Liv uanfægtet i Fred? Grundloven siger i § 79: „ingen kan paa Grund af sin Trosbekjendelse berøves Adgang til den fulde Nydelse af borgerlige og politiske Rettigheder, eller unddrage sig Opfyldelsen af nogen almindelig Borgerpligt,“ ligesom det i § 76 havde hedt, at „Borgerne have Ret til at forene sig i Samfund for at dyrke Gud paa den Maade, der stemmer med deres Overbevisning.“ Ere disse Lovbestemmelser nu ogsaa virkelig efterkommede? Fra den protestantiske Gejstligheds Side som fra enkelte Borgere synes det efter det Foranførte just ikke at kunne siges at være Tilfældet. Fra Regeringens Side

er der dog i denne Henseende vistnok intet at klage over, hvad der for enkelte Avtoriteters Vedkommende næppe kan siges, naar saavel enkelte Katholiker som katholske Institutioner holdes udenfor Muligheden af at kunne nyde Fordele eller Understøttelser, der fra det borgerlige Samfundsliv kunne tilfalde saadanne, der dertil have de ellers nødvendige Betingelser eller Kvalifikationer. Saaledes har Sct. Josefs Hospital, der med lige Omhu plejer Protestanter saavel som Katholiker, naar hine (til Forargelse for Pastorerne Schepelern og Kragh) henvende sig til det, ingen Hjælp eller Understøttelse kunnet erholde af Legater, der sortere under Magistraten, trods gjentagen Ansøgning. Heller ikke for deres Skoler kunne Katholikerne erholde eller vente nogen Understøttelse, skjønt de holde og besørge Undervisningen for omtrent 300 Børn *), hvis Undervisning ellers vilde koste Staden betydeligt, saa at man skulde mene, at den katholske Kirke maatte have Ret ikke blot til at vente, men ligefrem at forlange Hjælp fra Staden i denne Henseende, især naar man dertil véd, at Methodisterne, der da heller ikke høre til Folkekirken, erholde tusind Kroner af de Spanjerske Legater til deres Skoler. Kun Katholikerne kunne ikke komme i Betragtning hos Magistraten af Frygt for den protestantiske Gejstligheds Indsigelse, der ogsaa, om jeg mindes ret, er bleven gjort lydelig af Pastor Schepelern. I England derimod, hvor man ikke er saa frygtsom som Magistraten her i Byen eller saa snæverhjærtet som Folkekirkenes Præster, gives Understøttelse til alle Dissenternes Skoler foruden til den herskende Kirkes, og naar Skolevæsenet bekostes af Staten eller understøttes af Staten, er det ogsaa en ligefrem Pligt for de Styrende i denne Henseende ikke at gjøre nogen Forskjel mellem den herskende Kirke og Dissenterne, saa snart Trosindskrænkningerne

*) Regner man, at hvert Barns Undervisning kræver af Staden en aarlig Udgift af 50 Kr., bliver det altsaa en ret betydelig Sum, som den katholske Kirke aarlig udgiver for Staden.

ere ophørte og Religionsøvelsen er givet fri; ellers er denne Trosfrihed kun et Skin.

Men det er netop den virkelige Udførelse af Bestemmelserne i Grundlovens §§ 76 og 79, det skorter paa. Der findes som bekendt Klostre her i vort Land, at sige ikke i den gamle Forstand som de katholske Klostre. Det er verdslige Indretninger med et kristeligt Præg saavidt, men dog hovedsagelig bestemte paa, navnlig for enligstillede, mest adelige Damer, at være et Asyl, hvor de kunne leve i Fred og uden Bekymringer for Udkommet, men snarere omgivet med al den Komfort, der hører med til et i større eller mindre Velvære betrygget Liv. Naar imidlertid en Klosterdame paa én Gang kan faa Ordre til at opgive og forlade sit Kloster, fordi hun er bleven Katholik, saa maa man vel spørge, om dette lader sig forlige med Grundlovens Bestemmelser. Lad være, at der staar i Klostrets Statuter, at den, der kan optages som Klosterdame, skal bekjende sig til den lutherske Religion, saa synes dog saadanne Bestemmelser, der naturligvis hidrøre fra en Tid, da Katholicismen var bortvist af Landet og enhver, der blev Katholik, med det samme var landsforvist, at maatte være hævede ved Grundloven. Navnlig naar en Dame én Gang er optagen og bleven Medlem af Klostret, saa synes det i alt Fald at være hendes „borgerlige Ret“ at blive der, forudsat at hun ikke har gjort sig skyldig i grove Forseelser eller Forbrydelser. Naar sligt dertil træffer en ældre Dame, som tilmed er svagelig, saa bliver en slig Fremfærd ikke alene uretfærdig og ulovlig, men oven i Kjøbet inhuman og barbarisk. Tager man alt dette i Betragtning og har den Undsigelse i Erindring, som blev forkyndt paa Forsamlingen i Aarhus, hvor Katholicismen ligefrem blev erklæret for den farligste Fjende og stemplet som anti-kristelig, som Hedenskab, og endvidere betænker, at Katholicismen maa udfolde alle sine Ejendommeligheder og holde f. Ex. sine Processioner indenfor Kirkernes, her i Byen indenfor Kapellernes snævre Mure, saa kan

man dog vistnok med Rette sige, at den katholske Kirkes Frihed, Trosfriheden for Catholicismen, hverken er ubetinget eller uanfægtet.

Sct. Mikael's Kirkehule i Thelemarken.

Rejser man med Dampskib fra Løveid op over Nordsjøen i Thelemarken, kommer man tilhøjre paa Opsejlingen til Uhlefos forbi et stejlt Fjeld, paa hvis bratte Sider, omtrent paa Midten, ses et stort sort Hul, en Fordybning ret ind i Fjeldet; det er *Sct. Mikaelshulen* eller *Sct. Mikaelskirken*, som den kaldes, og hvorom mange interessante Ting fortælles. Efter en Times Rotur naar man fra Løveid Sct. Mikael'sfjeldet, hvis stejle Sider hæve sig over 500 Fod næsten lodret op af Søen. Hulens Aabning, som nu tydelig ses, ligger 200 Fod oppe paa Fjeldet. Det er ikke uden en vis Ængstelse, at man ser op til denne Stenmasse, og Tanken om at skulle klatre derop er næsten afskrækkende. I Førstningen gaar det ganske godt, da er der noget, der ser ud som en Sti, d. v. s. man kan se, at Stenene ere slidte paa de tilgængeligste Steder. Et Jærnrækværk er her til at holde sig fast ved, og ved dette kan man hjælpe sig over større Klippeblokke, som spærre Vejen. Skjønt Stien gaar op i Zigzag, er den dog meget stejl, og derfor temmelig besværlig. Højere oppe bliver Opstigningen ligefrem farlig; thi her er Rækværket faldet om, og Regnen har skyllet Jorden bort, saa at store Sten ere styrtede ned. Sti er her ikke mere, man maa klatre over tildels løse Stene, snart paa „To“ snart paa „alle Fire“; kun Rødder og Stubbe af udgaaede, halvraadne Fjeldgraner har man at holde sig fast ved, og det endda kun paa enkelte Steder: undertiden maa man ligefrem omfavne de kolde vaade Stenblokke, medens man søger Fodfæste.

Endelig naar man op til Hulens Indgang; udenfor den findes der en lille, med enkelte smaa forkrøbne Graner bevoxet Afsats, hvorfra man har en vid og

smuk Udsigt over den nedenfor liggende Sø og Kysten paa den anden Side.

Hulen er ved Indgangen 5—6 Alen høj, men udvider sig længere inde betydeligt, især i Højden. Bredden er fra 6—8 Alen, og Dybden ret ind i Fjældet er 40 Alen. Hulen bestaar af en mørk graalig Granit og bærer Spor af at være udvidet ved Menneskehænder. Siderne runde sig indad ned mod Gulvet, hvor der lader til at være paafyldt gulagtigt Sand. Det Sagn, at Hulen allerede i den hedenske Tid skulde have været benyttet af de første Kristne til hemmelig Gudstjeneste, skal ikke være grundet. Derimod véd man, at den i den katholske Middelalder har været indviet til Ærkeenglen Mikael. At den havde sin egen Præst, eller rettere sagt at en Eneboer besørgede Gudstjenesten i den, er udenfor al Tvivl, da den efter Optegnelser i Oslo Jordebog ved Aaret 1398 ejede sit særegne Gods, hvoriblandt et Par Gaarde i Mælum Sogn, Annex til Solum Præstegjæld, i hvilket Hulen ligger. Endvidere ejede den flere Gaardsparter i Hitterdals Præstegjæld, skjænkede af en „*Thord paa Amdal*“, samt af Biskop *Østeins* Formand, Biskop *Fon*, som havde sit Hjemsted i denne Egn. Desuden blev den rigelig forsynet med fromme Gaver, saasom Voxlys, Almisser o. lign. Den har været i stor Anseelse som Valfartssted, og mange Bønhørelser skulle have fundet Sted i denne simple, hellige Kirkehvelving.

Under Reformationens voldsomme Indførelse har Sct. Mikaelkirken været et sidste Tilflugtssted til Andagtsøvelser for de Katholiker der i Egnen, som ikke vilde afsværge deres Fædres Tro. Man antager ogsaa, at de med Forsæt have gjort Adgangen til den mere ufremkommelig, for at afskrække deres Forfølgere fra at komme derop. Den sidste Præst, ved Navn „Fader Sylvester“, skal være død i Hulen og begravet i en indenfor dens Bagvæg nu sammenstyrtet mindre Aabning, hvor man mener, at Kirkens Sakristi har været.

Ved Reformationen, som indførtes ved et kongeligt Magtsprog, blev Kirkegodserne inddragne og tildels fordelte til Adelige og Kongens Ynglinge. Man berøvede ogsaa Sct. Mikaelkirken dens Ejendomme; dens Prydelser borttoges, og Præsten forjagedes. Ikke desto mindre vedblev den at være i stor Anseelse for Hellighed og Underkraft, da Folket endnu bestandig

hang ved den gamle Lære og ved den forjagede katolske Gejstlighed. Endnu mod Slutningen af det sextende Aarhundrede, fortæller *A. Munch* i „Norsk Ill. Kalender for 1853“, var Folket meget katolsk-sindet. De lutherske Præster havde derfor endnu en haard Strid, skjønt de havde Magten paa deres Side; men denne Magt misbrugte de ofte i deres religiøse Iver og gjorde baade den nye Lære og sig selv forhadte hos Folket.

Paa denne Tid var en *Povl Ringkjøbing* luthersk Præst i Solum og i Mælum, en raa og fanatisk Mand, der var utrættelig i at forfølge og udrydde Levningerne af det katolske Element der i Egnen. Sct. Mikael-skirken, der, skjønt den var ødelagt som Kirke, mere og mere kom i Ry for Hellighed og var bleven Folkets Yndlingssted, var ham en Torn i Øjet. Valfarter foretoges endnu derhen, baade fra nærliggende og fjærnere Egne; ja endog langt oppe fra Højsfjældene kom Andægtige dertil. Præsten anvendte alle Midler for at standse disse Valfarter og var selv oppe i Hulen og bortjog de Pilegrimme, som han traf der, samt bortkastede de Erindringer, der efterlodes af disse. — Dog alt dette hjalp ikke; trods det strængeste Forbud mod at besøge Sct. Mikaelsskirken, vedblev man at valfarte dertil, og aldrig havde den været i større Anseelse end netop nu, da der fortaltes om mange Bøn-hørelser. Forbiroende paastode endog, at de paa visse Helligaftener havde sét en lys Glans og hørt højtidelig Sang udstømme derfra, og de *overtroiske Lutheranere* troede, at det var Aanderne, som holdt Gudstjeneste derinde.

Dette var for meget for Hr. Povl, han vilde for enhver Pris overbevise sig om, hvad der foregik i den mystiske Hule; men han kunde Ingen faa til at ro sig dertil om Aftenen. Ingen turde ved Nattetid nærme sig Sct. Mikaelsskjældet, og det vilde være en Formastelse at forsøge at komme derop paa den Tid; da maatte Aanderne have det i Fred. Endelig, da Hr. Povl en mørk Efteraarsnat kom fra et Besøg og blev roet hjem over Søen, fik han Syn for Sagen. Der udstømmede virkelig et klart Lys fra Hulen. Rorkarlene faldt paa Knæ og bad. Præsten befalede dem at ro ham ind til Fjældet, han vilde derop; men de vare hverken ved Bønner, Trusler eller Løfter om god Be-

taling at formaa dertil. De roede af alle Kræfter forbi den ved Nattetid frygtede Helligdom, lidet ændsende Præstens Vrede.

Efter længere Tids Forløb lykkedes det endelig Præsten en Gang at faa to Borgere til for høj Betaling at være ham behjælpelig med „at bryde den h. Fjældkirkes natlige Fred“.

Det var en stille, stjerneklar Nat og Nymaanen lyste svagt. Det var mærkeligt nok netop Natten før Sct. Mikaelstag, altsaa Fjældkirkenes Skytsengels Festdag. „Stille gik Farten over det natlige Vand; snart kom de i Nærheden af Sct. Mikaelshøj, og det rødlige, matte Lysskjær oppe fra Hulen blandede sig underligt med det glimtende Stjærneskjær i Søen. Alt som de kom nærmere under Hulen troede de ogsaa at høre sagte, langt udholdte Toner udstrømme der oppe fra, som en Klage fra Fjældets Indre. Ingen af Præstens Ledsagere vilde med til Hulen, saa betagne af Skræk vare de. Men Præsten kjendte Stien nøje, og han havde et sikkert Øje og en fast Fod. Han klatrede op alene og alt som han naaede Aabningen, hjalp ogsaa Lyset fra Hulen ham, dog var dette ikke stærkt og syntes at komme fra dens Baggrund. Han skjelnede nu ogsaa bedre de Toner, som af og til løde ud derfra, og han gjenkjendte tydeligt i dem katholsk Messesang. Nu havde han kun et Skridt tilbage, saa stod han i Hulens Aabning og skulde endelig se, hvad der foregik derinde. — Men i det Øjeblik forsvandt Lyset og han stod derinde i et dybt Mørke, som det svage Maaneskin udefra kun formaaede at gennemtrænge i et Par Alens Afstand fra Indgangen.

Det varede Noget, inden Præsten kunde sunde sig; Hulens uigjennemtrængelige Mørke, som i sit Skjød kunde skjule mangan gruelig Skikkelse, mangan truende Fare bragte hans Mod til at vakle; dog vovede han sig lidt ind i Hulen. Men pludselig standsede han; thi Lysningen udbredte sig igjen. Hulens Baggrund aabnede sig nemlig og lod se et indre lidet Rum, hvor en Mængde Vokskjærter brændte paa et Alter foran et Krucifiks. En bøjet Olding, iført en katholsk Præsts fuldstændige Messeklædning, traadte ud fra dette Sanktuarium, hvis Tilværelse Præsten ikke før havde anet, og stod nu for ham bydende ham Guds Fred“. Det var Fader Sylvester, den sidste viede Præst ved Sct.

Mikaelskirken, som nu efter flere Aars Landflygtighed var kommen tilbage for at leve sine sidste Dage som Eremit i sin kjære Fjældkirke, og for at dø og finde et Hvilested der. Han fortalte, at Beboerne paa Gisholdt forsynede ham med det Lidet, han behøvede til Livets Ophold, og havde givet ham det Løfte, at begrave ham i denne Helligdom, naar han var død. Efter en længere Samtale skiltes de to Gejstlige ad, og der fortælles, at Hr. Povl efter dette Besøg skal have været mildere og forsonligere i sin Færd og Embedsgjerning. Vist er det, at han efter den Tid ikke ivrede mere mod Mikaelskirken og den natlige Lysning, som endnu kun bemærkedes nogle Gange og derpaa ophørte ganske. „Hr. Povl vidste da, at Mikaelskirkens sidste katholske Præst nu var død og havde fundet Hvile i Kirkens Grund.“

Kirkelig Kalender.

Søndag den 11. August. 9. Søndag e. Pintse. — 12. M. Klara, Jomfru og Ordeusstifterinde. — 13. Ti. Johannes Berchmanns, Bekjender. — 14. O. Oktavdag. — 15. To. Marias Optagelse i Himlen (fejres den følgende Søndag). — 16. F. Hyacinth, Bekjender. — 17. L. (Vigiliefastedag) Oktav af Laurentius.
Søndag den 18. August. 10. Søndag e. Pintse. **Marias Optagelse i Himlen.** (Gudstjenesten som paa Højtidsdagene). Joakim, den h. Jomfrus Fader. — (Leo XIII's Navnedag).

Sct. Josefs Gilde. Møde for alle Brødre afholdes Mandag den 12. Aug. Kl. 8¹/₄ Aften, sædvanligt Sted. — Alm. Sammenkomst vil finde Sted Mandag den 26. ds.

Sct. Knuds Skole begynder sit Skoleaar Onsdag den 21. August. Anmeldelser af nye Elever sker hos Skolens Bestyrer, Past. Frins, Vesterbrogade (Stenosgade) 28.

Sct. Ausgars Kirkeskole gjenoptager Undervisningen efter endt Sommerferie Lørdagen den 17. August.

Svendeforeningen afholder **Havefest** med Tombola og Bazar i Anledning af Foreningens Stiftelsesfest **Søndag den 18. August** i Lokalet, Frederiksberg Allé 15—17. Af Programmet fremhæves Concert, humoristiske Foredrag, Musse-Tintamerasque-Theater, Shahu af Persiens Livgarde-Orkester under Anførsel af Nas-el-Bommelom-Isphahan, m. m. Haven staar aaben fra Kl. 4 Efterm. **Gratis Entré.** — Gaver til Bazaren modtager Dhrr. Gejstlige og Hr. Vicepræsens, Sakristan Jensen.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Syvogtredivte Aargang.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, Store Kjøbmagergade 10, 1. S., Kjøbenhavn. — Redaktør: A. Johansen Bredgade 64, 1. S.

N°. 33.

Søndagen den 18. August.

1889.

Indhold. Marias Optagelse i Himlen. Fangen i Vatikanet. Den arthropologiske Kongres i Wien. Den h. Nikolaj. Fornuftens Gudinde. Den katholske Kirke. Efterretninger: Kjøbenhavn, London, Rom.

Marias Optagelse i Himlen.

Marias Optagelse i Himlen er Slutningsfesten og Kronen paa alle de Mindedage, vor h. Kirke fejrer til den h. Gudsmoders Ære. Denne Fests Formaal er at mindes den h. Jomfrus salige Død, hendes Opstandelse og triumferende Indtog i Himlen. Allerede i Kirkesproget udtrykkes den væsentlige Forskjel, som bestaar mellem Herrens Himmelfart og den h. Gudsmoders. Den første kaldes *ascensio* (Opfart), for at betegne, at Jesus Kristus ved egen Kraft og Magt opfoer til Himlen; den sidste derimod kaldes *assumptio* (Optagelse), for at minde om, at Maria ikke ved egen Kraft, men ved en særegen Guds Naade blev optagen i Himlen. Denne Fest er bleven højtideligholdt i Kirkens første Aarhundreder. I Begyndelsen fejrede Kirken den h. Jomfrus Dødsdag og Himmelfartsdag paa to forskellige

Dage; men siden det sjette Aarhundrede fejres Mindet om disse Begivenheder paa en og samme Dag, den 15. August.

Denne Tidsbestemmelse er betydningsfuld. Det er Tiden, hvor Høsten er tilendebragt. Men Guds Velsignelse, som aabenbarer sig i den jordiske Høst, er et Sindbillede paa den guddommelige Naade i Henseende til det Aandelige. Høsten selv er et Sindbillede paa den evige Belønning. Men Naade og Belønning er i rigeste Fylde bleven Herrens Moder til Del, som blev optagen i Himlen. Derfor har Kirken fra ældgammel Tid valgt dette Tidspunkt i Aarets Løb, for at fejre Mindet om *hendes* salige Død og lykkelige Optagelse i Himlen, der af Engelen blev hilst som „den Naadefulde og Velsignede blandt Kvinderne“.

Marias Optagelse i Himlen er, som den h. Bernhard siger, et Sidestykke til Kristi Menneskevordelses Højtideligholdelse. I Menneskevordelsen bøjer Himlen sig mod Jorden, her hæver Jorden sig op til Himlen; i Menneskevordelsen modtog Maria Guds Søn i sin fattige Hytte, her modtager Gudssøn Moderen i sin himmelske Kongeborg. I Menneskevordelsen beredte Maria af sit Kjød og Blod Gudssøn et Dødelighedens Klædebon, her giver Kristus sin Moder et Udødelighedens Klædebon.

Den nærværende Festdag, et Værk af den guddommelige Naade, opfordrer os til, efter Marias Exempel, at erhverve os Himlen ved en dydig, kristelig from Livsvandel. Alle ere vi jo indbudte, og ikke noget andet Maal have vi for vor Vandring her paa Jorden, end at gjøre os værdige til, en Gang, naar Gud kalder, at vorde optagne i Himlen. Maatte den hellige Gudsmoder hjælpe os ved sin Forbøn til Opnaaelsen af dette skønne Maal!

Fangen i Vatikanet.

For 14 Dage siden har den italienske Regering fordoblet sine Vagtposter omkring Vatikanet og stillet alle Udgange under den skarpeste Kontrol. Hidtil blev Bevogtningen udøvet paa følgende Maade:

1. En Politibetjent i Uniform staar mellem St. Peterskirkens Sakristi og det vaticanske Seminar.

2. To Gendарmer holde Vagt bag *Campo santo*, den tyske Kirkegaard.

3. En Politibetjent i Uniform opholder sig under Kolonaden, der omgiver St. Peterspladsen, paa den Side, som støder til *Campo santo*.

4. En Politibetjent i Uniform og en Opdagelsesbetjent spionere paa den anden Side af Kolonaden ved det pavelige Palads.

5. To Politibetjente i Uniform staa Dag og Nat ved Indgangen til Paladset.

6. En Politibetjent har Plads ved den pavelige Gendarmeri-Kaserne.

Uden at medregne Gendarmerne, som i en vid Omkreds patrullere omkring Vatikanets Haver, har dette været den fungerende Bevogtning, som siden Roms Erobring har passet paa Vatikanet baade om Dagen og om Natten. Men til disse Vagtposter er der nu føjet:

7. En Opdagelsesbetjent bag St. Peterskirkens Sakristi.

8. En Politibetjent i Uniform overfor *Campo santo*.

9. En Politibetjent og to Gendарmer foran *Campo santo*.

10. En Politibetjent ved Indgangen til St. Peterskirkens Sakristi.

11. En Politibetjent ved det tilstødende Palads.

12. To Gendарmer ved den øverste Ende af Kolonaderne, paa *Campo santo*-Siden.

13. To Politibetjente ved den nederste Ende af Kolonaderne.

14. En Politibetjent ved Schweitsergardens Kvarter.

15. To Gendarmer ved den nærliggende *Porta Angelica*.

Og ikke tilfreds dermed, holder der Dag og Nat en Vogn foran Indgangen til Paladset og en anden overfor *Campo santo* bag St. Peterskirken Sakristi, for at en Politibetjent, naar der sker noget, strax kan stige op i Vognen og jage afsted til den nærmeste Politistation, for derfra ved Hjælp af en Telefon at underrette Ministeriet. Menneskelig talt er det altsaa en Umulighed, at Paven hemmelig kan forlade Rom.

Men er det da den italienske Regering saa magtpaaliggende at den h. Fader forbliver i Rom? Paa dette Spørgsmaal giver et liberalt Blad følgende tørre Svar: „Naar Leò gaar bort fra Rom, kan Humbert bede Hs. Hellighed om en Plads i Vognen; thi med Pavens Afrejse fra Rom holder Revolutionen sit Indtog“. Pavens Flugt fra Rom vil fremkalde en uhyre Bevægelse i Italien, og Revolutionen venter kun paa denne Begivenhed for at bryde løs.

Foreløbig kan man jo være rolig! Overfor den Mængde Politibetjente, Gendarmer og Opdagelsesbetjente er det jo en Umulighed for Paven at flygte. En Umulighed?

I Apostlenes Gjerninger XII berettes der om, hvorledes Herodes lod den første Pave fængsle og bevogtede i Fængslet af fire Vagthold, hver paa fire Soldater. Om Natten sov Petrus oven i Kjøbet mellem to Soldater, lænket til dem ved Hjælp af to Lænker, og en Vagt foran Døren bevogtede Fængslet. Var det her muligt for Apostelen at undkomme?

Vi vide, hvorledes en Engel førte ham ud af Fængslet; og selv om Gud ikke sender en lysende Engel til sin Stedfortræders Befrielse, — vil han befri Paven, saa kan han ogsaa paa anden Maade slaa alle

Politibetjentene i Uniform og i borgerlige Klæder og alle Gendarmerne med Blindhed.

Er ikke ogsaa Pius IX flygtet fra Rom, endskjønt Republikanerne havde opstillet deres Vagtposter helt ind i Pavens Forværelse?

For øvrigt er det et helt andet Spørgsmaal, om den h. Faders Flugt virkelig er saa nærforestaaende. I den nærmeste Fremtid vil den næppe ske. Paven vil blive i Rom, i sit Rom, saa længe det paa nogen Maade lader sig gjøre: men skulde Italien blive indviklet i en Krig, saa maatte den h. Fader rigtignok rejse bort, fordi Italien vilde hævne ethvert Nederlag, Fjenden tilføjede det, paa den h. Fader.

Kun med dybeste Bedrøvelse og retfærdig Harme kan Katholiken tænke paa, at Apostelfyrstens Efterfølger skulde forlade Kristenhedens Hovedstad, for i Landflygtighed at søge et Asyl, hvorfra han kan drage Omsorg for Styrelsen af Kristi Hjord. Men naar Ondskaben og Ugudeligheden naar Toppunktet i Rom, naar Kirkens Frihed skulde blive endnu mere indskrænket, og Pavens og hans Omgivelsers Liv endog truet, saa er der dog ikke andet tilbage, end at gribe Vandringsstaven, og hvor Petri Efterfølger saa end maatte opslaa sin Bolig, der vilde Kirken da være, ifølge den h. Ambrosius' Ord († 379): „*Ubi Petrus, ibi Ecclesia*“, hvor *Petrus er, der er Kirken*.

Men under alle Omstændigheder skal man dog overfor denne Kordon af Vagtposter ikke længere med Frækhed paastaa, at Paven er fri, og at det er det rene Humbug, naar Katholikerne erklære, at Kirkens Overhoved er Kong Humberts Fange.

Den anthropologiske Kongres i Wien.

Religion og Kirke have endnu aldrig frygtet *Videnskaben*, de have stedse virket for dens Fremgang og frygter heller ikke den Dag i Dag for den. Den ægte, ærlige Videnskab var altid *ét med Kirken* eller maatte tjene som Støttepunkt for dens Lærdomme, ligesom selve Naturen, der gjenneopløjes af Forskerne. Et glimrende Bevis herpaa har den i forrige Uge i Wien afholdte Kongres af østerrigske og tyske Anthropologer aflagt. Paa denne holdt den berømte Videnskabsmand, Professor *Virchow* fra Berlin en af sine interessante Taler, i hvilken han, fordi han har bevaret saa megen Ærlighed, at han aabenhjærtig bekjender Forskningens Resultater og ikke afpasser dem paa uærlig Maade til Hypoteser, naaede til Slutninger, som tjene til Støtte for den katholske Videnskab. *Virchow* holdt nemlig paa et af Kongressens Møder *Ligtalen* over den *Darwin-Vogt'ske* Abetheori, der lige fra Begyndelsen af ene og alene er bleven bekæmpet paa det bestemteste af de katholske Videnskabsmænd. Professor *Virchow* bemærkede desangaaende Følgende:

„Da vi for tyve Aar siden vare forsamlede i Innsbruck, var det netop den Tid, da Darwinismen havde holdt sit første Sejrsløb gennem Verden. Min Ven Carl Vogt stillede sig med Iver i Rækken af Forkæmperne for disse Theorier. Vi have forgjæves søgt efter hine Mellemlid, der direkte skulde forbinde Mennesket med Aben; hint „Formenneske“, den egentlige Proanthropos, er ikke funden endnu. For Anthropologien er denne Proanthropos i det Hele ikke Gjenstand for Drøftelse. Anthropologen kan maaske i Drømme se hin Proanthropos, men i vaagen Tilstand vil han ikke kunne sige, at han er traadt den nær. Den Gang, vi vare samlede i Innsbruck, saa det ud, som om vi i Stormskridt vilde være i Stand til at konstruere De-

scendentsgangen fra Mennesket til Aben. For Tiden ere vi ikke engang i Stand til at udgranske de enkelte Racers Descendentsgang. For Øjeblikket kunne vi sige, at der blandt Mennesker fra gammel Tid ikke er forefundet Noget, der har staaet Aben nærmere end vi. Jeg tror at kunne paastaa med Rette, at der den Dag i Dag ikke eksisterer paa Jorden nogen fuldstændig ubekjendt Folkestamme. Mest ubekjendte ere Stammerne paa Malakkas Centralbjærge, ellers kjende vi Ildlænderne lige saa godt som Eskimoerne, Baschkirerne, Polynesierne og Lapperne. Ja, nogle af disse Folkestammer kjende vi bedre end nogle af de europæiske. Jeg vil her kun minde om Albaneserne. Enhver levende Race har hidtil frembudt Mennesketypen; der er hidtil ikke fundet nogen, som vi kunde betegne som abeagtig eller som tilhørende Væsener, der staa mellem Mennesket og Aben. Om der end hos enkelte vise sig Fremtoninger, der kun findes hos Aberne, saa kan man dog ikke derfor paastaa, at disse Mennesker ere abeagtige.

Hvad Pælebygningerne angaar, da har det været mig muligt at foretage en Sammenligning med alle fra Pælebygningstiden hidrørende Hovedskaller, og det har derved vist sig, at vi vel støde paa Modsætninger og Forskjelligheder mellem forskellige Stammer, men tillige, at der blandt alle disse ikke findes en eneste, der ligger udenfor Rammen af vor nuværende Befolkning. *Der lader sig føre et bestemt Bevis for, at der i de sidste 5000 Aar ikke har fundet nogen nævneværdig Forandring Sted af Typerne.* Spørge de mig i Dag, om de første Mennesker vare sorte eller hvide, saa maa jeg svare: Jeg véd det ikke!“

Det er en ærlig Forskers Tilstaaelser og Bekjendelser, som de kristelige Videnskabsmænd kunne lytte til med oprigtig Glæde.

Den hellige Nikolaj.

(6. December).

Den hellige Nikolaj blev født i det tredie Aarhundrede i Patara i Lycien og opdragen i den kristelige Religion. Allerede som Barn aflagde han Vidnesbyrd om sin alvorlige Stræben efter Dyd og Fuldkommenhed, idet han hver Onsdag og Fredag, Datidens kirkelige Fastedage, kun én Gang tog Næring til sig, og det henimod Aften. Da han var bleven Yngling, helligede han sig den gejstlige Stand og modtog af Biskoppen af Myra's Hænder Præstevielsens h. Sakrament. Efter Forældrenes Død var han bleven Arving til en stor Formue, som han, følgende Jesu Kristi Raad, uddelte til de Fattige. Kjærlighed til de Nødlidende og Trængende var overhovedet et fremragende Karaktertræk i den h. Nikolajs Liv. Almindelig bekjendt er følgende sindrige og skønne Bevis paa hans Kjærlighed til Næsten. Da han en Gang havde erfaret, at en Adelig, der forhen havde været meget velstaaende, tiligemed sine tre Døtre vare komne i den yderste Nød og udsatte for alle Fattigdommens Farer og Fristelser, kastede han hemmeligt om Natten tre Gange en fyldt Pengepung gennem Vinduet ind i Huset, for at den ulykkelige Fader kunde sættes i Stand til at udstyre og ærbart bortgifte sine tre Døtre og værne sig selv mod den trykkende Nød.

Med et andægtigt Sindelag foretog den h. Nikolaj en Gang en Valfart til Jerusalem og det h. Land, og paa denne Rejse hændte det sig, at Skibet, ombord paa hvilket han befandt sig, ved hans Forbøn blev frelst fra at strande, hvorfor Søfolkene ære ham som deres Skytspatron, Denne Tildragelse er rimeligvis ogsaa Grunden til, at den h. Nikolaj stod i høj Ære og Anseelse her i Norden blandt vore katholske Forfædre.

Efter at være vendt tilbage til det h. Land, blev han ved Guds særegne Styrelse valgt til Biskop af Myra, endskjønt han hidtil havde været som en ubekjendt Fremmed der i Byen. Som forhen, saaledes var ogsaa nu under hans biskoppelige Virksomhed den kristelige Kjærlighed Grundtonen i hele hans Væsen. Enker og Forældreløse understøttede han paa det kjærligste med Raad og Daad, alle Undertrykte stod han beredvillig bi.

Da Kejser Diokletian iværksatte en almindelig Forfølgelse af de Kristne, blev ogsaa Nikolaj lagt i Lænker og Baand og ført i Landflygtighed. Med Glæde bar han alle Fængslets Lidelser og trøstede og opmuntrede sine Medfanger, indtil Kejser Konstantin endelig skjænkede den haardt prøvede Kirke Freden og Friheden tilbage. Efter at være vendt tilbage til Myra, fortsatte Nikolaj sin apostoliske Virksomhed, forsvarede paa det første almindelige Koncil i Nicæa i Aaret 325 Jesu Kristi Guddom mod Vranglæren Arius og døde kort efter i Myra med de Ord: „I dine Hænder, o Herre, befaler jeg min Aand!“

Fornuftens Gudinde.

Den franske Revolution i 1789 havde blandt andre sørgelige Udskejelser ogsaa begaaet den Daarskab at „afsætte Gud“. Kristendommen blev afskaffet af Revolutionsheltene og i dens Sted indførtes „Fornuftens Kultus“. En ung, smuk Dame stod ved den Fest, som til Ære for Fornuften blev fejret paa Marsmarken i Paris, paa Alteret, som en ny Guddom, som „Fornuftens Gudinde“. Robespierre, som havde undfanget denne Ide, døde under Bøddelens Hænder paa Skafot-

tet i Aaret 1794. Om „Gudindens“ Endeligt giver en italiensk Læges Dagbog os følgende Oplysning:

„En Sommeraften i Efteraaret 1802,“ saaledes skriver han, „blev jeg fra Neapel pludselig kaldt til en syg Krovært, som boede en Times Gang udenfor Byen. Sygdommen var uden videre Betydning, og jeg vilde allerede til at forlade Kroen igjen, efter at have foreskrevet nogle nødvendige Lægemedler, da man bad mig om at besøge en fattig Kone, en Englænderinde, som laa dødssyg i et Træskur og uden nogensomhelst Lægehjælp. Fuld af Medlidenhed gik jeg derhen, men anede ikke det hæslige Syn, der ventede mig. Den Ulykkelige laa paa noget Halm og var bedækket med noget grovt Lærred, som dog ikke formaaede at skjule hendes pjaltede og forslidte Kjole, som forhen havde været af rødt Fløjl. Hendes visne Ansigt var bedækket med et dobbelt Lag Sminke, Øjenbrynene vare malede. Med afmægtige Anstrængelser kæmpede den beklagelsesværdige Skabning med Døden.

Jeg satte mig ved hendes Side, og idet jeg løftede hendes Hoved i Vejret, rettede jeg forskjellige Spørgsmaal til hende. Længe ventede jeg forgjæves paa Svar; jeg saa snart, at hun havde mistet Forstanden. Pludselig aabnede hun sine Øjne, rettede et skarpt og gjenborende Blik paa mig og raabte med hul Stemme paa Fransk: „Jeg er Fornuftens Gudinde!“ Med disse Ord døde hun.

Jeg begav mig til den franske Vicekonsul i Neapel, for ved hans Hjælp at faa hende begravet, og af ham erfarede jeg følgende Enkeltheder angaaende den Afdødes Liv. Frøken R . . . , Datter af en hertugelig Familie i England, begav sig, 17 Aar gammel, i Aaret 1789 til en Tante i Paris. Denne Tante sværmede med Lidenskabelighed for de nye Ideer, og hendes Bolig var et yndet Samlingssted for Revolutionens Førere. Ogsaa den ungdommelige Frøken R. fandt snart Smag i Sammenkomsterne, og Robespierre for-

stod, efter at Tanten var død af en Hjærnesygdom, at overtale Frøken R. til at give Afkald paa en ung Englænder, med hvem hun var forlovet, og til at optræde som Fornuftens Gudinde ved den forestaaende Fest, hvortil hendes imponerende Figur og sjældne Skjønhed gjorde hende vel skikket. Saaledes skete det. Senere gik hun som en italiensk Greves Hustru til Neapel; men Greven forlod hende allerede faa Uger efter Brylluppet. Skamfølelse afholdt hende fra at henvende sig til Forældrene i London; hun hengav sig til alskens Lidelighed, gik fuldstændig til Grunde, mistede Forstanden og døde i Elendighed. Ved hendes Begravelse var en engelsk Lord, som netop var ankommen, til Stede, for at vise hende som Landsmandinde den sidste Ære. Ved Efterforskninger erfarede han, at han havde overværet sin Ungdomsvenindes Begravelse, hans fordums Forlovede, hvem Robespierre havde berøvet ham. Hun, „Fornuftens Gudinde“, døde som Sindsforvirret.

Den katholske Kirke.

Det er et ejendommeligt og skjønt Skuespil, som allerede Göthe og saa mange andre udmærkede Mænd have beundret, naar man paa Epiphaniefesten i Propaganda-Kollegiet i Rom hører Jesum Kristus lovprist i de mest forskellige Sprog og af Mennesker, der her ere forsamlede fra alle Verdens Kanter, franylig opdagede Øer i Sydhavet, fra det gamle Kaldæa, fra Kina, fra Nordamerika, lige saavel som fra Sydafrika og det fjærne Island. De talrige Protestanter, der have bivaanet denne Højtidelighed, have sagt til sig selv, idet de gik bort: At det kun er i Rom, at man kan se disse glimrende Frugter af den apostoliske Virksomhed, og at denne er en sand

Apologie for Kristendommen, da den har bevirket, at alle disse Mennesker, saa forskjellige de end ere af Herkomst, dog have ét Hjærte og én Sjæl. Hvorfor skulde man ikke til denne skjønne Tanke kunne føje den Slutning, at det kun er Pavedømmet og Katholicismen, som i denne Henseende, ligesom i saa mange andre, frembyder en virkelig Apologie for Kristendommen, medens alle Statskirker, der ere løsrevne fra deres Centrum, snarere ere en Apologie for de nationale Religioner, som Jesus Kristus kom til Verden for at afskaffe og i Stedet for dem at danne af alle Folkeslag et Samfund af Brødre, forenede ved den samme Tro, den samme Daab, den samme Kjærlighed.

Men det, som vi mest maa forbavse os over i den almindelige (o: katholske) Kirke, det, som mest maa overraske os, naar vi betragte Pavedømmet og Roms Mindesmærker, det er hverken denne Forening af alle Folkeslag, som Jesus Kristus, og efter ham Apostlene og Concilierne, have erklæret for det afgjørende Tegn, der adskiller hans Kirke fra alle menneskelige Selskaber, hvilke have tilegnet sig det samme Navn, — eller det næsten uendelige Antal Martyrer, eller Katakomberne, der saa klart vise os, at den katholske Kirke i Dag er den samme, som den var i de første Aarhundreder, paa én Gang overensstemmende med Evangeliet og svarende til alle Fornuftens og Hjærtets kristelige Fordringer. Heller ikke er det de lige saa store Tjenester, den har ydet Civilisationen, Bevarelsen og Udviklingen af Videnskab og Kunst, dens barmhjærtige Søstres og Apostles Selvopofrelse, og saa mange andre lignende Kjendsgjæringer, der ligesom Ruinerne af Cæsarernes Palads ere en levende Forkyndelse af Kristendommens Triumf, og af hvilke enhver enkelt kan tjene til Vejledning for at kjende Jesu Kristi sande Kirke, — men det, som mest slaar os, er den bestandige Fortsættelse af alle disse Ting, der gjentage sig i den hvert Aarhundrede. Kirkens Grundlæggelse af

nogle Fiskere, der kort i Forvejen' vare saa svage, er et Mirakel, der kun kan forklares ved andre Mirakler, hvilke maa være gaaede forud for det; og da Bevarelsen af en gjort Erobring altid er vanskeligere end Erobringen selv, — hvor stort et Mirakel maa da ikke den katholske Kirkes Bestaaen anses for at være!

Macaulay, den eneste engelske Forfatter, der ved sit Talent og sin Popularitet er bleven hævet til Pairsværdigheden, sagde for nogle Aar siden i en Afhandling om den katholske Kirke: at den er det mærkværdigste Fænomen i Historien ved sin Varighed og sine Fremskridt lige imod al menneskelig Sandsynlighed, at den er den ældste Institution i Europa, og at de Kampe og Prøvelser, den har gennemgaaet, ere af den Beskaffenhed, at man ikke kan tænke sig Muligheden af andre, som den i Fremtiden ikke skulde kunne bestaa; saa at den sandsynligvis endnu vil være i fuld Livskraft, naar en Gang den Tid kommer, at en Beboer af Ny-Zeeland vil besøge Londons Ruiner *).

Skjøndt *Macaulay*, som *Protestant*, gjerne vilde tro, at Videnskabernes og Civilisationens Fremskridt være gunstige for Protestantismen, bevise Kjendsgjernerne lige det modsatte, nemlig, at de have været til Fordel for Katholicismen, at denne har været sejrrig overalt, i sin Kamp mod Protestantismen og i sin egen Midte har gennemført en virkelig sædelig Reformation, og at den ved sin Kamp mod det 18de Aarhundredes Filosofi har givet Anledning til en Hypothese, der er højst ufordelagtig for Protestantismen, idet nemlig alle de katholske Lande, der have været befængte med denne Filosofi, ere vendte tilbage til Katholicismen, og ikke et eneste har tænkt paa at blive protestantisk igjen; samt, at Katholicismen aldrig har været mere triumferende end i vort Aarhundrede ved sin Udstrækning og Antallet af sine Tilhængere osv.; men den be-

*) Critical and historical Essays. Vol. IV.

rømte engelske Forfatter overlader en anden Skribent at udvikle denne Gjenstand for ikke at saare — de protestantiske *Fordomme*.

Hvad den ædle Lord ikke havde vovet at ytre, finder man udtalt i den samme Revue (1857), i hvilken han i sin Tid skrev en glimrende Anerkjendelse af Sandheden. Men her er Bevæggrunden aldeles modsat, her er det ikke Beundring, men Had og Frygt for Katholicismen.

„Naar man angriber den katholske Kirkes Dogmer“, hedder det i denne Revue, „proklamerer den et Dogma, der er endnu mere fornuftstridigt end de andre; naar man angriber dens Hierarki, gjenopretter den det i Lande, hvor man ikke havde set det siden Protestantismens Indførelse, og styrker det ved Konkordater, hvor det blev mest truet, og hvor man troede at kunne vente Eftergivenhed; naar man angriber Katholicismens Indflydelse paa Familien og Samfundet ved dens Sakramenter, fordobles denne Indflydelse ved Forbudet imod blandede Ægteskaber og Skoler; naar man dadler dens Andagtsøvelser i det Haab, at den vil moderere dem for at forsone sine Modstandere, giver den dem en ny og dobbelt Kraft og Ascetisme.“ Naar man læser disse Ytringer af en Modstander, erindres man om de Ord, som St. Hilar har skrevet for mere end 1500 Aar siden, altsaa længe før Protestantismens og Englands Tid. Den store Biskop af Poitiers, som saa kraftig forsvarede Kristi Guddommelighed, siger: Det er Kirkens Ejendommelighed at den sejrer, naar den angribes, at den bliver forstaaet, naar man bekæmper den, at den udvider sig, naar den synes forladt *). Den engelske Forfatter, som angreb den katholske Kirke, troede vistnok ikke, at hans heftige

*) Hoc Ecclesie proprium est, ut tum vincat quum læditur, ut tum intelligatur quum urgetur, tum obtineat quum deseritur. St. Hilar. Lib. de Trin. 7.

Invektiver mod den kunde blive en lige saa smuk Apologie som Macaulays upartiske dybsindige Reflexioner, og at ifølge St. Hilars Ord Kirken netop bliver forstaaeligere for dem, som angribe den og bekæmpe dens Lære, og det netop paa Grund af disse Angreb.

(Fortsættes.)

Efterretninger fra Ind- og Udland.

Kjøbenhavn. Søndagen den 4. August foretog Foreningen „*Unio*“, en større Skovtur til Vogns under stor Tilslutning, idet den talte henved 75 Deltagere. Kl. 10 rullede 6 store Skovvogne, smykkede med Flag i den pavelige og danske Farve, fra St. Hans Torv til Ny Holte Hotel, hvor man spiste Frokost, som enhver selv havde medbragt paa Vognene, medens Kaffe serveredes til hele Selskabet af nogle af Foreningens Damer. Efter Afsyngelsen af nogle Sange gik Turen videre til Skodsborg, hvor der nødes nogle Forfriskninger, medens man oppe fra Skodsborg Badehotel nød den henrivende Udsigt over Sundet med Øen Hveen i Baggrunden. Kl. ca. 5 kjørtes til Eremitagen. Her afholdtes under stor Munterhed Væddeløb om smukke Præmier, saavel for de ældre som yngre Deltagere i Turen. Efter at man derpaa havde spist til Aften, afsluttedes Turen med et lille Punschegilde, hvorved forskellige Skaaler bleve udbragte. I god borgerlig Tid, omtrent Kl. 10, var man atter tilbage i Byen. Under hele Turen, som var begunstiget af godt Vejr, herskede den muntreste og gladeste Stemning, idet man følte sig som en hel stor Familie. Turen var arrangeret paa billigste Maade, saa at selv Mindrebemidlede kunde deltage i den, idet Foreningen selv afholdt en stor Del af Udgifterne.

London. I Følge „Manchester Guardian“ er *Lord St. Cyres*, Søn og Arving af nuværende Lord Iddesleigh (forhenv. Minister Northcote), *vendt tilbage til Katholicismen.*

Rom. Den 6. Aug. døde Kardinal *Massaja*. Den Afdøde var født 1809 i Piova. Han var forhen apost. Vikar i *Abyssinien* og blev af Kong *Theodor* kastet i Fængsel, hvorfra han i 1880 befriedes ved Frankrigs Mellemkomst.

Kirkelig Kalender.

Søndag den 18 August. 10. Søndag e. Pintse. Marias Optagelse i Himlen. (Gudstjenesten som paa Højtidsdagene). Joakim, den h. Jomfrus Fader. — (Leo XIII's Navnedag). — **19. M.** Oktavdag. — **20. Ti.** Bernardus, Kirkelærer. — **21. O.** Johanne Franciska, Enke. — **22. To.** Oktav af Marias Optagelse i Himlen. — **23. F.** Filippus Benitius, Bekjender. — **24. L.** Bartholomæus, Apostel.

Søndag den 25. August. 11. Søndag e. Pintse. Marias Hjertes Fest.

Sct. Knuds Skole begynder sit Skoleaar Onsdag den 21. August. Anmeldelse af nye Elever sker hos Skolens Bestyrer, Pastor Frins, Vesterbrogade (Stenosgade) 28.

Sct. Ansgars Kirkeskole gjenoptager Undervisningen efter endt Sommerferie Lørdagen den 17. Aug.

Svendeforeningen afholder Søndag den 18. Aug. stor Havefest med Bazar og Tombola i Sommerlokalet, Frederiksberg Allé 15—17. (Indgang fra Boyesgade). Madkurve kunne medbringes. Haven staar aaben fra Kl. 4. **Gratis Entré.**

Elisabethforeningen holder Møde Søndag den 25. August efter Højmessens i Sognekirken. Mødested: Svendeforeningens Vinterlokale, Bredgade 67, 2. S. o. G.

Sct. Elisabeths Understøttelsesforening holder Møde Søndag den 25. August umiddelbart efter Elisabethforeningen og i samme Lokale. Mødetid henved Kl. 12. — Medlemmerne aflægge Beretning om deres Virksomhed i det forløbne Kvartal og modtage nye Adresser for det kommende Kvartal.

Plads søges. En yngre Mand, søger Beskjæftigelse ved hvadsomhelst. Redaktionen anviser.

Rettelse. Nr. 31. S. 532, 11. L. f. n. uklogt, læs: edeligt.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Syvogtredivte Aargang.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, Store Kjøbmagergade 10, 1. S., Kjøbenhavn. — Redaktør: A. Johansen Bredgade 64, 1. S.

N° 34.

Søndagen den 25. August.

1889.

Indhold. Den katholske Kirke. † Søster Laurentia. Enkedronning Marie af Bayern. Efterretninger: Kjøbenhavn, Rom, Bochum, Münster, Fulda.

Den katholske Kirke.

(Fortsat.)

Protestantismens fasteste Støtter i Begyndelsen af det 19de Aarhundrede vare eller burde være: *England*, ved sin Rigdom, Magt og sine Kolonier; *Holland*, paa Grund af den Aktivitet, som dets Statskirke og Kongen af Huset Nassau udviklede; *de forenede Stater* i Nordamerika ved deres utallige Sekter. Men hvor stor og overordentlig end disse Landes Udvikling har været i dette Aarhundrede, er den kun ubetydelig i Forhold til de Fremskridt, som Katholicismen har gjort i ethvert af disse Lande, som den mest havde at frygte; og disse Fremskridt have vist sig deri, at dens Bekjendtes Antal er tiltaget, dens Hierarki gjenoprettet, dens Velgjørenhedsanstalter, der ere opstaaede i stort Antal i disse Lande, vidne om en heldbringende Indflydelse

paa Civilisationen, og Virkeligheden har ofte overgaaet de dristigste Forventninger.

Men endnu mere overraskende ere de Midler, ved hvilke disse Fremskridt ere skete. Den menneskelige Klogskab vilde snarere kalde dem Hindringer, saa modsatte Formaålet syntes de at være, og deres Triumf kan kun tilskrives Guds urandsagelige Styrelse.

Hvilke vare saaledes f. Ex. de Midler, ved hvilke Katholicismen, der i Begyndelsen af dette Aarhundrede i *England* kun talte *én Bekjender* ligeoverfor *mere end 100 Protestanter*, nu har faaet *en imod 10?* Den Gang havde den katholske Kirke ingen titulær Biskop i England og kun 2 apostoliske Vikarer med omtrent 60 Præster, og nu har den et ordnet Hierarki med 1 Ærkebiskop og 14 Biskopper og mere end 2000 Præster og 1261 Kirker, foruden talrige Klostre, Skoler, Vajsenhuse og Velgjørenhedsanstalter af enhver Art. De 3 Midler, som Gud har anvendt for at fremkringe dette Resultat, ere: 1) De franske landflygtige Præster, som Revolutionen berøvede Alt, og som maatte søge Understøttelse og et Fristed i England, og som der bidrog meget til at besejre Folkets Fordomme imod Katholicismen. 2) De lærde Theologer i Oxford, som netop ved udførligen at ville gjendrive den katholske Kirke i hundredevis ere gaaede over til den, efter at de nøjagtigt havde gjort sig bekjendt med den. Endelig 3) Udvandringen af de fattige Irlændere til England, som nu i 3 Aarhundreder, siden Protestantismen blev indført, har undertrykt det stakkels Irland saaledes, at det ikke længere kan ernære sine egne Børn.

Hvem indser ikke fra det menneskelige Synspunkt, at disse Præster, der lede den yderste Nød og maatte henvende al deres Opmærksomhed paa at skaffe sig Livets første Fornødenheder, kun formaaede saare lidet lige overfor de protestantiske gejstlige Millionærer, som havde Fritid nok og ingenlunde manglede verdslig Kundskab; og hvis disse ulykkelige Landflygtige ikke

havde været Katholiker, vilde der have været større Sandsynlighed for, at de selv vare blevne omvendte, i Stedet for at de skulde have omvendt andre.

Under saadanne Forhold er dette Gjentagelsen af hint Mirakel fra Kristendommens første Tid: at de Svage omvendte de Mægtige! Hvem indrømmer ikke, at menneskelig talt skulde man synes, at de oxfordske Theologers Anstrængelser maatte nedslaa Katholicismen og berede Protestantismen en ny Triumf; men de endte ligesom de romerske Dommere, der selv bleve omvendte af de første kristne Martyrer og Bekjendere, som de vilde bringe til at forlade Troen.

Endelig, hvem indser ikke, at de stakkels Irlændere, der kom til England uden nogen Hjælp eller Vejledning, maatte blive et let, om ikke sikkert Bytte for Protestantismen, der forfulgte dem med Sværdet eller Hungeren, eller som forførte dem med sit Guld og sin Suppe, der er saa bekjendt i Irland.

Endnu en Erindring fra Kristendommens første Tid: „Hvad Godt kan der komme fra Nazareth? Den Sten, som man havde forkastet, er bleven Hovedhjørnensten.“ *A Domino factum est istud et est mirabile in oculis nostris.*)*

De første Lærde ved Universitetet i Oxford, mange Adelsmænd, Folk af alle Klasser og undertiden næsten hele Landsbyer i visse Egne af England vendte tilbage til Katholicismen. At Puseyismen, hvis Retning i videnskabelig og moralsk Henseende har bidraget meget hertil, ikke er bleven en Sekt, kommer kun af den Omstændighed, at dens Ideer gaa igjennem næsten hele den anglikanske Kirke.

I Kongeriget *Holland* har Katholicismen i dette Øjeblik et fuldstændigt Hierarki, 1 Ærkebiskop og 5 Biskopper, talrige Klostre og Skoler og tæller 1,711,883 Sjæle.

*) Hint er gjort af Herren og det er forunderligt i vore Øjne.

I Begyndelsen af det 19de Aarhundrede var der i *de forenede Stater* kun 25,000 Katholiker og en Biskop. Denne Biskop havde under sig omtrent 20 Præster. For Øjeblikket findes der i de forenede Stater 12 Ærkebispedømmer, 61 Bispedømmer, 7 Præfekturer og 6 Vikariater med 2,037,880 Katholiker, 8595 Kirker, 7644 Præster, flere katholske højere Lærestalter og Skoler, hvorhen ogsaa Protestanter af de forskjellige Partier sende deres Børn.

Disse Resultater har Katholicismen opnaaet uden materielle Midler, der kunde synes hensigtssvarende, ja selv tværtimod al menneskelig Sandsynlighed, igjennem Kampe og Vanskeligheder af enhver Art.

I Begyndelsen af det 19de Aarhundrede fandtes der i *Kina* og de dertil hørende Lande ikke en eneste Kristen, hvor der nu ere talrige Menigheder, vandede med talrige Martyrers Blod i dette Aarhundrede. Mange Lande, især i *Sydhavet*, som den Gang vare uopdagede og ubekjendte, tilhøre nu den katholske Kirke. Uden at tale om *Australien* med 21 Biskopper og 603,560 Katholiker, og *Ny-Zeeland*, hvor Katholicismen har Bispedømmer lige saa blomstrende som i Evropa i Middelalderen, findes der Tusinder af Katholiker blandt de Indfødte paa *Sydhavsøerne*, *Madagaskar* og *Sandwichsøerne*. Indvaanerne underholde allerede ved deres Gaver de katholske Missioner. Det er ved Udgydelsen af deres Blod at Missionærene have grundet disse blomstrende Kirker og forvandlet Menneskeædere til blide og rolige Kristne.

Thibet, uagtet de Bjerge og Ørkener, som omgive det, er ikke mere utilgængeligt; de katholske Missionærer have trængt ind i Lamaernes Land og uanfægtet grundet en Kirke. Endog *Japan* er bleven betraadt af Missionærer (Apostle), som ere komne derhen for at gjenoplive den Tro, for hvilken 300,000 Martyrer af den forhen saa blomstrende japanesiske Kirke have lidt, og som den hollandske Calvinisme har bidraget

mere til at ødelægge, end selve Hedningernes Had. I Korea og Japan har Kirken 4 Biskopper og 40,296 Katholiker.

For at give en Ide om Katholicismens nuværende Tilstand i Kina, er det tilstrækkeligt at citere nogle Talstørrelser. I hele det kinesiske Rige findes der 50 Biskopper, en Mængde Præster, hvoriblandt mange Indfødte, og 1,080,269 Katholiker med 4669 Kirker.

For at forstaa, hvorledes Katholicismen har opnaaet disse Resultater, er det tilstrækkeligt at bemærke, at dens Hjælpeidler have været Martyriet og mange Exempler paa Barmhjærtighed, Lærdom og Selvopoffelse. De katholske Martyrer i Kina i det 19de Aarhundrede staa ikke tilbage for Martyrerne fra Kristendommens første Aarhundreder. Man behøver kun at læse Forhøret over en af de første Martyrer, *Chapdelaine*, der blev dømt til Døden, for at indse dette. Under Oversvømmelser, Dyrtid og Borgerkrige have de katholske Præster altid vist den virksomste Menneskekjærlighed, saa at i vore Dage Regeringen endogsaa har tilbudt flere af dem Udmærkelsestegn for den Omhu, med hvilken de have plejet hedenske Syge, ligesom de fordem erholdt Grader og Titler for deres videnskabelige Tjenester.

I *Indien* har Katholicismen i dette Aarhundrede dannet betydelige Menigheder i Goa og flere mindre paa forskjellige Steder. Der findes her 7 Ærkebispedømmer, 16 Bispedømmer og 1,226,943 Katholiker. Protestantismens fornemste Bestræbelser har været at hæmme de katholske Missionærs Virksomhed: dens Intolerance og Undertrykkelse har fremkaldt en blodig Opstand, og nogle af dens fornemste Apostle har Frygten for Rebellerne drevet til aaben Apostasie. Desuden har de protestantiske Englænderes Immoralitet i Indien skabt en hel ny Kaste Europoasiater, 3: Børn af en europæisk Fader og en indisk Konkubine,

som ere saare talrige og elendige, og som skabe Regeringen mange Vanskeligheder.

I Afrika er der foruden Bispedømmerne, som ikke staa direkte under Propaganda-Kongregationen, 1 Ærkebispedømme, 1 Bispedømme, 16 Præfekturer, 21 Vikariater og 362,141 Katholiker. Det nyeste Vikariat er i Aar bleven oprettet af Leo XIII i Kongolandet.

Men en endnu mere universel Triumf end alle de udvortes og indvortes Sejre, som Katholicismen har vundet i dette Aarhundrede, er den Tilnærmelse til den katholske Kirke, der viser sig iblandt de alvorligste Protestanter. Dette maatte nødvendigvis ogsaa finde Sted. Thi Protestantismen i sine forskjellige Faser er kun Misbrugen af denne eller hin Sandhed i Katholicismen, som man opfatter eksklusivt og selvfølgelig med Overdrivelse. Derfor har enhver Sekt, der har adskilt sig fra Kirken, bevaret et eller andet Punkt i sin Lære, der i Særdeleshed viser en Tilnærmelse til den. I Sandhed ikke blot i de protestantiske Sekter, men i alle Fejl og Laster i Almindelighed, kan man se ligesom Antitheser i de forskellige Egenskaber og Principer, der findes i den katholske Kirke; men de ere overdrevne og komne ud af den Ligevægt, der kun findes i Sandheden. Saaledes f. Ex. den Ligegyldighed, vi bør have for alle Ting i denne Verden, naar det gjælder om at undgaa en Synd, har sin Antithese i den religiøse Indifferentisme, som især er opstaaet af Janseismen og Qvintismens Overdrivelser. Den brændende Iver for Guds Ære har sine Antitheser i Lidenskaberne Herredømme hos disse glødende Karakterer, der ingen Middelvej kjende, og som vilde bidrage saa meget til Guds Forherligelse, hvis deres Kræfter vare anvendte i hans Tjeneste. De filosofiske Overdrivelser, enten i Retning af Idealisme og Materialisme, have deres Antithese i Katholicismens sunde Sands, der holder Middelvejen i Alt, og med lige stor Iver forsværer

Troen og Fornuften, naar man gjør for meget af den enes eller den andens Svagheder. Modsigelsen mellem Overbevisningen og Handlingen, denne kraftsløse Tro, der vil paa en Gang tjene Gud og Verden, for ikke at skade sine Interesser, har sin Antithese i den logiske Konsekvents, der uddrager Følgeslutningerne af Principerne og ikke tillader nogen at være Katholik uden Troen som indre Betingelse, medens man i Protestantismen og den falske Filosofi kan aflægge en udvortes Trosbekjendelse, uden nogen tilsvarende indre Overbevisning. Mysticismen har sin Antithese i Kirkefædrenes beundringsværdige Lære og Skrifter. Imod den protestantiske tyske Exegese (Skriftfortolkning) uden Tro, opstiller den katholske Kirke en anden fuldkommen Exegese, som dog ingenlunde har ødelagt Troen. Imod Pietismen stiller den katholske Kirke sin Asketisme, imod Sektaanden de gejstlige Ordener, der give alle Individuer, der føle Trang dertil, Lejlighed til at isolere sig uden at tilintetgjøre Enheden. Puseyismen, Grundtvigianismen og alt, hvad man kalder den kirkelige Retning i Protestantismen, finder sin Modsætning i den katholske Kirkes bestandig levende Autoritet, ligesom dens skismatiske Tendents i dens Enhed, der, langt fra at tilintetgjøre Fædrelandskjæligheden, netop styrker den, fordi den overalt støtter sig til Historien. Enhver Sekt har beholdt en af disse Antitheser, og kan, hvis den vil, benytte den som et Middel til at forene sig med Katholicismen; de ere et Vidnesbyrd til dens Fordel i Fjendens Lejr, ligesom det gamle Testamente hos Jøderne og det nye hos Protestanterne.

Puseyiterne nærme sig Kirken ved deres Agtelse for dens Autoritetsprincip, dens Hierarki osv.; Kalvinisterne nærme sig den ved Logiken i deres Principer, uagtet Udgangspunktet er falsk; Pietisterne nærme sig den ved den fromme og asketiske Aandsretning, der er saa stærkt fremtrædende i Katholicismen; Kvækerne

ved deres Uafhændighed lige overfor den civile Øvrighed; Presbyterianerne og Methodisterne ved deres Iver; Swedenborgianerne ved at haandhæve de gode Gjerningers Nødvendighed.

(Sluttes.)

✠ Søster Laurentia.

Søndag d. 11. August døde i *Stockholm* Forstanderinden for Stiftelsen „Oskar I's Minde“, Søster *Laurentia Neborowski*, i en Alder af 50 Aar. Hun var født den 6. Januar 1839 i den lille schlesiske By Kreuzendorf, hvor Faderen var Lærer.

Begravelsen fandt Sted den 14. August fra den katholske Sct. Eugenias Kirke, hvor et talrigt Følge havde indfundet sig, for at vise den sidste Ære overfor en Medkristen, hvis hele Liv fra Ungdommens Vaar af havde været indviet til den mest uegennyttige Opofrelse i Medmenneskers Tjeneste. Den hvide Kiste, som var bedækket med Kranse og Buketter, stod paa en Katafalk foran Alteret, omgivet af høje Lys. Tabernaklet og Statuerne paa Alteret vare beklædte med Sørgeflor, og i Sølvstagerne, som vare anbragte paa sort Fløjl, brændte Voxlys. Nedenfor i Kirkebænkene, til venstre for Alteret, sad det ædle Korps, som den Hensovede havde været Medlem af, Elisabethsøstrene i deres simple, sorte Dragt, nedsunkne i dyb Sorg. Til højre sad Pensionærerne fra „Oskar I's Minde“ tilligemed Stiftelsens Bestyrelse.

Den højtidelige Sjælemesse, saa gribende ved sit vemodsfulde „Kyrie“ og sit imponerende „Dies iræ“, et Mesterværk af kirkelig Musikkunst, blev frembaaren af Hr. Pastor, Dr. *Kiesler*. Efter Messen traadte Celebranten frem foran Baaren og mindedes den Hensovede

Derfor vælger jeg Dig, o allerhelligste Hjerter, til at være den eneste Genstand for min Kærlighed, mit Livs trygge Tilflugt, min Frelses sikre Grundvold — til en Støtte i min Svaghed og til Vederlag for alle Fejl i mit hele Liv. O Miskundhedens og Godhedens Hjerter! Vær Du ogsaa mit sikre Tilflugtssted i min Dødstime; vær Du min Retfærdiggørelse for Gud og afvend hans retfærdige Vredes Straf fra mig. O Kærlighedens Hjerter! Til Dig sætter jeg min hele Tillid! Af min Ondskab frygter jeg alt, men af Din Godhed haaber jeg ogsaa alt. Udslet da i mig alt, hvad der kan mishage Dig eller modstaa Dig. Lad Din rene Kærlighed indpræge sig saa dybt i mit Hjerter, at jeg aldrig glemmer Dig, aldrig skilles fra Dig. Guddommelige Hjerter! Jeg besværges Dig ved Din uendelige Godhed, at mit Navn maa være dybt indpræget i Dig, thi i Din Tjeneste vil jeg leve og dø. Amen.

Med den gejstlige Øvrigheds Tilladelse.

•Se her det
Hjerte, som
har elsket
Menneskene
saa højt, at
det ikke
har sparet

noget, ikke
har skyet
noget, ja
helt har
udmattet
og fortæret
sig!•

Indvielsesbøn til Jesu allerhelligste Hjerte.

(Af den sal. Marg. Maria Alacoque.)

Jeg N. N. indvier og overgiver til vor Herre Jesu Kristi allerhelligste Hjerte min Person, mit Liv, mine Handlinger, mine Byrder og Lidelser, med det Forsæt, i Fremtiden udelukkende at ofre mig til hans Kærlighed og Forherligelse. Det er min faste og urokkelige Beslutning, udelukkende at tilhøre ham, at udføre alt af Kærlighed til ham, og af mit ganske Hjerte at frasige mig alt, der kan mishage dette guddommelige Hjerte.

omtrent med følgende Ord: „Vær tro indtil Døden, og jeg vil give dig Livets Krone (Aab. II. Kap.). Tro indtil Døden var hun, den gode Søster, tro mod den Kongregation, hun i 27 Aar havde været Medlem af, tro i sine Pligter ved Sygelejerne, tro paa Valpladsen, tro paa sit eget Dødsleje, tro som Forstanderinde for den Stiftelse, som bærer Oskar I's Navn, tro i Livet og tro i Døden.

Uden Tvivl er det en helt modig Beslutning, i Ungdommens Vaar frivilligt at sige Verden Farvel, for at stille sine Kræfter helt og holdent til den lidende Menneskeslægts Raadighed. Denne Beslutning fattede Sr. Laurentia i en Alder af 23 Aar, og at hun ikke gjorde dette blot for et Syns Skyld, derom vidner hendes skjønne Livsgjerning; derom vidner hendes opofrende Kjærlighed under *Kolera-Epidemien*, som rasede i Tredserne i *Øvre-Schlesien*; derom vidner ogsaa Staden Magdeburg, hvor hun virkede som Sygeplejerske. Hun var tro mod sine Pligter ved Sygelejerne.

Forfærdelig er Krigen, gruopvækkende Synet af de Døde, Lemlæstede og Saarede, som bedække Valpladsen. Et Kvindehjærte ængstes ofte allerede ved Synet af Blod. Men Sr. Laurentia kjendte ikke til Angst. I Krigen i 1864 saas hun færdes paa Valpladsen, forbindende Soldaternes Saar og lindrende deres Smerter. Men dette var kun Begyndelsen. I 1866 rasede Krigen mellem Preussen og Østerrig. Paa Valpladsen ved Langensalza finde vi atter Sr. Laurentia som en Barmhjærtighedens Engel staa de Ulykkelige bi. Her modtog hun Medaillen for „Pligttroskab i Tjenesten“. En lignende Medaille modtog hun efter den skrækkelige Krig mellem Frankrig og Tyskland i Aarene 1870—71. Hun var tro i sit Kald paa Valpladsen.

I Aaret 1881 blev hun kaldet til Stockholm som Forstanderinde for Stiftelsen „Oskar I's Minde“. Det var en hel ny Virkekreds, som aabnedes for hende.

Men ved sit milde, venlige Væsen, ved sin Samvittighedsfuldhed og Dygtighed vandt hun snart baade Bestyrelsens og Pensionærernes Tillid: med Nidkjærhed og Opofrelse forrettede hun sin Gjerning. Man kan undertiden høre Folk sige, at fromme Sjæle ikke due til Arbejde og heller ikke ere Venner af det. Var dette Tilfældet, saa vilde det blot vidne om en misledet Fromhed, en falsk Fromhed. Den sande Fromhed anser Arbejdet for en af Skaberen os paalagt Forpligtelse, den véd, at Ingen maa staa ledig paa Livets Torv, men at Enhver maa virke i det Kald, som Forsynet har anvist Vedkommende. Saaledes opfattede Sr. Laurentia Sagen. Endnu paa sit Sygeleje ledede hun Stiftelsens vidtløftige Anliggender og underskrev, allerede Døden nær, med skjælvende Haand Kvitteringer og Dokumenter, for at alt maatte findes at være i bedste Orden ved hendes Bortgang. Hun var tro som Forstanderinde.

Men størst viser Menneskets Troskab mod Gud sig dog ikke i Medgangens og Sundhedens kraftige Dage, hvor der baade findes Lyst og Evne til at forrette sit Arbejde. Men naar en smertefuld Sygdom kaster Mennesket paa Sygelejet, naar Dag for Dag, Uge for Uge, Maaned for Maaned Tilstanden bliver værre og Smerterne forøges, og der ingen Udsigt er til Bedring, og det da under saadanne Forhold med Taalmodighed og Hengivenhed i Guds Villie taaler uden at knurre og klage og bærer sit Kors, saa viser Mennesket sig størst, saa viser det sin Troskab mod Gud paa den skjønneste og heltemodigste Maade. Men netop under disse Forhold viste Sr. Laurentia sig som en Heltinde. Med beundringsværdig Hengivenhed i Guds Villie, med himmelsk Taalmodighed bar hun sine Lidelser indtil det Sidste, og hendes stadige Bøn under Smerterne var denne: „Herre, lad mig ej tabe Taalmodigheden!“ Hendes eneste Ønske gik ud paa, at maatte lide med sin Frelser, at lide som han, at lide saa længe det var

hans Villie. Hendes eneste Spise i de sidste to Maa-
neder var den h. Kommunion, hvilken hun daglig mod-
tog og hvorfra hun hentede Trøst og Styrke til at
kunne lide. Den 10. ds. var det hendes Navnedag.
Dagen forud udtalte hun Ønsket om, at det maatte
blive hende forundt, at hun, fri for sine Lidelser, kunde
fejre den Dag sammen med sin Navnepatron, den h.
Martyr Laurentius, hos Gud i Himlen. Da jeg trøstede
hende med, at Frelseren selv i den h. Kommunion
vilde besøge hende paa hendes Navnedag, at han
blev den Første, som ønskede hende til Lykke — ud-
bredte et himmelsk Smil sig over hendes Ansigt. Det
blev ogsaa hendes sidste h. Kommunion. Dagen
efter kunde hun allerede fejre den i Himlen“.

Efter Talen forrettede Pastor Kiesler de sæd-
vanlige kirkelige Ceremonier og Forbønner ved Baaren,
og Kisten bragtes derpaa til den katholske Kirkegaard.
I Følget bemærkedes Elisabethsøstrene, Pensionærene
i „Oskar I's Minde“ og mange Menighedsmedlemmer.
Blandt Kransene som nedlagtes paa Kisten saas en
med brede Baand i de svenske Nationalfarver fra Stift-
telsen „Kong Oskar I's Minde“, en fra Pensionærene
i samme Stiftelse, en fra Stiftelsen „Josefinehjemmet“,
en fra Baron Pfusterschmidt, Dr. Müller, m. fl. *R. I. P.*

Enkedronning Marie af Bayern.

Om den for nylig afdøde Enkedronning *Marie af Bayern*, en Datter af den i 1881 afdøde Prins *Wilhelm af Preussen* og som i 1874 vendte tilbage til den katholske Kirke, meddeler Sognepræsten i Elbigenalp, Hr. Chr. Waibel, følgende:

En Morgen blev jeg kaldt til en Syg, for at med-
dele de hh. Sakramenter. Ministranten som var tilsagt,

mødte for sent, og da der var overhængende Fare, tog jeg selv Laternen og begav mig med det allerhelligste Sakramente paa Vejen til den Syge. Netop i dette Øjeblik kom Dronningen gaaende til Kirken, og da hun saa mig, tog hun selv Laternen og den lille Klokke og ledsagede mig til den Syges Bolig. At den fattige Syge med Forundring og Glæde saa den nye, fornemme Ministrant, kan man vel nok tænke sig.

En Gang kom hendes Majestæt Dronningen paa en Rejse til en fremmed Landsby. Hofdamerne ønskede at se Kirken og lode derfor Klokkerens Kone hente, for at hun skulde lukke Kirken op for dem. Hun kom med et Barn paa Armen. Dronningen gik imidlertid og saa paa Gravene paa Kirkegaarden, som omgav Kirken. Klokkerkone, som mente, at den tarveligklædte Dame var Kammerjomfru hos en af de øvrige Damer, gik, efter at have aabne Kirkedøren, hen til Dronningen og bad hende om at holde Barnet medens hun forklarede Kirkens Sjældenheder for Damerne. Dronningen tog smilende Barnet paa sine Arme og bar det frem og tilbage foran Kirken, idet hun underholdt sig med det paa den ømmeste Maade, indtil Hofdamerne, som intet anede, kom ud af Kirken tilligemed Klokkerkone.

Naar jeg i Elbigenalp gav Religionsundervisning i Pigeskolen, besøgte Dronningen ofte tilligemed Greynde v. der Mühle Skolen og satte sig med sin Led-sagerinde ved Siden af Børnene, for at overvære Religionsundervisningen fra Begyndelsen indtil Enden. Naar Undervisningstimen sluttedes knælede Dronningen paa Gulvet tilligemed Børnene, for at modtage den sædvanlige Velsignelse.

Paa den h. Nikolaus' Fest, hvor det i Tirol er Skik og Brug at give Børnene Foræringer, besøgte Dronningen stadig baade Dreng- og Pigeskolen og uddelte selv Klædningsstykker og Lignende blandt alle Skolebørnene, i det hun ytrede den største Glæde

over at se Børnenes fornøjede Ansigter over de smukke Foræringer. Utallige ere de Gaver i Penge, Spisevarer osv., som den ædle Kvinde gav til Fattige, Syge, til Kirken og Skolen i Elbigenalp og til Omegnens Befolkning.

Daglig bivaanede hun den h. Messe, daglig besøgte hun Frelseren i det allerhelligste Sakramente, daglig bad hun Rosenkransen. Hver Uge skriftede hun og modtog tre Gange om Ugen den h. Kommunion. I 25 Aar var hun Enkedronning af Bayern, og de tungeste Tilskikkelser hjemsøgte hendes Moderhjærte i denne hendes Enkestand, i Betragtning af den tunge Skjæbne, der ramte hendes to Sønner, Kongerne Ludvig og Otto af Bayern, i Skikkelse af uheldelig Sindsforvirring. „Smertensmoder“ plejede hun at kalde sig selv, og i Virkeligheden findes der næppe noget Kvindehjærte, der har lidt saa meget, som Dronning Marie af Bayerns; men hun bar det altsammen med den mest rørende Hengivelse i Guds Villie og fandt navnlig i Kirkens Naademidler sin Trøst og Styrke.

Efterretninger fra Ind- og Udland.

Kjøbenhavn. I Søndags fejrede den herværende *Svendeforening* sin aarlige Stiftelsesfest i Sommerlokalet i Frederiksberg Allé. En Mængde af Menighedens Medlemmer bærede Festen med deres Besøg, og Svendeforeningen med dens utrættelige Præses, højærv. Hr. Pastor *H. Slump*, havde opbudt Alt, hvad de formaaede, for at gjøre de Besøgende Opholdet i Haven saa fornøjeligt som vel muligt. I den lille Basar med Tombola, der forestodes af Frk. *M. Grünwald* og *A. Schmidt*, solgtes en Del, ligesom ogsaa Tintamaresque-Theatret bidrog sit til at forøge Svendeforeningskassens Indtægt. Det ejendommelige og med megen Omhu

indøvede Lilleput-Orkester, der tilligemed en større Samling af sjældne Dyr drog omkring i Haven, vakte megen Munterhed. Forskjellige Foredrag holdtes i Aftenens Løb paa det i Haven oprejste Theater af Hovedkomikeren blandt Foreningens Medlemmer, Hr. *Nielsen*, og denne saavel som de øvrige optrædende Medlemmer høstede her og i Tintamaresque-Theatret velfortjent Bifald. Paa et Pianoforte spillede i Aftenens Løb en af Menighedens Damer med megen teknisk Færdighed forskjellige smukke Koncertnumre, og baade Svendeforeningen og Sct. Ansgars Kirkekor foredrog med sædvanlig Dygtighed flerstemmige Sange. Kort sagt: der var lidt — eller rettere sagt meget for Alle. Ved Mørkets Frembrud straaede Haven i orientalsk Belysning, og først sent skiltes man, medbringende til sit Hjem det bedste Indtryk fra Svendeforeningens smukke Stiftelsesfest.

Rom. Pave Leo XIII modtog i Søndags, i Anledning af *Joakimsfesten* (den h. Faders Navnedag) Kardinal-Kollegiets Lykønskninger. Ved denne Lejlighed meddelte Paven Kardinalerne Indholdet af en nærforestaende *Encyklika*, som navnlig søger at fremme Andagten til den h. Josef, som den arbejdende Klasses Forbillede og opfordrer til at bede med endnu større Iver af Hensyn til de vanskelige Forhold, hvorunder Kirken og Samfundet lider. Til Slutning anordner den h. Fader, at der til den sædvanlige Rosenkrans i Oktober Maaned skal føjes en lille Bøn til den h. Josef, for at anraabe om hans Forbøn hos Gud.

— Da den liberale Presse i Italien trods alle Dementis ikke hører op med at udsende foruroligende Rygter om *Leo XIII's Helbredstilstand*, saa føler „*Osserv. Romano*“ sig foranlediget til at afgive følgende Erklæring: „Leo XIII er, Gud være lovet, i Besiddelse af et misundelsesværdigt kraftigt Helbred; han modtager daglig de forskjellige Ledere og Sekretærer for de kirkelige Kongregationer og hyppigt ogsaa andre

Personer; næsten hver Dag foretager han sin sædvanlige Spadsereture i Vatikanets Haver, en Gang imellem endog to Gange om Dagen; i Morges (den 14. August) Kl. 6³/₄ forlod han sine Værelser og vendte først tilbage henimod Kl. 10, efter at han næsten hele Tiden havde spadseret tilfods“. Den h. Fader, der gaar i sit 8ode Leveaar og nu har været Kirkens synlige Styrrer i 11 vanskelige Regeringsaar, befinder sig saaledes, trods Bladenes Sygeberetninger, efter Omstændighederne vel.

— I Søndags Aftes, medens Militærmusiken spillede paa Piazza Colonna, *eksploderede* foran Palazzo Chigi, den ved Quirinalet akrediterede østerrigske Gesandts Bolig, en stor *Bombe* af Støbejern. En Gendarm og et lille Barn bleve haardt saarede og fire andre Personer let saarede. Rimeligvis drejede det sig om en Demonstration i Anledning af Kejseren af Østerrigs Fødselsdag. Forbryderen er hidtil ikke bleven opdaget.

Bochum. Fra den 25.—29. August afholdes i Bochum den 36. *Generalforsamling af Tysklands Katholiker*. Med Forsamlingen er forbunden en Udstilling af kirkelig Kunst og Industri. En Mængde af Tysklands berømteste Katholiker ville give Møde; blandt Andre ogsaa den aldrig svigtende Centrumsfører, Dr. *Windthorst*.

Münster. Den 15. August har det münsterske Domkapitel valgt Gymnasial-Professor i Vechta, Dr. *Herm. Jos. Dingelstad* til Biskop af Münster. Den tilstedeværende kongelige Befuldmægtigede, Overpræsident *Studd* meddelte straks den kongelige Stadfæstelse af Valget, saa at der nu kun mangler den h. Faders Præconisation.

Fulda. I Fulda afholdt *de tyske Biskopper* i forrige Uge deres *Konferents*. Tilstede vare Ærkebiskopperne af Köln, Posen og Frejburg, Fyrstbiskoppen af Breslau, Biskopperne af Trier, Limburg, Fulda, Hildesheim, Osnabruck, Ermland, Kulm, Mainz og den katholske Armé-Biskop Dr. Aszmann fra Berlin. Bispedømmet Münster repræsenteredes ved Kapitularkvikar Dr. Giese og Paderborn ved Dr. Schulte. Møderne afholdtes Kl. 8 om Morgenen efter en kort Bøn ved den h. Bonifasius' Grav i Domkirken. Ærkebiskoppen af Köln førte Præsidediet.

Kirkelig Kalender.

Søndag den 25. August. 11. Søndag e. Pintse. Marias Hjærtes Fæst. — **26. M.** Votivofficium af Sct. Ansgar. — **27. Ti.** Josef af Kalasanz. Bekjender. — **28. O.** Augustinus, Biskop og Kirkelærer. — **29. To.** Johannes den Døbers Halshuggelse. — **30. F.** Rosa af Lima, Jomfru og Mart. — **31. L.** Raymund Nonnat., Bekjender.

Søndag den 1. September. 12. Sønd. e. Pintse. De hh. Skytsengles Fæst.

Elisabethforeningen holder Møde Søndag den 25. August efter Højmessen i Sognekirken. Mødested: Svendeforeningens Vinterlokale, Bredgade 67, 2. S. o. G.

Sct. Elisabeths Understøttelsesforening holder Møde Søndag den 25. August umiddelbart efter Elisabethforeningen og i samme Lokale. Mødetid henved Kl. 12. — Medlemmerne aflægge Beretning om deres Virksomhed i det forløbne Kvartal og modtage nye Adresser for det kommende Kvartal.

Plads søges. En yngre Mand, søger Beskjæftigelse ved hvadsomhelst. Redaktionen anviser.

En ældre Mand med gode anbefalinger søger Plads som Porter, Vicevært eller Lignende. Redaktionen anviser.

Mariakongregationen for Ynglinge holder Fælleskommunion Søndag den 1. September, hvorefter de sædvanlige Kongregationsmøder atter gjenoptages. — Kongregationens Præsæs agter sig tilbage fra sin Rejse inden August Maanedes Slutning. Forstanderskabet.

Unio. Søndag den 1. Sept. Kl. 4 præcis: Præmie-Keglespil for Foreningens Herrer og Præmie-Luftkeglespil for Foreningens Damer i Sommerlokalet.

Sct. Josefs Gilde. Sammenkomst og ekstra Møde for alle Brødre finder Sted Mandag den 26. August Kl. 8¹/₄ Aften, Frederiksberg Allé 15.

Taksigelse. Alle, som enten ved Gaver eller Besøg viste Svendeforeningens Stiftelsesfest deres Velvillie, modtage herved Foreningens hjærtelige Tak.

H. Slump, Præsæs.

Korrespondents. Aarhus, Soli Deo Gloria: Tak for de 100 Kr. — Maatte De, ædle Giver, stedse voxe i Tilliden til Frelseren og hans h. Moder! — Redaktionens Adresse „Bredgade 64,“ bedes anvendt ved given Lejlighed.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Syvogtredivte Aargang.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, Store Kjøbmagergade 10, 1. S., Kjøbenhavn. — Redaktør: A. Johansen Bredgade 64, 1. S.

N° 35.

Søndagen den 1. September.

1889.

Indhold. Guds Rige ikke af, men i denne Verden. Den katholske Kirke. De hh. Skytsengles Fest. Efterretninger: Kjøbenhavn, Amerika.

Guds Rige ikke af, men i denne Verden.

(Fortsat fra Nr. 31.)

Tolerant, Tolerance, — de Ord misforstaas og overvurderes ofte. *Tolerance*, d. e. Overbærenhed mod de Vildfarende, förveksles tidt med den oven nævnte *Indifferentisme*, d. e. Ligegyldighed for den religiøse Sandhed og Vildfarelse. Imidlertid ere de indbyrdes forskjellige og hinanden modsatte som Lys og Mørke, som Dyd og Last. (S. S. 13.) „Den kristelige *Tolerance* eller den taalende Dyd i Forhold til andres afvigende Overbevisning er ingenlunde ét med den Fordragelighed, der lader enhver blive salig ved sin Tro og be-
tragter alle Overbevisninger som lige berettigede. Den kristelige *Tolerance* er tværtimod en Bestemmelse ved selve den kristelige Nidkjærhed, nemlig Besindighedens og Sagtmodighedens Bestemmelse. Den forudsætter

den ubetingede Kjærlighed til Kristi Evangelium, Overbevisningen om dette Evangeliums ubetingede Nødvendighed til ethvert Menneskes Frelse.“¹⁾

Tolerance overvurderes ofte. Ganske vist bør vi være tolerante; men det er langt fra tilstrækkeligt *blot* at være overbærende med de Vildfarende, vi bør meget mere *elske* dem, og det af Hjærtens Grund, i Gjerning og Sandhed (1 Joh. 3. 18). Det har stedse været katolsk Lære og Praksis. Catholicismen er Kjærlighedens Religion. Den advarer lige saa vel mod Intolerance som mod Indifferentisme; den prædiker: Had til Vildfarelsen, Overbærenhed med de Vildfarende, dog ikke blot Overbærenhed med, men oprigtig Kjærlighed til dem! En folkelig Prædikant har en Gang udtalt denne ægte kristelige Tanke som saa: „Bort med Tolerancen! Du derimod guddommelige *Karitas* [Kjærlighed], vig aldrig fra os! Gyd lindrende Balsam i de Saar, hvilke den allersørgeligste Adsplittelse [Reformationen] har slaaet os! *Banlys Hadet*: saa skulle vi i Ro tale med hverandre om, hvad der adskiller os. Paa denne Maade ville vi sikrere komme til atter rigtig at forstaa hverandre indbyrdes.“²⁾

At enkelte Katholiker hverken have vist Kjærlighed til eller Overbærenhed med Anderledestroende, nægtes ikke. Men Schepelern siger aldeles rigtig:

¹⁾ Martensen, Ethik II 254.

²⁾ *P. Roh*, Grundirrhümer unserer Zeit. Freiburg 1869. — *P. A. Berggren*, Redaktør for „Svensk luthersk Kyrkotidning“, citerede i sit November-Nummer af 1879 kun den første Sætning af Rohs oven nævnte Udtalelse („Bort med Tolerancen“) og sluttede som saa: Roh prædiker ikke Tolerance, men — Had; altsaa prædiker Catholicismen Had. „Nordisk Ugeblad“ [den Gang „Nord. Kirketidende“] 1879, S. 744 gjorde Berggren opmærksom paa, at hans Citat var lemlæstet, og at Roh i Virkeligheden prædikede: Ikke blot Tolerance, men Kjærlighed. Berggren var da dristig nok til at paastaa, at Lemlæstelsen ikke forandrede Sagen, og nu at slutte omvendt: Catholicismen prædiker ikke Tolerance, men Had, altsaa kunde jeg med Rette forudsætte, at Roh ogsaa prædikede Had. (!) Se Kirketid. 1880, S. 89.

„Man skal jo ikke gjøre nogen Kirke ansvarlig for alle dens enkelte Medlemmør. I ethvert Kirkesamfund vil der findes fortabte Sønner, som aldeles ikke svare til det Navn, de bære.“ Imidlertid er mangt og meget af, hvad man udgiver for Ytringer af „katholsk Intolerance“, enten idel Opspind eller Overdrivelse eller Misforstaaelse. Men for saa vidt det er historisk eller strider imod Retfærdighedens og Kjærlighedens Bud, er det dømt af Kirkens Ordførere.

Naar den verdslige Lovgivning i Middelalderen satte Livsstraf paa Kjætteri, maa man, for upartisk at bedømme det, tage Hensyn til hin Tids religiøse Anskuelser og Forhold og rigtig forstaa Ordet Kjætteri. Ved „Kjætteri“ forstodes ikke uforskyldt religiøs Vildfarelse, men haardnakket Fastholden ved en Vranglære. En saadan „Kjætter“ kunde med Rette beskyldes for, at han arbejdede paa at sønderskjære Herrens usyede Kjortel (Joh. 19, 23. 24), d. e. at tilintetgjøre Troens Enhed og forstyrre det borgerlige Samfunds Fred. Thi den Gang var jo hele den vesterlandske Kristenhed enig i Bekjendelsen af den ene katholske Tro, der ikke blot paastod at være den ene sande og ene berettigede Tro, men ogsaa bevisliggjorde det for Alverden. — Retsplejen var den Gang strængere, end den nu er. Det var ikke blot Majestætsforbrydelser og Mord, som der stod Livsstraf paa, men ogsaa mindre Forbrydelser, ligesom ogsaa f. Eks. Falskmøntning. Intet Under, at Staten ogsaa straffede Kjætteri paa Livet, da de jo gjorde sig skyldige i et Attentat paa den himmelske Konges Majestæt og i et Forsøg paa at forfalske hans Ord og myrde og fravriste ham dyrekjøbte Sjæle.

Ingen Katholik tænker paa at skrue Verdens Gang nogle Aarhundreder tilbage, heller ikke Paverne; de kalde ikke Samvittigheds- og Religionsfrihed for „Vanvid“ (S. 5); men set fra Middelalderens Standpunkt, var dens Fremgangsmaade konsekvent, medens en protestantisk Stat i den nyere Tid handler inkonsekvent og

fornægter Protestantismens Opkomst og Principer, naar den ikke følger den Grundsætning, som Friederich II af Preussen (vel ikke selv fulgte, men dog) udtalte: Enhver af mine Undersaatter skal have Lov til at blive salig paa sin Maade. „Den evangeliske Kirke,“ siger Hr. Schepelern, „søger og finder den ene Kristi Kirke i *alle*¹⁾ kristne Nationer under Solen (Apologiens Art. 7 og 8), i alle Særkirker, ogsaa den *romerske*.“¹⁾

Hvad der gjælder om Kjætterstraffene i Almindelighed, det kan ogsaa siges om den *spanske Inkquisition* i Særdeleshed. Hvad var da denne Inkquisition, som det jo er nok at nævne for at bringe Uindviende til at gyse? — Den lærde Historiker C. J. Hefele, i sin Tid Professor ved Tübingens Universitet, har gjort den spanske Inkquisition til Gjenstand for en lige saa grundig som rolig Undersøgelse. Hovedresultatet af den er følgende:

1. Inkquisitionen var væsentlig en statslig, ikke en kirkelig Ret, der dømte i mangfoldige forskellige Sager, ikke blot Kjæteri, men ogsaa Utugt, Kirkeran, Gudsbespottelse, Ager, Oprør m. m. Dommerne udnævntes af Kongen, og de bleve i hans Haand et Redskab til at udvide den kongelige Magt navnlig paa Gejstlighedens og Adelens Bekostning. Pave Sixtus IV havde i 1478 givet sit Samtykke til Inkquisitionens Oprettelse; men allerede i 1482 klagede han over, at man i Grunden havde tilsneget sig Konfirmationsbullen og skuffet ham angaaende det kongelige Forehavende. Paverne (Sixtus IV, Leo X, Paul III, Gregor XIII) modarbejdede Inkquisitionen, og tillode, at man appellerede til dem. Hefele paaberaaber sig her tre navnkundige protestantiske Lærde som Hjemmelsmænd. Den første, Leopold Ranke, siger: „Tager jeg ikke aldeles fejl, var Inkquisitionen en *kongelig*, med gejstlige Vaaben udrustet Ret. Paven havde Interesse i at modarbejde den og gjorde det, saa ofte han kunde; Kongen der-

¹⁾ Udhævet af Schepelern.

imod havde Interesse i at holde den vedlige.“ Den anden, Professor Leo, mener, at Inkquisitionen var aldeles afhængig af Kongemagten og lige saa vel rettet mod Gejstligheden som mod Lægmænd. Den tredie, Franskmanden Guizot, finder, at den oprindeligt havde et mere politisk end religiøst Præg.¹⁾

2. Inkquisitionen behandlede Fangerne og de Domfældte mildere end hin Tids øvrige Domstole plejede at gjøre i katholske som i protestantiske Lande.

3. „Gruelige,“ siger vor lærde Hjemmelsmand, „ere de Forestillinger, vi gjøre os om Autodafeerne,²⁾ som om de ikke var andet end umaadelig store Baal og kolossale Stegepander, hvorom Spanierne ligesom Menneskeædere holdt af at sidde, for omtrent hvert Fjerdingaar at more sig med at stege nogle Hundreder oplyste Mennesker. Jeg derimod tillader mig at paa-staa, at et Autodafe for det første ikke bestod i at brænde og myrde, men dels i at frikjende dem, som falskelig vare blevne anklagede, dels i at forsvare de Angerfulde og Bodfærdige med Kirken; fremdeles, at ved mange Autodafeer brændte intet uden et Vokslys i den Bodfærdiges Haand til Tegn paa, at Troens Lys atter var oprundet for ham. Llorente [en ukirkeligsinde spansk Præst, der til sine 4 Bind „Den spanske Inkvisions kritiske Historie“ kunde benytte Inkquisitionens Arkiver, og der lægger an paa at male den med muligst mørke Farver] beretter f. Eks. om et Autodafe i Toledo 12. Februar 1486, ved hvilket han siger, at ikke mindre end 750 Skyldige bleve afstraffede, men ikke én af dem blev straffet paa Livet; deres

1) Ranke, Fürsten u. Völker I. 248. — Leo, Weltgeschichte II. 431. — Guizot, Cours de l'histoire moderne: „Elle fut d'abord plus politique que religieuse et destinée à maintenir l'ordre plutôt qu' à défendre la foi.“

2) Schepelern: „I Spanien drog fra Aaret 1555 af aarlige Autodafeer (Kjætterbrændinger) Omsorg for Opretholdelsen af den romerske Lære.“

Straf var ikke andet end en offentlig Kirkebod Alligevel ere vi langt fra at ville forsvare den spanske Inkquisition; tværtimod nægte vi, at den verdslige Magt har Ret til at knevle Samvittigheden, og af Hjærtens Grund afsky vi en hvilken som helst Religionstvang fra Statens Side, hvad enten den saa øves af en Torquemada i Dominikanermunke-Kappen [Storinkvisitor i 1483—1498] eller af en moderne Bureaukrat [Embedsmand] i Statsuniformen. Hvad vi vilde paavise, er det, at Inkquisitionen ikke er det skændige Uhyre, hvortil Partilidenskab og Uvidenhed have villet stemple den.“¹⁾

Den Videnskabsmand, der fører saa besindigt et Sprog, er senere bleven forfremmet til Bispeværdigheden og beklæder endnu (1889) Bispestolen i Rottenburg (Württemberg). En af hans Kolleger i Bispeembedet, den højst ultramontane Biskop Martin af Paderborn, tilegner sig Hefeles nævnte Udtalelse om, at en katholsk Kristen ikke kan indrømme Staten nogen Ret til at knevle Samvittigheder, det være sig ved en moderne Embedsmand eller en middelalderlig Munk; han tilføjer, at vi Katholiker som Mennesker og Kristne beklage de skete Misbrug, og endnu mere, at de ere skete i Religionens Navn.²⁾ Jesuiten Spillmann vover ikke at undskylde den Strænghed, hvormed i England under Maria den Katholske de gamle Kjætterlove bleve haandhævede. Han beretter, at Ærkebiskoppen af Canterbury, Kardinal Pole, modsatte sig denne Strænghed, og at Kong Filips, Marias Gemals, spanske Skriftefader, uforbeholdent udtalte sig derimod.³⁾ Paven selv

¹⁾ Jfr. Hefele, Kardinal Ximenes SS. 257—389.

²⁾ K. Martin, Ein bischöfliches Wort, Paderborn. 1864. I. 91.

³⁾ Die englischen Martyrer unter Elisabeth bis 1583. Freiburg 1887, S. 3. — Hr. Schepelern véd nøje at angive, hvor mange Biskopper, Præster osv. bleve henrettede i England under Maria „i Løbet af 3 Aar.“ Men at alle Henrettelserne tilsammen højst kunne antages at beløbe sig til 288, faar Læseren ikke at vide: heller ikke, at Marias protestantiske Efterfølgerske alene i Vinteren 1579 lod tre Gange saa mange henrette;

erklærer i en til hele Kirken stilet Rundskrivelse, at „ingen maa tvinges til mod sin Vilje at antage den katholske Tro, fordi efter Augustinus' rigtige Bemærkning, Mennesket ikke kan tro, naar det ikke vil.“¹⁾

Derefter kan Læseren selv bedømme følgende Udtalelse: „Vel have ogsaa de Evangeliske af og til gjort sig skyldige i Voldsgjerninger, vel har ogsaa Reformatoren Calvin fordret Gudsfor nægteren Servets Henrettelse; men medens vi Evangeliske for længe siden have erkjendt og fordømt dette som en Rest af den romerske Surdejg, saa har den romerske Kirke indtil dette Øjeblik ikke gjort Bod for sine langt blodigere [?] Grueligheder, men vedbliver bestandig at besmykke dem.“

(Fortsættes.)

Den katholske Kirke.

(Sluttet.)

Inden vi uddrage den sidste Slutning af disse Betragtninger over Kirkens stadige Triumfer igjennem alle Aarhundreder fra Frelserens Fødsel indtil vore Dage og fra den ene Pol til den anden, lader os citere en Kjendsgjerning, en Manifestation i dens Liv, der maatte synes vanskeligst at kunde udholde de utallige Prøvelser, som den har gennemgaaet og ved sine ydre men især indvortes, moralske Sejre viser, at den Slutning, man kan uddrage af disse Betragtninger, er anvendelig paa den katholske Kirke, ikke blot opfattet

heller ikke, at blandt Katholikerne blev der alene til Aaret 1583, og bortset fra Elisabeths sidste meget blodigere Regeringsaar, henrettet 359, deriblandt den berømte Kantsler Thomas Moore, desuden 1 Kardinal, 1 Ærkebiskop, 172 Verdenspræster, 96 Ordensgejstlige. Jfr. Spillmann, die engl. Martyrer under Heinrich VIII. S. 9.

¹⁾ Leo XIII Encycl. Immortale Dei 1. Nov. 1885.

som en Helhed, men paa enhver enkelt af de Retninger, hvori den viser sin guddommelige Karakter. Vi mene her Pavedømmet, betragtet i og for sig i Pavernes Personlighed igjennem den hele Række fra St. Peter indtil vore Dage, endogsaa i Alle og Enhvers Ufejlbarhed i Løbet af mere end 1800 Aar. Allerede fra det menneskelige Synspunkt betragtet vilde det være et mærkeligt Fænomen, naar man paaviste de fleste Pavers personlige Hellighed og alle de Velgjerninger, som Menneskeheden skylder dem. Ja, man finder iblandt de 263 Paver næppe 5, hvis Personlighed man maa forkaste, de andre have enten været Martyrer eller Bekjendere eller ysende Exempler paa Dyd og Lærdom, et Centrum for Civilisationen i deres Aarhundrede. Blandt 12 Apostle, opdragne under Gudmenneskets Øjne, finde vi en Judas, og iblandt en 25 Gange talrigere Række af Ypperstepræster, der i Tiden staa stedse fjærnere fra Frelserens Vugge, finde vi kun en af 50 Paver, der ved sin Opførsel har vanæret sin Værdighed, uden at tale om, at i Henseende til Læren ingen Pave nogensinde har begaaet den mindste Vildfarelse. Et saadant Mirakel kan kun forklares ved Guds Forjættelser.

Endogsaa mange af de Paver, der hidtil ere blevne mest bagtalte af Protestanterne, f. Eks. Gregor VII. og Innocenz III., betragtes nu af de protestantiske Lærde som Eksempler paa kristelig Hellighed og Heroisme i at forsvare og udbrede Troen og Civilisationen. Hvem kjender ikke Voigt's og Hurter's Værker over disse Mænd; man behøver kun at læse dem for at overbevise sig om, at disse saa meget bagtalte Paver have været nogle af de største Mænd, som Historien har frembragt, og at man maa have meget indskrænkede Ideer eller Sneverhjærtethed for ikke at anerkjende dem som saadanne.

Naar Jesus Kristus siger til Apostlene: Den som foragter Eder, foragter mig; ligesom min Fader har

sendt mig, saaledes sender jeg Eder; og naar han siger til St. Peter, hvad han ej engang sagde til alle de andre Apostle tilsammen: „Paa dig vil jeg bygge min Kirke og Helvedes Porte skulle ikke faa Overhaand over den; og jeg vil give dig Himmeriges Nøgler, og hvad du binder paa Jorden, skal være bundet i Himmelen, og hvad du løser paa Jorden skal være løst i Himmelen,“ — viser han tydelig hen til, at St. Peter skulde have Efterfølgere indtil Tidernes Ende, og at de, som foragte dem, foragte ham; saa at den blotte Antagelse, at St. Peter ikke har retmæssige Efterfølgere, vilde være at gjøre Jesus Kristus selv til en Løgner. Hvis Paverne ikke ere St. Peters retmæssige Efterfølgere, da gives der ingen andre.

Hvormange dybsindige og lærde Protestanter have desuden ikke maattet indrømme, at selv om Pavens Suprematie ikke var grundet paa Evangeliet, kunde man ikke benægte Nødvendigheden af en Autoritet, der i sidste Instants afgjør alle de Stridigheder om Trossager, der kunne opkomme i Kirken.

Man kan i Korthed sige at Pavedømmets Historie beviser, at den Kompatibilitet (Enhed), som i Kirken eksisterer mellem Troen og Fornuften, ogsaa findes mellem Naaden og den frie Villie. At tillægge Paven Ufejlbarhed personlig vilde være at nægte den menneskelige Villies Frihed, medens hans Ufejlbarhed i Alt hvad der angaar Læren, langt fra at stride imod noget Fornuftprincip, er et Bolværk for Kirken imod Stridigheder uden Ende og fuldstændiggjør Beviserne for Kirkens guddommelige Oprindelse og derved ogsaa dens Stifters Guddommelighed, der alene kunde forjætte den katholske Kirke saadanne Triumfer og opfylde sine Løfter.

Vi tro at have tilstrækkeligt antydnet, at hvis Pintsedagens Mirakel er et Bevis paa en guddommelig Styrelse, da er det Mirakel, som Kirkens Eksistents og Sejer viser os, et endnu større Bevis derpaa; thi hint

Mirakel sker for at grundlægge den, medens dette Mirakel sker for at befæste og udvide den, saaledes at den efter 18 Aarhundreders Eksistens triumferer overalt over Forfølgelser af Kejsere, Konger og Republikker, over Bagtalelser, Vranglærdomme og falske filosofiske Systemer, over Spotterier som over Grusomheder, under de mest despotiske og de liberaleste Regeringer, over de Fattiges Uvidenhed og de Stores Lærdom i hvert Aarhundrede, og medens den ser alle de andre Sekter opløses og forgaa tæller den for Øjeblikket mere end 200 Mill. Bekjendere, og iblandt dem er der mange, som udmærke sig ved Fromhed, Moralitet og Videnskabelighed baade i den nye og gamle Verden.

*

*

*

Nogle Refleksioner til nærmere Overvejelse.

1. Det nittende Aarhundrede er Materialismens, Vindesygens, Hjærteløshedens, Indifferentismens, Nydelsessygens og Karakterløshedens Aarhundrede.

Den katholske Kirke forlanger af sine Bekjendere: en aandelig Leven i Kristo Jesu istedetfor Materialisme, en kristelig Godgjørenhed istedetfor Vindesyge, en kristelig Kjærlighed istedetfor Hjærteløshed, en urokkelig Tro paa Kristum og hans hellige Kirkes Lære istedetfor Indifferentisme, et strængt afholdende Levnet istedetfor Nydelser, og en fast kristelig-moralsk Karakter istedetfor Karakterløshed.

Den katholske Kirkes Fordringer danne altsaa en skjærende Kontrast til det nittende Aarhundredes Interesser og Stræben.

Naar den katholske Kirke desuagtet aldrig har vundet større Sejre end i det nittende Aarhundrede, saa staa disse Sejrvindinger som store Mirakler, hvilke Jesus Kristus i vore Dage har gjort for Verdens Øjne, til et uimodsigeligt Vidnesbyrd om hans Guddommelighed og om den af ham indstiftede katholske Kirkes

altbesejrende himmelske Sandhed og Kraft. Kristi Forjættelse om den hos Matthæus er ikke alene gaaet i Opfyldelse, i det „*Helvedes Porte ikke have faaet Overhaand over den*“; men den katholske Kirkes Sejre i det nittende Arhundrede indeholde en langt større Forjættelse som Jesus Kristus paa en for Verden forbausende Maade kundgjør gennem Kjendsgjernerne selv, nemlig den Forjættelse: „*at den (∴ den katholske Kirke) skal faa Overhaand over Helvedes Porte!*“ —

2. Alt hvad Gud har gjort, er fuldkomment og svarer ganske til hans Hensigter og Øjemed. Og alle Ting har han gjort ved Jesum Kristum (Ordet), som Apostelen Johannes siger i sit Evangelium (1. Kap. 3. V.)

Hvis den katholske Kirke er fuldkommen og svarer ganske til Guds Hensigter og Øjemed, saa er den gjort af Gud, og er den gjort af Gud, saa er den gjort ved Jesum Kristum (Ordet) ifølge Apostelens Vidnesbyrd.

Men den katholske Kirke er gjort (indstiftet) ved Jesum Kristum af Gud og følgelig er den fuldkommen og svarer til Guds Hensigter og Øjemed. Dette sidste skal bevises.

a) *Den er fuldkommen.* Den lærer Alt og udøver Alt, hvad Kristum har befaleet den at lære og udøve. Derfor har den været uforanderlig og urokkelig i sin Lære og i sine Sakramenter gennem dens Tilværelses atten Aarhundreder. (NB. Alle protestantiske Sektors Lære er *ufuldkommen* og derfor *foranderlig*. Dette maa Protestanterne tilstaa, og deres saakaldte „Dogme-historie“ er det bedste Vidnesbyrd derfor).

b) *Den svarer ganske til Guds Hensigter og Øjemed.* Gud har ved Kristum indstiftet den katholske Kirke, for at den skulde lære alle Folk og delagtiggjøre alle Folk i den ved Kristum erhvervede Frelse. Den maa altsaa være i Stand til at tilfredsstille alle Menneskers hellige kristelige Fordringer. Dette gør den i Sand-

hed, medens alle protestantiske Sekter og filosofiske Systemer kun tilfredsstillende enkelte Mennesker, der ud-skeje i denne eller hin Retning. *Den Lærde, Grand-skeren, Filosofen*, der vil være Kristen, finder kun i den katholske Kirke et strængt konsekvent og logisk System, der tilfredsstillende Troens, Fornuftens og Hjærtets kristelige Fordringer. *Den Ulærde*, der vil være Kristen, finder kun i den katholske Kirke en sikker og paalidelig Lærer og Vejleder, en guddommelig Autoritet som alle protestantiske Kirker mangle. *Pietisten* (det fromme Følelsesmenneske), der vil være Kristen, finder kun i den katholske Kirke en Kultus, der kan tilfredsstillende hans aandelige Trang, idet den er sund, kraftig og naturlig, lige langt fjernet fra visse Protestanters Ligegyldighed og Kulde og „Læsernes“ og „de Hel-likes“ Sværmeri.

Den katholske Kirke er altsaa Guds Værk ved Jesum Kristus, den er fuldkommen og svarer ganske til Guds Hensigter og Øjemed, den er Alt for Alle og derfor bør ogsaa *Alle søge Frelsen i dens Skjød!*

De hh. Skytsengles Fest.

At ethvert Menneske fra Fødselen af har sin af Gud bestemte Skytsengel, er den katholske Kirkes Lære. „Ophøjet er Sjælens Værdighed,“ siger den h. Kirkelærer Hieronymus, „saa ophøjet, at Enhver strax ved sin Indtræden i denne Verden faar en Engel til Beskytter.“ „Enhver,“ skriver den h. Krysostomus, „har en Engel ved sin Side.“ At ogsaa hele Riger og Byer have deres særegne Skytsengle, navnlig at Jesu Kristi hellige Kirke her paa Jorden har sin beskyttende Engel, fremhæves ogsaa af de hh. Kirkefædre. Saaledes taler Hieronymus i sin Forklaring af Profeten Isajas om

Englene, „som vaage over de forskjellige Nationer.“ I Almindelighed anses den h. Ærkeengel *Mikael* for at være hele den kristne Kirkes Skytsaad, som navnlig skal staa den bi i den sidste svære Kamp med Antikrist. Den berømte Skriftfortolker Kornelius a Lapide udtaler sig paa følgende Maade herom i Kommentaren til Joh. Aab. 12. Kapitel: „Ved Verdens Ende vil Mikael og hans Engle kæmpe med Lucifer og hans djævelske Skarer, han (Mikael) vil staa de Kristne bi og styrke dem, for at de aabent og frejdigt maa kunne modsætte sig Antikrist, med hvem og for hvem Lucifer vil stride. Af dette Sted i den hemmelige Aabenbaring uddrage de kirkelige Videnskabsmænd den Slutning, at Mikael er Kristi Kirkes Beskytter og Forstander.“

Hvor ophøjet maa ikke den menneskelige Sjæls Værdighed være i den Allerhøjestes Øjne, siden han har givet sit evige Riges Fyrster Befaling til at beskytte og ledsage, ja, at bære paa Hænderne os stakels, skrøbelige Skabninger! Er dette mon ikke en Bevæggrund for os til at have en ubegrænset Tillid til Guds Kjærlighed og faderlige Forsyn?

Til Ærbødigheden overfor den h. Skytsengel, til den taknemlige Kjærlighed, vi bør vise disse himmelske Aander, hører ogsaa en ubegrænset Tillid til deres mægtige Forbøn hos Gud og den daglige Anraabelse, som fremgaar af denne Tillid. Hvad Gud fordem sagde til sit udvalgte Folk, det tilraaber paa en vis Maade Skytsengelen os: „Kald paa mig i Trængselens Dage . . . og du vil holde mig i Ære“ (Ps. 49, 15). Patriarkerne i den gamle Pagt satte saa stor Tillid til de hh. Engles Beskyttelse og Magt, at den døende Jakob, f. Ex. nedbad sin Engels Velsignelse over Josefs Sønner, idet han sagde: „Engelen, som har beskyttet mig mod alle Onder, velsigne disse Børn“ (1. Mos. 48, 16). Den gamle Tobias tog Afsked med sin elskede Søn og dennes Ledsager, idet han sagde: „Rejser med

Lykke, Gud være med Eder paa Vejen, og hans Engel ledsage Eder“ (Tob. 5, 21.) Makkabæeren Judas udbad sig hos Herren før Kampen med Nikanor den gode Engels Hjælp med de Ord: „Himlens Herre, send din gode Engel foran os med Frygt og Rædsel!“ (2. Makk. 15, 23).

Ogsaa i den nye Pagt anbefale utallige Hellige baade ved Ord og Exempler den tillidsfulde Paakaldelse af den h. Skytsengel. „Hvor svage vi end ere“, siger blandt Andre den h. Bernhard, „hvor lang og farefuld den forestaaende Livsvandring end maatte være, saa bør vi dog ikke frygte under saadanne Beskytteres Varetægt. Disse trofaste, kloge og mægtige Ledsagere ville ikke tillade, at vi fristes over vore Kræfter; de ville meget mere bære os paa deres Hænder og løfte os hen over enhver Anstødssten. Saa ofte en heftig Fristelse eller en tung Tilskikkelse altsaa truer dig, bør du paakalde den h. Skytsengel, din himmelske Fører og Beskytter; opløft din Stemme og sig til ham: „Herre, frels mig, jeg gaar til Grunde!“

Efterretninger fra Ind- og Udland.

Kjøbenhavn. „Nat. Tid.“ bragte for nylig en Historie om „en ny Helgen“, en Bondepige ved Navn *Angelika* som i Radein i Tyrol „svedte Blod“ og gav Anledning til at „Landsbyens Værtshuse gjorde glimrende Forretninger ved den store Tilstrømning af Fremmede“, idet Svindelen „lokkede Masser af uvidende og overtroiske Mennesker til Stedet“. „En Potte med en rød Væske, som jeg tilfældig opdagede paa en Bænk ved Huset“, fortæller Korrespondenten, „gav en meget naturlig Forklaring paa, hvorledes de hemmelighedsfulde Blods-

draaber opstaa paa Panden“. Heldigvis ligger Tyrol hverken i Bagindien eller Siberien, og Radein er slet og ret en Landsby i Amtskredsen Neumarkt i Rege- ringskredsen Bozen. Vi skrev derfor derhen og fik at vide, at man i hele Tyrol ikke har nogen Anelse om den af „Nat. Tidende“ fremdragne Svindel; intet af de stedlige Blade har bragt noget om en Stigmatiseret — thi en saadan maa vel være ment med Angelika — end ikke „Feldkircher Zeitung“, som er saa hadefuldt mod alt katholsk, at dets Mage næppe findes, har op- snuset noget om Angelika. „Existerede der en Stig- matiseret i Radein,“ slutter vor Meddeler, „vilde vore Dagblade sikkert ikke have tiet derom; for eller imod vilde der uden Tvivl være bleven skrevet.“ Efter disse Meddelelser at dømme, som vi have modtaget fra selve Stedet, nødes vi til at antage, at Svindelen denne Gang er i „Nat. Tidendes“ Spalter og ikke i Radein. For øvrigt raade vi „Nat. Tidende“ til, naar den en anden Gang fremdrager lignende katholsk Svindel, at hen- lægge Skuepladsen for Begivenhederne et Steds i Kongostaten eller det sydlige Ishav, hvor Postforbindel- sen med Danmark er vanskeligere.

— Flere katholske gejstlige Videnskabsmænd, blandt hvilke Universitetsprofessor, Dr. *Hardy* i Freiburg og den i de babyloniske og assyriske Sprog velbevandrede Jesuit, Pater *Strassmeier* fra London, opholdt sig i disse Dage her i Hovedstaden paa Gjennemrejse til Orientalistkongressen i Stockholm.

Amerika. Ved en Højtidelighed i Fordham-Kollegiet i Ærkebispedømmet New-York holdt Kansler Pierson fra Universitetet i New-York Festtalen, i hvilken han aflagde følgende smukke Vidnesbyrd om den katholske Kirke: Jeg er Protestant, men jeg har dog Agtelse for den katholske Kirke. *Den er alle Vegne den konserva- tive Vagt i vore Dage.* Den har stedse og overalt frem- met Dannelsen, og Verden har den katholske Kirke at takke for, at Kunst og Videnskab opretholdtes paa en

Tid, da de begge truedes med Undergang.“ Hvor ganske anderledes fordomsfri lyde ikke disse Ord i Modsætning til den smaalige og snæverhæjtede Aandeløshed, hvormed adskillige blandt Danmarks lutherske Præster søge at drage den katholske Kirke i Støvet!

Kirkelig Kalender.

Søndag den 1. September. 12. Sønd. e. Pintse. De hh. Skytshengles Fest. — 2. M. Stefanus, Bekjender. — 3. Ti. Oktavdag. 4. O. Oktavdag (Kl. 8 $\frac{1}{4}$ h. Messe for Ansgariusforeningen). 5. To. Laurentius og Justiniani, Bekj. og Biskop. — 6. F. (Kl. 8 $\frac{1}{4}$ h. Broderskabsmesse til Ære for Jesu guddommelige Hjærte; Kl. 7 $\frac{1}{2}$ Aftenandagt med Prædiken). — 7. L. Oktavdag. **Søndag den 8. September.** 13. Sønd. e. Pintse. **Marias Fødsel.**

Mariakongregationen for Ynglinge holder Fælleskommunion Søndag den 1. September Kl. 8 i Jesu Hjærtets Kapel, hvorefter de sædvanlige Kongregationsmøder atter gjenoptages.

Mødreforeningen. Tirsdag den 3. Sept Kl. 8 $\frac{1}{4}$ læses den h. Messe for Foreningens Medlemmer og Anliggender.

Unio. Søndag den 1. Sept. Kl. 4 præcis: Præmie-Keglespil for Foreningens Herrer og Præmie-Luftkøglespil for Foreningens Damer i Sommerlokalet.

Svendeforeningen holder ikke Møde Søndag den 1. Septbr.

Det af flere af Menighedens Damer broderede Tæppe nedlægges paa Lørdag den 7. Sept. foran den h. Gudsmoders Alter; i hvilken Anledning en lille Højtidelighed finder Sted Kl. 3 i Kirken, hvortil de ærede Giverinder indbydes.

Den levende Rosenkrans' Forenings samtlige Medlemmer holde Møde med Exhortation og Indvielse af Roser Søndag den 8. Sept, den h. Gudsmoders Fødselsfest, Kl. 7 $\frac{1}{2}$ Aften paa Toldbodvejen Nr. 14. — Maanedshintention: En ulykkelig Sjæl. *eller: Sjæle*

Arbejde ved Syning, Reparationer og anden Husgjerning ønskes af Md. Petersen, Fiolstræde 24. 2. S. o. G.

Korrespondents. Sverige: Det ny Testament kan ventes færdigt i Slutningen af dette Aar.

Elisabethforeningens Systue gjenoptager sine Møder Tirsdagen den 3. September.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Syvogtredivte Aargang.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, Store Kjøbmagergade 10, 1. S., Kjøbenhavn. — Redaktør: A. Johansen Bredgade 64, 1. S.

N° 36. Søndagen den 8. September. 1889.

Indhold. Skrivelse om Frimureriet. Guds Rige ikke af, men i denne Verden. „Cronaca nera“. De tyske Katholikers 36. Generalforsamling.

Imod Frimureriet og de hemmelige Selskaber

er følgende Skrivelse fra Kongregationen for Biskopperne og Ordensforstanderne bleven tilsendt den katholske Kirkes Patriarker, Ærkebiskopper og Biskopper.

„De forskjelligartede og mangfoldige Rænker og Fjendtligheder, hvormed Frimureriets mørke Samfund søger at tilintetgjøre Kristi Rige paa Jorden, ere blevne fremdragne for Lyset af Hs. Hellighed Pave Leo XIII i hans Rundskrivelse af 20. April 1884, som begynder med de Ord: „*Humanum genus*“. For at fremkalde denne Tilintetgjørelse, har man fattet og udført den Plan, at bemægtige sig Staden Rom; den inderste Bevæggrund for denne Plan kunde vel forblive ukjendt for de ved Hjælp af listige Erklæringer og Løfter

skuffede Enfoldige, men aldrig overfor de mere Indsigtsfulde. Thi det var ikke ubekjendt, med hvilke Midler de overalt udbredte hemmelige Selskaber bestræbte sig for at fremme Roms Indtagelse, idet de foregav som Paaskud Italiens Velfærd og Anseelse, medens i Virkeligheden baade ydre Farer og indre Tvistigheder bleve en truende Følge. Denne onde Hensigt aabenbarede sig endnu tydeligere i de Ting, som senere hen have tildraget sig til stor Skade for Kirken og det romerske Pavedømme. Overfor de nuværende Forhold kan kun den skuffes, som vil føres bag Lyset, efter at de fjendtlige Selskabers Anførere, hovmodige over de Mægtiges Beskyttelse og de herskendes Gunst, baade i *Ord* og *Gjerninger* have erklæret, *hvad* deres sidste Formaal har været ved Roms Indtagelse. I *Gjerning*, idet de gjorde den hellige Stad til Vidne til Æresbevisninger, som man ydede Forbrydelsen og en besmittet Apostats haardnakkede Ulydighed; og i *Ord*, idet de gennem deres Koryfæer have tilkjendegivet, at de ved hine Festligheder have hilst *den nye Religion* velkommen, i hvilken den u dødelige Guds Herredømme skal tilsidesættes og den menneskelige Fornuft ydes guddommelig Dyrkelse.

Det ovenfor Anførte er allerede Alle og Enhver bekjendt, da den øverste Hyrdes ophøjede Røst har forkyndt det for hele Verden i den i Juni Maanedes overordentlige Konsistorium holdte Allokution, og det paa en ligesaa alvorlig og indlysende som brændemærkende Maade. Men endskjønt den pavelige Tale hovedsagelig gik ud paa at værne om Troen hos Italiens Folk, som netop mest maa lide og udsættes for Fare under hine rænkefulde Anslag, og ganske specielt hos Romerne, i hvis Midte den skændige Forbrydelse blev begaaet, maa man dog derfor ingenlunde mene, at denne Sag ikke ogsaa vedrører de andre Nationers Biskopper og Folk. Her i Katholicismens Hovedstad er der ud-

brudt en vild Kamp mod den fælles Tro, den fælles Religion og dens Overhoved; men af denne Kamp rammes ogsaa alle hine, som bekjende denne Tro og adlyde dette Overhoved. Derfor befaler den h. Kongregation for Biskopperne og Ordensforstanderne i den h. Faders Navn alle Patriarker, Ærkebiskopper, Biskopper og øvrige Ordinariet i den katholske Kirke Følgende:

1. At de lade den ovennævnte pavelige Allokution oplæse i Landets Sprog i alle dem undergivne Kirker og paa en Tid, da disse ere stærkest besøgte. 2. At de ved Hyrdebreve og ved Prædikener af Sognepræsterne og andre Gejstlige belære Folket om Betydningen af den Forbrydelse, som der er Tale om i hin Allokution, om hvad den tilsigter og om de Farer, som Enhvers Religion og Tro er udsat for fra hine hemmelige Selskabers Side, som gaa ud paa at fange de Uforsigtige ved List og Bedrag og benytte hele deres Magt mod det romerske Pavedømme. Fremdeles bør de Troende indtrængende mindes om den Forpligtelse, de have, at gaa af Vejen for disse listige Efterstræbelser, at bekæmpe disse hemmelige Selskaber, at værne om Troen, at bekjende den modigt baade i Ord og Gjerning, og endelig med alle lovlige Midler at forsvare den romerske Paves Retigheder, idet de vel betænke, at hans Frihed nøje hænger sammen med Enhvers egen Frihed. 3. At de endelig foreskrive de dem anbefalede Troende offentlige Bønner og en helbringende Bods og Fyldestgjørelses nyttige Gjerninger, ved hvilke den Vanære, som er bleven det guddommelige Navn tilføjet ved det i Rom oprejste beklagelsesværdige Mindesmærke, kan blive afsonet og Guds Vrede, som Menneskenes Synder have fremkaldt, atter kan blive formildet, saa at Gud viser sig stor i Barmhjertighed, baade mod sin Kirke, — hvilken han skjænke den sikre Fred tilbage — og mod dens Fjender, — hvilke

han omvende til bedre Forstaaelse og atter føre tilbage til dens moderlige Arme.

Givet i Rom d. 18. Juli 1889.

I. Kard. *Verga*,
Præf. S. Congr. Episcoporum etc.

Guds Rige ikke af, men i denne Verden.

(Fortsat).

Jesuit. Jesuitisme.

„Jesuiterne, disse sande Bussemænd for den ældre Slægt, som man i Vantroens Dage anede i enhver nidkjær Præst.“

Fr. Hammerich.

Et Maleri af den navnkundige Münchener Maler Kaulbach har paa en Udstilling i Leipzig faaet den Paaskrift „Peter Arbues di Epila; *Jesuiternes Storinkvisitor*“.¹⁾ Det er til at le af. Den h. Petrus Arbues var Inkvisitor (dog, for at sige det i Forbigaaende, det lader sig ikke paavise, at han har dømt et eneste Menneske til Baalet), men han døde allerede 1485, d. e. 55 Aar før Jesuiterordenens Opkomst. Hvorledes var det da muligt, at man gjorde ham til en Jesuit. Gaaden løses paa en Maade, naar man véd, at der er dem, efter hvis Anskuelse de to Ord *Inquisition* og *Jesuit* høre sammen, fordi Ondskab eller Uvidenhed har benyttet dem begge til at opfylde deres Hjærter med (et aldeles ubegrundet) Had til Moderkirken.

Hvad er og hvad var da Jesuiterordenen? Et religiøst Samfund af Mænd, der uden Forbehold helligede sig til ikke blot at drage Omsorg enhver for sin Sjæls

¹⁾ Augsburg. Allgem. Zeitung 7. Okt. 1871.

Frølse og Fuldkommengjørelse, men ogsaa for deres Medmenneskers aandelige og timelige Vel. Det blev grundlagt af en Helgen, den spanske Adelsmand *Ignats af Loyola* (1491—1556) og godkendt af mindst 25 Paver. Dets Lovbog „*institutum Societatis Jesu*“ er verdensbekjendt, da den gjentagne Gange og paa forskjellige Steder, i Prag, Avignon og Rom, er bleven trykt ¹⁾ og findes i alle større offentlige Bibliotheker. Det tæller blandt Sine over 330 Blodvidner og ikke færre end 93 Medlemmer, der paa Grund af deres heltemodige Dyder af Kirken ere blevne erklærede for *Hellige* eller *Salige*, deriblandt en hellig Frants Xavier, der prædikede Ordet i Indien og Japan og just stod i Begreb med ogsaa at aabne Kina for Evangeliets Forkyndelse, da Døden standsede hans Sejrsløb paa Øen Sancian ved den kinesiske Kyst, — en hellig Peter Claver, der hellegede næsten 40 Aar til Neger-slavernes aandelige og legemlige Pleje, — og de englelige Ynglinge, Aloysius Gonzaga, Johannes Berchmans og Stanislaus Kostka, der i en Alder af kun 23, 22 og 18 Aar naaede til at blive fuldendte Dydsmønstre.

Jesuiterordenen, der i 1540 begyndte med 40 Medlemmer og i Begyndelsen af 1888 i Følge officiel Opgivelse talte 12,306 Medlemmer, kunde og kan fremvise store Præstationer paa alle de Omraader, der staa aabne for dem: i den ydre og den indre Missionsgjerning, Sjælesorgen, Opdragelsen og Undervisningen, Litteraturens og Videnskabens Dyrkelse, fortrinsvis i Religionsvidenskaben (Theologien) med alle dens Forgreninger, Dogmatik og Moral (Tros- og Sædelæren), Kirkeret og Kirkehistorie.

De ovennævnte hellige Missionærer Xavier (død 1552) og Claver (d. 1654) have til alle Tider fundet blandt deres Ordensbrødre offervillige Efterfølgere i

¹⁾ For bedst anses 2den Prager Udgave, 2 Folio-Bind, 1772.

deres møjsommelige Gjerning lige indtil vore Dage.¹⁾ Jesuiterne have fra først af haft Ry for at være gode Opdragere og Lærere. Her i Norden var mest bekjendt deres Skole i Braunsberg (Westpreussen); ikke faa danske Adelsmænd betroede den deres Børn; thi „de jesuitiske Opdragelsesanstalters glimrende Ry kunde let fordunkle de temmelig maadelige, der [først i 17de Aarhundrede] fandtes her i Landet . . . En af de første, der kom derfra, tilstod ganske aabenhjærtig for Kongen, at han var opdraget i Braunsberg, hvorpaa Kongen lod ham prøve og gav ham og hans Lærere godt Lov. Kong Kristian IV syntes i Begyndelsen, det var glædeligt, at Ungdommen andensteds kunde faa en grundig Undervisning, og da Biskop Winstrup gjorde ham Forestillinger herimod, skal han have svaret, at Biskoppen gjorde bedre i at ruste sig med sine Disciple mod Jesuiterne og se til, om han kunde overvinde dem ved Disputeren.“²⁾ Senere fik Præsteskabet ham omstemt; men Jesuiternes Læreanstalter hævder deres vel fortjente Ry i katholske Lande endnu; mange af de mest ansete Familier i England, Frankrig, Belgien, Holland, Tyskland og andre Steder holde af at sætte deres Børn i Skole hos dem.

Ordenen har ikke blot i tidligere Aarhundreder haft sine verdensberømte Videnskabsmænd, som Bellarmin, Suarez, Maldonat, a Lapide, Busenbaum, Pallavicino, Bollandus, Papebroeck, Kircher; den har endnu i vore Dage ikke faa ved videnskabelige og literære Præstationer fremragende Medlemmer, saasom: Dogmatikerne Perrone og Kardinal Franzelin, Moralisterne Gury, Ballerini, Lehmkuhl, Exegeterne Cornely og Knabenbauer, Astronomen Secchi, Assyriologen Strassmaier,

¹⁾ Talrige Beviser fra tidligere Aarhundreder og vore Dage findes i de to Missions-Maanedsskrifter: den franske „Les missions catholiques, Lyon“ — og den tyske „Die katholischen Missionen“, Freiburg, Herder.

²⁾ L. Helweg, d. danske Kirkes Historie, II 1 S. 220 efter Münsters Reformationshistorie, II S. 638.

Forfatterne Bresciani og Baumgartner ¹⁾, Prædikanterne de Ravignan, Felix og Roh.

Fra det praktiske Livs forskjellige Krav holde Ordensbrødrene sig heller ikke fjærne. At de ved given Lejlighed ere rede til at tage sig af de Syge og Saarede, selv med Fare for deres eget Liv, beviser den tysk-franske Krig i 1870 og 71; mange Medlemmer af Jesu Selskab bleve den Gang paa Grund af deres Præstationer som frivillige Sygeplejere af Staten dekorerede med Fortjeneste-Medaljen „for trofast Pligtopfyldelse i Krigen“, og ikke faa lagde sig til den sidste Hvile i fremmed Jord ved Siden af dem, som de havde ydet Samarit-Tjeneste.

Nutidens mest brændende Spørgsmaal er det sociale; uden Religionens og Kirkens Medvirkning lader det sig ikke løse. Jesuiterne have som ivrige Sjælesørgere bidraget deres til dets Løsning, hvor som helst man undte dem den fornødne Frihed dertil. Den Ros tillægges dem af Ven og Fjende. Syv katholske Biskopper i Preussen afgave i 1871 den Fælleserklæring, at Jesuiterne under deres Øjne „med stort Held havde paataget sig Sjælesorgen blandt Fabrikarbejderne og, hvor som helst de havde faaet Lov til at virke, bevaret Arbejderne fra de store truende Farer for socialdemokratiske og kommunistiske Forvildelser, samt at de havde foregaaet de Troende med et godt Eksempel paa loyal og trofast Opførsel baade mod Statens og Kirkens Autoritet“.

Ja, selve den preussiske Regering kunde ikke nægte dem en lignende Ros. Medlemmer af Jesuiterordenen havde nemlig i nogle Aar holdt saakaldte „Missioner“, d. e. Rækker af sammenhængende Foredrag over Religionens Grundsandheder. Deres Gjærning

¹⁾ Blandt denne frugtbare Skribents mangfoldige Publikationer fremrager „Nordische Fahrten, Island u. die Færøer. Freiburg, Herder 1889.“

kom paa Tale i den preussiske Landdag 12. Februar 1853. Ordføreren meddelte Embedsmændenes officielle Beretning om disse „Missioner“ i Rhinegnene. Den lød saaledes: „Jesuiten have aldeles afholdt sig fra Proselytmageri samt fra at afstedkomme religiøs Ufred. Protestanterne have derfor paaskjønnet deres Gjerning. Det er kun Demokratiet, som vredes, fordi Jesuiten alle vegne forsvare Autoriteternes Rettigheder paa det kirkelige og statlige Omraade, og fordi de skaanselsløst kæmpe imod og tage Masken af de socialistiske Tryllebilleder, hvormed Demokratiet søger at bedaae den store Hobs Selvsyge. Af Demokratiets Tilhængere udgives de for at være Regeringens underkjøbte Agenter og trues med Smædeskrifter. Religiøst ligegyldige Folk, der i en 20 Aars Tid ikke have været i Kirke, maatte med Skamfølelse indrømme, at her havde de mødt en Troskraft, saa dyb og stærk, saa overbevist og overbevisende, som de næppe før havde anet, at den i vor Tid endnu kunde være mulig. Dertil kommer, at Landraaderne [Herredsfogederne] alle sammen mene ikke tilbørlig nok at kunne fremhæve, hvor velgjørende Jesuit-Missionernes praktiske Resultat har vist sig at være, at det ikke blot kommer for Dagen paa den ydre Sædeligheds og Loyalitets Omraade, ved at Folk afholde sig fra Smugleri, Politiforseelser, Brændevin, Dans ved Nattetid m. m., men endnu mere i de indvortes Forhold, ved at der er bleven vakt kristelig Tugt og indbyrdes Kjærlighed imellem Ægtefæller, Forældre og Børn, Herskab og Tyende, i Hjemmet, Familien og Menigheden.“¹⁾

(Fortsættes.)

¹⁾ Moufang, Aktenstücke betreffend d. Jesuiten in Deutschland. SS. 23. 29.

„Cronaca nera.“

„Berl. Tagebl.“s Posthorn-Korrespondent, som ofte arbejder i sensationelle Efterretninger og sværmer for Crispi's Regime, bragte fornylig følgende nye Allarm-efterretning angaaende *den lavere italienske Gejstlighed*: „Ifølge „Cronaca nera“s Meddelelse sluttede 10,000 Præster sig sammen til en Petition til Regeringen, med Anmodning om Beskyttelse mod vilkaarlige Embeds-Suspenderinger og andre Overgreb fra Vatikanets Side. Flere Deputerede ville forsvare den lavere Gejstligheds Sag.“ Vi undlade ikke at meddele vore Læsere denne Efterretning, for at vise dem, at den italienske Gejstligheds Protest imod det nye romerske Smudsblad „Cronaca nera“ ikke forslog overfor Gejstlighedens Modstandere, og at der trøstigt lyves og bagvaskes videre. I Førstningen paastod man, at Smudsbladet blev redigeret af *Gejstlige*, men nu benægtes dette ogsaa af den liberale italienske Presse. Redaktionen bestaar af en gammel revolutionær Redaktør af „Gionale di Sicilia“, som fornylig bestræbte sig for at forberede Crispis Triumftog i Sicilien, tilligemed fire andre Lægmænd. Frimurerbladet „Lombardia“ i Mailand skriver om det romerske Smudsblad: „Vor Overbevisning om, at dette Blad ikke blev redigeret af Præster, bliver nu stadfæstet af Kjendsgjernerne. Chefredaktøren af „Cronaca nera“, Palermo, har nu udfordret Chefredaktøren af „Osservatore Romano“ til Duel. Vi tro ikke, at det nye Blad har nogen politisk Betydning. I Virkeligheden vrimler det første Nummer af personlige Angreb mod nogle Prælater og indeholder intet, der er værd at lægge Mærke til.“ — Frimurerbladet „Secolo XIX“ i Genua skriver: „Naar vi skulle tilkjendegive vor Mening om „Cronaca nera“, kunne vi kun betegne dette Blad som et Sladderblad, hvis Form kun er lidet lovende og ingenlunde sympathisk, det hæsligste Sladder og Smuds.“

Disse Domme vise tilstrækkelig „Cronaca nera“s Værd. Et Træk af dette Blads lave og upaalidelige Karakter meddeler ogsaa „Germania“s Korrespondent. Han skriver: „*Neueste Nachrichten*“ i München bringer i Nr. 358 en lige saa perfid som latterlig Artikel fra Rom, som det maaske fra højere Kredse har faaet tilsendt efter det berygtede Blad „Cronaca nera“. Vi ere bemyndigede til at erklære, at Indholdet af hele Artiklen, som har til Titel „Den lavere Gejstlighed i Rom“, dels er fordrejet, dels slet og ret er Løgn.“

Det nye Smudsblad er kun et nyt Vaaben i Crispi's Haand mod Vatikanet. Først lod han ved Hjælp af sine Agenter de liberale Blade fylde med lange Jeremiader over de lavere Gejstliges daarlige Lønningsvilkaar og Prælaternes store Gager, for derefter pludselig at træde frem med „Cronaca nera“, der, som den lavere Gejstligheds Forsvarsorgan, har det Hverv at ophidse de Smaa mod de Store, efter at han først havde søgt at bevise hines Trang ved de Artikler, som Logen bestilte hos de liberale Blade. Et Organ for den undertrykte lavere Gejstlighed imod den højere, var jo en rørende Lökkemad, men ogsaa en saare perfid, revolutionær Tendents. Den fanatiske Fritænker Crispi havde haabet ved Hjælp af Smudsbladet „Cronaca nera“ at bringe Uenighed ind imellem de italienske Gejstlige og at ophidse dem mod deres Foresatte; men der er ingen Tvivl om, at han vil blive skuffet i sine Forhaabninger, og at ogsaa dette nye perfide Vaaben mod Kirken vil prælle af, uden at skade, men maaske ydermere styrke og befæste Enigheden iblandt Kirkens Tjenere.

De tyske Katholikers 36. Generalforsamling i Bochum,

som begyndte Søndag Aften, den 25. August, og endte den 29. e. M. med en stor Tale af den bekjendte Centrumsfører *Dr. Windthorst*, forløb paa en glimrende Maade. Alene 1600 Adgangskort, som gjaldt for hele Mødetiden, ere blevne udstedte, foruden utallige Tusinder Enkeltkort. Menneskestrømmen bølgede stadig op og ned, trods det ugunstige Vejr vilde dog enhver Katholik i den vestfalske Mærk, navnlig Arbejderne og Bjærgfolkene, medvirke i den katholske Tros og Sædeligheds glimrende Demonstration. Mange kunde ikke faa Adgang paa Grund af, at det store Lokale, som rummer 5000, allerede var overfyldt, mange kom ikke engang i Sæng og maatte lade sig nøje med en Madrats i Massekvarterer; men de holdt ud, for at vise Verden, hvor dybt og uudsletteligt det katholske Sindelag er rodfæstet i den store Masse af Folket, og hvorledes Alle ere beredte til at staa fast i Kampen for vor hellige Kirkes Sag. Det var ligefrem velgjørende at se den Opmærksomhed, hvormed den tæt pakkede Arbejderskare lyttede til Talerens Ord. Gamle Mænd og unge intelligente Folk stode her Side om Side, besjælede alle af de samme Tanker og Følelser, baarne af den samme Begejstring. Det vilde føre os for vidt at omtale alle de herlige Taler, som bleve holdte; — maaske bringe vi lejlighedsvis en eller anden — foreløbig meddele vi kun *Dr. Windthorst's Slutningstale*, som tillige kan tjene til Overblik over Forhandlingerne paa Generalforsamlingen. Under stormende Bifald fra den forsamlede Mængdes Side besteg *Dr. Windthorst* Talerstolen og ytrede Følgende:

Mine Herrer! Den nærværende katholske Generalforsamlings Forhandling nærme sig deres Afslutning, og jeg mener da, at det er rigtigt, at vi, førend vi skilles, holde en lille Oversigt over vort Arbejde i disse

Dage. Det vil tjene til i korte Træk at minde os om, hvad vi have vundet her. Jeg kan ikke undlade her, idet jeg begynder denne *Oversigt*, at tale lidt om *Katholikernes Generalforsamlinger i Almindelighed* og om Generalforsamlingen her i Bochum i Særdeleshed. Vore Modstanderes Presse, den officøse og ikke-officiøse, den liberale og radikale, har ofte bebrejdet os, at de katholske Generalforsamlinger ikke vare andet end Agitationsmidler i Anledning af Valg eller andre Herligheder. Ingen Beskyldning er uretfærdigere end denne. Naar der finder Valg Sted, saa have vi vore specielle Forsamlinger, og vi ville jo i en nær Fremtid faa rig Lejlighed til at afholde saadanne Møder; thi Rigsdagsvalgene staa for Døren. De katholske Generalforsamlinger have aldeles ikke politiske Formaal for Øje; de ønske kun at samle Katholikerne, for at give dem Lejlighed til at samtale om de mest levende kirkelige Interesser og om de Forhold i det offentlige Liv, som staa i den nærmeste Forbindelse med de kirkelige Forhold. De ønske at foretage en *Oversigt* over de forskjellige Institutioner, som ere traadte i Kraft enten direkte ved Kirken eller ved vore Møders Medhjælp. De ønske at gjøre de forskjellige Landes Katholiker bekjendte med hverandre og at opmuntre dem til, fast sammensluttede, at repræsentere og virke for Kirkens Interesser. Paa den anden Side ønske Generalforsamlingerne ogsaa at vise, hvorledes man efter svært Arbejde kan more sig hjærteligt, og paa denne Maade klart og bestemt afvise Beskyldningen for mørke og triste Tanker, som man saa gjerne tilskriver os, endskjønt vi egentlig ere de mest fornøjede Mennesker af Verden. Det er meget alvorlige Formaal, og vi skulle nu undersøge, om vi ogsaa stedse have søgt at fremme disse Formaal. Dersom vi vilde søge at drive Politik i disse katholske Generalforsamlinger, saa kunde der let opstaa stor Dissens eller Utilfredshed paa den ene eller anden Side, da jo saa mange verdslige Sager i

saa Tilfælde vilde blive berørte. Vi drive her *ikke* Politik, og derfor besøges Forsamlingen af Katholiker af alle Schatteringer, af alle Stænder, med alle Slags politiske Anskuelser. Naar man blandt vore Modstandere ofte ikke kan fatte, hvorledes vi, naar vi i denne eller hin Sag ikke strax stemme overens med hverandre og bekæmpe hverandre indbyrdes ret levende, alligevel stadig kunne holde sammen, saa kan denne Forundring mine Herrer, kun forstaas overfor Mænd, der ikke vide om, hvorledes den fælles Tro og den fælles Kjærligheds Baand yder Sammenhold, og hvorledes disse Generalforsamlinger saa ret egne sig til at udjævne stedse mere og mere Modsætninger, som have en personlig Natur og hist og her endnu ikke ere udjævnede. Naar vi paa denne Maade komme sammen nu og i Fremtiden, maaske endnu med denne eller hin Torn i Brystet, — naar vi gaar bort herfra, saa er Alt forbi, og vi ere atter fuldstændig enige. Alle hine, som spekulere i vor Unighed, kjende netop ikke det katholske Liv, som ved Siden af den yderste Frihed for Enhver dog stadig finder et Baand, ved hvilket vi handle og arbejde i Fællesskab. Dette maa være de katholske Generalforsamlingers Opgave, naar Talen er om deres Medlemmer. Fremdeles have de det Formaal, paa de forskjellige Steder, hvor de afholdes, at løfte Katholicismens Fane højt i Vejret, for at Alverden i hine Egne paa ny kan se denne Fane og paa ny føle sig opmuntret og begejstret, for at minde hine, som mene, at vi ere døde og magtesløse, om, at vi endnu grundigt leve og endnu ville leve længe. Mine Herrer, dette gjøre vi, uden paa nogen som helst Maade at saare Andres Meninger eller utilbørligt at angribe Enhver, som muligvis kunde have en anden Mening. Vi have til Overflod positive Sager at drøfte og behøve ikke overfor Negative at udarte i Personligheder.

Mine Herrer! Jeg har, da vi traadte sammen den første Aften, udtrykkelig erklæret, at vi ikke vilde sige

et eneste Ord, som kunde saare Anderledestænkende, men tillige at Anderledestænkende heller ikke maatte finde en Fornærmelse i, at vi paa behørig Maade udtale vore egne Anskuelse, selv om disse Anskuelse ikke behage dem. Jeg har anmodet Pressens Repræsentanter om, at de nøje kontrolere, om der begaas nogensomhelst Fejl i denne Henseende. Jeg har bedet mange af mine Venner læse Bladene og meddele mig, hvilke Klager Pressen muligvis maatte komme med. Man har sagt mig, at end ikke de rabbiatete Blade have været i Stand til at finde noget alvorligt at udsætte. De Klo-geste iblandt dem have tiet ganske stille. Det kunne vi naturligvis ikke tage dem ilde op; men jeg er dog overbevist om, at netop disse Folk have ærgret sig ret meget i deres stille Lønkammer, nemlig ærgret sig over, at vi ikke have givet dem Anledning til, at angribe os. Vi ville heller ikke gjøre det i Fremtiden.

Ifjor var den badensiske liberale Presse saa fiffig, at den mente, at vi ikke angreb Anderledestænkende ene og alene fordi vi frygtede for selv at blive angrebne, og fordi vi havde saa mange svage Punkter. Men denne Grund stemmer ikke. Jeg er beredt, — have de et eller andet Angreb paa Hjærtet, saa skulle de kun aabne deres Hjærter! Kom kun frem med det, vi skulle nok svare! Naar vi ogsaa denne Gang af Agtelse for vore Medborgere og af sand Kjærlighed til Næsten have anset og fulgt denne af mig betegnede Optræden som en Pligt, saa maa jeg dog gjøre opmærksom paa, at der i den sidste Tid hos Anderledestænkende har vist sig et Mod til Angreb, som ikke er meget rosværdigt. Vi se nogle *Rejseprædikanter* drage omkring, som egentlig ikke prædike andet end Had imod Rom og imod os. Vi se saaledes f. Ex. det „Evangeliske Forbund“ udfolde en saadan Virksomhed; og naar man ser ret til, viser det sig, at dette Forbunds offentlige Forhandlinger ikke ere andet end stadige Angreb mod os og mod Rom. Ønsker man at stifte et evangelisk

Forbund til indre Befæstelse af de evangeliske Menigheder, til gjensidig Belæring, til Befæstelse af den evangeliske Bevidsthed — saa vil og kan Ingen have Noget derimod. Vi gjøre jo det samme. Men vil man slutte evangeliske Forbund og lade dem virke, for ene og alene ved enhver Lejlighed at angribe os og paa denne Maade søge at ophidse Folket til aabenlys Kamp, saa mener jeg, at dette er et Foretagende, som ikke stemmer overens med Fædrelandskjærligheden. Kan man vise mig blot *en eneste* af det evangeliske Forbunds Forsamlinger, i hvilken man ikke har udskjældt os og Rom, saa giver jeg en Belønning.

For øvrigt maa jeg til Ære for vore protestantiske Medborgere sige, at jeg véd, at det evangeliske Forbunds Optræden aldeles ikke billiges i mangfoldige alvorlige protestantiske Kredse, og jeg haaber, at denne konfessionelle Ophidselse vil blive overvunden fra selve de protestantiske Kredses Side. Men skulde dette ikke ske snart, saa ville vi paa vor Side blive tvungne til at arbejde paa samme Maade til vort Forsvar, som disse Herrer gjøre. Vi maa da stifte et verdsligt *katholsk Forbund*, som gjør Front mod den Slags Angreb, berigtiger de vrangre Anskuelser, som hint Forbund udbreder blandt Folk og til alle Sider varetager vore Interesser. Jeg vil ikke ønske, at vi skulle blive tvungne til slige Foranstaltninger, thi det vilde da fuldstændig opstille de to Konfessioners Slagorden, og det vilde efter min Mening være til Skade og Ødelæggelse for det tyske Rige. Det tyske Rige kan ikke bestaa uden en fuldstændig konfessionel Fred, og den kan atter kun bestaa, naar der gives de forskjellige Kirker fuldkommen Frihed, naar disse Kirker under gjensidig Agtelse ikke søge og ville noget andet, end at overgaa hverandre i Udøvelsen af hine Dyder, som Kristendommen lære os.

Konfessionernes Kontrovers-Spørsmaal høre ikke hjemme i den politiske Agitation, men i den viden-

skabelige Diskussion, i Katekismus-Undervisningen og paa Prædikestolen. Og ogsaa der bør de paa begge Sider behandles i et værdigt og passende Sprog.

Det er sørgeligt nok, at vi i Tyskland ere skilte i to Hovedkonfessioner; Landet vilde være uendelig langt kraftigere og mægtigere, dersom denne Trosspaltning atter kunde ophæves. Men det er foreløbig ikke muligt og kan ikke ventes, og derfor mener jeg, at vi alle skulde række hverandre Hænderne til en *modus vivendi*, som gaar ud paa, at vi under gjensidig Agtelse og Kjærlighed ære og elske Fædrelandet. Det er sandelig smukt nok, til at tilfredsstille os alle; det er stort nok, til at tillade Alle den fuldkomne Udfoldelse af deres Evner og Kræfter. Denne efter min Opfattelse eneste rigtige Tolerants anser jeg for nødvendig. Dersom vore Forhandlinger, vort Exempel her kunde bidrage til, at der atter kommer en besindigere Tone ind i vore Modstanderes Forhandlinger, saa havde vi udrettet ikke saa lidt; men — jeg gjentager det — man maa ikke spekulere for meget i vor Taalmodighed, thi Ormen krymper sig dog tilsidst, naar der trædes paa den.

Kirkelig Kalender.

Søndag den 8. September. 13. Sønd. e. Pintse. Marias Fødsel. — 9. M. Petrus Claver, Bekjender, Negerslavernes Apostel. — 10. Ti. Nikolaus af Tolentino, Bekjender. — 11. O., 12. To, og 13. F. Oktavdage. — 14. L. Korssets Ophøjelse.
Søndag den 15. September. 14. Søndag e. Pintse Marias Navnefest.

Mariakongregationen for Mænd holder Fælleskommunion Søndag den 15. Sept. (Marias 7 Smertes) Kl. 8 i Jesu Hjertes Kapel. — Torsdagsmøderne ere atter begyndte efter end Sommerferie.

Sct. Josefs Gilde. Alm. Møde for alle Brødre Mandag d. 9. ds. Kl. 8¹/₄ Aften, sædvanligt Sted.

Den levende Rosenkrans' Forenings samtlige Medlemmer holde Møde med Exhortation og Indvielse af Roser Søndag den 8. Sept, den h. Gudsmoders Fødselsfest, Kl 7¹/₂ Aften paa Toldbodvejen Nr. 14. — Maanedstention: En ulykkelig Sjæl.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Syvogtredivte Aargang.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, Store Kjøbmagergade 10, 1. S., Kjøbenhavn. — Redaktør: A. Johansen Bredgade 64, 1. S.

N° 37.

Søndagen den 15. September.

1889.

Indhold. Jesuiter og Jesuitisme. Dr. Windthorsts Slutningstale i Bochum. Hr. Henning Jensen og Aarhusmødet. Efterretninger: Kjøbenhavn, Frankrig.

Jesuiter. Jesuitisme.

(Fortsat).

Til Trods for alt dette, er det Jesuiterordenen, der fra sin Opkomst af og indtil nu er bleven mere hadet, bagvasket og forfulgt end nogen anden kirkelig Institution. Hvoraf kommer det? Deraf, at Vantro, Vrangtro og Last mene at se deres farligste Modstander i Jesuiterordenen.

Man har sagt, at den særlig var bleven indstiftet for at modarbejde Protestantismen. Det er ikke ganske rigtigt; Ordenen har valgt sig en muligst stor Arbejds-mark; dens Maal er: „at forsvare og udbrede Troen og forfremme Sjælene i kristelig Kundskab og Dyd ved Prædikener, Forelæsninger, Ledelse af aandelige Øvelser, Undervisning af de Smaa og Uvidende, Meddelelse af Sakramenterne, navnlig Bodens, Besøg af Syge og

Fanger og ved andre Kjærlighedsgjæringer, det være sig blandt Tyrker ¹⁾ eller hvilke som helst andre Vantro, endogsaa i det fjærne Indien ¹⁾, det være sig blandt hvilke som helst Vrangtro eller Skismatikere eller hvilke som helst Retroende.“ ²⁾

Men da Ordenen opkom omtrent samtidig med Protestantismen, falder det af sig selv, at mange af de Ordensmedlemmer, som forbleve i Evropa, ikke mindst modarbejdede Protestantismen, saasom Canisius, Faber, Possevin, Salmeron, Gaudan, Bellarmin, og det ikke uden Held. Allerede Calvin saa' det og mente: „Jesuiterne, som ere vore hæftigste Modstandere, maa enten dræbes eller, om det ikke bekvemt kan ske, udjages eller undertrykkes ved Løgn og Bagvaskelse.“

Den „reformatoriske“ Bevægelse afløstes af Deismen og Atheismen (Fornægtelsen af Guds Aabenbaring og selv af Guds Tilværelse), som besmykkedes med Navnet „Filosofi“. Jesuiterne optog ogsaa Kampen med den ny Fjende, heller ikke den Gang uden Held. Voltaire, Gudsfornægternes Patriark, saa' i dem sine gjæveste Modstandere. Han gjentog Calvins Raad; med sin spodske Pen skrev han i December 1760 til sin Ven Trochin: „Det er saa fornøjeligt at jage og flaa Jesuitere, at lette deres Pengepung, at fylde deres Skjændsels Maal, saa at alt maa ofres for saa from en Gjærning.“ ³⁾

Hans Disciple delte Mesterens Smag. „Filosoferne havde sammensvoret sig til at udrydde den Infame [Kristendommen]; derfor var det dem mest magtpaalig-

¹⁾ Den h. Ignatius havde nærmest tænkt og forsøgt paa at gjøre det hellige Land (Tyrkiet) til Skueplads for sin apostoliske Gjærning. Først da dette ikke lod sig gjøre, spredte hans Ordensbrødre sig til alle Verdensdele: Xavier gik til Indien og det nys opdagede Japan, Ribera til Kongo (Vest-Afrika), Nunnez med ti Ledsagere til Abessinien (Øst-Afrika), Anchieta til Brasilien og andre andensteds hen.

²⁾ Institut. Soc. Jesu. Prager Udgave af 1757, SS. 22. 23.

³⁾ W. Kreiten, Voltaire. Freiburg, Herder, S. 481.

gende at berøve den dens fasteste Støtte ved at udrydde Jesuiterne.“¹⁾ De havde vidst at besætte de indflydelsesrigeste Ministerposter i de katholske Lande, Spanien, Portugal, Frankrig, Neapel og Parma, med Mænd, som hyldede deres vantro Filosofi og af Had til Kirke og Kristendom ogsaa hadede Jesu Selskab. De gjorde et fælles Stormløb mod den hellige Stol for at faa Jesuiterordenen ophævet eller i det mindste anderledes organiseret. Pave Klemens XIII var ikke til at faa hverken til det ene eller til det andet. Tværtimod, i en Bulle af 9. Januar 1765 godkjendte han paa ny saavel Ordenens Maal, Forsvar for og Udbredelse af den katholske Religion, som ogsaa de Midler, hvormed den søgte at opnaa det. Han selv, ikke Jesuitergeneralen Ricci, blev den Gang Ophavsmand til de bevingede Ord: *Sint ut sunt, aut ne sint* (d. e. Lad dem vedblive at være, som de ere; ellers kunne de ophøre med at være til).

Det var først hans Eftermand, der bukkede under for de fortsatte Fordringer, Løfter og Trusler. Den hensynsløse spanske Gesandt Florida Blancas Overhæng fik endelig Klemens XIV til den 21. Juli 1773 i en søvnløs Nat Kl. 3 at underskrive et Breve, hvorved han uden Rettergang og Dom ophævede Ordenssamfundet „for Fredens Skyld og dreven af andre Hensyn, som han holdt gjemt i sit Hjertes Dyb,“²⁾ men angaaende dets enkelte Medlemmer erklærede, at „han faderlig elskede dem i Herren og søgte at bringe dem Trøst og Hjælp, for at de udfriede fra alle tidligere Stridigheder, Uroligheder og Bekymringer, kunde dyrke Herrens Vingaard med des rigeligere Frugt og arbejde paa Sjælenes Frelse med des større Nytte.“²⁾

Men den enkelte Ordensmand faar den bedste Del af sin Kraft og Virkeevne af det Ordenssamfund, han

¹⁾ Döllinger-Hortig, Kirkehistorie S. 790.

²⁾ *pressi rationibus, quas alta mente repositas servamus.*

hører til. Da det fælles Baand var bristet, saa' hver Enkelt sin Viljekraft svækket eller lammet. „Efter at Udenværket var taget,“ skriver Protestanten Ranke, „kunde det ikke være andet, end at Sejerherrerne gave sig til at angribe Fæstningens Indre med endnu større Hidsighed.“¹⁾ Det stærkeste Værn om Autoritet og Orden var nu gjennebrudt. Den franske Revolutions Stormflod begravede det gamle Europa i sine Bølger. Næppe vare de oprørte Vandmasser begyndte at beroliges, førend Pius VII, der saa' sig stillet ved Kirkeskibets Ror fra 1800 til 1823, i Bullen „Sollicitudo omnium ecclesiarum“ af 7. August 1814 erklærede for hele Verden, at han frygtede for „at forsynde sig svært for Guds Aasyn, hvis han stedt i saa store Farer forsmæede den Hjælp, som Guds særlige Forsyn stillede til hans Raadighed, og vragede de kyndige og djærve Rorkarle, der tilbødes ham“ i Levningerne af den op-hævede Jesuiterorden. Derfor gjenoprettede han det af sin Forgænger undertrykte Samfund, for at det atter kunde leve efter Sct. Ignatius' Regler.²⁾

Pius' Forhaabninger sloge ikke fejl. Leo XIII saa' sig i 1886 foranlediget til at give den gjenoprettede Orden det Skudsmaal, at „den har gjort sig udmærket fortjent af det kirkelige og det borgerlige Samfund, fortjener Ros for Hellighed og Visdom, har opfostret udmærkede Mænd, dyrker sand og sund Videnskab,

¹⁾ De romerske Paver 3, 142.

²⁾ Sch. kalder det for muligt, at en tredie „ufejlbar“ Pave driver Ordenen anden Gang ud af den romerske Kirke. — Ja, muligt er det. Men hvorfor siges her „en ufejlbar Pave“, hvad der i denne Tankeforbindelse let kan bringe en mindre kyndig Læser til at tro, at det stred mod det katholske Dogme om Pavens Ufejlbarhed, naar en Orden op-hæves af en Pave og 41 Aar senere gjenoprettes af en anden? Er det Uvidenhed fra Pastor Sch.s Side? Nej, thi han selv oplyser sine Læsere ganske rigtig om, at Paven er ufejlbar som hele Kirkens øverste Lærer; som Kirkens Styret derimod er han ikke sikret mod ethvert Fejlgreb. Pastorens Forseelse maa vel undskyldes med Uagtsomhed og Skynd-somhed.

og skjønt heftig forfulgt for Retfærds Skyld, aldrig op-
hører med at arbejde i Herrens Vingaard med frejdigt
og uovervindeligt Mod.“¹⁾

Derfor hører Kirkens Modstandere heller ikke op
med at følge Calvins og Voltaires ovennævnte Raad.
Kunne de ikke laste Jesuiternes private Liv, ej heller
deres Præstationer som Sjælesørgere, Opdragere og
Videnskabsmænd, forsøge de at bringe deres Sædelære
i Miskredit.

Men Jesuiterordenen som saadan har ingen Sær-
lære²⁾, og de enkelte Jesuiter have ikke anden Sæde-
lære end den katholske Kirkes. Det er let at paavise.
Størst Anseelse som Morallærer i hele Kirken nyder
den hellige Biskop og Kirkelærer Alfons di Liguori
(død 1787). De nyere Moraltheologer af Jesuiterordenen,
saasom Gury, Ballerini, Lehmkuhl, følge ham saa nøje,
at de næppe i underordnede Spørgsmaal tillade sig Af-
vigelser fra ham. Paa den anden Side har Alfons lagt
en Jesuits (Busenbaums, død 1668) Haandbog i Moral-
theologien til Grund for sit Hovedværk.

Hvad man mener at kunne bebrejde Jesuiterne, er
dels almindelig katholsk Lære, dels Misforstaaelse.

Det var ikke blot Bellarmins eller Lainez' Særme-
ning (hvad Sch. synes at ville antyde), det er *hele Kir-
kens* Lære og Tro, at Pavens endelige Afgjørelser i
Trossager er ufejlbarlig rigtige, saa at selv et almin-
deligt Kirkemøde ikke kan andet end bifalde dem.
— Det er almindelig katholsk Lære, at Anger af Frygt
for Guds Straffedomme er tilstrækkelig til at faa Synds-
forladelse i Bodens Sakramente, — at det er sømmeligt
og gavnligt at dyrke, d. e. at ære og paakalde Guds
Helgener, fortrinsvis Guds Moder, samt at holde Hel-

¹⁾ Breve „Dolemus“ 13. Juli 1886.

²⁾ Derimod *forbyder* Jesuiterordenen sine Medlemmer enkelte Lære-
sætninger, som andre Lærde nok have opstillet, om Tyranomordet, om
Pavens Overhøjhed, om at en vellystig Fornøjelse, frivillig søgt eller
tilladt, nogen Sinde kan være en blot tilgivelig Synd m. m.

genernes Relikvier i Ære,¹⁾ — at naar en fremragende Lærd, som f. Eks. den ovennævnte hellige Kirkelærer Alfons di Liguori mener, at noget ikke kan paa-
 staas at stride mod Moralloven, at jeg da, støttet til hans Autoritet, heller ikke behøver at anse det for lovstridigt, — at Løgn under alle Omstændigheder er Synd, tvetydig Tale derimod, der ikke nægter Sandheden, men kun skjuler den, der kan forstaas rigtig, men muligvis ogsaa misforstaas, at saadan tvetydig Tale ikke altid er at forkaste, selv naar det gjælder en Ed. Et Eksempel vil gjøre det indlysende for enhver. Jeg er Præst og Skriftefader. Jeg véd kun af Skriftemaalet, at et Menneske har stjaalet 100 Kroner. Spørger man mig, om jeg véd noget om A.s Tyveri, er det min Pligt at svare Nej. Og skulde jeg end blive spurgt af Dommeren og skulde Dommeren end kræve, at jeg bekræftede mit Nej med en Ed, saa havde jeg ikke blot Lov dertil, men vilde være ligefrem forpligtet dertil. Hvert Menneske véd, at under de givne Omstændigheder er min Tale tvetydig; dens Mening kan enten være: Jeg véd det slet ikke, — eller: Jeg véd det ikke saaledes, at jeg uden Synd kunde sige det.²⁾

(Sluttes.)

Dr. Windthorst's Slutningstale i Bochum.

(Fortsat).

Mine Herrer, de katholske Generalforsamlinger kunne nu mindre undværes end tidligere, netop paa

¹⁾ Katholsk Katekismus, Aarhus, Spørgsm. 218. 593—597. 293—308.

²⁾ At Sch. tager Anstød af, at tvetydig Tale under visse Omstændigheder siges at være tilladelig, er vanskelig at fatte, tilmed da Martensen, Ethik II 263, ej engang vover ubetinget at forkaste al Nødløgn.

Grund af, at denne Kontrast mellem Konfessionerne lidt efter lidt er bleven skærpet — efter min Anskuelse ikke ved vor Skyld. Om nogle Dage vil De læse i vore Modstanderes Presse, at denne Kontrast og de af samme opstaaede Følger ikke er bleven foranlediget af nogen anden end af den Deputerede Windthorst. Han er Fredsforstyreren. Naar de blot havde faaet ham lagt i Lænker, vilde Alt være godt. Nuvel, mine Herrer, jeg kan taale meget, fordi der er meget, jeg slet ikke hører, og endnu mindre læser, da mine Øjne ikke tillade mig det. Men de Folk tage højlig fejl! En enkelt Mand kan i saa store Forhold kun udrette overordentlig lidt, og naar Denne eller Hin under store Konflikter paa en særlig virksom Maade træder i Forgrunden, saa er det Tilfældet, som har bragt Manden i disse Forhold; det er ikke ham, der skaber Forholdene, men det er Forholdene, der skabe ham. Saaledes er det da ogsaa hændet mine Venner og mig, hvem De have sendt til Rigsdagen og Landdagen, at vi paa Grund af Forholdenes Udvikling have faaet det Hverv, at holde Katholicismens Fane i Vejret og at forsvare Kirken, som man bestræbte sig for at tilintetgjøre, og, mine Herrer, — om bevidst, eller ubevidst, lader jeg staa hen — som man endnu den Dag i Dag bestræber sig for at tilintetgjøre. Vare jeg og mine Venner ikke til, vilde sikkert dobbelt saamange andre komme i vort Sted. Vi have været forsigtige nok til at sørge for Rekrutter, og jeg siger Dem, disse Rekrutter skyde skarpt, ogsaa uden at Krudtet ryger. Dette skal tjene til Orientering for hine Blades Vismænd, som muligvis kunde have til Hensigt, atter at angribe mig en Gang; men jeg vil dermed dog heller ikke sige, at jeg ugjærne ser disse Angreb, thi de ere en usædvanlig billig Reklame. Mine Herrer, dette som Svar paa Spørgsmaalene: Hvorfor disse katholske Foreninger, hvorfor disse katholske Generalforsamlinger? Endnu en Grund kan jeg tilføje, om hvilken jeg var i Tvivl, hvor-

vidt jeg skulde tilføje den. Jeg har imidlertid nu besluttet at udtale den. Mine Herrer, en Skare Agitatorere af enhver Slags bestræber sig for at føre vort Folk paa Afveje, paa det religiøse saa vel som paa det sociale Omraade. Vort Folk, som fortjener sit Brød i Ansigtets Sved og under svært Arbejde, er ikke i Stand til at hidføre Alt, hvad der er nødvendigt, for at afsløre og gjendrive denne Agitation. Der maa gives det Lejlighed til, kort og bekvemt at høre, at de gamle Grundsatninger endnu ere og ville vedblive at være de samme, og at desuden Lærdommene, som de Andre forkynde, ere fuldstændig vrang og falske. Disse Drøftelser hørte maaske først og fremmest hjemme i Skolen og i Kirken. Men vore Modstandere have imidlertid sørget for, at vi fra denne drives til andre Forsamlinger. De have berøvet os Skolen, og der mangler endnu meget inden vi atter have tilbageerobret den; de have i højeste Grad indskrænket vore kirkelige Forhold, og endnu den Dag i Dag vedvarer Præstemangelen, som er bleven fremkaldt ved Kulturkampen, hvad var da naturligere, end det, at vi, efter at man har berøvet os Skolen og Kirken, kom sammen her i dette Lokale og her sige hverandre, hvad vi have paa Hjærte. Vi komme sammen her, for at yde Folket et fast og urokkeligt Støttepunkt, for at vise dem, der ikke selv kunne studere, at der gives Mænd, hvem en lykkelig Skjæbne har sat i Stand til specielt at hellige sig Studierne, og at disse Mænd holde ubrødelig fast ved den Tro, som i Ungdommen blev skjænket dem. Det er slet ikke af underordnet Betydning, at Folket, under Forhold, som de nuværende, ser, at de, som havde Lejlighed til at lære noget mere, holde trolig fast ved Kirken, og der er derfor en stor Velsignelse og en endnu større Fortjeneste forbundet med den Bekjendelse, som vi her aflægge.

Mine Herrer! Jeg kan derfor heller ikke andet end glæde mig over, at de tyske Katholik-Forsamlinger

have udvidet og udbredt sig i den Grad, som det nu er Tilfældet. Fra Aar til Aar kunne vi se, hvorledes de Besøgendes Tal voxer, hvorledes Mænd fra alle Tysklands Egne møde her, for at deltage i den fælles Bekjendelse. Men, m. H., ikke nok dermed: Katholicismen har en universal Karakter, og overalt, hvor den fremtræder paa en specielt virksom Maade, viser sig ogsaa strax dens universelle Karakter. Vi have jo saaledes i denne Generalforsamling havt Lejlighed til at se, hvorledes Katholikerne hinsides Oceanet have villet ytre sig gjennem en Repræsentant om vor Forsamling, hvorledes en Ærkebiskop fra Mesopotamien (Monsign. *Rihmani* af Edessa) mødte her og mindede os om, at vi skulde være aarvaagne, for at Troens Lys ikke en Dag skulde blive berøvet Occidenten, som det fordem hændte Orienten. Vi have jo set, hvorledes Missionærene mødte i vore Rækker med Negerbørnene ved Haanden, dem de havde omvendt til Kristendommen, og hvorledes der fra Madrid og fra alle Verdens Egne tilsendtes os Adresser, der bevidnede vore fremmede Medbrødres Samstemning med os. Med en vis Stolthed kunne vi sige: Tysklands Katholik-Forsamlinger ere blevne Udgangspunktet for alle de andre Landes Katholik-Forsamlinger. Vi have givet dem et Exempel, som har baaret Frugt. Hvem havde vel for et Par Aar tilbage troet, at en saadan Overensstemmelse i i Henseende til Meninger og Bestræbelser fra alle Kanter vilde være bleven udtalt her i dette Lokale?

Mine Herrer! Ifjor har Katholikernes Generalforsamling i Freiburg vedtaget flere Resolutioner til Fordel for *den h. Fader*, efter at det tyske Episkopat var gaaet forud og saaledes havde vist Generalforsamlingen Vejen. Denne Episkopatets og Generalforsamlingens fælles Optræden har havt en mægtig Virkning, Resolutionerne have fundet Gjenklang hinsides Oceanet og i alle Europas Stater. Nogle ere komne tøvende, men tilsidst ere de dog alle komne, og det har vist sig,

hvorledes den fælles Tro og den fælles Kjærlighed til Kirkens Overhoved fører de fjærntliggende, i deres Interesser ellers forskellige Nationer sammen. Det er et stort Resultat, og vi ville komme til at optegne endnu flere lignende Resultater, naar vi fortsætte paa den Maade, paa hvilken vi hidtil have arbejdet.

Mine Herrer! Endnu nogle Ord om denne Generalforsamling her i *Bochum*. Da den ifjor blev fastsat paa den sidste Generalforsamling i Freiburg, vidste man endnu intet om de *Lønningsbevægelser*, som siden have vist sig i det vestfalske Kuldistrikt, og Beslutningen om at afholde Generalforsamlingen her kan derfor ikke paa nogen Maade bringes i Forbindelse med disse Begivenheder. Jeg har strax den første Aften, da vi kom sammen her, fremhævet dette, fordi jeg ikke var uvidende om, at man paa forskellige Steder tror Sligt. Det tør paa ingen Maade antages, at der bestaar nogen som helst Vexelvirkning mellem Forsamlingen og disse Begivenheder. Men derhos forstaar det sig af sig selv, at vi ikke kunne og ikke ville staa ligegyldige overalt, hvor Katholikernes Interesser, altsaa ogsaa den herværende Befolknings, for saa vidt som den er katholsk, komme i Betragtning. Men vi ere dog vant til ikke at gribe handlende ind uden moden Prøvelse. Der er ifølge en Immediatanordning fra Hs. Maj. Kejserens Side, hvad jeg gjerne fremhæver, sat en stor Undersøgelse i Gang angaaende disse Forhold, og naar den synes at vare noget længe, saa haaber jeg, at dens Udfald vil blive desto grundigere. Naar Resultatet af denne Undersøgelse foreligger, ville vi fuldt ud og nøje kunne dømme. Jeg har paa Grund af den Omhyggelighed, som Regeringen paa Kejserens direkte Befaling anvender, det gode Haab, at der nu ogsaa fra Regeringens Side vil blive foreslaaet de Forholdsregler, som kunne virke tilfredsstillende til begge Sider. Fordi Afgjørelsen i denne Retning er saa vigtig, kan jeg ikke indtrængende nok opfordre til, medens det endnu er

Tid, at bringe Alt, hvad man har at sige, til vedkommende Myndigheds Kundskab, for at Myndighederne ikke bag efter, naar der muligvis er begaaet Fejl, skal sige: „Hvorfor have I ikke talt tidligere? Det have vi jo slet ikke vidst.“ Uden Frygt skal Enhver meddele Autoriteterne, hvad han véd angaaende disse Sager, og jeg venter af alle Vedkommendes loyale Sindelag, at de gjøre en saadan Brug af disse Meddelelser, at de ikke paa nogensomhelst Maade regnes Meddelerne til Last. Er der Brøst til Stede, saa maa den frem; det er nu en absolut Umulighed, at disse Sager lade sig tie ihjel! thi hele Tyskland fordrer en grundig Forbedring og Sikkerhed for, at slige Sager ikke gjentage sig. Vi kunne i Dag kun sige i al Almindelighed, at Alle dog burde gjøre sig det klart, at Arbejdsgiverne og Arbejdstagerne have de samme Interesser i alle Foretagender. Lykkes Foretagendet ikke, saa har Arbejdsgiveren ingen Vinding og Arbejderen ingen Løn. Jo større Fremgang et Foretagende har, desto tilfredsere er man paa begge Sider. Kun Haand i Haand og under gjensidig Agtelse — jeg beder om at lægge vel Mærke dertil og jeg betoner det udtrykkelig — under gjensidig Agtelse skulle begge Parter virke sammen, skulle Arbejdsgiverne agte, ære og kjærlighedsfuldt behandle deres Arbejdere, og Arbejderne skulle ære, elske og agte Arbejdsgiverne og stadig bestræbe sig for at fremme hele Foretagendets og Foretagerens sande Vel. Kun af et saadant godt og fromt Samarbejde kan man vente sig Velsignelse og Frelse. Hvo som ikke er villig til at gaa frem paa dette Grundlag, som Kejseren har hentydet til, maa overhovedet trække sig ud af Sagen, og hvo, som trækker sig tilbage, hvo, som ikke følger disse Grundsætninger, tør ikke beklage sig over, at hans Medborgere vende ham Ryggen med Foragt. Mine Herrer! Frihed altsaa, fælles Arbejde, gjensidig Agtelse, gjensidig Kjærlighed, det er de Grundlag, paa hvilke et godt Forhold kan oprettes og,

som jeg haaber, vil blive oprettet. Langt fra at den katholske Generalforsamling paa nogen som helst Maade greb ophidsende ind i Forholdene, er jeg meget mere overbevist om, at den vil virke forsonende. Thi den har ved enhver Lejlighed set sig foranlediget til at henvise til, at begge Parter maa forliges indbyrdes. Uden gjensidig Tillid gaar det ikke! Den har ikke givet Nogen ubetinget Ret. Der er begaaet Fejl paa den ene og paa den anden Side. Vi behøve slet ikke mere at undersøge disse Fejl, men vi ville foresætte os at forbedre os grundigt.

(Fortsættes.)

Hr. Henning Jensen

og

Aarhusmødet.

I „Politiken“ af 11. ds. har den forhenv. lutherske Statsgejstlige, Hr. *Henning Jensen*, i en Artikel med Overskriften „Den danske Folkekirke og Romerkirken“ gjort det bekjendte Aarhusmøde, hvis officielle Beretning nu er udkommen, til Gjenstand for en længere Betragtning. Vi fremhæve følgende træffende Udtalelser:

„Pastor Schepelern har vistnok i 20 samfulde Aar bekæmpet Katholicismen. Om han har vundet Laurbær i Kampen maa vi lade staa hen. Under alle Omstændigheder erkjender han selv i sit Foredrag i Aarhus, at det ikke er lykkedes ham at standse dens Fremgang Med en vis Beklagelse udtalte han, „at vi ikke maa vente nogen Hjælp fra den verdslige Magts Side,“ og „at vi savner ethvert ydre Middel til at værgе vore Menigheder mod de romerske Proselytmagere.“ — Forhaabentlig vil han altid komme til at savne saadanne ydre Midler. Kan Folkekirken ikke

værge sig ved aandelige Vaaben, saa har den ikke fortjent bedre end at bukke under. Forøvrigt er den jo heller ikke ganske blottet for „ydre Midler“. Den har 5 lønnede Professorer ved Universitetet, 7 Bisper og 12—1300 Præster og Provster, alle med en anstændig, undertiden rigelig, Løn. Kan Folkekirken ikke begaa sig med et saadant Forspring for Romerkirken, saa synes dens Levedygtighed ikke at være af nogen særlig kraftig Beskaffenhed.

Pastor Schepelern omtaler, at „troskyldige lutherske Kristne uden videre lade sig indlægge paa katholske Hospitaler og sende deres Børn til katholske Skoler“. Det er muligt hans Mening, at de omtalte ydre Midler skulde gaa ud paa at hindre dette. — Hensigten, siger han, med disse Hospitaler og Skoler er ikke i første Række at pleje Syge eller at undervise Børn, men at gjøre Propaganda. — Ja, det er virkelig meget muligt. Men skulde man derfor forbyde Folk at benytte dem? Hensigten for dem, der lægge sig ind paa et Hospital, er sandsynligvis i første Række den at faa en god, omhyggelig og venlig Pleje. Og denne Hensigt kan man faktisk opnaa ved at lægge sig ind paa det herværende katholske Hospital. Og at Propagandaen dér ikke drives med særlig Iver, fremgaar af den Kjendsgjerning, at, saa vidt vides, ikke en eneste af de mange, der har benyttet Hospitalet, er blevet Katholik. Men det er ret ejendommeligt, at en Præst, der burde glæde sig over alt, hvad der gjøres for at afhjælpe den lidende Menneskeheds Nød, han søger at komme et Hospital til Livs, der ikke alene fuldt ud tilfredsstillende alle Fordringer til Sygepleje, men vitterlig bringer ikke faa Ofre netop paa at pleje fattige Syge. — Og saa kan han slet ikke tænke sig andet, end at det, som Nonnerne derude spekulerer paa, det er egentlig kun at gjøre Folk til Katholiker. — Det er nogle højst besynderlige Mennesker, de Præster. Hovedsagen for dem er slet ikke den, hvordan et Menneske er i og

for sig. Ja, Hovedsagen for dem er ikke engang det, om et Menneske har den kristne Tro. Nej, det, som det hele drejer sig om, det er, at de Alle har de samme Meninger som de selv, at man godkjender alle de Lærdomme, som de anser for rigtige. Kun de Hospitaler og Skoler og Institutioner og Mennesker, som dele deres Meninger og Lærdomme, de duer til noget; alt andet maa hellere være borte.

Mon nu forøvrigt Personalet paa Frederiks Hospital og paa Kommnehospitalet og paa alle de andre er særlig luthersk-ortodox? Pastor Schepelern burde undersøge den Sag lidt nøjere. Maaske kom man saa til at lukke ogsaa dem. Saa blev der kun Diakonissestiftelsen tilbage. Og den kan jo være meget god. Men den kan dog umulig rumme os alle.“

Efterretninger fra Ind- og Udland.

Kjøbenhavn. I Søndags fejrede Medlemmerne af den *Levende Rosenkrans' Forening* den h. Gudsmoders Fødselsfest med en lille Højtidelighed i Sct. Josefs Søstrenes Huskapel paa Toldbodvejen. Efter et kort Foredrag over den ældgamle Skik at indvie Roser til hendes Ære, som af vor h. Kirke betegnes i det lauretanske Litani som „den hemmelighedsfulde Rose“ og „de Syges Frelse“, foretoges den højtidelige Indvielse af to store Kurve Roser, som uddeltes til Medlemmerne, der fyldte Kapellet indtil sidste Plads. Den smukke Højtidelighed sluttede med sakramental Velsignelse.

— For nylig berettede nogle danske Blade om, at Paven paa Grund af det spændte Forhold, som bestaar imellem Vatikanet og det italienske Kongehus, havde forbudt Kardinal-Ærkebiskoppen af Turin, *Alimonda*, at døbe den italienske Konges Broders, *Hertugen af Aosta's* Søn, og at Daaben var bleven meddelt Barnet

af Hofkapellanen. Denne Historie viser sig at være usandfærdig, idet et Telegram fra Turin melder, at Daabshandlingen forrettedes den 7. September af Kardinalen i Overværelse af Kongen og den kongelige Families Medlemmer.

Frankrig. Truslerne, ved hvilke den franske Regering søger at holde *Gejstligheden* borte fra Valgene, have forfejlet deres Hensigt. De fleste Biskopper have udstedt Hyrdebreve, hvori de opfordre Sjælesørgerne til at udvirke, at de Troende kun give saadanne Kandidater deres Stemme, som forpligte sig til at forsvare Troen. Kardinal-Ærkebiskoppen af *Rheims*, Msgr. *Langenieux*, har rettet et Hyrdebrev til sin Hjord, hvor følgende Passus forekommer: „Maatte Gud bevare os for, at vi nogen sinde skulde lade det mangle paa Interesse for vort Lands politiske og sociale Liv. Denne Interesse er det første Bevis paa vor Fædrelandskjærlighed Det *religiøse Spørgsmaal*, der stedse burde lades udenfor Menings-Konflikter, staar som henhørende til det Overnaturlige over de politiske Spørgsmaal, saa at det drejer sig mindre om at erfare, om Frankrig vil have dette eller hint Parti i Spidsen og leve under dette eller hint Regime, men meget mere om at faa at vide, om Gud atter skal have sine Rettigheder tilbage og paany indtage sin Plads i vore Love, i vore Skoler, i vore Institutioner, i vore sociale Sæder og i vort offentlige Liv, eller om han fuldstændig skal fordrives derfra. Det drejer sig om at faa at vide, om Frankrigs Samfund skal gjenvinde sin Ligevægt paa den naturlige og traditionelle Basis, Religionen, eller om det vil fortsætte den sociale Atheismes forbryderske Forsøg indtil de sidste Konsekvenser; om det skal afryste Frimureriets skjæbnsvangre Aag eller bære det endnu længere; om det endelig loyalt tager imod Forholdet mellem Staten og Kirken, eller om dette skal vedblive at være et stadigt Stridsæble . . . Da Gud vilde give sit Folk Foresatte, sagde han til Moses: Udvalg af Mængden ansete, gudfrygtige Mænd, som ere agtværdige og uden Havesyge, og gjør dem til Folkets Foresatte.“ Kardinalens Skrivelse er uden Tvivl et Ord i rette Tid og vil ikke forfejle sin Virkning.

Kirkelig Kalender.

Søndag den 15. September. 14. Søndag e. Pintse Marias Navnefest. — **16. M.** Kornelius og Cyprian, Mart. — **17. Ti.** Frants af Assisi Vundemærker. — **18. O.** (Tamperfastedag) Josef af Kupertino. — **19. To.** Januarius og Lidelsesfæller, Mart. — **20. F.** (Tamperfastedag) Eustachius og Lidelsesfæller, Mart. — **21. L.** (Tamperfastedag) Matthæus, Apost. og Evangelist.

Søndag den 22. Sept. 15. Sønd. e. Pintse. Kirkevielsesfest. (I Sct. Ansgars Kirke udstilles det Allerhelligste under den h. Messe Kl. 8 og forbliver udstillet hele Dagen indtil Kl. 9 Aften; Kl. 10 Levitmesse og Prædiken; Kl. 3 og 5 recitere de Gejstlige Breviarbønnerne; Kl. 8 Aften Festandagt med Prædiken og Te Deum).

Mariakongregationen for Mænd holder Fælleskommunion Søndag den 15. Sept. (Marias 7 Smertes) Kl. 8 i Jesu Hjertes Kapel.

Den levende Rosenkrans' Forenings samtlige Medlemmer afholde, for saa vidt Hjemmets Forhold tillader det, fælles Bedetime paa Kirkevielsesfesten i Sct. Ansgars Kirke Kl. 3—4. Rosenkransen bedes offentlig; Emblem bedes medtaget.

Nothburga-Foreningens Medlemmer afholder fælles Bedetime paa Kirkevielsesfesten Kl. 4—5.

Unio. Søndagen den 29. September slutes Sommersæsonen med et lille Assemble paa Sct. Thomas (Frederiksberg Allé Nr. 12). Eventuelt Overskud vil blive anvendt i veldædigt Øjemed. Medlemmer betale 50 Øre, Besøgende Herrer 1 Kr. Besøgende Damer 75 Øre. Adgangskort faas hos d'Hrr. Hoffmann, Pilestræde 6, Simonsen, Nørrefarimagsgade 54 St., Günther, Nørre Allé Nr. 11.

Skrædermester J. KJØRSCHEN, Gothersgade 38,

anbefaler sig med Alt til Faget henhørende; et smukt Udvalg af flotte og solide Varer for Vintersæsonen er nylig hjemkommen. Flot Snit og billige Priser.

Literatur.

„Bemærkninger i Anledning af Aarhusmødet efter de af Dagbladene givne Referater“. Af Koføed Hansen. Særtryk af Nord. Ugeblad, 1889. Pris 25 Øre. I Kommission hos A. F. Høst & Søn.

En Kone med udmærkede Anbefalinger ønsker Arbejde, Vask, o. l. hos Familier. Borgergade 55, 3.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Syvogtredivte Aargang.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, Store Kjøbmagergade 10, 1. S., Kjøbenhavn. — Redaktør: A. Johansen Bredgade 64, 1. S.

N° 38.

Søndagen den 22. September.

1889.

Indhold. Jesuiter og Jesuitisme. Dr. Windthorsts Slutningstale i Bochum. Jomfru Maria og Malerkunsten.

Jesuiter. Jesuitisme.

(Sluttet.)

Misforstaaelse, for ikke at sige bevidst Løgn, er det derimod, naar der siges, Jesuiterne lærte, at man bør lyde Paven *ubetinget*, — at der til en Synd kræves *fuld* Bevidsthed om det Onde, — at en ond Handling ikke er ond, naar man ikke gjør den i den Hensigt at synde. I Virkeligheden lære Jesuiterne i Overensstemmelse med alle katholske Morallærere, at man bør lyde Paven ligesom alle andre Foresatte i alt, hvad enhver af dem har Ret til at byde, — at der til en *Dødssynd* kræves fuld Bevidsthed om, at det, man vil gjøre, er forbudt under Dødssynd, — at, naar én og samme Handling har to lige betydelige Virkninger, en god og en ond, er den ikke Synd, naar jeg kun tilsigter den gode Virkning: at jeg f. Ex., naar jeg an-

gribes af en væbnet Røver, har Lov til at affyre en Pistol paa ham for at forsvare mit Liv, om jeg derved end skulde komme til at dræbe ham (men hvis Angriberen var en gammel Fjende af mig, vilde jeg ved at skyde ham synde svært imod det femte Gudsbud, i Fald min Hensigt var ikke blot at forsvare mig, men ogsaa at hævne mig paa ham).

Naar man endelig endog læser, at „de skændigste Ting, Utugt, Mord, Tyveri, Voldsgjerninger, bleve af Jesuiterne fremstillede som uskyldige under visse Omstændigheder eller dog som let tilgivelige“, og, at „Ordenen opstillede den gudsbespottelige Sætning, at ved Jesus er det svært, men ved Maria er det let at blive salig“, kan man næppe andet end mindes Calvins Raad: „Jesuiterne, vore værste Modstandere maa undertrykkes ved Løgn og Bagvaskelse.“¹⁾

Ved disse og lignende Misforstaaelser, Fordrejelser eller Bagvaskelser har man gjort Jesuiterne til „sande Bussemænd“, som Fr. Hammerich i 1856 skrev. Vil man angribe selve den katholske Kirke eller Katholikerne i Almindelighed, giver man sig gjerne Udseende af kun at angribe en enkelt Retning i Kirken eller en Del af dens Medlemmer: man taler om „Jesuiterne og Jesuitismen“; men i Virkeligheden mener man

¹⁾ Sch. citerer „den højt ansete Kirkelærer [?! Jfr. S. 7.] Möhler, der nogensteds — hvor? det faar man ikke at vide — skal have sagt, at „den jesuitiske Moral har virket forgiftende paa det kristelige Liv, ja indtil dets inderste Marv.“ — Vi antage gjerne til nogen Undskyldning, at Pastoren aldrig har læst Möhler, men uden videre har afskrevet sin tyske Kilde, hvis Forfatter har anset det for tilraadeligt at skjule sig under det paatagne Navn „Fürchtegott Bleibtreu“ [paa Dansk: Frygt-Gud Bliv-tro]. I Virkeligheden mener Möhler, at i den katholske Kirke havde der aldrig været noget *mere Protestantisk* end Jesuiterne; at Jesuiterne nemlig havde lært mange onde Ting af Protestanterne, deriblandt, at de ved en lemfældig og lax Behandling af enkelte Samvittighedstilfælde muligst søgte at bevirke, hvad Protestanterne paa én Gang havde indrømmet ved at lære, at Troen alene saliggjør. (Neue Untersuchungen SS. 302. 303.)

Katholikerne og Catholicismen. „I Vantroens Dage“, vedbliver nævnte Forfatter, „anede man en Jesuit i enhver nidkjær Præst.“ Det er meget godt sagt; kun Skade, at Hammerich mente at skulle indskrænke denne Spørgelsefrygt til Vantroens forbigangne Dage; den findes endnu, 33 Aar efter at Hammerich skrev det, og det trods al den Oplysning og Opvækkelse, de sidste Tider have bragt os. Og Skade er det fremdeles, at Hammerich i samme Aandedræt selv gjorde sig skyldig i samme Forveksling, som han foreholdt en henrunden Tid; han føjede nemlig til de anførte Ord: „Disse *Jesuit*er befinde sig nu i fuld Virkelighed i vort Fædreland, de gaa omkring paa vore Gader og bygge store Forhaabninger paa vor Splidagtighed; Kapellet i Bredgade giver os i det Smaa et Billede af Kirkens Ærværdighed og blændende Skikke; begavede *Præster* ere sendte herop, og et Ugeblad, Skandinavisk Kirke-tidende, udgives.“ —

En anden Misbrug af Ordene „Jesuit“ og „Jesuitisme“ er man i den sidste Tid begyndt at tillade sig. Ukyndige vil man bilde ind, at Jesuiterne have helt *forandret* Kirkens gamle Lære og Aand. „Det er Jesuitismen, Pavedømmets og Romerkirkens onde Aand, der ompænder det gamle Kirkesamfund“, udbrod en Hr. Uffe Birkedal fornylig i „Morgenbladet“. „Den Kirke“, mener Hr. Schepelern, „som Tridentinerkonciliet konstruerede, kjendtes ikke i Middelalderen.¹⁾ . . Det er Jesuitismens Aand, der har behersket den romerske Kirke lige siden Dagene i Trient. Romerkirken er i bestandig stigende Maal bleven *jesuitiseret*.“ (!)

Vi have fremsat, hvad den nuværende katholske Kirke efter Tridentinerkonciliet lærer; vi have anført de Skriftsteder, hvortil de katholske Læresætninger

¹⁾ Kort i Forvejen har han sagt, at „Resultatet af Tridentinerkonciliet blev kun en Restauration [d. e. Fastslaaen eller Gjenoprettelse af det Gamle] med en Smule Reformation.“

støtte sig. Læseren har overbevist sig om, at de nøje stemme overens med og ere en videre Udvikling af, hvad der indeholdes i de apostoliske Skrifter og i Evangeliet. Behager man at benævne den Lære „Jesuitisme“, sige man det klart og rent ud; saa vide vi, at for Fremtiden „Jesuitisme“ betyder den ægte evangeliske Lære. Resultatet af hele vor Undersøgelse vil da være, at

Jesuitisk er katholsk, og *Katholsk* er ægte evangelisk.

Vi maa endnu drage 4 praktiske Slutninger af vor Udvikling :

„Protestanterne have om Catholicismen ofte de taabeligste Forestillinger og aldeles *forkerte Begreber*.

„Der er en *Tradition* om Catholicismen, dens Misbrug og mange Vildfarelser og Udskejelser, der altid *paany opfriskes* og benyttes, naar der tales om den katholske Kirke og Protestantismens Forhold til den.“¹⁾

„Man savner sædvanlig noget virkeligt Kjendskab til Catholicismen og en skjønnsom Vurdering af dens Væsen selv hos højtstaaende protestantiske Gejstlige

¹⁾ Det er langt om længe lykkedes os at komme paa Spor efter det S. 16 nævnte Blad, der af Sch. udgives for „en romersk Avis“, „et Organ for Biskoppen af Sct. Louis“ (Nordamerika), og som skal have skrevet: „Ægte kristelige Fyrster skulle *udrydde* Kjætteriet i deres Lande med Rub og Stub.“ Sandheden er den: Bladet „The shepherd of the valley“ (d. e. „Dalens Hyrde“) er efter en kortvarig Tilværelse allerede i 1854 ophørt at udgaa. — Det har ikke været Organ for nogen Biskop eller Ærkebiskop, men kun for sin egen Ud giver, Juristen Robert Bakewell, en Konvertit. — Redaktør Bakewell har ikke skrevet ovennævnte Ord som sin Anskuelse, men han har tilføjet: „So say our enemies“ („Det paastaas af vore Fjender“). — Alt dette blev oplyst af Bakewell selv allerede i 1867. — Af et saa lemlæstet Citat af en Lægmands Ord vil i 1888 Hr. Krag bevise, at „Romerkirken er af Princip intolerant“, og Hr. Sch., „at *Sanddruhed* og Kjærlighed, disse Kjendetegn paa en Jesu Discipel og paa Herrens Kirke,“ ere vegne fra Romerkirken.“ (!) Se Gottlieb. Christ oder Antichrist? II, 5. Brief.

og theologiske Professorer, der i Kraft af theologisk Lærdom og kirkelig Stilling vare pligtige til en nøje og upartisk Undersøgelse af ethvert religiøst Fænomen, om hvilket de ville dømmе og udtale sig“ (Koføed-Hansen, Hvor er Menigheden? SS. 55. 75).

En Ikke-Katholik, der søger Oplysning om katolsk Lære og Liv, bør endnu i vore Dage følge det Raad, som Fynboen J. B. Winsløw¹⁾ gav en Sandhed søgende luthersk Slægtning, naar han skrev: „Endnu noget Lidet, min elskelige Brodersøn; thi sandelig, Pennen følger Hjærtets Udøsning. Jeg beder Dig: læs den *katolske Lære i Katholikernes egne og approberede Skrifter*. Hvad Du finder citeret som katolsk Skrift og Lærdom i din Religions Skribenter, maa Du endelig selv jævnføre med Originalerne og ikke være for- nøjet med blotte og bare Citationer.“

Hvor begrundet denne Formaning endnu er, har Hr. Schepelern fornylig leveret et sørgeligt Bevis for. Efter Pave Pius IX's Syllabus (17. 18) er det en Vildfarelse at paastaa: „at der tør haabes paa Salighed for *alle* dem, der *paa ingen Maade* tilhøre Kristi sande Kirke; og at Protestantismen *ikke* er *andet end en forskjellig Form* af én og samme sande Kristendom, *i hvilken* [forskjellig Form] *det lige saa vel som i den katolske Kirke er givet at behage Gud*.“ Sognepræsten ved Trinitatis Kirke udelader de af os fremhævede Ord og lader Paven sige: „Det er en Vildfarelse, at der tør haabes paa Salighed for dem, der ikke tilhøre den romerske Kirke, og at Protestantismen er en Form af den sande Kristendom.“ Og dertil føjer han saa oven i Kjøbet den oprørende Bemærkning: „hvilket *altsaa* (!) vil sige, at *vi*, der ikke høre til Pavekirken, *ikke*

¹⁾ Jakob Benignus Winsløw, født i Odense 1669, Katholik 1699, Professor i Anatomi og Kirurgi ved Universitetet i Paris og Medlem af det franske Akademi, en Lærd af europæisk Navnkundighed, død i Paris 1760. Nærmere Oplysninger om ham giver „Nordisk Ugeblad“ (Kirke-tidende) Aarg. 1881, S. 337 ff.

ere Kristne og ikke tør haabe at blive salige.“ Pastoren, der lover at række sine Trosfæller „Sandhedens Vaaben“, er kommen frem med dette lemlæstede Citat paa et kirkeligt Møde¹⁾ for en Tilhørerkreds, der anslaaes til at have bestaaet af henved 1000 Lægfolk og 400 Præster af Folkekirken. Han har senere ladet det forfalskede Citat trykke i Beretningen om Mødet, og det, skjønt „Nordisk Ugeblad“ for i Fjor to Gange, S. 434 og S. 517, har paavist Forfalskningen af den første af de to Sætninger (jfr. ovf. S. 14)!

Af katholske Skrifter, der give tilforladelig Oplysning om den katholske Lære, kan anbefales:

Katholsk Katekismus; *Coppenrath*, den katholske Kirke og Romerkirken; 50 Øre. — *Gibbons*, Vore Fædres Tro; 1 Kr. 50 Øre. — *Grüder*, Det prot. og det kath. Trosprincip; 1 Kr. — *v. Hammerstein*, Edgar eller Fra Vantroen til den fuldkomne Sandhed; 1 Kr. — *Lichtle*, Den kath. Troslære og dens Vrængebillede; 50 Øre. — *Rippel*, Den kath. Kirkes Skjønhed. — *Sé-gur*, Aftentimer; 1 Kr. — *Sé-gur*, Fortrolige Svar; 1 Kr. — *Stub*, Ledsagelse fra Fordomme til religiøs Sandhed. — *Stub*, Dr. Grauls Forvanskninger; 50 Øre. — *Stub*, Protestantiske Lægfolks og Gejstliges Uvidenhed; 50 Øre.

Desuden de 2 Ugeskrifter; „Nordisk Ugeblad for kath. Kristne“ (Kbhvn.) og „St. Olaf, kath. Tidende“ (Christiania).²⁾

Vi Katholiker takke Gud for, at vi staa paa ægte evangelisk Grund og deri have et sikkert Pant paa, at vi ikke bygge paa menneskelige Meningers Flyvesand, men paa Guds Ords urokkelige Klippegrund. Vi takke

¹⁾ Se de fortræffelige „Bemærkninger i Anledning af Mødet 21—23. Maj i Aarhus af Kofoed-Hansen. Kbhvn. 1889.“

²⁾ Begge disse Blade udgaa hver Søndag og kunne bestilles paa alle Postkontorer. Abonnement 1 Kr. pr. Kvartal.

Gud for, at vi befinde os i Sct. Peters Skib, hvor Herren endnu sidder og lærer og kjærlig tager sig af Sine, som fordem paa Genesareth-Søen.

Evig staa de ranke Fjelde;
 Havets Magt er Skin af Magt,
 Skjønt vel ingen kunde tælle
 Bølgerne mod Klippen lagt.
 Kirkeskuden sejler sikker:
 Kristus selv er Styrismand;
 Millioner Katholiker
 Ro den over lumske Vand.

Dr. Windthorst's Slutningstale i Bochum.

(Fortsat).

Mine Herrer! Befolkningen i Kuldistrikterne — jeg kan naturligvis ikke indestaa for enhver enkelt Mand — fordi jeg ikke kjender dem alle — men Befolkningen i det Store og Hele staar i Loyalitet, i Agtelse for Loven, i Hengivenhed overfor Kirken, i Lydighed og undersaatlig Kjærlighed til Kejseren ikke paa nogen Maade tilbage for det øvrige Tyskland, og det er uretfærdigt, naar man søger at mistænkeliggjøre disse Mænd, som ikke blive trætte i Udførelsen af det sværeste Arbejde, som tænkes kan, og som Dag for Dag, om jeg saa tør sige, vove deres Liv, for at holde den Produktion rolig i Gang, som maaske er den nødvendige blandt alle. De, som stadig fortsætte med saadanne Mistænkeliggjørelser, burde overtyde sig om, at de ved en urigtig Behandling af denne Befolkning kun bane Vejen for Socialdemokratiets Bestræbelser. Hidtil har Socialdemokratiet i Kuldistrikterne langtfra naaet de Resultater som det har opnaaet f. Ex. i Berlin,

jeg haaber ogsaa, at det aldrig nogensinde vil opnaa dem, og hvad angaar vore katholske Arbejdere, da er jeg overbevist om, at, naar undtages et forsvindende Mindretal, vil ingen katholsk Arbejder lade sig forføre af Socialdemokratiet. Skulde der maaske hist og her ske et Frafald, saa maa de, som have Magten i deres Hænder, sige sig selv, at de have ødelagt mange af de Midler, som bekæmpe Socialdemokratiet, mange af de Midler, som ere vel egnede til at forsone Menneskene med det Kald, det anstrængende Kald, de have. Mine Herrer! En saa lang Kamp, som den vi hidtil have ført for Kirken, og som aldeles ikke er afsluttet endnu, kan ikke andet end have en betænkelig Indflydelse paa Befolkningen i Almindelighed; thi en saadan Kamp svækker Tilliden til Autoriteterne, til Regeringen. Berøver man Kirken de Midler, den er i Besiddelse af, for at kunne optræde belærende og paavirkende ved Exempler og paa anden Maade, saa maa man ikke forundre sig over, at de Resultater, som disse Exempler ellers vilde have haft til Følge, ikke opnaas. Jeg har under Drøftelsen af de socialpolitiske Love i Rigsdagen altid sagt: Alle deres Love, som støtte sig paa Vold og Magt, ville ikke hjælpe; de ville tværtimod kun irritere endydermere og forøge Socialdemokraternes Rækker. Om Begivenhederne have erklæret mine Ord for Usandhed, skal jeg lade være usagt. Jeg tror, at Statistiken er paa min Side. Men Kirkens fuldkomne Virksomhed paa det sociale Omraade er ikke mulig uden den fuldstændige Gjenoprettelse af det katholske *Ordensvæsen*. Ordensvæsenet i dets gradvise Udvikling er ikke noget andet end Kirkens Virksomhed i Henseende til Løsningen af det sociale Spørgsmaal, alt eftersom Tid og Forhold kræve det.

Saa ofte et særegent Anliggende, et særegent Forhold skulde ordnes, var Kirken strax beredt til at stifte et Ordenssamfund, som gjorde sig det til speciel Opgave, at fjerne det Onde, hvorom der i Øjeblikket var Tale.

Dette Ordens-Næt er blevet ødelagt med ét Slag, og endnu den Dag i Dag nærer man Betænkelighed ved at gjenoprette det i hele dets Omfang. De ærede Herrer, som stadig klage og jamre sig over Bevægelsen iblandt Folket, have netop ingen Forstaaelse for, hvorledes dette Folks Lidelser kunne formindskes. Mine Herrer, jeg hævder, at Regimenter af Soldater ikke hjælpe til Løsningen af det sociale Spørgsmaal; dertil hører netop en rolig, taalmodig Ledelse, som Kirken udøver den; dog skulde rigtignok Staten ogsaa understøtte Kirken. Vil De bekæmpe Socialdemokratiet, vil De afværge de Farer, som en ny Opstand i Kuldistrikterne vil medføre, saa maa De, mine Herrer, dekretere: Alle Ordenssamfund ere fra i Dag af paany gjenoprettede; vi give dem deres Huse og Ejendom tilbage, og have de ikke nok, ville vi oven i Kjøbet understøtte dem. Thi de ville kunne opretholde Ordenen, — I Andre kunne ikke gjøre det!

Mine Herrer! Vi have ogsaa behandlet forskjellige meget vigtige Opgaver, som beskjæftige Tysklands, ja hele Verdens Katholiker. Ordensvæsenets har jeg lige omtalt. Jeg maa nu omtale *Missionsvæsenet*. Mine Herrer! Deres Tal, som enten endnu ikke ere Kristne eller som, efter at være blevne Kristne, ikke have, Lejlighed til ut udøve deres Tro, er endnu meget stort i Verden. Da vi ere overbevidste om vor Tros Sandhed og om denne Tros helliggjørende Kraft, saa maa vi naturligvis længes efter, at føre saa mange af vore Brødre som mulig over til os, og at hjælpe efter Evne og Kræfter dem, som vel ere forenede med os, men ikke finde Lejlighed til at øve deres Tro. Til alle Tider har Kirken derfor haft storartede Anstalter, som kunde udøve Missionsvirksomheden. Disse Anstalter, som f. Ex. Bonifaciusforeningen, maa vi understøtte endnu bedre, fordoble vore Gaver, naar vi ere i Stand dertil. Thi Kravene, som stilles til disse Anstalter i Henseende til Kirker og Skoler, voxer daglig. Hvad vi

udgive i Missions-Øjemed vil blive os godskrevet i Himlen og udslette meget, som skulde og endnu skal udslettes. Vort Missionsvæsen har taget et glædeligt Opsving; men vi have paa ingen Maade gjort nok for det.

En Sag have vi behandlet med særegen Forkjærlighed; det er *Skolespørgsmaalet*. Mine Herrer! I hele den civiliserede Verden staar Skolespørgsmaalet i Forgrunden; i Frankrig, i Belgien, i Østerrig, hos os. I alle Landene har man forstaaet, at Nationens Fremtid fuldstændig ligger i Skolen og i dens Udvikling. I denne Henseende er der ogsaa megen Daarlighed tilstede hos os, og den, som egentlig har grundlagt Skolen, nemlig Kirken, er mere og mere bleven udvist af den og tør kun som en Tigger af og til betræde den under Kontrol. Det kan ikke blive ved paa denne Maade! Den, som har Skolen, har Fremtiden, men de som nu have Skolen i deres Hænder, ville ikke være tilbøjelige til at opdrage Børnene i katholsk Aand. Med Rette er den Bemærkning bleven gjort, at Staten ikke har faaet nogen Fuldmagt af Religionens guddommelige Grundlægger til at undervise paa det religiøse Omraade, og jeg erklærer oven i Kjøbet, at Staten heller ikke er i Stand til at undervise i Religion, fordi Staten jo i og for sig er fuldstændig konfessionsløs eller hvad Størstedelen af dens Organer angaar fuldstændig uden Tro. Videre vil jeg i Dag ikke gaa ind paa Skolespørgsmaalet. Kun det kan jeg sige, at vi i Preussen have optaget dette Spørgsmaal, og at det der ikke mere skal faa Lov til at sove ind paany. Vi ville endnu komme til at udfægte en haard Kamp — jeg tænker i henved 25 Aar — men vi ville sejre. Thi den sunde Fornufts Fordringer have hidtil stedse sejret, selv om man ogsaa har kæmpet nok saameget imod dem.

Der er endnu en Sag, jeg maa omtale og som jeg anser for den allervigtigste under de nuværende Tids-

forhold, det er *den h. Stols Stilling*. Denne er saa sørgelig, saa betænkelig, at det kun er den h. Faders og hans Raadgiveres store Erfaring og Dygtighed, der muliggjør det, at opretholde den, som det sker under de nuværende vanskelige Forhold. Men ethvert Øjeblik kan Situationen forandre sig og medføre nye Farer for den h. Fader. Vi maa derfor komme vor fælles Fader til Hjælp, først og fremmest ved Bøn og dernæst ogsaa ved andre Midler, som Børn, der elske og ville understøtte deres Fader, let kunne finde; thi Kjærligheden gjør jo opfindsom. Der er, hvad jeg allerede har omtalt, efter vore Biskoppers Exempel bleven vedtaget paa Generalforsamlingen i Freiburg i Fjor en Beslutning, som udtaler, at vi gaa ud fra den Overbevisning, at den h. Stols territoriale Uafhængighed atter maa oprettes. Da dette Andragende blev stillet og vedtaget, har man spottet over os og spurgt, hvorledes vi vel kunde tænke paa, at Kirkestaten atter skulde blive gjenoprettet — den var nu begravet for bestandig. Nu vel, de gode Herrer Liberale have allerede ofte begravet noget, som endnu den Dag i Dag bestaar eller atter er opvaagnet paany, og saa ere de Liberale paa deres Side blevne begravede. Jeg ønsker dem sandelig ikke den fysiske Død; thi de skulle leve og omvende sig.

Men de gode Herrer skulde dog en Gang studere Historie og se, hvorledes Gud i sin Almagt har opretholdt Petri Stol under alle Tidens Storme og Forhold og, naar den en Tidlang syntes at gyngge paa en meget mistænkelig Maade, atter bragt den tilbage paa det Sted, hvor den befinder sig endnu den Dag i Dag. Stormene, som ere dragne hen over den h. Fader, over den h. Stol i tidligere Aarhundreder, vare endnu voldsommere end de nuværende, og dog er det lykkedes atter at gjenoprette den. En Idé kan man ikke tilintetgjøre, mod en Idé gives der ingen Bajonetter. Og Pavedømmets Idé er ifølge vor religiøse Overbevisning

begrundet, undfanget af Gud og beskyttet af ham; den vil ikke gaa til Grunde og vi ville derfor ogsaa kunne være forvissede om, at, selv om vi ogsaa i Øjeblikket ikke indse, paa hvilken Maade det skal ske, vil Gud dog hidføre Alt, hvad der er nødvendigt, for at den territoriale Uafhængighed atter kan blive gjenoprettet.

(Sluttes.)

Jomfru Maria og Malerkunsten.

Nogle Notitser af *A. Løvgreen*.

Om Evangelisten Lukas fortæller Nicephorus i de korte Meddelelser, han har efterladt sig om ham, at han foruden at være Læge og den dygtige Stilist tillige var Maler, og det ligger derfor nær at forudsætte, at den, der gav de fyldigste Efterretninger om den velsignede blandt Kvinderne, ogsaa har benyttet sit Tegnetalent til hyppigt at gjengive hendes Træk, dermed illustrerede han, om man tør sige saa, kun sin egen Beretning og derved handlede han i Menighedens Tarv, thi den store Mængde, der i Prædikenen hyppigt mindedes om den hellige Jomfru, maatte have en særlig Interesse i saadanne Billeder, der var den lettere tilgængelig end Haandskrifter. I Overleveringen berettes der da ogsaa, at Lukas kort før Jomfru Marias Død malede et Billede af hende paa en Træplade, at dette opbevaredes i Jerusalem og frelstes ved Byens Undergang af nogle fromme Jomfruer. Prinsesse Eudoxia sendte derefter Billedet til Konstantinopel og her blev det opstillet og holdt højt i Ære indtil det gik tabt ved, at Tyrkerne ødelagde det. Dette er det eneste Billede, som bestemt tillægges Lukas, men endnu bevares der saadanne (i Loretto, Rusland o. fl. St.) som tilskrives ham, medens det historiske Bevis herfor dog fattes. Hvordan dette

nu end er, synes det ganske naturligt, at den billedlige Fremstilling af den hellige Jomfru maa være lige saa gammel som selve Kirken.

Jomfru Maria er nemlig sin guddommelige Søns stadige Ledsager ved alle de betydeligste Begivenheder i hans jordiske Liv: Forkyndelsen, Fødselen, Indførelsen i Templet, Korsfæstelsen, alle Steder er hun nærværende, opfyldende sin Mission og forstaaende Kristi Værk. Hans Ord paa Korset: „Se der, Din Søn“ (Joh. 19, 26) maa netop og kun være et Udtryk for det inderlige Forhold imellem dem og den dybe Forstaaelse, der maa have været til Stede: selv paa Korset kan han ikke glemme sin Omhu for hende og kun sin mest elskede Discipel vil han betro at værge hende, naar han selv gaar bort. Hvor Kristus mindes, maa Jomfru Maria derfor ogsaa erindres. Men ikke blot af denne Grund maa de mindes i Fællesskab. Adam og Eva havde bragt Synden ind i Verden, Jesus sonede den, saa at det atter blev den faldne Menneskehed muligt at hæve sig til Himlen, men til denne Treenighedens Herliggjørelse var Jomfru Maria Midlet, Mellemløbet: Modbilledet til Adam og Eva, maa derfor uundgaaeligt blive Jesus og Maria. Gjennem Aarhundreder fremstilles de da ogsaa sammen, kun undtagelsesvis og i den nyere Tid afbildes Jomfru Maria alene.

St. Lukas som Kunstner er forevigt af flere Malere og deriblandt af Quentin Metsy. Den hellige Jomfru har taget Plads paa en Tronstol længst tilvenstre i Billedet, Hovedet er en Smule bøjet, Haaret gyldent, Ansigtet ovalt og fint, Læberne smalle, Hænderne lange og smalle; paa Skødet har hun Jesubarnet, som rækker en Blomst op imod hende. Evangelisten er knælet ned foran hende paa en Pude, i den højre Haand holder han en stor Foliobog med Spænder og med den venstre tegner han paa denne. Bag ham knæler den bevingede Oxe, der ligesom Evangelisten, har Blikket henvendt imod den hellige Gruppe. Det er et yndigt Billede,

kjendt af Mange og skattet af dem Alle; men Billedet har tillige den Egenskab, at denne Madonna fra det 16de Aarhundrede netop er den, vi kjende i det 19de og som de kjendte i det 6te. Efter Epiphanius' Beskrivelse, der maa forudsættes grundet paa Datidens Billeder og Tradition, var Jomfru Maria af Middelstørrelse med ovalt Ansigt, lidt brunligt Teint og gult Haar, og Hænderne angiver han som lange og smalle; netop dette giver Metsy og gives i alle Billeder, der due noget.

Naar man i daglig Tale siger, der er noget madonnaagtigt ved en Person, staar det straks klart for Tanken, hvad det er, der menes, ingen tænker paa et Barn eller en Ældre, Kristi Moder er den jomfruelige Moder, den bestemte ideale Skikkelse, der er kjendt af Alle og til alle Tider. Selvfølgelig findes der Kunstnere, som ikke have fulgt Traditionen, men f. Eks. malet en dem bekjendt Dames Portræt og saa udgivet dette for Jomfru Maria, det er Ekstravagancer man træffer over for hende og de andre hellige Personer og som har sin Mage i Fremstillinger af den hellige Historie. Saaledes fik L. Steinheil (f. 1814 i Strasborg) for vel en Snes Aar siden i Kommission at fremstille Kristi Fødsel til Brug ved et Kirkevindue, og han tegnede en sarkofaglignende Himmelseng, rigt ornamenteret og forsynet med gode Dyner. I Sarkofagen ligger en matroneagtig Kvinde, halvt oprejst, hvilende paa den venstre Arm og seende hen til et Barn, en Amme sidder med paa Skødet. Imellem Ammen og Sengen sidder en Kvinde paa en Skammel, og bag Ammen staar der en anden Kvinde, som slaar demonstrerende ud med den højre Haand, medens hun i den venstre har et Fad med Frugt, en fjerde støtter sig til et Bord og hører efter, og endelig er en femte ivrig beskjæftiget med at hænge Tøj til Tørring. En Mand — forøvrigt en god Josef-Figur — staar tilhøjre i Billedet og støtter sig til Sengestolpen. Lokalet er hyggeligt udstyret; fra Loftet hænger der en firarmet Lysekrone. Arbejdet er gjort i fuldt Alvor

og Udførelsen er kunstnerisk talentfuld, saa at enhver Kunstsamling vil være glad ved at eje denne Karton, men man tænke sig en saadan Opfattelse af den hellige Nat og Skriftens Beskrivelse af denne! Er det saa at undre sig over, at der for nogle Aarhundreder siden maaledes Familieportrætter, som udgaves for Jomfru Maria?

Denne Art Afbildninger udgive sig for noget, de ikke ere og maa ene skyldes, at Kunstnerens intellektuelle Udvikling ikke staar paa Højde med hans manuelle Færdighed. En Rafael eller Corregio faldt ikke paa noget saadant, Leonardo da Vinci ej heller. I hans Billede, kjendt under Betegnelsen Jomfru Maria i Klippehulen, er den hellige Jomfru anbragt næsten i Billedets Midte, tilhøjre for hende knæler Johannes den Døber som Barn med foldede Hænder og bedende om Jesusbarnets Velsignelse, som tildeles ham. Bag Kristus hviler der en Engel, der peger paa ham, men ser imod Tilskueren, lige som opfordrende denne til at iagttage ham. Jomfru Maria ser paa Johannes og har lagt sin højre Haand paa hans Skulder, medens hun med den venstre viser hen imod Jesus. Figurerne savne Glorier og Jomfru Maria har intet Slør, men at dette er de hellige to, det tvivler Ingen om. I de smaa Figurer er der en forunderlig Storhed, der paa den ene Side lader Beskuerne føle Guds Majestæt, paa den anden den Dødeliges Ydmyghed, og midt imellem dem staar Jomfru Maria, den sande Jomfruernes Jomfru, som det mægtige Led imellem Gud og Mennesket, og over de fine Træk hviler der den særegne Kummer, der er Frelserens Moders særlige Skjønhed. Det er dette Rafael har givet i den sixtinske Madonna, Corregio i den hellige Nat og Murillo i Undfangelsen, og det er dette Rubistini har givet i sit Billede, den hellige Rosenkrans' Dronning, et Billede, som indtager en værdig Plads blandt de Nævnte og burde være udbredt og kjendt som dem.

(Fortsættes).

Kirkelig Kalender.

Søndag den 22. Sept. 15. Sønd. e. Pintse. Kirkevielsesfest. (I Sct. Ansgars Kirke udstilles det Allerhelligste under den h. Messe Kl. 8 og forbliver udstillet hele Dagen indtil Kl. 9 Aften; Kl. 10 Levitmesse og Prædiken; Kl. 3 og 5 recitere de Gejstlige Breviarbønnerne; Kl. 8 Aften Festandagt med Prædiken og Te Deum). — **23. M.** Linus, Pave og Martyr. — **24. Ti.** Maria, de Fangnes Befrielse. — **25. O.** og **26. To.** Oktavdage. — **27. F.** Kosmas og Damianus, Martyrer. — **28. L.** Wenceslaus, Martyr. **Søndag den 29. Sept. 16. Søndag e. Pintse. Ærkeengelen Michaels Fest.**

Den levende Rosenkrans' Forenings samtlige Medlemmer afholde, for saa vidt Hjemmets Forhold tillader det, fælles Bedetime paa Kirkevielsesfesten i Sct. Ansgars Kirke Kl. 3—4. Rosenkransen bedes offentlig; Emblem bedes medtaget.

Nothburga-Foreningens Medlemmer afholde fælles Bedetime paa Kirkevielsesfesten Kl. 4—5.

Mariakongregationen for Mænd holder paa Kirkevielsesfesten Bedetime i Sct. Ansgars Kirke Kl. 7—8 Aften.

Mariakongregationen for Ynglinge holder paa Kirkevielsesfesten Bedetime i Sct. Ansgars Kirke Kl. 6 om Aftenen. Medlemmerne bedes møde fuldtalligt og underrette Medkongreganister, som muligvis ikke læse Ugebladet, desangaaende.

Svendeforeningen holder i Anledning af Kirkevielsesfesten ikke Møde Søndagen den 22. Sept. — Søndag den 29. Sept. holdes Bestyrelsesvalg i Lokalet i Frederiksberg Allé. Talrigt Møde udbedes.

Skrædermester J. KJØRSCHEN, Gothersgade 38,

anbefaler sig med Alt til Faget henhørende; et smukt Udvalg af flotte og solide Varer for Vintersæsonen er nylig hjemkommen. Flot Snit og billige Priser.

Unio. Søndagen den 29. September Kl. 8 sluttes Sommersæsonen med Aftenunderholdning og Asseble paa Sct. Thomas (Frederiksberg Allé Nr. 12). Eventuelt Overskud vil blive anvendt i veldædigt Øjemed. Medlemmer betale 50 Øre, Besøgende Herrer 1 Kr. Besøgende Damer 75 Øre. Adgangskort faas hos d'Hrr. Hoffmann, Pilestræde 6, Simonsen, Nørrefarimagsgade 54 St., Günther, Nørre Allé Nr. 11.

Onsdagen den 2. Oktober begynde Møderne atter i Vinterlokalet, Østergade 32 1. Sal.

Søndagen den 6. Oktober Kl. 9, Generalforsamling. Eventuelle Forslag maa sendes til Formanden senest Mandagen den 23. September.

Sct. Josefs Gilde. Alm. Sammenkomst og ekstra Møde for alle Brødre, Mandag d. 23. ds. Kl. 8 $\frac{1}{4}$ Aften, Frederiksberg Allé 15.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Syvogtredivte Aargang.

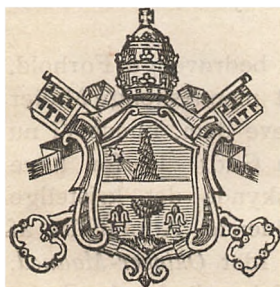
„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr. Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, Store Kjøbmagergade 10, 1. S., Kjøbenhavn. — Redaktør: A. Johansen Bredgade 64, 1. S.

N° 39.

Søndagen den 29. September.

1889.

Indhold. Pavelig Rundskrivelse. Dr. Windthorsts Slutningstale. Efterretninger: London, Japan.

Pavelig Rundskrivelse.

Til alle ærværdige Brødre, Patriarkerne, Primaterne, Ærkebiskopperne og Biskopperne, som staa i Naade og Samfund med den Apostoliske Stol.

Pave Leo XIII.

Ærværdige Brødre! Hilsen og den apostoliske Velsignelse!

Endskjønt Vi allerede gjentagne Gange have anordnet særegne Bønner i hele Kristenheden, for desto mere indtrængende at anbefale den katholske Kirke til den guddommelige Beskyttelse, bør man alligevel ikke forundre sig over, at Vi nu atter indskærpe denne Pligt. Thi Kirken anraaber stedse i sine Trængsler, navnlig, naar Mørkets Magter opbyde Alt for at øde-

lægge det kristne Navn, med Indstændighed og Udholdenhed sin guddommelige Grundlægger og Beskytter, og beder tillige Himlens Hellige, navnlig den ophøjede Jomfru og Gudsmoder Maria, om deres Forbøn, af hvilken den venter sig fremragende Hjælp. Frugterne af disse fromme Bønner og af denne Tillid til Guds Godhed vise sig stedse tidlig eller silde. I, ærværdige Brødre, kjende vore Tidsforhold; de ere for den katholske Kirke saa ugunstige, som de næppe have været det nogensinde tilforn. Ere vi jo dog Vidne til, hvorledes Troen, dette Grundlag for alle kristelige Dyder, svinder hos saa Mange, og Kjærligheden kjølnes, hvorledes Ungdommen vokser op uden Tro og Sædelighed, hvorledes Jesu Kristi Kirke med List og Vold bestormes fra alle Sider og Pavedømmet bekæmpes paa det Heftigste, hvorledes endelig vor hellige Religions Grundlag angribes med stedse voksende Overmod. Hvor vidt man er gaaet i den sidste Tid, og hvad man endnu for Fremtiden agter at gjøre, er for bekjendt, til at Vi her behøve at beskrive det nærmere.

Overfor disse vanskelige og bedrøvelige Forhold, i hvilke Onderne ere saa store, at menneskelige Midler ikke længere ere i Stand til at hæve dem, kunne Vi nu kun vente os Hjælp og Frelse fra Gud. Derfor have Vi besluttet at opmuntre og tilskynde det kristelige Folks Fromhed til ivrig og udholdende Anraabelse af den guddommelige Beskyttelse. Idet *Oktober-Maaned*, som Vi allerede tilforn have indviet til den h. Gudsmoder af *Rosenkransen*, nu nærmer sig, formane Vi derfor alle de Troende til, at de atter i Aar fejre hele denne Maaned paa en from og festlig Maade og under talrig Deltagelse. Vi vide, at Vi stedse finde en sikker Tilflugt hos den allersaligste Jomfrus moderlige Godhed og ere forvissede om, at Vi ikke forgjæves sætte vort Haab til hende. Naar hun saa ofte har hjulpet den h. Kirke i store Trængsler, hvorfor skulde hendes mægtige Forbøns Hjælp da ikke aabenbare sig nu, naar Vi i Forening

anraabe hende med Ydmyghed og Udholdenhed? Ja, Vi tro endog, at den vil aabenbare sig desto underfuldere, jo længere hun lader sig anraabe.

Men Vi have ogsaa endnu et andet Ønske, som I, ærværdige Brødre, ville fremme og udføre med sædvanlig Iver. For at nemlig Gud desto snarere skal bønføre vore Bønner og paa Forbøn af flere af sin h. Kirkes Talsmænd bringe desto hurtigere og rigeligere Hjælp, anse Vi det for saare gavnligt, at det katholske Folk ved Siden af den allersaligste Jomfru og Gudsmoder Maria ogsaa paa en ganske særegen Maade og med stor Tillid anraaber hendes reneste Ægtefælle, *den h. Josef*; thi vi tør ikke uden Grund antage, at dette er den h. Jomfru kjært og velbehageligt. Hvad Andagten til den h. Josef angaar, hvorom Vi nu offentlig tale for første Gang, da vide Vi, at Folkets fromme Sindelag ikke alene elsker den, men ogsaa gjør større og større Fremskridt i den, fordi de romerske Paver i henrundne Tider stedse søgte at hæve og udbrede den; men paa en ganske særegen Maade er den alle Vegne vokset i vore Dage, efter at Vor Forgænger af salig Hukommelse, Pius IX, paa mange Biskoppers Bønner hævdede den h. Patriark til hele Kirkens Skytspatron. Ogsaa Vort Ønske er det, og det ligger Os meget paa Hjærte, at denne Andagt slaar dybe Rødder i de Troendes Liv og Sæder, at det katholske Folk ogsaa ved Vort Ord og Vor Autoritet tilskyndes og opmuntres til den.

Derfor er den h. Josef paa en ganske særegen Maade Kirkens Skytspatron, og derfor lover den sig saameget af hans Beskyttelse og Hjælp, fordi han var Marias Mand og Jesu Kristi Plejefader. Heri ligger ogsaa Aarsagen til al hans Værdighed, Naade, Hellighed og Herlighed. Uden Tvivl er Gudsmoder-Værdigheden saa ophøjet, at noget mere Ophøjet ikke kan skabes. Men fordi den h. Josef var forenet med den allersaligste Jomfru ved det ægteskabelige Baand, saa stod han sikkert hin ophøjede Værdighed nærmest, i

Kraft af hvilken Gudsmoderen langt overgik alle øvrige Skabninger. Thi Ægteskabet er den inderligste Forening, det inderligste Fællesskab, og det fordrer derfor i Følge sin Natur det gjensidige Fællesskab i Henseende til alle Ægtefællernes Goder. Da Gud altsaa bestemte den h. Josef til at være Marias Mand, saa gjorde han ham sikkert ikke blot til hendes Livsledsager, til Vidne om hendes Jomfruelighed, til en Beskytter af hendes Dyder, men ogsaa ved den ægteskabelige Pagt til Deltager i hendes ophøjede Værdighed. Paa samme Maade er han fremragende blandt alle Mennesker i Kraft af en anden ophøjet Ærespost; thi i Følge guddommelig Raadslutning var han en Beskytter for Guds Søn og blev af Menneskene holdt for dennes Fader. Den naturlige Følge af dette var, at det evige Ord ydmygt underkastede sig den h. Josef, adlød ham og viste ham den Ærbødighed, som Børn skulle vise deres Forældre. Men med denne dobbelte Værdighed vare ogsaa hine Pligter nøje forbundne, som Naturen paa lægger Husfaderen, saa at den h. Josef var den retmæssige og naturlige Vogter, Beskytter og Forsvarer for hin hellige Familie, hvilken han forestod. Disse Pligter opfyldte han i Virkeligheden, saa længe han levede her paa Jorden. Med den største Kjærlighed og utrættelig Udholdenhed vaagede han over sin Brud og hendes guddommelige Søn. Med sine Hænders Arbejde forskaffede han Begge det Nødvendige til Livets Underhold; da Jesusbarnet paa Grund af Kong Herodes' Misundelse kom i Livsfare, bragte han det i Sikkerhed; under Rejsens Besværligheder og i hele Landflygtighedens Tid var han den allersaligste Jomfrus og det guddommelige Barns stadige Ledsager, Hjælper og Trøster. Men den hellige Familie, som Josef styrede med faderlig Myndighed, var imidlertid Begyndelsen til den opstaaende Kirke. Som den h. Jomfru er Jesu Kristi Moder, saaledes er hun ogsaa alle de Troendes Moder; thi hun har født dem paa Kalvariebjerget midt

under Frelserens forfærdelige Kvaler. Paa samme Maade er Jesus Kristus den Førstefødte blandt alle de Troende; thi disse ere hans Brødre i Kraft af Forløsningen og Antagelsen i Barns Sted. Deraf fremgaar det ogsaa, hvorfor den h. Patriark paa en ganske særegen Maade betragter som sine Plejebørn alle de Troende, som tilhøre Kirken, Medlemmerne af hin talrige, indtil Jordens Grænser udbredte Familie; som Marias Mand og Jesu Kristi Plejefader besidder han næsten faderlig Myndighed over dem. Det er derfor ogsaa billigt og det tilkommer den h. Josef fremfor alle Andre, at han nu fra Himlen af forbønsvis beskytter og forsvarer Kristi Kirke, ligesom han forud paa det Samvittighedsfuldste beskyttede Familien i Nazareth, overalt, hvor det gjordes fornødent.

Hvad her er bleven sagt, ærværdige Brødre, stadfæstes derved, at mange Kirkefædre i Overensstemmelse med den hellige Liturgi lære, at Josef, Patriarken Jakobs Søn, var et Forbillede paa den h. Josef og forud havde hentydet til Embedet og Værdigheden af en Beskytter for den h. Familie. Bortset fra, at begge have det samme betydningsfulde Navn, er der, som I vel vide, endnu andre og fremragende Ligheder tilstede imellem dem, frem for alt hin, at Josef fandt Naade hos sin Herre og blev værdig til dennes ganske særegne Velvillie, og at, da han var bleven sat af Herren i Spidsen for Huset, dette da for Josefs Skyld blev overøst med Lykke og Velsignelse i Et og Alt. En Lighed bestaar fremdeles deri, at han, udrustet af Kongen med den højeste Myndighed, blev stillet i Spidsen for hele Landet, og at han, da Hungersnød og Dyrtid udbrød paa Grund af de ufrugtbare Aar, paa en saa udmærket Maade drog Omsorg for Ægypten og de tilgrænsende Lande, at Kongen kaldte ham Verdens Frelser. I Virkeligheden se vi saaledes i hin Patriark fra Oldtiden et Forbillede paa vor h. Josef. Ligesom hin bragte Lykke og Velsignelse over sin Herres Hus-

væsen og paa en underfuld Maade frelste hele Landet, saaledes er ogsaa hele Kristenhedens Beskyttelse anbeføjet denne, og vi tør antage, at han forsvarer og beskytter Kirken, Herrens Hus og Guds Rige paa Jorden.

Men der gives endnu andre Grunde, hvorfor Alle, hvor de end leve, og hvad Stand og Stilling de end indtage, tillidsfuldt bør stole paa den h. Josefs Omsorg og Beskyttelse. I den h. Josef have Familiefædrene det herligste Forbillede paa faderlig Aarvaagenhed og Omsorg; Ægtefællerne det fuldkomneste Mønster paa Kjærlighed, Endrægtighed og ægteskabelig Troskab; Ynglingene og Jomfruerne et Mønster paa og tillige en Beskytter af deres Jomfruelighed; Fornemme i ringe Kaar skulle lære af den h. Josefs Exempel, at værne om og bevare deres Værdighed; de Rige skulle lære, hvilke Goder man mest og med Anstrængelse af alle sine Kræfter skal stræbe efter. Men de Fattige og Arbejderne have en ganske særegen Ret til at tage deres Tilflugt til den h. Josef og lære af ham, hvad de skulle gjøre, thi endskjønt han var af kongelig Slægt og havde den højeste og helligste blandt alle Kvinder til Ægtefælle, endskjønt han var Guds Søns Plejefader, saa boede han ikke desto mindre som en fattig Arbejder og erhvervede sig ved sine Hænders Arbejde, hvad han havde Behov for sig og Sine. Vi se heraf, naar vi satte os nøjere ind i Sagen, at den Fattige aldeles ikke behøver at skamme sig over sin Stilling. Ikke alene er hans Stand ingenlunde uhæderlig, men alt Arbejde kan, naar det forbindes med Dyden, hæves til den højeste Adel. Den h. Josef var tilfreds med det Lidet, som tilhørte ham, og bar med Mod og Hengivelse de Besværligheder, som vare knyttede til hans Livsstilling, efter sin Søns Exempel, den Søns, som paatog sig en Tjeners Skikkelse, endskjønt han var Herren over alle Ting og frivillig led Nød og Savn. Under saadanne Overvejelser skulle de Fattige og Arbejderne holde sig oprejste

og stille sig tilfreds; vel er det dem tilladt ad retmæssige og lovlige Veje at forbedre deres Lod, men Fornuft og Retfærdighed forbyde paa samme Tid at omstyrte den af det guddommelige Forsyn indsatte Samfundsorden. At anvende Vold og ved Hjælp af Oprør og Uroligheder at ville opnaa Noget, er et taabeligt Foretagende, thi derved forværres for det meste netop hine Onder, som man ønsker at frigjøre sig for. De Fattige bør derfor velviseligt ikke laane Øre til oprørske Menneskers Agitationer, men stole paa den h. Josefs Exempel og Beskyttelse, saavel som paa Kirkens moderlige Kjærlighed, der med stadig voxende Omsorg arbejder til Bedste for deres Stand.

Vi love Os altsaa, ærværdige Brødre, meget af Eders Autoritet og biskoppelige Hyrdeomsorg, og da Vi tillidsfuldt forvente, at alle gode og fromme Troende af egen fri Villie ville gjøre langt mere, end Vi forlange, saa anordne Vi, *at der i hele Oktober Maaned efter Rosenkransbønnen, angaaende hvilken vi allerede tilforn have udstedt Forskrifter, tilføjes en Bøn til den h. Josef, hvis Ordlyd meddeles Eder tilligemed denne Rundskrivelse, og at dette for Fremtiden skal ske hvert Aar.* Alle og Enhver, som med from Andagt bede denne Bøn, forunde Vi hver Gang en Aflad af 7 Aar og 7 Kvadragener. Saare gavnligt og rosværdigt er det ogsaa at indvie Marts Maaned, som Skik er paa nogle Steder, til den h. Josefs Ære ved daglige Andagtsøvelser. Lader dette sig ikke let gjøre, saa er det i det mindste ønskeligt, at der i enhver Bys Hovedkirke afholdes en tre Dages Andagt før Helgenens Fest. Men der, hvor den 19de Marts, den h. Josefs Fest, ikke er nogen befalet Festdag, formane vi de Troende til, at de saa meget som muligt højtideligholde denne Dag til Ære for den himmelske Patron, ved private Andagtsøvelser, som en Slags befalet Festdag.

Imidlertid meddele Vi eder, ærværdige Brødre,

Gejstligheden og eders Folk af ganske Hjærte den apostoliske Velsignelse, som et Underpant paa den guddommelige Naade og som Vidnesbyrd om Vor Velvillie.

Givet i Rom ved Sct. Peter, den 15. August 1889, i vort Pontifikats 12. Aar.

Leo XIII, Pave.

Bøntil den h. Josef.

Til Dig, o hellige Josef, fly vi i vor Nød. Efter at have anraabt Din helligste Brud om Hjælp, bede vi ogsaa fulde af Tillid om Din Beskyttelse. For den Kjærligheds Skyld, som forenede Dig med den ubesmittede Jomfru og Gudsmoder, og for den faderlige Kjærligheds Skyld, hvormed Du har omfavnet Jesusbarnet, bede vi Dig bønligt, at Du naadig vil se ned paa den Arv, som Jesus Kristus har løskjøbt med sit Blod, og med Din Forbøns Magt komme os tilhjælp i vor Nød.

O omsorgsfulde Beskytter af den hellige Familie, vaag over, Jesu Kristi udvalgte Efterslægt; hold fjærnet fra os, o elskede Fader, al Vildfarelsens og Fordærvsens Smitte. Staa os fra Himlen af naadig bi, Du vor stærke Beskytter i Kampen mod Mørkets Magter, og ligesom Du fordem har frelst Jesusbarnet fra den højeste Livsfare, saaledes forsvare Du nu Guds hellige Kirke imod alle Fjendernes Efterstræbelser og tag os alle under Din stadige Beskyttelse, for at vi efter Dit Exempel og med Din Hjælp maa føre et helligt Liv, dø en salig Død og opnaa den evige Salighed i Himlen. Amen.

Dr. Windthorst's Slutningstale i Bochum.

(Sluttet).

Jeg skal ikke gaa nærmere ind paa denne Sag — Gjenoprettelsen af Pavens territoriale Uafhængighed; Hr. v. Wendt har i den første Tale, som blev holdt her, smukt udviklet denne Tanke, og Hr. v. Rochow har senere fuldstændiggjort det allerede Sagte. Idet jeg henviser til disse Herrer, beder jeg foreløbig Præsidenten, om at lade Resolutionen, som i denne Henseende er bleven vedtaget af os i det lukkede Møde, oplæse endnu en Gang, da der dog her er Mange tilstede, som ikke vare nærværende i de lukkede Møder.

[Paa Præsident, Friherre v. *Hertling's* Opfordring oplæser Sekretæren, Overlærer Dr. *Balkenhol* Resolutionen, som lød saaledes:

„Den 36. Generalforsamling af Tysklands Katholiker udtaler som sin Overbevisning, at Gjenoprettelsen af den h. Stols territoriale Suverænitet er en uafviselig Nødvendighed for dens Selvstændighed og for dens fuldkomne Frihed og Uafhængighed i Henseende til Kirkens Styrelse, og at enhver af Gud indsat verdslig Myndighed handler i velforstaaet egen Interesse og henimod Gjenoprettelsen af den vaklende Samfundsorden, naar den paa en virksom Maade understøtter de retmæssige Fordringer, som den h. Stol har udtalt i denne Henseende“.]

Mine Herrer! Det Bifald, hvormed De har modtaget denne Resolution, beviser, at den ogsaa stemmer overens med og udtaler Deres Anskuelse. Jeg tror at kunne konstatere, at alle her Tilstedeværende enstemmig ere af samme Mening, og jeg nærer ingen Tvivl om, at den h. Fader, som skal blive underrettet herom, vil føle sand og oprigtig Glæde herover. Hvor nød-

vendig den h. Faders territoriale Selvstændighed er, har en nyere Tildragelse vist os, som vi her specielt maa omtale.

Der er for nogle Maaneder siden i Rom bleven oprejst en Statu til Ære for Giordano Bruno og senere afsløret med en Pragt og Højtidelighed, som overalt har fremkaldt den største Forbauselse. Jeg behøver ikke at karakterisere den Mand nærmere, til hvis Ære denne Billedstøtte er bleven oprejst. Han er tilstrækkelig bleven karakteriseret i de tidligere Møder, i udenlandske Forsamlinger og i Aviser og Tidsskrifter. Det er hævet over enhver Tvivl, at han i sin Tid var et Udtryk for den fuldkomneste Modsætning til den kristelige Religion og Pavedømmet. Denne Mand oprejser man i Rom et Mindesmærke, og det oven i Kjøbet lige overfor Vatikanet. Man gjorde det med en usædvanlig Pragt og Højtidelighed, under Tilstrømning af Italiens samtlige Frimurere og andre Landes destruktive Elementer, desværre ogsaa med flere Tyskeres, ja tyske Professorers Bifald. Mine Herrer, jeg under Enhver, at han ytrer sin Mening, som det behager ham; naar han kun ikke krænker Andres Ret. Jeg under Enhver, at have de sletteste Anskuelse, som det maatte behage ham at have; men der er en Grænse og et Maal for Alt. Naar en Mand som Bruno forherliges paa denne Maade, da er det en Manifestation af en Aand, som er i højeste Grad betænkelig. Man maa forundre sig over, at Regeringerne, som ellers ere saa opmærksomme, i dette Tilfælde have lagt Hænderne i Skjødet. Tror man da, at Forherligelsen af saadanne Grundsætninger, hvortil denne Mand bekjendte sig, vil opretholde Staterne og styrke Tronerne? Indser man da ikke, at man afsaver den Gren, paa hvilken man selv sidder? Gjør Hadet imod os og imod Paven da Menneskene i den Grad blinde, at de ikke erkjende alt dette? Mine Herrer! Jeg har dog saa stor Tillid til Tysklands Regeringer, at de efter en gjentagen alvorlig Overvejelse ikke ville

taale Sligt. Denne Fremgangsmaade er, selv om de ikke skulde ønske at se den territoriale Suverænitæt gjenoprettet, rettet imod de Love, som Italien har givet, for at skjænke Paven en Garanti i Stedet for hans territoriale Myndighed; thi den saakaldte Garantilov har uden Tvivl ikke alene villet beskytte Pavens Person, men Pavedømmet i dets Existens som saadant i Rom. Naar Paven som Person og Indehaver af den højeste kirkelige Myndighed forhaanes og krænkes paa en saadan Maade, som sket er ved selve Mindesmærket og ved Maaden paa hvilket det blev afsløret, saa havde det været en Pligt for den italienske Regering, at forhindre det. Men i Stedet for at handle saaledes have Myndighederne i Rom set til, maaske endog hjulpet med — dette sidste kan jeg ikke bevise, thi jeg var ikke tilstede —, men de have ikke forhindret det, og det vilde under alle Omstændigheder være paa Tiden, at gjøre den italienske Regering, som jo er vor Forbundsfælle, opmærksom paa, at der ikke kan komme noget godt ud af en saadan Fremgangsmaade. Men maaske er det allerede sket, og alene af Hensyn til den italienske Regering ikke bleven offentlig meddelt. Det er min Mening, at der her maa gjøres Afbigt, og Afbigten kan kun bestaa i, at Mindesmærket atter bortfjernes. Jeg beder nu Hr. Præsidenten om, at han lader Resolutionen, som er et Udtryk for disse Følelser, forelæse, for at hele Forsamlingen ogsaa kan lære denne Resolution at kjende.

[Paa Præsidentens Opfordring oplæser Sekretæren nu følgende Resolution. „Generalforsamlingen udtaler fremdeles sin alvorlige Misbilligelse af Forherligelsen af Giordano Bruno, hin Mand, hvis hele Optræden har været en direkte Modsætning til den kristne Tro i Almindelighed og til Pavedømmet i Særdeleshed, og hvis Mindestøtte ligeoverfor Vatikanet er en stadig Haan mod Kristenhedens Overhoved“.]

Mine Herrer! Deres Bifald giver ogsaa denne Re-

solution en ny Sanktion, og vi ville atter og atter minde om Indholdet af disse Resolutioner, indtil det er opnaaet, som jeg anser for nødvendigt, indtil Mindesmærket, naar det overhovedet skal vedblive at bestaa, er flyttet til en anden Egn af Italien.

Mine Herrer! Iblandt de Sager, som ere blevne forhandlede her, har navnlig ogsaa det sociale Spørgsværet Gjenstand for vore Drøftelser. Tildels har jeg allerede omtalt det i de Bemærkninger, jeg har gjort med Hensyn til Forsamlingen her i Bochum. Men, hvad vi desuden have drøftet, vilde ogsaa være bleven drøftet paa et andet Sted; thi det er Sager af yderste Vigtighed. Vi have bestræbt os for, ved passende Resolutioner at minde om det, som vi overhovedet anse for at være af speciel Vigtighed for Haandværker- og Arbejderstanden. Hr. Grev Galen har i sin Redegjørelse meddelt os, hvad Centrumsfraktionen i Rigsdagen har gjort paa dette Omraade, og efter Drøftelserne at dømme, som have fundet Sted, maa og kunne vi antage, at det finder almindelig Billigelse, naar vi forsætte paa den Vej, vi hidtil have betraadt.

Man har forlangt af os, at vi i Henseende til Haandværkerstanden mere og mere skulle vende tilbage til de Forhold, som man aldrig skulde have fjærnet sig fra, men som ikke kunne gjenoprettes saa hurtigt, som ønskeligt var, fordi andre Institutioner, som imidlertid ere oprettede, atter maa fjærnes, og fordi overhovedet det, som en Gang er ødelagt, ikke saa let trives paany, forudsat at det skal have organisk Liv. Vi tør imidlertid ikke blive trætte i denne Henseende. En Herre af Haandværkerstanden har jo selv lagt os dette paa Hjærte, fordi Haandværket i Virkeligheden befinder sig i den yderste Elendighed og Nød, og fordi Socialdemokratiets Rækker, saafremt Haandværket ikke op-hjælpes, ville blive ydermere forøgede.

Hvad Arbejderstanden angaar, da have vi fremfor alt forlangt den Beskyttelse, som er nødvendig for Bør-

nene og for Kvinderne, som er nødvendig, for at Mændene ikke skulle overanstreges, ved Hjælp af en passende Indskrænkning af Arbejdstiden, som er nødvendig, for at gjenoprette Søndagshvilen og for at tage alle de Forholdsregler, som paa nogen Maade kunde fremme Arbejdernes Velfærd. Disse Bestræbelser have ogsaa fundet fuld Anerkjendelse i dette Aars Drøftelser. Det er kun beklagelsesværdigt, at disse beskyttende Forholdsregler, som gjentagne Gange ere blevne forelagte Rigsdagen af Centrumsfaktionens Medlemmer, til Dels i Forening med de Konservative, til Dels med andre Partier, endnu ikke ere blevne virkeliggjorte i Praxis. Det er vor Mening, at vi bør opfordre alle de forskjellige Landes Deputerede til med al Kraft at sørge for, at disse Love i de første Rigsdagsmøder endelig komme til Afslutning og Udførelse. Det skyldte vi Arbejdsstanden, som hidtil har fulgt os med Tillid, og den maatte tabe Tilliden; dersom vi ikke satte alle vore Kræfter ind paa at forskaffe den disse heldigere Vilkaar.

Mine Herrer! Dette er de væsentligste Sager, som vi her have drøftet. De ere talrige og vigtige; enhver især kunde give Anledning til en lang Drøftelse. Ifølge vor Forsamlings Natur kunne vi ikke saa meget udtale os paa en udtømmende Maade om disse Sager, som snarere blot hentyde til dem og begejstre for dem, og det er mit Ønske, at Mange maa tage Anledning af disse korte Bemærkninger til at overtage en mere indgaaende Bearbejdelse af dem for Offentligheden, for lidt efter lidt at sikre disse Ideer en overvældende Majoritet og dermed ogsaa deres fulde praktiske Udførelse. Selv om ogsaa dette kun delvis bliver opnaaet, tror jeg, at vi ikke forgjæves have tilbragt disse Dage, i hvilke vi her have været forsamlede, og jeg nærer det Haab, at vi alle skilles med den Bevidsthed, at den katholske Kjærlighed til Næsten har slaaet nye Rødder i vore Hjærter, og at vi have fattet den Beslutning at vise den overalt.

Og, mine Herrer, jeg tænker, at paa denne Maade vil Guds Velsignelse hvile over vort Arbejde. Jeg tager herved Afsked fra dette Sted og beder Dem bevare mig i venlig Ihukommelse.

Efterretninger fra Ind- og Udland.

London. Blandt de Personer, der mest have bidraget til, at den bekjendte Strike blandt Havnearbejderne i London lykkelig er tilende, nævne de engelske Blade paa første Plads den katholske Ærkebiskop af Westminster, den alderstegne *Kardinal Manning*. Londons Befolkning, som for den store Majoritets Vedkommende er protestantisk, er opfyldt af Begejstring for Kirkefyrsten. „Pall Mall Gazette“, som i Almindelighed er alt andet end venlig overfor Katholikerne, har skrevet en begejstret Artikel om Kardinalen, hvor der blandt andet siges: „Den Rolle, som Kardinal-Ærkebiskoppen af Westminster, for Fremtiden *hele Englands Primas i hans Landsmænds Hjærter*, spillede, har været saare tilfredsstillende. Hvilken storartet Hævn for den grusomme Intolerants, som det „kirkelige Titelaktstykke“*) muliggjorde. Og nu er den eneste Følelse, det engelske Folk nærer i Hjærtet, en Beklagelse over, at den Titel, som Paven skjænkede Henry Edward, Kardinal-Ærkebiskop af Westminster, ikke er ophøjet nok, til paa en fyldestgørende Maade at betegne den enestaaende Stilling, som Dr. Manning indtager i sit Fædreland! Den Bistand, som Kardinalen har ydet i Anledning af Striken, tilbagekalder Mindet om hine i verdslige Anliggender saa virksomt hjælpende Stordaads-

*) Loven, ved hvilken det blev forbudt de katholske Biskopper at føre den biskoppelige Titel, efter at Hierarkiet atter var bleven gjenoprettet i England af Pius IX. Biskopperne toge ingen Notits deraf, og Loven blev glemt. Senere blev den fuldstændig afskaffet.

gjæringer, ved hvilke hans Kirke alene (?) har opnaaet hin Magt over Verden, som Aarhundreder ikke fuldstændig have kunnet tilintetgjøre. Da Kardinalen vandrede frem og tilbage mellem Arbejderne og Direktørerne — han, som ikke vilde fortvivle, da hans statskirkelige Broder, den anglikanske Biskop af London, rystede Støvet af sine Fødder overfor Striken og forsvandt; han, som med den yderste Taalmodighed bekæmpede de Vanskeligheder, som Fordomme og Lidenkskab lagde i Vejen; han, som var den rolige Menneskeforstands uholdende Element midt i hidsige Raadslagninger — han maa have følt sig baaren og opmuntret af sin Kirkes bedste Traditioner. Tildragelsen var uden Tvivl mindre imponerende end den, der tildrog sig paa hin store historiske Dag, da *den h. Pave Leo* optraadte som Mellemand mellem Attila og Staden Rom, men Kardinalens fromme Opofrelse og hellige Visdom var ikke mindre beundringsværdig, end hin store Paves. *Andre have stridt med Udmærkelse i denne Kamp, men Kardinalen har overgaaet dem alle.*

Det er en Ulykke, at der nutildags ikke findes et Middel, ved hvilket Folkestemningen kan finde et passende religiøst Udtryk. Var dette ikke Tilfældet, vilde Stridens Afslutning blive højtideligholdt med en storartet Gudstjeneste, som Kardinal Manning vilde afholde i St. Pauls Domkirke. Derhen vilde alle Haandværkets og Industriens Repræsentanter begive sig i Procession med Bannere og Fanfarer, for med Ærefrygt og Ydmyghed at samles i den højtidelige Takkehymne „Te Deum“.

Japan. Den h. Stol har anordnet, at der i Marts Maaned 1890 skal afholdes et *Nationalkoncil i Japan*. Alle apostoliske Delegater og Vikarer og alle Kirkeprovinsens Missionærer ville deltage i denne første japanesiske Landssynode. Propagandaen har valgt Marts, fordi det i denne Maaned vil være 25 Aar, siden Mis-

sionærerne opdagede den kristne japanesiske Befolkning, som havde bevaret sin katholske Tro og sine kristne Skikke, uden Biskopper eller Præster, idet disse alle bleve dræbte under den store Kristenforfølgelse. Den japanesiske Regering yder Missionærerne al mulig Frihed og skal endog have til Hensigt officielt at indføre den katholske Religion som Statens Religion.

Kirkelig Kalender.

Søndag den 29. Sept. 16. Søndag e. Pintse. Ærkeengelen Michaels Fest. — **30. M.** Hieronymus, Bekjender og Kirkelærer. — **1. Oktober Ti.** Remigius, Biskop. — **2. O.** Votivofficium af Sct. Ansgar (Kl. 8¹/₄ h. Messe for Ansgariusforeningen). — **3. To.** Votivofficium af det allerhelligste Sakramente. — **4. Fr.** Franciskus af Assisi, Bekjender (Kl. 8¹/₄ h. Broderskaksmesse til Ære for Jesu guddommelige Hjærte; Kl. 7¹/₂ Aften: Andagt med Prædiken). — **5. L.** Votivofficium af den ubesmittede Undfangelse.

Søndag den 6. Oktober. 17. Sønd. e. Pintse. Rosenkransfest. Fjerde Kvartalskollekt af Peterspenge for i Aar.

Mødreforeningen. Tirsdag d. 1. Oktober Kl. 8¹/₄ læses den h. Messe for Mødreforeningens Medlemmer og Anliggender.

Mariakongregationen for Ynglinge afholder Fælleskommunion Søndag d. 6. Oktober (Rosenkransfesten) Kl. 8 i Jesu Hjærtes Kapel, Stenosgade (Vesterbro).

Unio. Søndagen den 29. September Kl. 8 sluttes Sommersæsonen med Aftenunderholdning og Assemble paa Sct. Thomas (Frederiksberg Allé Nr. 12). Eventuelt Overskud vil blive anvendt i veldædigt Øjemed. Medlemmer betale 50 Øre, Besøgende Herrer 1 Kr. Besøgende Damer 75 Øre. Adgangskort faas hos d'Hrr. Hoffmann, Pilestræde 6, Simonsen, Nørrefarimagsgade 54 St., Günther, Nørre Allé Nr. 11.

Onsdagen den 2. Oktober begynde Møderne atter i Vinterlokalet, Østergade 32 1. Sal.

Søndagen den 6. Oktober Kl. 9, Generalforsamling. Forslag indbringes om staaende Afgift til velgjørende Øjemed af Overskuddet ved alle Unios Fester.

Svendeforeningen. Søndag den 29. Sept. holdes Bestyrelsesvalg i Lokalet i Frederiksberg Allé. Talrigt Møde udbedes.

Mærk. En ung Pige 14 a 15 Aar som har Lyst og Anlæg til Syning, og tillige vil være behjælpelig i en Butik, kan faa Plads. Billet bedes tilsendt Redaktionen.

Sct. Ansgars Kirke. Fra Søndagen den 29. Sept. afholdes Aftenandagterne i Kirken Kl. 6.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Syvogtredivte Aargang.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr. Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, Store Kjøbmagergade 10, 1. S., Kjøbenhavn. — Redaktør: A. Johansen Bredgade 64, 1. S.

N° 40.

Søndagen den 6. Oktober.

1889.

Indhold. De tyske Biskoppers Hyrdebrev. Jomfru Maria og Malerkunsten. Efterretninger: Kjøbenhavn, Malmø, London.

De tyske Biskoppers Hyrdebrev.

De tyske Ærkebiskopper og Biskopper, som i forrige Maaned vare forsamlede ved den h. Bonifacius' Grav i Domkirken i Fulda, have udstedt et fælles Hyrdebrev til Gejstligheden og de Troende i deres Diøceser. Da det paa en overordentlig tidssvarende Maade behandler alle de Beskyldninger, som i vore Dage udslynges mod den katholske Kirke baade her og andensteds, for at fremstille den for troende Protestanter Bevidsthed som ukristelig, ja endog antikristelig og farlig for Staten, nære vi ikke Tvivl om, at dette Hyrdebrev ogsaa vil blive læst med Glæde af danske Katholiker. Den fælles Hyrdeskrivelse lyder ordret saaledes:

„De undertegnede Biskopper sende den højærvær-

dige Klerus og de Troende deres Hilsen med Ønsket om Fred i Herren!

Da den hedensk-romerske Tidsalder nærmede sig sin Afslutning og den kristelige Tid allerede var fremgaaet, skrev den største Kirkelærer, som Gud havde skjænket begge disse Perioder i Verdenshistorien, den h. Augustinus, sin Bog om *Guds Stat*. Efter at have betragtet i Kristi Lys Guds Riges Historie i denne Verden fra dets Begyndelse indtil hans Tid, sammenfatter han Alt i disse Ord: „Saaledes var det i denne Verden, i disse onde Dage, ikke blot siden Kristi og hans Apostles Tid, men siden Abel, den første Retfærdige, som blev ihjelslagen af sin ugudelige Broder: og saaledes vil Kirken ogsaa for Fremtiden indtil Tidernes Ende fuldende sit Løb, forfulgt af Verden og trøstet af Gud!“¹⁾ Det samme, tilføjer den h. Kirkelærer, har Salmisten allerede sunget: „*I Forhold til Mængden af Smerterne i mit Hjærte, glædede din Trøst min Sjæl*;“²⁾ paa samme Maade har Apostelen udtalt det som en almindelig Lov, at „*Alle, som ville leve gudeligen i Kristo, skulle forfølges*“³⁾; og at det maa være saaledes, for at vi kunne blive ligedannede med Kristus, vort Overhoved; thi „*dem, han forud har kjendt, dem har Gud ogsaa forud bestemt til at vorde ligedannede med sin Søns Billede*“.⁴⁾

Disse den h. Augustinus' Ord have ogsaa for vort Vedkommende endnu deres fulde Betydning, og navnlig i de nuværende Tider have vi al Grund til at lægge os dem ret paa Hjærte. Stor er rigtignok ogsaa den Trøst, som Gud skjænker sin Kirke i vore Dage, men store ere ogsaa Lidelserne, som trykke den, og Farerne, som true den. Guds Trøst skulle vi mindes, for at vi ikke skulle blive forsagte, men med Taknemlighed sætte vor Tillid til Gud; men ogsaa Lidelserne og

¹⁾ De civit. Dei, lib. 28. cap. 51. ²⁾ S. 93, 19. ³⁾ 2. Tim. 3, 12.

⁴⁾ Rom. 8, 29.

Farerne skulle vi have for Øje, for at vi hverken skulle blive overmodige eller ligegyldige. Stor Trøst har Gud skjænket sin Kirke i det Overhoved, i den Fader, som med saa stor Visdom og Styrke fører Roret i Petri Skib og lig et smukt Lys straalere paa vor Tids Himmel. Men store ere ogsaa Forfølgelserne, som en vantro Verden hjem søger ham med; stadig mere truende bliver Faren for, at „*Ødelæggelsens Vederstyggelighed*“ ¹⁾ skal fordrive ham fra det hellige Sted, som Forsynet har anvist ham.

Ogsaa paa hele Jordens Kreds har Gud beredet sin Kirke overvættens rig Trøst: ved Troslivet, som paa ny er blevet styrket, og ved den kirkelige Troskab blandt Gejstligheden og Folket; ved Gjenoprettelsen af religiøse Ordenssamfund; ved den kristelige Videnskabs, Literaturs og Kunsts Opblomstring blandt de civiliserede Nationer; ved de kristelige Missionærers, med Martyrdommens Krone smykkede, Virksomhed blandt hedenske Folkefærd, indtil ind i Hjærtet af den hidtil utilgængelige afrikanske Verdensdel; men paa en ganske særegen Maade ved den velsignede Udøvelse af kristelig Kjærlighed i de mangfoldigste Barmhjertighedsgjæringer. Alt dette er en Trøst fra Gud, som maa opfylde os med Taknemlighed og med Mod og Haab for Fremtiden.

Men i Modsætning til denne Trøst er der ogsaa store Onder og Farer tilstede. I fjendtlig Modsætning til det kristelige Tros- og Dydsliv stiller der sig en mere og mere om sig gribende trøstesløs Vantro, der er naaet til at nægte en personlig Guds Tilværelse og Sjælens Udødelighed og fører en stedse voxende sædelig og social Fordærvelse med sig. Den kristelige Videnskab og Kunst er stillet overfor en materialistisk og pantheistisk Verdensanskuelse, der undergraver al naturlig og overnaturlig Sandheds Fundamenter, over-

¹⁾ Matth. 24, 15.

for en Kunst og Literatur, der staar i den sædelige Korruptionens Tjeneste.

Som i hele Verden saaledes er ogsaa guddommelig Trøst og menneskelige Farer forenede med hverandre i vort Fædreland, som først og fremmest har Krav paa vor Kjærlighed og vore Forpligtelser. Paa mange Aars tunge og svære Lidelser og Kampe er der nu fulgt en fredeligere og bedre Tids Morgenrøde. Men allerede nu viser der sig Prøvelser og Farer, som opfyldte Manges og vore egne Hjærter med Smerte og stor Bekymring. Vi anse det for vor Pligt, at tale aabent om dem. Fra det Øjeblik af, da der atter blev banet Vej for Freden mellem Kirken og Staten, formedelst den vise Klogskab, som den højeste Bærer af den kirkelige og verdslige Autoritet lagde for Dagen, begyndte der, medens vore anderledes troende Medborgere i det Store og Hele medvirkede til denne Fred og glædede sig over den sammen med os, i bedrøvelig Modsætning hertil i visse Kredse en organiseret og planmæssig Polemik mod den katholske Kirke, en Polemik, som kun altfor meget er skikkaet til, at saare Katholikerne, at ophidse de Anderledestroende og paa ny at bringe den religiøse Fred i Fare.

Enhver Rettænkende, som ikke er uvidende om Kjendsgjærningerne, vil tilstaa, at der fra katholsk Side aldeles ingen Anledning er bleven given hertil. Naar Katholikerne bestræbe sig for, at sikre deres Kirke den fulde retslige Frihed, at virke paa Skolens Omraade for den religiøse Opdragelses Interesser, at læge saa meget som muligt de Saar, som den saakaldte Kulturkamp havde foraarsaget, saa kan Sligt dog aldrig betragtes som Angreb paa en anden Konfession; og det saa meget mindre, som Katholikerne aldrig blande sig i deres religiøse Anliggender. Naar Katholikerne bestræbe sig for, at forsvare den katholske Fortid eller at begrunde paa videnskabelig Maade deres Tros Sandheder, saa gjøre de kun Brug af en

ubestridelig Ret, og heller ikke dette kan betragtes som et Angreb eller en Trusel overfor andre Konfessioner og benyttes som Anledning til overfor den katholske Kirke at forny en Kampmaade, hvis Lige kun stod paa Dagsordenen i religiøse Stridigheders længst forsvundne onde Dage. Men ligesom i hine sørgelige Tider, der have bragt saa megen Ulykke over vort Fædreland, saaledes søger man ogsaa nu paa ny med en konfessionel Polemiks bitre Aand, der tillader sig alt, at udbrede i de videste Kredse Afsky for og Mistillid til den katholske Kirke, til dens Lærdomme, Institutioner og Skikke, Fordomme angaaende dens Fortid og Nutid ved Hjælp af populære Skrifter, ja endog ved Hjælp af Digtning og Skuespil.

Vi ville ikke gaa ind paa, at underkaste denne Kampmaade en nærmere Drøftelse. Derimod kunne vi ikke tie stille til, at man offentligt og uafsladeligt paabyrder vor h. Kirke Lærdomme og Grundsætninger, som den afskyer og som ere uforenelige med vor Ære og Værdighed som Kristne og Mennesker, og at man tilskriver den Hensigter og Formaal, som ere den aldeles fremmede, men stedse maa tjene som Paaskud for saadanne Angreb. Vi opfyldte derfor kun en hellig Pligt mod det katholske Folk, men ogsaa mod vore anderledes troende Medborgere og vort fælles Fædreland, naar vi offentlig gjøre Indsigelse mod saadanne Beskyldninger. Vi have her ikke hine Angreb for Øje, som den moderne Vantro, snart med Lidenskabernes Fanatisme, snart med kold Haan og Spot, daglig retter mod alt Overnaturligt, navnlig mod Verdensforløserens guddommelige Person, saa vel som mod Alle, som tro paa hans Guddommelighed og hans Rige, og derfor ogsaa ganske specielt mod den katholske Kirke; men vi ville kun beskjæftige os med hine Beskyldninger, som man under Paaberaabelse af Evangeliet tror at burde rejse imod den katholske Kirke, for at fremstille den for troende Protestanters Bevidst-

hed som ukristelig. ja, endog som antikristelig og uheldbringende for Staten.

Først og fremmest tilbagevise vi da den Paastand, at den katholske Kirke lærer, at det til Retfærdighed overfor Gud og til Salighed er tilstrækkeligt, at man blot i det Udvortes hører til Kirken eller tager Del i visse ydre Skikke; eller at Lovens udvortes Gjerninger uden indre Dyd og Sindelag ere tilstrækkelige. *Katholsk Lære* er det, at vi, for at behage Gud og opnaa det evige Liv, maa opfylde hele den guddommelige Lov, som Gud har indskreven den i Samvittigheden og aabenbaret den i de 10 Bud og som vor guddommelige Frelser ved sin Undervisning og sit Exempel har forklaret den og ført den til Fuldendelse, og at denne Overholdelse af Loven ikke maa være blot udvortes, men i Gjerning og Sandhed, ikke bestaa blot i ydre Gjerninger, men frem for alt i det indvortes Sindelag; at vi derfor maa stræbe efter at besidde sand grundig Dyd, og at det uden Opfyldelsen af denne Betingelse er en Umulighed, at behage Gud og opnaa vor evige Bestemmelse. Men Indbegrebet af alle Dyder bestaar i den af Troen fremgaaende hellige Kjærlighed, formedelst hvilken vi elske Gud over Alt og Næsten som os selv; thi „*Lovens Formaal er Kjærlighed af et rent Hjærte og af en god Samvittighed og af en uskromtet Tro.*“¹⁾

Dernæst maa vi imødegaa den Paastand, at Retfærdigheden, som gjør os velbehagelig overfor Gud og delagtig i det evige Liv, ifølge katholsk Lære kan opnaas ved noget Andet, end ene og alene paa Grundlag af Jesu Kristi, Guds menneskevordne sande Søns, vor eneste Frelzers og Saliggjørers Fortjenester og i Kraft af hans Naade; at den katholske Kirke ved sin Lære om de gode Gjerningers Fortjenstlighed og om den fri Villies Kraft nægter eller i alt Fald nedværdiger Jesu

¹⁾ 1. Timoth. 1, 5.

Kristi Fortjenester og hans Naades Nødvendighed og Kraft, men derimod plejer den farisæiske og hedenske Selvretfærdigheds Aand.

Katholsk Lære er det: ingen Syndeskyld kan forlades os uden ene og alene i Kraft af den Fyldestgjørelse, som Jesus Kristus, Menneskeslægts Overhoved, har ydet for os, og hverken af egen Kraft eller ved egen Fortjeneste ere vi i Stand til at blive retfærdige og salige, men kun af Troen ved Kristi Naade, som virker vor Retfærdiggjørelse i os fra dens første Begyndelse indtil dens sidste Fuldendelse. Saaledes har Trienter-Konciliet klart og utvetydigt erklæret det med disse Ord: „Ved *Troen* blive vi retfærdiggjorte, fordi Troen er Begyndelsen til den menneskelige Frelse, Grundlaget for og Roden til al Retfærdiggjørelse, uden hvilken det er umuligt at behage Gud og naa til Guds Børns Samfund, men af *Naade* blive vi retfærdiggjorte, fordi Retfærdiggjørelsen ikke kan fortjenes ved noget-somhelst af det, der gaar forud for Retfærdiggjørelsen, hverken ved Troen eller Gjerningerne.“¹⁾

Vel lærer den katholske Kirke i Overensstemmelse med den h. Skrift og Overleveringen, at den Retfærdiggjorte erhverver sig forøget Naade og himmelsk Løn ved gode Gjerninger; men langt fra at forringe Kristi Fortjeneste og Naade og fremme ukristeligt Hovmod og Selvretfærdighed, tilskriver den meget mere ene og alene Gud og Kristus al Ære; thi kun naar vi ere forenede med Kristus som Ranken med Vintræet, og kun i Kraft af hans Naade kunne vi virke fortjenstlige Gjerninger, hvilke Gud af ren Naade har forjættet himmelsk Løn. Ogsaa desangaaende har Trienter-Konciliet udtalt sig med de klareste Ord: „Endskjønt,“ saaledes siger det, „de gode Gjerninger i den h. Skrift tillægges en saa stor Betydning, at ifølge Kristi Forjættelse endog det Menneske ikke vil komme til at savne sin Løn, som

¹⁾ Sess. 6. cap. 8.

rækker et af sine ringeste Medmennesker en Drik koldt Vand, og at ifølge Apostlens Vidnesbyrd det nuværende Livs ringe og hastig forbigaaende Gjenfordigheder ville blive gjengjældte med en overvættets rig og evig Herlighed, saa være det dog langt fra os, at en Kristen skulde stole paa sig selv eller rose sig selv, og ikke langt snarere i Herren, hvis Godhed mod Menneskene er saa stor, at han vil lade det gjælde som deres Fortjeneste, hvad der er hans Gave.“¹⁾ Og paa et andet Sted siger det samme almindelige Koncil: „Vi formaa Intet af os selv, men Alt i ham, som styrker os. Derfor har Mennesket ingen Grund til at rose sig; thi al vor Ros er i Kristus, i hvem vi leve, i hvem vi fortjene, i hvem vi fyldestgjøre, i hvem vi frembære Bodens værdige Frugter, som faa deres Kraft fra ham, af ham frembæres for den himmelske Fader og for hvis Skyld de modtages i Naade af Faderen.“²⁾ Rigtignok lærer Kirken, at Mennesket ved Syndefaldet fuldstændig har mistet den oprindelige Retfærdighed med dens overnaturlige Gave, men derimod ikke tillige den naturlige Fornuft og den fri Villie, endskjønt disse bleve svækkede og ved Begjærlighedens Frigjørelse kom til at hælde til det Onde; men derfor tilskriver den ingenlunde den til sig selv overladte fri Villie nogensomhelst Kraft, hvorved Nødvendigheden af Kristi Naade paa nogensomhelst Maade bliver forringet; thi den bekjender, at den fri Villie, naar den ikke oplyses, styrkes, bevæges og opløftes ved den kristelige Naade, ikke er i Stand til at ville og fuldbyrde noget i Sandhed Heldbringende, ja ikke engang kan opfylde hverken let eller fuldstændigt den naturlige Morallov.

Fremdeles maa vi tilbagevise den Paastand, at den katholske Lære om det h. Messeoffer nægter Kristi Korsoffers fuldtud tilstrækkelige Kraft eller paa nogensomhelst Maade stiller det i Skyggen.

¹⁾ Sess. 6. cap. 16. ²⁾ Sess 14. de sacram. cap. 8.

Den katholske Kirke lærer, at det h. Messeoffer ikke er noget andet end den sakramentale og gudstjenstlige Højtideligholdelse af dette ene verdensforløsende Offer, ved hvilken vi efterfølge Kristi Befaling: „Gjører dette til min Ihukommelse,“¹⁾ og ifølge Apostelens Ord: „for-kynde Herrens Død, indtil hans Gjenkomst,“ hint „Kristi, den evige Præst efter Melkisedeks Orden,“²⁾ „rene Mad-offer,“ som vi frembære paa hele Jorden til Guds Ære. Hvorledes kunde vel i Betragtning heraf Korsofferet forringes ved det h. Messeoffer, da jo dog enhver katholsk Kristen tror og véd, at han ved dette træder i det inderligste Samfund med Korsofferet, og at alle Naadegaver, som han modtager ved Deltagelse i det og navnlig ved den h. Kommunion, ene og alene, helt og holdent udspringe fra Korsofferet, med hvilket dette sakramentale Offer udgjør et og samme Offer, uden i mindste Maade at unddrage eller tilføje det noget. Lige saa lidt som Kristus selv afkrætter sit verdensforløsende Offer, som han i Tidens Fylde har frembaaret én Gang for alle paa Korset (Hebr. 7, 29; 9, 26), derved, at han som vor Midler til alle Tider gjør det gjældende overfor Guds Trone (Hebr. 7, 25), lige saa lidt forringe vi hint Offer, naar vi, fejrende Alterets allerhelligste Hemmelighed ifølge Kristi Anordning, træde frem ved denne vor Frelser for den evige Forbarmelses Naadetrone.

En anden Anklage, som vi tilbagevise, gaar ud paa, at den katholske Kirke ved sin Lære om Syndstilgivelse ved Skriftemaal og om Aflad tilintetgjør den kristelige Bods Alvor og hindrer sand Forbedring af Hjærterne.

Den katholske Kirke lærer paa Grundlag af Skriftens klare Ord og i Overensstemmelse med hele den kristelige Oldtid, at Præsten er i Besiddelse af Fuldmagt til at forlade Synderne, at Kristus, som alene formedelst

¹⁾ I. Kor. 11, 26. ²⁾ Salm. 109, 4.

guddommelig Magt og i Kraft af sine uendelige Fortjenester kan tilgive Synderne, har overdraget Fuldmagten til, i sit Navn at tilgive Synderne til sine Apostle og deres Efterfølgere med de Ord: „*Hvem I forlade Synderne, dem ere de forladte, og hvem I beholde dem, dem ere de beholdne*“¹⁾; at Syndsbekjendelsen overfor Kristi Stedfortræder i Bodens Domstol ifølge Sagens Natur er en nødvendig Følge af Kristi Indstiftelse.

Men den katholske Kirke lærer ikke, at den præstelige Absolution og Syndsbekjendelsen for sig alene er tilstrækkelig til at opnaa Syndstilgivelse. Uden Ophør forkyndes det fra alle katholske Prædikestole og i enhver katholsk Skole, at Bekjendelsen alene ikke er tilstrækkelig til at opnaa Syndernes Forladelse, men at sand Anger og den faste Villie at ville forbedre sig, forbunden med troende Tillid til Guds Barmhjertighed i Kristus er en uundgaaelig nødvendig Betingelse, som ikke kan erstattes af noget som helst andet. Enhver Katholik véd, at Absolutionen er ugyldig uden denne sande Omvendelse. Hvorledes kan Skriftemaalet da svække Bodsaanden, være en Hindring for den sande Omvendelse? Vi ere tværtimod gennemtrængte af Bevidstheden om, at det er det af den guddommelige Visdom og Kjærlighed anordnede virksomme Middel til at ernære og pleje den sande Bods og Ydmygheds Aand, til at opnaa sand Selverkjendelse og grundig Levnedsforbedring og til at bringe hver enkelt Sjæl Lys, Trøst og Omvendelse.

Hvad Afladen derimod angaar, da lærer den katholske Kirke atter og atter, at dens Formaal ikke er *Syndstilgivelse*, men Fritagelse for *timelige Straffe*, og at den *forudsætter* sand Omvendelse og Tilgivelse af Syndeskylden. Saaledes forstaaet og benyttet — og ingen Katholik forstaaer og benytter den anderledes —

¹⁾ Joh. 26, 23

er Afladen ogsaa et heldbringende Middel til at fremme Bodens Aand og til ved Hjælp af de Fromheds-, Selvfornægtelses- og Næstekjærligheds-Øvelser, der ere forekrevne til dens Opnaaelse, at erstatte, hvad der af Mildhed og Overbærelse ikke længere fordres i Henseende til ydre Bodsstrængthed.

(Fortsættes.)

Jomfru Maria og Malerkunsten.

Nogle Notiser af *A. Løvgreen.*

(Sluttet.)

I en Alternische, der er omgivet af det rigeste Rosenflor, sidder Jomfru Maria og paa Skjødets har hun Jesusbarnet staaende, for at dette, støttet af begge hendes Hænder, kan aabne sin Favns for dem, der ere sorgfulde og besværede. Ved Jesu Fod knæler Pave Leo XIII med Rosenkransen i den højre Haand og med den venstre visende mod Jesus. Kummeren er maaske lagt noget stærkt over Jomfru Marias fine Træk, saa at Muligheden for et glad Smil næsten synes udelukket, men i hendes Skikkelse er der nedlagt en Renhed og Højhed, næsten Forklarelse, der er givet netop det løftende og formildende, som maa findes hos den Øverste blandt de Hellige.

I de allertidligste Fremstillinger af Jomfru Maria er hun udelukkende Jesu Kristi Moder, hun bærer Jesusbarnet paa sit Skjød, medens Hyrderne knæle for det, hun trykker det til sit Hjærte, kjærtegner det, søger at væрге det. Først efter Kirkemødet i Ephesus 331, da det fastsloges, at Jomfru Maria selvfølgelig i alle Forhold ubetinget er Guds Moder, synes det, som om Kunstnerne tør vove sig længere frem og begynde

efterhaanden at optage Enkelthederne i Jomfru Marias Liv som Emner, efterhaanden, thi hun fremstilles ikke ved Korssets Fod før i det ellefte Aarhundrede, og først i det tolvte se vi hende som Dommedagens Vidne og Formilder. Men efterhaanden gennemgaas den hele Række af Jomfru Marias syv Glæder og syv Sorger samt den gyldne Legende, og Malerkunsten selv synes med denne sin Syslen med den hellige Familie og den hellige Historie at hæve sig til den Fuldendthed, den naaede i det 11.—12. og 15.—16. Aarhundrede, de Perioder, som have efterladt os de mange lystelige Billeder, hver Mand kjender den Dag i Dag, og hvorved der er opnaaet det Særsyn, at medens man i protestantiske Hjem forgjæves søger et Krucifix, vil man dog ofte finde et Billede af Jomfru Maria, hvad enten det nu er det elegante Kobberstik paa Rigmandens Væg eller det trykte Billede i Fattigmands Dragkistelaag.

De levende og afvexlende Fremstillinger af Jomfru Maria fandtes oprindeligt ikke i det østlige Europa. Munken Dionysius, der i det tiende Aarhundrede boede i Klosteret paa Bjærgtet Athos, forfattede nemlig en Haandbog i kristelig Billedkunst i fire Bind, hvoraf det første omhandler Farver o. desl., det andet hvilke Systemer og Begivenheder, der maa fremstilles, det tredje hvilke Stillinger og Steder, Personerne skulle indtage i Billederne, det fjerde omhandler Kristi og Jomfru Marias særlige Symboler, Inskriptioner osv. Og mærkeligt er det, hvad der er foreskrevet i dette Haandskrift, som Klosteret endnu ejer, fulgtes gennem Aarhundrederne indtil vore Dage. Staar man overfor tidligere russiske Billeder af den hellige Historie har man en forunderlig Følelse af, at for Kunstneren har der ikke været Rum for Opfindelsesevne eller Fantasi, han gjentager kun, han kjender kun ét Costume, og dette skifter ikke efter Tid og Sted i Form, Farve eller Foldekast. Visse græske Helgener kjendes f. Ex. paa en lille Fold af særlig Form i Klædedragten, en Aabning i Kjolen over

eller under Knæet, Hovedets og Legemets Form, Stillinger og Atributer gjentages med en saadan Trofasthed, at man f. Ex. i Vatikanet har en russisk illustreret Kalender, der af alle Kunstkjendere henførtes til det tiende eller senest det trettende Aarhundrede, indtil en Personalhistoriker for nogle Aar siden paaviste, at Illustratørerne havde levet i det syttende!

Den hellige Jomfru fremstilles forholdsvis sjældent i den byzantiske Kunst og i Reglen ser hun meget alvorlig ud, saa godt som aldrig ser hun paa Jesusbarnet, hun holder i Armen, Hovedet kan i det højeste være bøjet en Smule imod det, men stræng og mandhaftig synes hun ikke at kjende Moderhjærtets Følelse. Undertiden er Ansigtifarven gul og undertiden, naar Billedet stammer fra en af Strogonoff-Skolens Elever i dens første Periode, grønlig, mørk, ja man finder endogsaa Jomfru Maria fremstillet med sort Hudfarve. Denne sidste Fremstilling er mærkelig og kunde give Anledning til dybsindig Granskning; men dette lønner sig næppe, thi Forklaringen er vist kun, at et Billede af hende (muligvis af en Strogonoff-Elev) er bleven mørkere eller maaske sort med Aarene ved Lysets og Luftens Paavirkning, en Maler har set og gjengivet det, og den sorte hellige Jomfru er dermed forevigt.

En Fremstilling, Russerne sætte særlig Pris paa, og som gjentages i det uendelige, er Jomfru Maria med tre Rifter i den ene Kind, hvilke bløde; i en Legende fortælles der, at en Præst i Raseri engang havde slaæet et Billede af hende, og strax begyndte det at bløde paa det Sted, hvor Slaget faldt. Billedet holdtes derefter højt i Ære og der tillagdes det flere Mirakler.

Med Civilisationens Fremtrængen ere Russerne blevne i høj Grad paavirkede af det vestlige Evropas Kunst og dermed tillige i deres Opfattelse af den hellige Jomfru, tilsidst faa de vel Jomfru Maria med Jesusbarnet lige saa kjær som hele den øvrige Verden.

Thi det er en betydningsfuld Kjendsgjerning, at

Jomfru Maria med Jesusbarnet netop er Verdens kjæreste Fremstilling af Kristus og hans Moder: staar man overfor Murillos „Undfangelsen“, beundrer man, og det kan ikke undgaas, at Aabenbaringens klangfulde Ord falde i Tankerne og forhøje Beundringen, ser man Jomfru Maria blive kronet eller som Himmeldronningen, bøjes Sindet i Ærefrygt, og ser man hende med Jesus' afsjælede Legeme i sit Skjød, knuges Sindet og de dybeste Følelser sættes i Bevægelse, men ingen af dem, fattes af Alle, vækker den Tro, det Haab, den Kjærlighed, som Fremstillingen af Jomfru Maria med Jesusbarnet, denne Fremstilling, hvorom Lopez de Vega skrev:

Hellige Engle bevogte
 Os her i Palmernes Lund:
 Vugge med Grenene sagte,
 Barnet vil slumre en Stund.

Hører I, Bethlehems Palmer,
 I, som i Stormenes Brus
 Sukke med svigtende Stammer,
 Vakle og synke i Grus!
 Vil mine Bønner I agte,
 Skaane den Elskedes Blund?
 Vugger med Grenene sagte,
 Barnet vil slumre en Stund.

Stille, thi Guddommens Søn,
 Tynget af Sorg uden Tal,
 Søger i Søvnens at finde
 Trøst et Minut for sin Kval.
 Stille, han drømmer; I agte
 Smilet saa mildt om hans Mund:
 Vugger med Grenene sagte,
 Barnet vil slumre en Stund.

Forenede Vindene true
 Lejet, jeg redte med Bøn;
 Ak, i mit Skjød jeg forgjæves
 Søger at værne min Søn!

Hellige Engle bevogte
 Os her i Palmernes Lund,
 Vugger med Grenene sagte,
 Barnet vil slumre en Stund.

Efterretninger fra Ind- og Udland.

Kjøbenhavn. I Sct. Ansgars Kirke er i Sommerens Løb et i mange Aar dybt følt Savn bleven hævet, idet en *Varmeledning* endelig er bleven indlagt i Kirken. Kjleden, der er fra *Monies og Andersen*, har vist sig overordentlig praktisk og vil i Løbet af faa Timer kunne opvarme hele Kirkens store Rum. Rørenes Indlægning og Kjledens Opstilling er besørget af Gas- og Vandmester *Francis*, Murerarbejdet af Hr. Murermester *Günther*. Til Dækning af Udgifterne, som beløbe sig til c. 6000 Kr., vil der i en nær Fremtid udgaa en Bidragsliste til Menighedens Medlemmer, og vi nære ingen Tvivl om, at Alle med Glæde ville bidrage efter Evne og Kræfter til denne væsentlige Forbedring af Forholdene i Menighedens kjære gamle Sognekirke, som nu i over 40 Aar har været Hjærtet for hele det kirkelige Liv her i vort Fædreland.

Malmø. Paa Rosenkransfesten fejrer den højærv. Sognepræst i Malmø, Hr. Pastor *Popp*, sit 25aarige Præstejubilæum, i hvilken Anledning en større Festlighed vil finde Sted i den derværende Menighed.

England. England har atter foretaget et Skridt for at berolige de irske Katholiker. I Dublin har der allerede i lang Tid været oprettet et protestantisk Universitet, endskjønt næsten hele Irland er katholsk. Dette Universitet opholdes ved Statsmidler; nu har Regeringen imidlertid besluttet at grundlægge et katholsk Universitet i Dublin. Irlands protestantiske Orangister ere aldeles ikke tilfredse med denne Plan. Deres Vrede blev allerede vakt ved, at Staten overhovedet allerede siden 1833 i en væsentlig Grad har forøget sine Udgifter til det katholske Skolevæsen; men deres Klager og Sukke ville vel vanskelig omstemme Regeringen, da baade Konservative og Liberale stemme overens med Regeringens Plan.

— En betydningsfuld Bevægelse fuldbyrder sig paa ny indenfor den anglikanske Kirke. De fleste anglikanske Biskopper erklærede sig til Gunst for Indførelsen af en Munkeorden; kun Biskoppen af Manchester gjorde en Undtagelse; han troede ikke, at Indførelsen af en Munkeorden svarede til den engelske Kirkes Aand. Deri kan han have Ret; for at grundlægge den anglikanske Kirke, bleve først Munkeordenerne og alle Klostrene undertrykkede og udryddede i England. Imidlertid beviser de anglikanske Biskoppers Plan, at det ikke blot er indenfor den katolske Kirke, at man sætter Pris paa Ordenssamfundene. Maaske er Planen et nyt Led paa Vejen til den katolske Kirke.

Kirkelig Kalender.

Søndag den 6. Oktober. 17. Sønd. e. Pintse. Rosenkransfest. — **7. M.** Votivofficium af Sct. Ansgar. — **8. Ti.** Birgitta af Sverige, Enke og Ordensstifterinde. — **9. O.** Dionysius og Lidelsesfæller. — **10. To.** Frants og Borgia, Bekjender. — **11. F.** Ferialdag. — **12. L.** Votivofficium af den ubesmittede Undfangelse.
Søndag den 13. Oktober. 18 Søndag e. Pintse. Marias syv Smerter

Mariakongregationen for Ynglinge afholder Fælleskommunion Søndag d. 6. Oktober (Rosenkransfesten) Kl. 8 i Jesu Hjertes Kapel, Stenosgade (Vesterbro).

Unio. Søndagen den 6. Oktober Kl. 9 afholdes Generalforsamling i Vinterlokalet, Østergade 32, 1. Sal. Forslag indbringes om staaende Afgift til velgjørende Øjemed af Over-skuddet ved alle Unios Fester.

Paa **Rosenkransfesten**, den 6. Okt., holdes om Aftenen Kl. 6 Rosenkransandagt med Procession i Sct. Ansgars Kirke.

Den levende Rosenkransforening. Paa Rosenkransfesten holde Medlemmerne Fælleskommunion Kl. 8 i Sct. Ansgars Kirke under den h. Messe, som frembæres for de levende og afdøde Medlemmer af Foreningen. Tillige indbydes Medlemmerne til at overvære Aftenandagten Kl. 6 med Forenings-Emblem. Første Afdeling deltager i Processionen. — Med Fælleskommunionen paa Rosenkransfesten er forbunden en fuldkommen Aflad.

Mærk. En ung Pige 14 a 15 Aar som har Lyst og Anlæg til Syning, og tillige vil være behjælpelig i en Butik, kan faa Plads. Billet bedes tilsendt Redaktionen.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Syvogtredivte Aargang.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr. Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, Store Kjøbmagergade 10, 1. S., Kjøbenhavn. — Redaktør: A. Johansen, Bredgade 64, 1. S.

N°. 41. Søndagen den 13. Oktober. 1889.

Indhold. De tyske Biskoppers Hyrdebrev. Højærv. Pastor Popp's 25aarige Jubilæum.

De tyske Biskoppers Hyrdebrev.

(Sluttet.)

Kronen paasættes alle disse Fordrejelser ved den yderligere Paastand, at den katholske Kirke ved sin Ceremonitjeneste og ved en Mængde Skikke, der hvile paa og føre til Overtro, hemmer Tilbedelsen af Gud i Aand og Sandhed; at den ved Tilbedelsen af den konsekrerede Hostie driver Afguderi eller fremmer afgudisk Væsen blandt Katholikerne; og at den viser den saligste Jomfru Maria og de Hellige den Tilbedelse, som ene og alene tilkommer Gud.

Disse Paastande tilbagevise vi med den dybeste Afsky. Vi Katholiker rette al vor religiøse Dyrkelse, som bestaar i Tro, Haab, Kjærlighed og Tilbedelse, ene og alene paa den sande, levende, treenige Gud. At vise nogensomhelst Skabning, hvor højt den end

maatte staa i Naturens og Naadens Orden, denne guddommelige Dyrkelse er i enhver Katholiks Øjne Afguder.

Naar vi imidlertid tilbede Jesus Kristus i det allerhelligste Altrens Sakrament, saa har det sin Grund i, at vi tro paa hans Guddom og sande Nærværelse under de sakramentale Skikkelser. Selv om Nogen ikke deler denne Tro, saa har han dog ikke Ret til at kalde os Afgudsdyrkere, da Gjenstanden for vor Tilbedelse i det allerhelligste Sakramente ikke er nogen anden end Jesus Kristus, Guds Søn.

Væsentlig og aldeles forskjellig fra en saadan Dyrkelse, den vi ene kalde Tilbedelse, er den Hyldest, vi vise den hellige Gudsmoder, Englene og de Hellige. Lige saa lidt som den Ære og Kjærlighed, Børn vise deres Forældre, Undersaatter deres Fyrster, staar i Modstrid med den Kjærlighed og Tilbedelse, som alene tilkommer Gud, ja meget mere er en Opfyldelse af det fjerde Guds Bud, lige saa lidt staar Helgendyrkelsen i Modstrid med den Tilbedelse, som ene og alene tilkommer Gud, ja den fremgaar meget mere af denne og viser tilbage til den. Vi ære de Hellige som Guds Venner, som Kristi tro Efterfølgere og Lemmer, fordi Gud selv ærer dem. Men al den Ære, vi vise dem, vise vi dem af Hensyn til Gud og til den Guds Forherligelse, som har helliggjort dem ved sin Naade og givet os dem til Mønstre. Dette gjælder i højeste Grad om den Dyrkelse, vi vise den saligste Jomfru Maria og ved hvilken vi opfyldte Ordet: „*Se, fra nu af skulle alle Slægter prise mig salig*“¹⁾, thi denne Dyrkelse har sit eneste Grundlag og sit eneste Maal i Jesus Kristus, paa hvem vi tro som paa den evige Faders sande Søn og Jomfru Marias sande Søn. Men dermed ere vi langt fra at betragte Maria som noget andet end en Skabning. Rigtignok er hun den reneste og helligste blandt alle

¹⁾ Luk. 1, 48.

Skabninger; men al hendes Renhed og Hellighed er formedelst Jesu Kristi Naade og Fortjeneste skjænket hende til hans større Ære. Ejheller ære vi Maria anderledes, hverken mer eller mindre, end Gud selv ifølge Evangeliets Vidnesbyrd har æret hende ved Engelens Budskab, naar vi hilse hende som „den Naadefulde, med hvem Herren er.“¹⁾

Men naar vi paakalde Maria, Englene og de Hellige, saa vente vi ikke Naade og Hjælp fra dem, stolende paa deres egen Magt, men vi vente den paa deres Forbøn fra Gud alene ved vor og deres Frelser Jesus Kristus. Men at vi bede vor Forlørsers hellige Moder og de forklarede Helgener om deres Forbøns Hjælp, er lige saa fornuftigt og kristeligt, som at vi bede vore Medkristne paa Jorden om deres Forbøn. Naar den h. Paulus i sine Breve anmodede de Troende om deres Forbøn, mon det da er urigtigt, naar vi anbefale os til hans Forbøn i Himlen? Eller skulde Fadervor miste sin Kraft, ved at vi føje til det i Engelens Hilsen Mindet om vor Frelses Hemmelighed i Kristo Jesu tilligemed den Bøn: Hellige Maria, Guds Moder, bed for os Syndere nu og i vor Dødstime?

Ikke heller tillægge vi de Hellige hverken Alvidenhed eller andre guddommelige Egenskaber, men vi stole paa, at Gud lader dem komme til Kundskab om vore Bønner, for at de ogsaa i Himlen kunne fortsætte Udøvelsen af den Kjærlighed, som de udøvede her paa Jorden.

Om denne fornuftige og fromme Paakaldelse af de Hellige, en Paakaldelse, der umiddelbart udspringer af den apostoliske Trosbekjendelses Artikel om de Helliges Samfund, lærer den katholske Kirke, at den er heldbringende og gavnlig — og dette gjælder navnlig for vor Tid; thi det er sandelig baade gavnligt og heldbringende overfor den jordiske Tragts Materialisme og

¹⁾ Luk. 1, 28.

den forgængelige Lysts Gjøglebilleder at opstille Mønstre paa et himmelsk Sindelag, paa en hellig Livsvandel og hint Kristi og hans Udvalgtes evige Rige, som ogsaa er vort evige Maal.

Naar det er en retmæssig og heldbringende Skik, at ære og paakalde de Hellige, som staa foran Guds Trone, saa sømmer det sig ogsaa, at vi holde deres jordiske Levninger i Ære. Det er en Følge af den Pietet, vi skyldte hine, hvis hellige Legemer, som Trienterkonciliet siger, „vare Kristi levende Lemmer og den Helligaands Templer, som af ham skulle gjenopvækkes og forherliges, og ved hvilke Gud beviser Menneskene mange Velgjerninger.“¹⁾ Gud selv har, hvad den h. Skrift bevidner, forherliget Profeten Elisæus' Ben og Apostelen Paulus' Klæder ved Vidundere,²⁾ og til enhver Tid knyttet Naadesbevisninger til Ærbødigheden overfor hellige Relikvier. En velbegrundet Skik er det derfor, at besøge de Helliges Grave og der at bede med særlig Tillid til Gud, som er Kilden til al Naade.

Hvad de øvrige Skikke og de billedlige Fremstillinger af Kristus og hans Hellige angaar, saa have de ene og alene til Hensigt, at opløste os til det Usynlige ved Hjælp af det Synlige, og dertil ere de vel skikkede i Overensstemmelse med den menneskelige Natur og Kristendommens Væsen, hvis Midtpunkt er Guds Menneskevordelse. Men ethvert Misbrug har Kirken stedse forkastet og søgt at holde det fjærnt.

Vi benytte Lejligheden til at imødegaa her en vis, meget udbredt Fordom. „Katholicismens Forsvarere,“ saaledes kan man ofte høre sige, „give rigtignok ganske antagelig lydende Forklaringer af Alt, men anderledes forholder det sig i det virkelige Liv. I det katholske Folks, navnlig i de mindre dannede Stænders Tænke- og Handlemaade hersker der de mest overtroiske Forestillinger, de værste Misbrug, og man taaler dem uden

1) Sess. 24. — 2) 4 Kong. 13, 21; Ap. Gj. 19, 12.

Skam.“ — Saadan Domme maa vi i vort Folks og deres Sjælehyrders Navn tilbagevise som saare formastelige. I Tros- og Andagtssager er der hos os ingen Forskjel mellem Dannede og Udannede. Alle virkelig troende Katholiker tænke, bede og handle i Overensstemmelse med den Tro, som Kirken lærer, og som enhver Katekismus indeholder.

Endelig vende vi os endnu mod den Paastand, at Jesu Kristi aandelige og overjordiske Rige eller den sande Kirke ved den hierarkiske Forfatning og Læren om det kirkelige Læreembedes, navnlig dets øverste Bærers, Pavens, Ufejlbarhed er blevet til et jordisk Rige, som tragter efter et Verdensherredømme og truer baade Samvittighedsfriheden og Statens Selvstændighed, Kronens Suverænitet, Nationernes Frihed, Kulturens Goder og Fremskridt og den sociale Velfærd. Derhos beskylder man tillige den katholske Kirke for, at den med utaalelig Intolerants fordømmer alle Anderledestroende, forkaster den protestantiske Daabs Gylldighed og derfor ikke anerkjender Protestanterne som Kristne.

Disse Anklager ere rettede lige imod den katholske Kirkes Væsen, imod dens inderste Ærværdighed, ja imod dens Eksistens. Den katholske Kirkes Væsen bestaar i, at den er Kristi Rige og aandelige Legeme; dens ydre Forfatning beror paa, at Kristus til sin Læres Bevarelse, sine Naademidlers Forvaltning, sit Riges Styrelse har stiftet og indtil Tidernes Ende udrustet med den dertil nødvendige Naadehjælp det i Petrus, som Fundament og Overhyrde, samlede Apostolat, og at Kirkens Væsen og Forfatning derfor uforanderlig vedbliver at bestaa indtil Tidernes Ende.

Men Kristi Rige, Kirken, er, ifølge Frelserens Erklæring i hans Livs højtideligste Øjeblik, ¹⁾ ikke et verdsligt Rige som Jordens Riger og Stater, men den gud-

¹⁾ Joh 18, 36, 37

dommelige Sandheds og Forløsningsnaadens aandelige Rige. De af Herren indsatte Hyrder for dette Rige, Paven og Biskopperne og alle af dem bemyndigede Indehavere af gejstlige Embeder ville ikke gjælde for Andet og ere ikke andet end „*Kristi Tjenere og Husholdere over hans Hemmeligheder.*“¹⁾ Ligesom Petrus og Apostlene, saaledes have ogsaa deres Efterfølgere gennem alle Aarhundreder anerkjendt de verdslige Øvrigheders af Gud villedede Autoritet og de Nationers og Folkeslags Selvstændighed, som ved Guds Forsyn ere optraadte i Verdenshistorien. De have stedse indskærpet og ved Ord og Exempel forkyndt alle de Troende uden Undtagelse, at det er disses Samvittighedspligt at vise den verdslige Øvrighed den skyldige Lydighed og det jordiske Fædreland Kjærlighed og Troskab; heller ikke i vore Dage gjøre de det med mindre Iver end i nogen som helst anden Tid, og med ikke mindre Autoritet og lykkeligt Resultat end nogen som helst Anden.

Rigtignok staar Kirken, skjønt den ikke er af denne Verden, dog i denne Verden, og maa som synligt Samfund derfor ogsaa være i Besiddelse af jordiske Midler, efter Kristi og Apostlenes Forbillede og Lære. Derfor har det guddommelige Forsyn, de Troendes pligtmæssige Kjærlighed og den historiske Ret skaffet den Betingelserne for dens timelige Existens, og som enhver anden god Ret skulle de holdes hellige, og Kirkens Foresatte og Katholikerne overhovedet ere berettigede og forpligtede til at værne om dem. Men deraf følger ikke verdslig Stræben, ikke Forvexling af jordiske Rettigheder med guddommelige Indretninger, ikke Kristi aandelige Riges, Kirkens, Forvandling til et jordisk Verdensrige. Enhver modsat Paastand maa vi paa det bestemteste tilbagevise som en Usandhed og Bagvaskelse mod den katholske Kirke, dens Over-

¹⁾ I. Kor. 4, 1.

hoved og dens Biskopper og mod hele den katholske Kristenhed.

Rigtignok besidder den katholske Kirke, saa vidt Troen naaer, — og den er voxende og frugtbringende udbredt over hele Verden (ad Coll. 1, 6) — en stor Magt, Troens og Kjærlighedens Magt. Denne Magt benytter og kan Kirken kun benytte til Gavn for det Gode; thi altid forbliver Apostelordet sandt: „*Vi for-maa Intet imod Sandheden, men for Sandheden.*“¹⁾

Kirkens eneste Opgave og eneste Kraft bestaar i, at vidne om Kristi Sandhed, at uddele Kristi Naade og at udbrede Kristi Velgjerninger.

Hvad Beskyldningen for katholsk Intolerants endelig angaar, da kunne vi rigtignok ikke, saa lidt som noget fornuftigt Menneske, være tolerante i den Forstand, at vi ogsaa holde for Sandhed *det Modsatte* af, hvad vi holde for guddommelig Sandhed. Ligeledes holde vi fast ved Kirkens Enhed og Katholicitet, som vore Fædre have holdt fast derved; vistnok ønske vi, som fordem Verdensapostelen²⁾, at Alle maa blive fuldstændig Et med os og delagtiggjorte i alt det, hvori vi finde vor højeste Lykke; men intet er den h. Kirkes Aand mere fremmed for, end for Intolerants og Kivagtighed. Med Afsky tilbagevise vi derfor Beskyldningen om, at vi hade og foragte Anderledestroende eller anse dem som Fordømte, lige saa vel som den nylig fremkomne Paastand, at vi ikke anerkjende dem som Kristne. Vi bekjende tværtimod, at enhver Døbt er indlemmet i Kristo og hans aandelige Legeme. Det kan kun bero paa en beklagelsesværdig Misforstaaelse, naar det paastaas, at vi ikke anerkjende Gyldigheden af Anderledestroendes Daab. Gjentages Daaben betingelsesvis, saa sker det kun i saadanne Tilfælde, i hvilke der er begrundet Tvivl tilstede om Daabens

¹⁾ 2. Kor. 13, 8. ²⁾ Ap. Gj. 26, 29.

Gyldighed, den være meddelt af Katholiker eller Ikke-Katholiker.

Vi fordømme intet som helst Menneske; den, som dømmes os, er Gud alene.

Medens vi saaledes dybt beklage den her betegnede Angrebsmaade overfor vor hellige Kirke, saa nære vi dog tillige den trøstefulde Forvisning, at det store Flertal af alle billig- og rettænkende Medborgere, ogsaa de, som ere skilte fra os i Troen, ere enige med os om, at det sandelig mindst nu er Tidspunktet for hadefulde Trosstridigheder, men meget mere for et fælles Forsvar af den kristne Tros og Sædelæres Grundlag, som alene er i Stand til at inddæmme Materialismens og Anarkismens truende Flod, efterhaanden at læge de sædelige og sociale Onder, der Dag for Dag blive utaaeligere, og at sikre vor Fremtid.

De Modsætninger, som adskille os, bør man ikke skærpe med Bitterhed, end sige da med Usandheder, men mildne ved Forstaaelse og Velvillie.

Tyskland trænger, paa Grund af sin i konfessionel Henseende blandede Befolkning og sin politiske Stilling i Verden, mere end noget andet Land til konfessionel Fred. Men den kan kun opnaas ved, at Alle vide deres helligste Rettigheder og Interesser fuldt ud sikrede, for at Alle, skjønt adskilte i Troen, maa være forenede med glade Hjærter og offervilligt Sindelag i den trofaste Kjærlighed til Fædrelandet.

Intet, kjære Diöcesanere, er farligere for Sjælene og Samvittighederne, end at give Usandhederne frit Løb i religiøse Sager. Derfor have vi maattet spørge os selv, hvad den nye Larm, som man opvækker i Fædrelandet, kan føre til, og have anset os forpligtede til, aabent at træde i Skranken for den katholske Sandhed overfor disse Angreb.

Men vi maatte befrygte, at Døren kunde blive aabnet for en ny Mistænkeliggjørelse, dersom vi ikke

tillige vilde lægge eder Kjærlighedens Fordringer paa Sinde. Den fordrer, at vi trods alle Angreb og Mistænkeliggjørelser dog fra vor Side undgaa Alt, hvad der kunde tirre og ophidse Lidenskaberne. Mon I, kjære Diöcesanere, trænge til denne Formaning? De sidst henrundne Aar give Svar herpaa. Naar vi vare Vidne til, hvorledes I under de Prøvelser, som man paaførte os, med et Heltemod og en Opofrelse, som har erhvervet eder ærefuld Anerkjendelse af hele Verden, dannede et uovervindeligt Bolværk for Kirkens hellige Rettigheder; vare vi da ikke ogsaa tillige Vidne til eders faste Selvbeherskelse, eders lovmæssige Optræden og eders taalmodige Udholdenhed, som selv i de tungeste Dage og overfor de bitreste Erfaringer dog aldrig svigtede eder? Og vi skulde ikke ligeledes hos eder være Vidne til hin kristelige Kjærlighed til Næsten, som heller ikke under de nye Angreb fjærner sig en Linie fra den h. Lov, som Gudsmennesket har prædiket for os baade ved Ord og Exempel, at vi skulle gjengjælde Ondt med Godt? Nej, I ville i Overensstemmelse med Apostelens Formaning afholde eder fra al Kivagtighed og derimod bestræbe eder for daglig at voxte i Troens Erkjendelse ved at høre det guddommelige Ord i Prædiken og Kristenlære og ved Læsning af religiøse, opbyggelige Skrifter, for at kunne belære Enhver, som søger Sandheden. I ville fremdeles ved trofast Opfyldelse af eders Pligter mod Gud og Mennesker, ved en ulastelig Livsvandel bringe eders Liv i den inderligste Samklang med eders Tro og saaledes vise Verden, at eders Tro er Guds Værk. I ville ikke deltage i denne Udsæd af Had, men ved eders Enhed og Enighed, Fredsommelighed og Fordragelighed give Verden et lysende Exempel! Paa denne Maade ville I handle, som Apostelfyrsten forlanger det af Kristne, naar han formaner: „Holder den Herre Kristus hellig i eders Hjærter, medens I stedse ere rede til at give Forklaring for Enhver, som kræver Regnskab for det

Haab, som er i eder; men med Sagtmodighed og Ærefrygt og med en god Samvittighed, for at de, som laste eders gode Omgængelse i Kristo, maa skamme sig ved det, som de bagtale eder for. Thi det er bedre, om Gud saa vil det, at lide, fordi man gjør Godt, end fordi man gjør Ondt.“ 1. Petr. 3, 15—17.

Guds Fred, der overgaar al Forstand, bevare eders Hjærter og eders Tanker i Kristo Jesu. Amen.

Filippus, Ærkebiskop af Köln. *Johann Kristian*, Ærkebiskop af Freiburg. *Julius*, Ærkebiskop af Gnesen-Posen. *Georg*, Fyrstebiskop af Breslau. *Wilhelm*, Biskop af Hildesheim. *M. Felix*, Biskop af Trier. *Bernard*, Biskop af Osnabrück. *Andreas*, Biskop af Ermland. *Karl*, Biskop af Limburg. *Leo*, Biskop af Kulm. *Paulus Leopold*, Biskop af Mainz. *Josef*, Biskop af Fulda, som tillige undertegner for *Franz Kaspar*, Biskop af Paderborn. *Johannes*, Titularbiskop af Filadelfia.

Højærv. Pastor Popp's Jubilæum.

(Fra vor Korrespondent.)

I Søndags fejrede den lille katholske Menighed i Malmø sin Sjælesørgers, højærv. Pastor *Popp's* 25aarige Præstejubilæum. Kl. 10 frembar Jubilaren, assisteret af Dhrr. Pastor *Brinkmann* og Dr. theol. *B. Hansen* som Leviter, det hellige Messeoffer i den med Guirlander, Blomster og Tæpper festligt smykkede Kirke. Sangen under den h. Offerhandling, der ledsagedes af Pastor *Evers'* udmærkede Orgelspil, udførtes med megen Dygtighed af Skolebørnene, som under deres Lærerinde, Søster *Kosmasia's* Ledelse foredroge en 2stemmig Messe af Kempfer. Kompositionen var ikke alene valgt med

Hensyn til de smaa Sangeres Kræfter, men faldt øjensynlig ogsaa i de talrige — baade katholske og protestantiske — Tilhøreres Smag. Et stærkt Indtryk syntes Sangen navnlig at gjøre paa Jubilaren selv, som under sine kjære Børns højtidelige Sang mere end én Gang blev nødt til, med Haanden at aftørre de Taarer, der randt ned ad hans Kinder.

Efter Evangeliet foredroge Børnene et saare tiltalende 2stemmigt „Veni Creator“, hvorpaa den højærv. apostoliske Vikar for Sverige, Monsignor *A. Bitter*, der i Prælatsornat bivaanede den h. Messe, besteg Prædikestolen og med begejstrede Ord holdt den kirkelige Festtale. Den nærværende Dag, omtrent saaledes ytrede den apostoliske Vikar sig, var en Glædens Dag for alle Sveriges Katholiker; thi paa denne Dag for 25 Aar siden havde en af Sveriges Sønner i Landets egen Hovedstad for første Gang siden Reformationens Indførelse i Norden atter modtaget Præstevielsens h. Sakramente og frembaaret det h. Messoffer. Klart og træffende skildrede dernæst den højærværdige Taler det katholske Præstedømmes Oprindelse, Opgave og Velsignelse. Dets *Oprindelse* daterede fra den sidste Nadvere, den Gang Apostlene af Jesus Kristus modtog Fuldmagt og Befaling til at fuldbyrde til hans Ihukommelse, hvad han selv i hint Øjeblik havde fuldbyrdet, nemlig at forvandle Brød og Vin til hans Legeme og Blod og saaledes at frembære ham selv til Gud som et velbehageligt Spiseoffer; dets Oprindelse daterede fra Paaskedagen, da Kristus meddelte Apostlene sin Aand, den Helligaand, og gjorde dem til sine Sendebud i hele Verden, for at de ikke alene skulde forkynde Menneskene hans Evangelium eller blot tilsige dem Syndernes Forladelse, men ogsaa i Virkeligheden selv forlade Synderne; dets Oprindelse daterede fra Oliebjerget, hvor Kristus, hvem al Magt var given i Himlen og paa Jorden, overdrog til Apostlene sin Magt, Magten til at lære, døbe og optage i Kirken og til at lede og styre den. Hvem

turde da vel beskylde Apostelen Paulus for Anmasselse, naar han sagde: vi ere Kristi Tjenere og Husholdere over Guds Hemmeligheder! — Ogsaa Præstedømmets *Opgave* var det, at frelse Alle; i dette Øjemed havde han grundlagt sin Kirke og smykket den med den tredobbelte Hæderskrone: Præste-, Lære- og Hyrdeembedets. Dette tredobbelte Embede uddør aldrig, i dette vil Kristus være med os alle Dage indtil Tidernes Ende. Han er med os i Petri Efterfølger paa Pavestolen, i vore Biskopper og Præster. Saaledes er det da ogsaa Præstens Opgave, at frelse Alle, at opsøge de fortabte Faar, at aabne for tørstende Sjæle Naadens Brønd i de hh. Sakramenter, at lindre Smerten og at føre Sjælene til den evige Salighed. — Hvilken *Velsignelse* ligger der ikke skjult i alt dette! Hvilken *Velsignelse*, naar en Herrens Præst trofast har løst denne Opgave og røgtet sit Kald i samfulde 25 Aar! Femogtyve Aar — en lang Tid! Hvor mange Taarer har han ikke aftørret, hvor megen Nød og Sorg har han ikke baaret med og for Andre, hvor ofte har han ikke undervist Ungdommen og ført de Vildfarende tilbage paa rette Vej, hvor ofte har han ikke været en Hjælper for de Trængende, en Fader for de Forladte! — Taleren sluttede med en gribende Tak til Gud for alt det Gode, som Jubilaren med hans Naade og Hjælp havde kunnet udrette i sin Menighed, hvorom den mangesidige, hjærlige Deltagelse noksom vidnede, og med en Formaning til de Troende om at ære og højagte Præstedømmet og dets Bærere, at holde ubrødelig fast ved Kirken og ved den Undervisning, som Herrens Tjener gav dem, for at Kristus maatte blive forherliget af dem alle. Efter den h. Messe bad Jubilaren en Takkebøn, som efterfulgtes af *Te Deum* og den sakramentale *Velsignelse*.

Kl. 3 om Eftermiddagen fandt et Festmaaltid Sted, hvortil de Gejstlige og Katholiker fra nær og fjærn, oppe fra Smaaland til nede fra Ystad, vare blevne indbudte, ialt henved 20 Personer. Det var „en sand

Familiefest“, fremhævede den apostoliske Vikar i sin Skaaltale, hvilket ogsaa fremgik af, at den afholdtes som i en Familiekreds, i et katholsk Privathus, hvor Husmoderen og Husfaderen med stor Imødekommenhed og Rundhaandethed havde taget sig af denne Del af Festen og løst deres Opgave paa en Maade, der overgik alle Forventninger og fuldt ud har Krav paa alle Deltagernes Taknemlighed. At den herskende Stemning baade var festlig og gemytlig, derom vidnede Skaaltalerne, som holdtes af Gejstlige og Lægfolk; flere gjaldt Jubilaren, en Pave Leo XIII og Kong Oskar II, andre den apostoliske Vikar, Menigheden i Malmø og den Præst, som for Aar tilbage havde grundlagt den katholske Mission i Malmø og bygget den skønne Kirke, højjærv. Hr. Pastor, Grev *Stolberg*.

Særlig fortjener at fremhæves den højjærv. Jubilars Tale; det var ikke en Skaal, som de øvrige med paafølgende, forøvrigt meget rosværdige, Hurraraab og Leveraab, men en af barnlig Kjærlighed inspireret Mindetale om hans, som Jubilaren udtrykte sig, „højt elskede fattige Moder, hvem jeg næst Gud har at takke for alt Godt og Glædeligt, jeg har udrettet og nydt i mit Liv, og ogsaa for, at jeg i Dag kan fejre denne smukke Fest!“ Hans udtryksfulde Stemme, hans begejstrede Holdning og stille Taarer aflagde Vidnesbyrd om, at det ikke var tomme Ord, naar han kaldte sin for 15 Aar siden hedengangne Moder uforglemmelig og højt elsket.

Talrige Lykønskings-Telegrammer indtraf i Dagens Løb fra Jubilarens Venner i Ind- og Udlandet.

Fra det gjæstfrie katholske Hjem begav man sig henimod Kl. 7 til „Knutssalen“, hvor en talrig Mængde, ikke blot af Menighedens Medlemmer, men ogsaa protestantiske Medkristne, som paa deres egen indtrængende Anmodning særlig vare blevne indbudte, havde indfundet sig. Der var rigtignok langt fra saa mange, som Salen kunde rumme — det var jo Malmøs største og

pragtfuldste Lokale, der velvilligst var stillet til Festordnernes Raadighed — men allermindst var der dog c. 400 Personer tilstede. Aftenen begyndte med Af-syngelsen af en højtidelig 4stemmig Motette: „Lobe den Herrn, meine Seele,* der var et baade passende og begejstret Udtryk for Dagens Feststemning. Derefter fremsagdes Prologen med paaskjønnelsesværdig Eftertryk og ugenert Naivitet af en af Skoledrengene, som var iført hvid Engledragt. Prologen selv var i Dagens Anledning forfattet af en af den danske Missions Gejstlige, som desuden indlagde sig stor Fortjeneste ved at lede de sidste Prøver paa Festspillet et Par Dage før Festen.

Festprogrammet lød saaledes: *Sct. Agnes' Martyrdød*, historisk-dramatisk Forestilling i 10 Akter. Handlingen foregaar i Begyndelsen af 4. Aarhundrede. Personerne: *Sct. Agnes*, *Fabiola*, en fornem Romerinde, *Afra*, *Graja*, *Syra*, tre Slavinder, *Cæcilia*, en fattig, blind Pige. — 1. Akt, *Fabiola* med sine Slavinder; 2. A., *Fabiola* modtager sin Slægtning *Agnes*; 3. A., *Agnes* i Samtale med *Syra*; 4. A., *Agnes* besøger den blinde *Cæcilia*; 5. A., Et Alter i Katakomberne; 6. A., *Agnes* efter Indvielsen; 7. A., *Fabiola* i Samtale med *Syra*; 8. A., *Fabiola* frasiger sig Hedendommen; 9. A., *Agnes* i Fængslet; 10. A., *Fabiola* ved *Agnes'* Baare. — Dernæst bibelske Billeder og Tableau.

Festspillet „*Sct. Agnes' Martyrdød*“, hvis Stof er taget af Kardinal Wisemans „*Fabiola*“, udførtes paa Tysk; men, som det svenske „*Morgonbladet*“ skriver: „det främmande tungemålet tycktes icke genera hvarken agerande eller åhörende; de unga damer, som åtagit sit att dramatiskt åskådliggöra den heliga *Agnes'* lidende och den stolta romarinnens omvändelse till kristendomen, fylde beundransvärdt väl sina partier.“ — Bortset fra de lidt vel lange Mellemakter, der imidlertid udfyldtes med Musik og Sang, maa Skuespillet virkelig kaldes særdeles vellykket og det for alle de Rolle-

havendes Vedkommende, Afra i den første Scene var en ligesaa fuldkommen Slavinde, som den ene Hovedperson Fabiola viste sig at være sin Rolle fuldkommen voksen, baade medens hun repræsenterede den fornemme vantro Verdensdame og da hun efterhaanden forvandlede til den ydmyge, troende Kristen. I denne Forvandling, der er ledsaget af en haard Sjælekamp, ligger netop Skuespillets største Interesse og gjør det til et psykologisk Mesterværk. Gribende og tiltalende Figurer vare ogsaa helt igjennem den fromme, taalmodige og kristelig oplyste Slavinde Syra og den h. Martyrindes Agnes. Hele Opførelsen bar et overmaade fredeligt og højtideligt Præg, trods de svære Kampe, som foregaa i Hovedpersonernes Sjæle, og efterlod et saare velgjørende Indtryk. „Det var,“ skriver „Morgonbladet,“ „så vidt vi veta, första gången ett kyrkligt festspel utförts i Sverige och det är frestande att gå i detalj dermed. Men föreställningen bar en privat pregel. Vare det endast sagdt, att den välvilja, man utbedt sig, förbyttes i tacksamhet för en angenäm afton.“ De Spillende belønnedes da ogsaa med gjentagne livlige Bifaldsytringer, som kulminerede i det Øjeblik, da den h. Agnes saas liggende paa Baaren, og hendes Veninde Fabiola, knælende ved Siden af hende, frasagde sig Hedendommen.

Efter Festspillets Slutning fremvistes paa Scenen et stort Tableau, Jubilarens Billede, omgivet af bibelske Billeder, fire Scener af Frelserens Liv, hans Fødsel, Prædiken, Bøn i Oliehaven og Opstandelse; samtidig undervistes man i en længere begejstret Digtning om Præstedømmets Betydning og Værdighed. Festaftenen sluttede med et Slags levende Billede, hvori den katolske Skoles samtlige Børn saas iklædte hvide Engledragter, og midt iblandt dem Jesusbarnet, iført rød Kjole og med Krone paa Hovedet og Rigsæblet i Haanden: et Tableau, som efter Sigende ikke mindst har glædet den almindelig afholdte Jubilar.

Vi tro at stemme overens med alle de Tilstedeværende, naar vi her udtale en hjærtelig Tak til alle dem, som ikke uden store Ofre af Tid og Arbejde have bidraget til, at vi have kunnet opleve en saa glimrende og rørende Fest i Malmø's lille Menighed, som forøvrigt ved Siden af denne Festlighed, vi her kun tarveligt have skildret, ogsaa paa anden Maade lagde sin Hengivenhed for sin Sjælehyrde for Dagen, idet den glædede ham med en betydelig Pengegave, ledsaget af Løftet om, for Fremtiden at vilde tilstille ham et aarligt, større Bidrag til Kirkens Vedligeholdelse og til Uredelsen af de med Gudstjenesten og Skolen forbundne Omkostninger.

Kirkelig Kalender.

Søndag den 13. Oktober. 18. Søndag e. Pintse. Marias syv Smærter. — 14. M. Kallistus, Pave og Mart. — 15. Ti. Theresia, Jomfru og Ordensstifterinde. — 16. O. Votivofficium af Sct. Ansgar. — 17. To. Hedvig, Enkekejsersinde — 18. F. Lukas, Evangelist. — 19. L. Petrus af Alkantar, Bekjender.
Søndag den 20. Oktober. 19. Sønd. e. Pintse.

Sct. Josefs Gilde. Alm. Møde for alle Brødre Mandag den 14. Kl. 8 $\frac{1}{4}$ i Lokalet, Bredgade 67, 3. Sal o. G.

Mandag den 28. Oktober fejrer Gildet sin 4-aarige Fødselsdagsfest. Brødrene bedes erindre Deres Fødselsdagsgave til Gildet. — Skulde Andre ville vise Gildet deres specielle Velvilje ved ogsaa at indsende en Gave, modtages denne med særdeles Tak. De indkomne Gaver ville blive offentlig udstillede og anvendte navnlig til Fordel for Gildets Stiftelse.

C. Ertner.
p. t. F.

Sct. Josefs Søstre bringe herved de ærede Velgjørere deres hjærteligste Tak for det ved privat Indsamling og ved Overskud fra en Festivitet i Foreningen „Unio“ os tilstillede Beløb, 253 Kr. 50 Øre, til Søstrenes Vaisenhus paa Frederiksberg.

Rosenkransforening: Exhortationen bortfalder paa Søndag den 13. Oktober. — Maanedts-Intention: Kirkens Anliggender ifølge den h. Faders Mening og Troens Udbredelse i vort Fædreland.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Syvogtredivte Aargang.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr. Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, Store Kjøbmagergade 10, 1. S., Kjøbenhavn. — Redaktør: A. Johansen, Bredgade 64, 1. S.

N° 42.

Søndagen den 20. Oktober.

1889.

Indhold. En Forespørgsel til Redaktionen af „Dansk Kirketidende“. Fanny Maria Pittar. Efteraaret. Efterretninger: Kjøbenhavn, Paris, Rom, London, Amerika, Bayern. Mosaik: Hexe-Sabathen i vore Dage, En spansk Apostel.

En Forespørgsel

til

Redaktionen af „Dansk Kirketidende“.

„Dansk Kirketidende“ af 6. Okt. d. A. meddeler i „Kirkekrønike“ Følgende:

„I den franske Bønnebog „Petit livre de prière pour le jeune Catholique“ findes (efter et engelsk Blad) følgende Bøn: „O Marias velsignede Hoved, jeg tilbeder dig. Maatte jeg kun faa gode Tanker. O Marias hellige Arme, jeg tilbeder dig. Maatte jeg kun gjøre gode Gjerninger. O Marias søde Bryst, jeg tilbeder dig. Læg mig, o Moder, der, hvor Jesus ofte har ligget. O Marias guddommelige Skjød, jeg tilbeder dig, thi du har født Jesus. O Marias tilbedelsesværdige Ben, jeg tilbeder eder. Gjør, at jeg kan vandre paa den rette Vej. O Marias usmittede Hjærte, jeg tilbeder

dig. Læg mig i dig for evig“. Bladet føjer dertil følgende Bemærkning: „For en Protestant lyder det som grov Afgudsdyrkelse, maaske er Klangen ikke saa skurrende i et følelsesfuldt katholsk Øre; men saa sandt som der i Kristendommen kun virker én Helligaand, kan de samme Ord for en Kristen dog ikke være Udtryk for den højeste Grad af Fromhed, mens de hos en anden vækker Afsky og Væmmelse.“

Skjønt enhver Katholik anser ovennævnte Bøn for en Røverhistorie og betegner det som en komplet Umulighed, at en saadan Bøn skulde kunne findes i en approberet Bønnebog, saa nære vi ikke desto mindre tillige det oprigtige Ønske, at blive satte i Stand til ogsaa at kunne overtalde Hr. *Brandt* og „Dansk Kirketidende“s Læsere om det engelske Blads Uvederhæftighed i denne Henseende og om de skjændige Midler, som benyttes af Mange i Kampen mod den katholske Kirke. Det er nemlig vor fulde Overbevisning, at en Katholik i Frankrig lige saa lidt tilbeder Maria, som en Katholik i Danmark eller andensteds i Verden vilde finde paa at begaa en saadan Dumhed. Rigtignok udtrykker den livlige Franskmand sine Tanker i Bønnen paa en ganske anderledes inderlig Maade end den flegmatiske Nordbo; men saa vidt udskejer hans Livlighed dog ikke, at han skulde gaa hen og tilbede en Skabning i Bønnen.

Den ærede Redaktion af „Dansk Kirketidende“ anmodes derfor om at opgive os *det engelske Blads Navn og den franske Bønnebogs fulde Titel med Forfatternavn, Trykkested og Imprimatur*, hvis det findes. Vi skulle da i et senere Nummer af Ugebladet meddele Resultatet af vore Undersøgelser.

Med Højagtelse

Andr. Johansen,
Redaktør af Nord. Ugeblad.

Fanny Maria Pittar.

Denne Dames Konversion gjorde i sin Tid usædvanlig Opsigt i England, ikke saa meget paa Grund af hendes fremragende Stilling i Samfundet, endog hendes Navn forblev længe ukjendt, som snarere paa Grund af den interessante, spændende og gribende Maade, paa hvilken hun beskrev den Vej, ad hvilken hun blev ført til „Rom“, og, efter mandigt at have overvundet en Mængde ydre Vanskeligheder, lykkelig naaede sit Maal. Gaaende ud fra den fri Forsknings protestantiske Princip og udrustet med de to Bøger, som danne den engelske Protestantismes Værn: den almindelige Bønnebog (Common Prayer-Book) og Bibelen, kom hun til det Resultat, at Kristendom og Catholicisme vare Et, og at den romersk-katholske Kirke var Jesu Kristi eneste og trofaste Brud. Fru Pittar har nedskrevet sin Konversions Historie for sine Børn, og kun i Haab om, at den kunde bidrage til mange andre Sjæles Gavn og Velsignelse, lod den beskedne og ydmyge Kvinde sig overtale til anonymt at lade offentliggjøre sine Meddelelser angaaende sin Konversion.*) „Alt begejstrer og rører i denne lille Bog,“ skriver Msgr. Mermillod, „man føler, at det er en Sjæl, som med Aabenhjærtighed fortæller om sine Forskninger og Opdagelser i Troens Ark! I sin Udvikling faar Fortællingen dramatisk Interesse, og Læseren, som har fordybet sig i denne Sjæls Historie, kan ikke vende sit Blik bort fra disse svære Kampe, i hvilke Guds Lys gaar af med Sejren. Intet mangler i denne Fortælling, ikke de frimodige Bemærkninger angaaende Protestantismens Modsigelser, ej heller de søde Følelser ved Synet af den bedre er-

*) *A Protestant converted by the Bible and Prayer-Book. 5. Ed. 1858. London.* En fransk Oversættelse med et Forord af Msgr. Mermillod (Paris 1861) har Forfatterinden selv gennemlæst.

kjendte Kirke, og det hele ender i en Sejrssang, som minder os om den berømte tyske Konvertitinde, Grevinde Ida Hahn-Hahn.“

Fanny Pittar, som var gift med en rig engelsk Kjøbmand i Indien, havde der lært at kjende en anden engelsk Dame og sluttet et inderligt Venskab med hende, endskjønt denne var yngre og af et ganske modsat Naturel. To Aar senere (1841) maatte Fru Pittar paa Grund af svækket Helbred vende tilbage til Europa, medens hendes Ægtefælle blev tilbage i Indien; hendes Veninde fulgte en Maaned senere efter og bosatte sig i Edinburgh, medens hun selv tog Ophold i sin Fødeby Dublin. Efter nogle Maaneders Forløb blev hun indtrængende indbudt af sin Veninde til at besøge hende i Edinburgh; men næsten samtidig underrettedes hun fra London af gjennem sin Broder om at hendes Veninde var bleven katholsk.

„Det var en meget sørgelig Efterretning for mig,“ skriver hun selv. „Men jeg var dog alligevel ikke synderlig overrasket, thi jeg havde ofte iagttaget hos min Veninde, at en ildfuld Aand og et følelsesfuldt Hjærte skjulte sig under et let og frivolt Ydre. Jeg kunde let fatte, at hun var bleven greben af den katholske Religions ydre Skjønhed, men jeg kunde ikke forklare mig, hvorfor hun ikke havde omtalt sin Konversion med et eneste Ord i sit Brev. Alt, hvad jeg kunde formode, var, at hun skammede sig og følte Trang til mundtlig at aabne sit Hjærte for mig. Med disse Tanker trøstede jeg mig og besluttede mig til, paa mine Slægtinges Raad, at følge Indbydelsen. Forøvrigt forekom det mig som hævet over enhver Tvivl, at intet vilde være lettere, efter at hun nu en Gang havde villet tænke en Smule paa Gud og Religionen, end at føre hende tilbage til vor Religion, den jeg ansaa for den reneste og fuldkomneste, og som min Veninde formedelst den Lethed, hvormed hun behandlede alle alvorlige Ting, aldrig havde skattet. Dette Syn

paa Sagen opfyldte mig ikke alene med de mest levende Forhaabninger, men syntes ogsaa paa en vis Maade at helliggjøre mit Besøg. Men for at jeg kunde gjøre Regning paa Guds Velsignelse til min Mission, at føre denne vildfarende Sjæl tilbage til den protestantiske Hjord, hvorfra den, efter min Formening, snarere havde bortfjærnet sig af Uvidenhed end af Overbevisning, saa bestræbte jeg mig for værdig at forberede mig til Udøvelsen af denne Pligt, hvortil Forsynet øjensynlig havde kaldet mig. Jeg opsøgte en protestantisk Gejstlig, slog Bibelen op og gennemforskede alle de Steder, som kunde være i Stand til at godtgjøre hendes afgudiske Religions Forfængelighed. Jeg forskaffede mig de bedste Vaaben, vort protestantiske Arsenal tilbyder os; forsynede mig med de Bøger, som skulde indeholde de bedste Beviser mod Katholicismen, studerede dem igjennem, kort sagt, jeg underviste mig paa det bedste, for sikkert og ufejlbart at kunne overbevise min Veninde om hendes Daarskab og Vildfarelse. Endelig rejste jeg, idet jeg alvorlig bad Gud om at hjælpe mig til at være det ydmyge Redskab i hans Haand, som skulde føre denne forvildede Sjæl tilbage til Sandheden. Jeg tænkte mindst paa, at den Bøn, jeg saa oprigtig frembar for en anden Sjæls Frelse, skulde blive bønhørt saa hurtigt og naadigt til min egen Vinding . . .“

Efter Ankomsten til sin Venindes Hjem afventede hun en passende Lejlighed til at bringe sin veloverlagte Krigsplan i Udførelse. „Jeg bildte mig ind,“ siger hun, „at jeg forstod hele den katholske Troslære, ogsaa uden de medbragte Bøgers Hjælp. Jeg havde i det mindste hørt nok om den, for fuldt og fast at være overbevist om, at den var falsk og ugudelig. Jeg havde hørt den blive nedsat og mishandlet alle Vegne af Personer, som i enhver Henseende vare mig overlegne, saa jeg med Rette mente at turde kalde den et fordærligt, sjæledræbende System. Da jeg tilmed kom fra

en katholsk By som Dublin, saa troede jeg at have dobbelt Ret til at fremstille den katholske Religions, denne „purpurklædte Kvindes“ hele Afskyelighed. Rigtignok havde jeg aldrig selv personlig erfaret dens fordærlige Virksomhed, havde aldrig været Vidne til den og havde ejheller faaet mine katholske Kundskaber fra Katholiker, nej, men mine Anskuelse vare saa fælles for alle dem, med hvem jeg havde underholdt mig angaaende Katholicismen, at jeg maatte anse dem for ubetridelige. Hertil kom, at jeg havde læst saadanne Ting om Katholicismen, og jeg naturligvis mente, at Alt, hvad der blev trykt af det Slags, ogsaa maatte være sandt *), navnlig da Forfatterne altid vare berømte protestantiske Gejstlige . . .

„Lejligheden kom, og jeg undlod ikke at tale meget alvorligt til min Veninde om det skrækkelige Skridt, hun havde gjort, og opregnede for hende alle den romerske Kirkes fordærlige Lærdomme. Men med den største Ro og Fasthed svarede hun mig, at de og de Punkter, som jeg lige havde omtalt, aldeles ikke vare katholske Læresætninger, og at hun, saafremt jeg tillod det, vilde føre Bevis for sin Paastand. En saadan Vending havde jeg ikke ventet og var slet ikke forberedt paa den. Jeg havde troet, at hun vilde prøve paa at forsvare denne eller hin Lære, men at hun uden videre nægtede deres katholske Karakter, det bragte mig ud af min Fatning. Dog søgte jeg at skjule min Forlegenhed, endskjønt jeg var overbevist om, at min Veninde enten endnu ikke var bleven indviet i alle hendes hemmelighedsfulde Religions Hemmeligheder, eller at

*) Man behøver ikke at dadle Forfatterinden alt for meget for denne hendes barnlige Naivitet; det store Flertal af Folket, de „Dannede“ med indbefattede, handler ikke anderledes; derfor naa de kirkefjendtlige Skribenter, der hyldede Grundsætningen: „*Calumniare audacter etc.*“ Lyv dristigt, der hænger altid noget ved,“ ogsaa i Skrifter og Aviser deres Maal baade hos Protestanter og Vantro.

jeg fra Barndommen af var bleven grovelig ført bag Lyset og vildledt angaaende den katholske Tro.“

Fru Pittar havde allerede hørt de berømteste Prædikanter i Edinburgh, dem hendes Veninde ogsaa godt kjendte, og paa ægte protestantisk Vis udtalte hun en Dag sin Beklagelse over, at Byen ikke længere ydede hende noget i denne Henseende. Hendes Veninde spurgte hende forsigtigt, om hun vel turde vove, at høre en af Præsterne i hendes Kirke. „For at vise hende min Standhaftighed i den Tro, hun havde forladt, og for at overtyde hende om, at en katholsk Præsts Ord ikke vilde være i Stand til at gjøre mig vaklende, indvilligede jeg. Tilmed havde jeg paa Fastlandet besøgt mange Kirker, som Forældrene havde vist os Børn som Ting, der vare værd at lægge Mærke til; jeg nærede altsaa ingen Frygt for, at jeg derved kunde bringe mine Grundsætninger i Fare. Jeg vilde ogsaa have skammet mig over en saadan Frygt, dersom jeg et eneste Øjeblik havde følt den.“

De besøgte altsaa den katholske Kirke, hvor den apostoliske Vikar, *Dr. Gillis* prædikede. Til Fru Pittars store Forundring trak Taleren to smaa Bøger frem, og begyndte afvekslende at læse op af dem. Det var den katholske og protestantiske Kalender for Byen Edinburgh. Fru Pittar var overmaade lykkelig, nu havde hun jo det bedste Bevis for den katholske Religions Ugudelighed, thi hvad skulde Kalenderen paa Prædikestolen? For at kunne følge Meddelelserne om Prædikenen, og fordi denne havde en saa afgjørende Indflydelse paa Fortællerindens videre Udvikling, maa vi her anføre de omhandlede Kalenderdage ved Siden af hinanden:

Protestant. Kalender.	Kathol. Kalender.
<i>Februar.</i>	<i>Februar.</i>
1. Fiskeriets Aabning i den nordlige Tweed.	1. Sct. Ignatius.

2. Jagten paa Agerhøns og Fasaner ophører.
3. Sexagesima.
4. Den h. Jomfrus Renselse, eller Lysmesse.
5. Dr. Cullen † 1790.
6. Dr. Priesley † 1804.
7. Biskop Keith's Fødsel.
8. Dronning Marias Halshuggelse.
9. Dr. Gregory † 1733.
10. Quinquagesima.

11. Descartes † 1615.
12. Fastelavn.
13. Askeonsdag.
14. Sct. Valentin.
15. Garnfiskeriet aabnes i Tweed.
16. Melanchtons Fødsel, 1497.
17. 1. Fastesøndag.
18. Luthers Fødsel.
19. Solen træder mellem Fiskene.
20. Den ærv. Charles Wolff † 1823.
21. Jakob I. smigmyrdes, 1437.
22. Adam Fergussons Død.
23. Hertugen af Cambridges' Fødsel.
24. 2. Fastesøndag.
25. Sct. Matthias, Apostel.
26. Sir J. Craig's Død.
27. Dr. Arbuthust dør.
28. Montaignes Fødsel. | 2. Marias Renselse (Kyndelmisse).

3. Sexagesima.
4. Andreas Corsini.

5. Sct. Agathe.
6. Sct. Dorothea.
7. Sct. Romuald.
8. Sct. Johan af Matha.
9. Sct. Apollonia.
10. Quinquagesima. — Sct. Scholastica.
11. Sct. Raimund af Pennafort.
12. Sct. Katharina af Ricci.
13. Askeonsdag,
14. Sct. Valentin.
15. Sct. Faustin og Jovita.
16. Sct. Onesimus.
17. 1. Fastesøndag. — Sct. Fintan.
18. Sct. Simeon.
19. Sct. Barbatus.
20. Sct. Tyrannion og Lidelsesfæller.
21. Sct. Severin.
22. Petri Stols Fest.
23. Sct. Serenus.
24. 2. Fastesøndag. — Sct. Matthias.
25. Sct. Taracius.
26. Sct. Alexander.
27. Sct. Lænder.
28. Sct. Proterius. |
|--|---|

Efterat Biskoppen havde oplæst denne Liste, begyndte han sin Prædiken. „Han begyndte med at vise, at ligesom Registeret i en Bog fremsætter dens Indhold, saaledes kundgjør ogsaa en Kalender det Folks eller den Bys Sædvaner og Skikke, hvem den tilhører. Han viste, hvorledes enhver Dag i den katholske Kalender var helliget Gud ved en eller anden hellig og from Erindring: „Daglig staar den katholske Kirke aaben, daglig indbyder den sine troende Børn, til at forene sig med den, for at frembære for Guds helligste Majestæt Jesu Kristi, vor korsfæstede Frelasers, tilbedel-

sesværdige Offer. Daglig tør ogsaa den fattigste Katholik i og ved dette Sonofre opofre til Gud sit Liv, sit Dagværk, sit Arbejde og sin Kjærlighed.“ O, hvorledes tog Alt dette ikke mit Hjærte med Storm! Hvorledes syntes det ikke altsammen at svare til min Trang og at tilfredsstille min Længsel! Men det var en Katholik, som talte saaledes, og det var tilstrækkeligt til at faa mig til at tro, at der under denne tilsyneladende Godhed og Mildhed maatte ligge skjult noget Slemt.

„Paa en gribende Maade omtalte han derefter de Helgeners Liv, som vare optegnede i Kalenderen, og om hvilke jeg dengang ikke vidste noget. Han viste, hvor megen Ære og Forherligelse, de havde skaffet Gud, idet de, som i og for sig vare svage og skrøbelige Skabninger, men styrkede ved hans Naade, havde været i Stand til, hellere at lide alle Pinsler og endog Døden, end at fornægte deres ved Frelserens Blod saa dyrt kjøbte Tro. Han tilføjede nogle Ord om de Dyder, som mest straaede hos enhver især af dem, om deres Selvfornægtelser, deres Fasten, deres Udholdenhed i Bønnen, deres storartede Kjærlighed til Næsten. Han fortalte kortelig om de glimrende, overmenneskelige Gjæringer, de ved Guds Naade havde udøvet, og om hvilke Historien har opbevaret Mindet og som vise os, at det ikke alene er Guds Villie, men at han ogsaa selv med Skinsyge drager Omsorg for, at det kundgjøres for Verden, at de Hellige vare hans tro Tjenere paa Jorden og formedelst deres Bønner fuldbyrdede Ting, som Mennesker aldrig vilde være i Stand til at fuldbyrde uden hans Bistand . . .

(Fortsættes.)

▪ Efteraaret.

Det bliver Aften i Naturen, den ruster sig til Hvilens Slummer, som skal vare flere Maaneder. Enhver

Vuggesang har noget Elegisk, Melankolsk, Tungsindigt ved sig, kun saaledes synes den at egne sig til at befordre Søvn, at hidføre Slummeren. En saadan melankolsk Sang er den, som Naturen nu synger for sig selv, for at Søvn kan komme over den. Efteraaret mangler ingenlunde Farvepragt, det er netop de stolteste Blomster som Georginer, Solsikke og Asters, der blomstre om Efteraaret, og med uimodstaaelig Kraft fordre, at vi skulle beundre deres Skjønhed; og kommer man saa længere ind i Efteraaret, saa klæder hele Naturen sig i en saa mangefarvet Dragt, at man næppe har set dens Lige i hele Aarets Løb. Efteraaret har næsten alle Farver til sin Raadighed, og det forstaar at anbringe dem overalt paa Løvet og med den rigeste Afveksling. Her hænger Løvet af vild Vin i en Dragt af det rødeste Purpur, hist henne paa et Træ straalder den fineste gule Farve blandet med den grønne, som er i Færd med at forsvinde; endog den blændende hvide Farve forstaar Efteraaret at fremtrylle; kort sagt, det er en Mester i Farvetoner.

Og alligevel er der ikke udgydt over al denne Pragt noget Skin af Livsglæde og Hyggelighed, men det er altsammen smittet af den Døendes Aande, af Dødens hele Melankoli. Efteraaret maler kun, for at ødelægge sine Frembringelser, det smykker kun, for at lege med Stadsen. I Dag straalder et Blad i den skønneste højrøde Farve, og i Morgen ligger det ved Foden af Træet, som et Legetøj for Efteraarsstormens Lune; i Dag har Træet endnu sine Blade, i Morgen strækker det os sine nøgne Grene imøde, Nattefrosten har kastet alle Bladene til Jorden.

Bevidstheden om Forgængeligheden gjør netop Efteraaret saa melankolsk. Man føler ingen Trang til at gaa ud i Skoven, naar de nedfaldende Blade alle Vegne lege omkring En, naar Græsstraene knække af Træthed og Svækkelse, og de sidste Trækfugle ere flygtede til et mildere, hyggeligere Hjem. Endnu et

Par Uger, saa kan man sige sig selv, at alt det, som nu straalere i alle Farver, i Forgængelighedens og Dødens unaturlige Farver, er blegnet og blevet askegraat; saa kommer Sneen og tildækker den trætte Jord med sit hvide Ligklæde, saa raser Stormen henover Mark og Skov, og det bliver koldere og koldere. —

Ja, man bliver tungsindig og melankolsk, naar man ser sig om i Efteraaret og med Aandens Øre lytter til Naturens Afskedssang.

Se! Mark og Skove hastig falme,
Og snart sit Orgel Stormen slaar,
Den synger Dødens Vintersalme:
At alting visner og forgaar.
Med hvert et faldet Løv, o Gud,
Du skikker mig et Alvorsbud.

Du bød os Bolig her at tage,
Og Vaar og Høst Du Jorden gav;
Som de, omskifte vore Dage,
Og Jorden aabnes til en Grav.
Fra Løvspring og til Løvfaldsstund
En stakket Tid Du skjænker kun.

Efterretninger fra Ind- og Udland.

Kjøbenhavn. De herværende *Skolebrødre* ere tilligemed det af dem ledede *Drenge-Væsenhus* flyttede ud til Sct. Josefs Gildets Ejendom paa Frederiksberg, hvor de have aabnet en *Drenge-Elementarskole* for de Børn, hvis Forældre bo i det tilkommende nye Sogn, som skal omfatte Vesterbro og Frederiksberg; den nye Skole vil under Navn af „Sct. Mariæ Drengeskole“ altsaa blive Rosenkranskirkens Sogneskole. Medens der allerede i tre Aar har bestaaet dersteds en talrig

besøgt *Pige-Elementarskole* under Sct. Josefs Søstrenes dygtige Ledelse, er Trangen til en lignende Skole for Drengene Aar for Aar bleven større, saa at Oprettelsen af denne nye Skole med Rette kan siges at have afhjulpet et længe følt Savn, medens den tillige er et nyt, glædeligt Vidnesbyrd om Fremskridt i vort Menighedsliv. Det Ry for udmærket Skoleundervisning, som Skolebrødrenes Institution har vundet i alle de Lande, hvor deres Skoler ere blevne oprettede, er en Borgen for, at den nye Skole i alle Henseender vil komme til at svare til Nutidens Fordringer.

Paris. Æreslegionens Storkansler, den bekjendte General *Faidherbe*, som fornylig begravedes med stor Højtidelighed fra Invalidernes Kirke i Paris, var i Livet en udpræget Frimurer, men døde fuldstændig udsonet med Kirken. Kardinal-Ærkebiskoppen af Paris, som selv forrettede de kirkelige Ceremonier, havde regelmæssigt besøgt Generalen under dennes Sygdom. Da General *Faidherbe* følte, at hans sidste Time var kommen, begjærede han at modtage de hh. Sakramenter og at udsone sig med Kirken. Kardinalen meddelte da personlig Storkansleren Kirkens Trøstemidler, hvilke den Syge modtog med oprigtig Forberedelse. — Hvad der hændte General *Faidherbe* til Held for ham selv, det er hændet Tusinder før ham: Logens Grundsatninger holde ikke Stand i Dødstimen; de kunne maaske være behagelige som Rettesnor for Livet, men naar Døden nærmer sig i hele sin Alvor og retter til den Syge det fortvivlede Spørgsmaal: Sæt, at der dog var en Evighed til? kommer Mennesket alligevel i Tanker om, at det dog vistnok er bedst og fornuftigst at give Logen en god Dag og klare Regnskabet med Gud inden maa dø.

Rom. Hvor meget den arbejdende Klasses Lod ligger Pave Leo XIII paa Hjærte, har han allerede bevist i sin biskoppelige Virksomhed, i sine Foranstaltninger og i sine Hyrdebreve. Allerede i flere Encyklikaer har

han omtalt det sociale Spørgsmaal og dets Oprindelse, Arbejderforeningerne o. desl.; men navnlig har han i den senere Tid ret indtrængende udtalt sig overfor den schweitsiske Nationalraad Dr. *Decurtins* angaaende de vigtige Opgaver, som forelaa paa Lovgivningomraadet i Henseende til Arbejdernes Værn.

Dr. *Decurtins* forbinder med alsidig Dannelse et overordentligt varmtfølede Hjærte overfor sine Medmennesker og stor Energi. Derfor indtager han allerede nu, skjønt kun nogle og tredive Aar gammel, en fremragende politisk Stilling i Schweits, paa Katholikernes Generalforsamling ifjor i Freiburg i Baden vakte han ogsaa stor Begejstring blandt Tysklands Katholiker, og i Schweits har han paa Regeringens Opfordring nedskrevet det herlige Skjøn, som dannede Grundlaget for Schweits' Indbydelse til de andre Regeringer til en *international* Ordning af Arbejderlovgivningen, som desværre hidtil har været uden Resultat. Men om dette Skjøn skrev Pave Leo til Forfatteren, at *der ikke gaves noget Større og Helligere*, end at sikre Arbejderne Ordningen af Kvindernes og Børnenes Arbejdstid og Søndagshvilen!

I længere Tid har Pave Leo arbejdet paa en Encyklika angaaende det sociale Spørgsmaal. Resultatet af disse Studier i Forbindelse med flere af en Kardinal-Kommission udarbejdede Forslag ville rimeligvis blive offentliggjorte i en pavelig Encyklika inden Aarets Udgang. I en særegen Del vil Encyklikaen behandle *Aarsagerne* til de sociale Onder og i en *praktisk* Del henviser til Hjælpemidlerne og navnlig fastslaa Tanken om *Voldgiftskjendelser* mellem Arbejderne og Arbejdsgiverne. Ved Kardinal Mannings Virksomhed under Londoner-Striken har saadanne mæglende Domstole faaet en ny og indtrængende Anbefaling.

— Den 3. Oktober afholdtes *Franciskaner-Ordenens* Generalkapitel under Forsæde af Ordenens Protektor, Kardinal *Simeoni*. Til Ordensgeneral valgtes Provinsialen

i Bologna, Fr. *Ludvig af Parma*.. I Valget deltog 12 Definitorer og 98 Provinsialer fra alle Verdensdele.

London. For nylig døde den mangeaarige Redaktør af det ansete engelske, katholske Blad „*Tablet*“, Mr. *George Elliot*. Den Afdøde var i en Alder af 21 Aar vendt tilbage til Katholicismen, hvorved han maatte give Afkald paa en stor Formue. I en Række af Aar levede Elliot i Rom og blev af Paven udnævnt til Kammerherre. For fem Aar siden nedlagde han paa Grund af Sygdom Posten som Redaktør af *Tablet*.

— I Holland House, Kensington, døde i forrige Maaned i en Alder af 71 Aar *Lady Holland*, en af det engelske Aristokraties mest fremragende Kvinder. Den Afdøde var *Earlen af Coventry's eneste Datter* og formæledes i 1833 med Lord Holland. Hendes Svigerfader, den af Historikeren Macaulay forevige Lord Holland, var Midtpunktet i de glimrende Sammenkomster i Holland House, som ere blevne historiske, og hans Svigerdatter bidrog ikke lidet ved sin Aandrighed til at opretholde det glimrende Ry, som Addisons gamle Hjem havde paa sig. Ifølge „*Daily Telegraph*“ vendte Lady Holland kort før sin Død tilbage til den katholske Kirke.

Nordamerika. I Anledning af det katholske Hierarkies 100aarige Jubilæum i Amerika har Pave Leo besluttet at oprette *fem nye Bispedømmer* i de Forenede Stater. En Del af Ærkebispedømmet Sct. Paul (Minnesota) vil komme til at danne det nye Bispedømme *Winona*: ligeledes vil det apostoliske Vikariat *Dakota* blive delt i to Dele, af hvilke Bispedømmerne *Siouxfalls* og *Jamestown* ville blive dannede. Endelig vil der af det apostoliske Vikariat i det nordlige Minnesota blive oprettet to nye Bispedømmer: *Saint Cloude* og *Duluth*.

Bayern. Dette Land har mistet sin første Biskop, idet Ærkebiskoppen af München-Freising, Dr. *Antonius v. Steichele* er afgaaet ved Døden. Den Afdøde var født den 22. Jan. 1816 og blev Ærkebiskop af München 1878.

Mosaik.

Hexe-Sabathen i vore Dage. I Mangel af noget bedre tage de kirkefjendtlige Blade tiltakke med Løgne- og Røverhistorier, for at mistænkeliggjøre den katholske Kirke. Et glimrende Exempel har vi været Vidne til i disse Dage. „I Genua har en Præst ved Navn David Albertario udfordret en anden Præst i Milano til en Duel, fordi denne havde beskyldt A. for at forrette Messen paa en fejlagtig Maade,“ saaledes fortæller et herværende Blad sine godtroende Læsere. Det minder om den italienske Præst, som i Sakristiet skar begge Ørene af Messetjeneren og stak dem i Lommen, fordi Drengen havde glemt at svare „Amen“ til en af Messebønnerne, eller om de 40,000 Præster, som have sendt Crispi en Tillidsadresse, eller om Søster Edith O’Gorman, der maatte bide Hovedet af en Mus, fordi hun havde talt i Utide! — Sikken Ugudelighed i den katholske Kirke!

En spansk Apostel. Hvem kjender ikke Pastor *Vilh. Becks* „grinagtige“ og „djærve“ Beskrivelse af Katholicismen paa Mødet i Aarhus? Et værdigt Sidestykke har dette „Sandhedsvidne“ i Pastor *Fliedner*, det lutherske Evangeliums Forkynder i Spanien. Hvad denne for nylig fortalte paa den tyske Gustav Adolf Forenings 43. Generalforsamling i Danzig om katholske Forhold maa mildest talt faa baade Papiret og Trykkersværten til at rødme. „Man har opdaget en Helgen mod Jordskjælv i Spanien,“ sagde han; „det er den h. Emigdius, som, efter at være bleven halshugget, tog Hovedet op fra Jorden, kyssede (!) det ærbødigt og atter satte det paa Skuldrene. Der er Helgener for Alt, for Kneb, for Ligtorne og for Hovedpine, nemlig Johannes den Døber, jeg tror, fordi han fik Hovedet hugget af . . . Den egentlige Forskjel mellem de to Konfessioner har jeg forklaret saaledes: Da Krigen var udbrudt i 1866, valfartede Kejser Ferdinand barfodet

til Einsiedeln, for at bede Maria om Sejr for Østerrigerne. Maria vendte sig til Gud Fader bedende: „Giv Østerrigerne Sejr!“ Men Gud Fader svarede: „Mit kjære Barn, det gjør mig ondt, men Wilhelm har allerede været hos mig først.“ Det er Forskjellen. Vi Protestanter behøve ingen Talsmænd, vi gaa direkte til Kongernes Konge.“ „Jeg trænger til mange Penge i min Virksomhed,“ mente Pastor Fliedner. Det tror jeg nok, thi ved sit Ord faar han da ingen nogenlunde fornuftig Spanier omvendt.

Kirkelig Kalender.

Søndag den 20. Oktober. 19. Sønd. e. Pintse. — 21. M. Ursula og Lidelsesfæller. — 22. Ti. Margaretha Marie Alacoque, Jomfru. — 23. O. Votivofficium af Sct. Ansgar. — 24. To. Rafael, Ærkeengel. — 25. F. Krysanth. og Daria, Martyrer. — 26. L. Ferialdag.

Søndag den 27. Oktober. 20. Søndag e. Pintse.

Konfirmations Undervisning. De Børn, som skulle modtage Konfirmationens h. Sakramente til næste Aars Paaske, bedes snarest anmeldte af Forældre eller Værger hos Undertegnede. Kjøbenhavn i Oktober 1889.

Job. Braun,
Sognepræst.

Sct. Josefs Gilde. Mandag den 28. Oktober fejrer Gildet sin 4-aarige Fødselsdagsfest. Brødrene bedes erindre deres Fødselsdagsgave til Gildet. — Skulde Andre ville vise Gildet deres specielle Velvilje ved ogsaa at indsende en Gave, modtages denne med særdeles Tak. De indkomne Gaver ville blive offentlig udstillede og anvendte navnlig til Fordel for Gildets Stiftelse.

C. Ertner.
p. t. F.

Unio. Stiftelsesfest i Foreningslokalet, Søndag den 27. Okt. Kl. 8 Aften. Se den cirkulerende Liste.

Literatur.

Udkommen er og faas i alle Boglader:

„**Bemærkninger i Anledning af Aarhusmødet.**“ Af Kofoed-Hansen. Særtryk af Nord. Ugeblad, 1889. Pris 25 Øre.

Er Romersk-Katholsk øgte evangelisk? Af P. P. Særtryk af Nord. Ugeblad, 1889. Pris 1 Kr. 50 Øre. — Al katholsk Literatur faas i Kommission hos Hofboghandler A. F. Høst & Søn, Gothersgade 49.

Mangler ved Bladets Uddeling, begrundede i det nye Buds Ukjendskab til Forholdene, bedes undskyldte og anmeldte til Expeditionen eller Redaktionen.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Syvogtredivte Aargang.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, Store Kjøbmagergade 10, 1. S., Kjøbenhavn. — Redaktør: A. Johansen, Bredgade 64, 1. S.

N°. 43.

Søndagen den 27. Oktober.

1889.

Indhold. Fanny Maria Pittar. Pastor Hafstrøms Vaaben. Efterretninger: Kjøbenhavn, Rom, Amerika.

Fanny Maria Pittar.

(Fortsat.)

„Efter en længere Pause kom Taleren tilbage til den protestantiske Kalender: *Fiskeriets Aabning i Tweed*. Det er, sagde han, en ganske materiel Meddelelse, som kun interesserer Fiskehandlere og Yndere af Saliner. Fremdeles: *Jagten paa Agerhøns og Fasaner sluttes*. En sørgelig Efterretning for Jægere og Lækkermunde! Dernæst: *den h. Jomfrus Renselse*: — Hvorfor forkynde en Ceremoni eller en Fest, som slet ikke overholdes i deres Kirke, og hvorfor kalde Jomfruen hellig, naar man samtidig gjør Katholikerne Bebrejdelser desangaaende? — Han sagde dernæst nogle Ord om Dr. Cullen, Dr. Priestley, Biskop Keith o. s. v. Hvor komiske forekom mig ikke disse Personer! Saa kom han til den ottende Dag: *Maria, Dronning af Skotland*,

halsbugges! Her udbrød han i en Talestrøm, fuld af Veklager, en Demosthenes eller Cicero værdig. Jeg, og sikkert mange Tilstedeværende, glemte ved disse hans Ord alle Fordomme og alt Andet og tog Del i denne Martyr-Dronnings Prøvelser og Lidelser med samme Inderlighed, med hvilken han skildrede dem. Men hvor forskjellig var ikke denne Skildring fra den Fortælling, jeg havde læst i min engelske Historie!

„Derefter opgav han atter den pathetiske Tone, som gjennemtrængte min Sjæl trods al Modstræben, for at tale om de følgende Dage i Kalenderen. *Sct. Valentins Dag!* Efter at have omtalt denne Dag, standsede han et Øjeblik og saa' sig om med et, som det forekom mig, sarkastisk Blik. Derefter talte han paa den roligste Maade om de mærkeligste Begivenheder i denne Helliges Liv og om hvorledes enhver Katholik skulde gjøre Anvendelsen paa sig selv og drage Nytte deraf, da Alle vare kaldede af Gud til Hellighed, som denne Hellige. Idet han sænkede Stemmen, tilføjede han: „Saaledes fejre vi den h. Valentins Dag. Men Protestanterne, de unge Protestanter af begge Kjøen, dersom nogle ere til Stede her, maa tale for sig selv og spørge sig selv, hvad Slags Tanker vel opfylder dem paa den aarlige *Sct. Valentins Dag!*“ *) Her blev jeg virkelig vred; thi det forekom mig uædelt fra Talerens Side, at han benyttede sin Stilling til at udtale sig saaledes paa et Sted, hvor Ingen kunde gjendrive hans Paastande. Men da han sagde: „de maa

*) Valentin, Biskop af Teramo i det Neopolitanske, blev halsbugget under Kejser Claudius i Aaret 240, fordi man anklagede ham som Troldmand paa Grund af de mangfoldige Undergjerninger, han virkede. I England er det Skik og Brug, at Ynglingene paa denne Helgens Dag drive askens Spøg med de unge Piger. Dog synes denne Spøg ikke altid at holde sig indenfor Anstændighedens Grænser, hvad allerede fremgaar at den vanvittige Ophelia Sang i Hamlet (IV. 5.). Hvilken Sammenhæng der er mellem den h. Martyrs underfulde Gjerninger og Dagens frivole Festligholdelse i England, det vide vi ikke.

tale for sig selv,“ saa saa' jeg mig forgjæves om efter Nogen, som havde Mod nok til at følge Raadet, og jeg ønskede, jeg kunde være traadt op imod ham. Men da jeg spurgte mig selv, hvad jeg vel skulde have svaret ham, saafremt jeg havde rejst mig, erkjendte jeg, at jeg kun havde maattet tale til Gunst for hans Fremstilling og imod den Maade, paa hvilken vi fejrede Dagen. I Forbigaaende talte den Gejstlige dernæst om Nyttens af at vide, hvornaar *Solen traadte i Fiskenes Tegn*. „Denne Meddelelse,“ sagde han, „er uden Tvivl meget nyttig for Astronomerne, som maaske kunde have glemt deres Calcula; men vil den nogen Sinde være i Stand til at forbedre en Synder eller heliggjøre et Menneske?“ Derefter fulgte *Hertugen af Cambridge's Fødsel*. Taleren tilstod her, at han ikke vidste, hvem der skulde drage Nytte af denne Meddelelse, men han forudsatte, at Protestanterne skulde kunne sige det.

„Nu omtalte han Fastelavn eller „Pandekage-Tirsdagen“. „Pandekagerne,“ sagde han, „ere i og for sig meget gode; men naar de paa denne Dag nydes efter Midnat, ere de syndige.“ Han talte om Katholikernes Lydighed imod Kirken, og om hvorledes de stedse, ogsaa i mindre og tilsyneladende uvigtige Ting, vare forpligtede til at underkaste sig Gud, naar han talte til dem ved Kirkens Stemme. Man kunde mene, at det ingen Betydning havde, om man spiste et Stykke af et Æble eller rettere sagt dette Æble i Stedet for et andet; og dog, mine Brødre, anse vi det ikke for nogen Ubetydelighed, at vi maa dø, vende tilbage til det Støv, hvorfra vi er komne, og blive en Føde for Orme; og ikke desto mindre er dette en Følge af en eneste Ulydighed fra vor Stammefaders Side, han, som spiste af en eneste forbuden Frugt, medens utallige andre stode til hans Raadighed. Paa samme Maade forholder det sig med Pandekagen. Den smager godt nok, er en fortræffelig Spise indtil Midnat; men fordi

den følgende Dag er en af Kirken befalet Fastedag, saa begaar den Katholik, som nyder deraf efter hin Time, en Synd.“

„Endelig kom han til „Askeonsdag“. „Askeonsdag“, gjentog han, „hvad betyder det? Vil Katholiken vide det, saa lad ham gaa hen i Kirken; der bliver det sagt ham, at han er Støv og igjen skal blive til Støv; man vil med Asken gjøre Korsets Tegn paa hans Pande, for at han skal føle Sandheden af hvad han netop har hørt og tro paa dens Virkelighed, i Modsætning til hine, som gjøre Alt for at glemme den. Efter at han har erkjendt sin Elendighed og Syndefuldhed, vises der ham dernæst, hvorledes han ved Bod tildels kan formilde Guds Vrede, Uden Tvivl vil han være sig mange Synder bevidst, men Kirken vil ikke lade ham forblive i denne Tilstand; som en øm Moder formaner den ham til Udholdenhed i Bønnen, giver ham hyppige Belæringer, som svare til denne Ydmygelsens Tid, og paa-lægger ham en særegen Faste, hvis Nødvendighed den paa viser ved Vidnesbyrd fra hele den h. Skrift, fra Loven i den gamle Pagt indtil Herrens og hans Helliges Exempel. Endelig ville hans egne Præster heller ikke undlade ved Ord og Exempel at opmuntre ham til at opfylde denne vigtige Pligt. Men Du, o Protestant, om Nogen er tilstede her og hører mig (og der var Nogen tilstede, som lyttede til hans Ord), hvad hører Du paa Askeonsdagen i din Kirke om Aske og Bod? Hvilke Bud gives der dig i Henseende til Faste og Bod overfor Gud, for at Du kan formilde hans Vrede paa Grund af dine Synder? Ak, intet, intet; thi din Gejstlige vilde ikke vove, selv om han var i Stand dertil, at foreskrive dig Bud, som han selv ikke holder; stiltiende vil han gaa hen derover, endskjønt vor Herre og Frelser selv fastede og paabød den. Stakkeis Protestant, tænk over og spørg dig selv, hvorfor din Kirke holdes aaben paa denne Dag, hvorfor Askeonsdag over-

hovedet nævnes i din Bønnebog,¹⁾ da den dog kun er et Ord uden Betydning. Men vil Du virkelig vide Grunden, saa vil jeg sige dig den; det er simpelthen fordi: Bogen ikke tilhører dig, ikke er skreven for din Kirke, men er laant fra os Katholiker, det er kun et Udtog af vor Messebog. Ved den saakaldte Reformation frygtede man for at bortkaste altfor mange hellige Dage og Øvelser; man bibeholdt nogle, for at berolige deres stakkels Samvittighed, som foretrak at vandre henad den nye, lette Vej, paa hvilken der ikke fandtes saa enfoldige, farisæiske Bud og ubehagelige Ting som Skriftemaal, Faste o. s. v. Men det vil ikke vare længe, stakkels Protestant, førend man, i Lighed med Methodisterne og Presbyterianerne, ogsaa bortkaster disse sidste Levninger af Katholicismen, der ligesom en Formaning ere blevne tilbage i den anglikanske Statsanstalt; og saa kan Du sove sødt, for at vaagne... hvor? Ak, det er Spørgsmaalet! hvor? Det drejer sig nu kun om at vide, om Faste og Skriftemaal hidrøre fra Gud. Din Bibel og din Bønnebog give dig Svar, de tilraade og anbefale begge Dele. Naar Skriftemaal og Faste ere nødvendige for Katholikens Vedkommende, saa ere de ogsaa nødvendige for dig. Gaa hen i din Kirke paa Askeonsdagen, og sig mig saa, om Du er bleven klogere af din Gejstliges Ord. Du finder denne Dag optegnet i din Kalender og i din Bønnebog, Du har altsaa Ret til at forlange en Forklaring desangaaende; spørg, om Du vil, din Gejstlige, hvorfor Askeonsdag findes i de nævnte Bøger og hvorfor han Intet har sagt om den.“ —

Denne Tale gjorde et dybt Indtryk paa den ivrige Protestantinde, og det saa meget mere, som hun ikke kunde skjule for sig selv, at Taleren kunde have Ret i meget af det, han havde omtalt. Hun angrede at have hørt ham, da hun kom i Strid med hele sin Tæn-

¹⁾ The Common Prayer-Book.

kemaade og Tro, og indsaa, at kun den ene af disse to Religioner, der vare saa diametralt modsatte hinanden, kunde være den sande af Kristus grundlagte Religion. Men modig og tapper, som hun var, søgte hun at beherske sin Ophidselse, for ikke at blotte sig overfor Veninden, men besluttede tillige at følge Talerens Raad, at gaa i sin Kirke paa Askeonsdagen og at bede vedkommende Gejstlige om Belæring. Hun tvivlede ikke et eneste Øjeblik om, at hun i enhver Henseende vilde modtage en saadan og saaledes være i Stand til at bevise den katholske Biskop, at han med al sin Veltalenhed stak dybt i Vildfarelser. Jeg kunde næppe afvente Askeonsdags Komme, og da Dagen endelig oprandt, ilede jeg hen til en Kirke, hvor jeg vidste, at en Gejstlig, som navnlig var bleven meget rost, skulde prædike.

„Endelig begyndte Prædikenen; mit Hjærte bankede og jeg lyttede med spændt Opmærksomhed, i Haab om, at jeg i rigeligt Maal skulde faa at høre, hvad der kunde bringe min Veninde til Taushed, og tillige give mig selv et Bevis paa, at den stakkels forblindede Biskop i høj Grad havde taget Fejl, naar han mente, at vore Gejstlige ikke vare i Stand til at aflægge grundigt Regnskab for vor Kirkes Indretninger. Men midt i disse Betragtninger blev jeg paa en sørgelig Maade overrasket ved, at Prædikenen nærmede sig sin Afslutning, uden at der endnu var bleven sagt et eneste Ord om Askeonsdag, som om en saadan Dag slet ikke var til. Der er Tid endnu, tænkte jeg stadig, men nej! Prædikenen endte virkelig, som den var begyndt, uden den ringeste Hentydning til det saa længselsfuldt ventede Thema.“

Det var nu et Tordenslag for den ivrige Protestant; havde den katholske Biskop Ret med Hensyn til Kalendareren og Askeonsdag, saa kunde han ogsaa have Ret i alle de andre Punkter, og saa, det følte hun instinktivt, saa stod hun overfor et Vendepunkt. Hun

fattede en hurtig Beslutning; hun gik ind i Sakristiet og hilste paa den Gejstlige, som lige havde forladt Prædikestolen, og bad ham om Belæring, idet hun fortalte ham om sin Veninde.

„Han tog mig venlig ved Haanden,“ skriver Fru Pittar, „og hørte med Godhed paa mit Andragende, saa at min Sjæl blev opfyldt af de skjønneste Forhaabninger. Saa fæstede han Blikket skarpt paa mig og sagde: „De véd uden Tvivl, at vi Protestanter ikke befatte os med Aske, Lys, Kors og det Slags Sager?“ „Det véd jeg,“ svarede jeg. „Nuvel,“ vedblev han, „Dagen er ogsaa blot et Navn og intet andet, og burde virkelig heller ikke staa i Bønnebogen, lige saa lidt som Jul (*Christmas day*), hvorfor vi egentlig burde sige: Vorherres Fødsel, thi allerede Navnet *Christs mass day*, d. v. s. Kristi Messe eller Messen til Ære for Vorherres Fødsel, forraader sig som et katholsk Udtryk, ligesom Askeonsdagen. Allerede den sunde Fornuft siger os, at saadanne Navne ikke burde staa i en protestantisk Bønnebog.“ Ved disse Ord sank mit Mod, og den katholske Biskops Prædiken stod mere levende end nogensinde tilforn for min Sjæl. Jeg taug et Øjeblik, saa spurgte jeg ham: „Men skal jeg sige dette til min Veninde?“ „Nej, nej,“ svarede han, „aldeles ikke, sig hende, at, da Aske er et Tegn paa Ydmyghed, saa kaldes denne Dag Askeonsdag, for at minde os om den Tid, som den aabner, og i hvilke vi skulle ydmyge os ved Bøn og Faste.“ „*Faste!* min Herre,“ raabte jeg, næsten overvældet af de Følelser, som kæmpede i mit Indre; jeg har kun fastet en eneste Gang i mit Liv, da Dronningen havde befalet det; naar jeg nu taler om Fasten, saa er det naturligvis en ny Triumf for min Veninde, thi De véd dog, at *vi ikke faste!*“ „Ej, ej, min Kjære,“ svarede han, „dette er et helt andet Spørgsmaal; men da det synes at forurolige Dem, saa sig De intet om Fasten.“ Derpaa trak han mig

ved Haanden, som han endnu holdt i sin, hen til sig — jeg maa her sige, at jeg aldrig har mødt en elskværdigere, mere velvillig og naturligere Gejstlig end denne — og sagde til mig: „De véd, mit Barn, at man kan tillægge Ordet *Faste* forskjellige Betydninger, og De véd tillige, at mange gode Protestanter faste, og at iblandt dem, som ikke gjøre det eller forstaa at gjøre det, mange faste i Aanden, og Gud, som alene læser i deres Hjerter, tager imod deres gode Vilje. Men da Aanden ikke synes at være *rigtig fast*, saa raader jeg Dem til, slet ikke at betjene Dem af dette Ord, men kun at sige, at vi skulle ydmyge os ved Bøn.“

„Og er dette hele Deres Svar?“ spurgte jeg, næppe i Stand til at frembringe en Lyd. Da jeg slog Øjnene op, mødte mit Blik hans, som han havde rettet paa mig med et Udtryk af Uro og Bekymring; jeg formoder, at han i mine Træk læste om den Utilfredshed, jeg følte i mit Hjærte. Han tog atter min Haand, som jeg havde unddraget ham, holdt den fast med begge Hænder og sagde med en Alvor, som greb mig: „Tillad mig, som er fuldstændig fremmed overfor Dem, at jeg siger Dem, hvor skadelig den katholske Venindes Indflydelse er; undgaa hende og tro mig, De vil ikke drage Nytte af Omgangen med hende, men tværtimod al mulig Skade for deres Sjæl.“ Dermed var Samtalen til Ende.

(Fortsættes).

Pastor Hafstrøms Vaaben.*)

(Indsendt.)

Hr. Redaktør! Fængselspræst S. M. Hafstrøms nyeste Piece faldt mig i Hænderne i Gaar. Om „Nor-

*) Da „Nordisk Ugeblad“ ikke blot læses af Voxne, men ogsaa af unge Sjæle, have vi hidtil anset det for heldigst at befatte os her i Bladet saa lidt som muligt med det giftige Stof, som Fængselspræsten

disk Ugeblad“ og d’Hrr. Kofoed-Hansen og Whitte ikke ville anse det for rigtigt at afbryde Debatten med en Modstander, der kalder alle katholske Skriftefædre for Ulve i Faareklæder, kan jeg ikke have nogen Mening om. Mene de at kunne svare uden at nedværdige sig, kan det selvfølgelig ikke være min Agt her at forgribe deres Svar. Men maaske tillader De mig i Deres ærede Blad for mine Trosfæller, at fremsætte, hvad der paatrængte sig mig under Læsningen, nemlig den Tanke: *med en Sag, der maa forsvares med den Slags Vaaben, som Fængselspræsten her bruger, kan det i Sandhed kun være slet bevendt.*

Hans Vaaben ere haandgribelige Usandheder og Misforstaaelser, personlige Invektiver, løse Paastande og svævende Citater.

Fængselspræsten beskylder „Nordisk Ugeblad“ for, at dets Artikler i forrige Aargang S. S. 177, 199 m. m. „vrimlede i den Grad af *Fordrejelser* og *forsætlige* Misforstaaelser, at han nok kunde anse sig fritaget for at spille sin kostbare Tid paa den Modstander.“ *Fordrejelser* og *forsætlige* Misforstaaelser kan jeg nu vistnok ikke bebrejde Hr. Hafstrøm. Hans Sprog røber helt igjennem, paa de 6 a 7 sidste Sider nær, en saa høj Grad af Lidenskabelighed, at Læseren faar det Indtryk: Forfatteren var ikke tilstrækkelig Herre over sig selv, at han med Føje kunde beskyldes for *forsættlig* at have misforstaaet eller fordrejet noget. Men Usandheder og Misforstaaelser, som han i normal Tilstand kunde og skulde have erkjendt som saadanne, dem kan han ikke frikjendes for, naar han paastaar, at

i Horsens har fundet det Umagen værd at uddrage af den berygtede Chiniqy's smudsige Skrifter Uden Handsker kan man i alt Fald ikke behandle det Slags Literatur, der egentlig kun egner sig til Brændsel. Da den ærede Indsenders Artikel imidlertid i flere Henseender bidrager til at belyse de Midler, man betjener sig af herhjemme, for at sværte Katholikerne, have vi dog ikke villet nægte den Optagelse her i Bladet og lade den tillige gjælde som vort eget Svar til Hr. Hafstrøm.

Redaktionen.

katholske Dogmer ville gjøre Maria til andet end et Menneske, at Maria forgudes i den romerske Kirke, af de katholske Præster anraabes hun som „Syndernes eneste Haab“ (eneste Haab? i hvilken Bøn?), og den store Mængde af Katholiker anraaber hende aldeles som Hedningen beder til sine Afguder (!!); — at katholske Lægfolk kun have Tilladelse til at læse Bibelen paa Betingelser, der gjøre aldeles samme Virkning som et Forbud; — at, er der end de øjensynligste Tegn paa dyb Anger, gives der dog ingen Syndsforladelse, naar ikke den enkelte Synd *beskrives* for Præsten. At det sidste er usandt, kunde Hr. Hafstrøm godt have læst i vor katholske Katekismus, fuldstændige Lærebog i den katholske Religion“ S. 263 Sp. 53, og det har han virkelig læst i Hr. Pastor Kerff's „Det romersk-katholske og det lutherske lønlige og aabenbare Skriftemaal, Horsens, Henrichsen,“ S. 7 og 8.

Personlige *Invektiver* og affejende Kraftudtryk er det andet Vaaben, i hvis Brug han unægtelig røber en vis Øvelse. Hr. Pastor Whitte nævnes som en Person, med hvem H. ikke kunde indlade sig i en Duel paa Pøbelagtigheder. „Nordisk Ugeblad“, indrømmer han nok saa naadigt, beflicter sig paa en *noget**) mere sømmelig Form, men dens Artikler vrimlede, som allerede nævnt, af Fordrejelse og forsætlige Misforstaaelser. (Vil Pastoren ikke være saa venlig at paavise disse Fordrejelse og forsætlige Misforstaaelser.) Hr. Stiftsprovst Kofoed-Hansen beskyldes for „som højtstaaende Embedsmand i Kirken at have gjort alt [nævn kun ét, Hr. Pastor], hvad der stod i hans Magt for at føre den[Folkekirken] tilbage under Pavekirkens Aag;“ nu viser han „blind Kjærlighed“ til alt, hvad der er romersk-katholsk. Hver skjønksom Læser, mener Hr. Hafstrøm, vil finde Beviset i Kofoed-Hansens sidste Skrifter, der imidlertid ikke bevise andet, end at den forhenværende Præst Skridt

*) Hr. Hafstrøm mente at maatte udhæve det indskrænkende *noget*.

for Skridt nærmede sig Katholicismen, indtil han endelig naaede til Erkjendelsen af dens Eneret og havde Mod nok til at bekjende sin Overbevisning. Den alderstegne Stiftsprovst, der nu har ført Pennen i 50 Aar, beskyldes endvidere for „ikke at kjende noget hverken til Katholicismen eller Protestantismen eller Reformationen; ikke i mindste Maade at kjende, hvad han dømmer om; ikke at have gjort sig bekjendt med, hvad der foreligger om Chiniquy's Færd, og ikke at kjende de Bøger, der giver Anvisning paa at udspørge Skriftebarnet paa den uanstændigste Maade“ [naturligvis, thi saadanne Bøger gives der slet ikke]. Hans Gjenmæle paa Hafstrøms Angreb¹⁾ affejes som „underlig svagt, snakkende, fuldt af barnagtige Paastande og af trættende Gjentagelser og med al sin famlende Iver uden al Beviskraft“, saa Fængselspræsten med „virkelig Bedrøvelse har set det udsendt“ af en Mand, „der havde indlagt sig Ære ved adskillige Arbejder“.

Hr. Pastor Kerff i Horsens, Hafstrøms nærmeste Nabo, som han tager lidt læmpeligere paa, synes ham alligevel „ikke ganske ærlig i sin Maade at citere H.s Ord“ om Skriftebudets Ælde, skjønt Kerff S. 5 ordret citerer dem, nemlig: „Budet om det hemmelige Skriftemaals Nødvendighed skal [efter H.] først være givet paa 4de Laterankoncil 1215“, uden selv at tillade sig at rette den stødende Tautologi, Budet om Nødvendigheden (!). Ja, Hr. Kerff synes endog imellem Linjerne at beskyldes for Bagvaskelse. Han har Side 29 gjendrevet 2 Anførelser af Krysostomus, der findes hos Chiniquy og Hafstrøm; den første, siger han, er forfalsket, den anden er urigtig, det Sted, hvor den skal findes, en Homili over Davids første Salme, eksisterer

¹⁾ Kofoed-Hansen, Skriftemaalet. Aabent Brev til Pastor Hafstrøm. Kbhv. Høst, 1889. — Hvor uretsfærdige de ovennævnte Beskyldninger mod dette Skrift ere, gjøre vore Læsere bedst i at overbevise sig om ved at læse selve Piecen.

slet ikke. Til dette sidste tillader Fængselspræsten sig at gjøre den Bemærkning: „En urigtig Anførelse behøver da ikke at være en *bevidst Sandhedsfordrejelse*.“ Nej, Hr. Pastor, det behøver den sandelig ikke at være. At paastaa det Modsatte, vilde være en skrigende Uretfærdighed mod Millioner af Skribenter. Men Hr. Pastor Kerff har heller ikke paa nogen Maade antydnet, end sige paastaaet det. —

Med Invektiver mod enkelte nøjes Hr. Hafstrøm ikke. Han udslynger Beskyldninger mod hele den katholske Præstestand og selv mod alle Katholiker i Almindelighed. Pæsterne ere Ulve i Faareklæder; kun de færreste af dem kunne undgaa Smitten. Det katholske Folk holdes nede i Uvidenhedens Mørke, eller der kommer Frafald i Mængde til Gudsfor nægtelse. Og „det kan vel kaldes vitterligt, at de mest modbydelige, unaturlige Synder have blomstret i de katholske Lande. Den Færdighed, at gaa fra Skriftemaal til nye Synder, har aldrig været sjælden i den kath. Verden.“ (!)

At iføre sig Faareklæder, det kan *han ikke* beskyldes for. Han undser sig hverken for at fremsætte sine Paastande uden alt Bevis (saasom den sidstnævnte, der ej engang lader sig bevise, da Synderne som oftest unddrage sig Offentligheden), ej heller for at anføre saa *svævende* Beviser, at en nogenlunde eftertænkksom Læser aldrig kan tilkjende dem nogen som helst Beviskraft.

Han siger: „Katholikerne i Spanien have brændt de hellige Skrifter i Massevis endnu i den allernyeste Tid. [Naar? hvor? var det maaske forfalskede Bibler? I saa Fald have de gjort ret deri.] — Jeg kunde godt nævne flere Exempler [paa Kvinder, der klage over utærlige Spørgsmaal i Skriftestolen. — Vær saa god, Hr. Pastor, kom frem dermed; Sagen skal saa blive undersøgt.] Lad os blive ved ét Exempel. I en By have 49 navngivne Damer sendt en skriftlig Klage til Biskoppen. [I hvilken By? Har Biskoppen afvist

Klagen uden videre? Det maatte nødvendigvis være fastslaaet, førend Hafstrøm kunde slutte, hvad han uden videre slutter deraf: altsaa ere de Skriftende *retløst* stillede overfor Skriftefædrene med deres *despotiske* Myndighed!]? Jeg har set [hvor?] et offentligt Brev, hvori den katholske Vicar-General J. M. Bruyère udtalte sin store Harme over al den Ære, der vistes Chiniquy.“ — Dette svævende Citat skal modbevise, hvad der om den almindelige Foragt for Chiniquy siges i et Brev, dateret „Kamouranska, (Chiniquy's Fødeby) 12te Marts 1888“, og er skrevet til Redaktionen af „Nordisk Ugeblad“ af en Redaktionen personlig bekjendt Præst ved Navn P. Beaudet. Men af hvad Datum er da det Brev, Hafstrøm en Gang har sét etsteds? Rimeligvis er det 30 Aar gammelt, da Bruyère var Generalvicar i Halvtredserne; og i saa Fald modbeviser det ikke Brevet fra i Fjor.

(Sluttes.)

Efterretninger fra Ind- og Udland.

Kjøbenhavn. Hs. Højærværdighed, den apostoliske Præfekt, Msgn. *von Euch* har i Onsdags begivet sig til Jylland, for at meddele *Konfirmationens h. Sakramente* i flere af de derværende Menigheder. Søndag den 27. Oktober finder den højtidelige Meddelelse af Konfirmationen Sted i *Fredericia*, paa Allehelgens Dag, den 1. November i *Horsens*, og paa Søndagene derefter i *Aarhus* og *Randers*. Hs. Højærværdighed kan først ventes tilbage til Hovedstaden henimod Midten af November.

Hamburg. I denne Tid foretager Biskoppen af *Osnabrück*, Msgn. *Bernard Höting*, en Visitats- og Konfirmationsrejse i Holsten og Slesvig. Den 9. Oktober meddelte Biskoppen Konfirmationens h. Sakrament til 700 Mennesker i Hamborg. Den højtidelige Gudstje-

neste, Pontifikalmesse og „Te Deum“ varede fra Kl. 8 til Kl. 1. Den følgende Dag læste Biskoppen den h. Messe for *Mødreforeningen*, besøgte dernæst Søstrenes Hospitaler, Vajsenhuset og Skolerne og tilbragte Aftenen i Svendeforeningen. Katholikernes Antal i Hamborg beløber sig for Tiden til over 24,000; Trangen til nye Sognekirker er meget stor, og en Indsamling til Opførelsen af saadanne har derfor allerede i længere Tid været i Gang i Menigheden og indbragt en ikke ubetydelig Sum. — Fra Hamborg rejste Biskop Bernard til *Altona*, hvor 500 Personer i Søndags modtog Konfirmationens h. Sakrament. Ogsaa i denne By besøgte Biskoppen om Aftenen den katholske Svendeforening.

Rom. Byen Rom staar foran en *Bankerot*. Den romerske Korrespondent til „XIX. Siecle“ skriver: Byen Roms Budget afslutter i Aar med en *Underbalance af tolv Millioner Lire*, den evige Stad er bankerot. Under Udgifterne figurere ogsaa Omkostningerne, som Byen bevilligede i Anledning af den tyske Kejsers Besøg: Festligheder til Ære for Kejseren 1,000,000 Lire, Forstærkning af Politiet under Festlighederne 200,000 Lire, Istandsættelsen af det argentinske Theater 1,300,000 Lire o. s. v., i Alt c. 3 Millioner Lire.

— I Palermo holdt *Crispi* for nylig en Programtale, i hvilken han udviklede sine politiske Anskuelser. Han følte sig først og fremmest foranlediget til at fortælle, at Rom vilde vedblive at være *italiensk og uangribelig* trods alle Protester og Trusler fra Ind- og Udlandet. I Talens Løb gjorde *Crispi* de heftigste Udfald mod Paven og Kirken og udstødte de vildeste Blasfemier mod det guddommelige Forsyn. Paven havde ikke større Ret, end *andre afsatte Fyrster*, hvad enten disse herskede ved Usurpation eller paa Grundlag af en Kontrakt; Samvittighedsfriheden var bleven for stærk, saa at end ikke Gud formaaede at udrette noget;

Vantroen havde som Prometheus *underkastet Gud et nærmere Eftersyn og dømt ham.*

Man kan naturligvis ikke forundre sig over Crispi's Sprog og heller ikke over, at han høstede Bifald hos sine revolutionære og atheistiske Tilhørere. Et „*Kongerige af Guds Naade*“ kjender den italienske Førsteminister ikke; han kjender kun Fyrster paa Grundlag af *Usurpation* eller *Kontrakter*, og over *Gud* vil han sidde til Doms og fælde sin Dom over ham. Efter disse Grundsætninger har ogsaa den franske Revolution afsat og henrettet sin Konge. — Kong *Umberto* har sendt sin Minister et Lykønskningstelegram i Anledning af Talen; om han vel ogsaa har forstaaet alle Følgerne?

Amerika. En Komité, under Forsæde af Hr. W. Onahan i Chicago, har udstedt et Opraab til alle katholske Lægfolk i de Forenede Stater, for at opfordre dem til at tage Del i en *Generalforsamling*, som skal finde Sted den 11. og 12. November i Baltimore. Forsamlingens Formaal er Festligholdelsen af *det katholske Hierarkies Centenarium* i de Forenede Stater. Det hedder blandt andet i Opraabet: „De Forenede Staters Folk har for nylig med passende religiøse Ceremonier og under almindelig Festjubel fejret den 100aarige Mindedag om Oprettelsen af vor fri Regering. Vore Katholiker toge naturligvis Del i den almindelige Festglæde, da de jo ogsaa have taget Del i vore forfatningsmæssige Fordele og navnlig i den borgerlige og religiøse Friheds kostbare Gode. Det er derfor ogsaa i sin Orden, at vi nu sammenkalde vore katholske Brødre, for at højtideligholde en anden Mindedag, som har speciel Interesse for os, nemlig den 100aarige Mindedag om hin *første fromme og patriotiske Biskop*, hvis Iver for Religionen og hvis Kjærlighed til Friheden har sikret hans Minde enhver Amerikaners Agtelse og Beundring; og dernæst for at vidne om deres religiøse Tros Enhed og om deres Hengivenhed for dette frie og lykkelige Lands Forfatning og Love. En saadan Forsamling vilde vidne om hele Catholicismens Enhed i alle religiøse Anliggender; den vilde tillige vidne om Harmonien, den gjensidige Hengivenhed og gode Villie, som bestaar mellem Hierarkiet, Gejstligheden og Folket.“ Samtidig med denne projekterede katholske Generalforsamling skal den højtidelige Aabning af *det katholske*

Universitet i Washington finde Sted. Kardinal Gibbons foretager Indvielsen og Biskop Gilmour af Cleveland holder Festtalen.

Kirkelig Kalender.

Søndag den 27. Oktober. 20. Søndag e. Pintse. — 28. M. Simon og Judas Thaddæus, Apostle. — 29. Ti. Votivofficium af Sct. Ansgar. — 30. O. Alfons Rodriguez, Bekjender. — 31. To. (Vigiliefastedag) Wolfgang, Biskop og Bekj.

Fredag den 1. November.*) Alle Helgeners Fest. (Befalet Fstedag, som forpligter til Bivaanelse af det h. Messeoffer). Formiddagsgudstjeneste som paa Søndagene; Kl. 8 Aften: Festandagt og Procession i Sct. Ansgars Kirke.

Lørdag den 2. November. Alle Sjæles Dag. (Kl. 9 højtidelig Sjælemesse i Sct. Ansgars Kirke; Kl. 8 Aften: Rosenkrans for de Afdøde).

Søndag den 3. November. 21. Sønd. e. Pintse.

*) Fredag den 1. Novbr. Alle Helgeners Fest, afholdes i alle Præfektorets Kirker og Kapeller den sædvanlige **Sct. Ansgars-Bonifacius Kollekt** til Bedste for de mest trængende kirkelige Anstalter her i Landet.

Svendeforeningen. Søndag Aften, den 27. Oktbr., holdes **Foredrag** i Vinterlokalet, Bredgade 67, 2. Sal o. G.

Unio. Stiftelsesfest i Foreningslokalet, Søndag den 27. Okt. Kl. 8 Aften. — Søndag den 3. November: **Foredrag.**

Sct. Josefs Gilde. Mandag den 28. Oktbr. Kl. 7½ fejrer Gildet sin 4-aarige Fødselsdagsfest i Svendeforeningens Lokale, Bredgade 67, 2. Sal o. G.

Konfirmations Undervisning. De Børn, som skulle modtage Konfirmationens h. Sakramente til næste Aars Paaske, bedes snarest anmeldte af Forældre eller Værger hos Undertegnede.
Kjøbenhavn i Oktober 1889.

Joh. Braun,
Sognepræst.

Rosenkransforeningen. Medlemmerne indbydes til at deltage i den højtidelige Slutningsandagt Fredagen den 1. Nov. Kl. 8 Aften i Sct. Ansgars Kirke. — 1ste Afdeling deltager i Processionen.

Udkommen er og faas i alle Boglader:

„**Bemærkninger i Anledning af Aarhusmødet.**“ Af Kofoe'd-Hansen. Særtryk af Nord. Ugeblad, 1889. Pris 25 Øre.

Er Romersk-Katholsk øgte evangelisk? Af P. P. Særtryk af Nord. Ugeblad, 1889. Pris 1 Kr. 50 Øre. — Al katholsk Literatur faas i Kommission hos Hofboghhandler Andr. Fred. Høst & Søn, Gothersgade 49.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Syvogtredivte Aargang.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, Store Kjøbmagergade 10, 1. S., Kjøbenhavn. — Redaktør: A. Johansen, Bredgade 64, 1. S.

N° 44.

Søndagen den 3. November.

1889.

Indhold. Pave Leo XIII og de franske Arbejder-Pilegrimme. Pastor Hafstrøms Vaaben. Fanny Maria Pittar. Kirkegaarden i November. Efterretninger: Kjøbenhavn, Fredericia, Stockholm, Grækenland

Pave Leo XIII
og

de franske Arbejder-Pilegrimme.

Verden var den 24, Oktober Vidne til et nyt Skuespil. Ikke de Rige, ikke Jordens Mægtige aflægge i vore Dage Besøg hos Kristi Statholder, for at sigte Crispis nyeste Brandtale for vitterlig Usandhed; nu er det et helt vandrende Folk af Arbejdere, som valfarte til Kristi Statholders Trone. Mere end *ti Tusinde franske Arbejdere* have paa den ovennævnte Dag bevidnet den h. Fader deres Kjærlighed, deres Anerkjendelse og Lydighed. Med Rette kan man spørge, hvorledes det var muligt at tilvejebringe de materielle Midler til et saadant Pilegrimstog! Det drejer sig om en lang Rejse og om fattige Arbejdere. Men Gud være lovet, der findes endnu en katholsk Arbejder-

kjærne, som ikke alene er fuldstændig overbevist om den romerske Paves ophøjede Kald, men ogsaa om hans Vigtighed for Arbejderstanden. Vi have nemlig her kun at gjøre med en mægtig Arbejderdeputation, som er bleven udsendt af den katholske Arbejderbefolkning. Afsenderne af denne Deputation paa 6,000 Mand have for Størstedelen ogsaa baaret Udgifterne, idet de Mand for Mand bidroge deres Skjærv. Storartet og imponerende var den højtidelige Audiens hos den h. Fader. Om Morgenen Kl. 8 forsamlede Arbejderne sig omkring Apostelfyrstens Grav i Peterskirken. Der frembar Kardinal Langenieux det h. Messeoffer. Under Messen sang samtlige Arbejdere „Credo“ eller Trosbekjendelsen. Derefter uddelte Kardinalen og fire Biskopper den h. Kommunion til alle Pilegrimmene, og efter at disse havde forrettet deres Taksigelse, begave de sig op i Peterskirkens store Loggia-Sal, der fyldtes indtil sidste Plads. Henimod Kl. 12 traadte Kardinalerne ind i Salen, ledsagede af Nobelgarden. Imidlertid gik Schweitzerne omkring i Salen og gjorde de forsamlede Arbejdere opmærksomme paa, at de helst maatte afholde sig fra alle Akklamationer og Leveraab. Et Kvarter over 12 traadte Pave Leo XIII ind i Salen. En ubeskrivelig Begejstring greb Mængden; den glemte alle Formaninger om at holde sig tause: „Pave Leo XIII længe leve! Pave-Kongen leve!“ lød det med Tordenrøst fra den forsamlede Mængde. Man saa' gamle Folk, hærdede Arbejdere, som med høj Røst istemte denne Hilsen, medens Taarerne trillede dem ned ad Kinderne. Den h. Faders Ansigt straaled af Glæde, og velsignende til alle Sider gik han gennem Mængden hen til Tronen. Kardinal Langenieux bragte den h. Fader en Hilsen i Arbejdernes Navn, talte om Formaalet med deres Besøg i Vatikanet og bad ham sluttelig om at han ogsaa for Fremtiden vilde vedblive at være en god Fader for de fattige Arbejdere. Efter denne Tale, som varede et Kvarterstid, holdt Leo XIII

en af sine bekjendte, dybt gjennemtænkte katholsk-socialpolitiske Taler, hvis Ordlyd vi her meddele vore Læsere:

„For to Aar siden,“ saaledes sagde Leo XIII, „var en talrig Phalanx af Arbejdere, som vare komne fra Frankrig, forsamlede her hos Os. Med dem og under de gunstigste Forvarsler aabnedes den Gang Vort Jubilæumsaar, hvortil de i den store Række af den katholske Verdens Manifestationer bragte os de første Gaver. Denne Dag efterlod i Vor Sjæl et sødt og stærkt Indtryk, som kun kan styrkes og for bestandig gjøres udslettelig ved eders Nærværelse her i Dag, elskede Sønner, og ved de ædle Ord, som Kardinalen, der staar i Spidsen for dette Pilegrimstog, netop har udtalt for Os i eders Navn. — Værer velkomne. Den Hyldest, I i dette Øjeblik vise den katholske Religions Overhoved, er et Vidnesbyrd om eders Anskuelser. I have forstaaet — og eders Hjærte og eders Forstand har indgivet eder det paa samme Tid — I have forstaaet, at I kun i Religionen ville være i Stand til at finde Styrke og Trøst midt under eders uophørlige Anstrængelser og denne Verdens Elendighed. Religionen alene vil i Virkeligheden aabne for eders Sjæle de u dødelige Forhaabninger; den alene vil forædle eders Arbejde, idet den opløfter det til den menneskelige Værdigheds og Friheds Højde. Idet I derfor anbetro til den eders nuværende og tilkommende Skjæbne, aflægge I Vidnesbyrd om Visdom og Klogskab. Og i den Henseende føle Vi Os lykkelig over at kunne stadfæste de Ord, som Vi have udtalt ved andre Lejligheder, og hvortil I lige have henholdt eder. Vi ville endog paa ny fremhæve disse Sandheder, overbevist om, at ogsaa eders Frelse kun findes i Kirken og i dens Lærdomme, saa snart disse atter komme til Ære i det menneskelige Samfund.

Hedenskabet havde, som I vide, forsøgt at løse det sociale Spørgsmaal, idet det berøvede den svagere Del

af Menneskeslægten dens Rettigheder, idet det kvalte dens Aspirationer, idet det lamslog dens intellektuelle og moralske Evner og hensatte den i en Tilstand, der lignede den absolute Afmagt. Det var Slaveriet! — Kristendommen kom for at forkynde Verden, at hele den menneskelige Familie, uden Forskjel om Medlemmerne vare Adelige eller Plebejere, var kaldet til at tage Del i den guddommelige Arvelod; den erklærede, at Alle, med samme Ret, vare den himmelske Faders Børn og løskjøbte for den samme kostbare Pris; den lærte, at Arbejdet paa denne Jord var Menneskets naturlige Lod, at det var en Ære for Mennesket og et Bevis paa Klogskab, naar man modigt underkastede sig det, at det ikke alene vidnede om Fejghed, men ogsaa var ensbetydende med Nægtelsen af en hellig og fundamental Pligt, naar man undslog sig for at udføre det.

For endnu virksomere at styrke og understøtte Arbejderne og de Fattige, vilde Kristendommens guddommelige Grundlægger knytte Exemplet til sine Ord. Han vidste ikke, hvortil han skulde hælde sit Hoved; han bar de Savn, som Sult og Tørst bragte med sig; han tilbragte sit offentlige og private Liv midt under Møjsommeligheder, Kampe og Lidelser. Ifølge hans Lære er den Rige, som Tertullian udtrykker sig, skabt til at være Guds Skatmester paa Jorden; til dem ere Forskrifterne om den gode Brug af de timelige Goder henvendte; imod dem Herrens frygtelige Trusler, naar de tillukke deres Hjærte for Fattigdom og Ulykke!

Men dette alene er dog ikke tilstrækkeligt. Det var nødvendigt at nærme begge Klasser til hinanden, at knytte imellem dem et religiøst og uopløseligt Baand. Dette var den kristelige Kjærligheds Opgave; den skabte dette uopløselige Baand og gav det en Styrke og Sødme, som hidtil havde været ukjendt; den fandt, idet den mangfoldiggjorte sig selv, et Frelsemiddel mod alle Lidelser, en Trøst for alle Smerter, og den forstod, ved

sine utallige barmhjærtige Gjerninger og Institutioner til Bedste for de Ulykkelige, at antænde en ædel Vædekamp i Henseende til Ædelmodighed og Offervillighed.

Dette var den eneste Løsning, som kunde skaffe Enhver en uholdelig Existens, trods den uundgaaelige Ulighed i Henseende til Besiddelsen af Livets Goder. Gjennem Aarhundreder var denne Løsning almindelig anerkjendt og den virkede overbevisende paa Alle. Uden Tvivl har man ogsaa været Vidne til Revolution og Insubordination, men disse vare kun delvise og indskrænkede sig til et eller andet Sted; Troen havde fæstet for dybe Rødder i Sjælene, til at en almindelig og definitiv Formørkning af Aanderne skulde have været mulig. Ingen vilde den Gang have tilladt sig, at bestride Legitimiteten af denne sociale Basis; Ingen vilde have vovet at fatte den vidtstrækkende Plan, at ødelægge Befolkningens Aand og Hjærte i denne Henseende og at tilstræbe hele Samfundets totale Tilintetgjørelse. Hvad det er for fordærlige Lærdomme og Tildragelser, som senere have rystet den sociale Bygning, der af Kirken var bleven oprejst med saa megen Taalmodighed, have Vi omtalt ved en anden Lejlighed. Vi skulle her ikke komme tilbage til dem. Hvad Vi forlange, det er, at man paa ny føjer denne Bygning sammen, idet man vender tilbage til Kristendommens Aand og Lære, idet man, i alt Fald hvad deres Væsen angaar, paa ny gjenopliver i deres velgjørende og mangesidede Virksomhed og under saadanne Former, som svare til de nye Tidsforhold, de Foreninger, som fordem, baarne af kristelige Grundsætninger og befrugtede af Kirkens moderlige Omsorg, havde Arbejdernes materielle og religiøse Interesser for Øje, lettede dem Arbejdet, drog Omsorg for deres Sparepenge, forsvarede deres Rettigheder og indenfor lovlige Grænser traadte i Skranken for deres berettigede Fordringer. — Hvad Vi ønske, det er, at der ved oprigtig Tilbage-

venden til de kristelige Grundsætninger mellem Arbejdsgivere og Arbejdere, mellem Kapital og Arbejde atter gjenoprettes hin Harmoni og hin Enhed og Enighed, som er den eneste Borgen for deres gjensidige Interesser, og hvoraf samtidig afhænger baade det private Velvære og den offentlige Sikkerhed.

Rundt omkring Eder, elskede Sønner, ere Tusinder af andre Arbejdere i Bevægelse, som, forførte ved falske Lærdomme, indbilde sig at finde et Hjælpemiddel mod deres Lidelser i Omstyrningen af det, som paa en vis Maade netop danner det statslige og borgerlige Samfunds Væsen, nemlig i Ødelæggelsen og Tilintetgjørelsen af al Ejendom. Forfængelige Forhaabninger! De ville strande paa de uforanderlige Love, der ikke lade sig undertrykke ved noget som helst. De ville farve med Blod Vejene, ad hvilke de vandre, idet de ophobe Ruiner paa dem og udsaa' Tvedragt og Uorden paa dem. Men derved opnaa de ikke noget andet, end at forværre deres egen Elendighed og at paadrage sig alle ærlige Folks Forbandelser. Nej, Frelsemidlet kan ikke findes hverken i Nogles forvildede og omstyrtende Planer og Handlinger, eller i Andres forføreriske og vrang Lærdomme; det ligger helt og holdent i den trofaste Opfyldelse af de Pligter, som paahvile alle Klasser i Samfundet, i den Samvittighedsfuldhed, hvormed Enhver varetager sin Gjerning og opfylder den Opgave, som er ejendommelig for ethvert enkelt Samfundsmedlem i Særdeleshed. Kirken har den Opgave lydelig at forkynde disse Sandheder og Pligter, og at indskjærpe dem hos Alle.

De styrende Klasser maa være i Besiddelse af Hjærte for og Kjærlighed til dem, som fortjene deres Brød i deres Ansigts Sved; de maa tøjle deres umættelige Begjærighed efter Rigdomme, efter Luxus og Fornøjelser, som baade hos Lave og Høje stedse udbreder sig mere. I alle Klasser tørster man mere og mere efter Fornøjelser, og da Alle ikke ere i Stand til

at tilfredsstillende denne Trang, saa følger deraf et stadigt Mishag, en voxende Utilfredshed, som stedse vil føre til Oprør og Opstand.

Magtens Ihændehavere paahviler det frem for alt at komme til Bevisthed om denne Sandhed, at hverken menneskelige Love, eller strænge Dømfældelser, eller Soldaternes Vaaben ere tilstrækkelige til at besværgede Farer, som true Samfundet; frem for alt er det af største Vigtighed og uundgaaeligt nødvendigt, at man giver Kirken Frihed til atter at opvække i Sjælene de guddommelige Forskrifter og at udbrede sin heldbringende Indflydelse over alle Samfundets Klasser; at man formedelst vise og retfærdige Anordninger og Forholdsregler sikrer de arbejdende Klassers Interesser, Ungdommens Opdragelse, Kvindens Svaghed og huslige Kald, beskytter Søndagshvilen, og derved begunstiger i Familierne saavel som hos det enkelte Individ Sædernes Renhed og en ordnet og kristelig Livsvandels Sædvaner. Det offentlige Vel ikke mindre, end Retfærdigheden og den naturlige Ret fordre dette.

Det er Arbejdsgiverens Pligt at betragte Arbejderen som en Broder, at lette hans Lod indenfor mulige Grænser og ved retfærdige Arbejdsbetingelser at vaage over hans aandelige saavel som over hans legemlige Interesser, at opbygge ham ved en kristelig Livsvandels gode Exempel og navnlig aldrig til hans Skade at afvige fra Billigheds og Retfærdigheds Regler og aldrig stræbe efter at erhverve for sig selv en altfor hastig og uforholdsmæssig stor Fortjeneste.

Men eder endelig, mine dyrebare Sønner, og Alle i eders Stand bør det, stedse at føre en rosværdig Livsvandel ved en tro Opfyldelse af eders religiøse, huslige og andre Samfundsplichter. I have lige erklæret overfor Os, og det har glædet Os meget, at det er eders faste Villie at I ville underkaste eder med Hengivelse Arbejdet og dets ubehagelige Følger; at I stedse ville vise Fredsommelighed og Agtelse overfor eders

Arbejdsgivere, hvem det paahviler at drage Omsorg for eders Arbejde og at ordne og lede det; at I ville holde eder borte fra enhver Handling, som kunde forstyrre Ordenen og Freden; at I ville bevare endelig og pleje i eders Hjærter Taknemlighedens og Tillidens Følelser overfor den hellige Kirke, som har frigjort eder fra Slaveriets og Undertrykkelsens gamle Aag, og overfor Jesu Kristi Statholder, som ikke hører op med og aldrig vil høre op med at vaage over eder som en Fader, at indhente Oplysninger om eders Interesser og at fremme dem, at minde alle om deres Pligter i saa Henseende og det med den kristelige Kjærligheds Ord.

Maatte dette taknemmelige Sindelag og denne Hengivenhed overfor Kirken og dens Overhoved være urokkelig hos eder og voxe stedse mere og mere. — Vor Stilling bliver stedse værre, og Nødvendigheden af en virkelig Uafhængighed og sand Frihed for Os i Udøvelsen af Vort apostoliske Embede bliver Dag for Dag tydeligere. Vedbliver, trofaste Sønner, som gode Katholiker at være denne Sag tro. Gjør den til Eders, og maatte Enhver i sin Kreds gjøre det sig til en Pligt at forsvare den og fremskynde dens Triumf.

Og nu, dyrebare Sønner, vender tilbage til eders Fædreland, til dette Frankrig, hvor man trods enkelte og forbigaaende Forvildelser aldrig har set Iveren for det Gode aftage og Ædelmodighedens og Offervillighedens Flamme blegne. Vender tilbage til eders huslige Arne og aflægger ved eders Opførsel Vidnesbyrd om, at der i de Foreninger, i hvilke de religiøse Grundsatninger holdes i Ære, hersker samtidig broderlig Kjærlighed, Fred, Tugt, Ædruelighed, Besindighed og huslig Sparsommelighed. Drager bort, maatte Herrens Naade ledsage eder alle Vegne, hjælpe og beskytte eder, holde eder oprejste under Møjsommelighederne, opmuntre eder, idet den Almægtige allerede her paa Jorden lader eder smage de uudsigelige Glæder, som

Dyden fører med sig, og skjænker eder Haabet om et bedre Liv i de Troendes sande Fædreland.

Idet Vi opløfte Blikket og Hænderne mod Himlen, lade Vi disse Ønsker, elskede Sønner, — og Vi ville gjøre det alle Dage — og disse indtrængende Bønner for eder opstige til den himmelske Fader, og som et Underpant paa de himmelske Gaver meddele Vi eder den apostoliske Velsignelse. Vi velsigner eder Alle, I som her ere tilstede, med vort faderlige Hjertes hele Inderlighed. Vi velsigner eders Hustruer, eders Børn og eders Familier. Vi velsigner eders Foresatte, eders Arbejdsgivere og eders Velgjørere, saavel som alle de fromme Foreninger, I ere Medlemmer af.“ —

Den h. Fader velsignede derefter de Tilstedværende, som vare dybt grebne af den glimrende og tillige hjærtelige Modtagelse, Leo XIII havde ladet dem blive til Del. Pilegrimmene forblive en Uges Tid i Rom, og benytte denne Tid til i større og mindre Grupper at besøge de forskjellige Kirker i Byen og Katakomberne i Omegnen af Rom.

Pastor Hafstrøms Vaaben.

(Sluttet).

Endnu to Exempler paa en svævende Citation. Et spansk Blad „La Bandera catolica“ skal opregne, hvor mange der bleve brændte i Inkquisitionens gode Dage under 45 hellige Generalinkvisitorer, og saa fremsætte det Krav til Regeringen at indføre Inkquisitionen paa ny. Med Pathos tilføjes: „Det er kun en lille Blomst fra Katholicismens Have. Dog — hvad nytter det at anføre Fakta! Koefod-Hansen og hans Fæller ville aldrig gjøre nogen Indrømmelse.“ — Nej, Hr. Pastor! Er det et Faktum, en Kjendsgjerning, skulle vi nok være villige til at indrømme det. Men De gjør jo ikke

Krav paa Ufejlbarhed, saa vi paa Deres saa svævende Beretning kunde tro det Utrolige. Altsaa, vær saa god; gjør det muligt for os at undersøge, om det er en Kjendsgjerning. Spanien er stort. Hvor udgaar La Bandera? I hvad Nummer kan Citatet læses? Om muligt, lad os ogsaa vide, hvad Retning og Autoritet Bladet har.

Og viser det sig saa, at De ikke har været for lettroende, ville og maa vi som ultramontane, Pavestolen hengivne Katholiker sige: Det skulde La Bandera ikke have skrevet. Thi Pavestolen har fra først af været den spanske Inkquisition imod. ¹⁾

Den anden Anførelse er endnu mindre bestemt. „Jeg kunde fremføre en Mængde Citater af kristne Blade o. a. Jeg vil her give et som Prøve; det er taget af *The Christian*, et af de mest ansete kristelige Blade i Verden.“ — Ja, men Hr. Pastor S. M. Hafstrøm i Horsens! Verden er stor, endnu større end Spanien; og der er fem Verdensdele; og i alle fem Verdensdele er der Lande, hvor Engelsk er det herskende Sprog; og af deres Citation fremgaar ikke mere end, at Bladet er udgaaet i et Land, hvor der tales Engelsk. Vær saa god at opgive Landet og Byen, hvor det udgaar og det paagjældende Nummer.

Ganske vist, holder Fængselspræsten ikke af slige Forespørgsler. Da han havde rost Chiniquy som en ikke blot begavet, men ogsaa sandhedskjærlig Mand og pletfri Karakter, tillod Pastor Kerff og „Nordisk Ugeblad“ sig at forespørge sig desangaaende, hvor de vare visse paa at faa hele Sandheden frem, nemlig hos Kardinal-Ærkebiskoppen af Quebec, hos Ærkebiskoppen af Toronto, hos Præsten Beudet i Kamouranska, Chiniquys Fødeby, en Præst, der af Helbreds Hensyn har opholdt sig nogen Tid i Danmark, og hos Rektoren for det nordamerikanske Kollegium i Rom, ikke en

¹⁾ Se „Er Romersk katholsk ægte Evangelisk? af P. P.“ S. 257.

„Jesuiterektor“, som Hr. Hafstrøm mener uden videre at kunne antage. De Svar som indløb, kunne efterses i „Nord. Ugb.“ forrige Aarg. SS. 251 ff. De lød allesammen ens, men meget forskjellig fra Hafstrøms Lovtaler. Det synes Hr. Hafstrøm nu ikke om. De skal miskrediteres. Han skriver derom: „Flere danske Polemikere *bestilte* og modtog Skrivelser fra forskjellige Katholiker med fæle Skildringer af Chiniquy. Alle havde de strax været enige om, hvorledes en saadan Sag skulde tages.“

Ja, lige strax, Hr. Pastor; og enige om, at det er aldeles nødvendigt, naar der berettes amerikanske Røverhistorier af antikatholsk Tendens, at spørge sig for hinsides Oceanet, paa selve Skuepladsen for den (foregivne) Hændelse: Mon det og det er Faktum eller Opspind?

Under Svendborg-Fejden i Forfjor blev der paa-staaet, at *nogle og tredive romersk katholske Præster* vare udtraadte af den katholske Kirke i Byen Lochiel (Kanada) paa en og samme Dag. Indsenderen tog deraf Anledning til at henvende sig til en Bekjendt, der for Tiden opholder sig i Buffalo, N. Y. ved den kanadiske Grænse. Ved denne Ven fik jeg saa en Skrivelse fra *Alexander Macdowell*, Sognepræst af St. Finnon nærved Lochiel og tillige Generalvikar for Diøceset Kingston, Ontario, Kanada, til hvilket Diøces Lochiel hører. Hr. Macdowell afgiver den højtidelige Erklæring deri,

at han personlig kjender Sognet og Sogne-Arkivet i Lochiel samt alle Nabosognene i hele Grevskabet Glengurry, at han i 30 Aar personlig har kjendt alle Præsterne i Diøceset Kingston, Ontario;

at en Præst aldrig er falden fra i *Lochiel*, at Historien om det foregivne Frafald er Opspind i alle Enkeltheder og uden Skygge af Sandhed;

at ingensomhelst Præst, der har været ansat i i Grevskabet *Glengurry*, nogensinde er apostaseret eller har frasagt sig den katholske Tro;

at ingen Præst i *hele Diöceset* er falden fra Troen i det nævnte Tidsrum.

Denne Erklæring har en *Notarius Publicus* forsynet med sit Embedssegel og Underskrift den 2. April i Herrens Aar 1888.

Jeg tillader mig at stille Aktstykket til Deres Raadighed, Hr. Redaktør, for at alle og enhver, der mulig har Interesse deri, kan tage det i Øjesyn. —

Efter at jeg har gjort denne Erfaring, kan Pastor H. ikke fortænke mig i, at jeg ikke lige strax tager hans Anførelser af „et spansk Blad og af et af de mest ansete Blade i Verden“ for gode Varer, og det saa meget mindre, som hans egen Mistænksomhed i anden Retning gaar saa langt, at han mener „selv at kunne sige sig, at kun de færreste Præster kunde undgaa Smitten“, og at han vover at skrive: „I Skriftestolen er der Lejlighed uden Grænse for Skriftefaderen til at bringe Fordærvelsen videre; hvem kontrollerer ham?“ — Præstens egen Samvittighed og Skriftebarnets Samvittighed. Vil De godhedsfuldt læse, Hr. Pastor, hvad Hr. Kerff har sagt Dem derom SS. 6 og 7? Hvad anser De vore Præster for? — —

Uden just at være mistænksom, kunde man nok forundres over Fængselspræstens Smag og Færd. Gjentagende forsikrer han ikke at ville spille sin kostbare Tid paa mindre nyttige Ting; paa den anden Side vedgaar han at have læst baade en Mængde Smaaskrifter af Chiniquy (og det — hvad der er mærkeligst — uden at væmmes derved) og væmmelige Anvisninger for katholske Præster om Ting, som han dog mener, at en god Sjælesørger ikke behøver at kjende.

Hvad der ikke kan andet end bedrøve ethvert katholsk Hjærte, er, at Chiniquys Vrængebillede af Skriftemaalet har opfyldt ham med blindt Had til det virkelige katholske Skriftemaal og til selve Katholicismen. Det gaar ham, ligesom Tusender af hans Trosfæller,

som laste, hvad de ikke kjende, og som vor guddommelige Mester har lært os at undskyldte med: De vide ikke, hvad de gjøre.

pr. Kbhvn, d. 20. Oktbr.

En Læser af „Nordisk Ugeblad“.

Fanny Maria Pittar.

(Fortsat).

Bedrøvet og nedslaaet kom Fru Pittar hjem; hun var plaget af Tvivl, og det saa meget mere, som den vidunderlige Forandring, hun iagttog i sin Venindes hele Væsen, ogsaa foruroligede hende i ikke ringe Grad. „Mit Hjærte sagde mig, at denne søde Fred og denne blide Ro, som hun forhen ikke havde kjendt til, ikke kunde være Frugten af Vildfarelser.“ Den næste Dag besøgte hun tre andre Gejstlige, der vare blevne omtalte som overordentlig dygtige, men blev ikke mere tilfredsstillet hos dem, end hos den Førstnævnte. Men da hun paa ingen Maade vilde tilstaa, at denne aabenbare Mangel kunde lægges hendes Kirke til Last, men snarere gjorde de Gejstliges personlige Udygtighed ansvarlig for den, idet de, ligesom hun selv, ikke vare i Stand til at forsvare deres Kirke, saa søgte hun at give Striden en anden Vending, idet hun fra Defensiven gik over til Offensiven, d. v. s. angreb den katholske Troslære overfor Veninden. Man ser, at Fru Pittar greb til det samme Middel, som de fleste Protestanter pleje at gjøre; da de ikke ere i Stand til at aflægge Regnskab angaaende deres egne Trossætninger, mene de alligevel at dokumentere sig tilstrækkelig som gode Protestanter, naar de dygtig udskjelde den katholske Religion, som de endnu mindre kjende. Men vi ville lade hende selv tale.

„Den første Paastand, hvormed jeg angreb hende, var Læren om Pavens Ufejlbarhed, at han blev holdt for en Guddom, og at man tillagde ham Egenskaber og Titler, som i den h. Skrift kun fandt Anvendelse paa Jesus Kristus (denne Paastand havde jeg hentet fra en af de Bøger, jeg medbragte, for at omvende min Veninde). Til min største Forbauselse erklærede hun roligt, men afgjort og bestemt, at dette ikke var den katholske Kirkes Lære og aldrig havde været det; Paven vilde paa ingen Maade gjælde for syndefri; han ydmygede sig tværtimod, idet han knælede ned for sin Skriftefaders, en fattig Franciskanermunks Fødder, for at bekjende sine Synder; ligeledes frembar han heller ikke det h. Messeoffer, uden at han først ved Fremsigelsen af „Confiteor“ havde aflagt en offentlig Bekjendelse, i hvilken han selv bekjender, at han er en Synder og ydmygt beder Gud om Tilgivelse, ligesom enhver anden Præst, førend han frembærer det allerhelligste Messeoffer, det mest Ophøjede i hele den kristne Guds-tjeneste.

„Jeg var lige saa beskjemmet over den milde Tone, hvormed hun udtalte disse Ord, som over Ordene selv, thi jeg havde aldrig tænkt mig, at Præsterne selv maatte skrifte; jeg havde holdt Skriftemaalet for et Aag, som de udelukkende paalægge Folket, for saaledes at kunne beherske det bedre. Jeg forlod dette Punkt, for at ombytte det med et andet, som forekom mig sikrere, og med lige saa stor Tillid, for ikke at sige med endnu større, fremkom jeg med den Kjendsgjerning, der var altfor bekjendt, til at man skulde kunne nægte den, at den katholske Kirke forbød Lægfolk at læse den h. Skrift, idet jeg henviste til alle de Onder, der maatte blive Følgen af en saadan djævelsk Despotisme.“

Det var ikke vanskeligt for den katholske Veninde at gjendrive denne Beskyldning, der saa ofte er bleven udtalt og er en Følge af den groveste Uviden-

hed. Fru Pittar tog nu, endskjønt en Smule modløs, sin Tilflugt til Skriftemaalet og Absolutionen, idet hun erklærede det for den skrækkeligste Praxis i den katholske Kirke og en af „Satans værste Snarer“. Den gode Sjæl mente at have gjort et Hovedkup, thi at Skriftemaal og Syndsforladelse vare katholske Indretninger, lod sig dog ikke nægte. „Ja,“ svarede Veninden, „De har fuldstændig Ret, naar De siger, at Skriftemaal og Absolution ere katholske Lærdomme, som gennem alle Aarhundreder ere blevne iværksatte i den katholske Kirke, i Overensstemmelse med de Ord, vor guddommelige Frelser har udtalt i den h. Skrift; men,“ tilføjede hun, „jeg kan ikke give Dem Ret i, at denne Lære udelukkende tilhører os, da ogsaa Episkopalkirken, som De er Medlem af, i den almindelige Bønnebog (*Common Prayer-book*) paalægger sine Gejstlige det som en Pligt, at *de skulle bevæge den Syge til at skrifte sine Synder, og derefter meddele ham Absolution* (to move the sick person to confess his sins, and then to absolve him). Ogsaa ved deres Ordination meddeler Biskoppen dem Magt til at forlade Synderne.“

I højeste Grad forbauset over den Ro, hvormed hun udtalte denne mærkelige Paastand, tog jeg strax min Bønnebog, for at bevise hendes Vildfarelse. Men se, der fandt jeg Ord for Ord, hvad hun havde sagt, og efter at jeg havde forvisset mig om, at Bogen, som jeg holdt i Haanden, virkelig var min egen og ikke maaske en af Katholikerne forfalsket Udgave, følte jeg mig ganske ude af min Fatning. Mit Hjærte bankede af Frygt for, at min Sag virkelig kunde ende galt, thi den sunde Fornuft sagde mig, at naar Kristus havde givet sine Apostle Fudmagt til at forlade Synderne for en Tid, saa havde han ogsaa gjort det for alle Tider. Desuden følte jeg ogsaa, at naar det var godt at bekjende sine Synder for Præsten i Dødstimen, hvor Synden eller snarere Lejligheden til at synde staar i Begreb med at forlade En, saa maatte det være endnu

nødvendigere og gavnligere for Sjælen at gjøre dette, medens Mennesket endnu er i Besiddelse af hele sin Livskraft, naar man hvert Øjeblik er udsat for at synde, end at opsætte det til et Tidspunkt, som saa mange aldrig opnaa. Tydeligt nok vise jo de hyppige pludselige Dødsfald, hvor uheldigt det er at opsætte en saa god og nødvendig Sag, som Sjælens Forberedelse paa Guds Domstol, til den sidste Time.“

Havde Fru Pittar ved Hjælp af sin Bønnebog overtydet sig om, at Skriftemaalet ikke var nogen Opfindelse af det katholske Hierarki, intet Djævleværk, saa faldt det hende naturligtvis heller ikke vanskeligt at begribe, hvilken mægtig Tøjle mod Synden, der laa i den Ydmygelse, som Skriftemaalet nødvendigvis bringer med sig, og hvilken vidunderlig Bistand Skriftemaalet maatte yde Synderen, til at kunne føre et religiøst og fromt Liv. „Opfyldt af dissø Tanker,“ fortsætter hun, „vidste jeg ikke, hvad jeg skulde gjøre; det forekom mig, som vaagnede jeg af en lang og dyb Søvn, og Fortiden syntes mig en Drøm i Sammenligning med Virkeligheden, som aabnede sig for mine Øjne. Alligevel mente jeg, at jeg ikke burde overgive mig saa let, selv om det skulde blive min Død, hvad der den Gang forekom mig ønskeligere, end at opgive Anskuelser og Følelser, som med Alderen havde udviklet sig hos mig og syntes mig dyrebare end selve Livet. Der fordredes kun, hvad jeg allerede havde mærket, en energisk Kamp.

„Som et sidste Haab angreb jeg nu Helgendyrkelsen og Tilbedelsen af Jomfru Maria, idet jeg bebrejdede hende, at man i den katholske Kirke ved Helgentilbedelsen berøver Gud den Ære, der, som han selv siger, alene tilkommer ham og aldrig tør vises hans Skabninger. „Hvorledes kan De,“ tilføjede jeg, „være saa dum og tro, at de kunne høre Deres Bønner, og selv om de kunde, da være i Stand til at bønne dem?“ Hun svarede mig atter med en Sindsro og Selvbeher-

skelse, som næsten bragte mig ud af min Fatning. Thi, tænkte jeg ved mig selv, det er dog mærkværdigt, at den katholske Religion, naar den virkelig er saa slet, som Protestanterne fortælle, har kunnet fremkalde en saa fordelagtig Forandring i hele hendes Væsen. Hun, som forhen kunde tale saa tankeløst og uvidende om Gud og alt Helligt, hvorledes havde hun i et saa kort Tidsrum lært saa meget, og hvorledes er hun nu bleven saa alvorlig og inderlig, at hun endog kan udgyde Taarer? . . .

„Mere end nogensinde forvirret og bekymret vidste jeg i Virkeligheden ikke, hvad jeg skulde tænke om det, jeg saa og hørte. Paa den ene Side frygtede jeg for at være falsk underrettet, paa den anden Side havde jeg tydeligt og klart Beviserne i den h. Skrift og i min Bønnebog for Øje, og imod min Villie maatte jeg i Hjertet anerkjende Rigtigheden af alt det, min Veninde havde sagt mig. Forgjæves anstrængte jeg mig fot at opdage, hvilke Fordele hun eller nogensomhelst anden kunde have af forsætlig at skuffe og føre mig bag Lyset. Ligeledes kunde jeg heller ikke fatte, hvorledes Mennesker med sund Forstand kunde haabe ved Forstillelse eller ved Hemmeligholdelse af deres sande Bekjendelse at udbrede deres Tro eller forøge Antallet af deres Tilhængere, og dog havde jeg stadig hørt Katholikerne blive beskyldte for, at de havde en dobbelt Udlæggelse for enhver Ting og aldrig fuldt ud meddelte deres Lærdomme, men kun lidt efter lidt indviede deres Tilhængere i dem.

Idet jeg dybt overvejede alt dette i min Sjæl og hensatte mig i Guds Nærværelse, som stod jeg foran hans Domstol — hvad jo ogsaa en Gang i Virkeligheden vil ske — og for nogle Øjeblikke holdt enhver Tanke, som ikke stod i Forbindelse med min Sjæls Interesser, borte, troede jeg at høre en Stemme, som sagde til mig: „Prøv Alt efter bedste Evne, idet Du

beder til Gud den Almægtige, som ikke vil lade dig fare vild, eftersom Du saa alvorlig bestræber dig for at opfylde hans hellige Villie. Thi dersom alt det, som Du har hørt, virkelig skulde være sandt, hvad mere kunde han da gjøre, for at gjøre dig opmærksom paa din Vildfarelse og for at frigjøre dig for den, end han allerede har gjort? Og hvem vil Du en Gang paa Dommens Dag kunne anklage foruden dig selv, naar Du befindes at være uden Bryllupsklædningen, medens din Sjæl derimod efter en oprigtig og redelig Forskning vil kunne staa skyldfri overfor Gud?“ Næppe var denne Tanke opstaaet i min Sjæl, førend jeg, grebet af den inderligste Længsel efter Oplysning, fattede den Beslutning at udforske og lære hos de bedste Autoriteter, hvad den katholske Religion i Virkeligheden var. Thi Alt, hvad jeg nu havde hørt, forekom mig saa simpelt, saa naturligt, saa fuldkomment, at jeg følte, at jeg, dersom jeg tog imod det, ikke længere vilde komme til at bære paa den kvalfulde Uvished, som trykkede og nedbøjede min Sjæl trods alle mine Bestræbelser for at behage Gud.

„Efter at jeg nu en Gang havde fattet denne Beslutning, foresatte jeg mig, at jeg vilde henvende mig til en katholsk Præst, for at faa de attraaede Oplysninger, thi min Sjæl forkastede enhver Uretfærdighed i et Anliggende, i hvilket Gud skulde være min Dømmer, og jeg følte, at det, efter Alt hvad Gud havde gjort for mig, vilde være en strafværdig Uretfærdighed, om jeg alene havde henvendt mig til en protestantisk Gejstlig desangaaende, hvad saa mange havde gjort til deres egen Skade. Thi vi fordre sikkert ikke i noget-helst Menneskes Anliggende hans Fjenders Vidnesbyrd, ej heller anse vi en Sag for tabt og dømt, naar der ikke er gaaet en retfærdig Undersøgelse forud.“

(Fortsættes.)

Kirkegaarden i November.

November er „*Alle Sjæles Maaned*“. — Gjærne vandrer Du med mig, kjære Læser, i denne Maaned ud til Kirkegaarden, hvor de jordiske Levninger af de Af-døde, hvem dit Hjærte elskede, have fundet et Hvilested. Der hviler under den lille Jordhøj de jordiske Levninger af en Fader, som graanedes i Omsorgen for dig; en Moder, hvis Pulsslæg næst efter Gud vare helligede dig; en Søster, din Ungdoms blide, uskyldige Legekammerat, som maaske ved sine fromme Bønner holdt dig tilbage paa Dydens Vej; de jordiske Levninger af en Broder, af en Ægtefælle, som fordem vare knyttede til dig ved de helligste Baand: de sove hist ude i Skyggen af det lille Kors og vente paa Opstandelsen, medens deres Sjæle maaske befinde sig i Renselsesstedet. Du gaar i November gjærne ud til denne dyrebare Grav og ser ned paa den med Kjærlighedens Øjne og hæver Aandens Blik opad til det sande Fædreland; denne Nærhed, i hvilken du befinder dig overfor de Hensovendes jordiske Levninger, sætter dig i en inderligere Forbindelse med den udødelige Del af dine bortdragne Venner, og dette Sted, hvor sørgeligt det end kan være, virker tiltrækkende paa din Sjæls Stemning; du faar det kjært, som man kan elske et Stykke af Jorden, denne store Grav med dens Millioner af Lig, som den har opslugt.

For nylig hørte jeg følgende Træk: En ung Ægte-mand havde faa Maaneder efter Bryllupet mistet sin unge, blomstrende Hustru. Den unge Mand var som bedøvet af Smerte, han jamrede sig haabløst og græd som et Barn; han stod øjensynlig i Begreb med at miste sin Forstand — et sørgeligt Billede paa Fortvivlelse. Hans Ven raadede ham til at lette sit Hjærte paa Kirkegaarden. Men den unge Mand svarede; „Det kan du gjøre, fordi du tror paa et evigt Liv, men hos mig

staar Forstanden stille ved Tanken om, at min elskede Hustru skal blive en Føde for Ormene, og jeg kan blive rasende, naar jeg tænker derpaa.“

Af dette kan Du lære, kjære kristelige Læser, Troens Værd. Et Besøg paa Kirkegaarden opfylder dig med himmelsk Fred, naar Du ihukommer Evigheden, Saligheden! men den Vantro derimod finder ved Graven Grændsen for, Afslutningen, Tilintetgjørelsen af hans bedragerske Lykke.

Man lægger Kirkegaarden nu til Dags udenfor Byerne, af Sundhedshensyn, for at vore Legemer ikke skulle bringe Giftstof ind i de Levendes Kilder; jeg har heller ikke noget at indvende derimod. Kun forekommer det mig, at alle disse Hensovede nu ligge saa forladte og ubesøgte derude, ret som Vintersæden under Sneens Dække, indtil Opstandelsens Foraarssol atter opvækker dem til Livet. Forhen laa Kirkegaarden rundt om Kirken, midt i Byen. Efter enhver Guds-tjeneste, naar de Troende ved Bønnen havde øst Mod og Trøst for dem selv, traadte man ud blandt Gravene og bad en stille Bøn for de Afdøde: „Herre, giv dem den evige Hvile og lad det evige Lys lyse for dem!“ En Bøn, som fremgaar naturligere og varmere af Hjertet, naar vore Fødder staa paa de Dødes Aske.

Et gribende Billede af Livet kan man være Vidne til paa Kirkegaarden! Her staar en grædende Enke, som bærer paa Armen sit umyndige Barn, der uden Forstaaelse lader sine uskyldige Barneøjne hvile paa de Omkringstaaende; hist staar et Par Sødskende ved deres Faders eller Moders Grav, tilligemed en Olding med sølvhvide Haar, ogsaa de bede for den Kjære, som hviler under Korset. Saaledes finder man hele Aaret igjennem de forskjelligste Grupper foran de forskjellige Kors, hvad enten det er, naar Græsset frodig grønnes og Blomsterne paa Gravene udfolde deres skjønne Kroner, eller naar Sørgepilen er uden Blade og Sneen har vævet et Liglagen for Jorden. — Undlad ikke,

kjære Læser, at bede for de Afdøde i denne Maaned; i Kirken naar Du bivaaner den h. Messe eller modtager den h. Kommunion, eller ogsaa naar Du besøger Kirkegaarden. Sjælene i Renselsesstedet ere taknemlige. Og hvem indestaar for, kjære Læser, at Du og jeg, som skriver disse Linier, ikke næste Aar ved denne Tid hviler derude under en saadan lille Høj? Mener Du ikke, at vi højliggen ville glæde os over og være taknemlige for, at fromme Sjæle da bede for din — for min Sjæl?

Efterretninger fra Ind- og Udland.

Kjøbenhavn. Søndag den 27de Oktober fejrede Foreningen „Unio“ sin 4-aarige Stiftelsesfest ved Afholdelsen af et Fostmaaltid. Ved samme blev der udbragt Skaaler for Paven, for Gejstligheden, som var repræsenteret ved højærv. Hr. Pastor Braun, og for Foreningen med Ønsket om, at denne paa en værdig Maade maatte udfylde sin Plads og løse den Opgave, som den har sat sig, at styrke Sammenholdet mellem Katholikerne ved at byde dem Lejlighed til at søge deres Adspredelser i katholske Kredse.

— I Mandags fejrede det herværende „Sct. Josefs Gilde“ sin 4-aarige Fødselsdagsfest i Svendeforeningens Lokale, som i Dagens Anledning var festlig smykket. Herved 40 Medlemmer deltog om Aftenen i en Fællesspisning, som paa en særdeles vellykket Maade var bleven arrangeret af tvende af Medlemmernes Hustruer. En Del Skaaler udbragtes for Gildets Protoktor, den højærv. apostoliske Præfekt, for den gejstlige og verdslige Præses, for Stiftelsen osv. Den gemytligste Stemning herskede blandt Medlemmerne; man følte, at man var blandt „Brødre“, og det blev sent, inden man skiltes med de bedste Forhaabninger for Gildets Fremtid.

— Mangt og meget har den lutherske Kirke allerede lært og optaget af Katholicismen, f. Ex. Kirkernes Ud-

smykning, Foreningsvæsenet, Menighedsplejen (et Slags Vincensforenings-Virksomhed), Diakonisse-Institutionen (en svag Efterligning af den katholske Kirkes barmhjærtige Søstre) osv. Det nyeste paa dette Omraade er de saak. Morgenandagter paa Hverdagene, en Slags Erstatning for det h. Messeoffer i den katholske Kirke, og Trangen til at holde Kirkerne aabne ogsaa udenfor den egentlige Gudstjenestetid. I Trinitatis Kirke have saadanne Morgenandagter været indførte i et Aars Tid; i Følge Bladet „Fra Bethesda“ ville de nu ogsaa fra Allehelgensdag finde Sted i Garnisonskirken, hver Morgen Kl. 8½, mens Kirken vil forblive aaben indtil Kl. 11 Formiddag.

Fredericia. Den apostoliske Præfekt, Msgr. *von Euch* meddelte i Søndags, den 27de Oktober, Konfirmationens h. Sakramente til 35 Voxne og 11 Børn. Det var en Højtidsdag baade for Store og Smaa i Menigheden. Vor hyggelige Sct. Knuds Kirke var smagfuldt smykket; store Grupper af exotiske Planter prydede Koret, og en pragtfuld Triumfbue var rejst ved Indgangen til Koret. Konfirmationsdagen var som en Jule- eller Paaske-dag for os; thi ikke blot forherligedes Gudstjenesten ved yndige flerstemmige Sange, men hvad der især kundgjorte og forøgede Feststemningen, var den forholdsvis talrige Kreds af Gamle og Unge, som den nævnte Dags Morgen modtog den h. Kommunion; vi talte omtrent 100 Personer ved Kommunionsbordet. Konfirmationens h. Sakramente meddeltes umiddelbart efter den højtidelige Prælatmesse, under hvilken Hs. Højærværdighed assisteredes af den herværende Sognepræst, Hr. Pastor *Heiden*, og af Hr. Kapellan *Frederiksen* fra Odense. Baade før og efter den højtidelige Handling henvendte den apostoliske Præfekt hjertelige Ord og indtrængende Formaninger til Konfirmanderne. Maatte de have gjort et blivende og frugtbringende Indtryk paa alle Tilstedeværende! — Den højtidelige Dag afsluttedes om Aftenen med en fælles Rosenkransbøn med Prædiken, i hvilken Hr. Pastor *Storj*

fra Kolding opflammede os til ivrig og virksom Kjærlighed til vor h. Kirke.

Stockholm. I Anledning af Kong *Louiz* af Portugals Død afholdtes i Torsdags den 24de Oktober om Formiddagen Kl. 11 en højtidelig Sjælemesse i den katholske Kirke, som var smykket med høje exotiske Planter og iført Sørgeskrud. Henimod Kl. 11 ankom Statsminister, Frih. Åkerhjelm, hele det diplomatiske Korps, Kongens første Hofmarskalk, Grev N. von Rosen, Overceremonimester, Frih. Palmstierna m. fl., alle i Galauniform, og modtoges ved Kirkens Indgang af den portugisiske Gesandt, Vikomte Da Conha de Soto Maior, tillige med Generalkonsul W. Graf.

Kl. 11 ankom Hs. Maj. Kongen, iført Admiralsuniform, og modtoges ved sin Indtrædelse i Kirken af den katholske Sognepræst, Pastor Bernhard, som tillige med Gesanden ledsagede Hs. Majestæt op til Koret. Hds. Maj. Dronningen og Hds. kgl. Højhed Kronprinsessen repræsenteredes af Kammerherrerne v. Stockenstrøm og Rosenblad. Efter at Kong Oscar og Følget havde taget Plads, traadte den apostoliske Vikar, Msgr. A. Bitter, frem foran Alteret, assisteret af de Gejstlige Lieber og Benelius, hvorefter den højtidelige Sjælemesse begyndte med Intrøitus: „Requiem æternam“ og „Kyrie“ af Neukomm. Efter Epistelen sang Koret under Direktør Ahlstrøms Ledelse „Dies iræ.“ Efter Evangeliet udførte Sangkoret Offertorium: „Domine Jesu“ af Paër og derefter „Sanctus“, „Benedictus“ og „Agnes Dei“ af Direktør Ahlstrøm. Efter Messen traadte den apostoliske Vikar frem foran den med en Kongekrone smykkede Katafalk og forrettede Bønnen „Libera“, som besvaredes vekselsvis af Koret og Børnene. Efter at Sørgegedstjensstenen var sluttet med *Fadervor*, forlod Kongen og Følget Kirken, medens der fra Orgelet lød en Sørgemarsch.

Grækenland. Med stor Højtidelighed fejrede Kronprins Konstantin af Grækenland i forrige Uge sit Bryllup med Prinsesse Sofie af Preussen. Vielsen fandt Sted i den

prægtige græsk-katholske Domkirke i Athen, hvor 17 Biskopper havde givet Møde, iførte kostbare Korkaar af Guld- og Sølvbrokade og med de gyldne Bispestave i Hænderne. Metropolitens Germanos med diamantsmykket Mithra forrettede efter mange betydningsfulde Ceremonier Vielsen. Efter den græske Vielse kjørte det glimrende Brudetog til Slottet, hvor Vielsen forrettedes efter luthersk Ritus i Slotskapellet, idet Hofpræst Petersen holdt en tysk Brudetale og Hofpræst Kügel fra Berlin bad en Bøn. Over 100,000 Fremmede opholder sig for Tiden i Athen.

Kirkelig Kalender.

Søndag den 3. November. 21. Sønd. e. Pintse. — 4. M. Karl af Borromæus, Biskop og Bekjender. — **5. Ti.; 6. O.; 7. To.** og **8. F.** Oktavdage af Alle Helgenes Fest. — **9. L.** Indvielse af Laterankirken i Rom.

Søndag den 10. November. 22. Sønd. e. Pintse.

Sct. Mariæ Kapel (Frederiksberg Allé 15—17). For Fremtiden læses paa alle Søn- og Helligdage to hh. Messer i Kapellet. Højmesse gudstjenesten fejres Kl. 8^{1/2}.

Svendeforeningen. Søndag Aften den 3. November holder Hr. Stud. West Foredrag i Foreningen.

Jesu Hjertes Kapel (Stenosgade) Søndag den 3. November og fremdeles hver Søn- og Helligdag holdes om Aftenen Kl. 6 Andagt med Prædiken.

Mariakongregationen for Mænd. I Dag Søndag den 3. Nov. Kl. 8 holdes Fælleskommunion i Jesu Hjertes Kapel.

Mødreforeningen. Tirsdag den 5 Nov. Kl. 8^{1/4} læses den h. Messe for Foreningens Medlemmer og Anliggender.

Ansgariusforeningen. Onsdag den 6. Novbr. Kl. 8^{1/4} læses den h. Messe for Ansgariusforeningen.

Unio. Søndag den 3. Novb. alm. Møde. Det averterede Foredrag udsættes indtil videre.

Rosenkransforeningen. I November Maaned opofres Rosenkransbønnen navnlig for de Afdøde. — Søndag den 10. Nov. Kl. ca. 11^{1/2} holder I. Afd. Møde med Exhortation.

En pæn, helst ældre Pige, som om Dagen er beskjæftiget ude, kan, naar hun selv har Seng og Sengklæder, komme til at bo billig hos en ældre Pige. Redaktionen anviser.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Syvogtredivte Aargang.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, Store Kjøbmagergade 10, 1. S., Kjøbenhavn. — Redaktør: A. Johansen, Bredgade 64, 1. S.

N°. 45.

Søndagen den 10. November.

1889.

Indhold. Fanny Maria Pittar. Det katholske Hierarkies Centenarium i Nordamerika. Efterretninger: Stockholm.

Fanny Maria Pittar.

(Fortsat).

„Netop i dette kritiske Øjeblik“, skriver Fru Pittar, „fik jeg, som ved Forsynets Styrelse, Besøg af en gammel Ven, den samme protestantiske Gejstlige, som havde hjulpet mig i mine religiøse Bestræbelser før min Afrejse til Edinburgh og vist mig, hvorledes jeg skulde omvende min katholske Veninde. Han vilde vide, hvor langt jeg var naaet. Jeg tænkte strax, at Gud her sendte mig Nogen, som skulde udfægte alle mine Kampe for mig. Thi, uden at opgive min Hensigt, at søge Belæring hos en katholsk Autoritet, vilde jeg se, hvad min Veninde vilde udrette med ham, hvorhos jeg ikke tvivlede et eneste Øjeblik om, at hendes Bevisgrunde vilde falde sammen overfor en Gejstligs.

„Efter at have forestillet dem for hinanden, førte jeg Samtalen over paa Kontroversens Omraade og lagde

med en smertelig Følelse gjentagne Gange Mærke til, at min gejstlige Ven, saa snart min Veninde havde opnaaet en afgjort Fordel eller stod i Begreb med at opnaa en saadan, strax gik over til et andet Thema, for at undgaa et Forsvar, som han øjensynlig ikke kunde føre med Held. Min Veninde, som paa en Maade blev urolig over den tilsyneladende Fordel, han ved sin hyppige Skiften af Thema syntes at vinde over hende, spurgte mig, om hans Fremgangsmaade var retfærdig, og da min Overbevisning afgjort var imod den, saa' jeg mig nødsaget til at tale imod min egen Sag. Min Veninde sagde da, at dersom Hr. H. ikke havde noget imod, at komme sammen med en katholsk Gejstlig, alene for at faa afgjort de to eller tre vigtige Punkter, hvorom Spørgsmaalet drejede sig, vilde hun føle sig meget lykkelig, da de Disputerende i saa Fald vilde være ligestillede. Hun tilføjede, at der boede en gejstlig Ven lige i Nærheden, og bad om Tilladelse til at hente ham.“

Den Gejstlige gik meget beredvillig ind paa dette Forslag, og medens hendes Veninde hentede den katholske Præst, var Fru Pittar alene med den protestantiske Gejstlige. „Hvad mener De, Hr. H.,“ saaledes spurgte hun, „hvor gik vel Frelserens Sjæl hen, medens hans Legeme laa i Graven?“ — „Uden Tvivl til Forhelvede (*Limbo*)“, svarede den Gejstlige. — „Og hvor er Forhelvede?“ spurgte hun, idet hun mindedes en anden protestantisk Gejstligs Ord, ifølge hvis Anskuelse Forhelvede er det Sted, hvor de Sjæle opholde sig, som ikke kunne optages i Himlen. „O,“ gjensvarede han, „det véd Ingen; vi vide jo ikke engang, hvor Himlen eller Helvede er, og dog tvivle vi ikke paa deres Tilværelse. Men jeg har forøvrigt en ganske særegen Mening derom, thi jeg tror paa et tredje Sted; naturligvis vil jeg ikke lade mig mærke hermed overfor den katholske Præst, da jeg ikke skal tænke saaledes som protestantisk Gejstlig.“

„Den katholske Præst“, skriver Fru Pittar, „kom lige i rette Tid, for at forhindre Hr. H. i at lægge Mærke til min Forbauselse. Allerede efter faa Minuters Forløb vare vi fordybede i en religiøs Samtale og jeg, til min store Bedrøvelse, fuldstændig overtydet om mit store Uheld. Min gejstlige Ven, der af Naturen var lige saa hidsig som godmodig, forraadte snart sit pirrelige Temperament og en vis Tvivlraadighed og Ubestemthed i sin Optræden, der var lige saa smertelig som nedslaaende for mig, medens den katholske Gejstlige forholdt sig yderst blid og rolig. Fuldstændig Herre over sig selv, var hans Udseende saa roligt, som drejede det sig kun om at fremsige Fadervor uden Fejl. Det var en Umulighed for mig at anstille en Sammenligning mellem begge disse Mænd, som begge kaldte sig Kristi Tjenere. Medens den Ene var rolig og samlet, viste den Arden sig ophidset og forbitret, medens han samtidig citerede en Masse Skriftsteder, der vare revne ud af Sammenhængen og ikke havde noget at gjøre med Diskussionen. Adskillige Gange, naar han var ude af Stand til at forsvare sig, angreb han sin Modstanders Religion paa en saa plump Maade, at jeg rødmede af Skam. To Gange tabte han i den Grad al Selvbeherskelse, at han brugte Udtryk, som vare lige uværdige for en Kristen og en dannet Mand. Den katholske Præst sagde derimod kun lidt, men hvad han sagde, det gik lige løs paa Maalet, hele hans Optræden var værdig, og hvor han kunde sige drøje Sandheder, bevarede han sin Ro, som en Mand, for hvem det er tilstrækkeligt at besidde Sandheden og sig selv.

„Da sank mit Mod, og jeg spurgte mig selv: Hvad skal der nu ske? Jeg havde givet Gud et Løfte, var det min Pligt at opfylde det? Var dette Tilfældet, saa vé mig! Kummer og Nød ventede mig, saa snart jeg blev katholsk. Alligevel var det min faste Beslutning, at jeg vilde forskaffe mig den sande Tro, selv om det skulde koste mig Livet. Jeg vidste, at Skriftens For-

jættelse vilde gaa i Opfyldelse paa mig, og saa umulig et fremtidigt Brud paa Naturens stærkeste Baand end forekom mig, saa vidste jeg dog, at Alt er muligt for Gud, og saa besluttede jeg mig da til, hverken at tænke paa mig selv eller paa noget som helst andet, uden paa Forjættelsen: „*Min Naade er dig nok.*“

„Da Samtalen var til Ende, ilede jeg, uden at sige et Ord, ind i mit Værelse, kastede mig paa Knæ og lovede Gud, at jeg ikke vilde hvile, førend jeg havde fundet den rette Vej til at erfare, hvad den katholske Religion virkelig var og lærte. Derpaa tog jeg Pennen og skrev Følgende, idet jeg tillige undertegnede det, som om Gud var tilstede:

„I Dag fandt i min Nærværelse en religiøs Disput Sted mellem min Ven, Hr. H., og Hr. R., katholsk Præst. Indtil i Dag var jeg ivrig Protestant. Jeg har aldrig i mindste Maade tvivlet om, at jeg var et Kristi Barn i Skriftens sande Betydning, og at jeg, eller dog min Gejstlige, med Lethed kunde bevise af Skriften, at jeg tilhørte Kristi sande Kirke og bekjendte mig til de Lærdomme, som han har efterladt os, med andre Ord, at jeg fulgte Skriften med en Nøjagtighed, der skulde beskæmme Katholikerne, som, medens de foregave at tjene Kristus, ringeagtede samme hellige Skrift. Næppe havde Konferentsen begyndt, før min aandelige Fører, i Stedet for at give Beviser paa sin nøjagtige Kjendskab til den h. Skrift, fuldstændig blev slaaet ved den katholske Præsts Bevisførelse, idet han anerkjendte, at han i Henseende til Skriftens Mening nærrede ganske særegne Anskuelse, som maaske intet andet Menneske. Den katholske Gejstlige derimod, langt fra at ringeagte og være uvidende om Skriftens Ord, var saa bevandret og fast i ethvert Punkt, at han forklarede Alt paa en saa simpel, letfattelig og klar Maade, som om han forklarede en ganske dagligdags Historie. To eller tre Gange nægtede min Ven at

have sagt noget, som jeg med egne Øren havde hørt ham paastaa, og vilde ikke samtykke i visse Punkter, selv om han ikke havde været i Stand til at gjendrive dem med Skriften. I min Egenskab af Protestant har jeg derfor nu vovet at protestere overfor Gud. Den katholske Præst var klar, grundede sine Beviser paa Bibelen og var i Besiddelse af stort Talent til at gjendrive sin Modstander ved Hjælp af Skriften. Han var rolig, fredelig, kristelig sindet. Han sagde, at han var kommen for at tale Sandheden, men var han ikke i Besiddelse af den, og kunde Protestanten bevise ham, at han derimod besad den, saa vilde han strax tage imod den. Min Ven var derimod ophidset, uklar og forvirret og sluttede med de Ord: „Det er nu mine Anskuelser, og jeg bekymrer mig ikke om, hvad Andre tænke!“

„Ak! hvor var her Iveren for Sjælens Frelse, den vi ere berettigede til at finde hos en Kristi Tjener, den jeg havde haabet at finde hos min Ven? Jeg rødmer over at sige det, jeg fandt den hos den ringeagtede katholske Præst; hos ham saa' jeg hin Ro, som den sikre Besiddelse af Sandheden meddeler, og Beredvillighed til at vige for Overbevisningen, naar en saadan kunde opnaas, og i modsat Fald Ønsket om selv at overbevise.

„Derfor erklærer jeg hermed, at dersom jeg skulde afgjøre noget efter det, som jeg i Dag har hørt, saa vilde jeg straks blive katholsk. Dog vil jeg ikke opgive den Tro, jeg er født i, blot fordi en af mine Gejstlige erklærer sig selv ude af Stand til at forsvare den, nej, men jeg føler mig fra dette Øjeblik af forpligtet til at undersøge dette Anliggende overfor Gud. Er jeg som Protestant, hvad jeg skal være, efter det som han har aabenbaret i den h. Skrift, saa bønfalder jeg ham om, at han vil forunde mig Naade til stedse at være forenet med ham, og jeg beder ham befæste og styrke mig imod alle Bevisførelser og Forsøg paa at drage mig bort fra det Rene og Sande, Men hvis de

ringeagtede Romerske tilhøre Kristi sande Kirke, saa bønfaller jeg Dig, o min Gud, om Naade til at besejre alle mine Fordomme; tilintetgjør med din Magt og Sandhed det Mørke, som jeg i min Blindhed ansaa for Lys, og før mig paa Sandhedens Vej, selv om jeg ogsaa derved skulde miste det Dyrebareste paa Jorden, mit eget Kjød og Blod. . . . O, min Mand, mine Børn! . . . Du, o Jesus, vær mit Alt!

Den 11 Februar 1841.

Fanny Maria Pittar.

Væsentlig lettet traadte Fru Pittar atter ind i Værelset, hvor hendes Ven kort efter tog Afsked med hende. „Jeg haaber nu“, sagde han, „at De har overbevist Dem om den katholske Troslæres Falskhed og om det ringe Resultat, som vor Underholdning har haft. Tillad mig derfor den Bøn, at De aldrig mere, lige meget af hvilken Grund, vil besøge en katholsk Kirke eller tale om det, som vi i Dag have forhandlet. Det vilde ikke være til Deres Gavn og kun forurolige Deres Aand endnu mere.“

Med utrættelig Iver tog hun nu fat paa at udfinde, ikke hvad den katholske Tro ikke var, thi det havde hun nu allerede erfaret, men hvad den virkelig var. I dette Øjemed anvendte hun næsten hele sin Tid til at forske i den h. Skrift, for at se, hvor vidt den katholske Kirkes Lærdomme kunde bevises ved dens Hjælp. Men paa denne Vej kom hun stadig Maalet nærmere. „Af Alt, hvad jeg samlede fra den hellige Skrift, den almindelige Bønnebog og nogle historiske og biografiske Værker, erkjendte jeg, at den fuldkomne Uforanderlighed, Sandhedens Ledsagerske, ene og alene kunde findes i Katholicismen, at Bønnebogen i mange højst vigtige Punkter stod i direkte Modstrid til Protestantismen indenfor Englands Kirke, og at jeg følgelig enten maatte handle efter min Samvittighed og blive Katholik, eller bukke under for Fristelserne, som foresvævede

mig, fornægte min Frelser og prisgive min saa dyrt løskjøbte Sjæl. . . . Jeg følte, at jeg enten maatte blive Katholik, eller for bestandig skille mig fra min Bibel, som jeg stedse havde haft en saa stor Forkjærlighed for, og som nu var mig dyrebarere end nogen Sinde tilforn. I Virkeligheden forekom mig meget, som jeg forhen havde fundet mørkt og uforstaaeligt, nu klart og letfatteligt, fordi jeg havde opdaget den Kirke, som svarede til alle Profetierne om Kristi Kirke. Som Protestant kunde jeg hverken anvende eller virkeliggjøre hine Skriftsteder, fordi jeg i Protestantismen ikke fandt Noget, som svarede til disse smukke Forjættelser. Deraf fulgte, at jeg hverken høstede Nytte eller Trøst af at betragte dem, men, jo længere jeg dvælede ved dem, stedse blev mere overbevist om, at der manglede Noget i min Religion, og at jeg derfor stedse følte mig elendigere og usikrere og kun kunde bede til Gud: „Min Gud, min Gud! Jeg véd Intet, jeg ser ikke, hvad der mangler mig, oplys Du mig, for at jeg maa erkjende din hellige Villie!“

(Fortsættes.)

Det katholske Hierarkie's Centenarium

i

Nordamerika.

Den 6te November var det 100 Aar, siden Pave Pius IV oprettede det første Bispesæde i de *Forenede Stater* i Nordamerika; i det *John Carroll* blev udnævnt til Biskop af Baltimore.

I Aaret 1789, da den katholske Kirke blev ødelagt under Revolutionen i Frankrig, slog den dybe Rødder i den nye Verden, i de *Forenede Stater* i Nordamerika. Af et lille, uanseligt Senopskorn er der i Løbet af 100

Aar fremvoxt et Kæmpetræ, som udbreder sine Grene fra det atlantiske Oceans Bredder indtil det stille Ocean; fra det solrige Floridas Palmeskove indtil op i det vilde Montanas og kolde Idahos Bjærgslugter. Ja, et Kæmpetræ er Kirken bleven, som udbreder sine Grene over de Forenede Staters Kæmperige og knejser højt og majestætisk for hele den civiliserede Verdens Øjne!

For 100 Aar tilbage, da den nuværende Union blev grundlagt, levede der indenfor Unionens uhyre Omraade henved 22,000 Katholiker, adspredte saaledes, at den ene Familie ofte var fjærnet 3, 4, 5 ja 10 Mile fra den anden, og disse 22,000 Katholiker havde kun 20 Præster, som brøde Livets Brød for dem og forkyndte dem Evangeliets Sandheder; 20 Apostle, som Aar ud, Aar ind, under Storm og Uvej, i Hede og Kulde gennemstrefede paa et magert Øg de næsten uigjennemtrængelige Urskove; Apostle, som ofte ikke havde noget andet Nattely, end et af Urskovens Træer, under hvilket de maatte lægge sig, med Tømmen i den ene Haand, Vaabnet i den anden, for at væрге sig imod Skovens blodtørstige Dyr. Og saaledes droge disse Korsets Apostle fra Hytte til Hytte og brøde Livets Brød for de fattige, forladte Nybyggere, trembare det h. Messeoffer, hørte Skrifte, underviste Børnene og de Voxne, som ogsaa vare blevne fremmede for Troen, fordi de i Aartier ikke havde set nogen Præst. Saaledes arbejdede disse faa Præster sig videre frem, indtil der i 90 erne kom ny Tilvæxt fra Europa, fra Frankrig. Den Gang rasede den franske Revolution, den Gang faldt Hovedet paa enhver Præst, som stod fast i sine Principer og i sin Tro, under Guillotinen.

Mange Gejstlige rejste over Atlanterhavet og sluttede sig til de faa Præster, som den Gang forkyndte Evangeliet i de Forenede Stater, og inden kort Tid kunde Amerikas første Biskop indsættes: *John Carroll*, en værdig Helteskikkelse af ægte apostolisk Præg. I

1789, det samme Aar, i hvilket Revolutionen i Frankrig sønder slog Alter og Bispestol, blev det første Bispesæde oprettet i Baltimore og John Caroll udnævnt til dets første Indehaver. Den 15. August, Marias Himmelfartsfest, modtog den Udvalgte i Lulworth Castle i England den biskoppelige Vielse af Seniorens for Englands apostoliske Vikarer. „Havde Britannien“, saaledes udraabte P. Plowden, som holdt Festtalen ved den højtidelige Gudstjeneste, da den første Amerikanerbiskop traadte ind i den apostoliske Rækkefølge, „havde Britannien smittet mange af Amerikas Indvaanere med Vildfarelsen, saa have vi dog den Trøst, at vide, at ogsaa Katholicismen hist ovre stammer fra os. Ligesom vi fordem have modtaget Troen fra den store h. Gregor og vor Apostel, den h. Augustinus, saaledes vil i Dag, efter et Mellemlum af 1200 Aar, vor ærværdige Overhyrde, ifølge Bemyndigelse af den h. Gregors Efterfølger, indvie den første Fader og Biskop for denne nye Kirke, der er bestemt til, hvad jeg tillidsfuldt haaber, at arve hine Velsignelser, som de, der først vare kaldede, utaknemligt stødte fra sig.“

John Caroll var født den 8. Januar 1735 og stammede fra en anset Familie Caroll i Maryland. I 1753 traadte han ind i Jesuiterordenen, kom efter Ordenens Ophævelse tilbage som Præst til sit Fødeland, og forvaltede længe sit h. Embede i al Stilhed, idet han fejrede de hh. Hemmeligheder i sin Faders Hus. Sammen med sine tidligere Ordensmedlemmer arbejdede han paa Sjælenes Frelse, indtil Missionen til Kanada og hans Udnævnelse til Unionens første Kirkefyrste stillede ham frem for Offentligheden. Jesuiterordenen er det, som har skjænket Nordamerika og specielt Maryland de første Martyrer, de første Apostle og de to første Ærkebiskopper. Et Missionsomraade af 10,000 Kvadratmil laa aabnet for ham ved hans Tiltrædelse. Carolls dybe Ydmyghed og rastløse Virksomhed svarede fuldtud til det store Ansvar, der blev lagt paa hans Skuldre. Han

delte Korsets Apostle mellem de forskjellige Distrikter i sit kjæmpestore Bispedømme. Som en sand Apostel gennemrejste han personlig næsten hele Unionens daværende Omraade. Han var ikke alene Biskop, han var Sognepræst, han var Missionær i een Person. Og saa hurtig voxede den katholske Kirke i Amerika, efter at den mest trykkende Præstemangel var ophævet, at Pius den VII allerede i 1810 kunde ophøje Bispestolen i Baltimore til et Metropolitansæde og samtidig oprette nye Bispedømmer i New-York, Philadelphia, Boston og Bardstown i Kentucky. Hvor højt anset Ærkebiskop John Carroll var iblandt sine Landsmænd, det beviser en Indbydelse, som Kongressen sendte ham, til at holde Sørgetalen over den afdøde Washington paa den første Aarsdag efter dennes Død; en Indbydelse, som Ærkebiskoppen ogsaa tog imod. Ogsaa Washingtons Adoptivsøn Kustis bevidner i et Brev: „Paa Grund af hans ophøjede Stilling som Guds Tjener, hans pletfri Karakter som Menneske og hans udmærkede Tjenester som Patriot i Anledning af Statsomvæltningen stod Dr. Carroll i høj, meget høj Anseelse og Yndest hos Fædrelandets Fader.“ Dyb Fromhed, ja, hans Sjæls Hellighed afspejlede sig i hans Ydre, og man fortæller, at da et Barn en Gang spurgte en Person om Betydningen af Ordet „Godhed“, svarede denne: „Se paa Ærkebiskop Carroll, og Du vil af hans Holdning og Opførsel lære at forstaa, hvad Godhed er.“ Liggende paa Gulvet, medens de Omkringstaaende paa hans Opfordring bad „Miserere“, henvendte den nordamerikanske Kirkes Patriark den 9. Decbr. 1815, med den Forsikring paa sine Læber, „at alle hans Forhaabninger stedse havde været grundede paa Kristi Kors.“

Siden den Tid gjorde den katholske Kirke i Nordamerika kæmpemæssige Fremskridt; der hengik næppe et Aar, i hvilket der ikke blev oprettet et nyt Bispedømme; i 1820 fandtes der i Unionen allerede saamange Bispedømmer, at et Provincial-Koncil kunde afholdes.

Siden den Tid er der bleven afholdt syv saadanne Bispesammenkomster, og de Forenede Staters Episkopat er i den Grad blevet forøget, og Præsternes Antal voxet, at der nu, efter et Aarhundredes Forløb findes et Hierarki af 72 Biskopper, blandt hvilke 12 Ærkebiskopper og en Kardinal: Ærkebiskoppen i Baltimore, *James Gibbons**). Saaledes høre nu 10 Millioner Katholiker i de Forenede Stater Livets Ord, som forkyndes for dem af 72 Biskopper og 7000 Præster, der staa i det nøjeste Samfund med Folkenes Lærer, Kirkens synlige Overhoved, Biskoppen af Rom, Pave Leo XIII.

Da den uødkelige *Washington* ved Slutningen af Frihedskrigen bivaanede den h. Messe, hvormed Katholikerne takkede Gud for den tilkæmpede Frihed, fandt hele Gudstjenesten Sted i en Bræddekirke. I Dag staa der i Bispedømmet New York, hvis Grænse ikke strækker sig langt udenfor Byen, ca. 200 Kirker, det smukkeste Mindesmærke om katholsk Offervillighed, og i de Forenede Staters Omraade knejse 6000 Kirker mod Himlen og forkynde, at „fra Solens Opgang indtil dens Nedgang er Herrens Navn stort.“ Da Biskop *Henni* i 1884 kom til Milvaukee, forefandt han kun et lille, uanseeligt Hus, en eneste Præst og maaske 1000—1500 Katholiker. I Dag har Wiskonsin tre Bispedømmer med 312,800 Katholiker, 471 Kirker, 26 Kapeller og 65 Missionsstationer, 337 Præster, 161 Menigheder med egne Sognekoler, 22,000 Skolebørn, 14 højere Skoler og 15 Velgjørenhedsanstalter. I Dag findes der i de Forenede Stater talrige Ordenssamfund, 450,000 Børn besøge de katholske Sognekoler, c. 700 Kollegier ere oprettede, Franciskanerne have 40, Jesuiterne 52 saadanne Kollegier, der besøges af Landets fornemste Børn. Endnu i Begyndelsen af dette Aarhundrede vare Katholikerne næsten lige saa ringeagtede i Amerika, som Efterkom-

*) Forfatteren af den bekjendte Bog „*Vore Fædres Tro*“, som er bleven oversat paa Dansk, Norsk og Svensk. I Kommissjon hos Andr. Fr. Høst & Søn, Kjøbenhavn.

merne af de tidligere afrikanske Slaver endnu den Dag i Dag ere. Nu er Katholicismen saa anset og æret, at, medens alle Europas katholske Magter for nogle Aar tilbage vare tause Tilskuere til Propaganda Missions-Kollegiets Udplyndring ved den italienske Regering, var den amerikanske Regering den Eneste, som traadte i Skranken for Katholikernes Interesser, og ved Masseforsamlinger i New York og Boston, hvor ogsaa Protestanterne talte, gav Tildragelserne i Rom deres rette Navn. Midt i et Rige, hvor der hersker sand, fuldkommen, virkelig Frihed, bøje 10 Millioner Katholiker sig for Kristi Statholders Love, men paa samme Tid hilse de med Begejstring deres stolte Fane, Stjernebanneret, Frihedens Emblem og den mægtigste Stats Fane.

Overordentlig herligt udfolder det religiøse Liv sig i Amerika, thi Katholikerne ere fri i Amerika og ikke hemmede af nogensomhelst Myndighed; frit kunne Præsterne forvalte deres Embede, Ingen lægger dem den ringeste Hindring i Vejen, Staten allermindst. Ja, Staten er endog glad over, at der alle Vegne opstaar Klostre og bygges Kirker og Skoler, thi den er overbevist om, at den katholske Kirke er en Skaber, Vogter og Befordrer af den sande Civilisation. Den amerikanske Regering er overbevist om, at Korset er den sande Civilisations Symbol, at overalt, hvor katholske Ordensfolk ere virksomme, hvor katholske Præster virke, hvor katholske Lærere og Lærerinder opdrage Ungdommen, der plejes og fremmes den sande Civilisation.

Herlige ere de Ord, som den amerikanske Statsmand *J. W. Dwinelle* udtalte i St. Francisko den 8. Oktober 1876: „Hvor svag var ikke den katholske Kirke for 100 Aar siden i de Forenede Stater; Hvor stærk er den ikke i Dag, den Stærkeste blandt de Stærke. For 100 Aar siden var den fredløs, dens Navn var en Vanære; i Dag er den sin Magt bevidst, dens Børn ere fri, de kunne begjære hvad de ville, og opnaa det.

De kunne være Lovgivere, Senatorer, Dommere: en af dem er allerede i 25 Aar Indehaver af den højeste Dommermyndighed. Hvor er vel den katholske Kirke mægtigere end i vore Dage i Amerika? Hvor ere dens Fundamenter dybere, bredere, fastere? Hvor dens Klostre, Kollegier, Kirker i en mere blomstrende Tilstand? Jeg har ved denne festlige Lejlighed ikke talt noget rosende Ord til Gunst for den h. apostoliske, romersk-katholske Kirke. Var jeg en af dens Sønner, saa vilde jeg have ofret den en saadan Tribut med ligesaa stor Taknemlighed som Sandhed. Men nu kunde det synes at være en Smiger, — og den trænger ikke til min Gunst. Den vil om 100 Aar være endnu mægtigere end nogen Sinde før, og dens største Magt vil findes i de Forenede Stater.“

Efterretninger fra Ind- og Udland.

Stockholm. En Mærkedag er den 3. November bleven for Katholikerne i Sverige, idet der paa denne Dag for første Gang siden „Reformationen“ blev højtideligen *indviet en katholsk Kirkegaard* og *afholdt en Procession i det Fri*. Den nye katholske Kirkegaard er beliggende paa den nye Begravelsesplads, udenfor Norrtull. Trods det ublide Vejrlig havde, foruden Menighedens Medlemmer, en betydelig Skare af Anderledes-Troende forsamlet sig ved Totiden ude paa Kirkegaarden, i hvis Midte knejser et Kæmpe-Kors, som hviler paa flere Granit-Trin og er omgivet af et smukt Jærnstakit. Præcis Kl. 2 traadte den højærv. Apostoliske Vikar, Msgr. *A. Bitter*, assisteret af de Gejstlige, Dr. *R. Kiesler* og *E. Benelius*, frem foran Korset, og umiddelbart dereftet istemte Menighedens Cæciliekor følgende i Dagens Anledning af Direktør *F. A. Ahlström*, paa Grundlag af en Melodi fra det 16. Aarhundrede, komponerede Indvielsessang, som foredroges afvekslende af det blandede Kor og af en Mandskvartet:

„O du, som öfver döden seger vann,
Som först ur grafvens mörker frälsning fann,
Välsigna du de dödas tysta stad
Och vig de trånga boningarnes rad.

Välsigna denna mark! En dyrbar säd
Med sorgsen håg deri vi sänka ned;
Dock hoppas vi, att efter tidens lopp
En härlig frukt ur marken växer opp.

Till dess den dagen gryr, gif frid och ro
At våra kära, som i grafven bo;
Gif alla evig hvila, cvigt ljus,
Välsigna dem i deras stilla hus Amen!“

Efter at den apostoliske Vikar havde forrettet en Bøn, hvori Guds Velsignelse nedkaldes over de Hensovedes Hvilested, istemte Koret „Litaniet til alle Helgener“, hvori den stridende Kirke anraaber den triumferende Kirkes Medlemmer om ved deres Forbøn at drage Guds Naade og Forbarmelse ned over den lidende Kirkes Medlemmer i Renselsestedet.

Saasart Koret havde sunget: „At Du vil forunde alle afdøde Troende den evige Hvile, vi bede dig, bøn-hør os,“ velsignede Celebranten med Korsets h. Tegn de Dødes Hvilested, idet han sang: „At Du vil hellige og velsigne denne Kirkegaard,“ hvorpaa Koret svarede: „Vi bede dig, bøn-hør os.“ Efter Litaniet bestænkede Vikaren Korset med Vievand, idet han sang Antifonen til „Miserere“: „Bestænk mig med Ysop, og jeg skal blive ren, aftvæt mig, og jeg skal vorde hvidere end Sne.“ Derefter satte Processionen sig i Bevægelse. I Spidsen blev Korset baaret, derefter fulgte Skolebørnene, Ministranterne, de Gejstlige, Cæciliekoret og Menighedens øvrige Medlemmer. Under Afsyngelsen af Bods-salmen „Miserere“ gik Processionen rundt om hele Kirkegaarden, idet Vikaren bestænkede Jorden med det indviede Vand. Efter at Processionen var vendt tilbage til det store Krucifix, sang den fungerende Gejstlige atter Antifonen til „Miserere“ og en længere Bøn, hvorefter han befæstede de symbolske Voxlys paa Korset og incenserede det med Røgelsekarret; imedens sang Koret *Fr. Witts* Motett: „Justorum ænimæ“, „De Retfærdiges Sjæle ere i Guds Haand, og Ondskabens Efterstræbelser naa dem ikke. I de Uforstandiges Øjne synes de dø, men de ere i Fred“ (Visd. 3, 3.).

Efter at Indvielsen var tilende traadte Msgr. *Bitter* frem foran Korset og holdt en kort Tale, hvis stemningsfulde Indhold var en veltalende Tilkjendegivelse af Kirkens Tro paa Kjødets Opstandelse og det evige Liv. Kirkegaarden var et helligt og ærværdigt Sted, naar vi betragte den med det naturlige, legemlige Øje; thi her mindes vi om Dødens uindskrænkede Majestæt og om Menneskenes Svaghed; Dødens tavse Sprog opvækker her i vore Hjærter fromme og heldbringende Tanker. Den fromme Kristen besøger derfor gjerne og ofte Kirkegaarden, hvor de kjære Hensovede hvile, og hvor han ogsaa selv en Gang skal finde Hvile og Fred. Men endnu langt helligere bliver Kirkegaarden for os, naar vi betragte den med *Troens Øjne*; thi store Ting skulle foregaa her: de Døde, som sove, *skulle opstaa*. Fornuften, som aner det, lærer os det; Frelseren har erklæret det hos Joh. 5, 28.; Profeten Ezechiel bevidner det, og Apostlen Paulus forkynder det (1. Cor. 15). Men *hvorledes* skulle Alle opstaa? Til *Livets* eller *Dødens* Opstandelse! Maatte vi alle opstaa til Livets! Vi maa her være i Besiddelse af det overnaturlige Liv, *Naadens Liv*; dette er *Betingelsen for det evige Liv*. Mange have tabt det. — Ere vi i Besiddelse af det? Maatte den Helligaand opvække de aandeligt Døde! Maatte han engang forunde os, som skulle hvile i denne indviiede Jord, i Guds Ager, under Skyggen af dette Kors, en herlig Opstandelse og et evigt Liv.

Med den ældgamle Takkehymne „Te Deum“ afsluttede den højtidelige Indvielse, som overværedes af c. 1000 Personer. Vi give de stockholmske Blade Ret, naar de forudforkynde, at denne Kirkegaard vil blive en „Perle“ blandt Stockholms Kirkegaarde; thi Troen vil uden Tvivl lære Katholikerne at hygge og værne om den.

Kirkelig Kalender.

Søndag den 10. November. 22. Sønd. e. Pintse. Marias Skytsfest. 11. M. Martin, Biskop af Tours. — 12. Ti. Martin, Pave og Mart. — 13. O. Stanislaus Kostka, Bekjender. — 14. To. Didakus, Bekj. — 15. F. Gertrud, Jomfru. — 16. L. Josafat, Biskop og Mart.
Søndag den 17. Novémbler. 23. Sønd. e. Pintse. Marias Of-
ring.

Rosenkransforeningen. 1. Afd. holder Møde med Exhortation Søndag den 10. Nov. Kl. ca. 11 $\frac{1}{2}$

Sct. Josefs Gildo. Alm. Møde for alle Brødre afholdes Mandag den 11. Nov Kl 8 $\frac{1}{2}$ Aften. — Udstillingen er aaben. Følgende Gaver, for hvilke takkes, ere indkomne paa Gildets Fødselsdag: Hs. Majestæt Kongens Portræt, Nytaargave af Foreningen „Fremtiden“. Læsebok for Folkskolan. Konversations Lexikon. En grøn Pengepung. To Jernkroge. En lille Figur. En Æggekoger. „Driv Svinene i Stien“. En Kakkelovn. En Kane. Et Askebæger To Tobakspunge. Krigen 1848. Deutsches Lesebuch af Rung. En lille Sct Petrus Statue Billeder fra Udstillingen 1888; fra Strassborg; fra London; fra Kjøbenhavn. Et Blækhus. 6 Glas. En Eau de Cologne-Flaske. En Kasse Cigarer. Et Bundt do. En lille Krokodille. En Pibe. En Penneæske. To store Olietryksbilleder i Ramme. En stor Gibs-Figur. Flere Pengegaver.

Svendeforeningen. Søndag den 10. Nov. Foredrag af Vicepræs.

Mariakongregationen for Ynglinge fejrer St. Stanislausfesten paa Søndag den 17. November med Fælleskommunion.

Elisabethforeningen. Tirsdag den 19. Nov. Kl. 8 $\frac{1}{4}$ læses, i Anledning af den h. Elisabeths festlige Mindedag, den h. Messe for Foreningens Medlemmer og Anliggende. — Søndag den 24. Nov. holdes Fælleskommunion i Sognekirken under den h. Messe Kl. 8, og efter Højmessens Generalforsamling i Svendeforeningens Lokale, Bredgade 67, 2. Sal o. G.

Petersens Hnkes

Traad-, Garn- og Trikotageforretning.

(Sofievej 23 St.)

anbefales til Menighedens Medlemmer. Et stort Udvalg af hvide Varer og færdigsyede Nødvendigheds-Artikler forefindes.

Fremlysning! I Politiets Fremlysningsliste: „En Rosenkrans, hvori et Kristusbillede“ (kan afhentes i Inventariskriverens Kontor paa Raadhuset Kl. 12—2), og i Statsbanernes Liste: „En Rosenkrans“ (kan afhentes paa Jernbanens Godskontor).

Butiksjomfru.

En rask og dygtig Pige kan paa Grund af Sygdom faa Plads til 1. December eller før. Nærmere Oplysninger faas ved Henvendelse til

C. Melchior, Randers.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Syvogtredivte Aargang.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, Store Kjøbmagergade 10, 1. S., Kjøbenhavn. — Redaktør: A. Johansen, Bredgade 64, 1. S.

N° 46.

Søndagen den 17. November.

1889.

Indhold. Middelalderens Paver. Fanny Maria Pittar. Efterretninger: Horsens, Aarhus, Kjøbenhavn.

Middelalderens Paver.

Ved A. Løvgren.

Nero og Domitian lode de Kristne kaste for vilde Dyr og Cæsarerne fortsatte i Aarhundreder en heftig Kamp mod Paverne, der under denne Fod for Fod tilkæmpede sig det moralske Herredømme først over Rom, senere i videre Udstrækning, indtil Pavernes Verdensbetydning begyndte at dæmre for alle civiliserede Folkeslag med Leo I, den Store.

Gejstlighed og Folk havde i Aaret 420 valgt ham til Biskop i Rom ikkun 20 Aar gammel, og i de 22 Aar, han regerede, gjorde han Civilisationen uhyre Tjenester. Hans Prædikener, Skrifter og Buller ere den ypperligste Vejledning for Gejstlighed og Menighed; med Kraft og Myndighed bekæmper han Kætteriet, med aldrig trættet Aarvaagenhed hævder han Kirkens

oprindelige Lære og paavirker stærkt de Beslutninger. Konciliet i Ephesus tager i Aaret 431, og overfor Kejseren hævder han med stor politisk Kløgt Roms apostoliske Forrang, men bevirker ogsaa, at Bispesædet i Konstantinopel gjøres til Patriarkalsæde som en Modvægt imod ham.

Saa vel Kirken som Riget havde netop Brug for en Stormand som Leo I, thi Barbarer oversvømmede Italien, og Kejseren evnede ikke at beherske disse Ulykker. Alarik havde allerede 410 hærget Rom, men dog skaanet Kirkerne, hvortil Folket var flygtet, nu kom Attila med 700,000 Mand for at lade Byen gaa under i Ild og Blod, og Byens naturlige Værner, Kejseren, tænkte kun paa Flugt. Leo I gik Attila imøde kun ledsaget af en eneste Ledsager og overtalte Barbaren til at gaa udenom Rom. Nogle Aar senere oversvømmede Genserik Italien med sine Vandaler og trængte ind i selve Rom, og atter var det Paven, der ved sin modige og kloge Færd frelste By og Mindesmærker fra Undergang. Paven var Roms eneste Beskytter og han maatte derfor ogsaa blive dens Herre.

Leo I's Efterfølgere fulgte i hans Spor og søgte saa meget som muligt at værge Italien for Krigens Rædsler. Agapet drog, gammel og svag som han var, til Konstantinopel for at stifte Fred imellem Kejseren og Goternes Konge; nogle Aar senere frelste Pelagius I Roms Befolkning for Nedsabling af Totila, og Pelagius II frelste Byen for Longobarderne. Efter Pelagius II fulgte der en af de Paver, der har været den hellige Stols største Pryd, Gregor I, hvem Historien med Rette betegner som den Store.

Søn af en romersk Senator og en kanoniseret Moder, virkede Gregor til Alles Tilfredshed som Roms Statholder, da hans Fader døde og efterlod ham en betydelig Formue. Denne brugte han til Stiftelsen af syv Klostre og efter at han havde uddelt Resten af sit Eje til de Fattige, trak han sig tilbage til et af dem

og blev Munk. Pelagius II sendte ham derefter som Gesandt til Konstantinopel, hvor han nyttede Tiden til Udarbejdelsen af en Forklaring over Job, der imidlertid tillige kom til at indeholde hans dogmatiske og ethiske Anskuelse, og som vakte en uhyre Opmærksomhed. I 587 kaldtes han tilbage til Rom og besluttede sig saa til at gaa til England som Missionær, men maatte opgive dette, fordi han den 5. September 590 valgtes til Pave. Efter Skik og Brug aflagde han et højtideligt Troesløfte, idet han lovede at ville omvende Longobarderne, der vare Arianere og Afgudsdyrkere, og dette lykkedes ham uden Sværds slag, saa at han fik et Folkeslag, der ofte havde faaet Rom til at skælve, til Allieret.

Det var dog især i sit Forhold til Hoffet i Konstantinopel, at Gregor viste sin Karakters hele Storhed. Medens han tæmmede Longobarderne for at bevare dem og deres italienske Besiddelser for Kejseren, forsvarede han Kirkens Frihed og Italienernes Interesser med tilsvarende Takt og Fasthed overfor Konstantinopel, og i det Hele præciserede han Pavedømmets Stilling i denne Tid: at opretholde Dogmets Renhed mod alt Kætteri og Kirkens Ret imod Kejserens theologiske Krav; at beskytte de overvundne katholske Folk, der ofte lede stærkt under deres nye kætterske Herrer, og endelig, at bringe Evangeliets Lys til selv de fjernest boende Folkeslag.

Selv blev han ikke Missionær i England, men det er denne store Pave, som har Æren af dets Omvendelse, idet han sendte St. Augustin og fjorten Ledsagere dertil og gennem sine apostoliske, vejledende Breve til dem bidrog han meget væsentligt til, at Kristendommens Indførelse i England blev et af de skønneste Blade i Kirkehistorien.

Ved Siden af denne alvorlige Virksomhed fandt Gregor I Tid til at beskæftige sig med de Fattiges Forsørgelse og Ungdommens Opdragelse, idet han byg-

gede baade Hospitaler og Skoler i Rom, Kirkemusiken reformerede han, idet han indførte Bogstavnoderne og afpassede Melodierne efter den Betoning, Stavelserne fik i den almindelige Udtale af Sproget, og derved gav han Stødet til, at Musikken befriedes for den sproglige Metriks Baand, altsaa blev mindre ensformig og mere melodios; selvfølgelig oprettede Pave Gregor ogsaa en Syngeskole i Rom og hyppigt overværede han dens Øvelser, ligesom han redigerede Koralsangene for Aarets hele Tjeneste,

Et Aarhundrede senere mindede Paverne Gregor II og Gregor III, der fulgte umiddelbart efter hinanden, om deres store Forgængers Energi i den Maade, hvorpaa de førte Kampen imod Kejserne, der erklærede sig for at være Ikonoklastere, Billed-Ødelæggere. Under det Paaskud, at uvidende Kristne misbrugte dem, anordnede Leo Isaureren i 726, at alle Krucifixer og Statuer af Hellige skulde tilintetgjøres, uagtet hverken Gejstlighed eller Folk nogensinde havde drevet Afguder med dem, men kun agtet disse hellige Tegn som man respekterede Familie-Portrætter. Patriarken i Konstantinopel nægtede derfor at underkaste sig denne Lov, og Paverne Gregor II og Gregor III fordømte det nye Kætteri. Den sidste svarede Kejseren, der havde forlangt, at et Koncil skulde sammenkaldes: „I har skrevet Os til om at sammenkalde et økumenisk Koncilium, det er uforment, thi I alene forfølger Billederne; hør op hermed og Verden vil hvile i Fred, Skandalerne ophøre. Fatter I ikke, at Eders Forfølgelse imod Billederne kun er Oprør imod den hellige Stol og Indbildskhed? Kirken nød den dybeste Ro, da Storme og Disputer fremkaldtes af Eder: gjør en Ende paa Skismaet, thi et Koncil haves ikke Behov.“ — Selvfølgelig blev Kejseren vred over denne apostoliske Djærvhed og sendte en Flaade imod Paven, men den led Skibbrud i det adriatiske Hav.

Ikke saa heldig var Gregor III i en Sag, fremkaldt

ved Hertugerne af Spoleto og Benevent, der havde gjort Oprør imod Longobardernes Konge, Luitprand, og søgt Tilflugt hos Paven, som nægtede at udlevere dem. Kongen drog da mod Rom; Paven søgte Hjælp hos Karl Martel, der nægtede at yde en saadan, og Gregor III døde 741 netop som han maatte tro den evige By viet til Undergang.

Zakarias, der stammede fra Grækenland, modtog Pavevalget under disse kritiske Forhold og han var forlenet med en saadan Dygtighed, at han ikke blot formaaede Luitprand til at tilbagegive fire Byer, han allerede havde frataget Pavestolen, men Kongen forøgede dem endog med fire af sine egne Landstrækninger i Tilgift. Lignende Fordele opnaaede Pave Zakarias af Kejser Konstantin Kopronymus, og medens Karl Martels Søn, Karloman, og Longobardernes Konge, Rachis, gæstede ham, søgte næsten alle Daidens Suveræner Raad hos ham, saa anset var han.

Stefan III, der i 752 fulgte Zakarias, sluttede en fyrretyveaarig Fred med Astolf af Lombardiet, men kort Tid derefter brød Astolf den og jog Exarken Eutykius fra Ravenna, tilegnede sig Landet og vilde i 753 bemægtigede sig Rom. Krigen førtes langsomt, og Paven fik Tid til at søge Hjælp i Frankrig hos Pepin, der sendte en Hær over Alperne og tvang Astolf til Underkastelse, til at tilbagegive Exarkatet og til at stille Gidsler. I 756 greb Astolf imidlertid atter til Vaaben imod Paven og paany kom Pepin ham tilhjælp; men denne Gang tvang han Astolf til at afgive 22 Byer med deres Tilliggende, hvilket Territorium overdroges til Sct. Peters Stol for i Forbindelse med Rom at danne Kirkens verdslige Rige.

(Sluttes.)

Fanny Maria Pittar.

(Sluttet).

Fru Pittar følte sig forpligtet til at underrette sine Forældre, hos hvem hun opholdt sig under Mandens Fraværelse, om sine sjælelige Kampe. Hun meddelte dem derfor Alt, hvad hun havde oplevet i Edinburgh, og haabede at forsone dem med hendes Beslutning, at vende tilbage til den katholske Kirke. Men det var en bitter Skuffelse. Hun blev ikke alene opfordret til øjeblikkelig at vende tilbage til deres Hjem, men hendes meget omtalte Ven, den protestantiske Gejstlige, Hr. H., kom selv til Edinburgh, for af afhente hende og saaledes hindre det skjæbnesvangre Skridt. Forsynet vilde, at han i hendes Venindes Hus traf sammen med Biskop Gillis. „Jeg forestillede ham for Biskoppen,“ beretter Fru Pittar, „idet jeg sagde, hvem han var og hvorfor han var kommen. Den gode Biskop forklarede ham med al mulig Høflighed min Overbevisning, som hverken var hans eller nogetsomhelst andet Menneskes Værk, men ene og alene en Virkning af Guds Naade, som han blot havde understøttet, da den begyndte at ytre sig, hvad Hr. H. uden Tvivl ogsaa vilde have gjort under lignende Forhold.“ Den paafølgende Underholdning, i hvilken Hr. H. ligesaa lidt som forhen var i Stand til tilstrækkelig at forsvare sine Anskuelser, endte med, at han pludselig rejste sig og forlod Værelset uden at tage Afsked.

Da det hastede, hendes Forældre opfordrede hende uophørlig til at vende tilbage, saa gjorde Fru Pittar et sidste Forsøg paa, om det dog ikke kunde blive muligt for hende at holde fast ved sin gamle Tro, idet hun henvendte sig til den protestantiske Biskop af Edinburgh og bad ham om en Sammenkomst med den katholske Biskop, for at den protestantiske Trosregel kunde blive hende forklaret. Paa en ligesaa høflig og

forekommende som bestemt Maade afslog den protestantiske Biskop denne hendes Begjæring, medens Dr. Gillis af særegent Hensyn til de ejendommelige Omstændigheder, som forelaa, erklærede sig beredt til en saadan Sammenkomst.

„Dr. T... (den protestantiske Biskop) har mægtig bidraget til,“ fortsætter Fru Pittar i sin Beretning, „at aabne Øjnene paa mig. Jeg har af ham selv faaet skriftligt Bevis for, at en lærd protestantisk Biskop ikke har vovet at træffe sammen med en katholsk Biskop, for at afgjøre Spørgsmaalet om, hvilken af de to Trosregler, den katholske eller den protestantiske, var den sande. Adskillige ville maaske dadle mig for, at jeg ikke har talt i Enrum med den protestantiske Biskop. Men naar man tager i Betragtning, at jeg allerede havde talt privat med flere protestantiske Gejstlige, som alle snarere have ført mig hen til Katholicismen end fjærnet mig fra den, og naar man tager i Betragtning alle de Beviser til Gunst for Katholicismen, som jeg saa møjsommeligt havde fundet, saa vil man ikke forundre sig over, at jeg under de Forhold, i hvilke jeg befandt mig, og i en allerede fremrykket Alder, ikke følte Tilbøjelighed til at gjenemgaa et tørt Kursus i den Katekismus, hvis vrange Lærdomme jeg havde erkjendt. Forøvrigt var jeg i dette Øjeblik i Besiddelse af de bedste Bøger, som nogen Sinde ere blevne skrevne mod den katholske Tro, og Smagløshederne i mange af dem, Usandhederne i Andre havde i Sandhed mere fremmet mine katholske Bestræbelser end holdt dem tilbage. Tilmed havde jeg netop begyndt at skatte den guddommelige Naades ophøjede Værd. Jeg indsaa og erkjendte de skrækkelige Følger, som Tilbagevisningen af den vilde medføre, og hvor naadigt Gud havde hjulpet og beskyttet mig i de frygtelige Kampe, som jeg maatte udfægte i hele den Tid. jeg havde søgt at efterforske Sandheden. Og hvorfor skulde jeg vel endnu besvære den gode protestantiske Biskop, nu, da

min Forstand var fuldkommen overbevist, mit Hjærte og min Sjæl mere end tilfredsstillet, navnlig da han havde afslaaet mig det Eneste, hvorom jeg havde anmodet ham? Det er vel sandt, at jeg, dersom han havde opfyldt min Bøn, vilde have haft en betydelig Retfærdiggjørelsesgrund overfor mine Forældre; men da han var af en anden Mening, saa blev der ikke andet tilovers for mig, end at følge mine egne Anskuelser, medens jeg samtidig beklagede, at jeg ikke saa' mig i Stand til at gjøre, hvad han ønskede, og tillige bestræbte mig for, at være saa ærbødig og høflig overfor ham, som hans Alder og Stand fortjente det. Men hvor mange Ofre maa vi ikke undertiden bringe og hvor mange Gjenvordigheder maa vi ikke taale af Pligtfølelse! . . .

„Saaledes var jeg da,“ fortsætter hun, „bleven fuldstændig overbevist og havde fattet den Beslutning, hvad Følgerne end maatte blive, ikke længere at vilde lege med Guds Naade, denne kostbare Gave, men modigt at gaa fremad mod det Maal, som min Samvittighed førte mig hen til, og overlade alt Øvrigt til min kjærlige Faders barmhjærtige Forsyn. Den 24. Februar 1842, paa den h. Apostel Mathias' Festsdag, var Loddet kastet og min Fremtidsskjæbne afgjort: jeg blev Katholik, en uværdig, men lykkelig Katholik. Jeg en Katholik! Tanken gjør ængstelig, den er overvældende! Hvad indeholder ikke dette Ord! Hvilken Ophobning af Følelser, hvilken Forening af Extremes? Hvor mange indbildte Onder, hvor mange virkelige Fordele! Hvor mange truende Lidelser, hvor mange sikre og evige Husvalelser! Hvilken Realitet i Livets Anliggender, hvilken Kritik fra Ammestue-Æventyr! Men, for at mine Følelser ikke skulde blive misforstaaede, saa til-lade man mig at standse et Øjeblik, for at jeg kan gjenneamtænke disse store og kostbare Tanker i hele deres Fylde. Og hvorledes skal jeg, medens jeg tænker, afholde mig fra at lovprise den guddommelige

Almagt, som lader mig erkjende og føle denne underfulde Forandring, som er foregaaet hos mig. Forhen saa ivrig og oprigtig fjendtlighedsindet imod alt Katholsk, nu, saa at sige, levende af det og mættende mig dermed til min Sjæls udsigelige Fryd. Forhen et agtet Medlem af et agtet Samfund, et lydigt Barn af de bedste Forældre, en uforglemmelig Ægtefælles elskede Hustru, en elskende Moder til smukke Børn — nu, maaske reven ud af alle disse Forhold, og dog resigneret, tilfreds, besiddende Alt i den katholske Tro!

„Behøver jeg vel her at omtale min egen dybe Taknemmlighedsfølelse over for Gud paa Grund af det Vidunder, han har virket i mig, eller deres Forbauselse, som, maaske i god Tro, endnu vandre paa den Vej, jeg saa længe er vandret henad; behøver jeg at berette om alle de mange Beskyldninger, som bleve udsyngede imod mig af dem, som ere mig dyrebarere end mit Liv, i det afgjørende Øjeblik, da Tanken, den umaadelige Tanke, først paanødte sig mig, at jeg var bleven opdragen og næret i Vildfarelsen, og at den katholske Religion, som jeg i saa lang Tid havde anset for en af Mennesker opfunden Fabel, var den fuldkomne og eneste Sandhed? O, hvilket Øjeblik var det ikke for mig, da denne Tanke første Gang paanødte sig mig med overbevisende Myndighed! Thi forgjæves ønskede jeg, at jeg var bleven født som Katholik eller slet ikke bleven til: kun to Alternativer aabnede sig for min forpinte Sjæl, enten at ofre dens evige Interesser paa den barnlige Kjærligheds Alter, eller kjækt og modigt at træde ind i Livets Faaresti, opofrende alt det Øvrige. Maa jeg, for paany at vidne om min katholske Tro, atter omtale de indstændige Bønner, hvormed jeg bestormedes af en Moder, hvem jeg tilbad og hvis hele Trøst jeg hidtil havde været, at jeg dog ikke maatte blive Aarsag til, at hendes Hjærte bristede, idet jeg ved det frygtelige Skridt, jeg stod i Begreb med at gjøre, ved at have til Hensigt at vende tilbage til den

katholske Kirke, voldte hende den dybeste Smerte, som hendes Hjærte kjendte? Skal jeg paany omtale den Uvilje, der blev mig til Del, de Bønner, de Bevisgrunde, de Trusler, jeg fik at høre af en Fader, som jeg stedse havde elsket som mig selv? Skal jeg berøre alle de tusinde Forhaabninger og bange Anelser, som bemægtigede sig mig, naar jeg tænkte paa de Virkninger, som Efterretningen om mit Skridt kunde udøve over min fraværende Ægtefælle, en Ægtefælle, hvis Kjærlighed og Troskab, ophøjet over enhver Prøve, jeg fuldt ud kjendte, men som jeg allerede forestillede mig, hvorledes han stødte mig langt bort fra sig? Skal jeg med andre Ord komme tilbage til disse og tusinde andre virkelige og indbildte Smerter, der sønderreve og sønderbrøde mit Hjærte, som hidtil havde været fremmed for enhver materiel Lidelse? Ja, jeg vil berøre det, thi det er umuligt at skildre det i hele dets Virkelighed, for at, dersom disse Linjer skulde blive læste af Nogen, der ligesom mig er bleven opdragen i Uvidenhed om hin Sandhed, som alene er i Stand til at sikre Sjælens Lykke, men som er besjælet af en oprigtig Længsel efter Frelse og beredt til at forlade Alt, for at opnaa den; for at, siger jeg, han kan se, at jeg ikke underkastede mig den katholske Tro uden Kamp; og for at han tillige kan vide, at denne Kamp, hvor skarp og smertefuld den end var, alligevel ikke var større end Naaden, der blev forundt mig. Jeg er lykkelig over, at jeg har kunnet holde ud i denne Kamp, og nu da jeg kjender, hvilken Skat det er, som den belønnes med, saa vilde jeg ikke tøve et eneste Øjeblik med at begynde den forfra, selv om den skulde blive tusinde Gange værre!“

Kort efter sin Konversion forlod Fru Pittar Edingburgh og rejste hjem. Om Modtagelsen, der blev hende til Del, om Lidelserne, som hun maatte taale, saavel som om hendes fremtidige Skjæbne giver en Skrivelse os Underretning, som hun sytten Aar senere

sendte den daværende Sognepræst, nuværende Biskop *Mermillod* af Genf, og som er tilføjet den franske Udgave af hendes Bog. Den lyder saaledes:

„De ønsker Oplysning om, Hr. Abbé, hvad der i Løbet af de sidste sytten Aar er bleven af den Kvinde, hvis moderlige Sorger og Bekymringer De har fulgt i hendes lille Konversionskrift. Forladt af sine Forældre, skilt fra sine kjære smaa Børn, som hun ikke var værdig til at opdrage, efter at hun havde fulgt sin Samvittigheds Stemme og var vendt tilbage til den saameget bagvaskede Katholicisme: ønsker De uden Tvivl at vide, om min Gud forblev mig tro, om han har velsignet Moderen i sine Børn? Nuvel, Hr. Abbé, De vil faa at se, om disse sytten Aar ikke har givet mig hundredfoldig Erstatning for Tabet af alle jordiske Goder.

„De mindes, at jeg, som ikke mere blev befunden værdig til at bo under min Faders Tag, skulde afvente i et Værelse, som min Moder havde lejet, min Mands Afgjørelse i Henseende til mine Børn, om de skulde gives mig tilbage eller om de fjærnt fra deres Moder skulde opdrages og undervises til at forbande hendes Navn og hendes Tro. O, underfulde Styrelse af Guds Forsyn! min elskede Ægtefælle var afgaaet ved Døden i Indien faa Dage førend Modtagelsen af det Brev, som skulde meddele ham min Konversion. Dyb Smerte opfyldte mit Hjærte i Anledning af dette uventede Dødsfald, og da mine Forældre ansaa det for en guddommelig Straf, gavede de mig, for at trøste mig i mine Smerter, mine Børn tilbage, indtil de havde naaet en modnere Alder, og der var Fare for, at de vilde følge deres Moders Vildfarelser.

„Men det varede ikke længe, inden min Svigerfader ¹⁾ meddelte mig, at han saa' sig nødsaget til at

¹⁾ Hendes Svigerfader havde ægtet hendes Moder, medens Fru Pittar endnu var ganske ung, saa at hendes Moders Hus tillige var hendes Svigerfaders.

skille min ældste Søn fra mig, da han havde lagt Mærke til, at denne foretrak Læren om Frelserens virkelige Nærværelse i Sakramentet, istedenfor at anse sin Moder for gal, fordi hun troede paa denne Lære. Min Sundhed var den Gang meget svækket, og man troede næppe, at jeg længe vilde overleve denne Trusel, naar den blev udført. Paa den anden Side laa der umaadelige Vanskeligheder i Vejen, saafremt jeg vilde følge det mig givne Raad, at forlade Hjemmet og med mine Børn flygte til Frankrig. Ja, menneskelig talt, fordredes der et Vidunder, dersom det skulde lykkes mig at flygte; thi jeg modtog flere Gange daglig Besøg af min Familie, og for at kunne gaa ombord i et Dampskib, maatte jeg gaa forbi min Svigerfader, som daglig gik ned til Havnen med mine yngre Søstre, for at sé de Rejsende indskibe sig. Tager De dertil i Betragtning, at min Fader var Embedsmand i Magistraten og havde Ret til at holde mig tilbage, naar han blot fremviste nogle Linier, og jeg selv udsatte mig for, dersom jeg gik videre, at blive indespærret i tre Aar paa Grund af Ringeagt for Domstolene.“

Alligevel lykkedes det hende ved Hjælp af en Onkel, som boede i Liverpool, at flygte fra Dublin og ifølge hans Anordning at komme til Liverpool. „I Liverpool,“ skriver hun, „traf jeg min Onkel og vi rejste til London. Vor Afrejse var saa overilet, at jeg ikke fik Tid til hverken at underrette eller raadføre mig med Biskoppen af Edingburgh, som havde gjort mig til et Barn af den hellige Kirke. Ganske optaget af Tanken om, at jeg manglede hans Billigelse til Rejsen, tænkte jeg tillige paa det Brev, jeg havde sendt min Moder med Posten og som hun lige maatte være i Begreb med at læse; jeg frygtede for, at jeg uden Nødvendighed havde bedrøvet hende, idet jeg maaske var rejst, førend det lige var nødvendigt. Jeg underkastede mig endnu en Gang Guds Villie, da et andet Tog samtidig ankom tillige med vort og standsede ved

Stationen; men hvem kan beskrive min Forbauselse, da jeg midt i den brogede Mængde pludselig fik Øje paa Biskop Gillis af Edingburgh, hvis Fraværelse jeg netop havde beklaget saa højligen. „Ah, Frue,“ udraabte han, da han saa' mig, „hvad bestiller De her?“ — „De maa give mig et Raad, Monsignore; jeg flygter fra mit Hjem, fordi min Svigerfader endnu stadig vil berøve mig mine Børn; vi ere derfor paa Vejen til Frankrig, for at jeg kan opdrage dem kristeligt. Handler jeg efter Guds Villie?“ — „Rejs i Guds Navn;“ svarede han. Saa knælede jeg ned, trak mine tre smaa Børn hen til mig, og raabte: „Velsign os, min Fader!“ Og han velsignede os! Og Mængden? Nu Mængden beskæftigede sig med sit Rejsegods, medens vi Lykkelige bleve velsignede, og, dersom man tør drage en Slutning, af det som fulgte efter, for hele Livet!

„O, hvorledes ønsker jeg ikke at besidde Deres Sprog eller Deres Tunge, Hr. Abbé, for kun at kunne berette om en Hundrededel af de Vidundere, som Gud har virket for mig og mine tre kjære smaa faderløse Børn, ikke alene i Henseende til de væsentlige og for Livet nødvendige Ting, men ogsaa i Henseende til Hjærtets og Bekvæmlighedens. Hver Dag har Forsynet i lige Maal taget sig af mig, hver Dag er det kommet mig i Forkjøbet, hver Dag har det overøst mig med Naade. I enhver By ventede der et smukt møbleret Hjem paa os, og Indbyggerne i enhver By forundrede sig over, at sé os saa hurtig indlogerede. — De kristelige Mødre beklagede sig over, at de ikke havde en katholsk og ægte kristelig Anstalt, hvor de kunde lade deres Sønner opdrage; man fandt ingen, indtil mine Sønner trængte til en. Jeg bad Gud derom, jeg rejste for at opsøge en saadan Anstalt og jeg fandt den; jeg bragte mine Sønner derhen, og de andre Mødre glædede sig over min Opdagelse. Saaledes er det gaaet i sytten Aar, og i Sandhed, Byrden af Guds Velgjerninger har tynget mere paa mig, end hans

Tjeneste nogen Sinde har gjort, thi hans Aag er saa sødt.

„Og disse smaa Børn, hvad er der vel bleven af dem? Ere de maaske Katholiker? — O, og med Liv og Sjæl! lad os sige det sagte.... de ere alle blevne Præster. Og de ere blevne det af eget frit Valg, og deres Moder har laant dem til Jesus, til hans Tjeneste i Tiden, for at han en Gang paa Dommens Dag maa give hende dem tilbage; og vi vente paa denne Opstandelsens store og herlige Dag, idet vi med Iver arbejde paa at behage denne underfulde Fader, som, idet han giver os Alt, hvad vi kunne ønske os paa Jorden, Hjærtedefreden, og Alt, hvad Freden bringer med sig, oven i Kjøbet ogsaa skjænker os Himlen som Erstatning for saa mange store Velgjerninger!“

Efterretninger fra Ind- og Udland.

Horsens. Med stor Glæde, — skrives der til os fra Horsens, — havde den herværende Menighed imødeset den festlige Dag, som oprandt for den paa Alle Helgenes Fest; og den blev sikkert en Mærkedag, som sent vil gaa af Minde. Med den forudgaaende Forberedelse til *Konfirmations-Sakramentets* Modtagelse gik Haand i Haand Forberedelsen og Udsmykningen af vort kjære, hyggelige Kapel. Og med Rette maatte man forbavses over den Smag og Omhu, hvormed de herværende „Søstre af den kristelige Kjærlighed“ havde forstaaet at udsmykke Gudshuset, trods de ringe Midler, der stode til deres Raadighed. Paa Højtidsdagen celebreredes Festmessen af den højærv. apostoliske Præfekt, Msgr. von *Euch*, assisteret af Sognepræsten, Hr. Pastor *F. Kerff*. Den apostoliske Præfekts Tale baade

før og efter Konfirmationen gjorde et dybt Indtryk paa de talrige Tilstedeværende, af hvilke mange modtog den h. Kommunion. Den h. Handling sluttede med „Te Deum“ og den sakramentale Velsignelse. Ved Aftengudstjenesten prædikede højærv. Hr. Pastor *Kerff*. Lørdagen den 2. November aflagdes et Besøg i Skolen, om hvis Præstationer Hs. Højærværdighed, Hr. Præfekten udtalte sig meget gunstigt.

Aarhus. I Søndags, den 3. November, meddelte den apostoliske Præfekt, Msgr. *von Euch* Konfirmationens h. Sakramente til 40 Konfirmander. Den h. Handling fandt Sted efter den højtidelige Prælatmesse, som begyndte Kl. 9¹/₂. Baade før og efter Sakramentets Meddelelse talte Hs. Højærværdighed i hjærtelige og gribende Ord til Konfirmanderne og den forsamlede Menighed om dette Sakramentes store Vigtighed og Naadekraft. Give Gud, at den gode Sæd, som ved denne Lejlighed blev udstrøet i de herværende Katholikers Hjærter, maa bringe rigelig Frugt, og at Alle, som have modtaget den Helligaands Naadegave, stedse maa mindes, hvad der læses i den h. Johannes' Aabenbaring (3, 11): „Sé, jeg kommer snart! Hold fast ved det, Du har, at Ingen skal tage din Krone.“

Kjøbenhavn. I det protestantiske Ugeblad „*Vægteren*“ for 1. Nov. d. A. har Præsten *Otto Möller* i en Artikel med Overskrift „Munkeliv og Selvplage“, der er en broget Blanding at Godt og Ondt om Ordensstanden, tildelt *de barmhjærtige Søstre* følgende Ros: „Som barmhjærtige Søstre har Nonnerne givet hele Verden Undervisning i ret Sygepleje og hvad vi har af den Art, er rent Laan fra dem. Som skoleholdende Lærde har de overgaaet alle andre, saa de endnu dristigt kan indlade sig i Væddestrid paa dette Omraade.“

— Hs. Højærværdighed, *den apostoliske Præfekt* er i Onsdags vendt tilbage fra Konfirmations-Rejsen i Provinserne.

Kirkelig Kalender.

Søndag den 17. Novéber. 23. Sønd. e. Pintse. Marias Of-ring. — **18. M.** Indvielse af Peterskirken i Rom. — **19. Ti.** Elisabeth, Enke-Fyrstinde af Thyringen. — **20. O.** Felix af Valois, Bekjender. — **21. To.** Marias Ofring (fejredes offentlig i Søndags). — **22. F.** Cæcilia, Jomfru og Mart. — **23. L.** Kle-mens, Pave og Martyr.
Søndag den 24. November. 24. og sidste Sønd. e. Pintse.

Mariakongregationen for Ynglinge fejrer Sct. Stanislaus Fest i Dag Søndag den 17. Novbr. Om Morgenen Kl. 8 Fælleskommunion i Kongregationskapellet paa Vesterbro. Om Aftenen Kl. 6 højtidelig Gudstjereste med Prædiken og Optagelse af nye Medlemmer i Sct. Ansgars Kirke.

Elisabethforeningen. Tirsdag den 19. Nov. Kl. 8¹/₄ læses, i Anledning af den h. Elisabeths festlige Mindedag, den h. Messe for Foreningens Medlemmer og Anliggende. — Søndag den 24. Nov. holdes Fælleskommunion i Sognekirken under den h. Messe Kl. 8, og efter Højmessens Generalforsamling i Svendeforeningens Lokale, Bredgade 67, 2. Sal o. G.

Sct. Elisabeths Understøttelsesforening holder Møde Søndag den 24. Novbr. umiddelbart efter Elisabethforeningen og i samme Lokale. Mødetid henved Kl. 12. — Medlemmerne aflægge Beretning om deres Virksomhed i det forløbne Kvartal og modtage nye Adresser for det kommende Kvartal.

Den h. Franciskus tredie Orden. Tirsdag den 19. November, den h. Elisabeths festlige Mindedag, holdes om Aftenen Kl. 7¹/₂ Tertiær-Andagt i Sct. Ansgars Kirke, hvortil alle Foreningens Medlemmer indbydes.

Sct. Josefs-Søstrene afholde deres aarlige **Bazar** paa Toldbodvejen Nr. 14 den 1ste, 2den og 3die December til Fordel for de Fattige og Hospitalet. De mindste Gaver ville blive modtagne med Taknemlighed paa Toldbodvejen Nr. 14. i Griffenfeldts-gade Nr. 44 og Frederiksberg Allé Nr. 17.

Svendeforeningen: Søndag den 17. ds.: Foredrag.

Kontor- og Lagerplads.

En yngre Mand, helst en som er kjendt med Bogføring og Korrespondance, og er villig til at deltage i Expeditionen paa et en gros Lager, søges strax eller senere. Billet mrk. 14, med Kopi af Anbefalinger, modtager Bladets Kontor.

Butiksjomfru.

En rask og dygtig Pige kan paa Grund af Sygdom faa Plads til 1. December eller før. Nærmere Oplysninger faas ved Henvendelse til

C. Melchior, Randers.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Syvogtredivte Aargang.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, Store Kjøbmagergade 10, 1. S., Kjøbenhavn. — Redaktør: A. Johansen, Bredgade 64, 1. S.

N^o: 47.

Søndagen den 24. November.

1889.

Indhold. Svar til Hr. Pastor Hafstrøm. Efterretninger: Randers, Amerika, London.

Svar til Hr. Pastor Hafstrøm.

Hr. Redaktør!

Da jeg i Deres ærede Blad (Nr. 42 og 43) har læst adskilligt vedrørende Pastor *Hafstrøms* sidst udkomne Piece „To romersk katholske Indlæg“, tillader jeg mig at anmode om Plads til følgende Bemærkninger: Pastor Hafstrøms Skrift har det Formaal, at imødegaa baade hvad fhv. Stiftsprovst *Kofoed-Hansen* og jeg i Foraaret skrev; derfor ere de første 12 Sider nærmest rettede til Hr. Kofoed-Hansen, de sidste 14 til mig. Det er aabenbart, at Pastor Hafstrøm føler sig ilde berørt af Hr. Kofoed-Hansens Skrivemaade. Jeg synes imidlertid, at, naar sligt er Tilfældet, maa det betragtes som selvforskyldt. Pastor Hafstrøm maa ikke glemme, hvilket Skudsmaal, han har givet og endnu vedblivende giver den katholske Gejstlighed; de ere jo efter hans

Udsagn „Ulve i Faareklæder“, og efter hans Klient Chiniquys Udsagn værre end Mormøner. Hvad Under da, at en Mand som fhv. Stiftsprøbst Kofoed-Hansen, der efter lang dogmatisk og historisk Granskning er havnet i Katholicismen, finder slige Udtalelser grove og umotiverede, Udtalelser, der kun støtte sig paa en for Sædelighedsforseelser afsat katholsk Præsts Udsagn, en Mand, der i Sandhed henhører til de Ulve i Faareklæder, som Herren omtaler i Evangeliet? Om Hr. Kofoed-Hansen vil svare paa Pastor Hafstrøms Skrift, véd jeg ikke, men efter de Oplysninger, jeg senere hen skal give om de af Pastor Hafstrøm mod Kofoed-Hansen saa meget omtalte 49 Brevskrivere, tror jeg, at Svar er unødvendigt.

Side 12 til 26 er nærmere end Omtale af end en Bevisførelse mod mit Skrift, kun ganske enkelte Punkter imødegaaes. Det var jo at forvente, at Pastor Hafstrøm ikke lod mit Skrift gaa helt upaataalt hen. Alene dette, at Professor *Fr. Nielsen* paa det kirkelige Møde i Aarhus ¹⁾ uimodsagt ytrede, „at det katholske Skriftemaal ikke var saa slet, som en Bog over dette Emne har villet gjøre det til“, maatte jo foranledige Pastor Hafstrøm til at forsvare sit Skrift.

Pastor Hafstrøm søger at værne om Chiniquys Rygte. Det vilde jo være et ironisk Spil af Skjæbnen, naar en for Usædelighed afsat Præst opstilledes som Sædelighedsapostel. Imidlertid anfører Pastor Hafstrøm ikke stort andet til Brug for Chiniquys Uskyldighed end en prostitueret Kvindes Erklæring om, at Chiniquy ikke har staaet i Forhold til hende. Ved at se hen paa alt, hvad jeg har anført i mit Skrift om Chiniquy, vil man kunne indse, hvor intetsigende den Erklæring er, hvorpaa Pastor Hafstrøm støtter sig.

Følgende om Chiniquy bør haves for Øje:

Efter de Udmærkelser, der blev bevist ham som

¹⁾ Se „Aarhus Folkeblad“ af 25. Maj d. A.

Afholdsprædikant, blev han stadig hovmodigere, ja udtalte sig endog mod Herrens Vidunder i Kana. Han blev udelukket af sit Ordenssamfund, og da han vilde tvinge Klosteret til at beholde ham, truet med Suspension.

Derpaa blev han end mere ejendommelig, fører Taler i Selskabskredse, som jeg af Sømmelighedshensyn ikke gjærne anfører, men som klart vise, hvad han bestaar af. Mistanken vækkes selvfølgelig derved indtil det bliver bekjendt om hans utilladelige Forhold til en prostitueret Kvinde, Resultat af hans forgjæves Søgen efter andre, som hans ovennævnte Samtaler bevidner. Kvindens Udsagn selv havde naturligvis intet afgjørende Værd, hvad enten det var *for* eller *imod* Chiniquy, thi hun var jo et juridisk utilladeligt Vidne.

Jeg har dernæst anført, at Chiniquy senere hen i Amerika blev banlyst og saaledes udelukket af den katolske Kirke, og kan end yder mere tilføje, at først efter forgjæves Forsøg paa at stifte en kristelig-katolsk Kirke ved Hjælp af franske Emigranter, traadte Chiniquy over til Protestantismen, hvor han, formedelst sin Opførsel, blev optaget og atter udelukket af Anglikanerne, tyr saa til Methodisterne, derefter, som en Meddeler paastaar, til Baptisterne, og havner tilsidst i Presbyterianismen.

Alle disse Træk af Chiniquys Liv maa for enhver tænkende Mand tale tilstrækkeligt, men Pastor Hafstrøm forbigaar alt dette i sit Skrift, ja S. 17 siger Pastor Hafstrøm: „Pastor K. nævner Exempel paa, at et protestantisk Blad har troet Katholikernes Beskyldninger mod Chiniquy: jeg tvivler ikke paa, at han selv ogsaa tror dem.“ Her handlede det slet ikke om *Katholikernes Beskyldninger*; men det er *tyske Protestanter*, der spørge *amerikanske Anglikanere*, om det er sandt eller ej, hvad Chiniquy havde fortalt, at han nemlig havde oprettet et Seminar i Chicago for 36 haabefulde Elever, og dertil svares, at baade Seminariet og

Eleverne vare Chiniquys Paafund; dette omgaar Pastor Hafstrøm.

Hvad Chiniquys Skrifter angaar, kan jeg endnu tilføje følgende:

Hans Fortællinger gjøre Indtrykket af at være rene Romaner, hvori han som oftest er Helten. Han véd *ordret* udenad, hvad der for 50, 60 ja 70 Aar siden er bleven sagt, ikke blot ved Møder, men selv i Skriftestolen; hvilken Hukommelse!

Hvor han omtaler sig selv som Skriftefader, der stiller han saa forskruede Fordringer til sine Skriftebørn og forlanger en saa specificeret Anklage, at man tydelig ser, hvad jo allerede er udtalt i „Nordisk Ugeblad“¹⁾, han som Præst nærrede *jansenistiske* Anskuelse, der førte ham til denne forkastelige Fremgangsmaade. Pastor Hafstrøm [paastaar S. 18, at Chiniquy i sine Skrifter kun har haanet den romerske Transsubstantiationslære, men ikke Nadveren²⁾.

Dette er en mærkelig Paastand. I sin Bog „Halvtredsindstve Aar i den romerske Kirke“ skriver Chiniquy om sin første Kommunion:

„Forøvrigt følte jeg en stor Uvilje mod den Tanke, at jeg skulde spise Menneskekjød og drikke Menneskeblod, selv naar man forsikrede mig, at det var Jesu Kristi Kjød og Blod. Men hvad der foruroligede mig mest, var Tanken, at Gud, som jeg tænkte mig som et stort, herligt og helligt Væsen, skulde nydes som et sædvanligt Stykke Brød. Forfærdelig var Kampen i mit unge Hjærte, hvor Glæde og Smerte, Tillid og

¹⁾ Se „Nordisk Ugeblad“ af 23. Juni 1883 om „Amerikanske Domme om Chiniquy.“

²⁾ Pastor Hafstrøms Hentydning til, at min Hjemmelsmand i Rom er Jesuit, Rektor for et jesuistisk Kollegium, er aldeles forkert; saavel Rektoren som ogsaa Studenterne i det nordamerikanske Kolleg have ligesom jeg selv edelig forpligtet sig til aldrig at indtræde i noget Ordenssamfund, altsaa heller ikke i Jesuiterordenen. Men dersom han havde været Jesuit, vilde hans Ord saa ikke have været lige troværdige derfor?

Frygt, Tro og Vantro skiftevis fik Overhaand. Den kolde Sved trillede ned ad min Pande.“

Senere hen, hvor Chiniqy omtaler Annammelsen af den første h. Kommunion, siger han: „Det første, Barnet føler, er Forundringen over, at Himlens og Jordens Skaber, Universets Opholder, Verdens Frelser, saa hurtig kan gaa gennem dets Hals. Iagttager man Børnene, viser deres hele Opførsel, at de ikke tro og aldrig ville tro Nadverlæren, i det mindste ikke med den Trosfasthed, som er ledsaget af Forstaaelse.“ Saaledes taler Chiniqy om sin første Kommunion, han, der som Præst har kommunikeret daglig i mange Aar, har uddelt Kommunionen de hundrede og tusinde Gange; lyver han her eller var hans præstelige Virksomhed en stedsevarende Løgn og et Hykleri? Han siger jo om sig selv, at han som Barn havde Tilbøjelighed til *Mimik*. Enhver troende Lutheraner vil imidlertid vistnok forarges over Chiniquys Omtale af *Nadveren*. Dog, man bør ikke glemme, Chiniqy er jo ikke Lutheraner. Tilsyneladende er han endt i Presbyterianismen, nærmest er han vel kun en Hader af Katholicismen.

I sine Skrifter udtaler han sig meget skarpt baade mod Anglikanismen og Ritualismen, og i den Bog, Pastor Hafstrøm har benyttet, skriver han: „Saavel *Katholikerne* som ogsaa *Protestanterne* ere komne paa ejendommelige Afveje med Hensyn til Forstaaelsen af Kristi Ord: „Hvem I forlade Synderne, dem ere de forladte, og hvem I dem beholde, dem ere de beholdne“, derfor giver Pastor Hafstrøm vel ogsaa Afkald paa hans ubrugbare Skriftbevis. Han vælger et helt andet Standpunkt end Past. Hafstrøm med Hensyn til Skriftemaalet, og ønsker ikke et *frivilligt hemmeligt Skriftemaal*.

Chiniquys Overfladiskhed er ofte yderst paafaldende. Jeg skal belyse den med et Exempel.

Pastor Hafstrøm fortæller i sit første Skrift S. 23, at en halv Million Kvinder „ere daglig overgivne til de katholske Præsters Behandling“, og Chiniqy tilføjer:

„Betænk I Statsmænd, at daglig $\frac{1}{2}$ Million og *aarlig* 182 Millioner Kvinder sidde ved Skriftefaderens Fødder.“ Saa mange katholske Kvinder forudsætter et Antal af mindst 4 til 500 Millioner Katholiker, iberegnet Børn under Skjelsaar, der jo ikke skrifte; hvem véd ikke, at Katholikernes Antal paa hele Jorden er omtrent 230 Millioner? — Chiniquy maa forudsætte, at have med meget uvidende Læsere at gjøre, naar han kan skrive saaledes. Den psykologiske Forklaring af Chiniquys Person er vel nærmest følgende:

Chiniquy er Søn af en Fader¹⁾ med spansk Blod og spansk Stolthed, som Chiniquy siger, og af en fransk Moder, en Blanding af spansk Stolthed og fransk Bevægelse. Han er opvoxt i en Tid, hvor Katholicismen havde at kæmpe med franske Revolutionsideer og jansenistiske Rester, der truede med at søge Indpas hos den fransktalende Del af Katholicismen, og opstille yderliggaaende moraltheologiske Principer. Chiniquys Skrifter vidne om, at han ikke er bleven uberørt af alt dette, hans Sind finder Behag snart i den ene Yderlighed, snart i den anden. Han beslutter sig til at blive Præst og ved at følge ovennævnte yderliggaaende Retning, stiller han Fordringer paa Moraltheologiens Omraade, som han ikke tør, og som jeg har hentydet til ovenfor. Han kommer ind paa en Skraaplan, der maa medføre hans Ruin og endelige Udskillelse af den katholske Kirke, som han maa tilskrive sine egne theologiske og moralske Fejltrin. Men han *vil ikke*, derfor skjænder han paa Katholicismen, men glemmer, at det ikke er den, men hans jansenistiske Vildfarelser, der bære Skylden. Denne Distinktion har Pastor Hafstrøm maaske overset og saaledes gjort Brug af Chiniquys Skrifter, hvilke slet ikke ere saa farlige for Uindviede, som Pastor Hafstrøms Udtog.

1) Hans Familienavn er: *Uchiniquia*.

I mit Skrift omtalte jeg ikke nærmere en Adresse, som Pastor Hafstrøm efter Chiniquy særlig berørte. Bemeldte Adresse skal, undertegnet af 49 Damer, en Gang være bleven indsendt til Biskoppen af Montreal som en Protest mod Skriftemaalets Misbrug. Pastor Hafstrøm vender tilbage til denne Sag i sit sidste Skrift S. 8 og 9 og finder, at „efter en saadan Anklage burde naturligvis være fulgt den skarpeste Undersøgelse, men da det ikke er sket, kan man forstaa, hvor retløst de Skriftende ere stillede over for Skriftefædrene med deres despotiske Myndighed i de Lande, hvor Katholicismen er herskende.“

Jeg er ikke i Besiddelse af Oplysninger fra katholsk Side, og maa derfor indskrænke mig til at undersøge selve Adressen, saaledes som den findes anført i Chiniquys Skrifter. Gjennemlæser man den (jeg har den ligelydende aftrykt i to af Chiniquys Skrifter) — ser man, at der ikke føres Klage mod nogen bestemt Person, men at der ytres Misfornøjelse i Almindelighed over Spørgsmaalene, der kan forelægges i en Skriftestol. Det kan ikke forundre, at Biskoppen af Montreal ikke tog Notits af en saa almen Klage, naar man har det af mig i mit Skrift anførte Princip for Øje, at Spørgsmaalene rette sig efter Anklagen, ikke Anklagen efter Spørgsmaalene, dog denne Biskoppens Fremgangsmaade klarer sig endnu mere, naar man tager Adressen nærmere i Øjesyn. Chiniquy, der ellers, naar det vedkommer Breve og Adresser, plejer at anføre Dato og Aarstal, samt naar en Adresse er vedtaget, da paa hvilken Maade, tier helt om denne Sag; man maa derfor nærmest af hans Taushed slutte, at Adressen ikke er bleven vedtaget paa noget Møde, men at den nærmest er foranstaltet ved en Enkelts Initiativ. Stilen i Adressen ligner desforuden saa paafaldende Chiniquys, at man let kan formode, at han ikke har været saa helt uvidende om dens Affattelse. Hvad der bestyrker mig saa meget mere deri, er, at den er fremkommen i

Kanada og netop i Montreal, Chiniquys Opholdssted. I en By som Montreal lader sig vel nok samle 49 Underskrifter, især da Adressen jo ikke angiver, til hvilken Stand, Underskrifterne høre, men kun undertegnes af Julien Herbert, J. Rochon, Marie Rogers, Louise Picard, Francoise Diringer, Eugenie Martin og 43 andre (Navnene paa de 43 findes ikke i de Aftryk, jeg er i Besiddelse af). Om disse spredte Underskrivere nøje have været underrettede om hele Adressens Indhold, kunde man jo ogsaa spørge, thi Erfaringen viser jo ofte, at det modsatte kan ske.

Af Pastor Hafstrøms Skrifter faar man let det Indtryk, at Underskriverne maa være Katholiker, thi hvorfor ville de ellers skrive til en katholsk Biskop? Fhv. Stiftsprovst Kofoed-Hansen har derfor ogsaa i sit aabne Brev til Pastor Hafstrøm forstaaet det saaledes, og P. Hafstrøm har ikke rettet denne Kofoed-Hansens Opfattelse; en Indsender i „Nordisk Ugeblad“ har fornylig tænkt det samme.

Det forholder sig imidlertid lidt anderledes. Pastor Hafstrøm skriver i sit første Skrift S. 12 og 13 følgende: „I Chiniquys „the priest“ er aftrykt en Skrivelse fra 49 navngivne Damer i Montreal, stilet til Biskop Bourget. Det hedder deri blandt andet: „ . . . Vi anset det for vor Pligt,“ her anfører Pastor Hafstrøm Udtoget af Brevet og slutter med „o. s. v.“

Det, som Pastor Hafstrøm har anført, er omtrent hele Brevet — *omtrent*, thi der mangler *kun* følgende Indledningssætning: „Min Herre! da det har behaget Gud i hans udsigelige Naade at vise os den romerske Kirkes Vildfarelser, og da han har givet os Kraft til at opgive dem og følge Kristus“, — samt Afslutningssætningen: „Vi kunne ikke nok takke Gud, at han har vist os vore Vejes Vildfarelser og lært os, at man kun kan opnaa Forløsning ved Kristus og ikke ved et svagt syndigt Menneske.“ Havde Pastor Hafstrøm taget disse to Sætninger med, vilde man strax kunde have set, at

Underskriverne, i hvert Fald da de underskrev Adressen, *ikke vare Katholiker*, og derfor Biskoppen uvedkommende Personer og maaske simpelthen Agitationsredskaber i Chiniquys Hænder.

Foranlediget af *Bjørnstjerne Bjørnsons* Udtalelser om de irske Kvinders Sædelighed forsøger Pastor Hafstrøm (S. 23) ad statistisk Vej at bevise Katholikernes større Procentantal Forbrydere her til Lands end Lutheranernes; det skal tyde paa, „at Katholikernes Skriftemaal ikke virker stort.“

Pastor Hafstrøm taler ikke om, for hvilke Forbrydelser, disse Katholiker straffedes (der tales om Statistiken fra 1861 til 85); vil Pastor Hafstrøm undersøge det, vil han finde, at Sædelighedsforbrydelser ere meget sjældne, dér indtager Folkekirken en helt anden Plads. Vilde Pastor Hafstrøm fradrage de Fanger, hvis Daabs- og Konfirmationsattest *ikke* er udstedt af en katholsk Præst, saa vil atter Statistiken blive fordelagtigst for Katholikerne; iblandt saa mange hundrede Konvertiter findes altid en og anden, som hverken Katholicismen eller Protestantismen formaar at føre paa bedre Bane.

Men dernæst maa man ej heller glemme, at ikke faa Forbrydere ere omflakkende Udlændinge eller Negere fra Vestindien, Personer, der intet have at gjøre med Katholicismen i Danmark. Vil Pastor Hafstrøm derimod drage en Parallel mellem danske døbte og katholsk Opdragne og Folkekirkeens Medlemmer, da betvivler jeg ikke, at Katholikerne ville fremtræde i et helt andet Lys.

Dertil kan endnu tilføjes, at skal Pastor Hafstrøms Statistik bevise noget, da maa bevises, at netop Forbrydere ere de, som gjøre Brug af Skriftemaalet; men Erfaringen vil vistnok jævnlig stadfæste det modsatte, og man maatte da kunne slutte og sige, jo mindre der skrifies, desto flere Forbrydere.

Imidlertid beviser saadanne statistiske Oplysninger ikke meget, de faa Anglikanere her i Danmark vilde

ved et Par anglikanske Negeres Overførelse til danske Fængsler kunne fremtræde i en grel Belysning. Jeg har derfor i mit Skrift nærmest kun henvist til Irland, for at vise, at var Skriftemaalet saa korrumperende, som Pastor Hafstrøm vil give det Udseende af, saa maatte Virkningen vise sig overalt, og især der, hvor Katholicismen er saa fremtrædende. Pastor Hafstrøm drager Paralleller i sit Skrift mellem Lande og Lande, men fremkommer ikke med noget bestemt Resultat. Man kan kun drage Parallel mellem de forskjellige Trossamfund i samme Land, og ogsaa det kun, naar de ere ret fuldtallige paa begge Sider, og leve under samme Forhold; efter denne Regel vil Pastor Hafstrøm komme til et helt andet Resultat af det „protestantiske (?) Hol-land“, hvoraf to Femtedele er katholsk.

Jeg har endnu tilbage at gennemgaa Pastor Hafstrøms nærmere Omtale af Læren om Skriftemaalet, mit Skrift handler nærmest derom.

Pastor Hafstrøm siger meget rigtigt (S. 13), at jeg kun bruger hans Skrift som en udvortes Foranledning til at træde op og fremsætte det kristelige Principspørgsmaal: er Skriftemaalet, som det læres i den katholske Kirke, i Overensstemmelse med Skriftens og Kirkehistoriens Vidnesbyrd eller ej?

Dette Spørgsmaal har jeg behandlet og besvaret, men mærkværdigt er det at se, hvor spagfærdig Pastor Hafstrøm er i at svare paa denne Hovedsag. Pastor Hafstrøm, der i sit første Skrift efter Chiniquy fremsatte den Paastand, „at Læren om det hemmelige Skriftemaals Nødvendighed ikke var fremsat i Kristenhedens første 1000 Aar,“ omskriver nu dette (S. 19) med følgende Ord: „Det er aldrig faldet mig ind, at der intet hemmeligt Skriftemaal skulde have existeret før Laterankonciliet 1215. Jo naturligvis! det har været brugt, har ofte været til stor Velsignelse, har af mange kristne Forfattere været stærkt anbefalet, af nogle været anset for nødvendigt; men paabudt, [paa-

tvunget har det ikke været før. Alle Pastor Kerff's egne Citater vise kun, hvad jeg har indrømmet.“ Det selv samme skrev Pastor Hafstrøm for 1½ Aar siden i „Horsens Avis“.

Mit Svar dertil i „Horsens Folkeblad“ var følgende:

„Sammenligner man mine Citater (det er kun enkelte af de mange der kunde anføres), saa vil man sé, at man altid har betragtet Syndsbekjendelsen som nødvendig til Syndsforladelse og derfor som en *Pligt*, der paahvilede enhver Kristen, hvem det var om at gjøre, at komme tilbage til Guds Venskab og blive salig; og man vil ikke kunne anføre en eneste kirkelig Skribent af Pastor Hafstrøms Mening.“

Heri laa en Opfordring til Pastor Hafstrøm om, at anføre Citater af kirkelige Skribenter fra det Tidsrum, som beviste, at Skriftemaalet ikke var nødvendigt (Pastor Hafstrøm taler jo om *nogle*, ikke om *alle*), og som ikke fandt Skriftemaalet paabudt i ovennævnte Betydning. Da Pastor Hafstrøm endnu ikke har fundet noget Bevis, maa jeg altsaa afvente det foreløbigt.

Pastor Hafstrøm kommer (S. 20 og 21) tilbage til Citaterne af Kirkefædrene, men det synes som om Pastor Hafstrøm ikke gjerne diskuterer dette Spørgsmaal.

Jeg har bevist Chiniquys Upaalidelighed med Hensyn til Citaterne af S. Johannes Crysostomus' Skrifter. Pastor Hafstrøm svarer (S. 21) dertil saaledes:

„Lad saa være, at de to Citater efter Crysostomus ere urigtige — jeg har ikke kunnet undersøge det, da jeg ikke har hans Skrifter ved Haanden og ikke finder Spørgsmaalet saa vigtigt, at jeg vil spille Tid og Ulejlighed derpaa.“

For 1½ Aar siden var Pastor Hafstrøm underrettet om Citaternes Urigtighed; — han har ikke Skrifterne ved Haanden, siger han, — de ere lette at faa, thi de findes paa Horsens lærde Skoles Bibliothek, hvor Udlaan finder Sted hver Torsdag Eftermiddag mellem 2—3. Pastor Hafstrøm er endvidere mærkværdig forsagt,

naar det gjælder kirkehistoriske Granskninger. Saaledes skriver han S. 20: „At granske alle de Levnetsbeskrivelser m. m., som Chiniquy henviser til, vilde kræve aarelangt Studium.“

Hvad Chiniquy skriver, findes i den Udgave, jeg har, paa 11 Sider lille Oktavformat, altsaa en ganske almindelig Bog, og deri indbefattes tillige Citaterne af Kirkefædrene. Enhver katholsk Præst, ja selv mangan en Lægmand og Kvinde vil let kunde besvare, hvad Chiniquy der fortæller, det er en meget fattig Afhandling uden Beviser.

Jeg havde rigtignok, det kan jeg ikke nægte, ventet et andet og mere grundigt Svar end dette, Pastor Hafstrøm er fremkommen med. Ikke, ved at disputere om hvem Chiniquy er, eller ikke er, men kun ved at diskutere om Hovedspørgsmaalet, vil man kunde naa en tilfredsstillende Afslutning. „Skriftemaalet,“ skrev jeg, „er et kristeligt Principspørgsmaal, og det kan der for kun løses ved en Diskussion om selve Læren.“

Dog Pastor Hafstrøm, der har Tid til at forsvare Chiniquy, vil ikke indlade sig paa Hovedsagen. Han skriver (S. 18): „Det vilde ganske vist være Umagen værd kritisk at følge ham i hans videregaaende historiske Fremstilling, der med al sin Ensidighed dog utvivlsomt er den bedste Del af hans Skrift; men jeg har Hænderne fulde af andet Arbejde, til at kunne lade mig føre udenfor det Omraade, som jeg selv fra først af har afgrænset.“ Pastor Hafstrøms Standpunkt er her klart: Lad os forhandle om Chiniquy og hans Fortællinger, lutter Bispørgsmaal, men ingen Diskussion om Hovedsagen. Nu vel! Vi Katholiker ere vante til denne Fremgangsmaade fra luthersk Side. I de henved 16 Aar, jeg har virket som Præst i mit Fødeland, har jeg saa ofte sét denne Fremgangsmaade gjentage sig, saasnart man efter lang eller kort Forhandling er naaet til Kjærnen af Sagen, til Hovedspørgsmaalet, saa afbryder man Diskussionen af en eller anden Grund.

Denne Lutheranernes Fremgangsmaade skader ikke os Katholiker, men gavner visselig ikke Folkekirkens Sag i den alvorlig Tænkendes Øjne.

Horsens, den 17de November 1889.

F. Kerff.

Efterretninger fra Ind- og Udland.

Randers. Søndagen den 10. November meddelte den højærv. apostoliske Præfekt, Msgr. *von Euch*, Konfirmationens h. Sakramente til 32 Medlemmer af den herværende Menighed, nemlig til 15 Voxne og 17 Børn. I den festlig smykkede Kirke fejredes Kl. 10 den højtidelige Prælatmesse, under hvilken Kirkekoret, understøttet af nogle Sangere fra vor kjære Nabomenighed Aarhus, foredrog flerstemmige Kirkesange. Efter det højtidelige „Veni creator“ ved Slutningen af det h. Messeoffer, rettede den apostoliske Præfekt indtrængende Ord til Menigheden og Konfirmanderne. Hs. Højærværdighed mindede om, at vi jo for faa Maaneder siden havde fejret her i Randers en smuk Højtidelighed, den h. Kjelds 700aarige Mindedag, som vilde være uforglemmelig for alle Deltagerne. Nu vare vi atter forsamlede i det samme Gudshus til en stor kirkelig Højtidelighed, idet den Helligaand ved Konfirmationens h. Sakramente skulde udgydes over en Del af denne Menigheds Medlemmer. Hs. Højærværdighed omtalte dernæst Konfirmationens sakramentale Væsen og Betydning og skred saa til selve den h. Handling, under hvilken Koret afsang den smukke Hymne „Veni sancte spiritus.“ Efter Meddelelsen af Konfirmationens h. Sakrament talte den højærv. apostoliske Præfekt atter til Konfirmanterne, idet han formanede dem til Udholdenhed og Iver i deres h. Tro. Den opløftende Højtidelighed sluttede med den ambrosianske Lov- og Takke-

hymne „Te Deum“, der blev afsungen under Klokke-ringning, samt med et firstemmigt „Tantum ergo“ af Palestrina og den sakramentale Velsignelse. — Om Aftenen overværede Hs. Højærværdighed Festandagten, under hvilken højærv. Pastor *A. Helmke* prædikede om Troen som Grundlaget for hele det kristelige Liv. Den smukke Fest vil uden Tvivl længe blive mindet i Menigheden.

Nordamerika. Den 12. November modtog Præsident *Harrison* i Washington en Deputation fra *den katholske Kongres*, som afholdtes i Baltimore i Anledning af det amerikanske Hierarkies 100 aarige Jubilæum. Ordføreren holdt en Tale, hvori han sagde, at en Kongres, der er Repræsentant for 10 Millioner Indvaanere, ønskede at kundgjøre den Hengivenhed og Troskab, som de Forenede Staters Katholiker nære overfor Republiken og dens Institutioner saavel som overfor dens Overhoved. Præsident *Harrison* takkede for disse Udtalelser og beklagede, at han ikke var i Stand til at overvære Kongressens Møder; men han haabede imidlertid at kunde bivaane Indvielsen af *det katholske Universitet* i Washington.

Kongressen i *Baltimore* aabnedes den 10. November med en højtidelig Pontifikal-Messe i Domkirken, hvorefter Ærkebiskop *Ryan* holdt Festtalen. Blandt de Tilstedeværende saa's Kardinalerne *Gibbons* af Baltimore og *Tascheran* af Kanada, samt Pavens *Special-Delegerede*, Ærkebiskoppen af Lepanto. Kongressen varede i tre Dage. Mange Resolutioner angaaende det sociale Spørgsmaal bleve vedtagne, ligesom Kongressen ogsaa traadte i Skranken for den h. Stols fulde Frihed. Paa Slutningsaftenen fandt et Fakkeltog Sted, hvori 30,000 Fakkeltogbærere fra alle Landets Dele deltog.

Den 13. November indviedes *det katholske Universitet* i Washington. Kardinal *Gibbons* foretog Indvielsen, Msgr. *Satolli*, Pavens Repræsentant, fejrede den højtidelige Messe og Biskoppen af *Cleveland* holdt Festtalen.

De Forenede Staters Præsident, *Harrison*, og Statssekretær *Blaine* vare tilstede.

England. Den engelske Regering har givet Jesuiten, *P. Perry*, det Hverv, at forestaa i Guinea Observationen af den totale Solformørkelse, som finder Sted i denne Maaned. Pater Perry er Direktør for Observatoriet i Stonyhurst og en af Nutidens dygtigste Astronomer.

— Ikke ringe Opsigt har det vakt, at en højtansét protestantisk Dame, en Søster til den irske General-Statsprokurator *Madden*, er vendt tilbage til den katholske Kirke. Frøken *Madden* havde indtil for nogle Uger siden staaet i Spidsen for et protestantisk Hospital og erhvervet sig almindelig Højagtelse paa Grund af sin Godhed og Offervillighed. Efter at have nedlagt sin Stilling ved Hospitalet, blev hun paa Rosenkransfesten optagen i den katholske Kirke.

— „*Pall Mall Gazette*“ forundrer sig over en Tale, som den protestantiske Biskop af *Rochester* for nylig har holdt, og hvori han anbefalede Gejstligheden, at den ikke skulde beskjæftige sig med de sociale Spørgsmaal. De Gejstlige vare paa Grund af deres Opdragelse ikke skikkede til at forstaa dette Spørgsmaal (!), og det var heldigere, om de ikke blandede sig i de Sager. De skulde under alle Omstændigheder vente med deres Raad, indtil de bleve adspurgte,. Det havde de sidste Londoner-Striker bevist. „*Pall Mall Gazette*“ bemærker dertil: „En stor Lære, skulde vi mene, har Strikerne bevist, nemlig de Gejstliges fremragende og gavnlige Deltagelse i Arbejdskampene. Eller mener Biskoppen, at dette er en Virksomhed, som den engelske Kirke maa overlade til Katholikerne.“ — Det fremgaar atter heraf, at den katholske Kirke og Gejstlighed alle Vegne gaar i Forvejen paa den kristelige Socialreforms Omraade og ikke sjældent maa kæmpe alene, da de andre Konfessioners Gejstlighed ikke følger med, det være sig af *Ligegyldighed* eller af Menneskefrygt og menneskelige Hensyn, eller af Mangel paa Kundskab.

— I Begyndelsen af det nye Aar ville de engelske Katholiker foretage en *Pilegrimstur* til Jerusalem. Over 100 Pilegrimme have allerede meldt sig hos Komiteen, der bestaar af samtlige Førere for Englands Katholiker, som Hertugen af Norfolk, Marquien af Bute, Grev Askburnham, Grev Denbigh, Marquien af Ripon, Lord Harries og Andre. Paa Tilbagevejen ville Pilegrimme blive modtagne af den h. Fader i Rom.

Kirkelig Kalender.

Søndag den 24. November. 24. og sidste Sønd. e. Pintse. — 25. M. Katharina, Jomfru og Mart. — 26. Ti. Votivofficium af Sct. Ansgar. — 27. O. Leonhard af Porto Maurizio, Bekjender. — 28. To. Votivofficium af det allerhelligste Sakramente. — 29. F. Ferialdag. — 30. L. Andreas, Apostel.

Søndag den 1. December. 1. Søndag i Advent. (Kirkeaarets Begyndelse).

Elisabethforeningen. Søndag den 24. Nov. holdes Fælleskommunion i Sognekirken under den h. Messe Kl. 8, og efter Højmessens Generalforsamling i Svendeforeningens Lokale, Bredgade 67, 2. Sal o. G. — Samtlige Kollektur i Sognekirken, Sct. Josefs og Sct. Mariæ Kapel tilfalde paa denne Dag Elisabethforeningen.

Sct. Elisabeths Understøttelsesforening holder Møde Søndag den 24. Novbr. umiddelbart efter Elisabethforeningen og i samme Lokale. Mødetid henved Kl. 12. — Medlemmerne aflægge Beretning om deres Virksomhed i det forløbne Kvartal og modtage nye Adresser for det kommende Kvartal.

Sct. Josefs-Søstre afholde deres aarlige **Bazar** paa Toldbodvejen Nr. 14 den 30. Nov., den 1ste og 2den December til Fordel for de Fattige og Hospitalet. De mindste Gaver ville blive modtagne med Taknemlighed paa Toldbodvejen Nr. 14. i Griffenfeldts-gade Nr. 44 og Frederiksberg Allé Nr. 17.

Svendeforeningen. Søndag den 24. Nov.: Foredrag.

Sct. Josefs Gilde. Alm. Møde for alle Brødre afholdes Mandag d. 25. ds. Kl. 8 $\frac{1}{2}$ Aften. Udstillingen er aaben.

Unio. Tirsdag den 26. Novbr. Kl. 8 $\frac{1}{4}$ i Sognekirken: Sjælemesse for Foreningens afdøde Medlemmer.

Petersens Hnkes

Traad-, Garn- og Trikotageforretning, (Sofievej 23 St.)

anbefales til Menighedens Medlemmer. Et stort Udvalg af hvide Varer og færdigsyede Nødvendighedsartikler forefindes.

Butiksjomfrn. Pladsen hos C. Melchiørs i Randers er besat.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Syvogtredivte Aargang.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, Store Kjøbmagergade 10, 1. S., Kjøbenhavn. — Redaktør: A. Johansen, Bredgade 64, 1. S.

N° 48.

Søndagen den 1. December.

1889.

Indhold. Middelalderens Paver. Pastor Schepelerns svage og stærke Side. Svirende Munke. Det tjenende Kalds Værdighed. Efterretninger: Bryssel, Amerika, Paris, Rom.

Middelalderens Paver.

Ved A. Løvgreen.

(Sluttet.)

Astolfs Efterfølger Desiderius fornyede Fjendtlighederne under Hadrian I. og denne søgte atter Hjælp i Frankrig og fik den saa grundigt, at den hellige Stol ikke blot fik Bekræftelse paa Pepins Gave, men tillige saa den forøget med Korsika, Mantua, Venetien, Istrien o. s. v.

Under Hadrian I. holdtes det andet Koncil i Nicæa (787), hvor Ikonoklasternes Kætteri fordømtes, og Paven udvirkede, at Kejserinde Irene og hendes Søn Konstantin bøjede sig for Afgjørelsen.

Hadrian døde 795 og efterfulgtes af Leo III, der hylkede Frankernes Kejser ved at sende ham Roms Banner og Sct. Peters Nøgler som den evige Bys Beskytter, men Folket gjorde *Oprør*, og Paven maatte

flygte over Roms Mure og søge til Kejseren i Paderborn. Denne sendte Kommissærer med Paven tilbage til Rom og kom nogle Maaneder senere selv dertil, sammenkaldte Folket og opfordrede dem, der kunde fremsætte nogen Beskyldning mod Paven, til at fremsætte den, men ingen kunde fremsætte en saadan, og under Folkets Jubel erklærede Leo III selv, at han ikke var sig bevidst at have begaaet noget Uretfærdigt. Juledag 799 fejrede han derefter den Triumf, at Kejseren i Sct. Peterskirken af hans Haand kronedes som Okcidentens kristelige Folks og Fyrsters verdslige Overhoved.

Efter Leo fulgte der en Række Paver, der styrede Kirken med Mildhed og Dygtighed, en Periode, hvor politiske Stridigheder medførte, at der foruden den retmæssige Pave tillige var en eller to andre, der udgave sig for ogsaa at være Paver; men her skal kun nævnes Nikolaj I, der styrede Kirken fra 858 til 867, satte Patriarken Photius i Konstantinopel i Ban og derved dannede Indledningen til den græske Kirkes Frafald. Riget var tilfaldet et treaarigt Barn, Mikael III, hvis Moder Teodora og Onkel Bardas styrede det under hans Mindreaarighed. Da Mikael voxede til, vilde Bardas vedblivende regere alene, han vildledte derfor Mikael, der hengav sig til et saa lastefuldt Levned, at den dygtige Patriark Ignatius fandt sig foranlediget til at nægte ham Adgang til Kirken samt til at exkommunicere Bardas. Denne fordrev Ignatius og erstattede ham med et af sine Redskaber ved Navn Photius, der blandt andet havde forfægtet den Anskuelse, at den hellige Aand kun udgik fra Gud Fader alene og ikke tillige fra Kristus, og nu altsaa forøgede sin Skyld, ved at revoltere imod Paven: Et Koncil afsatte Photius, men den efterfølgende Pave, Johan VIII, gienoptog Sagen, sendte Legater til Konstantinopel og paa deres falske Beretninger gjenindsattes Photius som Patriark. Sandheden kom dog snart for Dagen, og fra Rom

slyngedes i 880 Banstraalen imod ham og de uhæderlige Legater, men Ulykken var sket.

Atter hengik der to Aarhundreder, hvor en Række Paver næsten umærkelig lagde Sten paa Sten til den store Bygning, indtil Munken Hildebrand fra Cluny i Aaret 1072 valgtes til Pave under Navnet Gregor VII.

Det første, han foretog sig, var at ordne Forholdet imellem Italien og Frankrig, og at afslutte Alliancer med Spanien, Ungarn og forskellige tyske Fyrstendømmer, og da han derefter troede sig tilstrækkelig stærk, begyndte han i Kirkens Interesse denne ihærdige Kamp, som han fortsatte utrættet hele sin Regeringstid igjennem: Kampen for den hellige Stols Uafhængighed af alle Fyrster, Kampen for Kristendommens Udbredelse og Frigjørelse, for Sædernes Forædling og mod Simoniet, som dette dreves af Kejsere og Konger. Han truede Philip I med Banlysning, hvis han ikke forbedrede sig, slyngede sit Anatema imod fem af Henrik IVs ypperste Tjenere og stævnedes Kejseren selv til at møde for en Synode, for der at gjøre Regnskab for sine Handlinger. Henrik IV, Sachsernes Overvinder, følte sig krænket af Pavens Dristighed, sammenkaldte en Rigsdag i Worms, for at afsætte ham, og jog de pavelige Legater, der vare sendte dertil, bort. Paa samme Tid stiftedes der i selve Rom et Komplot imod Gregor VII af Borgmester Censius og Ærkebiskop Guibert af Ravenna, og dette gennemførtes Julenat 1075: Paven saaredes medens han læste Messen i Sct. Peters Kirken og slæbtes fra Alteret til et Fængsel, men Folket befriede ham strax herfra og førte ham i Triumf tilbage til Alteret, hvor han fortsatte Messen. Sex Uger senere erklærede Rigsdagen i Worms ham for afsat, og nogle Biskopper sluttede sig til denne Bestemmelse.

Men Pave Gregor følte sig hverken slagen eller svag; paa et i Rom afholdt Koncil banlyste han Kejseren og i en Henvendelse til hele Kristenheden besvor

han den at forene sig til Forsvar for den krænkede Religion. Prinsesse Mathilde af Toskana, Enke efter Godefroi den Pukkelryggede, erklærede sig for Pavens Sag, Stemningen slog snart om til Gunst for ham, saa at hele det feudale Tyskland inden ret længe erklærede sig imod Kejseren, der i Spejer maatte afvente det Resultat, en Fyrstedag vilde komme til, ved at undersøge Suverænernes Mellemværende; Fyrstedagen dømte, at kunde Henrik IV ikke inden Aar og Dag frigjøre sig fra Banlysningen, var han afsat.

Tyngtet af Banlysning og Dom begav Kejseren sig endelig paa Vej til Paven, der sammen med Prinsesse Mathilde var draget ad Augsburg til, hvor Fyrstedagen holdtes, og ved Prinsessens Initiativ fandt der et Møde Sted mellem Paven og Kejseren paa Canossa i Nærheden af Reggio, hvor Kejseren ventede i Bodsdragt i Gaarden fra 25de til 27de Januar 1077 og derefter knælende bad Gregor VII om Tilgivelse.

Henrik IV fortrød senere sin Ydmyghed, opstillede en Antipave imod Gregor og erklærede ham Krig. Denne gik Paven imod, og Kejseren belejrede tilsidst Rom, men, urokkelig som han var, sammenkaldte Gregor et Koncil og lyste Ban over ham. I tre Aar vedvarede Belejringen, da først lykkedes det Henrik at trænge ind i Byen med sin Antipave, der kronedes som Clemens III. Gregor forskandsede sig imidlertid i Engelsborg, forsamlede endnu et Koncil, hvor Banlysningen over Kejseren, Antipaven og deres Haandlangere fornyedes, og endelig fik han Hjælp af Robert Guiscard af Kalabrien, under hvis Beskyttelse Pave Gregor derefter forlod Engelsborg; han døde imidlertid paa Vejen derfra den 25de Maj 1085 i Salerno.

Men hvad der ikke døde, det var hans Livsgjærnings Resultater, hvad mange havde saaet, modnedes ved ham og høstedes under hans nærmeste Efterfølgere: 1096 prækedes det første Korstog, 1099 proklameredes Pavernes Frihed og Kirkens suveræne Ret til Forle-

ningen af den gejstlige Værdighed. Gregor VII præciserede selv sit Livsmaal ved, at Kristendom og Civilisation maatte befries fra Muselmændenes Aag, at Konger og Kejsere, der vare af Folkets Villie, kun vare retmæssige Indehavere af Værdigheden, naar de vare rettroende, og at deres Opsætsighed imod Exkommunikationen kun var og maatte behandles som Kæteri; Paven maatte derfor være Kristenhedens Hoved med Magt til at tvinge Fyrsterne til at respektere Troen og Moralen, Kirkens og Folkenes Ret, og Pavevalget skulde derfor være uafhængigt af den timelige Magts Indflydelse, thi Paven skulde dømme denne Magt.

At der saa efter Gregors Død fulgte et Interregnum med Antipaver og Forvirring har en historisk Interesse, men ellers ingen Betydning, thi med Gregor VII var den hellige Stol uafhængig af den verdslige Magt. Og dette var atter Betingelsen for Renaisancen, det aandelige og sædelige Livs yderligere Udvikling, Kunstens og Videnskabens Gjenfødelse, dette, der Fod for Fod var bygget paa fra Linus' Dage — i Tusinde Aar.

Pastor Schepelerns svage og stærke Side.

Den nys udkomne Bog „*Er Romersk-katholsk ægte evangelisk?*“, som blev foranlediget ved Hr. Pastor Schepelerns fortsatte Angreb paa vor hellige Kirke, kommer til det Resultat, at Sognepræsten ved Trinitatis Kirke ikke kan anses for at være særlig kaldet til saadanne Angreb,; han savner de dertil fornødne Kundskaber om Katholicismen, og, hvad der jo er let at forstaa, hans „store og omfattende Embede“ under ham i det Højeste Fritid nok til at oversætte eller „tillempe“

tyske Smaapiecer, men ikke Otium til ved dybere-gaaende Studier at bøde paa de følelige Mangler.

Hans nyeste Stormløb mod Pavedømmet godtgjør det paa ny. Pastoren har havt for meget Hastværk. Det ses f. Eks., naar han skriver og lader trykke, at intet kan begrunde „en Særstilling for Peter *blandt de andre* Apostle“; eller naar han slutter saaledes: Petrus har ikke været i 25 Aar *uafbrudt* i Rom; altsaa har han *aldrig* været *Biskop af* Rom.

Atter viser han sig ikke at være tilstrækkelig bevandret i Exegese, Filologi, Kirkehistorie eller Kirkeret, ja, hvad der er meget værre, ej engang at være tilstrækkelig inde i den katholske *Katekismus*.

Han selv siger, at vor Katekismus „i Reglen kun læses af Skolebørn og kritikløse Konvertiter“. For sine Trosfællers Vedkommende kan han muligvis ikke have aldeles Uret; der holdes just i disse Uger ved Universitetet Forelæsninger om den romersk-katholske Kirke, der lade formode, at Foredragsholderen¹⁾ aldrig har lukket en katholsk Katekismus op. Mon Hr. Schepelern danner en Undtagelse fra Reglen: han citerer „Fuldstændig Lærebog“ flere Steder; han har jo endog kritiseret den, allerede for 18 Aar siden, den Gang en Antikritiker lod ham høre: „At sætte sig til at rette hele det Kaos af Misforstaaelser og Ikkeforstaaelser, der udgjør Deres Artikel, vilde sandelig være aldeles spildt Ulejlighed, al den Stund De ikke har taget Fejl i ét og andet, men i *alt* uden Undtagelse, og der følgelig maatte skrives langt mere derom, end noget Men-

¹⁾ Den 18de f. M. blev der sagt: „Bodens Sakramente bestaar af 3 Dele: Anger, Skriftemaal og Fyldestgjørelse. I Praksis skydes det første mere tilbage, medens der lægges størst Vægt paa Skriftemaal og Fyldestgjørelse.“ Og dog kunde han have set i vor „katholske Katekismus“, at „Angeren er saa nødvendig [til at faa Syndsforladelse], at den slet ikke og i intet Tilfælde kan erstattes“ (Sp. 602), men at fuldkommen Anger nok kan erstatte Skriftemaalet, i Fald man ikke kan skrifte (Sp. 601).

neske i vore travle Tider giver sig Ro til at læse“ (Aabent Sendebrev til P. G. Schepelern fra Grev Holstein).

Vi kunne altsaa ikke nægte, at han har læst deri og det „kritisk“ læst deri; men det maa paa det Bestemtteste nægtes, at han har læst deri med tilstrækkelig Forstaaelse, saasom naar han udgiver for katholsk Lære, at „ved Pavens Mellekomst alene bliver Guds Naade og den Helligaands Gaver de Troende til Del; at al anden Embedsmyndighed i Kirken har sit Udspring fra Paven, saa at enhver Præst og Biskop maa sige: jeg er kun hvad jeg er af Pavens Naade.“ — Vor Katekismus lærer tværtimod, at Guds Naade og den Helligaands Gaver blive Mennesket først til Del ved Daaben, og at ethvert Menneske, det være sig en katholsk Lægmand eller en ikke-katholsk Kristen eller en Jøde eller en Hedning, *kan* døbe gyldig; at enhver Biskop kan meddele Konfirmationens og Præstevielsens Sakramente; at enhver Præst kan forvalte Nadveren og meddele den sidste Salvelse, samt at Biskoppen og Præsten ikke har Fuldmagt dertil af Paven, men ved deres Indvielse til Bispe- eller Præsteembedet, selv om de bleve viede af en Skismatiker, der havde sagt sig løs fra Paven, saasom de gammelkatholske og jansenistiske Bisper i Tyskland, Schweits og Holland.

Hr. Sch. mener, at „Biskopperne kun ere Pavens Kommissærer; at Paven er Eneherre over Tro og Sæder, og at han er i Besiddelse af uindskrænket Læremyndighed og Lærevilkaarlighed.“ — Katekismen lærer, at Biskopperne lige saa vel som Paven ere satte af den Helligaand til at vogte Guds Hjord, Paven til at vogte hele Hjorden, Biskopperne til at vogte hver sin Hjord; at Paven hverken er *Eneherre* eller overhovedet Herre over Tro og Sæder; at hans Læremyndighed, langt fra at være vilkaarlig, er indskrænket til den nedarvede Tros- og Sædelære, og at kun de endelige Trosaf-

gjørelser ere ufejlbare, som han byder hele Kirken at underkaste sig.

Pastoren bemærker herom: „Det indses ikke [vi maa vel underforstaa: af *mig*, G. Schepelern, Udgiveren af Smaaskrifter mod Romerkirken], hvorfor Paven er ufejlbar, naar han taler til den hele Kirke, medens Ufejlbarheden svigter ham, naar han kun taler til en Del af Kirken, ret som om det var Antallet af de hørende Øren, hvorpaa Ufejlbarheden beroede.“ — Havde han forstaaet Katekismen, vilde han nok indse det; thi Katekismen svarer: Fordi det ikke er enkelte Medlemmer eller Dele af Kirken, men det er kun hele Kirken, der har faaet Forjættelsen om aldrig at overvældes af Løgnens Magt (Matth. 16, 18).

Katekismen siger, at af samme Grund de *almindelige* af Paven stadfæstede Kirkeforsamlinger (ikke mindre Bispemøder) ere ufejlbare og altsaa ikke kunne modsige hverandre. Schepelern mener at kunne indvende derimod: Men det almindelige Koncil i Chalcedon 451 forkastede de falske Lærdomme, som Røversynoden 449 havde opstillet; det almindelige Koncil i Nicæa 787 godkjendte Billeddyrkelsen, som et Bispemøde 754 havde fordømt, og endelig Laterankoncillet 1512 lærte, at Paven staar over Koncilierne, medens Koncillet i Konstanz 100 Aar før havde erklæret, at et Koncil staar over Paven. — Véd Pastoren, at de 3 nævnte Bispemøder *ikke* ere „almindelige, af Paven stadfæstede Kirkeforsamlinger“, og gjør han alligevel denne Indvending, saa har han ikke forstaaet *Kirkelæren*. Véd han det ikke, saa er han ikke nok inde i *Kirkehistorien*. Og det er han ikke.

Han nægter, at pavelige Gesandter førte Forsædet paa Koncillet i Nicæa 325, og at Konciliets Beslutninger forelagdes Paven til Stadfæstelse, — Historien nævner endog de af Paven sendte Formænd ved Navn; det var den spanske Biskop Osius af Corduba og to romerske Præster. Disses Underskrifter staa forrest,

endog foran Patriarkernes.¹⁾ Da de underskreve Beslutningerne paa Pavens Vegne, vilde en yderligere Stadfæstelse fra Pavens Side ikke været nødvendig. Men den lærde Historiker, der sidst har skrevet Konciliernes Historie, fremsætter 3 Vidnesbyrd, der gjør det, om end ikke sikkert, saa dog meget sansynligt, at Pave Silvester ikke blot har godkendt Konciliets Beslutninger ved sine Legaters Underskrift, men desforuden ved en særlig Akt. (*Hefe*le, Conciliengeschichte, I, 40).

Hr. Sch. skriver: „I Konstanz blev Kardinalkollegiet, der skulde vælge den nye Pave (Martin V) forstærket med 30 andre Mænd; dette Pavevalg var altsaa efter de strænge kirkelige Regler ugyldigt, men paa dets Lovlighed beroer alle de efterfølgende Pavevalg. — Kirkeretten derimod siger: 1) Den Mand, der almindelig anerkjendes som Biskop af Rom, er retmæssig Pave; om saa Kardinalerne have været ene om at vælge ham eller flere andre have været med, det er lige meget. Martin V blev almindelig anerkjendt som Biskop af Rom; altsaa var han retmæssig Pave. — 2) Om han end ikke havde været det, vilde hans Efterfølger Eugen IV alligevel have været retmæssig Pave; thi en Paves Retmæssighed beroer slet ikke paa hans Forgængers Retmæssighed. Den ny Pave faar sin Myndighed til at styre Kirken af Gud, ikke af sin afdøde Forgænger.

Herren sagde til Simon, Jonas' Søn: „Du er Klippen (*Kefa*; græsk *Petros*), og paa denne Klippe (*Kefa*; gr. *Petra*) vil jeg bygge min Kirke.“ Det er jævne Ord. For at faa deres jævne Betydning bortforklaret, skriver Hr. Sch.: „Et er *Petros* (en Klippemand, hvorved der forstaaes en Mand, der staar paa Klippen), og et andet er *Petra* (en Klippe), og fordi Herren kalder Simon en Klippemand, derfor kalder han ham ikke Klippen.“ — En Exeget og en Filolog vilde indvende:

¹⁾ Jfr. „Edgar“ SS. 313—315.

1) Herren talte med sine Apostle uden Tvivl Landets Sprog, Aramaisk. Han brugte altsaa begge Gange samme Ord „Kefa“: Du er *Kefa* og paa denne *Kefa* vil jeg bygge. — 2) Hvad de græske Ord angaar, da betyder Hankjønnsformen *Petros* ikke „en Mand, der staar paa en Klippe,“ men det betyder enten „Sten“, eller *sjældnere* det samme som Hunkjønnsformen *Petra*, „Klippe“. Den græske Oversætter af Matthæus kunde altsaa næppe oversætte anderledes, end han har oversat: Du er *Petros* og paa denne *Petra* vil jeg bygge. Jfr, Ordbøgerne af Berg-Heiberg, Rost, Pape, Passow.

Det Anførte turde være Bevis nok for, at Pastoren havde gjort bedst i at sætte sig lidt mere ind i den katholske Kirkes Lære og Historie, førend han greb Pennen mod den.

Men for ikke at dømme ensidig, ere vi ogsaa gjerne villige til at anerkjende hans stærke Side. Exeget Historiker, Kanonist er han just ikke; Katekismen har han mindre forstaaet end „Skolebørn og kritikløse Konvertiter“. Men Taler — det er han; Retoriken — den forstaar han sig paa, ogsaa naar han fører Pennen; Sproget véd han godt at tumle. Hvor meget der saa mangler i Tankeindholdet og Bevisførelsen, det véd han at skjule for den mindre betænksomme Læser ved imponerende Kraftryk.

Nogle Exempler: Efter at have bevist af Evangelierne den h. Petrus' Forrang, anføre vi gjerne — ikke som Bevis, men som Stadfæstelse og Bekræftelse deraf — hans Optræden i Apostlenes Gjerninger. Hr. Schepelern svarer derpaa: „Hvis noget er modsat Begrebet om en Pave, da er det Peters Optræden ved Valget af Mathias. Alt, hvad der fra romersk Side anføres for, at Peter faktisk skulde være optraadt som Pave, taler tværtimod saa grundig som vel muligt derimod.“ — „Det ny Testamente slaar Peters 25aarige Bispedømme ihjel. Som Læren om Pavedømmet hviler paa en falsk Skriftfortolkning, saaledes hviler den og-

saa paa en Forfalskning af Historien. Pavedømmet svæver baade bibelsk og historisk set i Luften. Det hviler paa det naturlige Menneskehjertes Herskelyst [?!]. En af dem, der falskelig kaldte sig Peters Efterfølger, nemlig Pius IX, har sagt: Jeg er den, som styrer saavel den menneskelige Erkjendelses, som de menneskelige Handlingers Overbevisning [?!] baade i det private og i det borgerlige Liv! Saaledes lyder romersk Jeg-Theologi.“

Saaledes lyder Hr. Pastor G. Schepelerns Udtalelser *ex cathedra*.

Redaktionen griber Lejligheden til at anbefale den ovennævnte nylig udkomne Bog „Er Romersk-Katholsk ægte evangelisk?“ som særdeles passende Jule- eller Nytaarsgave til alle de Voxne, der ønske grundig Oplysning om alle de Spørgsmaal, der for Tiden ere mest oppe. Vor Kampfælle i Norge, „*Sct. Olaf*“, tildeler Bogen følgende Ros:

„Iblandt de nyeste Frembringelser paa vor Literaturs Omraade indtager Bogen „*Er Romersk katholsk ægte evangelisk?*“ unægtelig en fremragende Plads. Forfatterens Navn er ikke angivet; det dølger sig under Signaturen *P. P.* Men hvad der ikke dølges, er, at Bogen er skreven med stor Dygtighed og Klarhed og støttet paa et rigt Fond af Belæsthed. Den behandler apologetisk de sædvanlige Ting paa en ikke sædvanlig Maade og drager under Argumentationen mange Udtalelser af nordiske Personligheder frem. Hvad angaar Stilen, da er den saa populær holdt, at almindelige Dødelige overalt kunne følge med; men samtidig er Stoffet i den Grad rigt og belærende, at enhver Akademiker, og det saavel katholske som protestantiske, kan hente sig Kundskab af den.“

Svirende Munke.

Nuomstunder ses hyppigt i Butiksvinduer og som Værtshusholderskilt Billeder, der fremstille svirende Munke. Mange Gange udtaler sig i slige Billeder en vis harmløs Gemytlighed, men meget hyppigt ogsaa et væmmeligt, gement Sindelag, som finder sin Fornøjelse i at nedsætte den gejstlige Stand og fremstille Klostrenes Beboere, som om de havde deres Glæde i at holde Bachanalier.

Vi læste fornylig, hvorledes en Dame tænkte rigtig i denne Sag og forstod at give sin Tanke det rette Udtryk. Det var i Byen Danzig; hun gjorde nogle Indkjøb i en Butik og saa' der ophængt paa Væggen et Billede, der skulde tjene som anbefaling af en vis Kloster-Likør. Paa Billedet fandtes en Fremstilling af nogle tykke Munke med røde Næser, der, forsynede med Rosenkranse og Kors, sadde og svirede ved et Bord, ved Siden af hvilket, der laa et helt Fad Likør. Da Damen havde gjort sine Indkjøb, sagde hun til Kjøbmanden: „Min Herre, det Billede der saarer min religiøse Følelse. For enhver er det, man tror, helligt, og jeg tror, at Benediktinermunkene ere gode og fromme Mænd, som tjene Gud ved Alteret, og ikke, at der i deres Klostre bliver holdt den Slags Drikkelag. Som nu dette Billede saarer *min* religiøse Følelse, ville endnu mange andre Katholiker føle sig fornærmede derover og holde sig borte fra Deres Forretning, og De vil derved tabe mange Kunder.“ Øjeblikkelig befalede Kjøbmanden sin Kommis at tage Billedet ned af Væggen og takkede hjærteligt Damen for at hun havde havt Mod til at sige ham sin Mening. Dersom denne modige Handlemaade fandt Efterligning, saa vilde mangen Forargelse forsvinde; thi et godt og modigt Ord finder et godt Sted.

Det tjenende Kalds Værdighed.

Egentlig er ethvert Menneske, som opfatter sit Kald paa den rette Maade, en Tjener. Alle maa vi tjene, Børnene Forældrene, Disciplene Lærerne, Svendene og Lærlingene Mesteren, Kontoristerne Principalen, Embedsmændene Staten. Blandt 100 Mennesker maa i alt Fald 90 tjene. Men det skader ingenlunde Menneskets Værdighed, at det indtager en tjenende Stilling, og jo større Vanskeligheder, der er forbundne med Tjenesten, desto større Ære er det at indtage en tjenende Stilling. Det er uden Tvivl ikke let at tjene et Herskab, og mangt et Tyende har sine sure Dage; saare ofte maa det lempe sig efter Herskabets Luner og timelige og aandelige Bekymringer og paa en vis Maade gjælde som Syndebuk for al Utilfredshed, der af og til opstaar indenfor Familiens snævrere Kreds. Man klager nok over, at Tyendet ikke er, som det var i gamle Dage; men man maa vel betænke, at ogsaa Familielivet har faaet et stærkt Stød, og at der ogsaa kunde føres mange berettigede Klager over Herskaberne. Den gamle gode Aand findes ikke mere i mange Hjem, og Sæderne i mange Familier ere saare løse. Det hænder derfor ofte nok, at Tyendet er hundrede Gange bedre end baade Herren og Fruen og Børnene. For mange Børns Vedkommende er et fromt Tyende ikke sjældent et Slags Skytsengel, hvis venlige Formaninger, hvis Bønner og gode Exempel de have at takke for, at de beholde en Smule Religion, som senere hen i Livet kommer dem tilgode. Et Hjem, som ærer et trofast og gudfrygtigt Tyende, ærer sig selv, og et Herskab, som stedse hylder den Grundsætning: „Vort Tyende ere ogsaa Mennesker og ikke ringere overfor Gud end vi selv,“ gavner hele Hjemmet og vinder de Undergivnes Kjærlighed og Tillid.

En stor Vildfarelse er det at mene, at det aande-

lige Arbejde alene er ærefuldt, det legemlige derimod nedværdigende. Det trofaste Tyende, som Uge for Uge, fra den tidlige Morgen indtil den sildige Aften forretter det huslige Arbejde i Hjemmet og med stor Selvfornægtelse daglig underkaster sin egen Villie en Fremmeds Anordninger, fortjener lige saa meget vor Agtelse, som de, der arbejde med Aanden, og har fuldt ud berettiget Krav paa at blive behandlet paa en hensynsfuld og skaansom Maade, baade i Henseende til de legemlige og aandelige Fornødenheder, som enhver Anden.

Den tjenende Stand er en smuk, ærefuld, ja hellig Stand, indviet af *ham*, som „paatog sig en Tjeners Skikkelse for vor Skyld.“ Lad alle Herskaber og alle Undergivne lægge sig denne Sandhed vel paa Hjærte og handle derefter i den praktiske Omgang, saa vil den evige Opsigen og Skiften, de evige gjensidige Klager ophøre.

Efterretninger fra Ind- og Udland.

Bryssel. Paa Kardinal Lavigeries Tilskyndelse er en Konferents angaaende Slavehandelen i Afrika traadt sammen i Belgiens Hovedstad. 21 Stater ere repræsenterede. Konferentsen agter at foretage energiske Skridt, for at gjøre en Ende paa den afskyelige Menneskehandel, navnlig skulle alle Slavemarkeder i og udenfor Afrika forbydes. I Tyrkiet, Ægypten og Persien opkjøbes stadig en Mængde Slaver, for at tjene i Harremmerne og andensteds. Der maa derfor indrømmes alle evropæiske Krigsskibe i de afrikanske Farvande Til ladelse til at gjennem søge alle mistænkelige Skibe, de maatte møde paa deres Vej. Desuden skulde et Strejfkorps af beredne Tropper stadig gjennemstrejfe de Egne i Afrika, der ere mest udsatte for Slavejægerens

Besøg, for at hindre Araberne i deres afskyelige Jagter. Men navnlig denne sidste Foranstaltning vil ikke blive nogen let Sag, paa Grund af de vanskelige territoriale Forhold. Os forekommer det forøvrigt, at man heller ikke har Øjet nok henvendt paa Hovedsagen, og det er ikke saa meget Sværdet som *Korset*. Uden *Kirkens Missionsvæsen*, som vel nok kan trænge til militær Beskyttelse, vil al Magtanvendelse være spildt Ulejlighed.

Amerika. Ved en Festlighed i Fordham Kollegiet i New-Yorker-Bispedømmet holdt Kansleren ved Universitetet i New-York, Mr. *Pierson*, en Tale, hvori han gav den katholske Kirke følgende Vidnesbyrd: „Jeg er Protestant, men jeg har Agtelse for den katholske Kirke. Den er overalt den konservative Magt i vore Dage. Den har altid og alle Vegne fremmet Kulturen, og Verden kan takke den for Opretholdelsen af Kunst og Videnskab paa en Tid, da begge vare truede med Undergang.“

— *Katharina Drexel*, en Datter af Bankier F. A. Drexel i Philadelphia og siden Faderens Død en af Landets rigeste Arvinger, har meldt sig til Optagelse i *Ordensstanden*. Siden Juni har hun deltaget i Sygeplejen hos de barmhjertige Søstre i Pittsburgh. Før end hun trak sig tilbage til Klosteret, har hun besøgt Indianer-Reservationerne i det nordvestlige og vestlige Amerika og gjort sig bekendt med Indianernes Fattigdom og Nød. Sin store Formue har hun derefter stillet til Indianermissionens Raadighed, navnlig til Bedste for de kvindelige Ordenssamfund, som virke blandt Indianerstammerne i det fjærne Vesten.

Paris. De barmhjertige Søstre have fornylig modtaget en højtidelig Aerkjendelse af en af de berømteste Læger i Paris, idet *Dr. Ricord* før sin Død havde anordnet, at 12 barmhjertige Søstre, som Paris' vantro og kirkefjendtlige Byraad i sit Had mod Religionen har fordrevet fra Hospitalerne, skulde gaa umiddelbart efter Ligvognen.

Rom. De liberale Blade vide at berette om, at Pave Leo XIII er syg, og opstille alle mulige forunderlige Beregninger angaaende hans Efterfølger. Sandheden er imidlertid den, at Paven i Forhold til sin Alder, 79 Aar, og den tunge Byrde, der hviler paa hans Skuldre, er alt andet end svag, men endog har set sig i Stand til at foretage flere store anstrængende kirkelige Funktioner i Løbet af de sidste tre Uger.

Kirkelig Kalender.

Søndag den 1. December. 1. **Søndag i Advent.** (Kirkeaarets Begyndelse). — 2. **M.** Bibiana, Jomfru og Mart. — 3. **Ti.** Frants Xaver, Bekjender, Indiens Apostel. — 4. **O.** (Fastedag*) Barbara, Jomfru og Mart. (Kl. 8¹/₄ h. Messe for Ansgariusforeningen.) — 5. **To.** Petrus Chrysologus, Biskop og Kirkelærer. — 6. **F.** (Fastedag) Nikolaus, Biskop og Bkj. (Kl. 8¹/₄ Broderskabmesse til Jesu guddommelige Hjærte; Kl. 7¹/₂ Aften: Andagt). — 7. **L.** Ambrosius, Biskop og Kirkelærer.
Søndag den 8. December. **Marias ubesmittede Undfangelse.**

*) Alle Onsdage og Fredage i Advent ere befalede Fastedage.

Mødreforeningen. Tirsdag den 3. December Kl. 8¹/₄ læses den h. Messe for Foreningens Medlemmer og Anliggender.

Unio. Søndag den 1. Dec. Aften Kl. 8¹/₂ præcis: Foredrag af Hr. Observator C. F. Pechüle.

Sct. Josefs-Søstrene afholde deres aarlige **Bazar** paa Toldbodvejen Nr. 14 den 30. Nov., den 1ste og 2den December til Fordel for de Fattige og Hospitalet. De mindste Gaver ville blive modtagne med Taknemlighed paa Toldbodvejen Nr. 14. i Griffenfeldts-gade Nr. 44 og Frederiksberg Allé Nr. 17.

Paa Søndagene i Advent (med Undtagelse af Søndag den 8. Dec.) holdes i Sct. Ansgars Kirke om Aftenen Kl. 6: Konferents-Prædiken.

Mariakongregationen for Mænd fejrer sin Titularfest Søndag den 8. December med Fælleskommunion.

Rosenkransforeningen. Intention for December: Kirkens Fremgang i Fædrelandet.

Elisabethforeningen: For de af en Unavngivenskjænkede 100 Kr. bringer Bestyrelsen herved sin Tak.

G. Feuerlein's
Pianoforte-Fabrik.
 Knabrostræde 3.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Syvogtredivte Aargang.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, Store Kjøbmagergade 10, 1. S., Kjøbenhavn. — Redaktør: A. Johansen, Bredgade 64, 1. S.

N^o: 49.

Søndagen den 8. December.

1889.

Indhold. Marias ubesmittede Undfangelse. Luther, et kirkeligt Festspil. Centenariet i Amerika. Afrikansk. Til Ugebladets Læsere.

Marias ubesmittede Undfangelse.

(8de December.)

Til Grund for denne Festdag ligger Trossætningen, som gennem alle Aarhundreder er bleven billiget af Kirken og højtidelig erklæret den 8. Dec. 1854 med de Ord: „at den allersaligste Jomfru Maria ved et særegent Fortrin og ved en særegen Guds Naade, i Kraft af Menneskeslægtens Forløser, Jesu Kristi Fortjenester, er bleven bevaret ubesmittet for Arvesyndens Plet.“ Det er den eneste Festdag i den h. Adventstid, Bodens og den aandelige Fornyelses hellige og alvorlige Tid, Forberedelsestiden til den højhellige Julefest. Denne eneste Fest i Adventstiden viser saa tydeligt, hvorledes en Forberedelse til Julen skal være. Idet Kirken ærer den hellige Jomfru som den reneste Gudsmoder, lærer den os tillige, hvorledes vi skulle berede Herren Vejen,

ved at frigjøre vort Hjærte fra det Ondes Herredømme og fra den syndige Tilbøjelighed og helliggjøre det overfor Gud.

Den h. Gudsmoders ophøjede Fortrin, som ihukommes i Festdagens Hemmelighed, er allerede bleven antydet i den første messianske Forjættelse, som Gud gav vore Stammeforældre i Paradiset. Det er indeholdt i de Ord, som Gud sagde til Slangen med Hensyn til Maria: „Hun skal sønderknuse Dit Hoved og Du skal efterstræbe hendes Hæl“ (1. Mos. 3, 15). Ifølge disse Ord skulde Maria være en Sejrherreinde over Synden og over Djævelen, Syndens Fyrste, og turde følgelig ikke et eneste Øjeblik være Syndens Herredømme underkastet. Derfor priser Kirken hende i Dag med de Ord: „Fuldkommen skøn er Du og der er ingen Plet paa Dig.“ Fremdeles hedder det i Ærkeengelen Gabriels Budskab: „Hil dig, fuld af Naade.“ Naadefylden, som blev den h. Gudsmoder til Del, omfatter ogsaa Fritagelsen for Arvesynden. Endelig minder Kirken os om, hvor overensstemmende med Guds Hellighed og Visdom det maatte være, at gjøre en Undtagelse i Henseende til Arvesynden med hende, som var forudbestemt til at være Guds Moder. Jesus Kristus, den helligste Gud, kunde ikke lade sig føde af en Moder, som var underkastet Syndens og Djævelens Herredømme. For at Moderen kunde være Sønnen værdig, har Gud, for Jesu Kristi Fortjenesters Skyld, fra Begyndelsen af bevaret den h. Jomfru fri for Arvesynden. Dette er Kirkens Lære, den Kirkes, som ifølge Pauli Ord er „Sandhedens Støtte og Grundvold“, og hvis Ord leder og sikrer den kristne Tro. Derfor fejre vi i Dag efter Kirkens Villie og Forbillede den ubesmittede Undfangelse, den h. Gudsmoders skjønneste Smykke, derfor tage vi i Dag med Tillid og Andagt vor Tilflugt til den reneste og helligste Jomfru og Gudsmoder, som er uden Synd og derfor ogsaa kan være Syndernes Tilflugt, mægtig til at hjælpe ved sin Forbøn hos Gud, som den

himmelske Faders elskede Datter, som den Helligaands udvalgte Brud, som den dyrebare Moder til Menneskeslægtens Forløser, hendes og vor eneste Frelser.

Flere *Ridderordener* i gamle Dage havde stillet sig under den ubesmittet undfangne Jomfrus Beskyttelse. Det højeste danske Ordenstegn, det saakaldte *Elefantordenen*, stod saaledes i gamle Dage i den inderligste Forbindelse med Troen paa den h. Jomfrus ubesmittede *Undfangelse*, som navnlig i hine Tider fandt ufortrødne Forsvarere i Franciskanerordenen (de saakaldte „Graabrødre“), som fremfor nogen anden Orden her i Landet kunde glæde sig ved stor Yndest. *Elefantordenens Oprindelse* maa føres tilbage til Slutningen af det 12. Aarhundrede (1190), altsaa til *Knud V* eller Knud Valdemarsøns Regeringstid. Denne Konge, en Søn af Valdemar den Store, og en Samtidig med Ærkebiskop Absalon, roses ganske særligt af de gamle Krønikeskrivere for sin store Fromhed og sit ualmindeligt sædelige og kyske Levnet. Ordenen benævnedes den Gang *den h. Jomfru Marias Broderskab*, og Ordenstegnet var en Guldmedaille, der paa den ene Side fremviste en sindbilledlig Betegnelse af den ubesmittede Undfangelse, og paa den anden en Elefant. Senere (saavidt vi vide, under Kristian I) i en Halskjæde, hvori hængte en hvidemailleret Elefant, der staaende paa Roser, bærer et taarnformet Kastel; og vei omtrent samtidigt eller kort derefter: en af en Række Elefanter bestaaende Halskjæde, med en Medaillon, der fremviste det før-omtalte Sindbillede. Det er en interessant Iagttagelse, at Troen paa den h. Jomfrus ubesmittede Undfangelse allerede for saa mange Aarhundreder siden er bleven saaledes fejret i et fra den kristne Verdens Midtpunkt saa fjærntliggende Land. Denne Troshemmelighed antydes nemlig ved det af Elefanter baarne Taarn, der minder om Elfenbenstaarnet i det ældgamle *lauretanske Litani* (sml. Højsangen 4, 4). Maria, som den altid rene Jomfru, blev af den gamle Tids Kunst afbildet

med en Krone af Stjærner om Hovedet, og snart trædende paa Slangen eller Dragen (Syndens Sindbillede), snart med Maanen (Foranderlighedens og Forgængelighedens Sindbillede) under sine Fødder, og holdende en Lilie (Renhedens Symbol) i Haanden. Elefantens Tand er et Billede paa Styrke, og det haarde Elfenben betegnede derfor Styrke og Fasthed saavel som andre heroiske Dyder, medens det hvide Taarn paa Elefantens Ryg tillige var et Sindbillede paa Marias uplettede Renhed i Forening med alle hine ophøjede Dyder.

Luther, et kirkeligt Festspil.

Den danske Literatur er i disse Dage bleven beriget med et nyt Værk, en Oversættelse af *et tysk Skuespil*, som Berliner-Redaktøren af „Deutsches Tageblatt“, *Hans Herrig*, for et Par Aar siden har forfattet i Anledning af *Luthers 400aarige Fødselsfest*, og som siden er blevet opført i forskjellige Kirker i Tyskland. Det glæder os, at man her i Danmark ikke har valgt et andet hadefuldt Luther-Festspil af Superintendent *Triumpelmann*, som ogsaa er blevet opført i samme Anledning i Tyskland, men derimod *Hans Herrigs*. Thi dette er dog anstændigt og undgaar øjensynlig *Triumpelmanns* forargelige Udfald mod Paven og den katolske Kirke. Da *Herrigs* Festspil, som er oversat af *O. G. Kynde* i Storehedinge, imidlertid ogsaa indeholder de bekjendte historiske Løgne, skulle vi underkaste det en kort Kritik.

I Indledningen lader Forfatteren „Ehrenhold“ optræde, som byder Tilskuerne Velkommen, blandt andet med disse Ord:

Guds Ord nu Eders Eje er,
 og ham, I derfor takke kan,
 den Herrens Helt, den tyske Mand,
 vor Luther — vil vi vise Jer.

En Raadsherre i det 15. Aarhundredes Dragt træder op paa Trappen til Scenen og forundrer sig over, at man atter vil fremtrylle de svundne Tider.

Ehrenhold mener, at Luther har „vundet nye Kræfter igjen for Kirken, der var sygnet hen“. Og paa Raadsherrens Ytring: „Da var en Kjætter han — saa sandt!“ svarer Ehrenhold:

Min Ven! Hvad der gjør Verden fri,
 begynder Alt som Kjætter!

Ved Handlingens Begyndelse sér man Luther sidde i sin Celle. Han lytter til den fromme Sang, glæder sig over Solskinnet, Blomsterne, Fuglekvidren, men jamrer sig over det syndige Menneskehjærte:

Til Frelsen frem vi ej kan vinde;
 vi kan kun Vej til Helved finde.
 Hvad hjælp, i gejstlig Dragt jeg gaar.
 hvad hjælp, jeg Intet har forsømt?
 Hvad Gud forlanger, Ingen naar!
 — Jeg er fortabt, jeg er fordømt!

Staupitz træder ind og søger at bringe Luther bort fra hans unyttige Grublen. Men Luther sukker:

I Klostret vilde jeg Frihed finde,
 og kan mig ej ud af Lænken vinde!
 — Mennesket er en frygtsom Slave.

 At jeg mig klædte i gejstlig Dragt,
 mine Forældre jo Sorg har bragt.
 Jeg har da syndet mod dem og mod Gud,
 Glemte ilde det fjerde Bud.
 Var det ej Synd?

Staupitz:

Det vil dog ej din Dom bevirke;
 Nøglemagten ejer vor Kirke.

Luther klager over Synderne:

Som Fluen af Limen fangen bliver,
vi sidde fast i det Ondes Vold

Staupitz henviser til de gode Gjerninger, der dog ogsaa have Værd; Luther sér i dem kun stadig Egen nytte. Staupitz henviser til den milde Frelser; Luther svarer:

Du taler om den milde Christ,
— for mig det stedse været har,
som og hans Kors den Indskrift bar:
Gud er en nidkjær Gud forvist!
Og hvergang Altret festlig smyktes,
det kun et Sinai mig tyktes,
hvorfra der lød med Dommens Torden
„Du er unyttig her paa Jorden,
„Guds Vrede er din rette Løn!“

. ,
Loven er som et Kobberbjærg,
at kravle op til dets stejle Top
mægter aldrig den svage Dværg,
selv om han slider Fødderne op.
Ned i Dybet han styrter for vist.
krydrer Djævelens Suppe til sidst!

Staupitz:

Dersom Loven et Bjærg er lig,
Vejen jo Christus viste dig:
„Hvo, der har Tro som et Sennepsfrø,
„kan styrte Bjærget i dyben Sø!“

Luther:

Men skulde det Ord mig give Ro,
da maatte jeg eje denne Tro,
der uden Angst og uden Frygt
paa Naadevalget stoled trygt
og kunde Frelsen til sig lænke.

.
— Med liffig Klang det Budskab kom,
men — „Reglen“ taler ej derom!

Staupitz:

Kan i vor Regel Du ej det se,
 det staar i den hellige Skrift maaske.
 Sankt Paulus læs og sè, at han forkynder:
 Retfærdiggjort af Troen har Du Livet!

Luther:

Da Ingen til Retfærdighed det driver,
 det hedder: Du ved Tro retfærdig bliver.
 O, hvilket Lys nu straalere til mig ned!
 det bringer Dag, som ingen Nat kan skade.
 Gud vil ej martre; han er Kjærlighed.
 Jeg vil mig paa hans Kjærlighed forlade.
 I Troen rive Du mig mægtigt hen,
 til jeg er ganske bleven din igjen!

Forfatteren viser os altsaa Luther, hvorledes han i Klosteret naaede til sin saakaldte *Sola-Fides*-Lære, d. v. s. til den Mening, at Mennesket retfærdiggjøres alene ved Troen, uden gode Gjæringer. — En forunderlig Munk, denne Luther! Uden paa nogen som helst Maade at være kaldet, imod sine Forældres Villie, træder Luther ind i Klosteret. Dybt rystet over, at en Ven pludselig døde i en Duel, og under Indtrykket af et heftigt Uvejr, ledsaget af Lyn og Torden, aflægger han det Løfte: „Hjælp mig, kjære St. Anna, jeg vil blive Munk!“ Hans lunefulde, melankolske Karakter egnede sig ikke for Ordensstanden og Klosterlivet. Ved den første h. Messe besteg han skjælvende Alteret og blev greben af en saadan Angst før Forvandlingen, at han stod i Begreb med at flygte ud af Kirken. Alligevel udøvede Ordenslivet sin helliggjørende, forædlende Kraft paa ham. Han selv tilstaar: „Sandt er det, en from Munk har jeg været og holdt mine Ordensregler Havde det varet længere, vilde jeg have martret mig tildøde med Vigilier, Bønner, Betragtning og andet Arbejde. — Jeg levede i Kyskhed og bad flittig baade Dag og Nat“. (Luthers Værker, Erlangen. Bd. 48.)

Men hans lidenskabelige Natur fandt ingen Fred under Ordenslivets søde og lette Aag. Stærke Fristelser i Henseende til Vellyst og Vrede opstode i hans Indre og opfyldte ham med Angst, saa at han blev modløs, frygtede stadig baade for sig selv og Djævelen, mistede al Tillid til sin Villies Kraft og henfaldt i en Tilstand af sygelig Melankoli. Han grublede i denne Tilstand over Pauli Breve og kom til det ufornuftige Resultat: Mennesket er helt og holdent slet; saafremt det anerkjender og tror, at det for Kristi Retfærdigheds Skyld anses af Gud for retfærdigt, saa anser Gud det ogsaa for retfærdigt. Det behøver ikke at forurolige sig over sine Synder og skal „lade sin Samvittighed gladelig sove i Kristo, uden at føle hverken Lov eller Synd.“ Var Troen alene tilstrækkelig, saa vare gode Gjerninger, Skriftemaal og Bod, Aflad og lignende Ting højst overflødige. — Denne glade Kristendom, denne Trosglæde, som end ikke i Synden selv ser noget, der adskiller fra Gud, kjender Katholiken ikke, thi med Paulus siger han: „Hvorledes skulde Kristus ikke være skilt fra Belial?“

I den oven anførte Samtale mellem Luther og Staupitz maa vi kun forundre os over, at Luther ved Henvisningen til Kristus og Troen mener at have opdaget noget Nyt, da han jo dog som Katholik maatte vide, at Kirken altid henviser til Kristi Fortjenester. Det er saa selvforstaaeligt for ethvert Barn, at det er os ufatteligt, at vore Modstandere kunne gebærde sig, som om vi troede, at vore egne Gjerninger gavnede mere end Kristi Fortjenester. Det er noget, man ogsaa maa læse mellem Linierne hos Herrig. Den katholske Kirke lærer i Overensstemmelse med den h. Skrift og den sunde Fornuft, at Troen alene ikke er tilstrækkelig til Frelse, men at Mennesket som et med Fornuft og fri Villie begavet Væsen maa medvirke med den Naade, som Forløserens Frelsergjerning har erhvervet os, for at opnaa Salighed. Men denne Med-

virkning har sin Begyndelse, sin Fortsættelse og sin Fuldendelse i Kristi Naade. Kun ved Hjælp af Kristi Naade kan Mennesket ret erkjende, angre, skrifte sine Synder og saaledes forberede sig til Retfærdiggjørelsen. En absolut Vished om Naadetilstanden og den evige Salighed kan Mennesket ikke være i Besiddelse af, kun en moralsk Vished. Luther forlangte den absolute Vished, men blev ofte plaget af pinlige Tvivl, og det var mærkelige Midler, han ifølge egen Erfaring anbefalede imod saadanne Ængstelser og Tvivl: „Man skulde drikke, lege og spørge rigeligere, ja endog synde Satan til Trods, og hengive sig til heftige Vredesytringer, navnlig mod Pavedømmet.“ (Citat. hos Døllinger, Reformation, og Luthers samlede Værker, 60, 129).

Senere Tilhængere mene: Troen frembringer af sig selv gode Gjerninger og kan ikke andet. Men dette er ikke sandt. Luther nægter jo Muligheden og Nødvendigheden af en fri Medvirkning med Naaden; men derved ophæves de gode Gjerningers Begreb og Fortjenstlighed. Vi baade kunne og maa øve gode Gjerninger, thi det ufrugtbare Træ skal hugges om og kastes i Ilden; men al vor Fortjeneste støtter sig paa Kristi Fortjeneste, som paa et absolut Grundlag.

Er Mennesket i sig selv helt slet, hvad Luther vildfarende lærte, bliver det aldrig frigjort fra Synden, men den tildækkes kun for Kristi Skyld; er det Naaden alene, som retfærdiggjør uden Menneskets Medvirkning, saa kunne vi begribe, hvorfor de ægte Lutheranere i Uerzen ikke vilde anerkjende en ny Salmebog, som man vilde indføre, fordi Ordet „Scheusal“ (Afskum) var strøget i Konfirmationssalmen. De vilde vedblive at synge: „Jeg er et Afskum kun for Dig“, da de ansaa sig selv for sande Afskum. Og Salmens Slutning er ogsaa forklarlig:

„Herr Jesus! Nimm mich Hund beim Ohr,
Wirf mir den Gnadenknochen vor,

Und schmeiss mich Sündenlummel
In deinem Gnadenhimmel.“

Men Augustinus siger: „Gud, som har skabt Dig uden Dig, retfærdiggjør Dig ikke uden Dig; han skabte Dig uden dit Vidende, men han retfærdiggjør Dig kun, naar Du vil.“

(Fortsættes.)

Det katholske Centenarium i Amerika.

(Af Dr. H.)

En Cyklus af Festligheder, som ere enestaaende i den katholske Kirkes Historie i Amerika, begyndte i *Baltimore* den 10. November. Det var Begyndelsen til en tredobbelt Højtidelighed, det 100de Anniversarium for Udnævnelsen af den første katholske Biskop i Amerika, Inaugurationen af den første Kongres af katholske Lægmænd i de forenede Stater, og Indvielsen af det nye nationale katholske Universitet.

Tusinde af Fremmede vare strømmede sammen til *Baltimore* for at bivaane de paa Indtryk rige Festligheder, og Tallet af de Troende, som havde begivet sig til Kathedralen, vilde mere end fire Gange have kunnet udfylde det mægtige Gudshus indtil den sidste Plads, helt bortsét fra selve Baltimores Katholiker, Mange, som vare iiede derhen fra det fjerne Vesten, ja selv fra Californien, for at tage Del i de glørrige Festligheder, vare ikke istand til at naa ind i Kathedralens Indre.

Foran Indgangen til den ærkebiskoppelige Residends og Kathedralkirken stod der opstillet dobbelte Rækker af uniformerede Riddere.

Kl. 11 begyndte den højtidelige Pontifical-Messe i Kathedralen, til hvilken Gejstligheden begav sig i højtidelig Procession. Denne Procession var en af de mest imponerende, som nogensinde er bleven sét i Baltimore.

Over 600 Gejstlige toge Del i den; de toge Opstilling lidt før Kl. 10 foran „Calvert-Hallen“ og droge saa til Kardinal *Gibbons* Residens. Her sluttede sig Biskopperne, Ærkebiskopperne og Kardinalerne i fuldt Ornat til den. Ærkebiskop *Ryan* fra *Philadelphia* holdt Festprækenen. Han gav en kort Oversigt over Catholicismens Historie i de forenede Stater og dvælede særligt ved den første katholske Biskop, *Caroll's* Person, hvem han sammenlignede med Ypperstepræsten *Simeon*. *John Carroll* blev den 6. November 1789 udnævnt til første Biskop af Baltimore og til den katholske Kirkes Overhoved i de forenede Stater. Hans første Diocesan-synode blev holdt i Aaret 1791, et Aar efter hans Konsekration. Den bestod kun af 21 Præster, som repræsenterede syv Nationaliteter, nemlig Amerikanere, Englændere, Irlændere, Franskmand, Belgiere, Tyskere og Hollændere; men alle vare ægte amerikanske Præster under hans Ledelse. Et af Biskop *Carroll's* første Skridt var, af alle Kræfter at understøtte Georgetown-Kollegiet, saa at han derved paa det mest slaende modbeviste den katholske Kirkes Modstanderes Beskyldning om, at den var Fjende imod al Videnskab og Opdragelse. Ogsaa imod den anden Beskyldning om, at Kirken vilde monopolisere Undervisningsvæsenet, forstod han at kjæmpe fortræffeligt. Ærkebiskop *Ryan* dvælede saa udførligere ved Biskop *Carroll's* Liv og den katholske Kirke i Amerikas første Historie og henvendte sig saa direkte til Lægfolk. Han sagde, at de skulde tale frankt og frit i den Kongres, som var forbunden med Centenarfestlighederne, for at vise Verden, at vore Modstanderes Paastand, Lægfolk vare kuede af Præsterne, var intetsigende. Det var paa Tide, at aktive og dannede Lægmænd viste deres Indflydelse i alle Spørgsmaal, som angik Kirke og Samfund. Saa fortsatte han: „Ved Biskoppernes, Præsternes og Lægmænds forenede Kræfter ere Resultaterne af Fremskridtet i det forløbne Aarhundrede virkelig beundrings-

værdige og det i et Land, hvor Oppositionen og Hadet mod Kirken var stærkt og dybt rodfæstet. Jeg minder kun om Ny-England-Staterne, som for 60 Aar siden kun havde *en* Biskop og to Kirker. Nu have de derimod 1 Ærkebiskop, 6 Biskopper, 942 Præster og 619 Kirker med Privatkapeller, Kollegier, Skoler og Velgjørenhedsanstalter.“ Da Biskop *Carroll* blev konsekreret, talte de Forenede Stater omtrent 4,000,000 Indbyggere, af hvilke 30,000 vare Katholiker. Nu er Katholikernes Tal 9,000,000 med 8000 Præster, 10,500 Kirker og Kapeller, 27 Seminarier, 650 Kollegier og Akademier og 5000 Sogneskoler. Som i Hedningernes Tid frygtede man i dette Land, at Kirkens Indflydelse kunde være en skadelig, og hemmelige Selskaber sluttede sig sammen imod den. Denne Sammenrotning kom imidlertid Kirken til Gode; thi Nationens Tænkere bleve derved foranledigede til at studere dens Lærdomme og Historie og sluttede sig saa til den. I Borgerkrigen, der spaltede alle andre Kristne i nordlige og sydlige, viste den katholske Kirkes Enhed sig ret. Her traadte ogsaa den af Kirken plejede Kjærlighed til Næsten i et glimrende Lys, idet barmhjærtige Søstre, hvad enten fra Syd eller Nord, paa opoffrende Maade toge dem af alle Syge og Saarede. Af den Grund er ogsaa det store Omsving i den offentlige Mening til Fordel for den katholske Kirke siden Borgerkrigen at konstatere. Ærkebiskoppen sluttede sin Præken med at vise hen til, hvor meget der endnu kan blive gjort af den katholske Kirke for de Sorte og Indianerne.

Om Eftermiddagen afholdtes en Banket, som samtlige Prælater overværede. Ærkebiskop *Satolli*, Kardinal *Gibbons*, Kardinal *Taschereau* og Biskop *Moniès d'Oca* fra Mexiko holdt Taler. Breve fra Kardinal *Manning* af England og Ærkebiskop *Walsh* af Irland bleve forelæste. Ærkebiskop *Ireland* holdt en ildfuld Toast for „vort Fædreland“.

Om Aftenen lyste Kathedralkirken fra nederst til

øverst i en feagtig elektrisk Belysnings Straaler. Ærkebiskop *Heiss* fra Milwaukee sang Pontifical-Vesperen og Ærkebiskop *Ireland* holdt Festprækenen. Højtideligheden afsluttede med Uddelelsen af den pavelige Velsignelse.

Den 11. November var i Kathedralen Pontifical-messe, for at nedbede den Helligaands Bistand til den katolske Kongres' Forhandlinger. Ærkebiskop *W. H. Gross* af *Oregon City* prækede. Messens Proprium blev som om Søndagen sunget i Gregoriansk Choral af St. Marie Seminariets Studenter. De øvrige Dele af Musikken, som bestod af Kompositioner af Gounod og Hummel, bleve sungne af det blandede, 60 Stemmer stærke, Cathedral-Kor.

Klokken var 10¹/₂, da Delegaterne til den katolske Kongres naaede Concordia-Operahuset. Pladserne vare afdelte efter Staterne og store Tavler med Staternes Navne anviste de Delegerede deres Pladser. Hr. *William J. Onahan* fra Chicago aabnede som Organisations-Komitéens Præsident Mødet. Ærkebiskop *Ireland* fra St. Paul sagde en Bøn og saa blev følgende Kabeltelegram fra Kardinal *Rampolla* oplæst:

„Til Hs. Eminence, Kardinal Gibbons, Baltimore. Efter at jeg havde meddelt den hl. Fader Hengivenhedsytringerne, som indtraf til ham fra den katolske Kongres, som skal holdes i Baltimore, beordrede Hs. Hellighed naadigst mig at melde, at han kjærlighedsfuld giver sin Velsignelse til alle Medlemmer. Kardinal Rampolla.“

(Fortsættes.)

Afrikansk.

(Af Dr. H.)

Den evropæiske Politiks Spørgsmaal bliver nu paa en Maade trængt i Baggrunden ved de Meddelelser,

der komme til os fra den afrikanske Verdensdel. Stedserigere og klarere flyder Kilden af Efterretningerne, som naa den civiliserede Verden om *Emin Paschas* og *Stanleys* vidunderlige Oplevelser. Mørket, der saa længe rugede over begge de kække Forskeres Oplevelser, begynder ved de offentliggjorte Breve altid mere at lysnes, og som Juleforæring kunne vi denne Gang faa et nyt Epos og en ny Odyssé; thi Stanleys Rejsebeskrivelse turde blive et Epos, og Emin Paschas Fortælling om sine Hændelser, sine Forholdsregler og sine Resultater en Odyssé.

Et langt, stille Tog, Evropæere og Afrikanere, som efter fleraarige Lidelser og Savn, Farer og Strabadser vende tilbage fra den afrikanske Vildmark, vil i den nærmeste Fremtid indtræffe ved Zanzibars Kyst. De udmagrede Mennesker med sønderrevne Klæder ville ikke se ud som Triumfatorer, de ville ikke føre Fanger med sig, ikke prale med lænkede, vilde Dyr. Og dog er deres Tog et Triumftog, langt mere smukt og gribende end sejrige Legioners. Ledsages det end ikke af lydelig Tubaklang, saa toner i Stedet for disse Sejrherrers Lov i hele den civiliserede Verden. Beretningerne, med hvilke de Frelste ville berige Ethnografien og Geografien, Botaniken og Zoologien, have en ganske anden Værd end Fremstillingen af lykkelige, strategiske Planer og mægtige Hæres taktiske Foretagender, end Beretningerne om store Slag, i hvilke Tusinder af blomstrende unge Mænd, som lige havde taget Afsked med deres Mødre, Søstre og Hustruer, ere segnede.

Et *internationalt Selskab* se vi forenet i det Tog, som nærmer sig Zanzibars Kyst under tysk Beskyttelse. Der er Emin Pascha, som har overtaget Forvaltningen af et Land ved Ækvator og med Heltemod Aar igjennem har ført den, som i den ægyptiske Ækvatorialprovins og i Wadelai (?) saa velgjørende har virket som Lærer, som Landmand og Gartner, som Haandværkenes Hæver og Sædernes Forædler, at Mahdisterne ville bruge lang Tid, for at udviske Sporene af denne Civilisation. — Der er en Amerikaner, haard og elastisk som Staal, som hele to Aar er draget igjennem uudforskede Lande under bestandige Kampe og Savn, for at bringe Hjælp til Emin Pascha. — Der er en Italiener, som i alle Trængsler har staaet troligt ved Emins Side.

Vi finde flere Englændere af hin koldblodigt kække og udholdende Natur, som det britiske Ørige gennem Generationer har frembragt. Og til disse Kampnaturer har der sluttet sig et Antal Missionærer, besjælede af ophøjet Udholdenhed, som gjøre Forsøg paa, ved Sagtmodighed og Kristendommens Lys, at afvæbne Kanibaler. Enhver af disse Mænd ser tilbage paa et daadrigt Liv.

I dette Aar faar Stor og Lille til Foræring en Julefortælling, som i spændende Indhold ikke staar tilbage for nogen som helst anden, og dertil har det Fortrin at være sand. Hvorledes de paa Evropæerne skinnsyge ægyptiske Officerer have øvet Forræderi imod Emin, idet de udbredte det Rygte, at han vilde bringe Folket i engelsk Slaveri; hvorledes Oprørerne have taget ham til Fange, hvorledes saa de mahdistiske Dervischer brøde ind i Landet og nedsløge Alt, saa at man saa' hen til Emin som den eneste Redningsmand, befriede ham og igjen kaarede ham til Fører, hvorpaa han førte sine Folk til Sejr; hvorledes Stanley under uophørlige Kampe og Savn trængte frem til Emin gennem Urskovens Skræmsler, hvorved hans Haar er blevet fuldstændig hvidt, og hvorledes endelig de Forenede med stort Følge slog sig igjennem lige til det tyske Beskyttelsesgebet: alt dette er saa romanagtigt, at den opfindsomme Digter overfor disse Kjendsgjerninger maa bøje sit Hoved.

Til Ugebladets Læsere.

Som i de foregaaende Aar agte de Undertegnede ogsaa i Aar at foranstalte en Uddeling af Fødevarer til de Fattige i Julen, og vi nære det tillidsfulde Haab, at Bidragene i nævnte Øjemed ikke ville flyde sparsommere i Aar end ved foregaaende Julefester, saa at ret mange Fattige maa kunne fejre Julen med ublandet Glæde.

Kjøbenhavn, d. 4. Dec. 1889.

Fru *C. Erlewein*,
 St. Kongensgade 62. St.
 Fru *E. Tronier*,
 L. Strandstræde 20, 4. S.
 Fru *M. Larsen*,
 Vingaardstræde 10, St.

Kirkelig Kalender.

Søndag den 8. December. Marias ubesmittede Undfangelse. 9. M. Oktavdag. — 10. Ti. Lorettofest. — 11. 0. (Fastedag) Da-

masus Pave og Bkj. — 12. To. Vicelin, Biskop og Bekj. — 13. F. (Fastedag) Lucia, Jomfru og Mart. — 14. L. Oktavdag.
Søndag den 15. December. 3. Søndag i Advent.

Generalmøde for Vincentskonferenserne. Søndag d. 8, December afholdes i Svendeforeningens Festsal, Brødgade 67, det 4. Generalmøde for iaar. Mødetid: Kl. 12 efter Højmessens i Sognekirken. Alle Æresmedlemmer indbydes.

Lokalbestyrelsen.

For de mange og smukke Beviser for Paaskjønnelsen af min 25aarige Virksomhed ved Sct. Ansgars Kirke bringer jeg herved min varmeste Tak.

Kjøbhvn. d. 4. Decbr. 1889.

F. Michaelsen.

Mariakongregationen for Mænd. I Dag den 8. Dec. (Marias ubesmittede Undfangelse) afholdes Fælleskommunion Kl. 8 i Jesu Hjærtens Kapel (Stenosgade); Titularfest med Prædiken Kl. 6. Aften i Sct. Ansgarskirke

P. Brinkmann, Præses.

Jesu Hjærtens Kapel. Søndag den 8. Dec. holdes som sævanlig om Aftenen Kl. 6. Andagt med Prædiken i Kapellet.

Kollekten, som i Anledning af den h. Elisabeths Fest afholdtes den 24. Nov. i Sct. Ansgars Kirke, St. Josefs- og Sct. Mariæ Kapel, til Bedste for Elisabethforeningen, indbragte 60 Kroner.

Sct. Josefs-Søstre bringe herved Alle, som ved Gaver eller Indkjøb og ved personlig Assistance viste Jule-Basaren, deres Velvillie, en hjertelig Tak med Ønsket om en velsignet Julefest.

Sct. Josefs Gilde. Alm. Møde for alle Brødre, Mandag d. 9. Dec. Kl. 8 $\frac{1}{2}$ Aften. En Sag af særlig Interesse foreligger. — Udstillingen er aaben. — Mandag den 23. Dec. bortfalder det sædvanlige Møde.

Devotionaliehandelen,

(Gl. Torv 4 St.)

anbefaler sig med smukke **Jule- og Nytaarsgaver**. Fremhæves: Større og mindre Krybber, Kors, Statuetter, Vievandskar, Rosenkrandse og Billeder i rigt Udvalg.

Til Julepresenter

anbefales et stort Udvalg af **Cigarer** i forskellige Kvaliteter, i $\frac{1}{1}$, $\frac{1}{2}$, og $\frac{1}{4}$ Kasser til billigste Priser,

Peter Andersen,

Toldbodvej Nr. 2, 2den Sal.

Værelse til Leje.

Hos Bogbinder O. Petersens Enke, Gothersgade 69, (Grønt-handelen) er et møbleret Værelse tilleje for 1 a 2 Herrer.

Rasmussen & Olsen. — Kjøbenhavn.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Syvogtredivte Aargang.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, Store Kjøbmagergade 10, 1. S., Kjøbenhavn. — Redaktør: A. Johansen, Bredgade 64, 1. S.

N° 50.

Søndagen den 15. December.

1889.

Indhold. Centenariet i Amerika. Luther, et kirkeligt Festspil. Johannes Gabriel de Perboyre. Efterretninger: Kjøbenhavn, Polen, Rom. Bekjendtgjørelse.

Det katholske Centenarium i Amerika.

(Af Dr. H.)

(Sluttet.)

Hr. *Onahan* forestillede derpaa den tidligere Guvernør *John Lee Carroll* som provisorisk Præsident; denne udtalte blandt Andet: „Man behøver kun at se tilbage til Historien af de første Kolonister fra Maryland, for at se, at i hine Tider, i hvilke Moderlandets Love endnu godkjendte religiøs Forfølgelse, og Puritanere og Episkopale stode fjendtlige ligeoverfor hinanden, *den katholske Koloni* Maryland forkyndte, paa dens Grund *skulde Religionen være saa fri som Luften*, vi indaande, og Hengivenhed for Landets Regering ikke være bunden til nogen Sekt. Taleren skildrede saa Katholikernes Fortjenester af de forenede Stater fra deres Begyndelse af indtil vore Tider og viste, hvorledes den katholske Kirke endnu idag bekæmper

alle moderne Vranglærdomme og derfor beskytter den bestaaende Orden.

Mange Lykønskningsskrivelser vare indtrufne fra Udlandet; dog forelæstes kun Skrivelser fra Grev *Walbott von Bassenheim* fra St. Andreas ved Brügge i Belgien og Grev *A. de Mun*, Medlem af Deputeretkamret.

Efter at have vedtaget de forenede Staters Kongres' Regler som Katholikkongressens Regler og enet sig om en Forretningsorden, udnævntes en lang Række af Vicepræsidenter og Secretærer fra alle Dele i de forenede Stater.

Den første Taler var Hr. *Daniel Dougherty* fra New York, som holdt en med stort Bifald modtaget Tale. Den højærv. P. *Jacob Nugent* fra Liverpool talte nogle Ord om de snævre Baand mellem Amerikas og Englands Katholiker og meddelte, at det første Stød til denne Kongres var blevet givet i en Samtale, Ærkebiskop *Ireland* havde med Cardinal *Manning*. Saa holdt Hr. *Honore Mercier*, Premierminister af Quebec, en kort Tiltale. Nu vilde den forhenværende forenede Staters Senator *Kernan* begynde en Tale, som Kardinalerne *Gibbons* og *Taschereau* viste sig og bleve modtagne med en hel Bifaldsstorm. Efter at begge Emnenserne havde indtaget deres Pladser til Højre og Venstre for Præsidenten, rejste Kardinal *Gibbons* sig og holdt en lille Tale.

Efter at *Kernan* fra New York havde sluttet sin ved Kardinalernes Indtræden afbrudte Tale, udnævnte Præsidenten en Komite til at udarbejde Resolutioner og en Komite, som skulde gjøre de forenede Staters Præsident *Harrison* sin Opvartning og indbyde ham til at besøge den katholske Kongres.

Præsidenten forestillede saa Dr. *John Gilmany Shea* fra Elisabeth i New Jersey, som forelæste en Afhandling om katholske Lægfolkskongresser.

Dr. *H. F. Brownson* fra Detroit i Michigan forelæste en Afhandling om Lægfolks Virksomhed i Kirken.

Hr. *Karl J. Bonaparte* fra Baltimore oplæste en Afhandling om Pavedømmets Uafhængighed.

Efter at alle provisoriske Embedsmænd vare blevne valgte til permanente Embedsmænd, hævdede Kongressen Mødet Kl. 3,45 om Eftermiddagen og ansatte et nyt til Onsdag Form. Kl. 10. Præsident *Harrison* svarede telegrafisk, at han var rede til at modtage Komiteen, som i den katholske Kongres' Navn skulde gjøre ham sin Opvartning, Onsdag Form. Kl. 10,45.

Om Aftenen Kl. 7,30 begyndte den til Kardinalernes Ære i Concordia-Operahuset foranstaltede Reception. Paa Gallerierne sad mange Herrer med deres Damer og Professor *Green's* Orchester spillede smukke Melodier. Kl. 8 indfandt sig de to Kardinaler *Gibbons* og *Tascherau* og Ærkebiskop *Satolli* med flere Præster. Saa snart Kardinalerne havde taget Sæde i Logen, forestillede the hon. *Wm. J. O'Brien*, der fungerede som Ceremonimester, Hr. *Martin F. Morris* fra Washington som den første Taler. Denne dvælede ved Fortjenesten af de tre katholske Pionerer: *Columbus*, *Calvert* og *Carroll* og den katholske Kirkes store Blomstring i de forenede Stater ved Slutningen af det første Aarhundrede af deres Bestaaen. Den næste Taler var *Charles B. Roberts*, som ydede Ærkebiskop *Carrolls* Karakter, Virken og Evner høj Anerkjendelse. Ærkebiskop *Wm. H. Elder* holdt Svartiltalen.

Medens Hr. *Roberts* holdt sin Tale, kom Fader *Stephan*, Præsidenten for det katholske Indianer-Bureau i Washington med Indianerhøvdingerne *Joseph*, som beklæder et Dommerembede hos Blakfeet-Indianere i Montana og allerede engang har fældet en Dødsdom, og „*Hvide Fugl*“ fra Sioux-Indianerne i Dakota. Deres Tilsynkomst fremkaldte levende Bifald, og de maatte efter Ceremoniens Slutning holde en formelig Modtagelse. Begge Indianerhøvdingerne ere praktiske Katholiker og for Tiden af deres Ophold der Jesuiternes Gjæster i Loyola-Kollegiet. Om Aftenen vare alle ka-

tholske Kirker og Anstalter og mange Privatbygninger illuminerede, og Tusinder Mennesker bølgede igjennem de som ved Dag oplyste Gader.

I Katholikkongressens Møde den 12. Novbr. tog Premierminister *Mercier* fra Quebec Anledning til at takke Forsamlingen for den ham givne ærefulde Indbydelse i Kanadas Befolknings Navn. Taleren ytrede den Overbevisning, at den af den kanadiske Regering vedtagne Lov, som tilbagegiver til Jesuiterne i Landet deres under Kong Georg III. af England konfiskerede Besiddelser, maatte blive almindeligt passende vurderet som en ærefuld retlig Beslutning.

Paa Opfordring af Delegat *Fagin* fra New York gav Kongressen ved Resolutioner et passende Udtryk for sin Højagtelse ligeoverfor Kanadas Befolkning.

Monsignor *Gadd* fra England, Kardinal Mannings Repræsentant, lykønskede Kongressen i hjærtelige Ord til det ved den talrige Deltagelse udviste Resultat.

Delegat *William L. Kolly* fra St. Paul udbredte sig over Themaet: „Religion og Opdragelse“. „Søndagens Helligholdelse“ var Titlen paa en Afhandling, *Manly B. Tolls*, Delegaten fra Cleveland, oplæste. *George D. Wolff* fra Philadelphia talte om den katholske Presse. Derpaa fulgte *Richard H. Clarke* fra New York med en Afhandling „Om Katholikernes Virksomhed i de første hundrede Aar“. Professor *Hermann Allen* fra Chicago behandlede „Kirkemusik“. Angaaende Themaet „*Temperance*“ ytrede *John H. Campbell* fra Philadelphia: „Katholikerne ville hverken erklære sig til Gunst for Prohibition eller fuld Licents eller „local option“; men de anbefale Udskænkingslokalernes Lukning om Søndagen og streng Gjennemførelse af de Love, der forbyde Salg af spirituøse Drikke til Mindreaarige.“

Joseph J. O'Donohue fra New York meddelte i den den foregaaende Dag udnævnte Komites Navn, at Præsident *Harrison* havde lovet sin Nærværelse ved den

den næste Dag stedfindende Indvielse af det katholske Universitet. Denne Efterretning blev af de tilstedeværende hilset med stormende Bifaldsytringer.

Forskjellige Herrer bleve udnævnte til Medlemmer af en Agitationskomite for fremtidige Katholikkongresser. Dommer *Morgan O'Brien* fra New Yorks Stats-Overret forelagde for Forsamlingen et Resumè af Katholikkongressen, i hvilken der først og fremmest vistest hen til Vigtigheden af den Kjendsgjerning, til hvis Højtideligholdelse Amerikas katholske Lægfolksverden havde forsamlet sig i disse Haller.

Efter at Resumet var blevet modtaget af Forsamlingen med levende Bifaldsytringer, amenderede *Campbell* fra Philadelphia et Andragende af *Onahan* fra Chicago derhen, at den næste Katholikkongres i Aaret 1892 skulde blive afholdt i den By, i hvilken *Verdensudstillingen* skal finde Sted. Amendementet blev enstemmigt vedtaget. Efter det brugelige Takvotum sluttede *Ærkebiskop Ireland* fra St. Paul Kongressen med en kort, kraftfuld Tale.

Om Aftenen holdtes i Baltimores Gader et storartet Fakkeltog, i hvilket 40,000 Personer toge Del.

I *Washington* blev den 12. Novbr. en Deputation fra Katholikkongressen modtaget af Præsident *Harri-son*; den overrakte ham en stilistisk fuldendt *Adresse*, i hvilken der blev givet et veltalende Udtryk for Landets katholske Befolknings Hengivenhed og Troskab imod Republikken og dens Institutioner og Agtelse for Landets øverste Embedsmand. I Anledning af Festlighederne for Hierarchiets hundredaarige Bestaaen i Amerika ønskede Katholikerne ogsaa at ytre deres Tilfredsstillelse over „vore borgerlige Institutioners Ufor-gængelighed og Fasthed, Udviklingen af den religiøse Friheds Aand og Tolerantsen og Landets mægtige Fremskridt.“ Præsidenten besvarede Adressen med anerkjendende Ord; han beklagede ved Embedspligter at være forhindret i at bivaane Kongressens Forhandlin-

ger, men haabede at kunne overvære den højtidelige Aabning af det katholske Universitet.

Onsdag den 13. Novbr. foretoges i Washington den højtidelige Aabning af det katholske Universitet i Overværelse af et stort Antal gejstlige og verdslige fremragende Personligheder. Højtideligheden indlededes med en Hymnesang, der blev foredraget af 250 Studenter fra St. Mary Seminariet og St. Charles Kollegiet. Kardinal Gibbons drog saa, fulgt af det store Tal Prælater, gennem de vidtløftige Rum og foretog Indvielsesceremonierne. I Universitetets Kapel blev Pontificalmessen celebreret af Msgr. *Satolli*, Ærkebiskop af Lepanto og Pave Leo XIII's Special-Nuntius. Biskop *Gilmour* af Cleveland holdt en længere Festprædiken. De talrige Gjæster, som ikke kunde finde Plads i Kapellet, bleve førte til den rummelige Læsesal, hvor P. *Fidelis*, Superior for Passionistordenen i Brasilien, holdt en Tale. Statssekretær *Blaine*, Agerdyrkningsminister *Rusk*, Statssekretær *Sherman* og Generalerne *Rosecrans* og *Vincent* vare nærværende. Derpaa fulgte en *Festbanket*, i hvilken 250 Indbudne toge Del, deriblandt Marinesekretær *Tracey*, Finanssekretær *Vindom*, Generaladvokat *Miller* og Indenrigssekretær *Noble*. Da Præsident *Harrison* traadte ind i Banketsalen, blev han hilset ærefrygtsfuld af de Tilstedeværende, der rejste sig fra deres Pladser. Man førte Præsidenten til den for ham reserverede Æresplads til Venstre for Kardinal *Gibbons*. Biskop *Keane* udbragte en Toast for Præsidenten, som denne besvarede. Imidlertid var ogsaa Vicepræsident *Morton* mødt med sin Frue og blev modtaget paa en ikke mindre enthusiastisk Maade. Festligheden sluttede med Overgivelsen af en Marmorbuste af den hl. Thomas af Aquin, en Foræring fra de i Rom bosiddende Katholiker fra Storbritannien og Irland.

Luther, et kirkeligt Festspil.

(Fortsat.)

I Skuespillet optræde to Studenter, af hvilke den Ene trækker et Afadsbrev op af Lommen. *Anden Student:* „Hvad har Du der i Haanden?“

Første Student:

Det er en pavelig Afadsbillet
af dem, som Tetzal spreder omkring,
og har man saadan en lille Ting,
er med sine Synder strax man færdig,
og Alle maa kalde En dydig og værdig.

Anden Student:

Ja, Du er nu rig, saa Du kan saa rart
kjøbe Dig Aflad i en Fart;
men saadan en fattig Djævel, som jeg,
kommer med Tvivlene ingen Vej;
for ham vil der ingen Udvej være,
uden Forbedring . — . . .

Luther kommer ind med en Rulle i Haanden, og den første Student fortæller, at han ogsaa har anvendt en større Sum Penge, for at udfri sin afdøde Fader fra Skjærsilden, og fortsætter saa:

Der var en Trængsel, som kunde forslaa.
Tetzal saa jeg stoltelig gaa,
— Afadsbullen blev baaren foran;
Magistrat og Raad, ja hver eneste Mand,
med Præster og Munke i Processionen
skred fremad under Klokkernes Tonen.

Luther: Og uden Anger Du vil blive karsk?

Første Student: Jeg var til Skrifte, det maa I tro.

Anden Student: Kun Faa er som I saa stræng og barsk . . .

Luther: Og saa, saa købte Du disse to?

Første Student:

Først den ene og saa den anden;
thi saa lokkende talte Manden:
„Bare Mønten i Bøssen klinger,
Sjælen strax ind i Himlen springer!“

Paa denne Maade proppes i vore oplyste Dage de gamle, sorte, historiske Løgne om Afladen og Tetzels ind i Publikum. „Leipziger Tageblatt“ kunde her have givet baade Redaktøren af „Deutsches Tageblatt“ og Hr. Kynde en Smule Undervisning; thi i 1879 skrev det følgende: „Der er vel næppe blevet mere og uligere talt og skrevet om og fældet Dom over nogen Leipziger fra Middelalderen, end over Dominikanermunken og den saakaldte Afiadskræmmer Johan Tetzels . . . Tetzels skal have været et letsindigt og sanseligt, samvittighedsløst Menneske; men disse Overleveringer tør man dog ikke tage imod uden Betænkeligheder. Det bitre Had, som opstod mellem den gamle og den nye Kirke, efterlod saa mange falske eller opfundne Sager til Efterverdenen, som først ere blevne stillede i deres sande Lys af den nyere Forskning. Johan Tetzels, om hvem man ikke kan nægte, at han var en lærd og i sin Kirke meget anset Mand, blev med Tiden en Folkefigur, ligesom Dr. Faust.“ Saa vidt det protestantiske Blad.

Ogsaa det gamle Æventyr om, at den katholske Kirke paa Tetzels Tid skulde have hyldet den Grund-sætning:

„Bare Mønten i Bøssen klinger,
Sjælen strax ind i Himlen springer!“

opvarmer Hr. Herrig i sit Skuespil. Sandheden er imidlertid den, at Tetzels netop *offentlig har fordømt* denne ugudelige og ukirkelige Lære. Luther siger i sin 27. These: „De prædike forfængelig Menneskelærdom, som paastaa, at Sjælen farer ud af Skjærsilden, saa snart

Pengene klinge i Bøssen.“ Han mente, at Tetzal havde benyttet sig af denne frivole Udtalelse; men han havde ikke hørt den med egne Øren, men fremkom med denne svære Anklage ene og alene paa Grund af *et Rygte*. Men hvad blev der ikke fortalt den Gang! Tetzels Modstandere havde jo endog udbredt det Rygte, at Tetzal skulde have været druknet paa Grund af Ægteskabsbrud, men var bleven benaadet af Kejseren! Som om et saadant Menneske havde kunnet vove at optræde blot i otte Dage som en offentlig Modstander af Luther! Imod Luthers Theser opslog Tetzal paa Universitetet i Frankfurt a. O. 106 Modtheser, og den 56de lyder saaledes: „Er en Sjæl rensed, saa svinger den sig, uden at hindres af Noget, op til Guds Beskuelse; og hvo, som siger, at dette ikke kan ske, førend Pengene klinge i Bøssen, han er i Vildfarelse.“

Men selv om Tetzal ogsaa i Virkeligheden havde været et uværdigt Menneske, som hemmelig havde brudt de højtidelige Løfter, Luther offentlig brød, — selv om han ogsaa havde drevet Misbrug med Kirkens Lære om Aflad — saa kan det dog ikke lægges den kirkelige Lære *selv* til Last! Eller skal maaske Apostel-Embedet gjøres ansvarlig for, at der iblandt 12 Apostle fandtes en Judas?

Ifølge Kirkens Lære er der til Opnaaelsen af Aflad, 3: *Tilgivelse af timelige Syndestrafte*, knyttet visse Betingelser, uden hvis Opfyldelse ingen Aflad opnaas trods alle „Penge i Bøssen!“ Til disse Betingelser hører fremfor Alt den værdige Modtagelse af Skriftemaalets og Alterets hellige Sakramenter tilligemed fuldkommen Anger over de begaaede Synder; først efterat alt dette er bragt i Orden, følger Udøvelsen af en eller anden god Gjerning, som Kirken i de enkelte Tilfælde har foreskrevet i Henseende til Opnaaelsen af Afladen.

Hvor klart og tydeligt Læren om Aflad blev forkyndt længe før Luther, fremgaar af en i 1486 trykt

„Sjælefører“, som udtrykkelig erklærer: „Vide skal Du, at Aflad ikke tilgiver Synder, men ene og alene eftergiver timelige Syndestrafte, som Du maatte have fortjent ved dine Synder. Vide skal Du, at Du ikke kan opnaa Aflad, saa længe Du befinder Dig i Synden og ikke har skriftet og oprigtig angret og hjærtelig foresat dig, at Du vil forbedre dig, ellers hjælper Alt intet. Gud er naadig og barmhjærtig og giver den hellige Kirke Magt til at forlade Synderne og en stor Frelsens Skat, men ikke til Bedste for et udvortes Menneſke, som mener at opnaa Salighed ved udvortes Gjeringer.“

Og trods saadanne klare Ytringer af katholske Kateketer maa man nu i Herrigs Skuespil læse Studentens perfide og vanvittige Tale: „Jeg fattige Djævel kan ikke kjøbe mig Aflad, og for mig gives der ingen anden Udvej end at forbedre mig.“ Vi vide nok, at Luther, den katholske Præst og Ordensmand, først har bagtalt sin Moder, den h. Kirke, paa en saa gemen og uforſkammeret Maade; men lidt efter lidt burde hans Disciple dog i deres Studier naa til Sandheden. Saa længe Verden vedbliver at bestaa, vil imidlertid ogsaa Talemaaden bestaa: „*Stat pro ratione voluntas*, selv om Forstanden modsiger, beholder Villien dog Overhaand.“ Den katholske Kirke skal nu engang have Uret, ellers vilde der jo rigtignok heller ikke være nogen anden Udvej tilbage for Reformatorens Disciple, end at vende tilbage til Moderkirken. Dog undlade vi ingenlunde at anerkjende, at mange iblandt dem alvorlig bestræbe sig for at komme til Sandheds Erkjendelse; og at det er saare vanskeligt for dem at afryste de Fordomme, som ere indpodede dem i Ungdommen og gaaede over i deres Kjød og Blod.

(Fortsættes.)

Johannes Gabriel de Perboyre.

(Af Dr. H.)

Den 10. November fandt i Aulaen over St. Peterskirken en gribende Højtidelighed Sted. I Overværelsen af en Broder, som er Lazaristpater, og en Søster, som er Nonne; en anden Søster, der ligeledes er Nonne, virker i China, blev *Johannes Gabriel de Perboyre* af Pave Leo XIII erklæret for Salig. Han var en Søn af jævne Bønderfolk fra Bispedømmet *Cahors* i Frankrig. Han blev født den 6. Januar 1802. Et fromt, elskværdigt Barn, som han var, blev han optaget i det lille Seminar i *Montauban* og allerede her beskjæftigede den Tanke ham, at blive en Missionær for Hedningerne. Han bragte den til Udførelse ved 1818 at indtræde i den hl. Vincents af Pauls Missionspræsters Kongregation, med andre Ord i Lazaristernes Kongregation. Disse jævne Præster have som bekjendt Missionsstationer næsten i alle Lande. Efter at have fuldendt sit Noviciat og sine filosofiske og theologiske Studeringer, virkede han som Professor i Dogmatik og senere som Seminar-Direktør, udmærket i enhver Retning; særlig dygtig viste han sig at være som Novicemester. I denne Stilling havde han Lejlighed til at uddanne en Mængde unge Præster for Missioner i alle Lande. Hans Hjertes inderste Ønske, selv at turde drage med ud at forkynde Evangeliet for Hedningerne, blev af hans Foresatte mange Gange afslaaet, men endelig tilstaaet. I August 1835 landede han i *Makao*, den bekjendte portugisiske Station ikke langt fra China. Efter at han der havde modtaget en grundig Undervisning i det Folks Sprog, som han var kaldt til at prædike Troen for, blev han beordret til *Hu-Pa*. Svære Fristelser, med hvilke selv Guds frommeste Tjenere ikke sjældent hjemses, pinte her hans Sjæl; det var haarde, bitre Kampe, som han her maatte arbejde sig igjennem; det var sande Oliehavetimer. Men saa aabenbarede Frelseren sig for ham og sagde til ham: „Hvorfor er Du bedrøvet? læg Dine Fingre i mine Vunder og ængst Dig ikke længere.“ Paa engang hørte Fristelserne op, og Fred, Lys og Glæde toge atter Bolig i hans Hjærte. I Efteraaret 1839 rejste der sig en Forfølgelse imod de

Kristne i China. Præsterne trak sig tro imod deres guddommelige Mesters Formaning tilbage i et Skjulested; men deres Opholdssted blev forraadt. En Tjener blev for Penge *Perboyres* Forræder. Opfordret til at angive Stedet, paa hvilket de øvrige Kristne vare skjulte, svarede han fast og modigt „Nej“. Soldaterne berøvede ham hans Klæder, fængslede ham og førte ham til Mandarinen *Liu* i *Kuang-Im-Tam*. Efter et kort Forhør blev han med Hænderne befæstet til en Galge, saa at Fødderne ikke berørte Jorden. En raa Bøddel mishandlede ham desforuden en hel Nat igjennem. Svækket næsten til Døden skulde han til Fods vandre til *Ku-Tschen-Kieng* til Mandarinen der; han vilde sikkert paa denne Rejse være død af Udmattelse, naar en rig Hedning ikke havde forbarmet sig over ham og hjulpet ham til en Bærestol. Ankommen til Mandarinen, fik han først Slag i Ansigtet og paa Ryggen. Efter mange Spørgsmaal, der vidnede om de chinesiske Lærdes latterlige Fordomme angaaende Kristendommen, befalede Mandarinen ham, at træde paa et paa Jorden lagt Krucifix. „En saadan Forbrydelse vil jeg aldrig begaa, hellere dø,“ var hans Svar. Da man truede ham med Døden, svarede han, at det vilde være en stor Lykke for ham, at dø for den sande Tro. Fyrretyve Ørefigen vare hans Løn for denne smukke Bekjendelse. Fyrretyve Dages Fængsel, i hvilken Tid flere Forhør holdtes, fulgte paa denne Mishandling, saa bragte man ham til Vands til den store By *Siang-Yang-Fu*; ogsaa denne Rejse var en Kjæde af Lidelser. Byens Befalingsmand forlangte ligeledes af ham, at han skulde træde Korset med Fødder. „Aldrig!“ var Bekjenderens Svar. Efter nogen Tids Forløb førte han ham for en Domstol. Præsidenten der overbød sig i Grusomheder. Først lod han Missionæren slaa i Ansigtet med haarde Lædersaaler, saa ophænge ved begge Tommelfingre og ved Haaret, og det fritsvævende Legeme støde frem og tilbage og idømte ham flere af den Slags umenneskelige Straffe. Endelig blev han overantvortet til den øverste Domstol i *U-Tsang-Fu*. Hvad han led i Fængslet der, lader sig næsten ikke beskrive. Armene bleve ved Hjælp af Tov snørede saa fast paa ham, at Blodet brød ud af Finger-spidserne; om Natten bleve hans Fødder skruede ind i en Stok. Denne Behandling varede ni fulde Maaneder; en Del af hans Lemmer raadnede op paa ham. Den

højeste Mandarin forlangte af ham, at han skulde afsværge sin Religion, og paa hans kategoriske Vægtring fulgte hver Gang de haardeste Pinsler.

(Sluttet.)

Efterretninger fra Ind- og Udland.

Kjøbenhavn. Den herværende *Syforenings* Damer, som i Aarets Løb med usvækket Offervillighed og Iver have fortsat sit Arbejde til Gavn for de Fattige i Menigheden, foranstaltede, ligesom ifjor, i Anledning af Sct. Nikolaus' Dagen, den 6. December, atter i Aar en større Uddeling af Klædningsstykker, ved hvilken Lejlighed 42 Børn bleve betænkte. Hs. Højærværdighed den apostoliske Præfekt holdt en kort Tale til Børnene, idet han fremdrog nogle opbyggelige Træk af den h. Nikolaus' Liv og mindede om den store Betydning, Festdagen havde haft for vore katholske Forfædre her i Norden, for hvem den, hvad der endnu den Dag i Dag er Tilfældet i katholske Lande, havde været en sand Folkefest, hvortil baade Unge og Gamle havde glædet sig. — Derefter foretoges Uddelingen af 67 forskellige Brugsgjenstande, Resultatet af Damernes seneste Flid og Gavmildhed. Den lille Festlighed sluttede med et Foredrag i fortællende Form af en af Damerne og med en Ekstrauddeling af Æbler, som en anden Dame med stor Rundhaandethed havde stillet til Syforeningens Disposition. Det er sikkert al Ære og Paaskjønnelse værd, at Syforeningens Damer have foresat sig at fejre hvert Aar Sct. Nikolaus' Dagen med en General-Uddeling af Gaver; thi os Katholiker tilkommer det jo netop som Arvtagere, at gjenoptage vore katholske Forfædres Skikke. Maatte Medlemmernes Iver for den ædle Velgjørighedsgjærning, de udøve for Guds og Næstens Skyld, stedse vokse i det nye Aar og endnu flere Damer føle sig tilskyndede til at deltage i Syforeningens egentlige Arbejds møder. En saadan Virksomhed kunde maaske bidrage til, at de engang fik de trøstefulde Ord at høre af Frelserens Mund: „Jeg var nøgen, og I klædte mig! Gaa ind til din Herres Glæde!“ Hvilket herligt Resultat vilde dette ikke være? —

— *Svendeforeningen* agter i Julen, rimeligvis 2den Juledag, at opføre i sit Vinterlokale det berømte *Jule-Oratorium* af Dechant *H. F. Müller* i Cassel. Det herlige Kunstværk vil, efter Prøverne at dømme, blive en sjælden og ophøjet Nydelse baade for Øje og Øre, og som ikke kan andet, end virke forædlende og gjøre et dybt Indtryk paa den menneskelige Sjæl. De seks *levende Billeder*, som Oratoriet indeholder, ere fortræffeligt grupperede og belyste, de enkelte Skikkelser ædelt opfattede og smagfuldt og værdigt klædte, hele Arrangementet baaret af en ægte kunstnerisk Aand. Den *musikalske* Del af Oratoriet vil uden Tvivl høste samme Lov. Saavel Koret som Drengene og Solisten med sit sympathiske Organ have baade Evne og Villie til at lade de smukke Melodier komme til hele deres Ret. Forhaabentlig vil Foreningen, da Salen kun rummer et meget begrændset Antal Siddepladser, opføre Oratoriet to eller flere Gange, for at ret mange maa kunne opbygges ved det.

Polen. Det officielle Blad „*Druewnik Warszawski*“, som udkommer i Warschau i det russiske Sprog, offentliggjør Følgende: „I Følge Anordning af Generalguvernøren forbydes Oprettelsen af alle kirkelige Foreninger og Korporationer uden Regeringens Tilladelse. Ligeledes forbydes „*Broderskabet til Jesu guddommelige Hjærte*“. Personer, der tilhøre et saadant Broderskab som Grundlæggere, Udbredere eller Medlemmer, skulle paa det Strængeste drages til Ansvar.“ — De gode Russere mene rimeligvis, at disse Broderskaber drive Politik og ere Arnesteder for Nihilismen.

Rom. I forrige Uge havde *Storhertugen af Sachsen-Weimar* en lang Privataudiens hos den h. Fader.

— I Følge Privattelegram til „*Westf. Merc.*“ agter Pave Leo XIII, saafremt han absolut tvinges til at forlade Rom, at tage Ophold paa *Malta*, en engelsk Ø i Middelhavet.

Bekjendtgjørelse.

I Forstanderskabets Møde d. 4. December er der angaaende Gravsteder paa **Assistentskirkegaarden** truffet følgende Bestemmelser. resp. Forandringer, som herved bekjendtgjøres.

- 1) For **Liniegravsteder**, forsaavidt de kunne faas, forhøjes Betalingen fra 1. Januar 1890 fra 4 *Kr.* til 8 *Kr.* for Voxne, og fra 2 *Kr.* til 4 *Kr.* for Børn.
- 2) **Nye Familiegravsteder**, saafremt da overhovedet Plads dertil kan indrømmes, sælges inden Udløbet af dette Aar, altsaa inden 1. Januar 1890, til den gamle Pris 2 *Kr.* pr. □ Al.; efter Nytaar forhøjes Prisen til det dobbelte.
- 3) **Gamle Familiegravsteder** kunne indtil 1. Januar 1891 *fornyes* til sædvanlig Pris; fra 1. Jan. 1891 forhøjes Fornyelsen til den dobbelte Betaling.

Paa **Vestre Kirkegaard** erlægges foreløbig de gamle Priser.

Kjøbenhavn d. 4. December 1889.

Paa Forstanderskabets Vegne,

J. Braun, Sognepræst.

Kirkelig Kalender.

Søndag den 15. December. 3. Søndag i Advent.*) — 16. **M.** Eusebius, Biskop og Mart. — 17. **Ti.** Ferialdag. — 18. **O.** (Tamperfastedag) Forventning af Frelserens Fødsel. — 19. **To.** Ferialdag. — 20. **F.** (Tamperfastedag) Ferialdag. — 21. **L.** (Tamperfastedag) Thomas, Apostel.

Søndag den 22. December. 4. Søndag i Advent.

*) Kl. 6: Konferents-Prædiken i Sct. Ansgars Kirke.

Mariakongregationen for Ynglinge afholder Fælleskommunion i Dag Søndag den 22. December Kl. 8 i Jesu Hjertes Kapel, Stenosgade, Vesterbro.

Sct. Ansgars Kirke. Mandag den 16. December, Kl. 8 $\frac{1}{4}$ holdes en højtidelig Sjælemesse i Anledning af Aarsdagen for afgangne Præfekt **H. Grüders Død.**

Indsamlingen af Peterspenge for Aaret 1889 har i vort Præfektur indbragt 531 Kroner, som under Dags Dato ere oversendte til Hs. Helligheds Nuntiaturs ved det Kgl. bayerske Hof i München.

Kjøbenhavn, d. 10. Dec. 1889.

J. von Euch.
Apostol. Præfekt.

Undertegnede bringer herved sin hjærteligste Tak til samtlige Medlemmer af Sangforeningen „Gregoriana“ for den smukke Gave, der overrakte mig i Anledning af min 25-aarige Virksomhed i Kirkekorets Tjeneste.

A. J. Lafontaine.

Gaardskarl. I en Provinsby er Plads ledig for en ugift, flink og dygtig Karl, der er vant til at passe Heste og villig til at hjælpe til i Forretningen. Billet mrk. **A.** modtager Redaktionen.

Min kjære unge Hustru, **Christiane Petrea Lohrer**, døde rolig og stille i Gaar Aftes Kl. 11 af Hjernebetændelse, 21 Aar gammel og efter kun et halvt Aars Ægteskab. Den kjære Afdøde anbefales til Menighedens Forbøn.

Kjøbenhavn, den 7. December 1889.

C. B. Lohrer, jun.

R. I. P.

Alle Slags Reparations-Arbejder og anden Syning udføres propert og billigt. Enke Dyhn, Bredgade 16, Kvisten.

Til Julepræsenter

anbefales et stort Udvalg af Cigarer i forskellige Kvaliteter, i $\frac{1}{1}$, $\frac{1}{2}$, og $\frac{1}{4}$ Kasser til billigste Priser,

Peter Andersen,

Toldbodvej Nr. 2, 2den Sal.

Værelse til Leje.

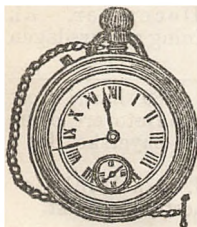
Hos Bogbinder O. Petersens Enke, Gothersgade 69, (Grønt-handelen) er et møbleret Værelse tilleje for 1 a 2 Herrer.

Petersens Enkes

Traad-, Garn- og Trikotageforretning

Sofievej 23, St.

anbefaler et stort Udvalg af hvide Varer og færdigsyede Nødvendighedsartikler.

H. A. OLSEN,

Uhrmager.

6, Borgergade 6,

3. Sted paa højre Side fra Gothersgade, anbefaler et stort Udvalg af Guld & Sølv Lommeuhre, samt alle Sorter Stueuhre, og Kjæder, samt Brillor og Pincenez. Reparationer udføres, alt til billigste Pris og 2 Aars Garanti.

TH. BENTZEN,

Pianofortestemmer & Musiklærer,

er flyttet fra Fredericiagade 8 til

Bredgade 63, St. til Venstre o. G.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Syvogtredivte Aargang.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, Store Kjøbmagergade 10, 1. S., Kjøbenhavn. — Redaktør: A. Johansen, Bredgade 64, 1. S.

N° 51.

Søndagen den 22. December.

1889.

Indhold. Luther, et kirkeligt Festspil. Johannes Gabriel de Perboyre. En lille Julehistorie. En vissén Blomst fra Pastor Hafstrøms Have. Efterretninger: Stockholm, Kjøbenhavn. Bekjendtgjørelse. Jule-Oratorium.

Luther, et kirkeligt Festspil.

(Fortsat.)

Om den pavelige Bulle indeholder Herrigs Festspil følgende Steder:

Ehrenhold siger:

Bandstraalen kommen er fra Rom,
nu er Du under saa haard en Dcm!
Og Bullen løber rundt i Landet
og dette Stempel paa Dig sætter,
at Du som en forvorpen Kjætter
fordømt er bleven og forbandet!

En *Ridder* siger:

De gav ham gjerne til Baal og Brand;
thi de hade den tyske Mand,

der højt og lyt til Alle siger,
 en tysk Samvittighed ej viger,
 men bliver tro til sidste Stund.

Luther erklærer efter en længere Disput med *Staupitz*:

Jeg er ej mer en frygtsom Slave,
 min Samvittigheds Ret vil jeg have,
 vil ikke lade den fra mig vriste,
 i Kraft af den tør til Dom jeg driste!
 Kort og godt — at nu maa tilfulde
 Martin Luthers Beslutning kjendes:
 Med egen Haand jeg Pavens Bulle
 kaster paa Ilden; den skal brændes!

Staupitz advarer:

Vil Du da skabe Verden om,
 Du ene Mand med Kræfter svage!
 Bliv ved det faste Gamle, som
 sig selv fornyer alle Dage.
 Den Kirke, som til Et forener
 Guds Menighed, Du styrte vil!
 Mon Du en ny at bygge mener?
 En Christi Fjende bli'er Du til!

Luther mener:

Forløste Sjæles Fryd og Vel
 man ej i tvungen Enhed finder.
 Jeg ved min Daad tilbagevinder
 Frihed for hver en Christensjæl!

Efter flere Advarsler og Formaninger trækker *Staupitz* sig tilbage fra *Luther*. Denne bliver blød om Hjærtet og mener:

Og fik paa Baalet jeg min Død,
 det blev dog ej saa bitter en Nød.

Aligevel forandrer han ikke sin Beslutning, men kaster Bullen i Ilden med de Ord:

Fordi den Herrens Hellige har krænket,
 saa skal en evig Ild den og fortære!
 Beder, at Herrens Hjælp maa med os være, —
 til ydmygt Troende den bliver skjænket.

Efter mange og lange Raadslagninger og moden Overvejelse og efter at alle milde Veje vare forsøgte, udsendte Pave *Leo X* i Juni 1520 Bullen „*Exurge Domine*“, rejs Dig, o Herre!“ Paven bevidner, at han desværre ikke blot har hørt fra troværdig Kilde, men ogsaa set og læst med egne Øjne, at mange og forskjelligartede Vildfarelser ere fremførte i Henseende til Trossager af falske Profeter, som i deres Higen efter noget Nyt, af Begjærlighed efter denne Verdens Hæder, og imod Apostlenes Lære, vilde vide mere, end det sømmer sig. 41 Vildfarelser, som ere uddragne af Luthers Skrifter, fordømmes i Bullen; nogle iblandt dem vare allerede tidligere blevne forkastede af Koncilier og pavelige Konstitutioner og „indeholdt udtrykkelig Grækernes og Bøhmernes Vildfarelser“ og andre vare enten falske, eller skandaløse, eller forargelige for fromme Øren, eller forføreriske for enfoldige Sjæle. Det paabydes, at Luthers Skrifter skulle tilintetgjøres, og Luther hjemfalde til de kirkelige Straffes hele Strængthed (Exkommunikation med dens borgerlige Følger), dersom han ikke tilbagekaldte sine Vildfarelser inden 60 Dage.

I en faderlig Tone siger Kirkens Overhoved: Efter den guddommelige Barmhjærtigheds Forbillede, som ikke vil Synderens Død, men at han skal omvende sig og leve, have Vi besluttet, forglemmende alle de Krænkelser, som ere tilføjede Os og denne apostoliske Stol, at vise den største Overbærenhed og Skaansel, og, for saa vidt det afhænger af Os, at gjøre Alt, for at formaa Broder Martin til, at han ad Mildhedens Vej gaar i sig selv og opgiver sine Vildfarelser! „Ved Dybden af den guddommelige Barmhjærtighed og ved vor Herres og Frelasers Jesu Kristi Blod, som han har udgydt for at frelse Menneskeslægten og grundlægge vor hellige Kirke, formane og besværge Vi da Broder Martin selv, saavel som alle hans Tilhængere og Befordrere, at de høre op med at forstyrre Freden, Enheden og

Sandheden i Kirken, som Frelseren saa inderligt har bedet for, og at de opgive deres fordærvelige Vildfarelser.“

Luther appellerede efter Offentliggjørelsen af denne Bulle fra Paven som fra en uretfærdig Dommer og en forstokket, „i hele den h. Skrift vildfarende, fordømt Kjætter og Frafalden“ til et almindeligt Koncil. Aldrig havde Satan siden Verdens Skabelse talt saa skamløst „imod Gud (!) som i denne Bulle, og det var en Umulighed at opnaa Salighed, dersom man samtykkede i den og ikke bekæmpede den.“ Han skrev en Bog „mod Antikrist's Bulle“, hvori han siger: „Bullen fortjener, at alle sande Kristne træde den med Fødder og hjemsøge den romerske Antikrist og Doktor Eck, hans Apostel, med Ild og Svovl.“

I en saadan Tone svarer Luther, som paa utallige Steder prises af Herrig for sin *Ydmyghed*, paa de faderlige Ord, som Kristenhedens Overhoved rettede til ham.

Sammen med en Del Borgere og Studenter kastede Luther Bullen i Ilden med de Ord:

For di den Herrens Hellige (Luther) har krænket,
saa skal en evig Ild den og fortære.

Luther mente „Herrens Hellige“ *efter Skriften*, sige hans Disciple, og ikke sig selv. I saa Tilfælde er Gudsbespottelsen endnu større. Han stiller jo saa sig selv og sine Ideer lige med Kristus; thi „Guds Hellige“ er Messias.

Luther bliver senere citeret for Rigsdagen i Worms. Herrig skriver:

Ej Barn, ej Olding mer har Ro,
Til Luther strømme de saa fro:
med Fryd og Undren hilses han,
den Herrens Helt, den tyske Mand! —

Hvilken lydig, trofast tysk Undersaat Luther var, fremgaar af hans Pamflet, som han udgav imod Wormser Ediktet 1542. Der skriver han: „Til sidst beder jeg alle kjære Kristne, at de ville hjælpe med at bede til Gud for saadanne elendige, forblindede Fyrster, som han uden Tvivl har plaget os med i sin store Vrede, saa at vi ikke følge dem, ikke drage mod Tyrkerne eller give dem Noget, eftersom Tyrkerne ere ti Gange klogere og frommere end vore Fyrster. Hvad skulde vel lykkes for saadanne Narre overfor Tyrkerne, da de jo friste og spotte Gud i saa høj en Grad. Thi her ser Du, hvorledes denne stakkels dødelige Ormesæk, Kejseren, som ikke er sikker paa sit Liv et eneste Øjeblik, roser sig af, at han er Troens sande øverste Beskytter.“ Efter at han dernæst har udskjældt Kejseren og Fyrsterne for gale, dumme, vanvittige, rasende Narre, slutter han med det fromme Ønske: „Gud befrie os fra dem og give os i Naade andre Regenter.“

Og om sit Fædreland skriver han: „Tyskernes barbariske og bestialiske Nation duer formedelst sin Utaknemlighed ikke til noget. Thi den store Hob — ogsaa iblandt os, som have modtaget Evangeliet og rose os af det — viser en saa skammelig Utaknemlighed derfor, at det ikke skulde undre mig, om Gud slog løs med Lyn og Torden, ja med alle Tyrker og Djævla fra Helvede Saadanne liderlige Svin ere vi ugudelige Tyskere for Størstedelen, at vi hverken have Tugt eller Fornuft, og naar vi høre tale om Gud, agte vi ikke mere derpaa, end om det var en Taskenspillers Æventyr!“ (Walch. 20, 10, 14). — Det er „den tyske Mand“, som Herrig opfordrer sit Fædreland til at holde fast ved.

(Fortsættes.)

Johannes Gabriel de Perboyre.

(Af Dr. H.)

(Sluttet.)

Slutningsforhandlingen fandt endelig Sted for den øverste verdslige Domstol. Fra om Morgenen til om Aftenen maatte den Anklagede knæle paa Lænker og paa Skaar og holde et tungt Stykke Træ i Vejret med opadstrakte Arme; lod han udmattet Armene synke, vankede der Slag.

Men den sidste, haardeste Kamp nærmede sig nu. Den allerede halvdøde Præst blev bragt til den for sin barbariske Grusomhed berygtede Vicekonge. Denne lod ham en hel Dag igjennem ophænge ved Haarene og ved Hænderne paa et Kors; man brændte paa hans Pande Ordene: „Udbreder af en slet Religion“ og hejsede ham med Tov i Vejret, for saa med fuld Kraft at lade ham falde til Jorden. Alle hans Lemmer vare ude af Led; man maatte derfor i en Bærestol lade ham bringe tilbage til Fængslet, hvor man indgned hans Saar med Salt og lod ham drikke frisk Hundeblood, det i China brugelige Middel imod Hexeri.

Efter en Maanedes Forløb fulgte et andet Forhør og dermed nye forfærdelige Mishandlinger. Saa ofte der intet Svar fulgte paa Spørgsmaalene, fik Ofret femten Slag i Ansigtet; han bliver trukket frem og tilbage; hans Hænder blive bundne til en Pæl; han bliver opfordret til at forraade de Kristne; han skal atter træde paa Korset; da han vægrer sig derved og i Stedet for kysser Krucifixet og væder det med sine Taarer, river man det ud af Hænderne paa ham og vanærer det, medens man giver ham Stokkeslag. Saa slæber man ham hen over Kors, som man har malet paa Gulvet. Hans Mund protesterer imod denne Vanære af Forløsningens Tegn og bekjender urokkelig Troen. Nu skal han tilbede et af de i Salen værende

Afgudsbilleder, og denne Akt skal frelse hans Liv. Kristi Bekjender ytrer sin Afsky for Afguden og vil hellere tusinde Gange lide Døden. Følgerne ere Stokkeslag og Pinsler. Vicekongen iler ned af sin Trone, griber Bambusrøret og slaar sit Offer saa grusomt, at man holder Martyren for død. Saa bliver *Perboyre* bragt tilbage til Fængslet, hvor Vogterne af Medlidenhed trække Tøjet af ham, at det ikke skal blive klæbende ved det udstømmende Blod.

Efter nogen Tids Forløb førtes Bekjenderen atter for Vicekongen og nu bliver Dommen udtalt. „Du skal hænges, men afsværg Din Tro og Du skal blive løsladt.“ „Hellere dø end fornægte Troen,“ lød den Saliges Svar. „Nuvel, saa skriv da under paa Dommen med et Kors.“ *Perboyre* tog Penslen og malede efter chinesisk Brug et Kors paa Papiret. Da Kejseren maatte stadfæste Dødsdommen, hengik der endnu otte Maaneder inden Henrettelsen. I denne Tid blev der tilladt Fangen nogle Friheder; enkelte Kristne turde aflægge ham et Besøg, og han nedskrev med sine lamme Fingre nogle korte Efterretninger om det, han havde lidt.

Den 11. September 1840 blev Dødsdommen fuldbyrdet. Med fem Forbrydere gik han barfodet til Retterstedet i de Dødsdømtes røde Dragt; Hænderne vare bundne paa hans Ryg og paa et lille Skilt stod hans Dødsdom skreven. For hans Øjne bleve de andre Forbrydere henrettede, medens han laa paa Knæ og bad. Bødlerne bandt ham til en korsdannet Galge. For at pine ham, trak Bødlen tre Gange i det Reb, der var lagt om hans Hals og løsnede det atter to Gange, først den tredie Gang gav han ham Døden. Men da Livet endnu ikke syntes at være til Ende, gav en Soldat ham et Spark, hvorpaa Døden trax indtraadte.

En trofast Kateket kjøbte af Bødlerne Liget, Klæderne og Rebet. Den for den Henrettede bestemte Kiste blev fyldt med Sten og sænket i Jorden; i en

anden lignende Kiste lagdes den Saliges Lig. I Aaret 1861 blev *Perboyres* Legeme bragt til den h. Vincents af Pauls Moderhus i *Paris*. I April 1889 blev Kisten højtideligt aabnet og den 10. November blev den fromme Martyr af Pave Leo XIII optaget iblandt de Saliges Tal.

Kjære Læser, spørg Dig selv: Hvad gjør og lider jeg da for min Tro? Hvorledes er *min* Bekjendelse? Ak, hvor bange og svag, vil Du maaske sige. Fold da dine Hænder og sig: „Salige Johannes Gabriel Perboyre, bed for mig!“

En lille Julehistorie ogsaa for store Børn.

(Indsendt.)

Himmerig lignedes ved en Husfader, som siger til Husmoderen: „Min Kjære! Vore Børn ville uden Tvivl gjerne forære mig Noget til Julen. Tag dette Guldstykke og lad dem købe Materiale derfor, saa at de med deres gode Villie og ved deres Flid og Arbejdssomhed kunne forfærdige deraf nogle smaa Gaver til mig. Jeg vil saa anse disse Gaver som kommende helt og holdent fra dem og hjærtelig glæde mig over dem. Pynt ogsaa et Juletræ saa smukt, Du kan, med alle Slags Gaver for Børnene; paa den hellige Julefest ville vi saa forsamle os tillige med Børnene omkring Træet og glæde os med hverandre af ganske Hjærte.

Børnene blev saare glade, da den gode Moder gav dem Pengene, og Alle, med Undtagelse af en af Drengene, beskjæftigede sig ivrigt med at udfinde noget rigtigt Smukt, som de kunde give deres gode Fader; de gjorde de nødvendige Indkjøb og arbejdede med Flid og Iver, for at være færdige til rette Tid.

Men den ene af Drengene var baade doven og nydelsessyg. Derfor brugte han sin Del af Pengene til at købe sig Slikkerier og til at se paa Gjøglerne, som netop vare ankomne til Byen med deres Telt. Men en passende Gave til Faderen, saaledes tænkte han, lod sig nok tilvejebringe ved Hjælp af noget gammelt Legetøj.

Da den hellige Julefest havde holdt sit Indtog, efterat Lysene vare tændte paa Træet, og Moderen smukt havde ordnet Gaverne for Børnene, ringede hun, og paa dette Tegn ilede de længselsfuldt ventende Børn jublende ind i den straalende oplyste Julestue. Under Træet, som straalende i et Lyshav, stod den kjære Fader og strakte Armene ud imod sine Børn. De smaa vare lykkelige, omringede Faderen og rakte ham deres Gaver.

Den ældste Dreng forærede ham en Fugl, som han havde lært at fløjte Faderens Ynglingsmelodi; en Anden gav ham en Bog, paa hvis hvide Blade han havde skrevet med brogede og forgyldte Bogstaver en Mængde gode Raad og Tankesprog, som Faderen havde lært ham; endnu en Anden bragte ham et lille Kors, som han havde snittet og pyntet med Blade og Blomster. Den ældste Datter havde syet en Klædning til et fattigt Barn og bad nu Faderen, at han selv vilde give den til et saadant Barn; hendes Søster havde paa et Bogmærke broderet med rød Silke et Hjærte og midt i det Faderens Navn.

Til sidst var der endnu kun den Dreng tilbage, som havde bortkastet sine Penge paa en saa unyttig Maade og havde villet tilbyde Faderen som Gave noget gammelt, sammenlimet Legetøj. Da han saå sine Søskendes smukke Gaver og i Stilhed sammenlignede dem med sin egen, skammede han sig og søgte at skjule sig bagved de andre Børn. Men til sidst maatte han dog træde frem. Af gamle Klude havde han tilvejebragt en hæsleg Dukke, som lignede ham selv.

Da Moderen saá den, sagde hun bedrøvet: „Mit Barn, med en saadan Gave kan du sandelig ikke møde foran din gode Fader. Hvor har du gjort af Pengene, som jeg gav dig fra ham, og for hvilke du havde kunnet købe og forarbejde saa smukke Sager for ham? Drengen indsaa, at det ikke vilde nytte ham noget at lyve, og tilstod derfor Alt. Med Taarer sagde Moderen da til ham; „Det gjør mig ondt for dig; havde du i Tide tilstaaet dette overfor mig, vilde jeg have formanet dig og hjulpet dig til rette. Men nu er det desværre for sent, og vi ere nødsagede til, at straffe dig ret eftertrykkeligt. Gaa udenfor og bliv der i Mørke, medens dine Sødskende glæde sig herinde sammen med os over det smukke Juletræ og deres Gaver. Du kunde have været lige saa lykkelig som de, men ved din egen Skyld har du mistet din Andel i den almindelige Glæde. Gaa!“

Dybt beskæmmet og bitterlig grædende forlod Drengen den lyse Julestue og gik ud i Mørket. Hans Forældre og Sødskende sendte ham et sørgmodigt Blik; men den store Juleglæde bortjog hurtig enhver bedrøvelig Tanke og opfyldte ganske deres Hjærter.

En vissen Blomst fra Pastor Hafstrøms Have.

(Indsendt.)

„Det er kun en lille Blomst fra Katholicismens Have“, skrev Fængselspræst Hafstrøm i en Tone, der røbede dyb sædelig Harme, efter at han havde paa-staaet, at Katholikerne var ganske anderledes intolerante end Protestanterne, og efter at han som Bevis havde paaberaabt sig „en Artikel af ganske nyt Datum i det klerikale spanske Bland *La Bandera Catolica*, hvori der

jubles over, at Regeringen har ladet en Mængde hellige Skrifter brænde, dernæst opregnes, hvor mange Mennesker der ere straffede i Inkquisitionens gode Dage: brændte levende under 45 hellige Generalinkvisitorer 35534, brændte in effigie 18637, dømte til andre Straffe 293,533, og endelig fremsættes det Krav til Regeringen at indføre Inkquisitionen paa ny, for at de kjætterske Lærdomme maa blive forfulgte tilbørlig“.

Men Pastoren retter sig selv lige strax, som om han fortrød den Umage, han har gjort sig ved Citationen. „Dog — hvad nytter det at anføre **Fakta!** Kofoed-Hansen og hans Fæller ville aldrig gjøre nogen Indrømmelse“.

Til Hr. Stiftsprovstens nuværende Fæller mener Indsenderen nok at maatte regne sig. I Nummer 44 af „Nord. Ugebl.“ lovede vi Hr. Hafstrøm: *Er det et Faktum, en Kjendsgjerning, skulle vi nok være villige til at indrømme det.*“ Men foreløbig tillod vi os endnu et Spørgsmaal: „De siger et spansk Blad; Spanien er stort. *Hvor* udgaaer Bandera? I hvad *Nummer* staaer den citerede Udtalelse? Om muligt, lad os ogsaa vide, hvad Retning og Autoritet Bladet har.“

Hr. Hafstrøms Forfatter-Ære stod paa Spil. Artiklen sagdes jo tydelig og bestemt at være „afganske nyt Datum“. Han maatte altsaa være i Stand til lige strax at besvare i det mindste de to første Spørgsmaal om Trykkerstedet og Numret. Tav han alligevel, vilde han komme til at staa for Publikum som en mildest talt, upaalidelig Skribent.

Fem Uger og mere ere gaaede siden vor beskedne Forespørgsel; men Svaret? — *Vi* have i alt Fald ikke hørt om noget saadant.

Imidlertid vendte vi os øjeblikkelig til en Ven, som vi vidste har Forretningsforbindelser med Spanien; det gjaldt jo først om at opdage Byen — og Hr. Hafstrøm har jo givet os Katholiker det Skudsmaal, at vi godt véd, hvorledes en saadan Sag skal tages“.

Ved Vennens godhedsfulde Mellemkomst fik vi i Dag (16. Dec.) et Brev fra Spanien, dateret 10. December og undertegnet *Jose Algue*, hvori Følgende oplyses:

1. Citatet kan meget vel være rigtigt. Mere lader sig ikke sige, da et Forsøg paa, at faa et Exemplar af *La Bandera Catolica* opsporet, hidtil har været forgjæves (hvorfor? se under 5); dog skal der blive gjort nye Forsøg.

2. Det nævnte Blad udgik i Byen *Barcelona*, fra en Presse der var ilde berygtet paa Grund af andre Katholicismen og Moralen fjendtlige Publikationer.

3. Der synes at være Grund til at antage, at Hensigten med dets Udgivelse var at putte godtroende Katholiker Blaaer i Øjnene og levere Katholicismens Fjender Vaaben.

4. Redaktør var en vis *D. Gabarro*, en Frafalden og Protestant.

5. *Ignacio Pula y Marti*, den Gang Kapitels-Vikar af *Barcelona*, forbød de Troende at holde og læse Bladet, ¹⁾ ved en Bekjendtgjørelse af 16. Juli 1883, — Artiklen „af ganske ny Datum“ er altsaa mindst 9 Aar gammel —; som Følge deraf ophørte Bladet snart at udgaa, de udgangne Exemplarer bleve tilintetgjorde.

Vi tvivler ikke paa, at Pastor Hafstrøm den Gang han rakte Publikum sin „lille Blomst fra Katholicismens Have“, holdt den for en levende Blomst; heller ikke paa, at han nu efter de her givne Olysninger vil i sit stille Sind gjøre den Indrømmelse“: den var alligevel vissen.

¹⁾ Forbudet begrundes med, at *La Bandera* er „reproduccion del titulado „Arsenal de la Devocion“,“ cuya lectura fue prohibida por la Autoridad eclesiastica con decreto de fecha 25 de mayo de 1878“. Om ønskes, kan hele Forordningen meddeles i sin Ordlyd.

Men mon han vil have moralsk Mod nok til at give Sandheden Vidnesbyrd overfor sit vildledte Læsepublikum?

Efterretninger fra Ind- og Udland.

Stockholm. Fra Stockholm skrives der til os: Den højærv. apostoliske Vikar, Msgr. *Bitter*, har siden Novembermaaneds Begyndelse været meget betænkelig syg af *en ondartet Nervefeber*. Hs. Højærværdighed lider store Smertes og er meget kraftløs. For tre Dage siden er der indtraadt en Bedring i den Syges Tilstand, og Lægerne have atter faaet Haab. Men det vil vare længe endnu, inden den højærv. Hr. Prælat atter bliver fuldstændig rask. I de forestaaende Højtidstage ville vi desværre ikke have den Glæde, at se vor Overhyrde assistere ved de kirkelige Funktioner i Gudshuset. Da mange af Ugebladets Læsere kjende og skatte Msgr. *Bitter*, have vi trot, at burde meddele dem denne Efterretning om hans svære Sygdom, navnlig for at de maatte mindes ham i deres Bønner og nedbede over ham Himlens Velsignelse til en snarlig og fuldkommen Helbredelse.

Kjøbenhavn. „*Katholsk Kapel i Farum*“, saaledes lyder Overskriften til følgende mærkelige Meddelelse i „*Frederiksborg Amtstidende*“ for 12. Dec. „Den katholske Propaganda i Kjøbenhavn har efter sikkert Forlydende truffet indledende Skridt til at bygge et katholsk Kapel i Farum. Da Propagandaen ejer store Kapitaler, kan det forventes, at den vil tage flere Barmhjærtighedsgjerninger op, saasom Menighedsplejen, Asyl og Lignende“. — Man maa antage, at den ærede Meddeler til „*Frederiksborg Amtstidende*“ ikke er naaet længere end til 1. April og derfor har ment,

at han nok turde holde alle „Frederiksborg Amtstidende“s Læsere lidt for Nar, eller ogsaa har han maaske været et Offer for Influenza-Epidemien og i en søvnløs Nat været lidt vel levende i Henseende til sin Fantasi. Thi ikke alene har han set et katholsk Kapel i Farum, men ogsaa katholsk Menighedspleje og Asyl, kort sagt: hele Farum katholsk. Og saa de „store Kapitaler“, som spøge i Saamanges Hoveder! Naar man dog bare en Gang vilde fortælle os, hvor disse store Kapitaler ere at finde; thi vi have selv ingen Anelse derom. Hele Meddelelsen er kort sagt en ægte „Avis-And“, der ikke indeholder et Ord Sandhed og er Opspind fra Ende til anden. Forhaabentlig indtræffer der snart Frostvej, som afkøler Fantasien baade i Hillerød og Farum, saa de tabe Troen paa det „sikre Forlydende“. For at berolige Publikum var det maaske heller ikke af Vejen, om „Frederiksborg Amtstidende“ med et Par Ord tilbagekaldte sin Meddelelse; men det maa vi naturligvis overlade til Bladets egen Retsfølelse.

Bekjendtgjørelse.

I Forstanderskabets Møde d. 4. December er der angaaende Gravsteder paa **Assistentkirkegaarden** truffet følgende Bestemmelser, resp. Forandringer, som herved bekjendtgjøres.

- 1) For **Liniegravsteder**, forsaavidt de kunne faas, forhøjes Betalingen fra 1. Januar 1890 fra 4 Kr. til 8 Kr. for Voxne, og fra 2 Kr. til 4 Kr. for Børn.
- 2) **Nye** Familiegravsteder, saafremt da overhovedet Plads dertil kan indrømmes, sælges inden Udløbet af dette Aar, altsaa inden 1. Januar 1890, til den gamle Pris 2 Kr. pr. □ Al.; efter Nytaar forhøjes Prisen til det dobbelte.
- 3) **Gamle** Familiegravsteder kunne indtil 1. Januar 1891

fornyes til sædvanlig Pris; fra 1. Jan. 1891 forhøjes Fornyetelsen til den dobbelte Betaling.

Paa Vestre Kirkegaard erlægges foreløbig de gamle Priser.

Kjøbenhavn, d. 4. December 1889.

Paa Forstanderskabets Vegne

J. Braun, Sognepræst.

Jule-Oratorium.

Torsdag den 26. præc. Kl. 8 Aften opfører den katholske Svendeforening med velvillig Assistance af Sct. Ansgars Kirkekor i Lokalet Bredgade 67, 1. Sal o. G. *Jule-Oratoriet* (efter den h. Skrifs Ord) *for Soli og blandet Kor* med Klaverakkompagnement, komponeret af *H. F. Müller*. Billetter: Reserveret Plads 1 Kr.; 1. Plads 75 Øre; 2. Plads 50 Øre. (Børne-Billetter koste det Halve af de ovenanførte Priser). Billetter faas hos D'hrr. Gejstlige og hos Vicepræsens, Hr. Lærer Jensen, samt hos Foreningens Medlemmer.

Kirkelig Kalender.

Søndag den 22. December. 4. Søndag i Advent. — 23. M. Feri-
aldag. — **24. Ti. Vigiliefastedag** til Julefesten.

Onsdag den 25. December. Guds Søns Fødsel i Kjødet. Første
Juledag. I Sct Ansgars Kirke: Første Levitmesse med Prædiken
Kl. 5 Morgen; derefter hh. Messer. Kl. 10 anden Levitmesse
med Prædiken. Aften Kl. 6 Festandagt med Prædiken.

Torsdag den 26. December. Anden Juledag. Sct. Stefanns Fest.
(Gudstjeneste som paa Søndagene). — **27. F. Johannes, Apostel**
og Evangelist. — **28. L. Uskyldige Børns Fest. *)**

Søndag den 29. Decembér. Søndag i Juleoktaven.

Børnegudstjeneste. *) Paa de bethlemitiske Børns Fest,
Lørdag den 28. Decbr. holdes i Sct. Ansgars Kirke Kl. 9 en høj-
tidelig Børnegudstjeneste med Prædiken og Kollekt til For-
del for Jesu h. Barndoms Forening. Alle Menighedens Børn
indbydes tilligemed deres Forældre.

De af nogle Damer i Anledning af Julen indsamlede Gaver
ere til Eftersyn Søndag den 22 December og uddeles efter Høj-
messen Kl. ca. 12 i Skolelokalet, Bredgade 69; 1. Sal o. G.

Mariakongregationen for Ynglinge afholder Fælleskom-
munion i Dag Søndag den 22. December Kl. 8 i Jesu Hjer-
tes Kapel, Stenosgade, Vesterbro.

Jesu Hjertes Kapel (Stenosgade). Juledag: Kl. 6 Levitmesse med Prædiken; derefter stille hh. Messer. Kl. 9 $\frac{1}{2}$ Levitmesse. Kl. 6 Aften: Festandagt med Prædiken.

Sct. Stefanus: Gudstjenesten som om Søndagen. Kl. 9 $\frac{1}{2}$ Højmesse med Prædiken. Kl. 6 Aften: Festandagt med Prædiken.

Unio. Tirsdag den 7. Januar: Juletræ i Bocks (forh. Blancs) Lokale. De ærede Medlemmer, der ønske at bidrage til Juletræet eller til Børnene, behæge venligst, at indsende Bidragene til Restyrelsen.

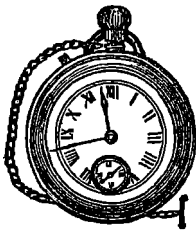
p. B. V.
J. May, Sekretær.

Gaardskarl. I en Provinsby er Plads ledig for en ugift, flink og dygtig Karl, der er vant til at passe Heste og villig til at hjælpe til i Forretningen. Billet mrk. A. modtager Redaktionen.

Til Julepresenter

anbefales et stort Udvalg af Cigarer i forskellige Kvaliteter, i $\frac{1}{1}$, $\frac{1}{2}$, og $\frac{1}{4}$ Kasser til billigste Priser,

Peter Andersen,
Toldbodvej Nr. 2, 2den Sal.

E. A. OLSEN,

Uhrmager.

6, Borgergade 6,

3. Sted paa højre Side fra Gothersgade, anbefaler et stort Udvalg af Guld & Sølv Lommeuhre, samt alle Sorter Stueuhre, og Kjæder, samt Brillor og Pincenez. Reparationer udføres, alt til billigste Pris og 2 Aars Garanti.

Reparationer udføres.

L. W. Madsen's
Kurvemager-Forretning,

82, Gl. Kongevej 82,

(ligefor Værnedamsvej),

anbefaler sig med Alt til Faget henhørende. Rørsæder flettes.

Bestillinger modtages.

Den katholske **Væggekalendar** for 1890 udkommer i Juledagene og kan da faas hos alle d'Hrr. Gejstlige (Pris 10 Øre).

Rasmussen & Olsen. — Kjøbenhavn.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Syvogtredivte Aargang.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, Store Kjøbmagergade 10, 1. S., Kjøbenhavn. — Redaktør: A. Johansen, Bredgade 64, 1. S.

N°. 52.

Søndagen den 29. December.

1889.

Indhold. Dødens Dans. Revolutionen og Frimureriet. Luther, et kirkeligt Festspil. Ved Aarets Slutning. Efterretninger: Kjøbenhavn. Bekjendtgjørelse. Jule-Oratorium. Bidrag til Rosenkranskirken.

Dødens Dans.

Ved A. Løvgreen.

Fra Udstillingen af franske Kunstværker i Kjøbenhavn i 1888 er der ikke saa faa, som vil mindes et lille Billede af J. F. Millet. En Brændebugger har møjsommeligt samlet sig en stor Dragt Brændsel, han har faaet den paa Nakken og trasker nu hjemad, tynget af dens Vægt, da Døden overrasker ham midt paa Vejen og tager hans stakkels fattige Liv. Dette Billede henfalder under Betegnelsen „chorea machabæorum“, Dødens Dans eller Dødningedansen, som den ofte urigtig kaldes. Dødens Dans er altsaa en Fremstilling af, hvorledes Døden bortriver Mennesket i al dets travle Færden eller Herlighed, uden Hensyn til Alder eller Stand, og Skildringen vidner derfor om Livets Korthed og Usikkerhed, viser Daarskaben ved kun at hænge

fast ved denne Verdens Goder, i Billedet gives der just det, der i Ord er givet i Philotea 1. B. 13. Kap. og hvad Saint-Saëns har nedlagt i Toner i sin „danse macabre“.

Vort Billede af Døden er et med Timeglas og Le udrustet Skelet, men under denne Skikkelse kjendte Oldtidens Romere og Grækere ham ikke, de tænkte sig ham som Søvnens Broder, vel nærmest som en sørgmodig Skikkelse med nedad vendt Fakkell, og Grunden hertil var, at de savnede den aabenbarede Religion. Livet kunde være dem en Byrde, Døden blev da en Befrielse, eller ogsaa kunde denne være dem en Skræk, og saa hidsede den til en stærkere Nyden af det jordiske Liv; kun den aabenbarede Religion kunde lære, at Døden er Syndens Sold, en Straf. Fremstillingen af Døden som et Skelet skyldes derfor Katholicismen, som heri fandt netop det mest prægnante Udtryk for det straffende ved Døden, der slet ikke kan udtrykkes ved sørgmodige eller sovende Figurer, Afskedsscener eller deslige.

Dødens Dans hører særligt Middelalderen til og varieredes i Ord og Billeder i det uendelige; det er ganske naturligt, thi den sorte Død, de opløste politiske Forhold og det noget ryggesløse Levned forøgede Livets Usikkerhed for Høje og Lave og maatte mane til Omtanke. I Campo santo i Pisa malede Pietro Lorenzetti saaledes i det fjortende Aarhundrede som Udtryk for denne Usikkerhed stadselige Jagttog, hvor tre Fyrster med Følge drage gennem en Fjeldslugt. Pludselig standse Hestene, den ene strækker Mullen snøftende frem, og Fyrsterne se med Forfærdelse tre kronede, halvt opløste Lig, der ligge i aabne Kister; en from Eneboer er nedstegen fra sin ensomme Hytte og synes at sige til Fyrsterne: Hvad I ere, det vare disse, hvad disse ere, det blive I, naar I mindst tænke paa det. Men Lorenzetti fortsætter, maler en Fjeldvæg og derefter en yndig smilende Egn, hvor et rigt smykket Sel-

skab har lejret sig paa en Græsplæne, lytter til Cite-rens Toner, gjæstererer, Damer kjærtegne smaa Skjødehunde, en og anden af Herrerne har taget en Falk paa Haanden, og Fattige og Krøblinge se beundrende og misundende til det fine og lystige Selskab, som intet Ondt synes at kunne ramme. Over dem kommer imidlertid Døden susende, Leen svinger han med begge Hænder og af den intet anende Mængde ere allerede nogle Fyrster og Biskopper, Fattige og Fruer faldne for hans Le — og Djævle strides allerede med Engle om de Faldnes Sjæle.

I Kirken øver Døden sin Dans fra Prædikestolen, paa Tronen sætter han sig, hyldet i Purpur, for derfra med Leen i Haanden at øve den; snart er han kun Skelettet med Leen, hvem Kejsere i fuldt Skrud knælende tilbyde deres Krone for at undgaa ham, snart lister han sig ind i et Slot, sætter sig hos dets Herre ved Skakbordet og spiller med ham om hans Liv, snart er det Oldingen, snart Barnet, snart den Rige, snart den Fattige, der i Billederne hvirvles ind i Dansen.

Dødens Dans var oprindeligt et Skuespil og hørte nærmest til Passionsskuespillene, som i Middelalderen foranstaltedes eller dog begunstigedes af Gejstligheden, og i de Byer, hvor Skuespillet opførtes, begyndte man at afbilde det agerende Par paa Kirkegaardens Mure og i Kirken og derunder at skrive Dramaets Text, senere opbevarede den i illustrerede Bøger, indtil hen i det femtende Aarhundrede. Billederne bleve det Væsentligste, Versene kun en Billedtext; paa dette Tidspunkt er det ogsaa, at Kunstnerne gjengive de mest dramatiske Scener og at der gjøres Forsøg paa at lægge et forsonende Element ind i Dødens Dans ved Fremstillinger af Kristus, der sejrrikt bekæmper Døden.

Ligesom det at fremstille Døden som et Skelet er katholsk, saaledes er Dødens Dans ogsaa noget særligt for Katholicismen: Dominikanerne interesserede sig

saaledes bevisligt for disse Fremstillinger, der vistnok vare disse Ordets Tjenere til megen Nytte, thi Billederne supplerede Prædikenen, anskueliggjorde det Forfængelige ved alt Jordisk og skildrede Dødens Rædsel, men de virkede derfor forsonende paa den store Almenhed! Solen gjør ikke Forskjel paa, hvem den vil skinne paa, det regner over Retfærdige og Uretfærdige, i Dødens Dans maa Alle, Alle ere lige i den. Netop det religiøse Moment i Billederne gjør det forstaaeligt, at de kunde spille en betydelig Rolle i Aarhundredet og at de maa have været til Nytte gennem Paavirkning af Gemytterne; senere forfaldt Kunstnerne til at lægge Eftertryk paa Satire og Ironi, men saa var Kunstgrenen ogsaa dødsdømt med det samme og forsvandt; i næsten fire Aarhundreder har den omtrent intet Spor sat sig. Millets lille Billede var derfor interessant at se, ikke blot fordi det var saa dygtig gjort, men fordi Dødens Dans paany bragtes i Erindring og med den tillige Mindet om, hvor trofast en Tjener og Støtte Billederne have været Religionen Aarhundrederne igjennem.

Den franske Revolutions Centenarium og Frimureriet.

(Af Dr. H.)

At *Frimureriet* i en fremragende Maalestok er delagtig i Tronens Omstyrting i *Brasilien*, tør efter alt, hvad hidtil er blevet offentlig bekjendt, fuldt antages som en fastslaaet Kjendsgjerning. Men det er sikkert ikke et tilfældigt Sammentræf, at Begyndelsen af en ny revolutionær Æra er bleven indledet med, at den alderstegne, godt liberale Dom Pedro stødes ned af Tronen netop i Aaret 1889 og det kort efter der al-

mindelige Frimurerkongres til Forherligelse af Centenariet for Begivenhederne i 1789. Frimureriet vilde ikke blot fejre *Centenariet* for den af det iværksatte Revolution ved Festtaler, men ogsaa ved en dertil svarende *Handling*, som skulde betegne „Frembrudet af en ny Storhedsperiode for Samfundet“. Derom vil enhver let kunne overbevise sig, som opmærksomt følger efterstaaende, fra autentiske Kilder tagne Meddelelser. En Korrespondent til „Kölnische Volkszeitung“ omtalte i dette Øjemed først efter „Chaine d'Union“, Verdens mest ansete Frimurer-Organ, den almindelige Frimurerkongres af 16. og 17. Juli 1889.

Frankrigs Loge „Store Orient“ betragter sig som bekendt som Sjælen for Nutidens hele Frihedsbevægelse i de civiliserede Nationers Skjød, som hele Verdens Frimureris Forpost og glørrige Fanebærer. Som sin store afgjørende Daad roser den Revolutionen af 1789. Derfor kunde man ogsaa vente, at den ikke vilde lade Aaret 1889 gaa til Ende, uden paa sin Vis at fejre den store Begivenheds Centenarium. Verdensudstillingen lagde i og for sig Tanken om en international Frimurerkongres nær nok. Kongressens Karakter og Tendents vare ligeledes allerede givne af sig selv ved Omstændighederne. Øjemedet kunde ikke være noget andet, end den værdige Festligholdelse af den glørrige Begivenhed og Fortsættelsen af Gjerningen fra 1789. Lad os høre den officielle Rundskrivelse, som den franske „Store Orient“ i saa Henseende sendte til de under den staaende Loger eller „Byggehytter“.

„Circular Nr. 24. I Pariser Orienten, den 2. April 1889 af den sædvanlige Æra.

Til alle Byggehytter, som staa under Frankrigs Store Orients Lydighed. Hilsen! Hilsen! Hilsen! Dyrebareste * * Br * * ! Generalforsamlingen af 1888 har besluttet, at der i Aar skulde finde en stor Frimurerkongres Sted, for at festligholde Centenariet af 1789.

De franske og udenlandske frimureriske * * Magter (Storloger og Suprems Conseils) blive indbudne til at tage Del i den. Vor Historie, vor Lære, vore Tendentser blive der fremlagte af de mest kompetente Talere Frimueriet som forberedte Revolutionen af 1789, har den Pligt at fortsætte sit Værk. Aandernes nuværende Tilstand fordrer det af Frimureriet . . . Vicepræsident: Fontainas. Seglbevarer: Simholle“. (Saml. „Chaine d'Union“. 1889. p. 134.)

Men „Chaine d'Union“ beretter, at der mødte „Deputerede“ af Storlogerne (S. 212 ff.) ikke blot fra Schweiz, Mexiko og Massachusetts, men ogsaa fra *monarkiske* Lande: fra *Brasilien*, Spanien, Portugal, Italien, Belgien, Ungarn, Østerrig, Grækenland, Luxemburg og Australien.

De udenlandske Brødre toge med stor Begejstring, ifølge samme Frimurerblads Beretning, Del i Festen. „De brændte af Begjærighed efter at blive oplyste af kompetent Mund om Frimurersagens Standpunkt i fremmede Lande“. (S. 292.) — „Flere af dem forherligede den franske Revolution som Befrieren. (S. 218.) — De forsikrede de franske Frimurere (som notorisk ere Fjender af alle Troner og af al aabenbaret Religion) om alle Oplystes Sympatier i de forskjellige Lande. (S. 212.)

Begge Hovedtalerne vare Br. * * *Amiable* og Br. * * *Colfavru*.

Br. * * *Amiable* havde af den franske „Store Orient“ faaet den Opgave: „at udvikle den Andel, som det franske Frimureri har haft i Revolutionen af 1789“. Han fremhævede navnlig (Chaine d'Union S. 249 ff.), at den franske Stormester *L. de Pardaillan*, Hertug af Autun, i 1740 for første Gang i en højtidelig Programtale klart har udtalt: „*Frimureriets Ideal: Verdensrepublikken*“ og tillige har givet Stødet til Affattelsen af *Encyclopædien*, som et Aar senere blev paabegyndt af *Diderot*. I selve Revolutionen havde Br. * * taget den mest levende

Frederik den Vise:

Og tage de vort Liv —

Philip af Hessen:

Gods, Ære, Barn og Viv —

Luther:

Lad fare i Guds Navn!

Dem bringer det ej Gavn;

Guds Rige vi beholde.

Derefter synges Sangen: „Vor Gud han er saa fast en Borg“. —

Philip af Hessen og *Frederik af Sachsen* betragtes jo som Luthers fyrstelige Protektorer; de ere ogsaa for- evigede i Bronze paa Luthermonumentet i Worms. Men Ære kan man ikke høste af disse Riddere.

Philip af Hessen levede stadig i Ægteskabsbrud og Utugt. Henimod Aaret 1539 fattede han en utøjlet Tilbøjelighed til sin Søsters Æresfrøken, den 16aarige Margarethe von der Sale. Moderen forlangte et formeligt Ægteskab med Fyrsten, som allerede var gift, og Butzer begjærede ifølge Fyrstens Opfordring, at Luther og Melanchton skulde afgive den Erklæring, at det tilsigtede Dobbelt-Ægteskab ikke stred imod Guds Bud. Efter nogen Overvejelse samtykkede Begge i Landgrevens Begjæring og afgav en theologisk Betænkning, „da deres stakkels elendige Kirke trængte til fromme Herrer og Regenter og for derved at sørge for hans Legemes og Sjæls Frelse og for derved at fremme Guds Ære“. Men Sagen skulde holdes hemmelig. Betænkningen er underskrevet af Luther, Melanchton, Butzer og 4 hessiske Theologer. Vielsen fandt Sted i 1540 i Rotenburg ved Hofpræst Melander og i Melanchtons Nærværelse.

Da Sagen rygtedes, sagde Luther: „Sagen lod sig ikke forsvare, han vilde nægte at have givet Tilladelse til Dobbelt-Ægteskabet eller, dersom det ikke kunde

og hele Frimureriet vil indskrive i sine Annaler Datoen af den hundredaarige Festlighed for 1789 som *Udgangspunktet for en ny Opsvingets og Storhedens Æra*. De franske Murere og især Frankrigs „Store Orient“ have fortjent udødelig Hæder for at have indledet den ved deres højhjærtede Tilskyndelse“.

Vi tilføje endnu en Bemærkning, som Br. * * * *Amiable* gjorde. Han sagde, Frimureriets Historie fra Revolutionsperioden *maatte endnu først skrives*.

Man finder virkelig i de fleste Bøger om Nutidens Revolutioner *Frimureriet* næppe nævnet, og dog har det været en Hovedfaktor ved dem. Ikke blot Historie-skrivere, men ogsaa Politikere regne ved deres Dom om Begivenhederne altfor lidt med den revolutionære Indflydelse, som Udbredelsen af de saakaldte liberale Ideer udøver. Hvorledes vilde det ellers være tænkeligt, at selv monarkiske Regeringer i Skolevæsenet efter Evne fremmede deres Udarbejdelse og Udbredelse?

Luther, et kirkeligt Festspil.

(Fortsat.)

Herrig lader i Stykket Erik af Braunschweig række et Krus Øl til Dr. Luther med de Ord:

Hør, Doktor, Tørsten I slukke kan!

Det er ganske træffende, thi vi vide af Historien, at Luther var en stor Ven af Kruset og Torgauer-Øllet; paa Wartburg opbevares der ogsaa blandt Luthers Relikvier derfor ogsaa et Ølkrus.

I en smuk Scene optræder Luther saa mellem Philip af Hessen og Frederik den Vise.

altid paa ny havde hævet sit Hoved og først i vore Dage erobret sig fuld Frihed“. (S. 213.) Interessant er navnlig den Oversigt, som *Colfavru* giver over de sidste tredive Aar. Han udvikler her, hvorledes, de overbeviste, „Rettens og Retfærdighedens hellige Sag hengivne Frimurere“, denne Skare af „ubøjelige, uegennyttige, uforfærdede Br. * * *“ havde kuldkastet Napoleon III's Anstrængelser for at degradere Frimureriet til et Værktøj for hans Despotisme. De havde forstaaet, „at indflette den nationale Bevidstheds Fordringer og Rettens Protester i alle store Diskussioner paa det politiske og sociale Omraade“, og saaledes at hjælpe dem til Sejr. „Af vore Rækker“, det sagde han ordret, „fremgaa ogsaa endnu den Dag i Dag og ville i Fremtiden fremgaa første Rangs Mænd, som de fra 1789, Forsvarere af Retten, Samvittigheden og den ved Hævd ufortabelige og uafhængelige Folkesuverænitet“. (S. 253 ff.)

For systematikere at virkeliggjøre Frimureriets Maal i hele Verden, blev der vedtaget Sammenkaldelsen af en ny Kongres af hele Frimureriet til 1890, som skulde blive „ligesom et økumenisk Koncilium af Jordens samtlige Logeforbindelser. Tid og Sted skulde efter truffen Aftale senere blive nærmere bestemt. Paa denne Kongres skulde blive opstillet en øjemedsvarende, overensstemmende Organisation med fælles øverste Ledelse til fælles Aktion. Frimureriets almindelige internationale Forsamlinger skulde saa gjentages periodisk, maaske hvert tiende Aar. Der blev tillige udtalt den Forhaabning, at samtlige Logeforbindelser lidt efter lidt vilde træde ind i denne Forbindelse (S. 214, 293 ff.).

En Beretning om Kongressen slutter saaledes: „Frimurerkongressen af 1889 vil i alle deres Aand, som havde den Lykke at overvære den, forblive uudslettelig indgravet. De ville tage den moralske Kraft, som de have fundet i denne gjensidige Tilnærmelse af en Families spredte Medlemmer, med hjem til deres Orienter,

Del. I den tredie Stands Forsamlinger havde de en alt beherskende Indflydelse. Selv i Adelen og Klere-siets Forsamlinger havde de paa mange Maader hjulpet deres Reformere til Sejr. De vare ogsaa i et stort Antal blevne valgte ind i Nationalforsamlingen. Angaaende den Stilling, de havde indtaget der, var det nok at nævne Navne som f. Ex. Lafayette, Mirabeau og Abbé Sieyes.

Vi kunne her fuldstændiggjørende tilføje, at ogsaa Danton, Péthion, Robespierre, de la Rochefoucauld, St.-Just, Condorcet, Marat, Camille Desmoulins, Colot d'Herbois, Hébert, Napoléon Bonaparte o. s. v. kort sagt næsten alle de Mænd, som have spillet en fremragende Rolle i den franske Revolution, tilhørte Logen.

(Sml. St. André, Francs-maçons et Juifs. Paris 1880. S. 251; her finder man endnu andre Kildeværker citerede),

„Da ved den store Dag, paa hvilken endelig den offentlige Magt blev stillet i Rettens Tjeneste“, saaledes fortsætter Br. * * Amiable, „den gamle Ordens Sammenstyrning var sikret, var Tilfredsstillelsen herover intetsteds saa berettiget, Glæden intetsteds saa stor, som i Logerne. Der paafulgte i dem en sand Explosion af patriotiske Følelser. Det attende Aarhundredes franske Frimurere have lavet Revolutionen. De have paatrykt den dens humanitære Karakter. De havde allerede udarbejdet dens Lærdomme. De vare intet mindre end en Improvisation. Og da Nationen paa dens Side havde fjernet den personlige Magt, tog den fra Logen Devisen, den Devise med hvilken jeg frimurerisk og borgerlig hilser Dem, mine Br. * *, Frihed, Lighed og Broderskab!“

Den anden officielle Taler, Ordensraadets forrige Præsident, Br. * * Colfavru talte om den franske „Store Oriens“ Historie fra 1800 indtil vore Dage og paaviste, hvorledes Frimureriet under alle Despotismens Tryk

gaa, bede om Naade og bekjende, at han havde fejlet og holdt for Nar“. (Janssen, B. 3, 403—11.)

Frederik den Vise er hverken en Troshelt eller en Dydshelt. Han var godmodig og uden særegen Begavelse, aldeles ikke nogen Vismand. I Luther beskyttede han det nationale Universitet. Protestanten Køstlin siger: „En personlig Omgang med Luther undgik Frederik fuldstændig. Luther har aldrig talt med ham i hele sit Liv“. Da Frederik laa for Døden, rakte man ham Nadveren efter luthersk Ritus. Dette var hans eneste lutherske Trosakt i hele hans Liv.

I den følgende Scene optræder Luther paa Wartburg, hvor Herrig fremstiller ham beskjæftiget med Oversættelsen af Bibelen.

Luther siger:

Du kjære Kammers, hilset vær!
 Jeg ved mit Arbejd fik Dig kjær.
 Ind strømmer Skovens søde Duft
 ad Vindvet med den friske Luft.
 Her kan jeg helt mig selv tilhøre,
 og vilde Djævlen mig Uro gjøre,
 jeg denne Tosse, dum og led,
 i Hovedet mit Blækhus smed.

Djævelen spillede som bekjendt en stor Rolle i „Reformatorens“ Liv. Stedet paa Væggen, hvor han med Blækhuset vilde ramme Djævelen, vises endnu paa Wartburg. Luther troede at se Djævelen i de mest forskjelligartede Skikkelser: som So, brændende Halmvisk, Hund, sort Vildsvind, Ildslange, stor glødende, Stjerne, o. s. v. „Naar jeg vaagner om Natten — sagde han — kommer Djævelen strax og disputerer med mig“. „Jeg mener, at Djævelen ofte vækker mig, da jeg ellers sover godt, for at drille og plage mig“. I Eisenach mener han, at Djævelen ved Sygdom vilde hindre ham i at rejse til Worms; men Sygdommen blev hævet ved en Aareladning. I Gotha skal Djævelen have revet

Stene ud af Gavlen fordi Luther ærgrede ham ved sin Prædiken, o. s. v.

Mange af Luthers Indbildninger have deres Grund i hans ejendommelige Sjæls- og Sindstilstand, i midlertidig Aands-Ophidselse ved Hjælp af berusende Drikke, ogsaa i sygelige Sandsebedrag; men vel frem for alt i hans Samvittighedsnag. Tvivlen lod ham aldrig finde Hvile. „Da M. Antonius Musa, beretter Mathesius, som den Gang var Præst i Rochlitz, hjærtelig havde beklaget sig hos Dr. Martino, at han selv ikke kunde tro det, som han prædikede for Andre, svarede Luther: Gud være Lov og Tak, at det ogsaa gaar andre Folk saaledes; jeg mente, at jeg var den eneste, der følte saaledes. Denne Trøst har Musa ikke kunnet glemme i sit Liv“.

Skulde Musa efter denne Samtale virkelig have været lykkeligere end Luther?

(Fortsættes.)

Ved Aarets Slutning.

Ved Aarets Slutning plejer man at se tilbage en Smule paa det henrundne Tidsrum. Glæde og Sorg, Godt og Ondt, Alt, hvad det gamle Aar har bragt, mindes vi paa ny. Mere end nogensinde ellers føler man i Aarets sidste Uge den store Sandhed, at Tiden er flygtig og de menneskelige Ting foranderlige; thi det henrundne Aar forekommer os nu som et saare kort Tidsrum, der er skjænket os af Gud, for at vi skulde benytte det godt. Hvad der i disse Dage forener alle sande Kristne i Tankerne, det er en Tak til Gud, der skjænker os baade Aaret og Øjeblikket, og Tilliden til hans Bistand, hvormed vi fornye vore gode Forsætter for Fremtiden.

Det er brogede Billeder, som Aarsskiftet fremkalder

hos os, og gjerne vilde vi løfte Sløret bort fra Fremtiden og besvare det Spørgsmaal: „Hvad vil det nye Aar bringe?“ Men det nye Aar er, som al anden Fremtid, en *Hemmelighed*. I den store Folkebøn, som vi kalde „Rosenkransen“, skjelne vi mellem glædefulde, smertefulde og herlighedsfulde Hemmeligheder. Det samme gjælder om det nye Aar; det er en *glædefuld* Hemmelighed, — ikke alene for alle dem, som i Aarets Løb ville blive delagtiggjorte i Glæder, de ikke havde anet, — men for alle fromme Kristne, som bevare Kristi Fred og den Helligaands Glæde og vel lægge sig paa Sinde den h. Skrifts Ord: „Kaster eders Sorger paa Herren, thi han bærer Omsorg for eder!“ — En *smertefuld* Hemmelighed er det nye Aar, — ikke alene for alle de Tusinder, som det vil bringe Kummer og Smerte, — men for alle sande Kristne, som høre til hine Sørgende, der prises salige af Frelseren, og som forstaa Apostelens Ord: „Vi have her ikke noget blivende Sted, men søge det tilkommende.“ — En *herlighedsfuld* Hemmelighed er det nye Aar, — ikke alene for de mange Tusinde Kristne, som en salig Død i det nye Aar fører over til et bedre Liv, til Himlens Herlighed, — men ogsaa for alle sande Kristne, som bevare et rent Hjærte og ved gode Gjæringer forrettede i Gud, sikre sig deres Udvælgelse og forøge deres Løn i Himlen.

Er Aarsskiftet allerede for det enkelte Menneske en alvorlig og vigtig Begivenhed, saa er det det ikke mindre for en hel Nation. Guds Haand, som ordner ethvert enkelt Menneskes Skjæbne, leder og styrer ogsaa den hele Mængde. Kun liden Lykke og Tilfredshed, megen Kjævl og Strid viser Folkelivet os, naar vi kaste et Tilbageblik paa det henrundne Aar. Næsten alle Staterne tage uløste Spørgsmaal over med sig i det nye Aar. En stærk Gjæring hersker der blandt Folkene, tydeligere og tydeligere skilles Menneskeslægten i to store Løjre: for og imod Kristus. Som

Troens Forsvarer og Klippe-Grundvold fremtræder den katholske Kirke stedse herligere og kraftigere i Nutidens Kampe. Ethvert Aar, ogsaa det henrundne, aflægger Vidnesbyrd om, at Guds Aand virker mægtigt i den, og at et viist guddommeligt Forsyns Styrelse fører Alt fra Lidelser og Forvirring til Lys og Klarhed. I Tillid til Gud, hvis velsignende Haand holder det Gode oprejst i den Enkeltes saavel som i Nationernes Liv, ønske vi alle Ugebladets Læsere og Læserinder, Store og Smaa:

Et lykkeligt og velsignet Nytaar!

Efterretninger fra Ind- og Udland.

Kjøbenhavn. Ved Opførelsen af de saa berømte Passionsspil i Oberammergau ere navnlig hine Scener af gribende Virkning, hvor en Handling danner sig i Skikkelse af levende Billeder; Fodvaskningen er saaledes f. Eks. ligefrem storartet, medens usynlige Stemmer prise Herrens dybe Ydmyghed i jævne, simple Toner. Der er heller ingen Tvivl om, at det er langt mere gribende og virkningsfuldt, naar de simple, gamle, kraftige, hjertelige Kirkesange blive udførte i Forbindelse med tilsvarende levende Scener — som forhen i Middelalderens gejstlige Skuespil — i Stedet for de langtrukne, subjektivistisk reflekterende, i moderne Musik fremadskridende Korsange. Efter disse Grundsatninger er ogsaa *H. F. Millers* Jule-Oratorium (efter den h. Skrifs Ord) for Soli og blandet Kor i Forbindelse med levende Billeder blevet komponeret. Den første Opførelse foranstaltede Hr. Dechant Müller i Cassel i 1875 og tre Aar senere gjentoges det under en betydelig fuldkomnere Form. Indtrykket, som denne Musik i Forbindelse med de levende Billeder gjorde paa Publikum, var overraskende. Den sidste Opførelse overværedes af Kunstnere og Lærde, jævne Folk, Dannede og Udannede, Gamle og Børn; men Alle vare lige dybt grebne og ligesom hensunkne i from Betragtning.

Oratoriet deles i seks Afsnit eller Scener, som fremstille Gudsønnens Menneskevordelse: I. Længsel efter Frelseren. II. Mariæ Bebudelse (Ave Maria). III. Fødselen. IV. Hyrderne ved Krybben. V. De hh. 3 Konger. VI. Juleglæde (De Forløstes Tak). Scenerne ere hver Gang delte i tre Dele; først en kirkelig Sang, der ligesom anslaaer Tonen til det Følgende; dertil slutter sig den h. Handlings Fortælling efter den h. Skriffs Ord hos Evangelisten i Recitativ, ligesom i de klassiske Oratorier; til Slutning, hvor der oprulles for det levende Billede, udtaler Koret i de Troendes Navn de Følelser, som Evangelistens Fortælling har vakt i deres Hjærter.

Opførelsen i Torsdags var i enhver Henseende vellykket og gjorde baade Svendeforeningen og Kirkekoret Ære. De levende Billeder vare særdeles stemningsfuldt arrangerede og undlode ikke at gjøre et andægtigt Indtryk paa de talrige Tilskuere, som fyldte Lokalet.

Bekjendtgjørelse.

I Forstanderskabets Møde d. 4. December er der angaaende Gravsteder paa **Assistentkirkegaarden** truffet følgende Bestemmelser, resp. Forandringer, som herved bekjendtgjøres.

- 1) For **Liniegravsteder**, forsaavidt de kunne faas, forhøjes Betalingen fra 1. Januar 1890 fra 4 Kr. til 8 Kr. for Voxne, og fra 2 Kr. til 4 Kr. for Børn.
- 2) **Nye Familiegravsteder**, saafremt da overhovedet Plads dertil kan indrømmes, sælges inden Udløbet af dette Aar, altsaa inden 1. Januar 1890, til den gamle Pris 2 Kr. pr. □ Al.; efter Nytaar forhøjes Prisen til det dobbelte.
- 3) **Gamle Familiegravsteder** kunne indtil 1. Januar 1891 fornyes til sædvanlig Pris; fra 1. Jan. 1891 forhøjes Fornyelsen til den dobbelte Betaling.

Paa **Vestre Kirkegaard** erlægges foreløbig de gamle Priser.

Kjøbenhavn, d. 4. December 1889.

Paa Forstanderskabets Vegne

J. Braun, Sognepræst.

Kirkelig Kalender.

Søndag den 29. Decembér. Søndag i Juleoktaven. — **30. M. Thomas af Canterbury, Mart. Biskop.** — **31. Ti. Sylvester, Mart. Pave** (I Sct. Ansgars Kirke: Kl. 6 Aften højtidelig Takkeandagt med Prædiken og Te Deum i Anledning af Aarets Slutning).

Onsdag den 1. Januar 1890. Herrens Omskjørelse. Nytaarsdag.
 (Gudstjenesten som paa Søndagene.) Paa Nytaarsdag afholdes den første Kvartalskollekt af Peterspenge for Aaret 1890. —
2. To. Oktav af Sct. Stefans Fest. — **3. F.** Oktav af Sct. Johannes' Fest (Kl. 8 $\frac{1}{4}$ Broderskabsmesse til Ære for Jesu guddommelige Hjærte; Kl. 7 $\frac{1}{2}$ Aften: Andagt og Prædiken). —
4. L. Oktav af uskyldige Børns Fest.
Søndag den 5. Januar. Søndag efter Nytaar.

Til Rosenkranskirken og Skolen

ere siden den 19. Februar endvidere inkomne følgende Bidrag.

Kjøbenhavn: P. J. 22 Kr. 50 Øre; F. K. 7 Kr.; x. 2 Kr.; fra Pigeskolerne: 50 Kr.; en dansk Katholik i New York 20 £ = 906 Kr.; en anden dansk Katholik i New York 36 Kr. 76 Øre; G. H. 100 Kr.; E. Aarligt Bidrag 25 Kr.; F. H. 16 Kr.; Bøssen i Sct. Ansgars Kirke: 85 Kr. 42 Øre; Samlingen i Sct. Mariæ Kapel: 35 Kr. 55 Øre. — **Aarhus:** Soli Deo gloria: 100 Kr. — Summa: 1390 Kr. 23 Øre.

Ialt med det tidligere indkomne Bidrag: 9776 Kr. 12 Øre.

Kjøbenhavn, d. 23. Dec- 1889.

J. von Euch,

Apostol. Præfekt.

Reverendi DD. Missionarii, qui novum **Directorium** accipere optant, pretium (a 1 Krone) committant ministerio cursus publici Hafniam transmittendum, et tunc franco recipient Directorium. Etiam solvere possunt „signis postalibus“ vulgo „Frimærker“. Inscriptio epistolaris Hafniam: Bredgade 64. Kjøbh. K.

Jule-Oratorium.

Søndag d. 29. Dec. præc. Kl. 8 Aften gjentager den katholske Svendeforening med velvillig Assistance af Sct. Ansgars Kirkekor i Lokalet Bredgade 67, 1. Sal o. G. *Jule-Oratoriet* (efter den h. Skrifs Ord) for *Soli og blandet Kor* med Klaverakkompagnement, komponeret af *H. F. Müller*. Billetter: Reserveret Plads 1 Kr.; 1. Plads 75 Øre; 2. Plads 50 Øre.

Katholsk Væggekalendar a 10 Øre faas hos Dhrr. Gejstlige.

Jesu Hjærtes Kapel. Den 31. Dec. Kl. 6 Aften (Nytaarsaften): Gudstjeneste med Prædiken.

Den 1. Jan. 1890 (Nytaarsdag) Kl. 9 $\frac{1}{2}$ Højmesse med Prædiken. Kl. 6 Aften: Festandagt med Prædiken.

Bladet udgivet senere paa Grund af Helligdagene.